ANTUN RADIĆ

SABRANA DJELA

XIX

Dr ANTUN RADIĆ:

SABRANA DJELA

XIX.

SELJAČKA SLOGA
Dr VLADKO MAČEK I RUDOLF HERCEG
ZAGREB 1939.

O ČEM JE PISAO ANTUN RADIĆ

»TIPOGRAFIJA« D. D., ZAGREB

Kazalo
pojmova, misli i stvari.

UREDIO BOŽIDAR MAGOVAC.

Kratki tumač.

U Kazalu su abecednim redom poredani najvažniji pojmovi, misli i stvari, što se spominju u osamnaest knjiga Sabranih djela dra Antuna Radića.

Svaki je pojedini pojam napried označen mastnijim slovima, onda sliedi popis knjiga i stranica, na kojima se o tom pojmu (misli, stvari) napose tumači.

Rimskom brojkom (I. do XVIII.) označene su knjige, a arabskom brojkom stranice, gdje o tom piše.

No i u samom Kazalu nalaze se ponegdje (većinom u zagradi) i veći odlomci iz sastavaka o kojem vrlo važnom ili značajnom predmetu.

To je bilo potrebno iztaknuti, da se čitatelj lakše snalazi i — nađe što prije upravo ono iz sadržaja, što ga najviše zanima.

Kratica A. R. upotrebljena je mjesto čitavog imena Antun Radić radi kratkoće, a nalazi se većinom ondje, gdje služi kao pobliža oznaka piščeva osobnog odnosa ili pak da naglasi njegovo stanovište — kod onih izvoda (citata), gdje bi mogla nastati nejasnoća (na pr. možebitna predpostavka, da je tekst od urednika Kazala).

Pravopis Kazala vjeran je izvorniku (originalu); t. j. izvodi (citati) pretiskani su u pravopisu, kojim su već izišli u knjigama.

A

Absolutizam: — cesara (1848—1860) III. 132, absolutizam i borci za narodnu i državnu slobodu XI. 93—94, (i demokracija) XVI. 248,

Abstinentski pokret: »družtva proti neumjerenosti« III. 404, (više škodi dobroj stvari, nego što joj koristi. Ne će umjerenosti, nego podpuno uzdržavanje.) XII. 301—304, XIII. 112, [Svjetski rat proti Čaši] A. R.: »Odkuda ta dispozicija proti piću i opijanju? Mnogo joj je uzroka, ali nisu svi utješljivi. Moderni je civilizovani čovjek samotan, skoro mizantrop, a za čašicu se hoće društva, i to intimnoga društva. A tko je danas s kim intiman? Ta svatko se, kad stupi u koji javni lokal, ogledava, gdje bi mogao sjesti, da bude sam? Moderni je civilizovani čovjek samoživac i sebičnjak pa o »traktiranju« nema već ni spomena, a najsladje se pije, kad se tudje pije. Moderni je civilizovani čovjek siromah, a piće je skupo. Moderni čovjek rezonira i špekulira, izbjegava sve, što bi moglo poremetiti sklad svih njegovih pet sjetila, pa se uklanja i piću, a osobito opijanju. Moderni je čovjek, — ali što treba nabrajati, kad je moderni čovjek u mnogom pogledu mizerija . . .« XVI. 237—240,

Administrativa: — (uprava) III. 228,

Adresa: — što je (saborska adresa) III. 391,

»Adrianskoga mora sirena«: (A. R.: »Hrvati će njezin glas čuti . . .«) XVI. 223—224,

Advokat: — prizvanik, dozvanik III. 111, narodni »advokati« VI. 98—99, advokat kao — balaško XVIII. 294,

Aestumare: I. 181,

Afektacija: — i istina (Maretićeva stilistika) M. Guizot i A. R. XIV. 284,

Afrika: IV. 62,

Agitacija: — (promet s množtvom) II. 130, socijalistički agitatori i vikači VI. 4, agitacija svećenstva proti »Domu« VI. 44,

»Agramer Tagblatt«: (prve »gospodske« novine, koje su jednom napisale nješto o seljačkoj stranci s razlogom — bez psovaka i ruganja) X. 106—110,

»Agramer Zeitung«: — i »Matica Hrvatska« XVI. 97—99, XVIII. 351—354,

Agrarizam: agrarci (»poljaši«) u Njemačkoj III. 286, agrarizam i u Ugar-

skoj IV. 94, — VI. 200, (agrarne stranke i gospoda) VII. 88—89, XII. 248, agrarizam u Hrvatskoj i drugdje [Englezka!] A. R.: »Hoćemo li pravo, agrarnoga pitanja u nas doista nema. Ono, što u nas jest, ili što neki drže agrarnim pitanjem, sasvim je nešto drugo«. — »Moderni agrarizam je... borba za zaštitu poljodjelskih interesa sa strane države, poglavito gledom na zaštitnu carinu i velike regulacijone i melijoracione investicije« XVI. 123—125,

Agronomi: — (poljodjelski činovnici, gospodarski učitelji) morali [bi] biti odgovorni, ako zemlja ne bi dosta nosila III. 63—64,

»Ahilova peta«: IV. 157—158,

Akademija: — (učeno družtvo) III. 265, narodna akademija na Grudi (Dubrovačkoj) i A. R. XVI. 30—31, francuska akademija i krepost (zadaci akademije u obće) XVI. 162,

Akcija: — u politici (A. R.: »treba drugačije početi s narodom. Jest, moguća je »akcija« i bez naroda, — ali samo proti narodu.«) IX. 38, XI. 142, »akcija« seljačke stranke — na vladu! XII. 125,

Aksiom: što je aksiom (»načelo«, princip) III. 8,

Albanija: — i potomci Jure Kastriotića (»do sada svakoj turskoj zemlji, koja se je oslobodila izpod turskoga gospodstva, postavili za vladara — Niemca«) IV. 112, IV. 143, Albanci i Turci VI. 171, (... nova kraljevina Albanija ne smije Hrvatima nipošto biti ni ostati indiferentna) XVI. 223,

Aleksinac: — (kao središte... za narodni život) i Zagreb I. 312—313,

Alkemija: — (»mudrački kamen«) II. 302—303,

Alkoholizam: i družtva »proti neumjerenosti« (Dok narod živi i može živjeti ljudski, bit će, istina je, i po gdjekoji pijanac, ali o kakvom narodnom pijanstvu, o alkoholizmu — ne može biti govora) III. 406, alkoholizam (učenjaci i krčme) IV. 310—313, XII. 301—304,

Altruizam: altruist III. 173,

Američani: — (Englezi i Niemci) prvi trgovci IV. 220,

Amerika: zašto je Amerika bogata? IV. 105, Sjedinjene države (američki boj za slobodu) IV. 108—109, Amerika se ne zove uzalud novi sviet (A. R.) VI. 106, (Robstvo u Americi) XII. 282-287, XII. 289, (na kamatima) XIII. 55, Amerika... i hrvatski seljak (Na bubanj!) XIII. 66—73, izseljivanje u Ameriku XIII. 93—100, (kultura — civilizacija) XVI. 175,

Analfabetizam: (»po zimi mogli bi i doma pismeni učiti mlade nepismene«) II. 30, odrasli nepismeni (analfabeti) XIII. 8, u Bosni i Hercegovini (božji posao) XIII. 80—81, analfabetnost XVI. 10, XVI. 17, XVI. 20, (družtvo sveučilištnih gradjana) A. R.: »Ovomu radu se mora svaki pravi prijatelj naroda veseliti« XVIII. 338, XVIII. 348,

Analiza: — građe (materije) u narodoznanstvu (»Analiza je tek onda korisna, kad je iza nje moguća sinteza, indukcija. Ta sva naša zadaća

i stoji u tom, da pojave života narodnoga saberemo, sastavne njihove misli analizujemo, a onda sintezom svih ovih misli shvatimo čitavo narodno biće«) I. 263,

Anarhija: »anarhisti« (mnogo gorji od socijalista) II. 64, anarhisti — »bezvladnici« (»bezglavnici«) II. 243, anarhizam — bezglavština (ne: blezgavština, premda bi i to bilo zgodno) ili bezvladništvo III. 122, (Tolstoj je anarhist, samo što on ne će nikakvoga zla nikomu, a kamo li da bi ubijao!) III. 148, zašto su toliki Talijani anarhisti i ubojice? III. 314—317, anarhisti (od zla prave i gore) V. 84, (i moral) XVI. 163,

Animal sensible: — (Homo sapiens) XIV. 29—30,

Antanta: — (entente) VII. 160, antanta i Hrvati (1918.) VII. 167, (velike prosvićene demokracije) i A. R. VII. 171,

Antisemitstvo: A. R.: »Istina je svakako, da se ljudi, pa bilo to i Židovi, ne smiju proganjati, a kamo li ubijati.« — »Mi nismo antisemiti, t. j. mi nismo za borbu i boj proti Židovima. Mi u toj stvari mislimo ovako: Radimo sami, i to bez Židova. Radimo osobito ono, što su do sada Židovi radili, — a to je osobito trgovina i novčarstvo. Nemojmo misliti, da to razumiju samo Židovi, kako su mnogi do nedavna mislili. „Hrvatske seljačke zadruge", kojih već ima dosta po domovini, dokazale su, da i seljaci mogu ravnati svojim novčanim zavodom. Sada treba dalje: osnivati seljačke zadružne dućane, — i tako redom, pa nam ne će trebati boja proti Židovom. Samo bez Židova! To je naše protu-semitstvo.« X. 46—47,

Antropologija: psihička antropologija I. 13., antropologijska škola I. 213, etnijska antropologija I. 276, antropologija i vedske studije I. 279,

Antropomorfizam: I. 213,

Apanaža: — (mi bi rekli hrvatski »kruharina«) IV. 317,

Apaš: novinarski apaš (A. G. Matoš) XII. 257, »apaši« tobože na našem selu XIII. 105,

Apostoli: — kršćanske vjere II. 297, sveti slovienski apostoli III. 3—5, apostoli novoga svieta (ruski pisci i pjesnici: pok. Turgenjev, Nekrasov, grof Tolstoj i drugi) IV. 44, Danas nema apoštolâ IV. 189, apostoli pučke prosvjete i birokrate (pučka predavanja) XVI. 58, apostoli ne krče puta laktovima XVI. 209, apostoli i Radići XVIII. 293—294,

Appenzelci: XVI. 245,

Arbanasi: IV. 112, IV. 143, Arbanasi i Turci VI. 171,

Arheologija: (nauka o starinama) I. 14., — arheološki (starinarski) muzej II. 190,

Aristokracija: — i demokracija III. 191—192, — aristokracija (»gornjih deset tisuća«) i militarizam (imperijalizam) VII. 140, »aristokrati« (»boljari«, grofovi, vlastela) VIII. 81, najsimpatičnija aristokracija — geniji! XIV. 78, magjarska aristokracija XVI. 19, španjolski hidalgi, poljska aristokracija i kulturne forme XVI. 149,

Aristokratizam: —, absolutizam i demokracija XVI. 248,

Asfaltiranje: — (ulica) u Zagrebu (A. R.: »Po našem sudu — ovo silno trošenje i upravo razsipanje novaca za velegradsko lice Zagreba — to je ludovanje) XII. 27—30,

Astronomija: — zviezdoznanstvo IV. 124, IV. 302,

Atavizam: II. 66,

Atena: grčka država i demo-kratija IV. 82,

Atentati: — na vladare, (seljaci i mudraci u gradovima prema tome) II. 242, što vodi do političkih atentata (A. R.: »... ona misao, koja vodi evropsku politiku...: Treba uništiti sav ovaj sviet i stvoriti drugi, novi ,— i to svaki dan drugi!«), atentati — politička ubojstva ne vode k dobru VII. 30,

Australija: — (i Oceanija) IV. 92—93,

Austrija: »Austrija« II. 235, »očinska Austrija« IV. 196, Hrvati za Austriju V. 75—76, Kriza u Austriji V. 190—191, »Nova Austrija« V. 196—199, (»c. i kr. vojska«) V. 261, »Da će »Austrija« dati pravicu svim »svojim« narodima, to je opet stara sanja slavenskih naroda.« ...»neka se narodi pod bečkim cesarom osove na svoje noge, to bi bilo što drugo« V. 319, »dvojstvo« (dualizam) i »trojstvo« (trializam) VI. 309—310, Austrija i demokratizam VII. 155—156, što je »Austrija« (Nekadašnja »rimska« Austrija, Njemačko-absolutistička Austrija, Nova ili današnja Austrija) VII. 177—180, Austrija je više slavenska, nego Ugarska VII. 183, nova slavenska Austrija (»dodje li do toga, da bi se Ugarska imala posve odciepiti od Austrije, o čem smo malo prije govorili, — onda bi za nas bilo bolje, da budemo ondje, gdje ima više Slavena, t. j. da budemo sa istarskim i dalmatinskim Hrvatima, sa Slovencima, Česima, Poljacima i Rušnjacima. Za nas takva »Austrija« nije strašilo, jer je to slavenska Austrija. No mi razumijemo Magjare i Talijane, kojima se ne će u takvu Austriju: to je naravski, jer oni se boje stare Austrije kao i mi, a nova slavenska Austrija njima je tudja. Što su austrijski Slaveni Magjarima i Talijanima? Tudjinci, koje oni mrze! No mi u tom nemamo razloga ići za magjaronskom i talijanskom politikom.«) VII. 194, Austrija (i oni, koji hoće da »sruše Austriju«) IX. 153—156, X. 214—215, (i Hrvati) XI. 7—10, (»Kako se može zahtievati, da vojska ugarska, češka, galička i t. d. ide u rat, da Hrvatskoj pribavi zemlje?«) XI. 17, carevina i Hrvati (jedna zabluda — »samo naša gospoda mrze carevinu«) XI. 21—22, carevina i seljačka stranka (A. R.: »Mi nismo za to, da se carevina ruši i oslabljuje.«) XII. 46—48, (»Velika Austrija« i Hrvati) XII. 197—201, carevina i hrvatska carevinska politika XII. 213—217, (»velika« i mala Austrija) i Slaveni XII. 233—234, sveučilišta u Austriji (rusinsko sveučilište) XII. 263—264, XVIII. 39—40, Što će biti s »Austrijom« XVIII. 40—41, XVIII. 146—166, (Hrvati!) XVIII. 234—235, XVIII. 241—242,

Austrijanci: — (osobito su tupi i slabe glave) II. 262,

»Austrijanština«: — »austrijanci« III. 151—153, IX. 84—88, »austrijanci« — seljačka stranka (»njekakve bečke novine »Gross-Oesterreich« (»Velika Austrija«) pišu nješto, kako čitamo u zagrebačkim novinama i o H. P. S. Stranci, da će ona s »furtimašima« i starčevićancima graditi »veliku Austriju«, što li. Nama se još nije nitko prijavio niti nas pozvao, na kakav dogovor o toj stvari, a mi mislimo, da i ne će, ako pozna našu stranku.«) IX. 130, »austrijanac« Gaj XI. 132—133, starčevićanska »austrijanština« XI. 235, »austrijanština« Gaja, Jelačića i Strosmajera XII. 46—47,

Austro-Ugarska: narod u Austro-Ugarskoj (Najbolje je narodu, koji živi pod njemačko-madžarskom vladom, t. j. u Austro-Ugarskoj. A zašto? Za to, jer izpod tè vlade bježi narod u Ameriku) III. 174, Austro-Ugarska u savezu s Njemačkom III. 203, država bečkoga cesara (kao njekakva Švicarska) hoće li se Austro-Ugarska razpasti (A. R.: »Ja mislim, da ne će. Kad bi se to dogodilo, ciela bi se Evropa morala promieniti i drugačije urediti ne samo medjaše, nego i mnoge druge stvari.«) III. 386, (državna banka) XII. 260—261, (»narodne« stranke) XVIII. 6—7,

Austro-ugarska mornarica: — (Premda su momci na brodovima Nj. Veličanstva većinom Hrvati, još nikada nije bio nijedan Hrvat admiral) VI. 319,

Autohtonost vidi **Samorodnost.**

Autokrat: II. 167,

Automobil: — bezpreg, samovoz (bezprežna kola) II. 317,

Autonomija: što je autonomija IV. 107—108, (u općini) XIII. 178, autonomija u gospodarskim institucijama (gospodarstvenoj upravi) XVI. 121—122,

Autor: — (autor — književnik i autor — narod u Lucićevoj »Robinji«) I. 138—139, autor i sujet u romanu XVI. 64,

Autoritet: — tuđinca, gdje vrijedi? I. 109, auktoritet poglavarâ i odličnikâ V. 339, auktoritet u družtvu VII. 17—18, autoritet i gospodske pravice i povlastice VII. 39, Auktoritet je dobra stvar, ali vriedi samo onda, kad mu se slobodno pokorava, kad je auktoritet ujedno i ideal. Inače je nasilje i odgaja roblje, u najboljem slučaju buntovnike. XVI. 57,

Avari: XVI. 169,

Aviatika: XVI. 187, vožnja po zraku (»putnici - ptičari«) XVIII. 285—286,

Azbuka: — Vukova azbuka (dr Maretić) i A. R.: »Kad bi danas afrički koji narod trebao azbuku, ja mislim, da bi ju svaki pametniji gimnazijalac složio tako, da bi bila »savršenija« od engleske i francuske, — jer mu ne bi na putu bile nikakve tradicije.« XV. 51,

Azija: — (Iztok) i azijati II. 321—322, Azija — to je gniezdo ne samo svih divljakâ, nego i svih narodâ II. 339, Azija — (prava domovina despotske i tiranske vlade) II. 355, Azija i Evropa III. 8—10, III. 240—250,

u Aziji nije bilo nikada prave čovječje slobode, odanle se je uviek čuo zveket lanaca; ondje se je na kolac nabijalo, ondje su se i trbusi parali... Odanle su i došle one pripoviesti (»Bio njegda jedan car«...) IV. 267, azijati i krčma IV. 312—313, veliki i čudni sviet u Aziji (Dalaj-lama) VI. 241—243, Azija i Niemci (Drang nach Osten) VII. 145, Azija (i Evropa) IX. 156—159,

Azijati: — II. 321—322, azijati i krčma IV. 312—313, azijati (Magjari) »kako se azijati služe vlašću to je poznato« XI. 101.

B

Bachanalije: — i poklade XVI. 197,

Bajan: — (Bojan-ban) II. 166,

»Bajramun mubarekij olsun!«: — glupo laskanje (»Što bismo rekli muslimanu, koji bi katolika, tobože da mu ugodi, pozdravljao sa »Hvaljen Isus«, pa još k tomu latinski »Laudetur Jesus Christus!«) XVIII. 154,

Bakterije: — ili bacili (»kvas« kužnih bolesti) IV. 285,

Balkan: — hrvatska Amerika (sreća i nesreća svih Hrvata svezana sa srećom i nesrećom naše braće na Balkanu) VI. 173, Balkan — Niemcima put u Aziju VII. 145, (drugi rat na Balkanu) XIII. 81—82, XVI. 160, (cigani) XVI. 222,

»Balkan«: XII. 172, XII. 223—225, XII. 313, XVIII. 333,

Balkanska politika: — VI. 171—173,

Balkanski narodi: IV. 204—205, (i balkanska politika) VI. 171—173,

Balkanski savez: XVI. 158—160,

Ban: — (i u Bosni) II. 21, ban i hrvatsko ime II. 36, (Bajan ili Baan) i A. R. II. 151, II. 166, Kulin ban i — »vinska klauzula« (hrvatski ban i trgovački ugovor) II. 268, III. 95, ban — to je pravi hrvatski gospodin, takoga gospodina nema nijedan drugi narod, jer samo Hrvat zna, što je to ban III. 221, ban — (jedan jedini ministar) III. 242, hrvatski bani IV. 202—203, (je Madžar) IV. 347, ban — sa sudom nema posla (»Godilo bi našemu narodu, kad bi svietli Ban svake godine tri, četiri puta javno pred narodom sudio i dielio pravicu onako: ni po babu, ni po stričevima, već po pravdi Boga istinitoga«) IV. 349, ban — i srbski kralj V. 42—43, (Ban je — Ban) V. 180—183, VI. 82, ban — to je hrvatska starina VII. 33, ban (Zar je to ništa?) IX. 210, XI. 15, (kako vrši službu) XII. 123, ban i seljačka stranka (»Neka gospodin ban zapamti, što je kazao, da će nedužni narod stradati, jer ja pitam, i svatko se mora pitati, gdje je vlada, koja je zvana, da pazi, da narod nedužan ne strada?«) XII. 353—355, sedam banova u deset godina XIII. 191, ban-domaćin u konavoskim nazdravicama (zašto Konavljani zovu kod svečanosti domaćina — banom. To je prosto nasljedovanje nekadašnjih običaja u banskim dvorima) XVI. 44—45, »bandomaćin« XVI. 153, XVI. 156, (— član ugarske vlade) XVIII. 128, ban i kralj XVIII. 261,

Banke: vidi **Novčarstvo.**

Banket: — t. j. baš gospodska gostba (dakako na račun naroda) III. 232, gospodski banket (—nipošto družtveni srdačni sastanak) XI. 228—229,

Banjaluka: II. 148,

Barbar: što je barbar I. 9, barbari i njima slični narodi nemaju historije I. 11, barbar i Michelet I. 106—107, naše barbarstvo (»Barbarstvo se naše još nije oslobodilo od tisućljetnih mrtvih tradicija grčko-rimskih, još nas naganjaju, da ih branimo kao svoje, da se poradi njih koljemo. A žive nam tradicije narodne ginu. Nije ni čudo po tom, što ropski kulturni renegati govore, da ih i nemamo.«) I. 119—124, I. 191, barbari — divljaci (Iztok) II. 322, »barbari« o ženi VI. 12, »barbarski« narodi i »barbarski« vladari VIII. 71, barbari i klasična nauka (narodne umotvorine) XVI. 34—35,

Baruni: hrvatski baruni III. 173, »guli-baroni« i »industrijalni« ili »tvorni čki« baroni VI. 230—233, barun Hellenbach — najnoviji starčevićanac X. 48—51,

Batine: (molitva) za batine: »hostes superare« VI. 79, batine i Hrvati (A. R.: »Jest, istina je: nikakve liepe rieči ne mogu da skinu primljene batine. Batine za batine! Ali boja je bilo — dosta, cieli se sviet sprema na mir, pa nastavimo i mi mirno dalje.«) VII. 166, batine — i »niveliranje« Jugoslavenâ VII. 170, (»na suncu slobode«) šakom po glavi — A. Radića (»Neka ne misle naši pristaše, da ćemo mi nad tim jaukati i kao jaganci to mirno gledati. Nipošto. Ja sam uvjeren, da će se i gdjekoji košutovac naći sam i goloruk pred »zavedenim« narodom, pa da će se pristaše drugih stranaka držati novoga evangjelja: Tko tebe šakom, ti njega toljagom; tko tebe kamenom, ti njega željezom... Dakako — mi toga ne ćemo odobravati, mi ćemo to požaliti i osuditi.«) IX. 182,

Bavarci: — (osobito su tupi i slabe glave) II. 262,

»Bazar«: — u Zagrebu II. 314, VI. 73—74,

Beč: bečki sabor i »Sabor kraljevinâ Dalmacije, Hrvatske i Slavonije« II. 319, bečka »politika« III. 301, U Beču i oko njega sve kipi III. 377, Beč i hrvatska snaga (pod Bečom) IV. 61, bečki dvor i kršćanska poniznost (parada) IV. 93—94, ... ne zna čovjek, je li gore pod Bečom, ili pod...) IV. 111, (dvie su stvari, bez kojih Beč ne može ni korak dalje na iztok, a to je prvo: rimska vjera i rimsko svećenstvo, a drugo: svadja izmedju Hrvatâ i Srbalja. Za ovo dvoje Beč nije nikad u neprilici) IV. 126, Beč i Rim (katolički Slovjeni): baš pod Bečom uzdišu čitavi narodi za slobodom IV. 130, Beč i Dalmacija IV. 190—191, Beč (i Rimljani) »Divide et impera« IV. 267, Beč

i vlada u Bosni i Hercegovini IV. 270, Beč i Hrvati (»u okviru monarkije«) IV. 300—301, kako Beč radi s Dalmacijom IV. 332, kako Beč radi s Hrvatima i Srbljima IV. 351—352, Beč i Rim V. 58—59, Beč i Hrvati (»U Beču doduše više puta i ne sanjaju o nama, — ali mi ipak radimo onako kako je za Beč bolje, jer nas tako uče od malih nogu u školi i u crkvi«) V. 103, Beč i Petrograd V. 123—124, Beč i Dalmacija (»Duša te boli, kad čitaš, što Beč s nama radi«) V. 303, Beč i Hrvati V. 316—317, Beč i Pešta V. 351, od čega je Beč velik VI. 80, Beč nema boljih prijatelja od rimskih biskupa VI. 159, Što je »Beč«? VII. 177—178, što hoće Beč? VII. 180—181, razlika medju Bečom i Peštom VII. 183—185, Jesu li Hrvati za Beč? IX. 46—49, Beč i Pešta (»novi magjaroni«) IX. 84—88, što je »Beč« za hrvatske realne političare IX. 153—156, gospoda u Beču i Srbi u Hrvatskoj X. 195—196, »Beč« i Frank XI. 58—59, bečki sabor i Hrvati (A. R.: »Mi smo ... uvjereni, da Hrvati ne će svojih računa razčistiti bez bečkoga sabora« — »neka Beč vieća o nama, jer to vieća dio uljudjenoga svieta, dio Evrope«) XI. 99—102, »Beč« (A. R.: »ne skrivajte se, rdje novinarske, »Beč« — što je to, nego naš vladar i njegova država?«) XI. 176, XI. 233—235, XII. 61, XII. 197—199, (i hrvatska carevinska politika) XII. 214—215, Beč i sporazum izmedju pravaša i koalicije XII. 236, XIII. 169—170, (Madžarska i Hrvatska) XVIII. 23—24, XVIII. 197—200, XVIII. 238, XVIII. 269,

»Behar«: II. 158, (i »bosanski« jezik) IV. 158, V. 62,

Belgija: belgijanski radnički vodje i Švabe IV. 127,

Berlin: — II. 262,

»Bezjaki«: — (»bezuk« ili bezuh) XII. 292—293,

Bezpreg: — (samovoz) automobil II. 317,

»Bezvjerci«: (»Jesu li zbilja svemu krivi »bezvjerci«, ili ima krivnje i drugdje, nije li pače to izticanje »bezvjerstva« samo plašt za prikrivanje farizejštine i sebičnosti!«) XI. 210—211, kako kod nas lako čovjek bude proglašen bezvjercem ... XII. 154,

Bezvjerstvo: — i A. R. (»Onaj čovjek, koji ne vjeruje, taj mi se čini kao muha bez glave«) II. 295,

Bezzakonje: — u zakonu (to je ovo: Zakon nije bistar, ne razumije se) III. 346, XVIII. 105—106,

Biblija: II. 108—109.

Biblijografija: I. 186—323,

Bieli Hrvati: VIII. 10—11,

Bijeg iz sela u grad: — [»širenje kulture«] »A koliko je u nas primjerâ, kako je »širenje kulture« odvuklo ljude iz zadruge u grad, gdje su na trošak zadruge ostavili meso, a donijeli u zadrugu kosti i posve po zakonu prije rastepli zadrugu, nego im je ona te kosti proklela! O drugim upravo tragedijama, kojih su puna naša sela, i ne govorim.« I. 292, zašto seljak ostavlja dom te ide u grad IV. 354, (Vandervelde) XII. 293—295, uzrok bijegu ratara od rala i motike: Težnja za »gospodstvom«, lakšim ili nikakvim radom (— evropska »kultura«) XVI. 13, bijeg gradske djece sa sela XVI. 170,

Bilanca: gospodarska bilanca IV. 55—59, bilanca hrvatske seljačke kuće IV. 71—73,

»Bilinstvo u narodnoj poeziji, običajima, obredima i vjerovanju Bugarâ« (Iliev A. T.): I. 260—263,

»Bilješke o slovjenskim etičkim i religijoznim legendama« (Dragomanov M.): I. 252—260,

Biografija: — životopisi (A. R.) IV. 73—74,

»Bircauz«: (— je opet blažena njemačka rieč) IV. 310—313,

Birokratizam: »birokratizam« (i »demokratija«) IV. 81—84, (= nema slobode!) V. 200, birokracija (činovnička samovoljna vlada) VII. 83, birokracija (birokratizam) i narod IX. 111—112, birokratstvo i apostolstvo — nikako ne idu zajedno XVI. 58, [gospodarstvena uprava] XVI. 121—122, moderna birokracija XVI. 174,

Birtaši: — i nepodobštine, što ih čine seljacima XII. 156,

Biskupi: — II. 143, biskupi i »Dom« II. 160, biskupi Hrvati II. 275—276, biskupi na strani naroda II. 287, biskupi i vodstvo naroda II. 357, koliko ima hrvatskih katoličkih biskupâ i biskupija III. 14—15, biskupi i njihovi kanonici i »Hrvatska poljodjelska banka« III. 153—154, hrvatski biskupi i papa III. 292, zadarski nadbiskup Dvornik — talijanaš! III. 376, hrvatski biskupi i Rim IV. 106—107, biskupi i rimska politika IV. 170, biskupi »braća u Kristu« IV. 342, »Zašto se više na rimskoga nadbiskupa Stadlera, kad se ne više na srbsko-pravoslavne metropolite?« V. 123, biskupi hrvatski nisu ni iz daleka učinili za narod onoliko, koliko su mogli i morali V. 86, biskupi i »Hrvatstvo« VI. 141, nadbiskup Kohn VI. 176, biskupi i katolički pokret IX. 51, biskupi i opozicija (načelnici, župnici, predstojnici, župani — oni biskupa časte, on je njihov) IX. 62, biskupi (jedno vrieme imali prvu rieč u politici) IX. 192—193, (pastirski list) u kortešaciji XII. 93, biskupi — prvaci i vodje obnovljene magjaronske stranke (Švindeman, Krapac i Gruić) XII. 94—99, »Doista bilo je vrieme, da dobijemo biskupa« XII. 127—131, biskupski zbor (sinod) i svjetovnjaci o »župnoj crkvenoj obćini« XIII. 109—110, biskupi i odgovornost (»Mi mislimo, da je izvan svoje službe biskup čovjek kao i svaki drugi i vriedi toliko, koliko zbilja vriedi«) XVIII. 18, XVIII. 193,

Bizant: Bizantinci (su poznati od starine kao petljanci, i strašno su pazili na svakakve tričarije) IV. 10,

Blago: (blag, blazniti itd) I, 185, blago kao imetak II. 137,

Blago (stoka): — i »kontrolne« zadruge XII. 250—251, kupovanje i prekupljivanje blaga XII. 273—274, XVIII. 331—332,

Blatno jezero: — (zašto: »Balaton« a zašto: »Platen-sê«) II. 245,

Blato kraj Zagreba: IX. 130—134,

Blaznost: — (fantazija) II. 316,

»Blaženici«: (Marko Krizin) XVIII. 30—31,

»Bobkari«: — (»kućarci, »canjkari«, »prnjari«) VI. 72—74,

Bog: glas božji i Sokrat II. 45, Bog i more II. 90, Bog i vlast jačega II 115, Bog i sreća seljačkomu narodu II. 145—147, Bog i vladarska vlast (»po milosti Božjoj«) II. 167, živjeti bez Boga mogu »premudri mudraci u velikim prosvićenim gradovima, gdje nema opanka ni kape.« II. 242, Bog i seljak u francezkoj revoluciji II. 244, božje zapoviedi II 295, (Jedini je Bog, kad je sašao na zemlju, dobrovoljno trpio krivicu) III. 3, glas božji (glas narodni) III. 200, Bog u naravi III. 278, Bog i čovječja pamet III. 336, božji zakon (kad bi se ljudi držali božjega zakona svuda i svagda, — drugoga zakona ne bi ni trebalo) III. 346, Bog — i kako je postala zemlja (On nam je, jednom riečju, sagradio ovaj plavi nebeski šator, kojega niesu vriedni mnogi cigani, koji po dobroti božjoj pod njim živu!) III. 394, Bog i lutrija IV. 330, Bog i nauk o pokornosti V. 83, »Bog i Hrvati!« i A. R. (nije fraza!) V. 138—139, »Bog visoko, car daleko!« (»Ali dok mi uzalud vapimo pravicu od Boga, koji je, hvala mu i slava budi, visoko, i od »cara«, koji je daleko — dotle će svakomu biti s nama lako. U toj stvari treba da se posve preokrenemo svi mi, koji hoćemo da živimo kao ljudi medju ljudima.« V. 366—367, »g.« Bog i »Katolički list« — (A. R.: »Tko već hoće da dade Bogu čast kojom drugom riečju, ima za to prava i stara hrvatska rieč, i to Gospod (a ne gospodin).«) VI. 253, VII. 94, Bog i rat VII. 138, Bog i car »po božjoj milosti« VII. 148, Bog i vrieme (i vječnost) VIII. 39—40, »Bog sačuvao hrvatsko seljačtvo od zla« X. 71, (u konavoskim nazdravicama) XVI. 36, Bog i — »prosvjeta« XVI. 59,

»Bog i Hrvati«: (A. R.: »kao da tobože nama Hrvatima ne treba nikoga do Boga. A mi mislimo, da treba«) XI. 18—19, »Bog i Hrvati« postaje poruga i na Boga i na Hrvate XI. 171,

Bogoslovi: (crnoškolci) XII. 255—257,

Bogatstvo: gdje je pravo bogatstvo II. 23, bogataši (hrvatski) II. 123—124, bogatstvo i sreća II. 132, bogatstvo na burzi II. 252, seoski bogataši-gulijaši i A. R. (»I ja sam jednoga takvoga poznavao, i niesam ga mogao — Bože prosti! — živa vidjeti!«) II. 299, najveće čovječje bogatstvo (rad i posao čovječje ruke) II. 330, ne vodi — bogatstvo do slobode! III. 99, bogati (i siromašni) narodi III. 224—226, bogatstvo i sirotinja (što više sirotinje, to veći bogataši) »Samo ondje, gdje stotine i tisuće ljudi nemaju ništa, samo tu može jedan čovjek imati mnogo, tako mnogo i bez broja, kako je bez broja ona sirotinja, koja nema baš ništa!« IV. 113, bogataši i briga za narod i za domovinu (»što su bogatiji, što više imaju, — to manje mare za svakoga bližnjega brata«) IV. 230, bogataši i liberalizam IV. 260, sirotinja i bogataši IV. 273—276, (Nisu svi bogataši na štetu obćemu dobru) IV. 292, pravo je bogat samo onaj narod, koji živi od priroda svoje zemlje

V. 24, bogatstvo i porod (natalitet) »Gdje ima bogatstva, — tu nema djece!« »Bogataši su neprijatelji množenju svieta« V. 40, bogataši (»kramari«) V. 307—308, Bogataši, milijunaši-židovi znadu voditi one iste socijaliste, koji idu za tim, da unište bogataše (kapitaliste)! — Ne bi dakle valjda bilo drugačije ni kod seljačtva, nego bi i tu rieč imali posve drugačiji ljudi, valjda socijalisti, a ne sami seljaci, — kad bi i u toj stvari sve išlo, kao i do sada VI. 4, Bez trgovine nema brzoga bogatstva VI. 231, bogatstvo i sloboda (»guli-baroni«) VI. 230—233,

Bogomili: bogomilska nauka i ustmene bugarske priče I. 268, (i Veselovskij) I. 322, — (gotovo najveća nesreća za naš narod u Bosni) II. 181, bogomilsko krivovjerje III. 42, XI. 201,

Boj: — poljodjelaca sa zanatnicima III. 80—82, pravi narodni boj (gdjegod i kadgod se mora narodu mnogo razlagati, — tu ne može biti pravoga narodnoga boja. Pravi je boj samo onda, kad se može otvoreno viknuti: To je naš, a to je izdajica.) III. 152, Tko je za život, taj i za boj III. 314, boj za novce (i indemnitet) III. 407, boj sa ženama (A. R.: »voditi boj sa ženama, osobito jezikom (ili perom, to je svejedno) — to nije baš ljudski posao«) IV. 314, »boj s popovima« i A. R. V. 285, boj Hrvata s Talijanima — uzalud V. 317, boj A. R-a sa protivnicima V. 382, boj s klerikalcima (A. R.: »Mora li baš i k nama doći taj boj, ja ne znam.« ... »toga boja ne želimo ...«) VI. 111, boj na papiru (A. R.) VI. 164, boj s popovstvom (i »Dom«) VI. 213, boj medju našim popovima VI. 285, boj = politika IX. 10, boj protiv pokvarene gospodske inteligencije IX. 67, (bratimstvo i boj s Magjarima) X. 86—89, boj izmedju seljačtva i odvjetnika (A. R.: »nama nije sila boriti se neistinom, kad na žalost ima i previše žalostnih i sramotnih istina u fiškalskim poslovima.« ... » u ovom boju izmedju seljačtva i odvjetnika nitko na svietu ne će valjda reći: Siromašni odvjetnici, što se to od njih radi!«) XII. 76—81, boj za »čast« stranke XII. 86—88, kulturni boj (Kulturkampf) XII. 262, boj proti opijanju XII. 301—304, boj Slavena (tudji prsti) XIII. 92, američki boj za slobodu XVIII. 10,

Bojkot: — (»Ni blizu!«) A. R.: »Za bojkot treba da bude cieli narod složan kao jedan čovjek« XVIII. 149,

Bolesti: Kriza u bolesti i Mjesec (po narodnom vjerovanju) G. Simon i A. R. I. 180, lepra III. 30—31, muhe prenašaju bolesti III. 212—213, sušica (tižika, suha bolest) III. 286—287, bjesnoća IV. 13, »kvas« kužnih bolesti (bakterije ili bacil) IV. 285, V. 342—347, V. 376—380, Bolest je novoga svieta to, što svatko živi za sebe XII. 267, bolesti, koje se dobiju na smetištu,drvnjaku, ili kad djetetu nahudi »mrak« ... XII. 290, spriječavanje bolesti (»Družtvo za narodno zdravlje«) XIII. 113—116,

Bolnica: — »špital« V. 298,

Boljarstvo: doba narodnoga t. j. demokratskoga boljarstva — (»Nesumnjivo je, da na pr. viši slojevi družtva, boljarstvo svake ruke, stvara

družtvenu i kulturnu formu, a od njega da se te forme šire u množtvo«) XVI. 154—155,

Boljševici: VII. 154,

Borba: borba o mîsli I. 12, borba rasâ (Fouillée) I. 285, borba za obstanak (»zakon«) II. 292, borba za slobodu (rodila se u rimskoj crkvi) III. 74—75, borba proti Rimu (kad se je jedan put našao njetko, tko je bez straha i obzira udario ravno na Rim, t. j. na papu u Rimu, na onoga, koji je postavljao i skidao vladare i kraljeve, — onda je s vladarima, velikašima, s plemićima, sa svećenstvom i sa svim drugim bila igra) III. 75, borba Hrvata s Talijanima u Istri III. 107, kruhoborstvo III. 228, borba medju »staležima« III. 332—334, borba i A. R. (Ja sam proti takovoj borbi! Ova borba poživinčuje narod. A to je voda na mlin samo nasilnikom. Kad se narod proživinči, onda imadu posla puške!) III. 352—353, borba, svadja i mržnja medju radnicima (ne samo da je nepotrebna, nego je i štetna stvar) A. R. V. 51, borba za domovinu — t. j. politika ima svoj red (»koje ćemo prije?«) V. 212—215, borba seljačtva i radničtva (A. R.: »Ja želim, da seljaci, koji će u toj borbi za slobodu i pravo biti po redu posljednji, budu po uspjehu — prvi.«) VI. 5, najdostojnija borba (»Ciela ona velika borba, koju danas vodi radnički sviet za svoju muku, — to je najdostojnija borba) VI. 68, kako je nastala borba »za narod« VI. 97—98, borba za kruh = gospodarska politika VI. 186, ciela politička borba tudjih nama naroda u Evropi — ne odgovara pravo našoj slavenskoj naravi VII. 29—30, ustavna borba Magjara s krunom i Hrvati (A. R. i Tadija Smičiklas VII. 197, borba za tržište (»industrijalni« i seljački narod) VIII. 77, borba državne (imperijalističke) i narodne (nacionalne) misli VIII. 108, borba za obstanak (= život, »politička« borba) IX. 9—12, borba za političku vlast i borba za dobre, koristne i pravedne misli IX. 54—55, »izborna borba« IX. 66—67, politička borba (»svagda i svagdje bila u prvom redu borba proti pokvarenoj gospodi«) IX. 68, borba za novu gospodsku politiku (nije bila baš krvava, nego, da tako kažemo i crna, jer se vodila najviše perom i crnilom, t. j. pisanjem, pa onda riečju. To je i naravski, jer su ovu borbu vodila gospoda medju sobom) IX. 196, ciganško-židovska »borba« — mudrolijama i varanjem X. 154, novinska borba frankovaca X. 173, otvorena borba čovjeka i naroda najdostojnija XI. 11, borba proti Rauchu XI. 56—60, borba za korito XI. 177—179, politička borba kod nas (što stoji i tko snosi troškove za nju) XI. 248, borba za ličnu korist (Radići i — Fran Milobar) XII. 122—123, borba proti nagodbi XII. 126—127, (i izdajice) XII. 139, nova politička borba (pošteni pojedinci i seljački narod) XII. 227, borba za seljačko pravo XII. 243, borba protiv skupoće (radničtvo i veliki posjednici) XII. 248, duhovna borba XII. 254, borba radi — robova (u Americi) XII. 285—287, izborna borba i borba seljačkoga naroda XIII. 118—121, borba »mladih i starih« u hrvatskoj književnosti XIV. 71—82, književnička borba ima još uviek smisla, kao što će ga u ostalom uviek imati XIV. 176, borba za književni jezik (što su narodi manji i što im je književnost neznatnija, to je ta borba žešća) XV. 31, XV. 55, borba za tendenciju [Rusija] XVII. 132, borba za narodno pravo (preokret) XVIII. 8, borba s Magjarima XVIII. 87—92,

Boromejsko družtvo: — i hrvatska prosvjeta XIII. 58,

Bosanski begovi: — (»najčišće hrvatsko plemstvo«): »Ali nije vriedno dalje. Htjeli bosanski begovi, ili ne htjeli, oni su naši, i to naša i svoja muka i nevolja; ali nitko nema srca, da im to kaže, nego s njima onako mile-lale, mame ih to Srblji, to Hrvati misleći, da se što dobra može tako postići, a ne samo i jedino iskrenošću i otvorenošću.« VI. 58, begovi i »Hrv. Pravo« VI. 60—61,

Bosansko pitanje: — i banska Hrvatska XI. 75,

Bosna: Bos-na I. 165, Bosna — svijet za sebe I. 176, II. 6, II. 8, (bosanski ban) II. 21, Bosna i Hrvati II. 47, Bosna i Turci II. 56—59, »Švabo« u Bosni, i Hrvati te ostali II. 191, »u čitavoj Bosni nisam vidio kreveta ili postelje!« II. 231, Bosna i Dubrovnik II. 268, u Bosni tri popa i tri crkve ili bogomolje II. 323, zanatnici, koji su ujedno trgovci propast će, meni vjerujte (A. R.), i oni u Bosni III. 39, krvarenje Bosne od bogomilskog krivovjerstva III. 42, Srbi i »Turci« u Bosni III, 54, hrvatske narodne čitaonice u Bosni III. 70, glasi iz Herceg-Bosne i »Osvit« III. 108, Bosna i Hrvati III. 116, jedna hrvatska misao u Bosni III. 143, nezadovoljni muslimani i pravoslavni hrišćani u Bosni III. 197, — III. 296, sloga muslima, Srba i Hrvata u Bosni (i A. R.) III. 306, (Hrvatski jug) III. 418—421, (Hrvatski jug — njemački Transval) A. R.: »Kad ja tako gledam na kartu, sve se njekako bojim, da će se Niemci za sto godina onako krvavo boriti za Bosnu, kako se danas Englezi bore za Transval... « IV. 27, fratri (»ujaci«) u Bosni IV. 46, Bosna kvari hrvatske račune (pod Bečom) IV. 61, Bosna i narodno vjerovanje (Vrag pod noktima) IV. 78, čija je Bosna? IV. 156—157, »bosanski« jezik IV. 158, ministar Kalaj vlada u Bosni IV. 175, Bosna i bosanski jezik IV. 270, »Bosna-vár« i »Bosna-varh« (Vrhbosna) IV 318, jedini staleži u Bosni (seljak i trgovac) IV. 376, čija je Bosna V. 21, »... traže i zahtievaju: Bosna mora biti hrvatska! Dakle ti ljudi očito hoće zemlju, a ne će naroda!... — Ja po duši kažem, da nisam za takvu veliku Hrvatsku.« V. 86, Bosna — Turska Hrvatska i Niemci (»Nova Austrija«) V. 122—123, (Ovo, što Niemci kane, pišu i govore, — to je za čitavo naše pleme uvreda i sramota...) V. 196—199, osvajanje Bosne 1875. i hrvatski fratri V. 341, seljak i car (beg-turčin) u Bosni V. 365, »Turci« (muslimani) i katolici u Herc. Bosni VI. 41—42, vlastela u Bosni VI. 57—58, »voz« siena u Bosni VI. 128, pravoslavna Crkva u Bosni VI. 186—188, Bosna i Hercegovina i plebiscit! VII. 98, što će biti s Bosnom-Hercegovinom? »Mi smo se Hrvati naučili već tako misliti, da slobodne i ujedinjene Hrvatske nema bez Bosne-Hercegovine, koja bi zajedno s Dalmacijom našu domovinu za jedan i pol puta povećala. Nema ga valjda medju nama, tko ne bi želio, da nam domovina bude što veća, jača, slavnija i sretnija, no malo nas ima, koji bi mislili na to, kako je to težko i

kako se zato treba primiti posla. Kako je samo težko s Bosnom-Hercegovinom, u kojoj se naš narod kolje do noževa. Hoće li se to kada umiriti? Težko je na to odgovoriti. Težko je reći, hoće li se tamo što dati s pravoslavnim našim svietom, a još teže je to reći za muhamedance.« X. 62—66, XI. 75, Bosna (za dugo vremena os hrvatske politike) XI. 77, hrvatska i katolička misao u Bosni i Hercegovini XI. 201—204, (niti je sama svoja, niti magjarska, niti austrijska) XII. 241—242, »Hrvatska Zajednica« u Bosni XIII. 28—31, »bruka« u Bosni XIII. 106—107, XVI. 215, XVIII. 150—151, XVIII. 152—154, XVIII. 173, smutnje XVIII. 190—191,

Bosut: Bos-ut I. 165,

Božić: X. 140—142,

»Božićnica«: III. 378, — ljetopis VIII. 55, i seljačka stranka (»A bi li stranka bila bez »Božićnice«, programa i t. d. postigla ono, što je postigla? O tom se može sumnjati«) XII. 184—185, (medju koledarima zaslužuje posebnu pažnju) XIV. 217—218,

»Božićno drvce«: V. 324,

Božjakovina: uzorno gospodarstvo — neka se prodade (njegove pogreške: 1. u ravnici, 2. preveliko, 3. na tudji trošak i 4. ... »svečani objedi«) IV. 298,

Braća: — se najviše svadjaju, jer se najviše poznaju III. 218, Jesmo li braća? IX. 117—120, braća Dumbovići (»dubovi ili hrastovi«) XI. 223—226, »braća Radići« i gospoda XI. 264, »tužna [su to] braća, koju bismo morali primorati, da nam dadu naše« [Madžari] XVIII. 83, braća u seljačkoj stranci (Radići, Dumbovići, Šandori, Marteki, Srdovići, Lončarići, Rusani) XVIII. 295,

Brak: civilni brak i država (»gradjanska ženitba«) III. 66, (»hižni zakon«) brak i A. R.: »Brak je tajna, vječna tajna, i zato do groba« IV. 376—378, brak i »vjernost do groba« A. R. VI. 305, (celibat učiteljica) XVI. 198—201,

Bratinstvo: bratstvo naroda i »Dom« II. 206, bratinstvo s čitavim svietom i naši pradjedovi u kršćanstvu II. 296, bratinstvo Hrvata s Madžarima (Neka ne vabe Niemca, pa ćemo se i s njima pobratiti ... Valjda nisu madžarske gubice odurnije od pasoglavskih) III. 260, Bratstvo Narodâ III. 409, bratstvo s Rusom (i »stranka prava«) IV. 86, slavensko bratinstvo VII. 106—112, bratstvo čovječje i bratstvo narodno (»narodno bratstvo najjače«) A. R.: »nam je najmilije medju svojim svietom, u svojem narodu. Može nam biti gdjekoji čovjek i mrzak, ali njegov govor i cielo njegovo držanje i vladanje može nam biti milo, ako je to naš čovjek, ako u njem i na njem vidimo sve, što je naše. Naš na pr. hrvatski razgovor, hrvatske poslovice i rieči, hrvatska šala, a osobito hrvatska pjesma, — to je svakomu nam najmilije, jer je naše, a svi oni, u kojih to vidimo, to su naši, — pa makar ih nikad ne vidjeli. No i ovo se narodno bratstvo znade zatrti« IX. 120,

novo magjarsko bratinstvo (i boj s Magjarima) X. 86—89, bratstvo s Magjarima (»O tom bratstvu s Magjarima ne zna i ne će hrvatski narod da zna sasvim ništa«) XII. 94—99, bratstvo (u nagodbi Hrvatske i Ugarske) i račun XIII. 17—18,

Bretonci: — (crnogorsko plemensko uređenje) I. 293,

Brod: II. 148,

Brodska imovna občina: XI. 152—154, XII. 317—318,

Budhizam: — budhisti (»pravi »buda«, ako i nije budala, — on ipak bludi«) II. 254, buddhaši i žena VI. 11—12, (Dalaj-lama) VI. 241—243,

»Budnosan«: — (hipnoza — snojava) II. 285,

Budućnost: hrvatska budućnost (A. R.: »Neka vam bude dosta to, da se nemamo bojati ni Madžara ni Srbalja, premda jedni i drugi daleko ciljaju«) VIII. 15, budućnost seljačkoga staleža VIII. 88—89, budućnost pripada pučkoj vladi VIII. 98, Za budućnost hrvatskoga naroda i domovine glavno je, kako sudi hrvatski narod XI. 160—162,

Bugari: (nama Hrvatima bugarsko gotovo kao naše) I. 320, II. 47, Bugari i jezik (strašno pokvaren A. R.) II. 87, II. 102, turski Bugari i Srbi II. 127, II. 248, Bugari i Maćedonija II. 320, III. 72, macedonski Bugari III. 108, Bugari i Srblji IV. 126, Bugari i Hrvati IV. 172—173, IV. 268, kako su propadali stari Bugari V. 325—326, Bugari i »Dom« V. 352, Bugari u Srbiji (broje ih kao Srblje, — »i pravo imadu, jer razlika ni u jeziku ni u životu nije velika: ta vidite, da je to naš sviet u opancima-vrpčenjacima (kako su ih negda i u posavini nosili), pa darovčane halje i čakšire. A da otvori usta, malo bi se nas koji ljutio, što kvari jezik) VI. 157, VIII. 7—8, divljaci Bugari i bugarski starosjedioci Sloveni VIII. 80, XII. 319—320,

Bugarska: II. 47, buna u Bugarskoj II. 159, strieljanje seljaka u Bugarskoj II. 224, domaća bugarska čoha (ili darovac) i činovnici III. 25, Bugarska i Srbija II. 351, XIII. 81—84, prava slavenska Bugarska XVI. 158—159, XVIII. 150,

»Bulletins de Societé d'antropologie de Paris«: — I. 280,

Buna: što je buna za gospodu (utjecanje naroda u javni život) I. 48, buna »s cimerima« 1883. II. 6, seljačka buna (Gubec) II. 40—43, buna u Bugarskoj II. 159, buna u Španjolskoj s porezom II. 159, buna (revolucija) i gospoda II. 244, buna katoličkoga hrvatskoga naroda u Lici i Primorju III. 4, djačke bune u Rusiji III. 125, buntovnik, bundžija (cesar) III. 283—284, buna i A. R. (»Ja ne vjerujem, da će što pomoći buna, revolucija) IV. 115, buna proti gospodi (najveća bi ludost bila ne samo buna, nego i samo mržnja, ili zla misao proti »gospodi«) IV. 177, Najlakše je stvoriti »bunu« u banskoj Hrvatskoj ... IV. 237—238, kako se seljaci znadu »pobuniti« V. 3, buna (pod vodstvom Dože) 1514. po Ugarskoj V. 38, buna u Zapršiću V. 110, tko »buni« narod (kadgod tko stane naučati narod) V. 354, buna (revolucija) VI. 1, seljačka buna god. 1573. VI. 234—235, seljačke bune (u Njemačkoj) VI.

259—261, seljačke bune VII. 73, buna u Sjeničaku (1879.) i seljačka stranka VII. 128, seljačke bune i francezka buna (razlika) VIII. 137—138, židovsko-njemačka buna radi Drajfusa VIII. 144, bune po Evropi (iz mržnje proti starim zakonima) IX. 11—12, tko »buni« narod IX. 25—28, bune — strašilo svih reakcionaraca, t. j. svih neprijatelja političke slobode IX. 104, francezka buna ili revolucija IX. 195,

Buntovnost: buntovnost i hrvatstvo XIII. 60, XIII. 179—182,

Bunjevci: — (Hrvati u Ugarskoj) »Živjeli svi, i Bog im dao sreću, što se bore za narodnu pravicu!« A. R. II. 318—319, Bunjevci u Ugarskoj II. 344, naši Bunjevci i Šokci III. 192—193, IV. 299—300, VI. 124—125, XIII. 100—104,

Buri: — i Hrvati (A. R.) II. 30—31, Buri i hrvatski seljaci II. 47, II. 48, II. 63, Boeri (zašto Burima ne će baš nitko pomoći?) II. 177—180, Buri pod Englezima (»Težko onomu, tko se jednom predade!«) IV. 272, — V. 160, Buri će i opet stvoriti transvalsku republiku VI. 264,

Burza: Što je to burza? II. 249—252, (trgovina — bez robe) III. 43, žitna burza XII. 248—249,

Buržoazija: »četvrti stalež« i buržoazija III. 351—353, (purgarija) VI. 3, (i proletarijat) VII. 152—154.

C

Car: (cesar) i pravo II. 98, što je car II. 109—110, austrijski cesar, a hrvatski kralj II. 167, Cesari, koji su — »buntovnici« III. 283—284, kako je papa stvarao nove cesare (i državne misli) IV. 163, svemoćni, azijatski carevi (i narod) IV. 267, (dajč-)kajzer V. 27—28, cesarska poganska politika V. 86, »Bog visoko, car daleko!...« A. R.: »Ne znam, ima li još koji narod na svietu ovakvu rieč, ali mislim, da nema... A što ju ima naš hrvatski narod, to bome nije dobro znamenje. U ove četiri rieči zapisan je život našega naroda od stotine i stotine godina.« V. 364—367, nijednoga (cara) nije postavio Bog VII. 139, što je svakomu caru glavno (carevi-imperijalisti) VII. 140, ruski car i »panslavizam« VII. 143, i carevi su ljudi, a nisu kao njekakvi »bogovi« na zemlji VII. 152, (narod ide) »do cara« VII. 195, ober-car (Napoleon) VIII. 130, car i carići (monarkija i republika) u Francezkoj IX. 151—152, car i neuki seljački narod XI. 19, kitajski car »Sin Neba« XI. 22—26, »car« i rat XIII. 43, bečki cesari XVIII. 40—41, bugarski car XVIII. 150, (premilostivi car i kralj) XVIII. 308—309,

»Caredvorci«: »caredvorci« i moderni umjetnici (»Može li se književnik u današnje doba staviti na stajalište dvorskih pjesnika, recimo i onakih, kakav je bio Goethe? Može li to biti danas, kad književnost živi od širokih slojeva naroda? Posebice — ima li to ikakvoga smisla kod nas Hrvata?«) XIV. 72—73,

Carevina: — i Hrvati XI. 21—22, carevina i seljačka stranka (A. R.) XII. 46—48, (razlozi za hrvatsku carevinsku politiku) A. R.: »Magjarsko-židovsko vladanje u mnogom je azijatsko, t. j. divljačko, nasilno, rabulističko ili što bi mi rekli, bezsramno, prevarantsko, tako da i ondje, gdje i ne mogu ništa silom, ostaneš bez prava, jer te bez srama prevare oni, koji su i bedastiji od tebe. Proti ovakovoj vladi buni se naš kršćanski i u pitomom domaćem poštenju odgojeni čovjek cielom dušom — već skoro 50 godina. Uzalud! (Uzalud, kad su naša gospoda pjevala Magjarima pjesme ljubavi, dok je naš pošteni sviet stradao). Ali mi moramo izpod ovakve vlade makar uteći, kamo bilo, — makar u Ameriku, ako već ne možemo ostati u Evropi. Ali kušajmo prije naći razboritom politikom zaštitu u carevini. Nastojmo, da carevina evropskom prosvjetom obuzda azijatsko-židovsko nasilje i bezkrajnu već bezsramnost.« »Zato smo mi za Evropu, a naša je Evropa — naša carevina« XII. 213—217, novčarstvo carevine XII. 260, u »okviru« carevine XIII. 86—87, (hrvatske stranke u dva tabora) XIII. 179—182, (»Naša carevina ne bi bila velika evropska vlast, da nema češkoga bogatstva i hrvatskoga mora«) XVIII. 157, XVIII. 179,

Carina: carina i hrvatski seljaci II. 43, »carinski rat« II. 331, »carinsko područje« II. 332, carina na tudje žito u Njemačkoj III. 285—286, carinska razstava između Austrije i Hrvatske A. R.: »Nismo za to, jer bi to bilo nama na štetu« VII. 196,

Caritas: V. 62,

Carizam: VII. 139—140, carizam (carsko vladanje) bio najomraženiji u Rusiji VII. 151—152,

Carstvo: tri su carstva propala VII. 138—139, »po božjoj milosti« VII. 148, tursko carstvo (»stara ona nakaza«) VII. 158, rimsko carstvo — doista veliko djelo VIII. 69,

Cehovi: starovjerski »cehovi« u XX. stoljeću III. 85—86, cehovi u »slobodnim« gradovima i bogatstvo VI. 231, IX. 197, (»Jedva smo se riešili tih cehova, a evo se stvaraju novi«) XII. 288—289,

Celibat: — celibat učiteljica (Za čudo, kako je izvjesni naš svijet tjesnogrudan, kako još uvijek naučan na policajni, špijunski, protektorski, »očinski« duh davnih, zaboravljenih vremena. Mjesto celibata — onerozna dispenzacija! Čemu?) XVI. 198—201,

Centralizam: — bečkih cesara IV. 138—139, centralizacija uprave V. 279, VII. 170, A. R.: »toga nitko ne će«. No time nije kazana posljednja rieč o centralizmu, pa tko ne će, da narod slobodom samo vara, treba da mu iskreno kaže, što je to centralizam i kako je narodu pod centralističkom vladom. Evo i o tom našega mišljenja: Centralizam hoće jednoga gospodara, jednu vlast nad više naroda i zemalja, t. j. nad domaćim oblastima. Kad bi bilo stalno, da su domaće vlasti svagda i svagdje najbolje, onda bi svatko morao biti proti svakomu centralizmu. No kad se zna, što su radili i što još rade oni, koji imadu svu vlast nad svojim narodom, onda je centralizam mnogomu narodu spasenje od domaćega nasilja. Treba samo pitati razlog tomu,

što naš narod i dan danas ide — »do cara«. A što je tek bilo u prošlosti, dok su domaća gospoda vladala po volji! — A u današnje vrieme, gdje se političke stranke kolju, gdje bi politički protivnici jedni druge vješali, da imadu vlast, — što bi bilo od mnoge zemlje i naroda, da domaća vlada nema nad sobom gospodara! Imamo za to primjer u susjedstvu, gdje su vlade svoje političke protivnike u tamnicama davile, kako se davi!« VII. 195, (misao o središtu) XVIII. 23,

Cenzus: izborni cenzus XI. 191, XI, 211,

Cerber: — (Cal[ca]brino) — Čember (A. R.) XV. 91—[92],

Cerje: — (naše selo) XIII. 104—106,

»Cesarevci« XII. 199, (A. R. i Pribićević) XII. 361, XVIII. 230,

Cesarski patent: IX. 186,

»Chorwato-Serbja«: (Talko-Ilgowski-Hryncewicz I. dr) I. 230,

Ciena: tko odredjuje cienu robi (Niti oru, niti kopaju oni na burzi, a odredjuju cienu!) III. 45, odredjivanje ciene robi i A. R.: »„Dom" je doduše, kako kažu, njekakav strašan „liberalac" i slobodnjak, — ali mu se ipak bolje svidja ono staro vrieme, kad je oblast odredjivala cienu svakoj funti mesa, — da mesar ne guli gladne i željne mesa sirotinje. Danas je pak gotovo sve slobodno, tako da se slabiji ne može baš nikako braniti.« VI. 56, ciena mesu (»ober-svinjar« odredjivao cienu svinjetini) VI. 125—126, ciene blagu i seljaci-(prekupci) XII. 273—274,

Cigani: (— su takav narod — kao i židovi) III. 266, IV. 46—47, VIII. 64, cigani i Rumunji XVI. 222, »cigani Radići« XVIII. 115,

Cincari: — ili Kucovlasi II. 320, Cincari i Talijani (život od komedije) III. 315,

Cinizam: — (kako radikalizam stvara cinike) XIV. 25—29, ciničke napasti (Alberto Weber i Hermina Brkić: Matija Gubec ili seljačka buna. Vesela igra . . .) XIV. 184—185,

Cionisti: — (Sijonski Židovi) i A. R.: »Židovi imadu ne samo posebnu vjeru, nego i svoj način života: oni su samo trgovci i mešetari. Oni se nikako ne mogu pomiešati i izjednačiti s narodom, jer nemaju u narodu ni roda, ni kuma, a ni prijatelja. Zato ni ja nikako ne razumiem, da bi Židov mogao biti Hrvat« VI. 220—222, »sijonski Židovi ne diele više Hrvatâ od Srbalja, od Slovenaca i Bugarâ, nego su i oni pristali uz razumnu misao, da se ova plemena ne smiju dieliti jedno od drugoga« VI. 235,

Civilizacija: — moderna (savremena) I. 106, civilizacija — baština Rimljana Evropi i njezinim barbarima I. 181, mizerija civilizovanoga svijeta I. 287, izučavanje civilizacije I. 290, »civilisation« = kulturna historija I. 294, kako je nastalo ono, što se zove civilizacija II. 359, evropska civilizacija (»Ovi zakoni, ovaj rad, ovaj život, nauka, znanost, knjige, novine, vjera, mišljenje, odielo, zgrade i sve u njima, i sve, što vidite kod naše gospode, — to je ta evropska civilizacija«) IV. 322,

civilizacija i seljačka stranka VII. 115—117, civilizacija (kultura, napredak) nije temelj seljačkoj stranci nego narod »kakav jest, da jest« VII. 117, »civilizacija« (današnja prosvjeta) — obsjena (A. R.: »Znanje i poštenje samo čovječje, a po tom je civilizacija samo čovječja. Svaki narod može ostati ono, što jest, a može biti uza to i pametan i pošten, t. j. »civiliziran« ako vam se baš sviđa ta rieč. Ne će se zato uviek »civilizacija« mjeriti po kroju kaputa.«) VIII. 14, što je bila prva civilizacija (Rim — »civis«) VIII. 70, rimska (prva) civilizacija (»rimsku civilizaciju, kad već nije bilo rimske države ni rimskoga državljanstva, nastavilo i zamienilo kršćanstvo: širiti civilizaciju značilo je dugo vremena širiti kršćanstvo, a dakako uz to i evropsku kulturu. A kako je sjedište kulture i kršćanstva bilo u gradovima, u kojima su živjeli građani (cives, civilno pučanstvo), većinom tuđinci, širiti civilizaciju značilo je širiti gradske i tuđinske običaje, a izkorjenjivati domaću narodnu kulturu«) VIII. 71, obilježje civilizacije — rad i napredak (ne držati se sliepo starine, ne zaostajati za drugima, nego ići napried za novim, boljim, za čim ide i većina drugoga svieta, kojemu je bolje) VIII. 72, ideal civilizacije: civilizovati sve narode i podati im plodove civilizacije: miran, udoban i sretan život VIII. 72, civilizacija uništuje kulturu VIII. 73, (civilizacija i zločinstva) XII. 256, civilizacija i naše selo (useknjivanje) XIII. 104—106, civilizacija u Podravini XVI. 119—120, civilizacija i kultura [A. R.:] »civilizacija, . . . je ne samo nješto sasvim drugo, nego kultura, nego može biti, a često i jest, kulturi baš protivna, te ju i uništuje. Civilizacija u opće — premda se redovno na to ne misli, pa ju zato mnogi zamijenjuju s kulturom — civilizacija od svoga početka djeluje izvana i na vanjštinu, dok je kultura samonikli domaći plod života i njegova razvoja. Civilizacija je u početku bila doslovce »civilizacija«, t. j. sticanje rimskoga državljanstva i njegovih prava. Susjedi naime rimskoga carstva nisu naravski uživali prava rimskih državljana (dobivali su na pr. batine, bili su razapinjani na križ), Rimljani ih uopće nisu smatrali potpunim ljudima, pa je sasvim naravski, da su svim silama nastojali, da postanu rimski državljani »cives«, t. j. da se »civilizuju«. To je bila prva civilizacija, po tom joj i ime. Dublje je značenje dobila civilizacija, kad je išla za tim, da seljaci (»pagani«, pagus — selo) postanu kršćani (jer su gradjani bili prije pokršteni), pa se u tom smislu govorilo i o civilizaciji krivobožnih naroda u Aziji i Africi, koju su kod njih širili kršćanski misionari. U novije i naše vrijeme civilizacija ponajviše stoji u širenju modernih uredaba (uprave, sudstva, bolnica, kazniona, ubožnica, sirotišta, skloništa uredjenja poreza, vojske, plaćenoga činovničtva i t. d.) modernih sredstava za život (cesta, željeznica, brodova, stanova, vodovoda i zdenaca, rasvjete, pa raznoga novoga orudja, posudja, odijela i t. d.) i napokon jednoličnih formi u općenju s ljudima.« — »Civilizaciji, tj. širenju jednoga — za sada najboljega — oblika ili tipa ljudskoga života u svim njegovim granama ne može se stati na put, kad bi to tko i htio.«) XVI. 171—172, civilizacija i šablona (sve niveliziraju ća civilizacija — stvorila je sasvim nove forme života) XVI. 247, (Seljake treba ukinuti!) XVIII. 26—27,

Civilizatorska jeza: — (»Eto, to vam je, kad ludu spopane civilizatorska jeza. Taj bi ljude vješao, što nemaju žepnoga rubčića!...«) XIII. 104—106,

Considerare: I. 181,

Crétinstvo: — (bolestna slaboumnost) »mladi« u hrvatskoj književnosti (A. R.: »Što je nego cretinstvo ne moći zamisliti i napisati misli, koju bi normalan čovjek mogao razumjeti? Što je, nego cretinstvo nastašicu misli izpunjati točkama i potezima?« — »Mi imamo posla s generacijom bez ideje, bez misli, pa koja nam nada u uspjeh navraćati ju na put razumnom mišlju, kad za nju misao ne obstoji? Što nam koristi, stavljati joj pred oči centripetalnost vasione, kad se moždjanski titraji cretinstva jedva koliko razlikuju od čiste senzacije koje školjke? Što bi mi koristilo govoriti o patriotizmu generaciji, koja nije premostila jaza samo medju pojedincem i čovječanstvom — bacivši u taj jaz narod — nego se je secesionirala i od čitave vrsti Homo sapiens i prosto se pribrojila carstvu Animal sensible?« XIV. 18—30,

Crkva: — demokratska, aristokratska I. 117, starinski hrvatski jezik u crkvi II. 312, konkordat III. 211—212, crkvene stvari — cesari (ako se u crkvene stvari budu miešali cesari, miešat će se i cesarići, t. j. činovnici, pa gdje je onda tu, i čemu su svećenici postavljeni III. 284. III. 290—292, rimska crkva i hrvatska misao III. 318—320, Crkva i narodni jezik (»Šimun na doratu«) III. 340, Isusovci (i »Dom«) IV. 63. crkveni poglavari i narod (Lako je vjerovati, da su naši crkveni poglavari već mnogo puta na zapovied iz Rima ostavili narodnu stvar. a možda su bili i proti njoj.) IV. 155, Crkva i rimska politika (koju vode samo neki visoki crkveni poglavari, t. j. biskupi i nadbiskupi, a ne seoski župnici i kapelani) IV. 170, »pravoslavna« crkva IV. 333—334, Crkva i ciepanje naroda IV. 366, »Hrvatska pravoslavna Crkva« (danas nije vrieme, da se Crkve osnivaju) V. 51—54, boj s rimskom Crkvom (A. R.: »čini mi se preneznatan, presićušan«) V. 171, Crkva i vladari (kad vladar vodi vojsku u boj, svećenik je blagoslivlje; a kad se slavi Crkvena slava, vladar joj daje vojsku, da slava bude i slavnija) V. 258, crkva i politika V. 341—342, Crkva sv. Petra u Rimu VI. 30—31, crkva i škola VI. 35—36, »Samosvojnost« katoličke Crkve VI. 139, pravoslavna Crkva u Bosni VI. 186—188, »u rimskoj Crkvi gospoduju Talijani i — velika politika« VI. 206, crkva i njezini poglavari (»ne drže mnogo do slobode«) VI. 215, katolička Crkva u Americi VI. 250—251, crkva i državna uprava VII. 21—22, Crkva u programu H. P. S. S. (»kako je bilo, tako neka i bude. Kad jedanput naš narod dodje do toga, da o tom bude mogao odlučivati, onda će se vidjeti, kako o toj stvari sudi i kako je njemu po duši: pustiti Crkvu i svećenike za sebe, kako im drago, — ili pak ovako, kako je danas«) VII. 54, rimska Crkva i civilizacija VIII. 71, kako su se gradile crkve (pamet kazuje, da je morala biti njekakva vlast, koja je odredila, da se crkva gradi i pritegnula narod, da pri tom pomaže) VIII. 90, crkva u staroj gospodskoj politici IX. 193, crkva i seljačka stranka X. 103, katolička Crkva i »reformacija« u Hrvatskoj XI.

46—48, »Crkva u pogibelji« XI. 59—60, crkva (razkol) uzrok mržnji medju narodom i »slavenskoj neslogi« (Rusi i Poljaci) XI. 61—62, Crkva u crkvi (kongregacije) i A. R. XI. 185—186, XII. 266, (i kamati) XIII. 55, (lukno i crkvene zemlje) — »Hrvatska narodna Crkva« XIII. 107—110, Crkva u Francuskoj XVI. 163—164, XVI. 175, raskol u anglikanskoj Crkci? (»Vrijedno je istaknuti ovom zgodom, kako je važno vazda držati na umu, da je Crkva historijska tvorba i do kakovih neprilika dolazi, kad se preko toga lako prelazi«) XVI. 201—204, Crkva i poklade XVI. 197,

Crna Gora: II. 32, — (neka... bude kraljevstvo) III. 198, Crna Gora i Rim IV. 367, (najmladja slavenska kraljevina) XVIII. 305—306,

Crnci: — u Americi (Ne plačimo nad crncima... Imamo i svojih nevolja — dosta!) V. 203—204,

Crni Hrvati: VIII. 11,

Crnogorci: i Bretonci (plemensko uređenje) I. 293, II. 8, II. 68, (knez crnogorski) II. 167, Srblji-Crnogorci IV. 79, (s braćom na noževe) i Rim IV. 107, Crnogorci, talijanski kralj i — zlo za Hrvate IV. 238, — i Crnogorci su naši, samo da su pošteniji! V. 31, — V. 63, Crnogorci (zlo, kojemu se mi Hrvati ne smijemo veseliti, jer su Crnogorci naši. Skupa gospodska vlada i njih će prisitnuti) V. 127—128,

Crnoškolci: XII. 255—257,

Crveni Hrvati: VIII. 10—11.

Ć

Ćirilica: XVI. 178—179, hrvatska i srbska ćirilica XIII. 20—21,

Ćud: ljudska ćud (navika) i zakon III. 50.

Č

Čađavica: — u Bosni (uzpomena A. R-a sa boravka u Č.) II. 201,

Čaj: — (teh) i A. R. II. 207,

Čakavci: XV. 29—30,

Čaršija: (sarajevska) čaršija što je u nar. pjesmama i nar. životu I. 146,

Čast: (Čast i slava svima, ali najveća seljačkoj ruci, koja je svoje učene i umne sinove odgojila, hranila i branila) III. 17, čast nad čašću (to je ban) III. 222, družtvena čast (i prvenstvo drugih staleža nad seljakom) VIII. 79, »čast stranke«, t. j. čast prvaka, — to je sasvim gospodska misao, koje velik dio naroda ne samo da ne može shvatiti, nego je ta misao, kako bi gospoda rekla, za našu bogčiju gorka ironija«... XII. 86—88,

Čekanje u politici: »Neka nitko ne misli i neka se ne nada, da će hrvatski narod išto dobra dočekati bilo od čije milosti, bilo od čije nesreće. I doklegod bude u našem narodu prevladavalo ovo starinsko, djetinsko, neiskusno i — da tako kažemo — zalupano mišljenje, da ćemo nješto dočekati, da će se »nješto već bilo za koju stranu preokrenuti«, dotle će s nama raditi naši neprijatelji, što budu htjeli, a za nas ne će ni pitati. Narode, koji čekaju, čeka smrt!« X. 216, i narod XII. 103—109, »Odluči li se za čekanje i trpljenje sam narod t. j. onaj, koji ima trpjeti ne samo svoju nevolju, nego još i pritisak i neprilike radi neuredjenih i nestalnih prilika u domovini, — bit će to sasvim drugačije, nego što je ono, kad vodje gospodskih stranaka odluče, neka narod čeka. Lako je na pr. čekati svećeniku ili odvjetniku, dok se sruši nagodba, jer oni dobivaju svoje u redu i pod nagodbom.« XII. 193,

»Černobyl«: I. 223,

Česi: — i Niemci II. 32, II. 47, Česi (»se ... bore s Niemcima, da je milina«) II. 104, (Češki rogobor ipak je raztjerao bečke saboraše) II. 191, Česi i vjera II. 224, Česi i Niemci (»Svoj k svomu« — to je lanac; kad se taj lanac stisne, onda mora napolje, mora van sve, što je tudje!«) IV. 168—169, Česi i — Češkovići IV. 268, Riger (i Štrosmajer) V. 77, Česi i Hrvati (»S njima treba dogovora i sporazuma«) V. 91, Česi u bečkom saboru V. 319, Česi i Slovaci »su zapravo jedan narod« (Čehoslaveni) VII. 107, Česi i Magjari (... nije daleko, ... kad će Česi imati u zlatnom Pragu od prilike onakvu vladu i onakav sabor, kako danas imadu Magjari u Pešti. No Češka graniči preko Moravske sa Slovačkom, te bi duh češke slobode mogao probuditi na novi život i Slovačku, a onda nema govora o današnjoj Magjarskoj) VII. 188, IX. 39, Česi i »Matica Dalmatinska« XI. 139—140, (prvi slavenski narod po obćoj naobrazbi) A. R.: »Česi riešavaju problem maloga naroda i riešavaju ga sviestno« XVII. VIII,

»Český Lid«. Sbornik věnovaný studiu lida českého v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku: — I. 187—191, I. 220—227, I. 263—264, I. 306—309,

Čifut: (Vladimir Frank) i A. R. X. 202—204,

Čilipi: — kod Dubrovnika (uzpomena A. R-a za boravka u Č.) II. 201,

»Činitelj«: — (»faktor«) III. 2,

Činovnici: — i seljak (pisar u obćini) II. 210—212, štedionički činovnici — (Lako je plaćati — od tudje muke!) II. 301, činovnici u Bugarskoj III. 25, činovnici — za dobro i srećniju budućnost naroda! (»Domovi« dopisnici) III. 34, činovnici nisu privrednici III. 37—38, poljodjelski činovnici (ne bi smjeli biti samo gospoda, nego radnici ...) III. 63, činovničke plaće (i uztega za zajam postradalima od prirodnih nesreća) III. 309, činovnik — (plaćeni službenik) i politika IV. 74—75, činovnici — »birokrati« (velik teret za narod) IV. 83, švabski — činovnici (»pijantori«) i Hrvati V. 77, činovnici i jeftina uprava V. 199—202, činovnici — u obćini V. 312—315, činovnici — nova gospoda VI. 33, obćinski činovnici i država VII. 45, činovnici i izbori (izborno povjerenstvo) X. 32—33, XI. 70, činovnici pod Rauchovom vladom XI. 94, XI. 149—150, (i ovrha) XI. 237, činovnici i Tomašić XII. 96—97, XII. 166—167, koji ne samo ništa ne privredjuju, nego još i dvostruko i trostruko troše XII. 250, naše činovničtvo —barbaresque (nije kadro provoditi zakone onako, kako se provode u kulturnim zemljama) XII. 345—352, XIII. 8, činovnici i luksus XIII. 23—25, činovnici i narod (A. R.: »Plaće naime naših činovnika ne samo da su djelomice prevelike, nego su i nepravedno razdieljene. Zašto od dvojice ljudi, koji imadu iste škole i iste godine, jedan ima pet, a drugi deset tisuća plaće? I još k tomu onaj, koji ima deset tisuća plaće, ima manje posla, nego onaj, koji ima za pol manju plaću! Je li to pravedno? — Kažu, da to mora biti, jer onaj ima veću odgovornost, ili zato, što onaj ima veću čast. A mi mislimo, da svi činovnici moraju imati jednaku odgovornost, — za koju u ostalom kod nas nitko ne pita ... A što se tiče časti, o tom se baš i radi, da smo mi bogci, pa da ne možemo časti plaćati. Bog sveti, da platimo posao, — ali po zasluzi.« XIII. 122—125, XIII. 131—132, (plaće i penzije) XIII. 188—189, činovničtvo i narodni zastupnici (sabor) XIII. 190—193, XVIII. 271,

»Čista stranka prava«: III. 151,

Čistoća: — i jelo III. 213, čistoća u gospodarstvu (čistoća — bez koje nema reda — glavni uvjet rada i užitka) XI. 64—67, čistoća i zdravlje seljaka XIII. 113—116,

Čitaonice: Hrvatske narodne čitaonice u Bosni (Neka se braća samo okupljaju) III. 71, čitaonice i seljaci (te »pučka prosvjeta«) III. 253—256, XVI. 175, Hrvatska čitaonica na Rieci XVIII. 327—328,

Čoha: bugarska čoha (darovac) III. 25,

Čovječanstvo: čovječanstvo, ne čovjek (»humanitet« — mašinizam) I. 111, — (ljudstvo) ima svoju zviezdu, i ova se zviezda sve više pokazuje iz mraka, i svietu ne će zasinuti nova zviezda i novo svietlo sve dotle, dok svoje zviezde ne ugleda i zadnji pastir) III. 417, koji su najgori neprijatelji čovječanstva VI. 1, »Čovječanstvo ipak valjda nije prokleto, da bi do vieka moralo biti pod vladom najkrivodušnijih, najopakijih i najglupljih ljudi, pa će valjda naći načina, da rata više ne će biti.« VII. 160, čovječanstvo, narod i — crétinstvo XIV. 30, njegova tekovina — znanje XVI. 17,

Čovječtvo: — (»čovječtvo napokon ostaje jače, jer je vječno i božje«) II. 194, čovjek može zaboraviti na svoje čovječtvo III. 101, čovječtvo u želudcu III. 227, čovječtvo (ljudstvo) i A. R. (Ja vjerujem u ljudstvo na svietu) III. 351, »čovječno družtvo« (družtva čovječnosti) i narodna obrana IV. 90, čovječtvo u politici VI. 222—223, (Puškin, Tolstoj i A. R.: »Neka Tolstoj s legijom moralistâ svih vijekova nauča ljude čovječtvu, dao im Bog u tom svaki uspjeh, — no historični nas razvoj čovječne misli uvjerava, da će po njihovu naučanju ostati široki slojevi ponajviše hladni i neuputni.«) XVII. 89,

Čovjek: srce, duša i pamet I. 33., čovjek instinkta i čovjek — studija I. 112, 114, stari i mladi ljudi II. 13—15, množenje ljudi i A. R. II. 18, hrvatski naš čovjek II. 81, najgori ljudi na svietu II. 82, ljudi oko mora II. 90, veliki čovjek (kako postaje) II. 130, čovječja duša II. 139, čovjek gospodar zemlji II. 146—147, »četiri vieka dobrote i zloće ljudske« II. 171—173, (»Kakav je to čovjek, kojega ne boli duša, što se drugi muče i kukavno živu, a on bez muke lako živi?«) II. 210, čovjek bi letio! II. 236, čovjek i kruh II. 281, kad ljudi budu ljudi... II. 289—294, čovječje živinstvo II. 291, čovjek, koji ne vjeruje i A. R. II. 295, čovjek je stvoren i rodjen za slobodu II. 308, ... najprije ljudi, a onda Hrvati II. 308, tko je najbogatiji čovjek II. 330, čovjek ne će nikad imati kapitala II. 359, čovjek čovjeku vuk (kriva misao) II. 371—372, koji su ljudi najveći nesrećnici III. 1, — čovjek i zlo (Čovjek se mora protiviti zlu) III. 3, ljudi i krivica III. 30, — čovjek i čovječtvo III. 101, »nadčovjek« III. 102, »dobri ljudi« III. 110—113, bez »žrtve« čovjek nije čovjek III. 137, neuk čovjek je svakomu rob, pa i samomu sebi III. 148, čovjek — »druževna životinja« III. 184—185, čovjek — i »njegovo doba« III. 220—224, čovjek — siromah (da čovjek ostane čitav život siromah, — to je sramota, to ne zaslužuje smilovanja) III. 224, gdje je čovjek živio kao čovjek III. 227, (»čovjek bez srama — to je živinče«) III. 247, čovjek — i narav (t. j. što je Bog odredio) III. 278, domaći i strani ljudi III. 293—296, čovjek — bez doma III. 299—300, najgori ljudi i A. R. (— zvonari, »prakaturi«, »šekutori« i »mežnari«, koji »imadu u crkvi vražjega posla«, kako znadu reći) III. 317, Nema odurnijega čovjeka od proštenjarskoga birtaša III. 317, čovječja duša (i A. R.) III. 346, kad je čovjek istom čovjek III. 416, čovjek — i napredak (A. R.: Čovjek je čovjek po duši, a nije ni po hlačama, ni po telefonu, ni po knjigah i novinah, ni po pomadi) III. 425, »veliki« i »glasoviti« ljudi IV. 73—74, (čovjek nije čovjek, dok nema svoje volje; a dok nema slobode, da može po svojoj volji i raditi, dotle je čovjek samo na pol čovjek) IV. 81, čovjeku se brusi pamet samo medju svietom) IV. 98, — pravi poštenjak (koji ljubav ljubavlju vraća) IV. 118, čovječji trag (»Crni trag« — A. R.) IV. 337, »čovjek najvoli jahati na čovjeku« IV. 339, tri načina — u vladanju i držanju jednoga čovjeka prema drugomu V. 42, živinstvo u čovjeku (»Ja sam mislio, da je živina crkla u čovjeku, — ali vidim, da nije« ... »Ova jedna stvar — otela mi polovicu vjere, i nade, a skoro bih rekao: i ljubavi za narod i za ljude.«) V. 74, kad čovjek pati, a ne zna, zašto, — ... to i nije čovjek V. 155, množenje ljudi (Je li već zbilja previše naroda na zemlji?) V. 233—236, čovječji trag = pismo V. 284, »Krapinski čovjek« V. 288, Čovjek je stvoren za to, da ga vodi razum; da ide pojedince svojim putem, a ne u hrpama kao črieda. A kad mu uztreba bilo pomoći, bilo savjeta, razum ga sâm upućuje na razumnu slogu i razumni posluh. Nerazumni je posluh za živine V. 291, čovjek i danas znade biti i gori od živine: zna i hoće da bude živina V. 298, čovjek ne može bez čovjeka (»Zôon politikon«) V. 315—316, čovjek

i dobrotvornost (sve na svoju korist!) V. 321—324, čovjek i čovječji život VI. 21, čovjek i muka od rada (»Kako se mi moramo mučiti«) VI. 65—68, čovjek i država VI. 199—200, čovjek koji pod drugim jamu kopa VI. 283, kakav je čovjek zrio, da dobije rieč u politici VI. 297, čovjek i — »čovječja prava« VII. 40, neuk čovjek VII. 149—150, čovjek i »čovječja prava« VIII. 30—31, kako čovjek postaje čovjek VIII. 59—73, civilizovan čovjek (postaje opet sličan divljaku, komu je jedina briga svagdanji kruh) VIII. 72—73, što će to reći »školan« čovjek VIII. 86, »velik« čovjek (A. R.: Kad se za koga kaže, da je »velik« čovjek, naš neškolani narod ne misli i ne razumije drugo tom riečju, nego to, da je taj čovjek velik tielom, t. j. visok. I pravo ima.«) IX. 60, čovjek i život (kod dogadjaja i života ljudskoga — glavno je čovjek; pa kad je čovjek drugi, onda je i život i dogadjaj drugi) IX. 164, uljudjen se čovjek pozna najbolje po tom, koliko znade obuzdavati svoju snagu XI. 100, čovjek [duh] i priroda XII. 252—255, čovjek bez uha (Bezuh) XII. 292, kulturan čovjek XII. 348, čovjek i titula (Maretić!) XIV. 283, moderan čovjek i dispozicija proti piću i opijanju XVI. 238, je li čovjeku u naravi demokratizam, ili apsolutizam? (Čini se ipak, barem do sada, da je u čovjekovoj naravi aristokratizam, t. j. u prvom redu sebičnost i surovost, a onda težnja za što savršenijim redom i što ljepšom formom, što je sve u demokraciji vrlo teško, većinom i nemoguće postići) XVI. 248—249, čovjek — filozof XVIII. 5—6, seljak — čovjek XVIII. 26—27,

Čovjek s repom: legenda o čovjeku s repom (Zaborowski) i naš narod (A. R.: »općenito se u mom rodnom kraju govorilo ...«) I. 280, II. 258,

Črčkari: učeni črčkari (prazna tikva, bukvan, šupeljak, mrčihartija i slično) III. 160, bezbrižni črčkari (u »Nar. Novinama«) III. 355, (»koji bi, da ih tko pozove pod pušku, imali srce lakat niže« ...) XIII. 45,

Čudo: (Lourdes — vodiška Johanca) XVI. 187,

Čudi: — (Finci) i Rusi IV. 173—174,

Čuvaran: — (šparan. »štedljiv«) II. 360.

D

»Dalaj-lama«: VI. 241—243,

Dalekoglas: (telefon) VIII. 120,

Dalekojav: (brzojav) VIII. 120,

Daljina: kilometri na razkršću ili križanju III. 15,

Dalmacija: — i A. R. (Put u Dalmaciju) I. 143—144, Dalmacija i Bretonska I. 293, — II. 7, Dalmacija i Mlečani II. 21, II. 111, Dalmatinci

i A. R. II. 153, družtvo i skupština u Dalmaciji II. 174, dalmatinski Hrvat težak i A. R. II. 201, — (pravi je sabor za Dalmaciju — u Zagrebu. Pa po što idu naši dalmatinski Hrvati u Beč?) II. 139, Bijač (u Dalmaciji) II. 332—334, Kaštela (u Dalmaciji) II. 347—350, Konavli i A. R. III. 26, Dalmacija je hrvatska zemlja, i to tako čisto hrvatska, kao nijedna druga (sve je to čisti i krasni hrvatski narod) III. 52, (ovako otrgnuta Dalmacija — to vam je najčudnija zemlja na svietu) III. 113—116, kameni obrt u Dalmaciji III. 140—141, narodno gospodarstvo u Dalmaciji III. 175—176, dalmatinski sabor III. 233, III. 400—403, (Hrvatski jug) III. 418—421, sjedinjenje Dalmacije s Hrvatskom IV. 61, Dalmacija (i madžaroni) IV. 92, (»Ima li u Dalmaciji „madžarona"?«) IV. 332—333, Dalmacija i kralj Ladislav IV. 372—374, nevolja u Dalmaciji V. 56—58, ribari u dalm. Hrvatskoj V. 158, Dalmacija i Madžari V. 237, nepoštenje i dalmatinska sela V. 352, (Beč i Pešta) »Takve zemlje na svietu nema« (koja je 200 puta tako duga, kako je široka!) VI. 27—28, — VI. 63, vodje u Dalmaciji — prevelika gospoda VI, 223, Dalmacija izmedju Beča i Pešta (sjedinjenje s banskom Hrvatskom i riečka rezolucija) VII. 193—194, zašto je Dalmacija i danas »najčišća« hrvatska zemlja (»Dalmacija će progovoriti kada progovori prosviećen i oslobodjeni dalmatinski seljak«) X. 26—31, »pučka stranka« u Dalmaciji X. 142—144,

Dame: (A. R.: »Trebalo bi pretresti i preokrenuti sav dosadašnji život francuskih matera ... dama«) XVI. 146—147,

»Danica«: — za godinu 1911. XII. 153—156, XIII. 56—58,

Danska: (Danska zemlja ide putem napredka) XII. 250—251,

Darovac: (čoha) u Bugarskoj III. 25,

Darovi: »danajski dari« III. 10, — u političkoj borbi XII. 85—86,

Davor: — (Svinjar), rodno selo M. A. Reljkovića II. 184,

Decentralizacija: — uprave (i općina) V. 279—281,

»Dějiny kroje v zemich českých« (Dr. Ceněk Zíbrt): — I. 295—299,

Dekabristi: — i slavenofili XVI. 218,

Dekadenca: XVI. 31—32, dekadenca narodne kulture (kad tudji, uneseni [bilo dobri, ili zli] propisi ravnaju pače najnižim instinktima) XVI. 37,

»Dekadenti«: XVII. 79,

Delegacija: — što je II. 61—62, austrijska i ugarska delegacija (Hrvati i Slovenci) II. 174, (ugarsko-hrvatske i »austrijska«) Što se radi u delegacijama? XIII. 168—170, (»zajednički sabor«) XVIII. 34—35, XVIII. 159—160,

Demagogija: — (varanje i zavadjanje naroda) će »postati kod nas za malo u obće nemoguće, ili barem vrlo težko, i to samo kratak čas« IX, 102, demagogija svoje ruke — s gledišta pučke politike jest

»gospodska politika« (»kad se gospoda samo medju sobom grde, — a pred narodom se ljube«) IX. 104, IX. 117, nije demagogija — dosljedna ili razložna nauka o pučkoj politici (o demokraciji) IX. 135, demagogetina (Pribićević) XVIII. 43,

Demagozi: — nisu vodje seljačke stranke VII. 130, IX. 102, (Radić — Rojc) XIII. 174, ministri — demagozi XVI. 139, (Do prigovora radi demagoštva lako se u ostalom danas dolazi. Strah pred strahotama revolucije, dapače pred najmanjom promjenom današnjega vrlo umjetnoga uredjenja društva, koje mnogima zajamčuje vrlo udoban a nezaslužen položaj, — tako je u jednu ruku disciplinirao duhove u poštovanju faktičnosti, da se nitko, koji ima ikakav položaj u društvu ne usudjuje ni pomisliti, da bi išto moglo biti drugačije. U drugu ruku neki su nedostatci i anomalije tolike, da ih svaki čovjek zdrava razuma, t. j. obično govoreći, masa, uvidja. Čim se sada nadje tko s kakvim položajem u društvu, te se priključi ovomu shvaćanju mase, — taj je demagog.) XVI. 207—209,

Demokracija: I. 117, demokracija i hrvatska demokratska inteligencija II. 206, demokracija i aristokracija III. 191, demokracija (narodna vlast) III. 392, »demokratija« i »birokratizam« IV. 81—84, prava demokracija (kad se narod sâm vlada) IV. 83, demokratizam (gospoda i »prosti« narod) »gdje je demokracija, tu nema gospode« VII. 156, bez prosvićenja — nema demokracije VII. 159, velike prosvićene demokracije i Hrvati (A. R.: »mi s podpunim pouzdanjem polažemo svoj udes u ruke velikih prosvićenih demokracija: Englezke, Francezke i Amerike) VII. 171, socijalna demokratija VIII. 108, pučka vlada (demokratija) i zakon VIII. 116—119, »Demokracija« — to znači: pučka vlada, to znači, da puk vlada, a ne da čeka na kakvu dozvolu IX. 134—136, »ipak pučka vlada (ili „demokracija") nije najbolja vlada« X. 39—44, čista demokracija — potpuna nivelizacija društva XVI. 155, XVI. 175, [naši seoski parlamenti] A. R.: »Teorija govori za demokraciju, praksa proti njoj. Javljaju se pače glasovi i proti samomu parlamentarizmu. Gdje je uzrok tomu? Uzrok tomu leži u našoj čistoj formalnoj i formalističkoj naobrazbi«. XVI. 245—246, demokracija i sabori XVI. 247, »slavenska pučka misao« (slavenska demokracija) — je zbilja misao XVIII. 19, velika razlika izmedju domaće naše hrvatske i slavenske pučke misli [demokracije] i izmedju internacionalne (svjetske) pučke misli [internacionalne demokracije] XVIII. 27,

Demokratizam: — VII. 156, XII. 329, demokratizam naših preporoditelja (i Rusije) XII. 334—335,

Demonologija: — naših humanista (grčko-rimska i kršćanska demonologija i Ronsard) I. 279,

Demonstracije: — (dostojanstvene demonstracije: A. R.) V. 91—92, V. 94—95, (proti Cuvaju) XII. 209—213, demonstracije (»dopustivi izražaji javnosti«) — t. j. pokret (A. R.: »Razbijanje svjetiljaka (i to

gradskih!) valjda nije nikakav pokret, nego ili obiest, ili glupost«) XII. 228—229,

Demoralizacija: — i korupcija (od obćine) VI. 59—60, demoralizacija mladeži uslied radikalizma XIV. 25—29, demoralizacija naroda XII. 356—357,

Deputacije: kraljevinske deputacije III. 180, »deputacije« iz Bosne trče to u Peštu, to u Beč III. 197, »Neka pristanu te sasvim neustavne, robske, nedostojne, spekulantske, a često i smiešne, a uviek skupe deputacije, već neka se svaka stvar za obće dobro javno zahtieva i obrazloži« XI. 138, »... smiešna i nedostojna učiteljska deputacija pred Cuvajem« XII. 207—209, deputacija oko 200 seljaka [iz Markuševca] k vladi XVIII. 329,

Deseti brat: (t. j. A. R.) i seljak: »Sve mi se čini, a ja se nerado varam, na tebi će ostati carstvo. Bez zamjere, ali bez mene to ne može biti.« VIII. 101, slovenski Deseti Brat VIII. 102—103,

Despotizam: — despot ili tiran II. 355—356, (Gdje je čovjek čovjeku vuk, — tu su ljudi [Bože prosti] psi, pa si traže gospodara, da ih brani) V. 365, despotizam — štetan razvoju kulture XVI. 17,

»Deutsche Volkskunde« (von Elard Hugo Meyer): I. 244—245,

»Die serbokroatische Volkspoesie in der deutschen Literatur« (M. Murko). — XIV. 129—131,

XIX. stoljeće: I. 179.

Dijalekat: dijalektologijske studije i »Zbornik« I. 85, (narječje — pokrajinski govor) III. 211, teorije o dijalektu (Miklošić, Jagić, Murko) XIV. 130—131, novo načelo dijalekatske jedinstvenosti književnoga jezika (»nijedan dijalekat nije ni jedinstven ni stalan« »dijalekti — toskanski i gornjo-njemački — tek po svojoj književnoj prošlosti postali književni jezici«!) XV. 43—52,

Dinastija: III. 340, kako je postala t. zv. »dinastija« ili vladarska kuća VI. 311) dinastija u borbi između Beča i Pešte VII. 186—187, dinastija i Hrvati (»Da smo barem pošli i po dinastiju onamo, odakle nam narinuše pismo. Jesmo i to: plovili su naši po kralja i preko mora, u Napulj, ali nije išlo za dugo. Talijani nas dapače u pravom smislu riječi proradoše...«) XVI. 179,

Dioba posla: dioba posla II. 72—75, (trgovina je drugi glavni uzrok diobi posla) III. 100, dioba posla i djeca V. 265, dioba posla za seljačke domaće rukotvorstvo: »Jedne žene i djevojke neka rade samo oko predje i tkanja, a druge neka idu za kućnim poslom« (A. R.!) V. 90, znamenita i nuždna »dioba rada« (stvorila razna zanimanja, zanate i staleže) VIII. 78, XII. 366,

Dioničarsko družtvo: (što je) III. 32, (i »Dom«) XII. 201—203,

Diplomacija: — (t. j. vodjenje medjunarodnih poslova) tajna diplomacija

skrivila rat VII. 147, tajna kabinetska politika VII. 159, diplomati i razbor XIII. 45,

Directoire: — (stil) XVI. 151, XVI. 154,

Disciplina: »željezna disciplina« i družtvo lopova na okupu (Frank) XVIII. 208—209,

»Divide et impera«: — prvo pravilo nepoštene politike IV. 267.

»Dividende«: — (razdjelki) II. 226,

Divljaci: — II. 102, Odkad je svieta, vriedi ona stara: Dodjoše divlji i iztjeraše pitome II. 339, što je divljačtvo II. 359, divljak — civilizovan čovjek VIII. 72—73,

Djeca: naša djeca II. 81—83, seljačka djeca i profesor A. R. II. 209—210, seosko diete i visoke škole (»i ja sam prošao tê visoke škole. Bog mi je svjedok: nikad mi tamo nijesu potresli dušom učeći me: „Sinko, čuvaj se zla!« Nikad! I ako se danas bojim Boga, i ako ikoliko hoću dobro, imam to zahvaliti samo svojoj dragoj i dosta neoplakanoj materi i otcu svomu, a ne visokoj školi.«) II. 245, Srbi kao mala djeca (htjeli bi biti veliki i svuda prvi) II. 248, gospodska djeca (»gospodski« mladi) III. 10—11, Moda djecu davi III. 24, kvare nam djecu III. 232, seljačka djeca i seoska pučka škola (današnja —: za seljačku djecu nije takva škola) III. 271—275, gospoda — djeca III. 322, mužka i ženska djeca III. 336, seljačka djeca u trgovini IV. 110, (Sve, što možemo učiniti, bit će za našu djecu. — »Dajte mužko diete u trgovinu, u zanat, u školu. Neka se tuče svietom, — lakše će se protući, nego vi, to mi vjerujte. Samo na dvoje dobro pazite, i to: 1. Nemojte se zadužiti školajući sina. 2. Ostavite barem jednoga, i to najzdravijega, na zemlji, na gruntu.«) IV. 201, gospodska i seljačka djeca prema seljaku (pop i liečnik) IV. 264—265, djeca u gospodarskim školama IV. 297, zašto nema djece? V. 38—41, djeca u gospode V. 236—237, djeca pri gospodarstvu V. 264—265, djeca i starci (A. R.: »Nije toga bilo nikada, da bi ljudi starce ubijali, samo da ih ne moraju hraniti, tako da baš nijedan ne bi poznao očinstva ni čovječtva«) V. 298, gospodska djeca i rob-pedagog VI. 18, seljačka djeca u gradu (» Seljačko diete dodje u gradić na nauk i tu dan na dan čuje, kako se seljaku sve ruga, kako do seljaka nitko ništa ne drži, pa i takav seoski dečko, šim promieni seljačko odielo gradskim, misli, da je postao nešto drugo, nešto bolje, a na seljaka gleda već kao i drugi gradski sviet: veli mu, da je kumek, da je mužek i t. d.«) XII. 158, Seljačka djeca i kazalište (igra) XIII. 183—185, seljačka djeca i pučka škola XVI. 18—19, seljačka djeca i preporuke g. učitelja XVI. 62, XVI. 133, XVI. 165, djeca [osobito neotesana] i politika XVIII. 299,

Dječji dan: (Nikako ne može biti dobro, da se gospodska djeca vesele i zabavljaju, da tim pomognu siromašnoj djeci. Ovo je za nas ne samo gospodska pomoć, nego nešto upravo pogansko, strašno. Mrvicama od gospodskoga obilja neka se hrani sirotinja! I to neka znadu već gospodska djeca!) XVIII. 123,

Djelo: što je kulturno djelo (kulturni čin) A. R. VIII. 65,

»Dnevni List«: XIV. 74,

Doba: »Njegovo doba« III. 220—224,

Dobro: starinsko dobro II. 171, (...»bolje za nas? Samo od sebe — nikada.«) II. 174, (Nema dobra, kojega čovjek ne bi znao i mogao na zlo okrenuti) III. 238, Nije dobro umrlo, i ne će umrieti, jer je dobro vjekovito, i bez dobra ne bi sviet ni jedan časak mogao obstati) II. 370, »Drugoga dobra i nema na svietu osim toga, što je čovjek čovjeku dobar...« IV. 347, dobro je »ono isto, što je i pravo« V. 323, dobro i A. R.: »Ja mislim, da je sve dobro pred nama, a nije za nama, t. j.: što dalje, to bolje, a ne: što dalje, to gore.« VI. 161, dobro (i zlo) na Iztoku (Kitaj) A. R.: »Nema dobra, dok ne znaš za dobro« XI. 24—25, (skupoća — dobro?) XII. 246—250, »nama ništa, što je u našoj domovini dobra, ne može skoditi« XIII. 132,

Dobrotvornost: — (»narodni dobrotvor«) i A. R. V. 324, dobrotvorne zabave i svečanosti (»Za našu djecu«) »Ne radi se dakle kod ovih stvari ni o »milostinji« ni o kakvom »milosrdju«, nego o udovoljenju družtvenoj pravici« XI. 114—118

Dogovor: — (konferencija) II. 356, bez dogovora (bez sporazuma, bez privole) nema političke organizacije VII. 65,

Doktor: »doktor« (dr) II. 205, doktor i seljačtvo XII. 287—291,

»Dolnja« kuća: — III. 137—138,

Dom: hrvatski dom, gdje je? II. 2, dom nije stan (A. R.) II. 225, hrvatski dom II. 238, kako je nastao dom (zrno žita) III. 6—7, dom i žena (Od kada je vrag — budi Bog s nami! — izmislio ljude bez doma, od onda je za ženski stvor zlo na svietu) III. 279, »ljudi bez doma« III. 299—300, jedan dom — jedna ograda IV. 38—41, Nije li bolje i u starom domu, nego u — nikakvom, ili u tudjem? IV. 95, doma nema bez žena IV. 100, dom i stan IV. 154, dom i ognjište IV. 331—332, dom i današnji sviet V. 40, dom pod ženskom vladom V. 42, jedan hrvatski dom u misli VI. 8, »hrvatski dom« u Sarajevu VI. 160, dom i civilizacija VIII. 72—73, domove nam muntaju, a nas tjeraju doma! VIII. 101,

»Dom«: — list hrvatskomu seljaku za razgovor i nauk (zašto se piše i izdaje) II. 1—3, »Dom« — »zarobljen«! II. 79, »Dom« i drugi listovi II. 80, II. 96, — (zašto je biel) II. 126, urednik »Doma« o sebi II. 144, »Dom« i gospoda-predplatnici II. 160, »Dom« (Billot i Šlegel) II. 192, »Dom« i »dr« (A. R.) II. 205, »Dom« i hrvatski listovi II. 206, »Dom« zarobljen radi Madžara II. 212, što bi »Dom« bio, da nema pošte? II. 219, »Dom« i mladi hrvatski svećenik II. 255, »Dom« i gospodarstvo II. 263—267, »Dom« i Štrosmajer II. 288, »Dom« i crkvene stvari II. 356, »Dom« i državni odvjetnik (»Postolar i vrag«) II. 362, »Dom« i »naši« mladi III. 11, »Dom« i politika III. 17, »Domovi« dopisnici III. 34, »Dom« i knjižice samo za medjumurske Hrvate

III. 36, »Dom« i »stranke« III. 73, »Domovi« prijatelji-župnici III. 90, »Poviest »Doma« III. 159, »Dom« i A. R. (»razložit ću vam to drugi put«. = Ali niesam ja tomu kriv. Da je tko počeo »Dom« barem prije 20 godina, — ono bi bio »prvi put«, a ja bih sad mogao odmah krenuti na »drugi put«) III. 93—94, Hoćete li dakle »pučko sveučilište«, — evo vam za sada »Dom« III. 121, (glasovi iz naroda) III. 125, »Dom« i sistematsko naučanje III. 212, »Dom« i žandari u Medjumurju III. 234, »Dom« i njegovi neprijatelji (Neprijatelji svietla) III. 250, za koga je »Dom« (najviše za one siromake, koji vjerno i zdušno čine onu božju pokoru, t. j. koji rade, koji se znojem svoga lica hrane) III. 262, »Dom« i politika (»otvarati oči, da narod vidi malo dalje od nosa«) III. 266—267, širenje »Doma« III. 268—269, »Dom« o školi III. 274, tko »Dom« drži, taj ga i čita III. 334—336, »Dom« je proti svakoj borbi medju staležima III. 352, »Dom« i cilj njegovu pisanju: da i seljak-poljodjelac, taj navjerniji pokornik božji i sluga zemaljski, da i on bude par svakomu drugomu staležu. A postat će par i ravan samo po jakosti duha i po visini i dubini misli III. 400, »Dom« i župnici III. 428—429, »Dom« i njegova staza IV. 1—3, »Dom« i Isusovci (Ježuviti) IV. 63, »Dom« i poljodjelstvo IV. 78, »Dom« (neka bude, štono gospoda kažu, seljački forum, t. j. zborište i bojište, ležalo i plandište) IV. 142, »Dom« i trgovački oglasi IV. 152, »Dom« i »Vrhbosna« (»Dom« se svaditi ne će) IV. 205, »Dom« i »Narodna Obrana« IV. 336, »Dom« i »Hrvatska seljačka stranka: IV. 340—341, zašto »Dom« ne tiska pjesmice (A. R.: »Neka nam ne zamjere, ako im ovim putem poručimo (a neka to i drugi znadu), da su te pjesmice njekakva školska i djetinjska navada, do kojih mi ništa ne držimo — bez zamjere. Mnoge pjesmice nisu ni za školsku djecu, jer naučaju djecu na prazne rieči, koje ne izlaze iz srca.«) IV. 383, »Dom« za Medjumurje (»Medjumurska Zorja«) V. 10, (A. R.: »Ja ću im drage volje priznati, da koješta u „Domu" nije na svome mjestu«) V. 18, »Dom« i »Katolički List« V. 110, zašto »Dom« — kažu — »ne trpi gospode«? V. 146—147, A. R. o »Domu«: »Držao tko do moga cieloga pisanja: do moga načina (metode), do mojih misli i osjećaja — što mu drago, — meni se zadaća, koju sam sebi u »Domu« odredio, čini tako velika (ako hoćete: veličajna, grandijozna, svjetoborna i nebolomna — kako se komu drago narugati), i tako mi je mila«...) V. 171, »Dom« i »Hrvatski Narod« V. 186—187, — (...vi u »Domu« ne čitate svega, što ja napišem. Ne dodje do vas, pa punktum, basta, fertik, mehet, Amen!«) V. 187, »Dom« »...proti načinu vladanja i upravi državnoj...« V. 250, »Dom« ima najviše čitalaca u Virovitici V. 252, »Dom« i »Narodna Obrana« V. 254—255, »Dom« i svećenstvo V. 267—270, »Dom« za Bugare V. 352, »Dom« nakon četiri godine V. 353—356, »Dom« i hrvatski dom u misli VI. 7—8, »Dom« kao tjednik VI. 14, »Dom« u saboru VI. 44, »Dom« u god. 1904. VI. 44, »Dom« i spekulacija VI. 56, »Dom« i »Hrvatska poljodjelska banka« (A. R.) VI. 75—77, »Dom« — »bezbožni« list (»Hrvatstvo«!) VI. 141, »Dom« i izvještaji o ljetini VI. 173, »Dom« i boj s popovstvom (u početku [1900] i danas

[1904] je drugačiji) VI. 213, »Dom« i »pokretaši« VI. 220, »Dom« i popovi (s oltara) proti njemu VI. 285, VI. 287, (proti gospodskoj politici) VI. 302, zašto »Dom« kudi »gospodsku« politiku VI. 302, urednik »Doma« (A. R.) ... »od »Doma« bome ne živi« VI. 315, »Dom« i »Hrvatski Narod« VII. 12, »Dom« i seljačka stranka VII. 133, VII. 135—136, »Dom« — glavne novine seljačke stranke (1906.) VII. 135, »Dom« i »vruća pitanja: o kraljevstvu, o republici, centralizaciji i federalizmu itd.« (»o čem bi možda bilo dobro kazati koju rieč, ali možda je bolje to za sada ostaviti« A. R.) VII. 171, Radićev »Dom« i svećenici XI. 156, »Dom« i židovski oglasi (A. R.: »Nije istina, ni to, da u »Domu« medju oglasima preporučujem židove Singera, Lauša i druge, nego se židovi za plaću sami preporučuju na žalost u »Domu« ... »mi se tako nismo prodali, da im moramo i služiti i u strahu biti, nego kad židov hoće da plati, koliko i drugi, pa dok mi ne možemo u tom cieloga svieta promieniti, počeli smo i židovske oglase primati, do sada samo jedan, ali smo zato ostali svoji i slobodni«) XII. 132, (A. R. i Tomo Jalžabetić) XII. 174, »Dom« zaplienjen XII. 175—176, koliko je »Dom« progutao? XII. 181—187, XII. 194, (»Dom« nam budi svima prva briga«) XII. 201—203, i braća Radići XII. 238—240, »Dom« i »Hrvat« XIII. 79—80, »Dom« i »Hrvatske novine« XVIII. 174—176, XVIII. 346—348,

»Domaća prodaja«: — A. R.: »domaća prodaja« nije samo to, kad se domaća roba prodaje u svom selu ili u svom kraju; »domaća« bi prodaja bila to, kad bi na pr. naše posavske žene prodavale svoje platno našim ličanima i primorcima, koji danas kupuju platno za rublje većinom iz tudjine. A bila bi domaća prodaja i to, kad bi domaće naše bosansko i dalmatinsko vuneno sukno dolazilo na pazar u naše ravnice i prigorske strane, gdje nema ovaca, pa ni vune.« VI. 90—91,

»Dom in Svet«: — i A. R. XIV. 111—114,

Domobranstvo: ugarsko »domobranstvo« VI. 318, hrvatsko domobranstvo VII. 55,

»Domogojci«: XVIII. 249—250,

Domovina: izdaja domovine i sud o republici II. 169, hrvatski seljak o domovini i za nju II. 274—275, domovina despotske i tiranske vlade (Azija) II. 355, hrvatska slobodna domovina (stvorit će se — ali samo po ljubavi i pravici) III. 220, nama je Hrvatima domovina svuda onuda, gdje se čuje pjesma i zdravica banu, banu domaćinu, svuda, gdje ima hrvatskoga naroda III. 224, »Nitko nije prorok u domovini« III. 293—296, slobodna domovina (i slobodan narod) »Što će nam biti bolje, ako nam pod jednom vladom bude svima jednako zlo?« IV. 203, smrt za domovinu VI. 113—116, domovina i civilizacija VIII. 72, samostalnost domovine VIII. 78, hrvatska domovina i A. R. »Uzalud je ljudi: Domovina je živa samo dotle, dok narodu, koji u njoj stanuje, svaki kamen i svaka greda, svaki vrh i svaka jama govori živim narodnim jezikom« IX. 131—132,

»nema slobodne domovine, dok u njoj nije slobodan seljak, da u njoj nema pravice, dok je nema za seljaka« X. 30, zašto se počelo govoriti o domovini mjesto o narodu XI. 69—71, (»Odkuda to dolazi, da je naša domovina, zemlja ... globa i zatvora?«) XII. 347, domovina [hrvatskoga naroda] »— od Blatnoga do Skadarskoga jezera i od Dunava do mora« XIII. 101, »kako Magjari razvališe ralje, te pred licem naroda stadoše nagrizati svetu djedovsku grudu domovinsku — našu primorsku obalu« XIII. 148, domovina, koja zbori i priča XVI. 210—216,

»Dopustivost«: — demonstracija XII. 228,

Doživotna tamnica: — (A. R.: »kao što mi srce ne bi dalo odsuditi mlada oženjena čovjeka na tamnicu — do smrti. »A žena?« — To bi mi uviek kopalo po duši.«) VI. 305,

Dr: — (»nikad se ne piše do kraja, nego samo prvo i zadnje slovo, t. j. dr. Kažu, da se to zato cielo ne piše, što nijedan doktor nije pravo proučio svoju nauku, nego samo nješto na početku, i nješto na kraju ponjušio. Ja bih rekao, da ovi to pravo tumače, i ako se šale.«) II. 205,

Drama: ruska drama poslije Gogolja VII. 80—81,

Drang nach Osten: — IV. 126, (Taj bečki put na iztok — to vam je gotovo jedini uzrok svadje izmedju Hrvatâ i Srbalja. Ali to i jest velika stvar. Ako Beč podje i dalje od Bosne, tamo u Staru Srbiju i Macedoniju, od šta će se načiniti »velika Srbija«?!) V. 124, V. 196 (Niemac ide napried, i to na iztok, prema nama. Već je opasao Češku, a u našem susjedstvu pritisnuo Štajersku — nama na pragu, a onda se rasijali Niemci preko ciele Ugarske na jednu stranu sve do Dunava i Save, a na drugu se hvataju Trsta i mora, — baš kao da su nas kanili opasati) V. 196—199, Prodrimo na iztok (To je bila velika osnova. Radi te osnove je i najviše nastao svjetski ovaj rat) VII. 144—145, »Drang nach Osten« nije bio čisti imperijalizam VII. 158. »Drang nach Osten« i Beč (Austrija) VII. 181,

Dražba: — (Na bubanj!) »najveći dio dražbe vode odvjetnici« XIII. 66—73,

Dresura: — škola XVI. 19, dresura (— civilizacija i nove forme života) XVI. 247—248,

Drniš: — i okolica XIV. 157,

Družba: (ne možeš kazati mi, dok nisi u družbi) III. 187,

»Družba sv. Čirila i Metoda«: II. 191, III. 197.

Družina: seljaci hrvatski kao jedna družina II. 362, družina (zadruga) i život u njoj V. 202,

Družtvo: — (Fouillée, Tarde itd.) I. 283, (i zadruge) II. 56, (družina) II. 362, — (ceh) III. 85—86, (družba) III. 187, družtvo i družtvene znanosti IV. 110, »družtvo« t. j. cieli red ili nered, u kojem danas ljudi živu, VIII. 109, «družtvo«, t. j. njetko i svatko i dobrotvornost (milostinja)

XI. 116, družtvo poštenih ljudi i kukavelji XII. 227, družtvo (družtveno djelovanje) u staro i novo doba XII. 255—256, (nestalno novovjeko družtvo) i zločin XII. 267, družtvo, koje se mora raztepsti, mora propasti XII. 313—317, družtvo (začetnici) i velika organizacija XIII. 32—35, družtva u svietu i kod nas XIII. 110—112, XIV. 125, Nema našemu čovjeku užitka bez braće i družine XVI. 41, družtveni slojevi radjaju kulture XVI. 45, negdašnje naše narodno družtvo XVI. 151—154, družtvo (narodniki i A. R.) XVII. 152,

»Družtvo hrvatskih književnika« (D. H. K.): — XIV. 84, XIV. 187—188, (i »Matica Hrvatska«) XIV. 219—222, XVIII. 360—362,

»Družtvo hrvatskih umjetnika«: — XIV. 15, XIV. 20—22,

Družtvo proti nepismenosti: — XVIII. 348,

Družtvo proti prosjačenju: pojava družtva proti prosjačenju i »humanitet« — mašinizam I. 111, III. 144,

»Družtvo sv. Jerolima«: III. 104, knjige družtva za godinu 1911. (A. R.: »ne smiju gospoda oko »Jerolima« misliti, da je to njihovo, pa da smiju pisati i dati pisati, što oni znadu i što oni hoće, — ako hoće da im knjige prigrli narod. Treba oni da se dobro obazru po narodu, prije nego pod tisak stave toliku gomilu papira.«) XII. 153—156, XIII. 56—58, I Družtvo sv. Jeronima ima svoje »mlade« XIV. 169—171, (»Nije li uz D. S. J. potrebno još jedno hrvatsko pučko prosvjetno družtvo?«) XIV. 188—192,

»Družtvo za gospodarstvo kraljevine Dalmacije«: III. 51—52,

»Družtvo za narodno zdravlje«: — A. R. (pravila): »Kako... ima narod živjeti, čega se čuvati i čega se lačati, da sebi zdravlje očuva« — — »kakve su nam jame, kakva dvorišta sa gnjojištima, kakve su nam štale, kotci (svinjci), torovi, kokošinjaci! Što je ono za kućom, za štalom, u šljiviku, za kupom slame ili sijena? Kako nam je u kuhinji, gdje stoji i u kakvom je redu napojnjak s napojem ili spirinama! Kakva čaša i flaša (ako ju imamo)! Kakvo je posudje, kakve žlice i noževi! Kakav je stoljnjak, kakvi obrisači (peškiri)! Kakvi su obojci, kakve djeci noge, uši, glava, nokti! Kako solimo slaninu, kako kiselimo kupus! Kako prešamo groždje, kako tresemo šljive! Kakve su nam ruke, kad hranimo djecu ili kad jedemo! Što radimo, kad se ofurimo, porežemo! Što li sve ne mećemo na rane! Što li sve ne pojedemo, čim li se sve ne trujemo! Kako dvorimo bolestnike! Što li nam ne prepate rodilje, osobito u ovoj samoći s mužem!« XIII. 113—116, XVI. 135—137,

Družtvo za širenje prosvjete (izvan škole): — (A. R.) XVI. 19—21,

Družtvo »za zaštitu životinja«: II. 140,

Družtvo za žene: (A. R.: »ako žene već hoće kakvo družtvo, neka slože takvo družtvo, u kojem će se žene učiti dobroti, brižljivosti, i strpljivosti, pak onda poslu i pristojnoj i umjerenoj nošnji«) III. 280,

Država: državni život i narod I. 10, država i monopol II. 107, što je i

čemu je država II. 113—116, što mora i može država II. 116, dobrohotnost državne vlasti II. 142, tko je gospodar u državi II. 166—169, država mora svakoga braniti, pak i židove II. 341, država i civilni brak III. 66, slobodna država i novac (kad bi novci i novčari mogli dati narodu slobodnu državu, židovi bi već davno okrunili u Jeruzalemu svoga Rotšilda ili Hirša...) III. 100, »državna zajednica« III. 157, država (porezi i daće) III. 169—172, država i radničtvo (A. R.: Razumijem još i to, da država, odredi, koliko se sati na dan smije najviše raditi. Ali da bi država imala pravo bilo na koji način odrediti plaću radniku, — toga ne razumijem) II. 263, država i osiguranje svih državljana III. 307—310, državna zadruga ili družina (Švicarska) III. 392, državna vlada i državna služba IV. 82—84, »pravna država« (u kojoj možeš svaku oblast tužiti sudu) IV. 91, državna podpora poljodjelstvu IV. 94, državni proračun IV. 104—105, državna autonomija IV. 108, država i imetak (država bi morala braniti ovakvo gospodarsko Vjerovanje: »Svatko mora barem nješto imati, nitko ne smije biti ništica!«) IV. 115, državna zajednica (Ugarska i Hrvatska) IV. 122—123, »Savezne države srednjeevropske« IV. 138—139, državna misao i Rim (»t. j. tako gospoda dolaze na misao: Odatle dovle — to mora biti naše, to mora biti naša država.«) IV. 163, država i imetak (bogataši) IV. 289—292, država i spekulacija V. 8, poljodjelska država (»mi bismo još mogli stvoriti državu, u kojoj bi najveći gospodin bio poljodjelac, kako sada ima državâ, u kojoj su najveća gospoda novčari (ponajviše židovi). To bi bila poljodjelska država, u kojoj ministri ipak valjda ne bi hodali — u opancima) V. 23—26, država i red (Kakvagod bila država, ona ipak drži kakav-takav red, poštuje kakvu-takvu pravicu; a sama sliepa sila i množina — ona ne pozna reda) V. 131, država i občina V. 295—297, (»Država i škole t. j. gospoda, koja u državi i nad narodom vladaju, — država nije u ovo sto godina, što se dižu škole, učinila ni iz daleka onoliko za narodne škole i za narodnu prosvjetu, koliko bi morala.«) V. 355, država = stalež VI. 2, — država i škola VI. 35—36, države će se ... drugačije urediti (doći će vrieme »kad se ne će paziti, kakvoga je tko naroda, pa da bi zato imao pravo jašiti na drugom«) VI. 131, država i Crkva (»Bolje im je, očito, kad jedna drugoj pomaže«) VI. 138—139, tko je to država? VI. 186, država i poljodjelac VI. 199—202, država i staleži (i poljodjelstvo) VI. 216—218, država je »družtvo, družina, gdje su svi jednaki, a svaki ima svoj posao, svoju slobodu i svoje pravo.« VI. 249, država i crkva u Americi VI. 250—251, kako su nastale države u Evropi VI. 264, država i grane upravne VII. 19—23, država i osiguranje VII. 45—46, država i državne naručbe VII. 47, državne investicije VII. 49, država i seljačtvo po programu seljačke stranke VII. 120—122, »svjetska država« VII. 145, svemogućnost države VII. 150—151, kakova je to jedinstvena i centralistička država? VII. 170, kakova je to »federalistička« država? VII. 170, kada su narodi osnivali države (kad je odučivala tjelesna sila) VIII. 81, država (i vlada) morala je nastati iz... osjećanja potrebe reda i pomoći i iz rada u tom smislu VIII. 90, države troše

milijune za gospodske škole, a narodne škole ostavljaju občini IX. 16, država i liberalizam IX. 200, hrvatska država i pučka politika IX. 209, države i pučka škola X. 40, država i novac (državna banka) XI. 97—99, država i Hrvati XI. 100—102, država i skrb za siromake (»Ima ih, koji misle, da bi se država imala starati i za siromake. No to nije moguće...«) XI. 114—118, Kako se države brane od skupoće? XII. 247—248, država i novac (državna banka) XII. 259—261, država i odšteta za elementarne nesreće XII. 281, (Državi nije dužnost, da pomogne pojedincu, koji je sam kriv svojemu zlu, pa za tim ne idu političke stranke. Državi i svakomu političkomu nastojanju naprotiv je svrha, da odstrani obće ili zajedničke uzroke zla i nevolje. A da se pojedinci ne upropašćuju sami, za to se ima brinuti obitelj i rod, škola, Crkva, knjiga, prijatelji, družtvo. Tako i mi. Premda vidimo, da ima seljaka, koji su i sami krivi svojemu zlu, mi to puštamo s vida, pak nastojimo, da se odstrane oni uzroci, koji seljake upropašćuju bez njihove krivnje.) XIII. 25, prihodi i troškovi (»država ne može razborito radeći, odrediti, koliko će potrošiti, dok ne zna, hoće li toliko moći smoći«) XIII. 41—42, država i ograničenje prava (privatno vlastničtvo) XIII. 67—70, države i pravo, da se svakomu dade živjeti XIII. 84—85, male države XIII. 87—91, država i družtva (»država najveće narodno družtvo«) XIII. 112, svemoćna država i privatna inicijativa XIV. 125, država i gospodarstvena uprava XVI. 120—122, država i hrvatska renesansa [posljedica: borba za narodno pravo s vremenom se prometnula u borbu za državno pravo] XVIII. 8, država — bez naroda (A. R.: »Vidi se, da se je prva narodna misao naših preporoditelja izrodila. A zašto se je izrodila? Zato, što su nasljednici naših preporoditelja pustili s vida seljački narod, domovinu, pa poletili za državom — bez naroda. Ili zar to nije država bez naroda, kad hoćeš, da netko [Srbin] bude protiv svoje volje hrvatski državljanin?«) XVIII. 8—9, »država — t. j. narod kao država organizovan — je družtvo, u kojem svaki član ima ne samo pravo, nego i dužnost svom snagom svoje misli i volje raditi na dobro tomu družtvu.« XVIII. 11, »danas nema podpuno samostalne države« ...»da ne mislite: Hrvatska bi sutra mogla postati tako samostalna država, da joj ne bi nitko ništa smio do Boga. Nipošto! Takve države nema na svietu, i što dalje idemo, to će jedna država biti više svezana s drugom, pa tako i Hrvatska. Ali glavno to: svaka će se država sama i svojom voljom vezati, — i to na svoju korist.« XVIII. 16—17, (H. P. S. S.) XVIII. 37—38,

Država SHS: — (hrvatske državne misli je nestalo) »N. V. SHS. ... spremilo se već prije, nego što je od hrvatskoga sabora primilo najvišu vlast — spremilo se lake ruke na sudbonosni korak.« VII. 166, Država SHS. nije priznata VI. 167, jedinstvena »Država SHS« i izgladjeni Jugoslaveni VII. 169—170,

Državni odvjetnik: kraljevski državni odvjetnik i A. R. II. 126, državni odvjetnik i »Dom«: »Sad znamo, po čijoj dobrohotnosti veliki fabrikanti dobivaju previše, gotovo sve, a gospodari ostaju praznih ruku. Pokorno molimo državnog odvjetnika, da nam ne zarobi »Doma«,

što rieč po rieč piše ono, što su već napisale »Nar. Nov.« a niesu bile zarobljene.« II. 142, II 212, državni odvjetnik — tužitelj programa seljačke stranke VII. 134,

Državno Poljodjelsko Vieće: — po programu seljačke stranke XII. 178—181,

Dualizam: — t. j. (Austrija i Magjarska) II. 235, IV. 139, VI. 309—310, dualizam i Hrvati (prosta varka, ili podpuna glupost, kada tko kaže, da onaj podupire dualizam, tko je proti Magjarima. U ostalom nije glavno, je li tko proti dualizmu, jer ima za nas Hrvate i gorih stvari od dualizma) VII. 195, u monarhiji XVIII. 41,

Dubrovnik: II. 90, II. 148, Dubrovnik i Bosna II. 268, III. 59—60, Dubrovnik i Kotor (treba da dobro stoje uz hrvatsku misao, »jer su najdalje i pomiešani s našom nebraćom Srbljima, koji ruju proti hrvatskoj misli, pa vole i Talijanu i svakomu nego Hrvatu«) IV. 237, IV. 383, Dubrovnik i Župa VI. 125, XVI. 151, XVI. 182,

Dug: (Gdje se radi i napreduje, gdje se dobro i sve bolje živi — tu su ljudi sve to više dužni) i seljačko (te novčano) gospodarstvo: »što više banaka i zadruga, to više duga.« X. 58—62, dug seljaka i »rodoljubno« novčarstvo (Bacit će nas van iz kuće!) X. 183—187, dug »Doma« i seljačke tiskare XII. 181—187, hrvatski seljak i dug (Na bubanj!) »Naš narod, osobito hrvatski seljak, pošten je dužnik. Čovjeka upravo duša boli, kad vidi, kako naš čovjek pati, samo da se oduži. Mnogi donese iz Amerike kući gole kosti, pošto je izplatio dug. A kad čovjek pomisli, da tom svojom krvavom mukom često naplaćuje lakomce i krvopije, pa ipak svoje sirotinje ne spasi od bubnja, — onda se čovjeku smrkne pred očima.« XIII. 66—73, dug (lihva i guljenje) XIII. 166—168,

»Dugobradci«: — (Langobardi) II. 197,

Duh: »Duh je kulture, koju mi primamo u školama, takav, da razara svaku svezu s narodnim životom i mišljenjem, ubija svako razumijevanje narodne duše. Ta kultura vodi nas u drugi svijet, goni nas, da negdje drugdje tražimo svoje ideale, gdje je sve bolje; stavlja nam pred oči druge, »velike«, »prosvijetljene« narode: vodi nas u tuđinu od našega doma i ognjišta. Tako to đak sluša godine i godine, i lako ga uvjere, da je sve veliko, lijepo, slavno, napredno — tamo negdje kod onih »velikih«, »prosvijetljenih« naroda, — a mi smo »mali«, »tvrdoglavi«, »pletemo kotac kao i otac«, »zaostali«, zaostali, pa zaostali! Od nas nikada ništa, a ako bude, — bit će samo po ovoj kulturi.« I. 95—96, duh francezki i hrvatska demokratska inteligencija II. 206, duh evropski i ministarstva za »kulturne vanjske poslove« VII. 56, duh gospodskoga »javnoga mnienja« VII. 115, duh mržnje proti starim (rimskim) zakonima (i bune u Evropi) IX. 12, (— to je ono, što se kaže i misao) i čovjek A. R.: »Naše je mišljenje, da je sve, o čem čovjek živi, postignuto duhom, i da bez duha čovjek ne bi ni časa živio. U duhu je cieli život čovječji. I u kojem čovjeku

nema duha, taj i ne živi.« XII. 252—255, duh hrvatskoga jezika XV. 26,

Dunav: II. 119—120,

Duša: narodna duša I. 5, I. 33.—34, I. 61—62, kolektivna narodna duša I. 115, duša u znanosti I. 116, »mrtve« duše II. 138—139, duševnost (se ne uči u školi) II. 186, (Je li moguće zapaliti svieću vragu, a ne postati vražji, nego ostati svoj, sačuvati svoju dušu?) II. 196, (»ja kažem, da dobar trgovac, pravi trgovac, kakvoga sviet danas hvali, mora imati drugu dušu«) II. 201, duševni mrak narodni II. 260, čovječja duša (»nije živinska, nego božja«) II. 294, duša narodna za pravicu III. 200, Hrvatska duša je ljudska III. 219, duša čovječja i A. R. (Ja vjerujem u čovječju dušu, ja vjerujem u onu božju iskru, koja je u čovjeku: ona je vazda živa, pa pokrio ju ti cielim vozom pepela!) III. 346, što je to — izgubiti narodnu svoju dušu IV. 88, lov na duše (za kraljevstvo božje i za kraljevstvo — svoga gospodara) IV. 262—264, narodna duša V. 329, Duša čovječja, kad se nasiti svega zla, ipak spoznaje pravo i osjeća težnju za pravim čovječjim životom — seljačkim VIII. 88, (duša i duh) »Duša — i to može biti dvoje« XII. 252, duša i tijelo (u legendi) kao [eshatološki] motiv u hrvatskoj književnosti XV. 74, Duša je čovječja velika i bez školovanja XVI. 44, duša odmetnika XVIII. 12,

Duševna kultura: narodna — duševna kultura (što je) I. 33, duševne tvorevine (narodne) i fantazija čovjeka (motivi) I. 321, narodne umotvorine i Vuk Karadžić XV. 47, (Tvorevine uma imadu isto tako svoj razvoj, evoluciju, kako ga imadu družtveni život i njegove uredbe. Vrste (genre) duševnih tvorevina — epos, pjesma, drama, nisu kao neka vječna, nadnaravna bića s vječnim i nepromjenljivim svojstvima, već i one postaju, razvijaju se, mienjaju se i propadaju. Ovdje, u ovakim životnim prilikama su ovake, — ovdje, u drugim prilikama su drugačije, — a možda ih i nema. U životu i za životom ničn, s njim se razvijaju, s njim i umiru: svagda su vjerna slika čitavoga života, u kojem su nikle.) XVI. 33,

Duševne pojave: I. 34, duševne pojave u narodu i općeniti zakoni individualne čovječje duše (Fouillée i A. R.) I. 282,

29. listopada 1918.: VII. 164—165, A. R. (»mi se uzdamo barem nešto više u zaključak hrvatskoga sabora od 29. listopada 1918....«) VII. 171,

XX. stoljeće: II. 29,

Dvoboj: (Boj na sablje u kavani) A. R.: »vojnik, koji nosi oružje na narodni trošak, ne bi nikada smio upotrebiti oružja proti neoboružanom gradjaninu« XVIII. 230,

Dvojni savez: — II. 46,

Dvor: »dvorska politika« (to je moguće samo ondje, gdje narod nije prosviećen, gdje narod ne vidi dalje od nosa) II. 355.

Đ

Đaci: mladi ... bogoslovi i »Dom« II. 255, sveučilištni i »zreli« djaci prema narodu (i A. R.) »Liepo je to i krasno, mlada gospodo, ali i sami znadete, da će vas malo biti, koji ćete u toj misli uztrajati. Doći će brige na glavu a tudja i zla misao u glavu, — pa ćete se pokoriti sili i zlu. Ako vas od pedesetorice uztraje jedan, bit će dobro. Ja bi vam samo jedno doviknuo: Zakunite se barem na to, da ne ćete raditi proti narodu, — a za njega ne radite slobodno ništa! On će se sâm izkopati, sam, kako rekoh. — Jeste li čuli?« III. 269—270, muslimanski djaci i red u školi VI. 63, slavenski i njemački djaci VI. 79—80, hrvatski i srbski djaci u visokim školama VI. 94—95, zagrebački djaci — narod! VI. 165, djaci (koji još ne jedu kruha svojim zubima) i politika IX. 31, naši djaci crnoškolci XII. 255—257, djaci sveučilištni i pobijanje nepismenosti XIII. 81, hrvatsko djaštvo i odgoj (»Narodne pjesme« dra Drechslera) XIV. 231—233, (srednja škola i život) XVI. 46—49, u Englezkoj (i kod nas) XVI. 50—57, djaci i abstinentski pokret (»harley water boys«!) XVI. 238—240, sveučilištni djaci nisu hrvatski narod XVIII. 117, XVIII. 145, djački sastanci XVIII. 220—221, XVIII. 249—250, sveučilištni djaci i seljačka stranka XVIII. 318,

Đurđevac: — (Gjurgjevac) XVI. 119—120.

E

Egipat: (piramide) II. 140—141, (sfinga) IV. 189—190, VI. 67—68,

Egoizam: egoist — »samoživ« ili »nikad-pun« (»Svatko samo sebirad«) III, 172—173,

Eksekucija: (dodje čovjeku — (šekucija) ... Tko bi tu ... na vjeru mislio!) II. 378, (i — Röntgen) IV. 174,

Eksistencija: Radići »nemaju eksistencije« XVIII. 293—294,

Ekstravagancije: — i književnost XIV. 80,

Elegika: — (uz erotiku) izvor poezije XIV. 198,

Elementi: — »počela« IV. 29,

Emancipacija: — ženska u Bosni I. 169, misao ženskoga oslobodjenja (A. R.: »ima ih, koji ne gledaju ni na narav ljudsku, nego na pr. zahtievaju, da žena bude u svem ravna mužu, da se oslobodi mužke vlade«) VIII. 109, (Emancipovati, oslobadjati ljude... = odgoj) XVI. 56—57, emancipacija od Rima — nije... posve zrela još ni u Španjolskoj, ni u Francezkoj, ni u Italiji, a dok nije tamo zrela, kod tih velikih katoličkih naroda, — nemojmo si ni mi kvariti želudca nezrelim voćem, jer to djeci najlakše škodi XVIII. 85,

Empire: — (stil) XVI. 151, XVI. 154,

Englezi: — i zlato, Englezi i Buri II. 30, II. 48, II. 177—180, Englezi dave čitav prekomorski sviet II. 132, Englezi nasilnici (A. R.) II. 175, što su Englezi (živinska englezka nepravda) II. 272, englezko kraljevsko »vjerovanje« (A kakvo je to vjerovanje, to možete najbolje prosuditi, ako pomislite, kakvi su u životu ljudi, koji ne kažu, što hoće, nego uviek samo govore, što — ne će. S takvimi je vrlo težko.) III. 105, Englezi i A. R. III. 125, III. 413, Englezi i njihovi prijatelji III. 355, Englezi (Američani i Niemci) IV. 220, Englezi kao i Rimljani IV. 353—354, Englezi i sv. pismo VI. 77—78, Englezi u Lhasi (Tibetu) i »Dalajlama« VI. 243, Englezi i Jadransko more VII. 198, (skupoća) XII. 246, (Englezi i mi Hrvati! Gdje su oni, a gdje smo mi?), Englezi su »špekulanti« i prvi na svietu XIII. 53—54, Englezi i Francezi (glavna razlika) XIII. 73—75, XIII. 116—118, (poljski problem: »The Russian Review«) XVI. 129—131, Englezi i tajna narodnoga jedinstva XVI. 134—135, Englezi i pojam »naroda« XVI. 138—139, Englezi skeptični prema posljednjoj riječi civilizacije XVI. 172, Englezi i Hrvati XVI. 194, Englezi i Crkva (»Narod prosvijećen, koji je mnogo toga proživio, a dobro pozna svoju prošlost, lako nalazi analogije, lako shvaća, da neznatni uzroci — osobito u vjerskim stvarima često znadu uroditi velikim posljedicama«) XVI. 201—204,

Englezka: seosko gospodarstvo u Englezkoj IV. 13—14, porez u Englezkoj IV. 103—104, Englezka — carstvo bez seljaka IV. 352—355, Englezka — svjetska vlast A. R.: »i to strahovita, ili ako hoćete veličajna« VII. 146, Englezka mora biti industrijalna (fabrička) i pomorska zemlja VII. 159, Englezka (bez seljaka) VIII. 77—78, Englezka — čudna je država VIII. 123, XIII. 73—75, Englezka i poljodjelstvo XIII. 116—118, (novi odgoj — englezko školstvo) XVI. 50—57, agrarno pitanje XVI. 123—125, povjest kršanske Crkve u Englezkoj XVI. 201—204, (seljačtvo i zemljištna reforma. — Lloyd George) XVI. 207—209,

Epigoni: Kad dodje do toga, te se stari slušaju sliepo, — tu već imamo epigone, dekadencu; tu se već ne stvara, već se živi od stare muke XVI. 31—32,

Erotika: — kao izvor poezije XIV. 198,

Eshatologija: (nauka o posljednjim stvarima) A. R.: O nekim eshatološkijem motivima u hrvatskoj književnosti XV. (1—44, odnosno 71—114),

Estetika: individualna estetika i umjetničko stvaranje XIV. 72, estetika i ruska književnost (kritika) XVII. 141—144,

Eškija: (hajduci) i Austrija I. 168,

Ethnicus (ci): I. 10,

Etimologija: (u »Zbornik« o narodnom životu spadaju etimologije, koliko tumače koju kulturnu ili psihičku pojavu) I. 85, (etimologija i rekonstrukcija jezika) ako hoće, da što vrijedi, etimologija ne može biti bez semantike (»Tu stojim uz Bréala« A. R.) I. 182, etimologija imena

Studen — Prosinac — Siječanj (mišljenje A. R.-a) I. 184—185, etimologija rieči »plug«, »blago«, »skot« (A. R.) I. 185—186, etimologijski pravopis (Hrvati i Slovenci) XV. 57,

Етнографичний Збирник (Львів 1897): (A. R.: jedna od najboljih ... zbiraka slovjenskih nar. pripovjedaka) I. 277,

Etnografija: — opisivanje naroda (za razliku od historije, jer barbari i njima slični narodi nemaju historije) I. 11, etnografija i njena zadaća I. 13, etnografija u Tacita I. 15, kakova ima biti etnografijska monografija (»po našoj volji«) Ciszewski i A. R. I. 240, etnografija i muzej (A. R.) II. 190,

Etnografski muzej: — A. R.: »Meni je već dugo na pameti ova misao: »Ne bi li bilo dobro, da se otvore u Zagrebu »narodni vilindvori«, u kojima bi se skupljale i čuvale same narodne hrvatske stvari: narodno odielo iz svih naših krajeva, pa sve, štogod naš čovjek treba i znade svojom rukom izraditi? Ne bi li to dobro bilo, da svaki Hrvat, kad bi došao u Zagreb, pogleda »narodne vilindvore« i tu vidi čitav svoj narod: kako se oblači i obuva, kako živi i radi?« II. 190. Mi Hrvati treba da stvorimo hrvatski narodopisni muzej (»— ja bih hrvatski rekao: vilište, kako se i zovu naši vrhunci, naši hrvatski Parnasi) XVI, 9—10,

Etnologija: (nauka o narodima, narodoznanstvo) I. 13, etnologija — národozpyt I. 268, etnologija je izučavanje »prostoga« naroda I. 268, etnologija je samo dio, i to osnovni dio socijologije I. 289, »psiihička etnologija evropska u glavnim crtama« I. 300,

Eton: — (i Eton Society) XVI. 50—57,

Evanđelje: (Još Hrvatska ni propala!) VI. 39—40, hrvatsko narodno evangjelje — ilirska spoznaja narodnoga jedinstva XVI. 115,

Evangelici: IX. 173,

Evkaristijski kongres: — u Beču i židovi (A. R.: »možda nije sasvim nemoguće da bi s vremenom, dakako na kakav zgodni način mogli židovi sudjelovati i kod evkaristijskoga kongresa« ...) XII. 305—306, (Svetootajstveni kongres) XVIII. 213,

Evolucija: evolucija umnih tvorevina XVI. 33, XVII. 150,

Evropa i Azija II. 324, III. 8—10, Evropa i »hrvatsko pitanje« III. 116, Evropa i Hrvati (»Nek Evropa znade naše jade! ...«) IV. 321—324, »Evropa to je jedna prazna rieč i misao. Ta »Evropa« još je uviek stoglava i storoga: ona nema jedne misli, jedne vjere, jednoga poštenja. Pa kako bi onda mogla biti složna osim u smrtnoj obrani, ili u grabežu!« IV. 324, prosviećena Evropa (» ... zar bi bilo dostojno prosviećene Evrope, kad Hrvati ne bi smjeli pomoći na pr. istarskim Hrvatima, a mogli bi im pomoći?«) VII. 56, Evropa je sasvim druga (Stare tri carske vlasti u Evropi — srušene su) VII. 139, Evropa prema Beču i Pešti VII. 188—189, još je i ciela Evropa barem bez Rusije gotovo na polovinu seljačka VIII. 77, Evropa ima svoju prosvjetu

zahvaliti Napoleonu i njegovim pomoćnicima VIII. 130, stara slavna Evropa nije učinila gotovo ništa — za pučku prosvjetu (»Ona već stotinu godina nudja narodu slobodu, tura mu u ruke i bombe, u borbi za slobodu, — a ne zna još napisati malo veće knjižice, koju bi razumio taj narod!«) IX. 16, Evropa i Azija IX. 156—159, Evropa i Hrvati XI. 100, Evropa — carevina XII. 217, (na kamatima) XIII. 55, XIII. 89—90, Evropa i historijska krivica XVI. 128—129, Evropa i Iztok XVI. 229—230, civilizacija i nove forme života u Evropi XVI. 247, Evropa proti Rusiji XVIII. 24—26, (Evropa i — Hrvati o njoj) XVIII. 365,

Evropljani: — misle, da su oni sviet III. 13, Evropljani i Indijanci III. 231, (evropska gospoda) i državna misao IV. 163, Evropljani i Kitajci XI. 23—26,

Evropska kultura: — (iz te kulture izlaze topovi, puške i bajoneti) III. 10, (»evropska prosvjeta«, »civilizacija«) VIII. 14, jednolični biljeg (»Svi evropski narodi živu sve to više na jednaki način, imadu jednaku kulturu. Ta se kultura zove evropska kultura, premda su ju stvarali... i azijski i afrički i evropski narodi«) VIII. 68, evropska »kultura« (»ta je »kultura« tako u opreci s našim narodnim bićem, da je dosta samo k njoj pridahnuti, pa će ti svoj narod i njegov život omrznuti. Omrznut će ti narodni govor, narodna nošnja, narodni običaj. Volit ćeš, kako rekosmo, biti svačija metla — samo da te ne pribroje k narodu, iz kojega si nikao. Omrznut će ti domaći rad u znoju lica, a težit ćeš za pisarstvom, španstvom, za svačim, samo ne za radom, u kojem si se rodio, za koji su te odgajali. To je plod toga pridaha »kulture«) XVI. 13, evropska (forma — stil) i narodna kultura XVI. 150—151.

F

Faktor: (ova je rieč mnogoj gospodi gotovo uviek na jeziku; a znači ova rieč hrvatski »činitelj«) III. 2,

Fanarijoti: pravoslavni fanarijoti I. 218,

Fanatizam: što nas vodi do fanatizma (luda ideja o veličini, o slavnoj prošlosti) XVIII. 9,

Fantazija: »fantazija« i etimologija (semantika) »Jedan se sistem fantazijâ ne može podudarati s drugim, već samo istina s istinom« I. 183—184. fantazija čovjeka i motivi u duševnim tvorevinama (A. R.) I. 321. fantazija (blaznost) u romanu II. 316—317, tvorevine narodne fantazije i prosvjetitelji XVI. 59, »fantazija« i jugoslavensko jedinstvo XVI. 116—117,

Farizejština: farizeji oko »Hrvatstva« XI. 211, XII. 154,

Fatalizam: materijalistički fatalizam (A. R.: »Zanimljivo je, kako se eto u naše vrijeme uskrišuje novi fatalizam — materijalistički, protiv kojega je čovjek nemoćan, pače čovjeka i nema, kad nema misli,

ideje, koja ne bi bila zavisna od materijalnih prilika. Čovjek se tu s pravom pita: a gdje je onda napredak čovječanstva, — jedno zato, što se eto mjesto fatalizma vjerskoga priznaje fatalizam materijalistički, a drugo zato, što napredak, — ako se to može zvati napredak — i nije napredak čovječanstva, kad o čovjeku ne zavisi ništa, kad je svaka čovječja misao samo posljedica razvitka materijalnoga?«) XVII. 150,

Federalizam: — ili savezničtvo Srednje Evrope IV. 138—139, federacija svih naroda u državnom zglobu s Hrvatima XVII. 24, VII. 170, »savez« ili federalizam carevine (»Ovo bi bilo dobro, pa će do toga prije ili kasnije doći«) XVIII. 73,

»Fehtbruderi«: — (političari seljačke stranke) XII, 85,

»Fiasko«: — i političke stranke (A. R.: »Do biesa i strah i sram pred »fiaskom«; ta svi smo bogčija, što hasni tajiti, što se hasni pržiti!«) XII. 88,

Fideikomis: — u Englezkoj IV. 14, ukinuće »fideikomisa« u Hrvatskoj (nuždna stvar, to se razumije —) X. 136—137,

Filistarstvo: (»mi... smo već svi kao okuženi onim, kako bi gospoda rekla, filistarskim cmizdrenjem: da svaki »mora čuvati svoj kruh!« Da, on mora čuvati svoj kruh, a narodu smije otimati i život i budućnost!«) XII. 227,

Filologija: klasična filologija (kako se rodila) i narodne umotvorine XVI. 34—35,

Filologijska pitanja: — (oganj — ogni) I. 183—184, (XIV. 271—294), naši filolozi i Vuk Karadžić XV. 34, »jedinstveni« govor — filološki fantom XV. 43, filološka kritika, »Vukova škola« i »zagrebačka škola« XV. 54—55, rječnik hrvatskoga jezika, Vukov rječnik i A. R. XV. 59—65, (XV. 7—65), Cerber — Čember XV. 91—(92), hrvatska imena XVI. 210—216,

Filolozi: XVI. 187,

Filozofi: — (mudroljubci) V. 354, filozofi (prema zakonu i oblastima) nisu vladari ni zakonodavci IX. 53—54, filozof je svaki čovjek XVIII. 5—6,

Filozofija: »filozofija« protiv novotarija (»Nihil novi sub sole«) IX. 162—164, posebna magjarska filozofija o »kruni« IX. 169, (»naša [se] i u obće slavenska prostonarodna filozofija razlikuje od početaka grčke filozofije kao nebo od zemlje, i to ne možda po dubini mišljenja, nego po smjeru mišljenja. Treba na ime držati na umu, da smo mi Hrvati i Slaveni mučenici, koji ne znamo, što je lak život bez muke, jer, koliko nismo sami robovi, nemamo roblja, koje bi nas hranilo, kako je to bilo kod Grkâ. Zato je naša prostonarodna filozofija pretežno moralna, etička; ona se najviše pita: što je dobro, što zlo, što vodi k spasenju. Mnogo je tomu doprinielo i to, što smo odgojeni u kršćanskom nauku. Svemu tome nema u početcima grčke filozofije ni traga, već se ona bavi pitanjima, za koja bismo mi rekli, da su igra i bezposlica, pa je dugo trebalo, dok su se Grci — Platon, a oso-

bito Aristotel — počeli baviti i ove ruke pitanjima.«) XIV. 134, Bez filozofije nema politike XVIII. 5—9,

Financi: — i narod IV. 225—227

Financijalna samostalnost: Hrvatske III. 368—369, IV. 186, IV. 202, V. 230, VI. 166—170, VI. 190, financijalna samostalnost i H. P. S. S. VII. 50, (i seljačka sloga) XII. 243, (skromni, ali čvrsti početak) XII. 317—318, XIII. 19—21, XIII. 133—136,

Financijalno sudište: VII. 50,

Financije: turske i moderne financije V. 71, V. 230, financije banske Hrvatske VI. 166—170, financije i državna uprava VII. 20, državne finacije VII. 48—50, hrvatske i ugarske financije XII. 307—312, »samostalne financije« XIII. 20, »dopustiva« financijalna ekspanzivnost XIII. 42, »dok nema pravice za seljački narod, od samostalnih financija imat će korist samo gospoda!« XIII. 188—189,

Finci: — (Čudi) i Rusi IV. 173—174,

Fiškali: — III. 111, kako imadu zakoni svoje fiškale, kako imade i novčarskih fiškala, tako ima i trećih fiškala, i to političkih fiškala »politički ovi fiškali vide, kako je hrvatsko pravo čvrsto i sveto, a Hrvati ga ne znaju braniti: digoše se bome oni, da brane hrvatsko pravo i da pri tom — zasluže.« III. 423, VI. 151—153, (i hrvatska politika) XI. 14—15, XI. 70, fiškalski poslovi! (A. R.: »misleći na sve ovo držim razbojnike sasvim dobrim i čestitim ljudima«) XII. 74—75, fiškali i kolonizacija XII. 114—118, stotine fiškala, što u svoje ime, a što u ime štedionica i banaka dan na dan vode dražbe i izvikuju seljačku zemlju na bubanj. XIII. 66—73,

Folk-lore: što je folk-lore I. 16, I. 189, (dr. Iv. D. Šišmanov) I. 211, folklore u Francuzâ (u velikom stilu) I. 280, (Folklorski — narodopisni, etnografijski, narodnoznanstveni — pogled na narodni naš život takodjer je kriv, i to poglavito zato, što je po njem narodni naš život strpan u isti red s opisima običaja svih mogućih divljaka sve tamo do američkih prašuma i afričkih crnaca, kod kojih o kulturi i kulturnim formama ne može biti ni govora. Naš narodni život naprotiv pokazuje očevidne tragove, ostatke i sačuvane još forme izvjesne jedne kulture, pa je sasvim naravski, da ni sam studij narodnoga života na folklorističkom temelju nije kod nas mogao nikoga zagrijati.) XVI. 148,

»Folklorist (The —«: I. 281,

Fonetika: (Karadžić i Daničić i — A. R.) I. 94, fonetski pravopis i »Vukova škola« XV. 54—55, fonetički pravopis i dr Ivan Broz XV. 57,

Fond: fondovi ili zaklade, kojima gospodari ... kr. vlada u Zagrebu XII. 118—121,

Forma: — stil (A. R.: »Forma ili stil — bitno je obilježje svake razvijene kulture i umjetnosti, tako da bez stalne forme ili stila i nema ni kulture ni umjetnosti.«) XVI. 150, forme nekoć i sada u narodnom životu (senatori!) XVI. 175,

Fotografija: kako se prave fotografije IV. 12—13, VIII. 124—125,

Frak: što je to »frak« (bugarski frak) III. 25,

Frakcija: — i narod II. 94, frakcija i »Dom« II. 96,

Framasoni: — (slobodni zidari) IV. 381, framasoni i popovi XI. 117—118, (Vrhovac) XI. 159, XVIII. 74—75, (loža »Sjedinjenih Slavena«) XVI. 218,

»Français d'aujourd'hui« (Edmond Demolins): — I. 288—293,

Francezi: — što vriede za sviet II. 4, Franci (Frongi, Fronzi) i Hrvati II. 197—198, Francezi i prosvjeta hrvatskoga seljaka II. 205—206, Francezi najdemokratskiji narod na kopnu (A. R.) II. 206, (»vlašine«) II. 278, Francezi (i Rusi) najbolji su ljudi IV. 220, Francezi učitelji cielomu svietu VI. 297, Francezi i Hrvati VII. 31, Francezi i Napoleon (u Hrvatskoj) VIII. 129—130, »Francezi su u buni bili gotovo poludili« (A. R. i 1789 g.) VIII. 139, Francezi nisu ni po krvi, a još manje po jeziku onako čisti narod kao što smo na pr. mi Hrvati IX. 150, Francezi i velika razlika od Engleza XIII. 73—75, francezki se duh i inteligencija ne će tako brzo izcrpsti XVI. 50, Francezi (»Temps«) o svojim seljacima XVI. 125—127, (denacijonalizovanje) XVI. 192,

Francezka: — poslie revolucije 1879 do 1848 IV. 41—42, Francezka i Ruska (zavladat će cielim svietom, — ako bude sreće) IV. 96, Francezka i mali narodi (čim u Parizu bude narodna vlada, bit će lakša borba za slobodu svim malim narodom, — ali ipak nikako ne zaboravite stare rieči: Uzdaj se u se i u svoje kljuse!) IV. 143, protukatolička politika u Francezkoj VI. 192, Francezka i revanša (revanche) VII. 156—157, Francezka Republika IX. 149—152, XIII. 73—75, osude u Francuskoj XVI. 145—146, Francezka i francezka šablona (javni život) XVI. 247,

Francezka književnost: XII. 348—349,

Francezka revolucija: »Rekao tko, što mu drago, u toj borbi pobjeđuje kršćanstvo, pobjeđuju misli, koje su se rodile iz kršćanske nauke.« (A. R.) I. 12, — i seljački narod II. 244, (to je bila misao i želja slobode) III. 13, nauk francezke bune III. 66, poslie francezke revolucije (od onda imadu gospoda novu brigu: buditi ili osviešćivati narod) IV. 179, VI. 2—4, (A. R.: »nisam u tu revoluciju baš tako strašno zaljubljen; spominjem ju toliko zato, što je ta revolucija jedan liepi i zgodni primjer ...«) VI. 34, VII. 73, VIII. 31, rodila se morala se roditi — kao kazna božja za tolike griehe i opačine ... VIII. 137, zašto je francezka revolucija počinila mnogo zla (počela je nevjerstvom) VIII. 138, IX. 11, IX. 195, (i hrvatski preporod) XI. 133, (novo doba) XII. 256, (Rousseau) XII. 275—276, XII. 299, XVIII. 10,

Franko-furtimaši: — (»stranka prava«) XI. 262, XII. 18, (i »milinovci«) XII. 99—103, XII. 124, u Bosni XVIII. 307,

Franko-starčevićanstvo: XVIII. 124—125,

Frankovci: — jedina stranka, koja je još htjela blaženi taj okvir (»okvir monarkije«) VII. 161, VII. 163, u čem su slični frankovci i starčevićanci X. 171—173, (i A. R.) X. 203—205, pogreška mišljenja (A. R.): »Nije naime moguće, da bi se narod mogao oduševiti i složiti za slobodu i za pravo domovine, dok on sam nema podpune sviesti, slobode i prava, dok svaki pojedinac nije podpun čovjek. Dok na pr. seljak može čuti, da je »muž lopov, dok je bor zelen«; dok on vidi i može trpjeti, da ga na svakom koraku domaća gospoda zametavaju, malo ciene i krivo mu čine, — smiešno je i pomisliti, da će zaboraviti na sve to, a oduševljeno ustati za njeku slobodu domovine.« X. 224—225, strašno protuslovlje u politici Frankove stranke prema Srbima XI. 42—44, što bi bilo, da dobiju vladu! XI. 101, frankovci i proširenje izbornoga prava XI. 193—195, XI. 222, (u čemu su se promienili) XIII. 148—151, frankovsko toljagaštvo i seljačka stranka XIII. 174—176, (carevina) XIII. 180—182, (»Matica Hrvatska«) XIV. 266—267, frankovsko nasilje proti A. R. i dr. Milanu Krištofu u Vel. Trgovištu XVIII. 99—100, (legije): »dati frankovcima, da rade, što hoće, — zlo, a spremiti se proti njima na boj — još gore!« XVIII. 160—163, (Gajeva slava) XVIII. 218—219,

Frankovština: — (svejedno, kažeš li frankovština ili lopovština«...) III. 122, (radićevština, starčevićanstvo) XIII. 174—176,

Franjevci: bosanski naši franjevci II. 58, franjevci i naš narod II. 117—118, — »ujaci« u Bosni, IV. 46, X. 64—65, XI. 202—203,

Fraze: (prazne rieči): »narodna volja« IX. 13—16, fraze i »realna« politika (A. R.: Za realnu politiku nisu dosta samo rieči, ali su potrebne i rieči) IX. 147—148, (»Gdje su Zrinski, Frankopani?«) »Da, uz takove gromovne, a sutra već zaboravljene rieči ne može naš narod nikad doći do toga da sam sebe upita: »A gdje smo mi?« XI. 56, fraze u seljačtvu ne djeluju XII. 329, fraze o pismenosti XVI. 59—60,

Frug: — ili Fruk (ima i danas pravih Hrvata, koji se tako zovu) II. 198,

Fružka gora: — »Fronžka gora« II. 198,

Fukara: — u Bosni II. 58,

Furtimaši: »furtim« IV. 127, VI. 141, VI. 148—150, VI. 157, (A. R.: »— će medju svećenstvom nadvladati«) VI. 287, IX. 75, furtimaši i Hrvatska pučka seljačka stranka IX. 130, furtimaši — naprednjaci (»u nas »furtimaša« nema. To jest, da se razumijemo, reći ćemo ovako: Što se tiče mišljenja, ni naša gospoda, ni naši seljaci nisu »furtimaši«; no što se tiče politike (privatne i javne), ili bolje: što se tiče poštenja, — to ima ljudi, koji će za volju popovima (a za svoju korist) biti »furtimaši«. A da su to znali biti i naši »naprednjaci« to smo pokazali.«) X. 111, »furtim« i A. R. (u Gjurgjevcu) XI. 184—187,

Furtimaština: — što je XI. 184—187.

G

Gajret: V. 62,

Galicija: V. 119—120, — do 800.000 židova i četvrt milijuna Niemaca: »Sretna zemlja, ta Galicija!« XI. 60—64, XII. 263—264,

Galimatija: XIV. 284—285,

Gea: I. 213,

Generacije: — nova generacija (»mladi«) i A. R. XIV. 18—19, antagonizam generacija u politici i u književnosti (Otci i djeca) XIV. 23—30, jugoslavenska generacija XV. 57, naši otci i djedovi XVIII. 64—66,

Generali: — (»inače ne posjećuju fratarâ«...) VI. 223—224,

Genij: — I. 115, »genij naroda« I. 115, geniji-umjetnici I. 321, genij Napoleon VIII. 132, genijalni titani u svjetskoj književnosti XIV. 73, »Geniji su u tom najsimpatičnija aristokracija, koja imponuje danas, kako je imponovala od onda, odkad ima genijâ.) XIV. 78, geniji i književni jezik XV. 40, narodni genij i historija XVI. 242,

Gentlemeni: — i »die Bauern in der Literatur« XIV. 230,

Gentes: — (ethnici) po kršćanskoj terminologiji (»Seljaci su eto došli na mjesto barbarâ i »narodâ« (gentes). — Što se prije mislilo, govorilo o barbarima i »narodima«, to se sada misli i govori o seljacima.«) I. 10.

Geografija: »narodna« geografija nije geografija I. 274, najveće rieke na zemlji III. 409—410, najveći gradovi na svietu IV. 12, IV. 29,

Geologija: — zemljoznanstvo III. 393—394,

Germani: — »šumski ljudi« (»A i morali su Niemći biti pravi šumaci, kad se niesu znali nikako s drugim svietom sporazumjeti, nego su samo zijali, kao niemi, pa smo ih mi zato i prozvali »Niemci«.) III. 386, XIII, 92,

Ghetto: — »židovski fertalj« II. 341,

Gimnazija: što se uči u gimnaziji II. 204, (srednje škole) po programu H. P. S. S. VII. 21—22. (Takve su škole mogle obstojati u ono vrieme, dok su za gospodu radili kmetovi...) VII. 52—53,

Gizda: — i seljak (»žip! žip!« — nikakovo gospodarstvo) II. 266, prokleta gizda i švabska roba II. 315, ženska gizda i prnjari VI. 72, ženska gizda — se nikad ne može zasititi VI. 90, »A što je za pravo gizda i švabska roba II. 315, ženska gizda i prnjari (kućarci) VI. 72, čovjek, koji bi tu robu za gizdu izradjivao. Nije li tako? A kad tamo, — kod nas sve propada, a drže se ponješto samo trgovci, koji imadu takodjer profita od te tudje robe. — A težko je u toj stvari s narodom i zato, što je težko svakomu pojedinomu zabraniti: nemoj toga kupovati. Djevojka se na primjer udaje jedanput u životu, pa tko će njezinim roditeljima zabraniti, da joj ne kupe to i to, što joj srce želi? Kako ćeš zabraniti mužu, da ne ugodi ženi, kupujući joj danas ovo, sutra ono?« — »O tom dakle valjda nema govora, da bi se i kod nas sviet toliko osviestio te da ne bi toliko kupovao tudje robe, osobito

takve, koja je samo za gizdu. Tu je obično svaka prodika uzaludna, dok siromaštvo ne zapišti: Dalje se ne može. A osim toga treba držati na umu to, da narod njekoje stvari baš mora imati (na pr. razno orudje).« IX. 44—45,

Glad: proti gladnoj godini VI. 247—249, (i skupoća) XII. 247—248,

Glagolica: — pismo a ne jezik V. 155—156, glagolica — to je naše slovjensko pismo V. 222, VI. 272, XII. 136, (Zašto se glagolica nije raširila po čitavoj Hrvatskoj, ili ako nije bila raširena, zašto se nije uzdržala?) XVI. 178—180,

Glasba: narodna glasba IV. 141,

»Glas Matice Hrvatske«: — (Br. 1.) XIV. 83, (God. I. 1906) XIV. 145—147, (II.) XIV. 211—212, (je li — polemičan?) XIV. 237—241,

»Glas Naroda«: — i »Dom« II. 128,

»Glasnik djakovačke biskupije«: VI. 158,

Globa: (»skinimo s našeg seljaka sramotni i nedostojni jaram zatvora i globa«) XII. 347—352, »Mi vrlo dobro znamo, kako se kod nas nesmiljeno globe utjerivaju« XII. 356—358,

Glupost: —, tupa pamet ili bedastoća (velika neprijateljica slobode) II. 308, je li glupost u većini? (A. R.) VI. 295, zrcalo političke gluposti (u gospode) VII. 128, »Može biti, da je glupost bila uviek do sada u većini, — no to nije čudo, kao što nije čudo, što su svi oni ljudi, koji su danas pametni i razboriti, njekada bili luda djeca i neuki derani. Istina je naime očita, da sviet napreduje i da ne mora biti i sutra onako, kako je danas. Istina je očita, da ljudi napreduju i u dobroti i razumu.« X. 37, »naša zalupanost, to je stara glupost« XII. 135, seljačka i gospodska glupost — praznovjerje XII. 289—291, »Seljake treba ukinuti!« (bedastoća) XVIII. 26—27, starčevićanska glupost XVIII. 321,

Gnojnica: — i državno pravo (gospodska gnojnica — na papiru!) IV. 228—230, IV. 234,

»Godenik«: — (»запиен«) i zapojke I. 252,

Godina: kad će nam svanuti nova godina III. 3, mjesečna i sunčana godina VIII. 40—43,

»Gol u trnju«: VIII. 59, VIII. 66,

»Gornja« kuća: — (gospodska) kuća III. 137—138,

Gospod: — (Bog) A. R.: »Gospod je samo i samo jedan, pa se zato ima pisati veliko G.« VI. 253,

Gospoda: — i narod, razlika (gospoda imadu svoju, narod svoju kulturu) I. 3—10, prva gospoda: »Dugo je trebalo, dok je hrvatski vladar sa svojim velikašima mogao s Latinom povjerljivo raspravljati, dakako latinskim jezikom; dugo je trebalo, dok se je Latinima toliko priljubio, da je jezik svoga naroda istjerao iz crkve. No, kako nas kasniji

događaji uče, ipak se priljubio i priznao tuđe za bolje, ljepše, zgodnije, — kako hoćete. Uz njega i njemu najbliže pristajali su i drugi. Pa kad je ono tuđe bolje i ljepše, posve je prirodno, da je ono narodno — gore, ružnije. Oni su se toga odrekli, oni su se od svoga naroda odijelili. To su, u kratko kazano, prva hrvatska gospoda. Tako je bilo po svoj Evropi.« I. 8, II. 5, gospoda čine svakakvo zlo II. 67, gospoda (u ime naroda) prema vjeri III. 78, zemaljski gospodin II. 106, talijanska gospoda u Istri II. 142, gospoda uče seljaka II. 161—163, »velemožni gospodin« (i A. R. u pučkoj školi), »gospodin ali ne može ništa« II. 203, gospoda i seljak II. 226—227, II. 231, »zemaljska gospoda« II. 233, Riedka su tâ gospoda ili kaputaši, koji bi toliko bili spremni pretrpjeti za dom i narod, kao što onaj hrvatski seljak, koji pravo zna: što je to narod, što je to domovina i što su narodne pravice. II. 275, Gospodin nad gospodom (Isus) II. 296, svaki je židov, što no rieč: »gospodin« II. 340, (Ja znam i sâm, da su gospoda vr.. i tri) II. 361, mlada hrvatska gospoda (gospodski mladi) »nemojte se na njih srditi: i oni su naši, i oni su od našega roda i plemena odpali« III. 11, gospodska roba i odjeća (frak) III. 25, tudja misao u naše gospode III. 43, nova hrv. gospoda (iz opanka) i velikaši III. 65—66, gospoda i seljaci (Ja vjerujem: Ako hrvatska »gospoda« učine svoju dužnost (iz njihove dužnosti ne izvire za seljake pravo), hrvatski će to seljaci pošteno pripoznati. Ova pomoć od strane »gospode« i ovo priznanje od strane seljaka, — to bi moglo i moralo roditi u hrvatskom narodu novu i veliku dobu, novi i veliki viek: mir i ljubav medju hrvatskom gospodom i seljačtvom, t. j. to bi moglo stvoriti pravi hrvatski narod. Vidjet ćemo, — ako budemo živi.) II. 84, gospoda »Napoleončići« i seljaci (i gospoda spadaju k narodu) III. 101—102, kakva su sva druga gospoda u kojem narodu, takvi su i odvjetnici. Ako niesu bolji — gori niesu. III. 112, kako se razgovaraju naša gospoda? III. 121—122, gospoda i »žrtve za domovinu i narod« III. 137, naša su gospoda još dan današnji u jarmu rimskoga jezika III. 191, gospoda (mužka gospoda govore i hrvatski) i rodbinstvo (punica i svekrva) III. 208—209, pokvarena gospoda III. 215, gospodski život i život ljudski III. 227, mlada gospoda i sjajna gostba u kaznioni III. 232, naša gospoda (— to vam je takva sirotinja, koja čeka na svoju plaću, kao ozebao sunca. — A za Boga miloga, zašto naša gospoda toliko i tako bez pameti troše?) III. 244, gospoda madžarska i Ilirci (Medjumurci) III. 256—260, gospoda i sjednice III. 261, Osobito se gospoda njekako ugiblju pravomu poslu. I to je njekako čudno, jer su baš gospoda izmislila nauku: da je to zdravo raditi, da je čovjek zdraviji, kad radi III. 261, mlada gospoda i A. R. prema narodu III. 269—270, gospoda o seoskoj školi (gospodska pučka škola) III. 273—275, »Jučer je, pasja duša, izašao iz opanka, ali on već za to ne će znati« III. 281, Od sve hrvatske gospode, koju narod plaća, učitelji su na najveću hasnu narodu, premda su najslabije plaćeni III. 287, gospoda — djeca (Mnoga ne znadu, kako se kruh jede — svojim zubima.) III. 322, gospoda fini tati III. 325—329, stara i nova gospoda (gospo'n, »gospa«!) IV. 48—51, gospoda i seljačka politika IV. 69—70, i se-

ljačke kućne rukotvorine IV. 120, gospodski ukus i madžarska sabornica (prava gospoda, koja razumiju, što je liepo i fino, baš ne ljube mnogo zlata i još koječega. Ali znate, da cigani imadu srebrna puceta (gumbe), da bi s jednim pucetom vola ubio!) IV. 140, gospoda »za narod« IV. 145—147, gospoda i narod (Rimljani — to im je upravo zavrtjelo glavom) IV. 161—163, evropska gospoda (»jedna od prvih briga evropskoj gospodi: stvarati carstva ili države sa što više podložnikâ, pa smišljati zakone i propise, kako podložnike i neuke treba držati u redu«) IV. 163, gospoda i ispiti IV. 171—172, školana gospoda i seljački narod — to je dvoje (»Gospoda« — to su ljudi; pa kakvih ima ljudi, takve ima i »gospode«.) IV. 177—178, hrvatska gospoda, što gade svoje gniezdo IV. 276—279, gospoda, (vodje i prvaci) i narod IV. 283, gospoda i junačtvo (»gospodska politika«): »današnja su gospoda svuda po svietu slabi i loši junaci« IV. 326—327, gospoda bez seljaka IV. 354—355, trgovci nisu gospoda IV. 376, gospoda i seljak IV. 382—383, kakove ima »gospode« (A. R.: »Gospoda«, prava »gospoda« — to su ljudi, koji hoće imati pod sobom i oko sebe roblje: roblje bez volje i razuma«) V. 8—10, gospoda i narod — dva svieta V. 19, gospoda i tudjinci V. 30, gospoda i narod — velika razlika V. 115—116, gospodin sâm po sebi (A. R. »premda ja nisam „gospodin"«) V. 147, gospoda i jeftina uprava (da bude manje gospode, t. j. da bude jeftinija uprava, nuždno je prije svega ... poštenje) V. 200, V. 235, »Rekli vi za učenu gospodu, što vam drago, istina je bila, jest i bit će, da su učena gospoda vodje narodu.« V. 246, (Samo u času, kad neprijateljska sila pritisne cieli narod, ne pazeći ni na gospodina, — onda i gospoda za čas misle kao i narod i onda su složni svi — osim izdajice. Ali čim samo malo nestane pogibli, opet je sve, kako je i bilo.) V. 277, zašto i kako gospoda postaju odmetnici V. 327—330, »nova« gospoda — učitelji V. 20, mnoga naša gospoda po srcu više tudjinci, nego Hrvati VI. 23, nova gospoda su svi državni službenici VI. 33, »Gospoda, ako imadu srca i dušu, mogu se od naroda naučiti, kako je narodu zlo i kakvu pravicu hoće, a sve ostalo treba da se narod uči od gospode ... « VI. 71, metež (»ciganija«) medju gospodom VI. 93—94, »Političari i u obće sva gospoda vladaju se prema narodu na dva načina, i to ovako: Jedni se drže, da su narodu kao otci, branitelji, i zaštitnici, a narod je kao djeca, koja treba da slušaju; drugi drže, da su gospoda i narod braća, pa da treba da narod s gospodom zajedno radi.«) VI. 135, VI. 166, gospoda kumovi seljaku VI. 170, što gospoda znadu samljeti, kada govore o seljacima VI. 177, rodoljubna gospoda u Zagrebu i politika VI. 212—216, gospoda i turizam (obožavanje »majke prirode«) VI. 218—219, gospoda i »divlje-romantično« u prirodi (»turisti«) VI. 218—219, gospoda u Dalmaciji i A. R. VI. 223, VI. 227—229, kako živu madžarska gospoda VI. 236—237, »bila gospoda, kakva im drago, — gospoda su vodila, gospoda vode i vodit će narod« VI. 244, gospoda i A. R.: (»Nije mene strah za gospodu.«) VI. 244—247, gospodin (»g.«) Bog — Gospod VI. 253, gospoda i seljačka stranka (»naša gospoda će se još dosta dugo smijati »seljačkoj stranci« i njezinoj »narodnoj politici«. Ali će se i prestati smijati«) VI. 264,

naša će njekoja gospoda i dalje voditi staru politiku VI. 264, ilirska gospoda VI. 278—279, na žalost većinom sve tudje, što je kod nas gospodsko VI. 302, hrvatska gospoda i sloga VI. 304, gospoda i kmetovi VI. 310—311, gospoda i jaz, što dieli tako zvanu »gospodu« od puka, osobito od seljačtva VII. 15, gospoda su takva, kakav je duh u srednjim školama VII. 53, gospoda, koja su preporodila našu domovinu VII. 111—112, gospoda i plaće VII. 115, gospoda u sramotnom starom strahu pred »seljačkom bunom« VII. 128, gospoda i »narod«, t. j. seljačtvo, razdvojeni su odavna VII. 129, premoć stare i školane gospode VII. 148—149, gospoda i demokracija VII. 155—156, »kad gospoda ne dadu svomu narodu prava, moraju prije ili kasnije u tudjina tražiti milost« VII. 177, hrvatska gospoda — ona se moraju okrenuti k svomu narodu (»I gospodi će našoj jednom dodijati tuđinska prazna oholost ... «) VIII. 15, da ne budu »divljaci«. Za to nas naša gospoda ostavljaju (bježe za »civilizacijom«) VIII. 14, tako zvana »gospoda« i seljački sviet VIII. 69, prava gospoda (nekoć »lovci« i »konjari«!) do danas sačuvala biljege lovačko-pastirskoga života. (Svatko naime zna, da i današnji »aristokrati« (»boljari«, grofovi, vlastela) vrlo vole lov, pse i konje, te da to spada k pravomu boljarskomu gospodstvu) VIII. 81, gospoda (ljudi) bez posjeda u politici VIII. 37, kad gospoda znadu kazati mnogu liepu rieč u pohvalu seljaku (nezadovoljstvo s gospodskim životom) VIII. 88, gospoda (gradjani) i seljačtvo VIII. 110, gospoda će se i dalje s narodom samo — igrati skrivača ... (»Što su učinila evropska gospoda za to, da milijuni naroda razumiju njihove »ideje« o slobodi, o ustavu, o narodnoj vrhovnoj vlasti i t. d. Ništa! Pisati, rekoh, ne znadu, da bi ih narod razumio. Govore o puku, o narodu, — a ostavili su ga u tami, u kojoj je bio tisuće godina«) IX. 15—16, gospoda se boje naroda — bez razloga IX. 25—28, gospoda ... se njekako boje kazati, da »narod« zahtieva, nego kažu »zemlja« zahtieva ... znamo, da su ovakav govor izmislili oni, kojima narod vriedi i manje nego mrtva zemlja. IX. 36, pokvarena gospoda (i njihova masa) IX. 67—68, zašto su se naša gospoda predavala tudjinu? To je jasno: zato, što su vodila politiku bez naroda. IX. 82, zašto su proti pučkoj politici i pučkoj seljačkoj stranci (A. R.: »Ne razumijemo!«) IX. 115—117, gospoda kršćani našli su novi razlog za bratstvo medju sobom — kad su i prostaci postali kršćani! IX. 119, gospoda na vladi IX. 135, francezka gospoda i republika IX. 152, gospoda i narod (Gospoda stvaraju politiku, pa što stvore, — narodu mora biti pravo; gospoda pišu knjige, pa što napišu i ture u narod, — narod neka čita, neka se po tom uči, neka se toga drži) IX. 171, gospoda u srednjem vieku (stara i nova gospodska politika) IX. 191—203, stara i nova gospoda (stara: plemići i svećenstvo, nova: školani ljudi, osobito pravoznanci, pa pisci i novinari); nova su gospoda mnogo dalje od naroda) IX. 196—203, gospoda i vlast IX. 206—207, prva »gospoda« u svakom narodu ponajviše tudjinci IX. 208, (u vječnom strahu) IX. 211, gospoda i seljački narod u Dalmaciji X. 26—31, (zašto im narod ne vjeruje) X. 38—39, gospoda hrvatska i pomagjarivanje Hrvatske X. 97—98, jedini pravi gospodin (uz vlastelina) hrvatski seljak X. 104,

(Preradovićevo zrcalo) X. 122—126, gospoda i sabor (gospodi je u Hrvatskoj još prilično dobro, pa ih ne boli glava. Neka čekaju) X. 216—219, školana naša gospoda hrvatski narod meću uviek i uviek na strašne duševne muke (»Urota Zrinsko-Frankopanska«) XI. 54—56, »narodna« gospoda XI. 69—71, zašto su gospoda hrvatska u mrtvilu XI. 92—94, naša gospoda i slavenstvo XI. 121—127, gospoda unose u narod nezrelu politiku i — političku pokvarenost XI. 128—131, hrvatska gospoda i A. Starčević XI. 178, gospoda i zabave (A. R.: »Od gospode ne nadamo se ničemu! Tu nema govora o tom, da bi se to moglo popraviti i preokrenuti. Gospodi je, koja živu od narodne muke, predobro, ona živu prelako, bez brige, — jer njihove su plaće, a po tom hladno pivo, žarka kapljica, ples do zore — to im je osigurano, pa nadvladao kod izbora Tomašić, Nikolić, Vrag ili Sotona. Njima je svejedno. Ima ih doduše, koji to sve vide, koji sve to u duši i kude, ali ima ih malo, pa i oni se boje sjeći granu, na kojoj sjede.«) XI. 229, gospoda se slažu! (»Gospodske će stranke jedna drugoj sve oprostiti, sve zaboraviti, pogaziti i svoje programe, samo da utuku seljačku stranku.«) XI. 262—264, mlado naše gospodsko pokoljenje (»To su junaci, koji najprije šapuću, izpituju medjusobnu povjerljivost, stišću desnice, onda prisižu, i onda se tek neki odlučuju — možda na smrt?«) gospoda Srba-samostalaca bliže seljaku nego ikoja hrvatska gospodska stranka XII. 48—53, bezdušna gospodska banda i A. R. XII. 73—74, gospoda i »čast stranke« XII. 84—88, gospoda i kolonizacija (»Gospoda naša buncaju o koječem, o čem ni pojma nemaju«) XII. 114—118, (i zalogaji seljaka) A. R.: nikad pak, mislim, ne bi nitko od gospode smio brojiti seljaku zalogaje« XII. 155—156, (za seljačku politiku?) XII. 167—169, gospoda i vlada (»I tako su, vidite, naša gospoda svih staleža našla put i način, da budu protivna vladinoj politici, ali da ipak od sebe ne odbiju svake vladine pomoći, nego baš naprotiv, da interese ili korist svoga staleža (nipošto svoje osobe) svakoj vladi još i preporuče!...«) XII. 187—188, gospoda i seljaci (gulikože) XII. 203—205, domaća gospoda i prosvićeni umnici u carevini (»Hoćemo li čekati, dok se poprave, dok naraste novi sviet gospodski?«) XII. 216—217, (hrvatska prava i seljačke potrebe) XII. 242—243, sva gospoda proti Radiću XII. 244—245, »što bi mi, da nema gospode, koja troše?« XII. 247, »od glave riba smrdi, t. j. od gospode« XII. 289, »Gospoda, koja imadu meke ruke, možda i u rukavicama, oni će učiti seljaka, da bez rada nema ništa! To je takova rugoba, koja od seljačke strane zaslužuje grubijanštinu.« XIII. 24, Gospoda (u civilizatorskoj jezi) i žepni rubčić (»A mi vam kažemo, što smo na svoje oči vidjeli, da su se bugarski sveučilištarci u Beču sred ulice usekivali rukom, pa su ipak osvojili Drinopolje! Nisu se predali Turcima mašući bielim rubčićima, jer ih nisu ni imali. A hrvatska će gospoda povesti hrvatsko seljačtvo u boj za slobodu istom onda, kad svaki seljak bude imao svoj žepni rubčić. Onda će domovina biti spašena.«) XIII. 104—106, gospoda i — seljačka stranka »A. R.: »Gospoda su politički bolestna, jer su bolestna kulturno. Na svakom koraku, u školi i u javnom životu, čujemo vječnu pjesmu, kako smo zaostali »za drugim velikim narodima«. Čim to radja? Tim,

da oni, kojih se te rieči primaju, a koji imadu njekakih ideala, — da ti hoće, da dostignu, da budu veliki. Odtuda gospodsko ludovanje o veličini. Čim se nešto liepa u nas pokaže, već gospoda viču: Tim bi se mogli ponositi i veći, i veliki narodi. — Druga gospoda, koja imadu manje snage i volje, da budu nešto, — ta jednostavno prelaze onamo, gdje je tobožnja veličina, gdje je sila. Odtuda nastaju gospoda renegati, odmetnici, janjičari, madjaroni. Gospoda dakle ni ne misle upoznati taj narod, na kom grade svoju veličinu. Uče prošlost jednoga diela naroda, pokazuju nam povelje, a ne otvaraju pogleda u današnji život naroda. Tu je u tom kulturnom robstvu uzrok, što je zdrava narodna misao naših preporoditelja obamrla. Mi treba da ju uzkrisimo, i zato osnivamo hrvatsku seljačku stranku.«) XVIII. 9, gospoda i gospodske stranke — za vlast XIII. 120, (»kulturni« sviet) i privilegije »kulture« XVI. 15—16, odtudjena narodu XVI. 22, gospoda i savjeti seljaku (Vrlo je u ostalom komotno davati drugom savjete, da »pljune u šake«. No to nije samo komotno, to je i u interesu samih savjetnika: jer ne budu li seljaci »pljuvali u šake«, naopako. Zato bi, budući da su u takovim savjetima gospoda, koja ne »pljuju u šake« malo ipak interesovana, — bilo ipak malo delikatnije, da se toliko ne svjetuje, jer u pristojnih sjednicah nemaju pravo glasa oni, koji su interesovani.) XVI. 61—63, »Gospoda svatovi« XVI. 153, zašto mnoga današnja gospoda gledaju na seljaka kao na nješto, što nije pravi čovjek (Zato, što je seljak seljak: što nosi svoje narodno odielo, što govori svojim jezikom i što misli svojom glavom, jednom riečju zato, što je još barem u tom svoj.) XVIII. 26—27, gospoda i narodni dohodak (narodna volja!) XVIII. 33—34, što su (H.P.S.S.) XVIII. 36, gospoda i velikani (Matija Gubec!) XVIII. 56—59, »Gospoda su cigani, cigani su gospoda« XVIII. 115, gospoda i »naši mužeki« XVIII. 147, gospoda hrvatska imadu... rešpekt samo pred vidljivim dokazima, t. j. pred bukom, vikom, razbijanjem, batinom, toljagom, i pred štrajkom XVIII. 162, gospoda i seljaci (A. R.) XVIII. 309, naša gospoda u Sodomi i Gomori XVIII. 332—333, (Bezposlena gospoda — to su od vajkada bile najgadnije živine) XVIII. 340,

Gospodar: žene-gospodari mužkarcima seljacima III. 24, seoski gospodari i banka (kad bi imali glavnu rieč) III. 154—156,

Gospodarenje: drobno (intenzivno) i široko (ekstenzivno) gospodarenje III. 117—119, gospodarenje uz kmetstvo XII. 33—35, »način gospodarenja i uz veliku nuždu težko (se) mienja« XII. 155, pašnjačko i šumsko gospodarenje XIII. 11—15,

Gospodarska »policija«: — koja se gospodaru ne da često ni maknuti, trebalo (bi) posve ukinuti XII. 251,

Gospodarska politika: — (bez gospodarske politike uzaludna državopravna politika) V. 228—231, tarifalna politika VI. 29, VI. 186, gospodarska politika pod Bečom i Peštom VII. 185, kako je s vremenom nastala XII. 247—248,

Gospodarska škola: kakva bi bila prava gospodarska škola a kakve su gospodarske škole u Križevcima i Požegi (uzorna gospodarstva — »To

bi bila prava gospodarska škola ...« »A "ratarnice" treba zatvoriti!«) IV. 295—299, (praktična poljodjelska pouka) po programu H. P. S. S. VII. 21, Da naše gospodarske škole malo vriede, to svatko priznaje VII. 52, ratari i križevačka škola XVI. 13—14,

»Gospodarski list«: XIII. 27,

Gospodarsko družtvo: (»Hrv. slav. gospodarsko družtvo«) i A. R.: »I ja mislim, da bi se moralo iz svih sila nastojati, da dobijemo čestito gospodarsko družtvo. Mi smo seljački poljodjelski narod, pa bi gospodarsko družtvo moralo biti prvo i najveće naše družtvo.« VI. 92, (u Zagrebu i Osieku) XII. 178—179, XII. 272—273, (osnutak i značenje hrvatsko-slavonskoga gospodarskoga društva) — epohalna važnost XVIII. 399—403,

Gospodarstvo: — (Ja sam čvrsto uvjeren i dobro znam, da se nitko nije naučio gospodariti iz knjige) II. 264, seljački kredit 281—284, Drugo je kućno gospodarstvo, a drugo je »narodno« gospodarstvo III. 15—16, gospodari svojoj muci (naturalno gospodarstvo, ravno iz naše ruke u našu ruku) III. 26, hrvatski gospodarski obruč (bez njega nam nema spasa u velikom svietu) III. 27, pčelarstvo II. 61, poljsko gospodarstvo i mašine, koje brže rade, nego ruke III. 63, drobno (i široko) gospodarenje III. 117—119, narodno gospodarstvo u Dalmaciji III. 175—176, narodno gospodarstvo i jedinstvo domovine III. 187—189, Ne znaju ljudi izvući novaca iz gospodarstva III. 195, žena pri gospodarstvu III. 278—280, III. 296—297, seosko gospodarstvo u Englezkoj IV. 13—14, gospodarstvo i razdiel ili komasacija zemljišta IV. 38—41, gospodarska »bilanca« (gospodarstvo seljačke kuće) IV. 55—59, gospodarstvo i dug (kako su se njegda ljudi mogli riešiti duga) IV. 64—68, gospodarsko Vjerovanje IV. 115, starinsko gospodarstvo i novo vrieme (»ljudi, stara su vremena prošla!« »Mi, koji smo naučeni na starinsko gospodarstvo, mi ni ne znamo, što još može na zemlji roditi, a što se može dobro prodavati. Mi prosto ne znamo. A što čovjek ne zna, posve je naravski, mora se naučiti.«) IV. 216, gospodarstvo i gospodarske škole IV. 295—299, gospodarstvo i politika (gospodarska politika i »gospodarska sloboda«) V. 228—231, djeca u gospodarstvu V. 264—266, »novčano gospodarstvo« (i kramari) V. 308, zadružno gospodarstvo u Vel. Bukovcu VI. 58—59, gospodarstvo i »Hrv.-slav. gospodarsko družtvo« VI. 92, važnost izvještaja o ljetini VI. 173, gospodarstvo u (poljodjelskoj) občini VI. 216—218, »uzorno gospodarstvo« VII 52, »seljačko novčano gospodarstvo upropašćuje našega seljaka: od kada banke i štedionice jedna za drugom ničU kao gljive, od onda pada hrvatski seljak sve na niže grane. Njeki su mislili, da će ga podići nova banka (na pr. Hrvatska poljodjelska banka), pa nove novčane zadruge (Hrvatske seljačke zadruge) — ali ne ide: što više banaka i zadruga to više duga. Ovako dalje ne ide, nego moramo drugačije.« X. 62, (čistoća u gospodarstvu) XI. 64—67, gospodarstvo u preuredjenoj občini XI. 260—262, gospodarstvo sa zakladama u Hrvatskoj XII. 118—121, gospodarstvo (i Seljačko Gospodarsko Vieće) XII. 178—181, u cielom gospodarstvu (trebalo bi) udariti drugim putem XII.

250—251, »temeljno pravilo narodnoga gospodarstva« (prihodi — troškovi) XIII. 41—43, narodno gospodrstvo (A. Starčević i seljačka stranka) XIII. 140—142, bezbožno gospodarstvo — novčarstvo XIII. 177, gospodarstvo i gospodski savjetnici XVI. 62—63, gospodarstvo u narodu (Podravini) i državni fiskalizam XVI. 118, gospodarstvo i organizacija gospodarstvene službe (uprave) XVI. 120—122, (gospodarsko područje danas vrlo mjerodavno za snagu narodnog individualiteta) XVI. 194, XVIII. 23,

Gospodska politika: — i seljačka politika IV. 69—71, gospodska politika medju sinjim i crnim morem: tko je Hrvat, tko je Srbljin, tko Bugarin ili Blgarin, a tko Slovenac« IV. 149, (gospodska politika — junačtvo za tudjim ledjima) »Nikad mi debeli po takvoj gospodskoj politici« IV. 326—327, gospodska politika u računu medju narodom i gospodom IV. 340, smrt gospodske politike — bez naroda. (Sad bi imala početi narodna politika) V. 15, (Frank) V. 30, »u ... pravoj »gospodskoj« politici ... govori se svašta, i to krupno i debelo, a gdje se može, štogod se i dade) VI. 109, gospodska politika s narodom prava komedija (sljeparija sa »zdravom« seljačkom pameću) VI. 177—180, nevolja gospodske politike (prazne rieči) VI. 229, gospodska politika je tudja politika VI. 302, VII. 75, »gospodska« politika (nastojanje, da se održi ili čak poveća činovnička samovolja i velikaška i kapitalistička vlast) VII. 83, gospodska politika, to je ona ista politika, kojoj je narod samo put, orudje i sredstvo IX. 15, IX. 18—22, (»zemlja« zahtieva) IX. 35—38, što sve može, a što ne će i ne može naša gospodska politika? (Gospodska naša politika može se složiti i pomiriti sa svim i sa svačim: s madžaronom, furtimašem, naprednjakom, čistim, a najlakše s onim, što nije ništa, — samo ne može i upravo ne će da se složi i pomiri s pučkom seljačkom politikom ni s njezinim ljudima. U to se je vriedno zamisliti.«) IX. 73—77, stara gospodska politika ... jest kriva, da narod tako čvrsto vjeruje u izdajstvo (gospode) IX. 83, gospodska politika ne daje narodu razloga, a onda je posve naravski, što im narod bez razloga i sudi IX. 85, IX. 86, kad se gospoda samo medju sobom grde, — a pred narodom se tobože ljube IX. 104, gospodska politika i pučka vlada (izmedju gospodske i pučke politike — razlika — kao od neba do zemlje) IX. 134—135, gospodska politika (cvate i u novom saboru) IX. 186—187, što je »gospodska« politika? (stara ili konservativna gospodska politika, i kršćanska gospodska politika) »Glavno, čega se je stara gospodska politika držala, bila je vlast nad svim i nad svima: nad zemljom i nad narodom; dalje nadzor, pazka, tutorstvo i skrbničtvo opet nad svakim, tako da se bez gospodareva dopuštenja nitko nije smio ni maknuti, a proti gospodskoj volji ili proti gospodskomu mišljenju ništa ni pomisliti. Ovo je drugo vriedno spomenuti osobito zato, što gospoda nisu nipošto dopuštala, da njihovi podanici vjeruju kakvu drugu vjeru, pa su krivovjerce progonili, svakako kaznili, pače ih žive u ognju palili. Takva je bila stara politika i onda, kad je u njoj imala prvu rieč kršćanska crkva, bilo rimska, bilo grčka. Ne može se reći,

da je ova politika bila svagda krivična, jer ju je kršćanska vjera, kako rekosmo, u mnogom poboljšala; ali se mora kazati, da nije bila slobodna.« IX. 191—193, nova »liberalna« ili prava gospodska politika i njeni plodovi IX. 196—203, nova gospodska politika olakšala put pučkoj politici IX. 203, gospodska politika o narodnom množtvu (»Mišljenje o nestalnosti i nezahvalnosti narodnoga množtva — to je tupo i sebično mišljenje. Svaka nestalnost u narodnom množtvu ima svoj razlog, a »narodna zahvalnost« — to je jedna vrlo sebična i neozbiljna željica otčinske i pastirske gospodske politike.«) X. 38, (riečka rezolucija) »U našoj gospodskoj politici nemaju ljudi srama . . .« X. 66—69, gospodska politika — puni žepove X. 154—156, »Velika je gospodska politika danas ovakva, sutra onakva, i kakogod se okrene, jao narodu svakako, — ako nije složan za svoje dobro« X. 219—222, gospodska politika i rat XI. 71—74, neuspjesi gospodske politike i »sitni rad« (jedini pravi put) XI. 87—90, zašto je tužna i jadna XI. 92—94, hrvatska gospodska politika (postala je pravo ruglo!) i politički uspjeh A. R.: »samo ono, što narod može tako rekući rukom opipati ili drugačije na sebi osjetiti, — samo to držimo mi političkim uspjehom i samo za tim idemo« XI. 118—121, (politika zelenoga stola) XI. 149—151, gospodska politika za »čast« i njene posljedice XII. 86—88, gospodska politika — nezrela politika XII. 209—213, jedna žalostna zabluda hrvatske gospodske politike XIII. 165—166, »mi smo naučni gledati gospodsku politiku, kojoj su jedini razlozi — prosto kazano — trbuh, a dokazi — bajunete« XVIII. 5, po čemu se pozna »gospodska« politika? XVIII. 17—18, u saboru XVIII. 33—34, (H. P. S. S.) XVIII. 36, zašto je gospodska politika — u cvietu (gospodska masa) XVIII. 78—79, (dvoje poštenje) XVIII. 98—99, stara paklenština gospodske politike XVIII. 102, što je krivo gospodskoj politici — gospoda i seljačka stranka XVIII. 202—203, (državno pravo) XVIII. 296,

Gospodstvo: — nad narodom I. 96, velikoga gospodstva nema bez »klasične« prosvjete ili bez »klasičnih« nauka III. 189, (ban — to je: gospodstvo nad gospodstvom III. 222, pravo gospodstvo u seljaka V. 147, gospodstvo laži VI. 193—196, gospodstvo tudjinaca i domaće gospode u Hrvatskoj VII. 69—71, boljarsko gospodstvo VIII. 81, pisarsko i žandarsko »gospodstvo« i ratovi XVI. 13, (želja za »gospodstvom« nešto više baš naša specijalnost, ali ne samo naša: to je specijalnost svih naroda, nad kojima gopoduje duh tudjinstva i kulturtregerstva) XVI. 14, gospodstvo u našim narodnim svatovima XVI. 147—156, tursko gospodstvo i narod (sam narod — ona raja — ni iz daleka nije turskoga gospodstva shvatala onako tragički, kako se to odrazilo na pr. u »Osmanu« XVI. 231,

Gostba: (Gostbe . . . ne uništiše seljaka) XII. 155—156,

Gostiona: »—« (to nije narodna rieč, tu su gospoda izmislila) IV. 312,

Gostioničari: proštenjarski birtaši III. 317, (gospodar i rob) IV. 30—31, gostioničari i zakon proti krčmama (A. R.: »Ništa zato, ako bi se koji Šimun ili Salamon morao latiti drugoga posla! . . .) IV. 313,

»Gosudarstvena duma«: IX. 112,

Goti: II. 121—122, VI. 19,

»Govedarština«: — »Vukova škola« zaustavila se uporno napokon samo kod tri zahtjeva: zahtievala je fonetički pravopis, »ije« (mj. »ie«) i »ima-ama« u oblicima. Kad su ovi zahtjevi poslie duge borbe nadvladali toliko, da ih je i hrvatska vlada prihvatila i naredila, da se po njima uredi službeni školski pravopis, — njekako se činilo, da je mnogima mrzka »govedarština« pobiedila, pa da se treba pokoriti. Mnogima je pao kamen sa srca, što je nastao mir i što su tako došli do toga, da bez velike muke mogu dobro i pravilno pisati: trebalo je samo na pr. mjesto »redcih« pisati »rijecima« (!), pa si mogao očekivati, da te filolozi ne će grditi, dapače da će vlasti tvoje knjižice preporučiti mladeži. Borba, a na nesreću i briga za hrvatski književni jezik svršila se u glavnom s borbom za pravopis i za jedan jedini gramatički oblik: instrumental plurala.) XV. 54—55,

Govor (jezik): — I. 21, narodni govor I. 93—95, fleksija imenicâ i glagola u hrvatskome (srpskome), bugarskome, crnogorskom i slovenskom govoru XV. 26—28, »jedinstveni« govor — filološki fantom XV. 43—(44)52, narod, kojemu sreća stoji u druženju s ljudima, sa svietom, rado govori i dosta govori (figure u konavoskim nazdravicama) XVI. 40,

Grad: »grad« (gradina — garten u Niemca!) I. 184, II. 164, grad i domovina II. 275, grad (varoš) III. 56, grad i rodbinstvo III. 208—209, grad je kriv, život gradski je kriv. Taj se život ne može promieniti drugačije, nego da bi se gradovi porušili III. 246, Kako su gradovi dobili slobodu (»slobodni kraljevski gradovi«) III. 333—334, hrvatski glavni grad III. 338, grad — »cviet« ili »čik«? i A. R. IV. 12, najveći gradovi na svietu IV. 12, veliki gradovi IV. 29, gradski život i A. R. IV. 59—60, IV. 232—233, hrvatski gradovi i mjesta IV. 379—380, gradski troškovi VI. 59, »slobodni gradovi« VI. 231, »gradovi« — zapravo prvi stalni stanovi (sela) gradovi kod polabskih Slavena VIII. 61, gradski (običaji) život = civilizacija VIII. 71, (U gradu skoro nitko ne drži do seljaka ništa) XII. 156—159, skupoća i gradovi (udobnost) XII. 249—250, praznovjerje u gradu XII. 290—291, grad i selo XII. 293—295, »nepokvareni i civilizovani« grad XIII. 104,

Graditeljstvo: — i narod (kuće u Posavini) III. 394, što se gradi u Zagrebu (»njekakva kućetina na četiri poda [kata] kao da ju je gradio ludjak«) X. 56—68, gradnja velikih gradjevina i žrtve ljudi bogovima, vilama (»Zidanje Skadra«) (A. R.: beton!) XVI. 142—143,

Građani: — grada Rima II. 71, gradjani svieta — narodi II. 206, svjetski gradjani (»kozmopolite«) — »svjetskići«, »podojenci« II. 350, »gradjanska ženitba« III. 66, gradjanstvo (»buržoazija«) III. 351—353, gradjani — »treći stalež« VI. 2—4, građani svieta (kozmopolite) VIII. 72, gospoda gradjani i seljak XI. 188—190, gradjani i seljačka stranka 1912. (»kao da mi imamo pristaša gradjana zagrebačkih!«) XII. 229,

Građanske stvari: — i porota III. 248,

»Građanski« rat: — domaći (»gradjanski«) rat (»taj bi nas rat više oslabio, nego li ojačio«) XII. 188,

Građanski zakon: (A. R.: za seljačtvo nezgodan i nepravedan) VII. 120,

Gramatičari: — u kulturnim narodima i Vuk Karadžić (A. R.: »Neka je Vuk bio, ne znam, kako veliki um, tako velik ipak nije bio, da mu ravna ne bi mogla roditi stoljeća n. pr. u engleskom, franceskom ili poljskom narodu, — pa ga ipak ne rodiše. A zašto? Imadu ovi narodi i mudrijih gramatičara od Vuka, ali ti gramatičari imadu nešto, čega Vuk nije imao niti imati mogao: imadu poštovanja starine.) XV. 51,

Gramatika: — »Gramatika i stilistika hrvatskoga ili srpskoga književnoga jezika« [dr. T. Maretić]: — (A. R.: »hrvatski književni jezik nije i ne može biti drugo, nego jezik hrvatske književnosti, jezik hrvatskih književnika od četiri stotine godine natrag, pa do danas. Tko tu književnost i tê književnike ignoruje, a piše kakovu gramatiku taj ne piše i ne može pisati gramatike hrvatskoga književnoga jezika.«) XV. 7—24, (Četvrto hrvatsko narječje?) XV. 25—30, (Hrvatski književni jezik) A. R.: »Gramatika g. dra. M-a nosi naslov: Gramati hrvatskoga i l i s r p s k o g a književnoga jezika. Evo tu je nesporazumak.« — »meni nije poznat primjer ovakvoga pisanja gramatike ni u jednoj kulturnoj književnosti« XV. 31—52, slavenska gramatika i Maretić (A. R.) XV. 46, XVI. 35, gramatika ruskoga jezika (Ruska škola) A. R.: »Tko bi hotio — znati, kako glasi ovo ili ono, — to ne će saznati ni iz kake gramatike, ma bila ona ne znam kolika. To se uči iz čitanja«) XVII. 1—60,

»Gramatika i stilistika hrvatskoga ili srpskoga jezika« (Napisao dr T. Maretić): — XIV. 271—294, XV. 7—52,

Granica: — izmedju moga i tvoga III. 6,

Graničari: — junaci (danas bježe preko mora za korom kruha) IV. 366,

Grb: »grb« kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije II. 137,

Grci: — prema kulturi I. 8—15, Grk trgovac II. 200, prošlost grčkoga naroda u boju III. 9—10, Grk je od starine komedijaš i varalica III. 315, Grci — stari špekulanti (»Poznaj sam sebe!«) III. 347, Grci i Solon IV. 67—68, Grci pismoznanci VI. 18, XII. 320, Grci i Slaveni (u filozofiji) XIV. 134,

Grčica: — (ćirilica) II. 91,

Grčka: II. 44, — država Atena i sloboda IV. 82,

Grobari: — hrvatske prosvjete (A. R.: »Van, nedostojni!«) XIV. 28—31, grobari (kojim je jedini posao pokapanje ideja) — »Agramer Zeitung« XVI. 97—99,

Grofovi: — »Ki-bi«, »Da-bi« III. 65, hrvatski grofovi III. 173, valjda zadnji pravi hrvatski grof (Jelačić) III. 251, A. R.: »Mi se s grofovima ne ljubimo tek za paradu, kao ono naprednjački seljaci njekada, već se mi možemo ljubiti s njima, štono rieč, i kroz kamiš, pa ipak zato i s njima zajedno tim više raditi na korist seljačtva.« XVIII. 322,

Grohote: — u Dalmaciji (život i običaji) i Trebarjevo XII. 265—268,

»Gruda«: »rodjena gruda« u pisanju novina (»Ali kakovoga smisla imade ovakovo pisanje i upućivanje, kad eto vidimo, da svaki dan ide na bubanj stotine jutara te „rodjene grude"!«) XIII. 71—72,

Grunt: (Nemeti i Ujlakoši dolaze na stare hrvatske grunte) III. 24,

Gubaševo: — i Gredice II. 336,

Gulenje: gulikože su svagda bili mudri II. 24, (židov) II. 25, pošteni gulijaši II. 299—301, (»domoljubni« novčani zavod) III. 106, gulijaši III. 422, VI. 230—233, seljaci-gulikože (i gulionice) »Gulikože su gulikože, pa bili i seljaci, ali nema razloga, da ih više osudjujemo. A ovo, što su se njeka gospoda tako požurila, da uz naše prigovore i navale na gulikože i gulionice prstom pokažu na seljake-gulikože, to je samo zato, da se ova sramota gospodskih gulionica zabašuri, jer medju udruženim gulikožama ima sva sila „rodoljuba" kojim su inače puna usta „dobroga", „našega", „siromašnoga" naroda, kojega ti i ti gule, prikraćuju itd., a za utjehu i izpriku služi im onda to, što i seljak seljaka guli. No ta se stvar više ne da zabašuriti, jer je zlo preveliko.« XII. 203—205, XII. 339—343, XIII. 38, štedionice-gulionice i ograničenje ovršnoga prava XIII. 69—70, (zakon proti gulenju [lihvi] A. R.: »Koliko puta jadni dužnik pristane na sve one strašne sudbene i odvjetničke troškove — samo da se odgodi dražba! A nije li i to gulenje?«) XIII. 166—168, XIII. 177,

»Guli-baroni«: VI. 230—233,

Guslar: I. 170,

Gusle: — javorove (»vedra javorovi«) itd. I. 263, »lučec« (C. Zibrt i A. R.) I. 299, gusle od drva jadikova II. 52,

Guvernante: — »andjeli čuvari« (M. Prévost) XVI. 146—147,

Gvirc: (medovina) III. 69, točenje gvirca III. 285.

H

Hajduci: — II. 58, III. 302,

Hambar: skupni hambar II. 218, »Hvala Bogu, još se grade hambari u Hrvatskoj.« IX. 132,

»Harač«: — i potrošarina (»Tu nije trebalo dugih i zapletenih računa . . .«) V. 71,

»Hasanaginica«: — XII. 269,

Hercegovina: pravni običaj o postavljanju međe u Hercegovini I. 306,

II. 8, u Hercegovini izlazi jedini pravo hrvatski list »Osvit« za čitavu Herceg-Bosnu III. 35, Hercegovka (kakva je) IV. 101, natapanje polja u Hercegovini VI. 142, — (izpit nepismenih na Širokom-briegu) XIII. 80—81,

Himera: — kultura I. 274,

Hiperprodukcija: — robe III. 57,

Hipnoza: hipnotska sugestija II. 269, (»snojava«, »budnosan«) II. 285,

Historijski materijalizam: — i E. Demolins I. 292,

Historiografija: — je u prvom redu umjetnost, t. j. plod genija, koji stvara XVI. 243,

»Hlídka« (Brno): XIV. 161—163,

Hliev: — (štala, pojata) IV. 78,

Holandezi: XIII. 87—90, (Niederlandci) i Hrvati XIII. 87—91,

Home rule: — (hom' rul') i Hrvatska VII. 170, Homerule i anti-homerule XVI. 127—129,

Homo sapiens: — (Animal sensible) XIV. 29—30,

»Hoždenie v narod«: XVII. 174,

Hrana: (alkohol) XII. 303—304,

»Hrišćani«: — ili »srbi« (što bi htjeli, — to Bog zna) II. 182,

»Hrvat«: (u Gospiću) i A. R.: »Pišete li vi za ludjake, ili ste sami poludjeli, da ne znate ljudski ni govoriti?« VI. 222, — i »Dom« (prvi i posljednji nesporazumak) XIII. 79—80, XIII. 87, XIII. 139—140, XIII. 146, XIII. 174—176, XIII. 182, XIII. 190, XIII. 193,

Hrvati: »što si Srbin ili Hrvat?« I. 82, ime hrvatsko (po Bosni i Hercegovini) I. 160, hrvatska porodična imena (po Bosni i Hercegovini) I. 163, ime Hrvat (V. Jagić) I. 239, moravski Hrvati (odkud su doselili po A. R.-u) I. 308—309, Hrvati i Bugari I. 320, Hrvati i Niemci (Talijani) II. 1—2, (kakovi smo) II. 2, (hrvatski preporod) II. 5, (koliko ih ima) II. 7—11, Hrvati i Srbijanci (Crnogorci) II. 8, Hrvati i rieči za knjigu II. 11, hrvatsko zlo II. 18—19, Hrvati i tudja vlada II. 19—22, Hrvati i sloga II. 19, Hrvati i Mlečani II. 20—21, Hrvati i XX. stoljeće II. 29, Hrvati i Buri II. 30—31, i madžarsko-njemačko prijateljstvo II. 32, hrvatsko jedinstvo II. 37, Hrvati i Slovenci (u Istri) II. 63, sve manje Hrvata II. 76, planinski Hrvati II. 86, Hrvati i Srbi II. 86—87, hoćemo li mi Hrvati propasti II. 100—103, Hrvati i Crno more II. 91, Hrvati siromašan narod II. 124, što vriede u svietu II. 131—134, (A. R.) II. 131—132, Hrvati i Goti II. 150, od kud i kad su se doselili II. 163—166, Hrvati i izbor kraljeva (jedna naša nesreća) II. 168, (I mi ćemo morati vragu svieću zapaliti, morat ćemo okusiti svjetskoga voća, svjetske mudrosti, svjetske laži, krivice i svakoga zla, — jer drugačije smo propali! Tako je, i nikako drugačije. To nas uči prošlost svih živih i mrtvih naroda.) II. 195, A. R.: »ja niesam

izgubio nade, da će naš hrvatski narod ostati živ i naš dom u svietu svoj, — ako budemo htjeli.« II. 196, Hrvati i njihovi stari gospodari II. 196—199, (Je li Hrvat dobar trgovac?) II. 199—202, Hrvati i Franjo Ferdinand II. 208, (Mi Hrvati treba da se sjedinimo, jer je snaga samo u jedinstvu: mi treba da budemo svoji u svome domu, — ali ne tako, da bude njekoliko naših ljudi radilo s nama proti volji naroda.) II. 228, II. 234, Hrvat i Kranjac u šali II. 269, (»Kolika je naša zemlja: od Mure do Marice i od mora do Dunava«) II. 271, Hrvati preko Drave (Ne bojte se) II. 271, Hrvati — »austro-ugarski« mornari II. 271—272, Hrvati biskupi II. 275—276, hrvatski kralj, dvadeset hrvatskih biskupa i — A. R. II. 276, gdje ima sve hrvatske krvi po svietu, a za koga je prolivena?! II. 277, Hrvati — i papa (»Kad nam Hrvatom ne će nitko biti prijatelj, ...: neka Hrvatom bude prijatelj rimski papa sa svojim biskupima i popovima. Neka bude onako, kako je bilo onda, kad su Hrvati pred 1.300 godina uredili svoju državu: sklopili su prijateljstvo s papom.«) II. 287, (... mi Hrvati male ribice, a oko nas plivaju štuke...) II. 292, Kad smo se mi Hrvati pokrstili? II. 295—299, Hrvati i tudjinstvo II. 306—309, Mi smo najprije ljudi, a onda Hrvati. II. 308, svete knjige hrv. II. 309—312, Hrvati, Kitajci i — Švabo II. 314, Hrvati (ženske smrdi kudjelje) i njemački roman II. 317, Hrvati i nadvojvoda Leopold Salvator II. 319, Hrvati u Ugarskoj (Bunjevci) 319, dalmatinski Hrvati i sabor II. 319—320, Hrvati i blažena »zapadna kultura« (»niesmo ni ovamo, ni onamo...«) II. 323, Tko je nas Hrvate prvi razdielio II. 324, Hrvati i Ugri II. 328, požidovljeni Hrvati II. 336, hrvatska »narodnost« u Ugarskoj II. 343, Hrvati i vjernost kralju II. 352, Hrvati i despotska vlada (kod nas Hrvata nije se nikad znalo za despotsku vladu: kod nas nije vladao jedan čovjek po svojoj volji, nego su vladale starješine, svaki svomu plemenu (za to su se i zvali plemići) II. 356, Hrvatom ne treba madžarskoga svetca sv. Stjepana II. 357, Hrvati i štednja (štede od navade ... kao i miševi) II. 360, Hrvati i »danajski dari« III. 10, Hrvati prije sto godina III. 12, hrvatski (fervaski) narod u Istri III. 19, Hrvati neka dozivaju jedni druge: »Idite k nam, — bit će vam, kak i nam.« III. 22, kako su koreniti Hrvati upali u babsko sužanjstvo III. 25, hrvatski gospodarski obruč III. 27, koliko ima nas Hrvatâ i naše zemlje III. 28—29, »hrvatska popisnica« III. 34, medjumurski Hrvati III. 36, Hoćemo li mi Hrvati ikad šta vrieditи III. 40—43, kako su Hrvati »ušli u svadju cieloga svieta« III. 42, hrvatski »Turci« (odkinuta druga grana hrvatska) III. 42, Hrvati i »tringeld« III. 50, Kuda opet vuku nas Hrvate! III. 58—61, neprijatelji Hrvata (otvoreno kažu: Pustite do vraga svu tu svoju slovjensku braću, — i mi ćemo vam dati sve, što hoćete. I opet laž! Nama će dati Niemci i drugi naši prijatelji, — oni će nam dati! Oni će nam dati sve, što hoćemo! I to će nam dati onda, kad nas otrgnu od braće, kad nas s braćom omraze! Dat će nam onda, kad budemo sami, kao da smo s neba pali! Dat će nam onda, kad budemo pljuvali po svojoj braći, koja su nam rod po plemenu i jeziku!) III. 61, Hrvati robovi tudjoj trgovini III. 67—69, Hrvati

i industrija (Ne će biti ništa, dok ne budemo imali svoje industrije, t. j. svojih tvornica. — Samo u toj stvari ne treba ići predaleko.) III. 82, što bi moglo stvoriti pravi hrvatski narod III. 84, Jesmo li mi Hrvati prosvićen narod? III. 86—87, Jesmo li mi Hrvati zaslužili ovo, kako nam je danas? III. 94—97, »ograda kršćanstva« III. 95, Hrvati i Talijani u Istri III. 107, Hrvati i »hrvatsko pitanje« (naš čitav narod nema još jednoga cilja i jedne misli. A dok toga ne bude, dotle ne će biti riešeno niti naše »hrvatsko pitanje«) III. 116, Hrvati u Americi III. 138, čiji državljani? III. 157, hrvatski novci i Madžari III. 165—169, Hrvati i poviest III. 174, Hrvati u jarmu rimskih zakonâ i rimske mudrosti, rimske prosvjete III. 191, Hrvati i hrvatski Srbi III. 193—194, (Ako Madžari sutra obećaju, da će nam biti braća, mi ćemo sve zaboraviti, mi ćemo se s njima bratimiti, jer nam srce kaže, da je mržnja prolazna, a ljubav vječna. Mi ne znamo pravo mrziti nikoga osim — rodjenoga brata.) III. 204. hrvatska narječja III. 210—211, Hrvati i hrvatska slobodna domovina III. 220, Hrvati i ban III. 221—222, gdje je Hrvatima domovina III. 224, Hrvati u starini (i u starini nam je bilo krivo) III. 225, (i hrvatske tiskane knjige) III. 231—232, »hrvatski« ministar III. 239, medjumurski Hrvati III. 247—248, (Hrvati nemaju ništa ni proti Madžaru) III. 248, Hrvati i Niemci III. 251, jedan jezik i jedan narod (Srblji, Hrvati i bratinstvo s Madžarima (Neka ne vabe Niemca, pa ćemo se i s njima pobratiti...) III. 260, Hrvati i velike tvornice (kod nas još nema velikih tvornica, u kojih bi bilo na tisuće radnikâ, ciela vojska. Ali će to sigurno doći i k nama. Zato je dobro pripraviti se na to, — ne bi li nam tudja nevolja bila najbolja škola) III. 263—264, tko ne će biti Hrvat, ne ćemo ga moliti III. 265, »Râci« (ili Hrvati — ili cigani, a nikako Raci!) III. 266, Hrvati i hrvatski zbor u Rimu III. 270, Hrvati i »velika Hrvatska« III. 275, III. 290—292, Hrvati: mali novci u velikom računu III. 289—293, Hrvat trgovac III. 294, kakvi smo mi Hrvati (Mi se Hrvati rado hvalimo i junačimo, osobito, kada smo malo pri vinu. Tako ni Šenoa nije škrtario riečima, kad je trebalo učiniti rodu glas: sipao je velike rieči, kao iz rukava, pa razumije se, da je tu bilo i praznih. Pa što zato? Bile su prazne, ali su išle od srca. Takvi već jesmo mi Hrvati.) III. 299, Hrvati i Talijani III. 300—301, (Hoćemo li opet pod Turčina?) III. 310—314, (Pogibelj je — Niemac. Ali tu ne pomaže bieg, tu je na mjestu jedina rieč: Stoj! Stoj na braniku i ne daj svoga!) III. 314, Hrvati, rimska vjera i »politika« III. 318—320, Jesmo li čemu mi Hrvati? (Jesmo.) III. 346—351, Hrvati, koji rade u kamenu kao crv u drvu III. 350, mi nismo (kopilani ili foti) bez krstnoga lista III. 365, Hrvati cielome svietu na putu III. 376—377, pod vladom bečkoga cesara III. 381—386, Hrvati i vasionska tuga III. 389—390, Tuga i Boga III. 406—407, hrvatska zviezda III. 418, Hrvati na početku god. 1902 III. 426—427, za 100 godina (»Snagu hrvatskoga naroda za 1000 godina pomaknut će se prema jugu i iztoku, t. j. u Dalmaciju i Bosnu: onamo, gdje je i prije bila naša snaga, staro i jako hrvatsko kraljevstvo. Ovo Hrvatske medju Dravom i Savom — to će se boriti na život i smrt, s kim,

to znate. Sve, što je koliko prosvićenije: gospoda, trgovci i zanatnici, — to će od mora i od Save grnuti po malo na jug i iztok za poslom i u službu, i ovi će onda naši ljudi skupljati tamo naš narod pod hrvatsku zastavu.« »S vremenom će nestati razlike izmedju Hrvatâ i Srbaljâ, Bošnjakâ i t. d.: sve će to biti jedna misao i jedan narod i domovina hrvatska. A onaj komad izmedju Save i Drave — osim gorskih krajeva — to će na čas poplaviti Drava, a možda i za dugo, dok ne ojača hrvatska misao od mora do Bugarske i Arbanaske, pa će opet tražiti svoje, ali onda i preko Drave, gdje su ono »bunjevci«, »šokci« i »raci«, jer oni će svakako preživjeti propast... i doći u naše kolo.«) IV. 5—6, »s Madžarom i Talijanom bit ćemo za 100 godina dobri susjedi, u nevolji prijatelji, braća nikada; s Niemcem dobri susjedi, kakvi-takvi prijatelji možda za — tisuću godina, a braća smo i sad — po Bogu« IV. 6, u Americi IV. 27, Hrvati i hrvatski jug (— njemački Transval) IV. 27—28, (hrvatska narodna osnova) IV. 35—38, »Bdije li tko nad hrvatskim narodom?« IV. 45—46, hrvatski računi i Beč (Bosna kvari račune) IV. 61, hrvatski mornari IV. 63, Hrvati i papa IV. 78—79, Hrvati vratimo se na pravi put! (Opet će doći veliki Hrvati, koji će svoj narod povesti na pravi put) IV. 84—87. Hrvati (i u Americi) najvole — rušiti »staro«. (A kad ćemo, ljudi božji, sagraditi dom, ako budemo neprestano rušili?) IV. 95, Hrvati i njihove žene IV. 100—102, (budimo doista pametniji od Srbalja, kad već mislimo i govorimo, da jesmo pametni) IV. 110, hrvatsko poštenje IV. 116—118, Hrvati i »jugoslavensko« ime IV. 125, Hrvati i ruski Paskiević IV. 143, Hrvati i rimski uzor IV. 161—163, Hrvati i Bugari IV. 172—173, Hrvati i Madžari (Hrvatski novci i madžarski računi) IV. 180—185, Hrvati »šijaci« IV. 186, Hrvati prema tudjincima (pet narodnih zapoviedi: Prva: Gledaj, da budeš bolji od tudjinca i stranca! Druga: Ne boj se tudjinca ni stranca! Treća: Pomozi najprvo svomu čovjeku, Hrvatu! Četvrta: Preziraj i zametavaj odmetnike i izdajice! Peta: Budi čovjek i prema tudjincu i strancu!) IV. 211—214, kako je to, da mi Hrvati nikako ne možemo pravo naprieđ... (Tri hrvatske vjere) »Hrvate i hrvatsku politiku raztrojile su tri politike, pa imamo i tri vjere: rimsku, grčku i tursku... i tako nam narod raztrojiše i stvoriše od jednoga naroda tri...« IV. 264, Što bi svaki Hrvat morao znati IV. 266, Ne gadimo svoga gniezda! (»Ako i je zlo, — naše je! Gledajmo, da bude bolje!«) IV. 276—279, (Medju Hrvatima i Srbima bit će odmah mir i ljubav, čim Srbi budu mogli i htjeli slobodno i od srca kazati: »Mi smo Srbi! Živjela Hrvatska!«) IV. 286, bosanski i hercegovački Hrvati (i školovanje pomoću seljačkih žuljeva) IV. 287, Hrvati i dvoje vazda na pameti (pošteno ljudsko življenje i hrvatski naš dom) IV. 292, Hrvati u Bečkoj i oko Pečuha IV. 299—300, »u okviru monarkije« IV. 300—301, u Americi i Novoj Zelandiji IV. 303, u Americi, u Istri i u — Ugarskoj IV. 308—310, Hrvati i madžaronska politika (»Takva politika već bi i onomu vragu na lancu (Bog budi s nama!) dodijala, samo Hrvatu ništa ne dodija: on je strpljiviji od kamena«) IV. 319, Hrvati i Evropa (Ništa, nego: uzdaj se u se) IV. 321—324, Hrvati —

junaci IV. 324—325, u Americi (sabor američkih Hrvata) V. 3—6, V. 11, (još se ipak nije rodio takav hrvatski izrod, koji bi zbacio sa sebe sve hrvatsko... I to nam je na žalost u čitavoj ovoj sramoti jedina utjeha...«) IV. 343, dokle će biti Hrvata? (dok bude seljakâ, bit će i Hrvatâ) IV. 355, Hrvati i Madžari (po nagodbi i jakosti) IV. 355—358, Hrvati i Turci-Osmanlije IV. 362—363, Hrvati i Slovjeni (slavenofili) IV. 363, pred 500 godina IV. 371—374, mogu li Hrvati što bez tudjinca V. 3—6, neka ne budu špekulanti V. 8, je li za nas Hrvate još prekasno V. 26, u Americi V. 32, pred 400 godina V. 35, »crvene« i »biele« Hrvatice V. 46, pravoslavni Hrvati V. 51—54, (»Da nismo već od starine jedni drugih pomalo — zobali?...«) V. 59, Hrvati (na jednoj strani Arapi, na drugoj Latini) V. 62, prije 300 godina (i Turci) V. 68—70, za »Austriju« V. 75—76, sriemska Hrvatica i Švabo (»Ali kad bi ona nunala sina, — tko bi vezo skute?!...«) V. 78, kuda i kako ćemo mi Hrvati (»Srblji su naši, — s njima mir i ljubav. Tko je kriv, ne pitajmo. Dušmanin u kući, — kuća propala. Poljubimo se — pa mir i Bog!«) V. 91, pred 200 godina (kolebali izmedju Turčina i Niemca) V. 100—103, Hrvati u Americi i organizacija za pomoć domovini V. 166—168, Hrvati-trgovci V. 183—184, »hrvatski« ministar (kažu, ... da je Hrvat, i zato ga hvale. Ja pak mislim, da mi Hrvati nismo još tako nizko, da bi se i zato ljudi morali hvaliti) V. 189, Hrvati i Niemci (Pustite nas u miru i tražite »Novu Austriju« u Africi.« — »Mi smo svoji, mi ne trebamo pazitelja!«) V. 196—199, Hrvatski šerežan (pandur) V. 221, Hrvati i pismo V. 222, Hrvati u Americi V. 223, (Mi smo slabi gospodari, — a to su uviek jalni ljudi) V. 235, trideset (30) milijuna Hrvata! V. 244—247, Hrvati nisu »izjelice i pijanice« (Homer!) V. 249—250, koliko nas ima Hrvata (sa Slovencima i Srbljima) V. 266—267, Hoće li skoro biti štogod od nas Hrvata? (»Hoće, velim, onda, kad se u robu probudi čovjek i zatraži svoje pravo«) V. 291—295, (»Jugoslavjani«) V. 309, Hrvati i pomirba s Talijanima (ne će ići baš tako lako, jer će Talijani težko popustiti našima u Istri i u Trstu) V. 317, dokle će živjeti Hrvati (»onaj čas, kad se je prvi put čula rieč, da je njetko spasio hrvatski narod, -- u taj se je čas pokazala prva pogibao, u koju bi hrvatski narod mogao propasti: rodila se je sumnja, ili i paklenska želja, da bi naš narod mogao propasti. A ova i sumnja i želja — to je već pogibao. Ali od ove i od svake druge pogibli ne će našega naroda očuvati nijedan ni Petar ni Pavao, nego mi svi, koji ćutimo i osjećamo, da u nama živi hrvatska duša. Dok ona u nama živi, živjet će i narod hrvatski i ne će propasti.«) V. 330, Hrvati i bečka politika (»Naš je račun s Bečom gotov, pak Amen! Okrenimo se licem k jugo-iztoku i počnimo novu molitvu, jer tamo su naša braća, oni će nas razumjeti i uslišati.«) V. 341, Hrvati su u Hrvatskoj i Slavoniji svoji gospodari, ali ne mogu ili ne znaju, ili ne će da sami gospodare... V. 357, Hrvati (hrvatski »preporod«) u Americi V. 375—376, Hrvati i nesloga VI. 5—8, Što je sudjeno nama Hrvatima? VI. 20—23, Hrvati madžaroni V. 37—40, Hrvati i Rusi (ruska budućnost — to je i naša budućnost) VI. 47, Nismo mi Hrvati ni tako rdjavi, ni tako nerazboriti, kako misle njeki

naši tirolci VI. 48, Hrvati i Madžari VI. 52—55, (Bi li s Talijanom, ili s Madžarom?) IV. 74—75, što smo mi Hrvati — dobri (razlog slavljenju popova) VI. 87, Hrvati u Italiji VI. 94, (Svadja i nesloga sa Srbljima — to je naša propast) VI. 94, (»Srblji-katolici« i »pravoslavni Hrvati«) razlika (vlada, politika, Vjera, Crkva) medju školanim Hrvatom i Srbinom jedino razlika — politička VI. 107—108, VI. 117—120, nama bez sloge i bratinstva sa Srbljima nema spasa ni srećne budućnosti VI. 143, Hrvati i more (nama malo vriedi — po zemlji!) VI. 147, nismo poseban narod (A. R.: »njekoji naši ljudi slaboga razuma misle, da smo mi Hrvati poseban narod i da kod nas rastu posve drugačije i tikve i bukve, nego drugdje; ti ljudi na pr. misle, da kod nas ima njekakva posebna slavoserbska pasmina ljudi, kojima je jedini posao i svrha života, da spremaju propast svomu narodu. To je nesmisao, a nesmisao su i druge takve stvari. Nesmisao je i to, da smo mi njekakav posebni »mučenički i prevareni narod«...) VI. 150, Hrvati i hrvatska misa VI. 154—155, Hrvati i katolička vjera VI. 156, Hrvati i madžaroni VI. 164—166, Hrvati i Balkan VI. 173, »samo-Hrvati« VI. 202, imadu li Hrvati kralja? VI. 203—204, Hrvati i sud (Nama bi trebalo najprije takvoga suda, koji bi odsudio: A je li to pravo, što Hrvati nisu svoji gospodari?) VI. 205, Hrvati i turizam (»špranciranje«) VI. 218—219, Hrvati i Židovi VI. 220—222, Kakovu državu mogu stvoriti Hrvati? VI. 264, Hrvati i »Jugoslavija« VI. 276—280, »mi Hrvati ne ćemo svoje države imati ni sutra, a ni prekosutra« VI. 304, Tko je stvorio Hrvate? VI. 306—307, (A. R.: »Hrvati nisu tu za to, da grade srbski, a ruše — kakav takav — hrvatski dom, nego da i Hrvati i Srblji grade zajednički dom, — ako Bog dade i ako vidimo, da nam je to i jednima i drugima i svima zajedno na korist i na — čast...« »Mi imamo i imat ćemo posla s našim narodom u Srbiji«) VI. 314, Hrvati i nagodba 1898 s Ugarskom (»Kako su naši mogli pristati.. to neka sam Bog prosudi i odsudi«) VI. 316, Hrvati u austro-ugarskoj mornarici VI. 318—319, stari Hrvati i njihova misao VII. 31, Hrvati bez puka ili naroda nisu »politički faktor« VII. 35—36, Mi smo Hrvati seljački narod VII. 44, Hrvati izvan hrvatske države VII. 55—56, Hrvati i šest političkih istina: »Hrvati su od starine imali te i danas imadu posebnu svoju državu; Hrvati i Srbi jedan su narod; Slovenci — i oni su s Hrvatima jedan narod; svi su južni Slaveni jedna narodna i gospodarska cjelina; naš napredak i oslobodjenje ne da se ni zamisliti, dok Česi i Poljaci ne dobiju svoje političke slobode; slavenstvo vriedi u svietu najviše s Rusijom i radi Rusije) VII. 18, VII. 118—112, Hrvati i sloga (Hrvatska nesloga — to je samo prazna rieč) VII. 113, Hrvati i stranke (A. R.: »Krivo je mišljenje, da kod nas Hrvata ima mnogo stranaka«) VII. 127, Hrvati i Hrvatska poslie rata (Nije šala: bez Madžarâ, bez Švaba!«) VII. 161, »Ali mi smo Hrvati ipak došli pod Srbiju!«... (A. R.: »Stanimo! — Ova rieč, ne, ni ova misao ne smije doći ni na pamet nijednom Hrvatu, jer Hrvati nisu bili, Hrvati nisu, Hrvati ne će biti pod nikim, pa ni pod Srbijom, — jer toga nisu htjeli, jer toga sada ne će i jer toga nikada ne će htjeti. A dok toga Hrvati sami ne će, toga nikako ne će i ne može ni biti.«)

VII. 166, Pa gdje je taj Hrvat, kojega treba pitati, je li protiv Talijana... VII. 166, »Glavni razlog, da (mi Hrvati) dodjemo na vrat na nos pod vladu kralja Petra I.« — »grdna varka«. VII. 167, Hrvati i obće izjednačivanje, ili ti »niveliranje« Jugoslavenâ VII. 169—170, Hrvati prema ostalim narodima (»Mi Hrvati kao i svaki drugi narod možemo biti drugomu, osobito susjednomu narodu prijatelji, pače kao pobratimi, možemo mu željeti svako dobro i napredak, i to bez ikakve svoje štete. No to može biti samo onda, ako taj narod ne će i ne želi nješto takovo, što je naše, ili što je proti nama.«) VII. 175, »Hrvati i Madžari« ili »Riečka rezolucija« od 3. X. 1905. s gledišta evropske, pučke i realne politike« VII. 173—204, Po čem Hrvati i Hrvatska vriede (izmedju Beča i Pešte) »Hrvati imadu ono gotovo, za što se Magjari toliko muče; imadu mnogobrojno svoje pleme, koje će se prije ili kašnje — o tom ne može biti sumnje — složiti u narod te postići ono, što su postigli već drugi pa i manje vriedni narodi u Evropi.« »Hrvati su i po brojnosti svoga plemena, i po svojoj narodnoj sviesti ili misli, i po prosvjeti, i po svojem državnom pravu — oni su jezgra i kvasac za cielu jednu posebnu državu, — i zato se pazi, što njihovi vodje kažu i kamo hoće. Banska Hrvatska nije ni s Dalmacijom ciela Hrvatska, — i to je ono, čega radi na nas paze i gledaju, što ćemo i kamo ćemo.« VII. 190—192, Hrvati i dualizam VII. 195, »Mi nismo za njemačku komandu« VII. 196, Koliko ima i gdje živu Hrvati? Bieli, Crveni i Crni Hrvati (među ovim narodom ima preko jednoga milijuna naroda, koji je — naučili su ga — »srbske« vjere, a uče ga i to: da pripada srbskomu narodu, t. j. uče ga srbsku misao.) VIII. 9—10, Hrvat prije »civilizacije« VIII. 13—14, Hrvati i imena godine, mjeseci i dana VIII. 33—34, Hrvati od starine spadaju medju prosviećene narode VIII. 120, Hrvati u ratu protiv Fridriha II. (krv — prolievali — za koga?) VIII. 140, Hrvati i Zagreb (U Zagrebu »se radja, u njem i spava naša narodna misao.) IX. 16—18, Hrvati su narod seljački IX. 21, što hoće Hrvati? (»kad se danas pita: »Što hoće Hrvati?« — mi ne možemo drugo odgovoriti, nego ovo: Što hoće Hrvati, što hoće hrvatski narod, toga nitko ne zna, jer po svem, što smo razložili, hrvatskoga naroda nitko još nije pitao i danas ga ne pita, što hoće«) IX. 63—66, Hrvati i tudja vlada IX. 77—78, Hrvati za Beč ili za Peštu (po »simpatiji«) IX. 84—88, svakako stoji..., da smo mi Hrvati imali svoje sabore još pred 800 i više godina pa i poslie IX. 114, Hrvati i kruna (kralj) (A. R.: »dobro je upozoriti naš sviet, da malo promisli, kad čuje ili čita, da ćemo mi Hrvati »ugovarati sa svojim kraljem« — jer mi kralja, koji bi bio samo naš, nemamo«) IX. 120—124, dalmatinski Hrvati i riečka rezolucija (»nije toliko zamjere, kad se prosudi, što su doživjeli od Beča«) IX. 129, Hrvati u dva tabora, u dva svieta IX. 171, Hrvati i Židovi X. 44—47, »... treba, da se već jedanput mi Hrvati zakonitim putem s Magjari razkrstimo« X. 83—86, Hrvati u Sriemu X. 116—119, Hrvati prema Magjarima (»Jest, naš je položaj težak«) X. 177—180, Dali smo si oteti gotovo sve! Ali da si dademo oteti jedinu još utjehu, jedini ponos i čast: da smo Hrvati, da smo mi prava djeca otaca svojih —

toga nam lje ne će oteti istom — tkogod. Pravi i pošteni osjećaj narodni ne spava. X. 183, Hrvati i slavenska (jugoslavenska) misao X. 212, mogu li Hrvati — čekati na sabor X. 216—219, Hrvati i carevina XI. 11—22, (kako se stvaralo sve po malo mišljenje i osjećanje, da mi Hrvati živimo pod tudjim vladarom i u tudjoj državi) XI. 19—22, Hrvati i Srbi u Hrvatskoj (»Tko prizna Srbe za ravnopravnu ratujuću stranku u Hrvatskoj; tko im prizna, da imaju jednako pravo gospodovati, kao i Hrvati, samo ako budu jači, tomu dakako ne će preostati drugo, nego da se s njima ne samo miri i bratimi, nego da im i ruke ljubi, kad postanu gospodari.«) XI. 44, što mogu a što ne mogu Hrvati (»Krivo je mišljenje, da ćemo ujediniti hrvatske zemlje, dok nismo pravi gospodari u obćini, u županiji, u saboru, pa dok nemamo svojih banka i drugih gospodarskih uredaba«) XI. 74—77, Hrvati i — Rumunjska XI. 87, Hrvati i državni život (»Što se tiče državnoga života, mi Hrvati nismo u tom podpuno uljudjeni.« — »Uzalud dakle sve: naš je narod božji narod, da tako kažemo, — ali mi se vladati i sebi gospodariti ne znamo. Da smo svoji i da nema nad nama tudje vlasti, jedva bi što bolje bilo, nego što je u Srbiji, gdje ni kralj nije siguran za svoju glavu!«) XI. 101, Hrvati i velika mešetarska politika XI. 118—121, Hrvati i slavenstvo XI. 121—127, (»Ni mi Hrvati ne marimo za Slavene«) XI. 139—141, (jesmo li u Turskoj?) XI. 179—181, »za nas Hrvate bit će to bolje, što manje budemo imali posla s Peštom i s Magjarima.« XI. 198, Hrvati i Srbi (samostalni) u Hrvatskoj (A. R.: »Što to znači biti Srbin, kad nam je jedan jezik i jedna domovina, toga doduše ne osjećaju mnogi Hrvati, ali budimo uvjereni, da to osjećaju Srbi, upravo tako, kako mi Hrvati — a i svaki drugi narod, i ne samo narod, nego i svaka skupina ljudi, pače svaka familija i svaki pojedinac — osjećamo toliko toga, po čemu jesmo, što jesmo, i bez čega ne bismo bili ono, što jesmo, a ipak nas malo koji znade, što je to, kao što ni pojedinac čovjek ne može nikad sve izkazati, po čemu je on on, a nije tko drugi. Pa ako Srbi osjećaju, da bez imena svoga nisu ono, što osjećaju da jesu; pa ako traže, da im se to još drugo takovo prizna, pa i zakonom, čemu da se ne prizna? Ta sve, što oni osjećaju kao svoje, sve je to isto barem u kojem dielu i hrvatskoga naroda, sve je to i hrvatsko, sve je to i naše, i nema razloga, da im se to krati. A budemo li ovako svi za sve naše, tko će za malo vremena i znati, što je naše, a što njihovo, jer će sve biti naše!«) XII. 57—63, izdajice medju Hrvatima XII. 137—140, — jesu li kukavci XII. 188, (izmedju Beča i Pešte) na koju će stranu Hrvati XII. 197—201, (carevina) »naša politika dvostruka: Jedna je domaća hrvatska, i ta se može voditi u prvom redu na seljačkom temelju, jer smo mi Hrvati u devet desetina seljački narod; druga naša politika ne smije biti peštanska ni bečka, ni magjaronska ni austrijska, nego mora biti carevinska, i to na evropskom temelju, a to znači na temelju podpune ravnopravnosti svih staleža, na temelju prosvjete, slobode i pravice. Seljačku našu politiku dosta razlažemo i seljački ju narod s podpunim razumievanjem prihvaća. A da s jednakim razumievanjem prihvati i care-

vinsku politiku, treba i nju razložiti tako jasno, da ju uzmogne shvatiti i prihvatiti svaki razboriti i rodoljubni Hrvat.«) XII. 213—217, Hrvat-svećenik XII. 234, Hrvati i Srbi po jeziku XII. 264, Hrvati i »panslavizam« XII. 319—320, poslie smrti kralja Matijaša XIII. 48—49, Hrvat-špekulant (»sve mi se čini, da Hrvat ne može pravo razumjeti, što je špekulant i špekulacija u pravom smislu te rieči«) XIII. 53, zašto Hrvat nije pravi trgovac (velika većina našega naroda živi još od svoga rada i priroda . . .) XIII. 54—55, (i »unionizam«) XIII. 85—87, Hrvati — mali narod i Niederlandci (»ne treba zaboraviti, da je i njih kao i Niemce, dosta probudilo i izvježbalo i to, što su se morali prepirati i boriti radi vjere. To ih je pobudilo i na političku borbu za slobodu, u kojoj su se morali čvrsto organizovati, mnogo kušati. stradati i žrtvovati, a sve to stvara ljude. Svega toga kod nas nije bilo, nego su naši ljudi i boljega roda ponajviše čamili u neznanju, lienosti i surovosti, a seljačtvo u kmetskom robstvu. A što je tko zanemario, to mu se pozna, kao što se pozna i onomu, tko je što probao i proživio. Mi smo Hrvati u duševnom smislu malo proživjeli.«) XIII. 87—91, Hrvati u Ugarskoj (— naš narod Srbi, Bunjevci, Šokci, baranjski i šopronjski Hrvati) XIII. 100—104, (Hoćemo li se primiriti?) XIII. 179—182, Hrvati za svoje jedinstvo (A. R.) XIV. 125, Hrvati (Slaveni) i Grci u filozofiji XIV. 134, »Ima nješto, po čem smo mi Hrvati i — samo Hrvati« XIV. 139, Hrvati i Slovenci (»O dva naroda i dva jezika — težko je tu govoriti.«) XIV. 141—143, XIV. 209, Hrvati sa svojom književnošću medju prvim narodima Evrope XV. 11, Hrvati imadu književne tradicije od više stoljeća XV. 40, Hrvati prvi u Evropi po borbi za narodni jezik protiv tudjega XV. 43, Hrvati (»zagrebačka škola«) i Slovenci (Hrvatima Slovenci bliže ne samo po prostoru, nego i po idejama [nego Srbi]) XV. 54—58, nastojanje za jedinstvom i slobodom naroda XVI. 19—21, Hrvati i kozmopolitstvo XVI. 66, hrvatsko-srbski spor (i Holeček) XVI. 66—72, Hrvati i Marulićevo svjedočanstvo XVI. 90—94, Hrvati i slavenstvo (»U težkim danima Slavenstvo nas je jednodušno primalo za svoje, — budimo i ostanimo — njegovi!«) XVI. 95—97, XVI. 108—110, ». . . mi Hrvati od starine s malim zadovoljni. To nam ne valja . . .« XVI. 112, Hrvati i jugoslavensko jedinstvo (bez poezije i etičnih ideala) A. R.: »Stalno je, da će se i velika većina Hrvata od ovakvoga separatističkoga, a po tom lažnoga jedinstva vazda odvraćati« XVI. 117, u čem smo barem pred Francezima i Nijemcima XVI. 125—127, Hrvati i Poljaci (nacijonalno pitanje) XVI. 129, (Hrvatski narod u svijetlu svoje književnosti) XVI. 176—186, Hrvati se u pogledu političke prošlosti mogu usporediti jedino s Englezima (A. R.) XVI. 193—194, (Domovina, koja zbori i priča) Hrvati su došli u tako zvanu djevičansku zemlju, u kojoj nisu našli nikoga, nikakvoga naroda, ili ako su ga našli, malo su što ili ništa od njega primili XVI. 210—216, Hrvati i Albanci (Nama Hrvatima ne treba o Arbanasima tražiti informacije u stranom svijetu) XVI. 222—223, Hrvati — specijalitet (»pokažite u svijetu ovakav specijalitet: da

dobar dio obrazovane, školane inteligencije jednoga naroda savršeno govori sve jezike od britskih otoka do Mezopotamije i pripada svim kulturama, što su se stoljećima stvorile na tom prostoru, — a da se ipak broje, pače ponose, da pripadaju jednom narodu. Tim se mogu podičiti, doista podičiti samo Hrvati«) XVI. 228—229, Hrvati i studij slavenskih naroda (»Pitanje narodne kulture, odnošaj inteligencije prema narodu, naobrazba puka, problem maloga naroda i nutarnja organizacija: sve su to pitanja, koja nas moraju da zanimaju, sve su to za nas otvorena, neriešena pitanja, na koja moramo da odgovorimo, ako hoćemo da našu narodnu eksistenciju podpuno utvrdimo. Študij slavenskih naroda daje nam upute za riešenje tih pitanja; on utvrdjuje i naše osjećanje slavensko, jer poznavanje naroda vodi do poštivanja, do ljubavi. Naše će slavenstvo tako biti veće, naš napredak bit će znatniji.«) XVII. IX, dokaz, da su Hrvati potlačeni narod (javno mnienje u Hrvatskoj, koje neprestano vapi, da u Hrvatskoj ne treba stranaka, da treba »jedna falanga« proti tudjinu. To jasno dokazuje, da su Hrvati i danas potlačeni narod. Gdje je nad voljom čitavoga naroda druga volja, — kako bi se tu mogla koja politička stranka razumno nadati, da će dio narodne volje — a to je politička stranka — pobiediti?) XVIII. 11, XVIII. 20—21, (promjene u monarkiji) XVIII. 39—41, (Madjari — Hrvati) XVIII. 66—67, »samo pravi Hrvati mogu zajedno raditi na korist Hrvata i Srbalja; a oni, koji su popljuvali svoje hrvatstvo, popljuvat će prvom zgodom i srbstvo« XVIII. 74, Hrvati (emancipacija od Rima) XVIII. 85, Hrvati: borba s Magjarima (željeznice) XVIII. 87—92, (Austrija) XVIII. 164—166, katolički Hrvati iz Bosne XVIII. 170—171, i Evropa XVIII. 365—366,

Hrvatska: Kolika je hrvatska zemlja II. 7—11, gdje je matica Hrvatske? II. 35—37, II. 133, Hrvatska »koje još nitko ne priznaje« (od Trsta do Zemuna i od Mure i Dunava do mora i Kotora) II. 276, proračun banske Hrvatske II. 373—376, od koga je Hrvatska što dobila (od svojih sinova) III. 17, Hrvatska i istarski Hrvati (žalostno, ako su se istarski Hrvati bojali, da će doći k Hrvatskoj) III. 21, banska Hrvatska (koliko vriedi) — to je naša matica III. 76—79, (Odrežite komad kruha s gornjom i dolnjom korom; pa izrežite sredinu· one dvie kore, što vam ostane, to vam je banska Hrvatska s Dalmacijom! . . . A ona sredina, što ste izrezali, — to ste iz hrvatskoga kruha izrezali — Bosnu i Hercegovinu) III. 116, Po nagodbi od god. 1868. banska je Hrvatska (barem na pismu, kako dokazuju njeki učenjaci) Hrvatska — ona je posebna svoja država III. 157, hrvatska se država ne će nikad utopiti u madjarskoj III. 157, hrvatska slobodna domovina (stvorit će se — ali samo po ljubavi i pravici. A otimačima onda ne će oko nas biti ni traga) III. 220, Bit će Hrvatska, ali hoće li biti Hrvatâ? III. 228—229, »Velika Hrvatska« i Rim III. 275—278, »zajednički« poslovi s Ugarskom III. 329—332, »trojednica« III. 282—283, Hrvatska i glavni grad III. 338, Hrvatska i A. R.: »Ja vjerujem u ljudstvo na svietu, i zato vjerujem i u slobodnu, slavnu i srećnu Hrvatsku, koja je živjela, živi i živjet će, jer nije istina, da mi Hrvati niesmo ničemu« III. 351,

jezgra hrvatska, koja propasti ne će! III. 350, Hrvatska i financijalna samostalnost (— dajte nam našu muku u našu ruku!) III. 368—369, III. 400—403, Hrvatski jug (— to je malo ne pol hrvatskoga naroda: Dalmacija s Herceg-Bosnom) III. 418—421, (Hrvatski jug — njemački Transval) IV. 27—28, Hrvatska i Ugarska (»državna zajednica«) IV. 122—123, stara, mlada i nova Hrvatska IV. 137—138, (financijalna samostalnost) Hrvatske III. 368—369, IV. 186, Za hrvatsku državu IV. 292—295, banska Hrvatska (matica, ... srce hrvatskoga naroda; ako ona propane, — sve je hrvatsko propalo!) IV. 309, IV. 355—358, (hrvatski pašuši (putnice) V. 11—12, Hrvatska i vojska (Dok nema posebnoga kralja, nema ni posebne vojske) V. 27, — (Velebit i Sava) V. 74—75, (Mi smo jednom riečju poseban narod i posebna država) V. 112, nezavisna Hrvatska i ustavna sloboda (koje ćemo prije?) V. 212—215, madžarski napisi u Hrvatskoj i — svjetski sud (A. R.) V. 222—223, slobodna i ujedinjena Hrvatska (... treba najprije nastojati ... da se narodu dadu t. zv. ustavna prava »Ima ljudî, ... koji hoće prije svega ujedinjenu i slobodnu Hrvatsku. To je tako bezumno, da je to težko vjerovati.«) V. 294—295, Hrvatska 1903. godine V. 340—341, Hrvatska i računi s Ugarskom VI. 8—10, Hrvatska i Ugarska VI. 53—55, VI. 112, VI. 117—120, Hrvatska i Ugarska (po novoj starčevićanskoj nauci) VI 180—183, Hrvatska i Ugarska (kruna) VI. 203—204, Dioba Hrvatske VI. 220, — Ako bude kada, — bit će nova, narodna hrvatska država VI. 264, (ravnopravnost s Ugarskom) VI. 308—310, državno-pravni položaj Hrvatske VII. 18—19, Hrvatska i državno pravo VII. 31—34, VII. 41—42, Hrvatska i državnopravni položaj u budućnosti (»Štogod se bude pogadjalo i vezalo, ne smije to biti bez privole čitavoga naroda«) VII. 43—44, Hrvatska (politički narod s posebnim teritorijem) je posebna država VII. 104, Hrvatska je seljačka zemlja VII. 129, »Nema više Hrvatske (velike ni male), nema Srbije velike ni male ... « VII. 166, Može li Hrvatska, kamo hoće? (izmedju Beča i Pešte) VII. 193—194, Hrvatske nije nikada tudjin osvojio niti nad njom zavladao IX. 81, »ciela Hrvatska« IX. 156—157, »Hrvatska će država sezati tako daleko, kako daleko bude na okupu naroda, koji će tu državu svojom voljom stvarati i stvoriti. Štogod i kolikogod naroda pristane uz hrvatsku politiku i svojom se voljom pridruži hrvatskomu narodu i domovini — to će biti hrvatska država. Kad ne bi bilo drugačije, mi bismo bili zadovoljni, kad bi narod zagrebačkoga zagorja stvorio hrvatsku državu, no još ćemo se više radovati, ako se hrvatskoj misli i državi pridruži sav narod našega plemena, kolikogod živi na okupu, pa bio on u Posavini, Podravini, Bosni, Istri, Dalmaciji i t. d. Što više, mi nemamo ništa protiv toga, ako se našoj državi uzhtjednu pridružiti i isti Arbanasi. No o tom nema govora, da bismo sanjali o tom, kako ćemo hrvatskoj državi pripojiti ili podložiti čitave zemlje proti volji onoga naroda, koji u toj zemlji živi te na taj način htjeli stvoriti »veliku« njekakvu Hrvatsku.« IX. 209, hrvatska domovina najseljačkija zemlja X. 56, slobodna Hrvatska (u okviru monarhije) XI. 7—10, »Velika i slavna Hrvatska sa svojim hrvatskim kraljem u kraljevskom sjaju, moguća i jaka sa svojom

vojskom i t. d., — onako kako je njekada bila i kako su druge države, — to je čisto gospodska misao, to je gospodski program.« XI. 18, Hrvatska i njezino uzkrsnuće 1848. XI. 110, Hrvatska (kako bi ju kupili za njene novce ...) XI. 226—230, Hrvatska pred Božić 1910. XI. 262—264, XII. 139—140, »Hrvatska je danas pod vlašću Ugarske, t. j. pod vlašću ugarskih Magjara i židova« XII. 216, ciela Hrvatska proti magjaronskoj vladi XII. 241, slobodna Hrvatska XII. 243, Hrvatska — Kroacija XII. 257, (»— ovo je doista moguće samo u Hrvatskoj«) XII. 271, XII. 307—312, (zajednički zakoni s Ugarskom XII. 323—324, XIII. 7—11, novčani računi s Ugarskom XIII. 15—21, (domaći državni proračun) XIII. 122—125, (zakon o morskoj obali) XIII. 151—158, Hrvatska ima zapravo tri sabora XIII. 169, stara »Paganija« XIV. 206, (hrvatske su sredovječne tvorbe kao petrificirane: Hrvatska, Slavonija, Dalmacija, Istra ... samo Hrvatske nema) XVI. 19, krštena Hrvatska XVI. 169, (domovina, koja zbori i priča) XVI. 210—216, (»politički narod«) XVIII. 6—9, je li Hrvatska država? — Na to jedni odgovaraju, da jest, a drugi da nije. Mi držimo, da jest, jer znamo, da hrvatski narod u zemlji Hrvatskoj-Slavoniji ima svoj sabor, iz kojega daje zakone cieloj toj zemlji, t. j. gospodari tom zemljom sam po svojoj volji zajedno sa svojim kraljem.) XVIII. 16—17, XVIII. 23—24, (vanzakonsko stanje) XVIII. 62, (»blažena Hrvatska medju zemljama, jer je ona raj za zastupnike naroda!«) XVIII. 227, kako se vlada u Hrvatskoj XVIII. 270—271, starčevićanska Hrvatska (»jedanput kraljica ... sada opet — šekretska baba«) XVIII. 321,

»Hrvatska«: — X. 70, X. 86, X. 216, XI. 87—88, XI. 152—154, XII. 163—164, XII. 173—175, (»Nama je svejedno, ako se čitaoci „Hrvatske" dadu držati za budale ...«) XII. 228—231, XII. 265, (Seljaku više ništa ne treba!) XII. 268—271, proti »panslavizmu« XII. 319—320, XIII. 7, XIII. 19—21, XIII. 22—23, (o razkolu stranke prava) XIII. 78—79, XIII. 86,

Hrvatska družtva: (To je naša hrvatska vojska!) III. 183—187, Žalostno bi bilo, kad mi mladji tim tragom, tragom ljubavi prema narodu, ne bismo našli i naprednijih misli, koje traže nove prilike. Naprednija ta misao bilo bi družtvo za širenje prosvjete izvan škole« XVI. 21,

Hrvatska industrija: »Tko bi se imao boriti za tu hrvatsku industriju? Da li narod? — Odgovarajući na ovo pitanje moramo otvoreno priznati i mi, koji pristajemo uz pučku politiku, — da je u ovoj stvari najteže s cielim narodom, osobito s pukom. Težko je to prije svega zato, što ima dosta malo i školanih ljudi, kojima bi to na pamet palo: kako narod, koji kupuje tudju rukotvornu robu, postaje sve malo po malo sve to siromašniji. A ne vide toga ljudi zato, što industrija »globi« po malo: danas malo, sutra malo, danas jednoga, sutra drugoga. Zato se to i vidi tek onda, kad već dodje siromaštvo.« IX. 42—45, u Podravini (A. R.) XVI. 120,

Hrvatska književnost (crétinski komplot protiv tradicija hrvatske književnosti) XIV. 15—31, borba »mladih« i »starih« (natezanje, iz kojega

izlaza nema) XIV. 71, (u krizi) A. R.: »ja držim takodjer, da se hrvatska književnost nalazi u krizi, i to u velikoj. Kad svake ili svake druge godine propadne po jedan književni list, najavljen silnom hvalom, preporučivanjem, reklamom; kad za tim listovima sudeći po njihovu pisanju, stoji sav pravi književnički sviet i gotovo čitavo novinstvo, koje dan na dan poziva, hvali, preporučuje, pa ti listovi ipak redom propadaju, — onda je to već agonija, a ne samo kriza. Pita se samo: Tko se to bori sa smrću? Ja mislim, da se to sa smrću bori nenarodna, nesocijalna, »aristokratska« književnost, književnost za odabranike. Ona u Hrvatâ ne može živjeti.« XIV. 123—124, »nije moguća ni pomisao o ilirskoj, pače o čitavoj današnjoj hrvatskoj književnosti bez stare književnosti hrvatske. Što je današnja hrvatska književnost bez ilirske književnosti? Što ilirska književnost bez Mažuranića? Što je Mažuranić bez Gundulića? Što je? Ništa. Disjecta membra. Bez ove sveze nitko na svijetu ne može kazati razložne riječi ni o hrvatskom književnom jeziku, ni o mislima, ni o duhu u hrvatskoj književnosti.« XV. 34, »hrvatska je, velim, književnost prije Vuka pisana narodnim govorom, pače najvredniji dio tê književnosti [—] pisan je onim narodnim govorom, kojim je najposlije i Vuk pisao« XV. 40—41, hrvatska književnost i eshatološki motivi (A. R.) XV. 74—114, XVI. 64, »moderna« XVI. 72—75, i »slovinstvo« (Marulić) XVI. 90—94, »Hrvatska književnost, pisana prvim našim, glagolskim pismom, bogata je, bogatija od ikoje narodne savremene (osim talijanske) već po onom, što se o njoj do sada znade. Nema ta književnost samo crkvene knjige, čega nema nijedna evropska živa knjiga, što je već samo za se golemi kapital, koji predstavlja golemi književni rad više stoljeća. Ima u toj književnosti radova svake ruke: pripovijesti, naučnih zbornika, moralnih rasprava i nauka, pjesama pače i drama po ukusu onoga vremena, a osobito zakona i statuta, pa državnih i privatnih listina, — i to iz doba, kad Nijemci na pr. nemaju još ni riječi napisane na svojem jeziku.« XVI. 176—186,

Hrvatska misao: — (narodna) II. 68—69, II. 83—85, (A. R.: »Osim hrvatske narodne misli — nema druge misli, koja bi mogla okupiti i sjediniti sav naš narod od Dunava do mora i od gore Triglava do gore Balkana. Ja u ovo tako stalno vjerujem, kako vjerujem, da me je mati rodila i da ću umrieti«) II. 182, jedna hrvatska misao u Herceg-Bosni III. 143, hrvatska misao i rimska crkva III. 319—320, (to je misao hrvatskoga bratstva i jedinstva!) III. 350, misao o našem spasu prodrijet će u zadnje selo (»Vi se možda i bojite, da zbilja ne će biti? — Ja se ne bojim«) IV. 380, hrvatska misao u Bosni (— to nije samo želja, to je stvar, koja se može čuti i vidjeti. Velik dio Bosne — to nije drugo nego turska Hrvatska, — to zna cieli sviet) V. 122—123, hrvatska misao i Niemci V. 198, hrvatska misao nije još s pravašima propala: još ima naroda, koji hoće svoju hrvatsku državu i slobodu, iako ne zna, kako bi se do toga došlo VI. 134, hrvatska misao bila je najjača u našem južnoslovjenskom plemenu VIII. 11, Hrvatska misao priznata od Slavenstva XVI. 95—97,

»Hrvatska Misao«: — (novi list, i to za gospodu! ... dobar list, a bit će, ako Bog dâ, i bolji) IV. 29,

Hrvatska narodna Crkva: — XIII. 110,

»Hrvatska narodna legija«: (pogibeljna politička spekulacija) i A. R.: »Pa kad bi i bila istina, da su Srbi naši najljući dušmani, premda sva naša prošlost ne spominje ni jednoga okršaja, a kamo li rata izmedju Srba i Hrvata — kakvi smo mi ljudi, kakav smo mi narod, da su nam braća i susjedi najljući dušmani? Kakvi smo napokon političari, da tomu ne znamo učiniti kraj?« X. 208—212, X. 216, XI. 72, — Frankove legije XVIII. 160—163, na poslu XVIII. 187,

Hrvatska poljodjelska banka: — (A. R.: da se što prije osnuje!) II. 382, III. 32—33, III. 51, (»Moglo bi se naći medju vama i takvih, koji misle: »Gospoda nam moraju pomoći. Pa što mi je za te novce: vratio, ne vratio!« Znalo bi vas se naći, koji bi — ako dodje do banke — na laku ruku pozajmljivali i trošili »gospodske« novce. Ako ima, ili ako bude koji ovakav medju vama, znajte, da je to nesretnik i propalica. I kad bi ja znao, da vas ima samo njekoliko ovakvih u jednom selu, — ja ne bi bio za to, da se osniva poljodjelska banka.) III. 84, III. 99, III. 105—107, III. 123, III. 421—424, »Dom« (A. R.): »No sve se to najednom promienilo ... Nije to u ostalom prvi put, što smo se mi Hrvati prevarili, kad smo se nadali spasu od jedne — banke.«) VI. 75—77, (židovski profit) i Stjepan Radič VI. 78—79, VII. 11—12, (i A. R. medju osnivačima) X. 183, (A. R.) XII. 343,

Hrvatska prava: (nova koalicija i seljačka stranka) XII. 243,

»Hrvatska prekomorska zadruga«: — (ili kompanija) po englezkom načinu III. 229, IV. 22—24, ruka iz prieko mora (A. R.: »Davno već nosim u glavi jednu misao, ...«) V. 166—168,

Hrvatska Pučka Seljačka Stranka (H. P. S. S.): Kako se osnivala H. P. S. S. VII. 12, uslied čega je nastala H. P. S. S. VII. 13—16, što hoće H. P. S. S. VII. 17—26, metoda (kako će raditi za ono, što hoće) H. P. S. S. VII. 23—25, H. P. S.S. i slavenstvo VII. 27—31, H. P. S. S. i državno pravo VII. 31—34, H. P. S. S. i pučka politika VII. 34—36, H. P. S. S. »nije tako zvana »buntovna« ili »revolucionarna« stranka, nego stranka, koja se isto onako otvoreno pokorava zakonu i oblasti, kako otvoreno traži, da se svojim putem zakoni promiene i uklone, a oblasti da se drže zakona i da ne smetaju nikomu, tko po zakonu i običaju hoće da pomogne sebi, drugima i narodu.« VII. 37, H. P. S. S. »nije stvorena samo za seljake poljodjelce, nego za čitav narod VII. 46, H. P. S. S. i vodje (daje stranci skupština, a pouzdanike biraju pristaše bez obzira, jesu li kojemu »prvaku« po volji) VII. 62—63, organizacija stranke (glavna skupština; glavni odbor — vodstvo stranci) VII. 65—68, hrvatska pučka seljačka stranka hoće »izvesti veliko djelo narodnoga preporoda« (A. R.) VII. 79, tumač k programu H. P. S. S. VII. 80—137, »Naziv seljačka stranka glavna je oznaka naše stranke. Zato uz podpuno ime hrvatska pučka seljačka stranka govorimo i pišemo skraćeno i seljačka stranka. Rieč »seljačka« ima ovdje

troje značenje: političko, gospodarsko i družtveno« VII. 86, temelj Hrvatske Pučke Seljačke Stranke (vjera u Boga, zakonitost, ustavnost, hrvatsko državno pravo, slavensko bratinstvo i seljačka sloga) VII. 93—117, što se prigovara seljačkoj stranci (»Čemu nova stranka?«, »To nije moguće, što hoće . . .«, »Pogibeljno bi i zlo bilo dati vlast množtvu, osobito seljaku«, »Seljak nije za politiku«, »Seljačka je stranka proti gospodi«, »Nigdje na svietu nisu seljaci vodje«, »Seljačka je stranka proti vjeri«, »Seljačka je stranka za Srbe«) VII. 127—131, uspjesi seljačke stranke VII. 133—137, zašto je H. P. S. S. ustala i morala ustati proti riečkoj rezoluciji VII. 175—204, H. P. S. S. složna sa starčevićancima (»frankovcima«) i s popovima (»s furtimašima«) protiv riečke rezolucije VII. 200, razborita politika i H. P. S. S. IX. 31, H. P. S. Stranka i katoličko »Hrvatstvo« IX. 50—52, protiv pokvarene gospodske inteligencije IX. 67—68, »Jedini prigovor našoj stranci«: Zašto nismo za slogu? IX. 70—73, IX. 77, »ako mi . . . nazovemo koju opozicionalnu stranku »magjaronima«, — to ne znači, da njezine ljude držimo za »prodane mešine« i izdajice, nego mi tim imenom zovemo jednu posebnu političku misao, koja ima i mora imati i svoje uzroke i razloge« IX. 83, (o zakonu »o uredjenju zemljištnih zajednica« 1894.) IX. 92, zabranjen sastanak u Kraljevcu na Sutli IX. 99—100, H. P. S. S. i skupštine (»do sada nije bilo ni takve političke skupštine, gdje bi seljačtvo imalo barem njekakvu, a kamo dolično rieč, da i ne govorimo o takvoj političkoj skupštini, gdje bi seljačtvo kao golema većina našega naroda imalo prvu i odlučnu rieč, na kojoj bi seljak imao sviest, da je on tu ono glavno, da je gospodar, a ne gost, ili čak prikrpina. Toga do sada nije bilo, — to je oživotvorila H. P. S. S.«) IX. 101—104, H. P. S. S. protiv riečke odluke (rezolucije) »Bit će ih zacielo medju našim protivnicima, koji će se čudom čuditi, u kakvom je to družtvu H. P. S. S.: u družtvu starčevićanaca i »furtimaša«. No prvo — mi nismo u tom družtvu, a drugo: Kad se sve lomi i krši, lako se čovjek nadje u čudnom položaju i u još čudnijem družtvu. Protivnici, koji se nama čude, neka samo pogledaju u kakvom su oni družtvu.« IX. 130, X. 25, H. P. S. S. i novomagjaronska politika (Stj. Zagorac) X. 74—78, X. 79—80, (ako se zbilja i dosadašnji rezolucionaši okrenu opet proti Magjarima . . .) X. 89, X. 98—100, na trećoj glavnoj godišnjoj skupštini Hrvatske Pučke Seljačke Stranke (»misli ili „načela" nisu dosta, nego tek rad pokazuje, koliko misli vriede. Zato će naša stranka pristupiti i k daljemu poslu: stvorit će „Hrvatski Seljački Savez", Seljačku Političku Školu i posebni prosvjetni list; prvo za gospodarski, drugo i treće za umni napredak hrvatskoga seljačtva, — dvie stvari, bez kojih seljački narod ne može doći do političke vlasti.«) X. 101—104, (izborni sporazum sa hrvatskom strankom prava) X. 149—150, program o odnošaju Hrvatske prema carevini naviešten u brzojavci kralju XI. 12—13, širitelji hrv. pučke seljačke stranke (»rajzenderi«) i »sitni rad« XI. 88—90, A. R.: »pučka seljačka stranka ne može biti klerikalna (»popovska«) XI. 204—207, i proširenje izbornoga prava (»Proširenjem izbornoga prava stupa naša Hrvatska Pučka Seljačka Stranka pravo i podpuno u život.

Šestgodišnja gotovo naša muka donosit će istom sada obilnije plodove. Raditi će se morati dakako još i više, ali ćemo raditi kud i kamo veselije, jer ne ćemo raditi samo u nadi, nego u podpunoj sigurnosti, da je sada budućnost naša.«) XI. 211—215, (i nemoć seljačtva) XII. 82, šesta glavna skupština HPSS (odnos predsjedničtva, glavnoga odbora i glavne skupštine u stranci) XII. 192—194, u saboru XIII. 133, zapljena programa H. P. S. S. (pisci programa: čitav glavni odbor Hrv. Pučke Seljačke Stranke!) XVIII. 13—15, i Srbi oko »Srbobrana« XVIII. 20—21, odgovori na glavna pitanja o H. P. S. Stranci XVIII. 36—38, dva sastanka u koprivničkom kotaru XVIII. 46—47, (naknadni izbori u Koprivnici) XVIII. 48—53, u dugoselskom kotaru XVIII. 54—55, glavni odbor H. P. S. S. i liberalizam XVIII. 75, »rezolucionaška« XVIII. 79—80, u Čazmi XVIII. 94—98, — izvan zakona (i »naš — kršćanski kralj«) XVIII. 106, pristaše XVIII. 175,

»Hrvatska Sloboda«: — (i »Dom«) za slogu XI. 84, XI. 100, (iskrenost —) XII. 84—88, (izbori u Dalmaciji) XII. 94, (i Rauch) »Otac i sin« XII. 109—113, (o Radićima) XII. 125, XII. 146, XII. 150—152, XVIII. 185, XVIII. 273—274, XVIII. 321,

»Hrvatska Zajednica«: — u Bosni (A. R.: »Samo tako napried, to je pravi put!«) XIII. 28—31,

»Hrvatska Zastava Istine«: — i »Dom« (devet pitanja A. R-u i odgovor) XII. 132—134, »čini se, da se ova gospoda svakakvoga razlaganja nerado laćaju« XII. 75—77, XVIII. 319,

Hrvatska zemaljska vlada: — i četvrti odio (već davno trebalo osnovati) IV. 207, gospodarski odsjek vlade kao hrvatsko ministarstvo za poljodjelstvo V. 229, IV. odsjek za unutarnje poslove XII. 344—355, činovničke plaće i penzije — to je, čini se, glavna briga hrvatskoj vladi XIII. 188—189, hrvatska vlada i »govedarština« (službeni školski pravopis) XV. 55, razlozi, (dr Ivan Broz?) da je vlada prihvatila fonetički pravopis XV. 57, (IV. odjel) gospodarstvena služba (»Ne bi li se i novi gospodarstveni odio mogao ograničiti na formalni nadzor gospodarstvenoga djelovanja za to postavljenih stručnih organa i uz bok mu stojećih autonomnih institucija, kad je to barem tako naravski, kao i to, da se vlada ne miješa u sudovanje?«) XVI. 120—122, kad je nova vlada XVIII. 84,

Hrvatska zviezda: — (»ideal«): »I zadnji hrvatski pastir neka zna: da nije sâm na svietu, pa neka po tom i živi; neka zna, da ima braće po Bogu do na kraj svieta, a po krvi i jeziku daleko — daleko, od jednoga mora do drugoga; neka zna, da mu ova braća po krvi i jeziku već stoljeća i stoljeća stradaju od krivice ljudske, kao i on sâm: neka napokon zna, da se iz toga stradanja i zla mogu izbaviti samo slogom i ljudskim životom. — Tomu nauku mora nas svaki biti apoštol. I onda će zasjati i naša hrvatska zviezda.« III. 418, Hrvatska zviezda i Madžari (»Eljen a Horvatorsag!«) IV. 38,

»Hrvatske narodne pjesme« (dr Ivan Broz i dr Stjepan Bosanac): —(A. R.:

»Bile naše zbirke velike, ili male; mogli se mi njima ponositi, ili ne mogli; rekao im svijet, što ga volja: mi svoje narodne pjesme i sve druge tvorevine narodne treba da saberemo i proučimo ne ponosa i svijeta radi, već nas i naših potreba radi«) I. 234—249,

»Hrvatski Branik«: — XVIII. 290—291,

»Hrvatski Dnevnik«: X. 198—200, XIII. 106, XVIII. 75,

»Hrvatski jal«: — (kod gospode) »Ali i u narodu ima jala, oho! I koliko! Ali to je posve obični ljudski jal, a nikakav »hrvatski«. A taj ljudski jal još je gori od »hrvatskoga«. Ali ni njega ne će nestati, doklegod bude nevolje i siromaštva« VI. 201—202,

Hrvatski književni život: — (sviet) IX. 170—172, »mladi« i A. R. XIV. 9—31, (u tajničkim izvješćima »Matice Hrvatske«) XIV. 35—68, (novinstvo i) književnici proti »Matici Hrvatskoj« XIV. 66—82, (Dok budu ovakovi »Bauern in der Literatur« — a ne gentlemeni vodili glavnu riječ, ne će biti moguće saniranje naših književnih prilika, u kojima se »nuzgredno« i »gotovo formalno«, a zapravo lakomisleno prigovara.) XIV. 230, razkol (»mladi« [a bilo je medju njima i starijih, pače i starih ljudi] bili su za »slobodu«, a »stari« [medju kojima ima i mladih] bili su — za »robstvo«. Da ta »sloboda« i to »robstvo« nije bilo baš tako strašno, vidi se možda već po tom, što su »mladi« rado pisali u »Narodne Novine«. To su bile samo riječi, a jedino, što je istina, bilo je to, što su »stari« zahtievali, da književnost ima biti pristojna, »mladi« su pak zahtijevali, da bude posve slobodna.) XIV. 276,

»Hrvatski Narod«: — (»Dom« treba da sa zahvalnošću i poštovanjem spomene »Hrv. Narod«, a to zato, što je »Hrv. Nar.« utirao put »Domu«) V. 186—187, »Hrvatski Narod« (i »Dom«) VII. 12, (A. R.) IX. 5,

»Hrvatski narodni vezovi« (Jelica Belović-Bernadzikowska): — XIV. 97—98,

Hrvatski sabor: — II. 46—47, II, 62—63, II. 78—79, hrvatski sabor i bečki sabor II. 319, hrvatski sabor, gospoda zastupnici i seljak II. 353—356, hrvatski sabor god. 1861. III. 131—134, hrvatski sabor od 1861. dalje III. 149—153, hrvatski sabor i ban III. 223, izbori za novi sabor 1901. III. 356—360, IV. 31, hrvatski sabor imade autonomiju IV. 108, hrvatski sabor i madžaroni (Egersdorfer) IV. 355—358, pet hrvatskih sabora IV. 364, hrvatski sabor i hrvatski pašuši (putnice) V. 11—12, hrvatski sabor bez Khuena (i madžaroni) V. 349, Što može hrvatski zagrebački sabor? (Hrvatski je dakle sabor u Zagrebu zbilja »državni« sabor, sabor hrvatske države) V. 356—359, hrvatski sabor i stranke u njem V. 359—364, V. 382—383, VI. 31, što bi mogao hrvatski sabor? (i tudji zakoni) VI. 42—43, hrvatski sabor po programu seljačke stranke VII. 118, sabor kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije 29. listopada 1918. i Narodno Vieće SHS VI. 164—166, (gospodska politika cvate i u novom saboru) IX. 185—187, (Otvore li se narodu županijske skupštine, — bit će i sabor drugačiji) X. 55, X. 137, (saborska većina i zadovoljština hrvatskom narodu) X. 177—180, (čekanje na saziv sabora) X. 216—219, (zadnji hrvatski sabor) XI. 15, sabor i Tomašićeva vlada XI. 195—198, XI. 255—257, seljački dan u saboru XII. 15—17, hrvatski sabor i vladar (za Raucha) XII. 42, (i seljačka stranka) XII. 103—109, — bez sabora ... (»Mi smo za saziv sabora i za seljačke potrebe«) XII. 123—127, (Hoće li hrvatski sabor raditi?) XII. 146—149, razpust sabora XII. 175—178, (zašto je hrvatski sabor razpušten?) XII. 191—192, hrvatski sabor i zajednički sabor u Pešti XII. 307—312, saborski govori A. R-a XII. 323—372, poslie komesarijta [1914.] XIII. 126—131, (briga za gospodarstvo) XIII. 140—142, hrvatski sabor i sloga (delegacije) XIII. 168—170, (sabor i činovničtvo) XIII. 190—193, XVIII. 16—17, što se u tom saboru radi XVIII. 33—34,

»Hrvatski seljački savez«: — u kojem bi bilo seljačtvo čitavoga našega naroda IX. 58, Hrvatski Seljački Savez (bit će dioničko družtvo) X. 104—105,

»Hrvatski Udrugar«: — XIII. 27,

Hrvatsko državno pravo: — (jedna misao i jedna želja) i — gnojnica IV. 228—230, IV. 234, hrvatsko državno pravo i »Austrija« V. 75—76, hrvatsko državno pravo i Bosna (škola i nauk — to je državno pravo. To neka bude i naše hrvatsko državno pravo.) V. 84—87, hrvatsko državno pravo i »Jugoslaveni« VI. 279—280, hrvatsko državno pravo i H. P. S. S. VII. 31—34, hrvatsko državno pravo četvrti temelj seljačkoj stranci VII. 101—106, hrvatsko državno pravo i Slovenci (nisu se baš ni gurali k Hrvatima) VII. 161—162, hrvatsko državno pravo nije samo spomen, nego je velikim dielom stvar, koja i danas stoji ... (Mi po našem državnom pravu imamo za sviet gotov krstni list i domovnicu, a ne trebamo ga istom tražiti) IX. 210,

Hrvatsko ime: hrvatsko ime po Bosni i Hercegovini I. 160, hrvatska porodična imena u Bosni i Hercegovini I. 163, hrvatska narodna imena mjeseci (Studen — Prosinac — Siječanj) I. 184, hrvatska narodna imena (Plug, Blago, Skot) I. 185—186, II. 36, — više imena ima samo onaj narod, koji se seli II. 337, (što je političko ime) i A. R.: »Meni se takva politička imena ne svidjaju. Političko ime ima medje, koje su ljudi načinili, kad su nas braću jedne od drugih rastavili. Meni se više svidjaju medje, što ih je Bog postavio, a to su rieke i gore.« V. 26, imena hrvatskih mjesta (kako su nastala) VI. 60, Jadno hrvatsko ime — što se sve za njim ne skriva i njime ne pokriva! VI. 141, hrvatsko ime (i ilirsko i jugoslavensko ime) VI. 278—280, hrvatsko ime VI. 306—307, hrvatska imena i židovi VI. 313—314, »svima smeta i hrvatsko ime, pa sve, što je bilo hrvatsko (novine, knjižare i druge trgovine) preko noći postaju »narodno« ili »jugoslavensko« VII. 163, imena godine, mjeseci i dana u različitih naroda (i u Hrvata) VIII. 33—36, hrvatska imena i prezimena: u svakom je ciela pripoviest o onom, što je negda bilo. Što li čovjeku pripoviedaju ta sva naša imena! Kad se približavaš Brezju, Breziku, Brezama, Breznu, Breznici, Brezo-

vici, Brezovcu, Brezovoj Gori, Brezovoj Glavi, Brezovu Polju, Brezovu dolu i Brezovljanima, — kao da čuješ iz daljine kako treperi brezovo lišće. A naši Bukovci i Bukovice, naše Bukevje i Bukovje, naši Bukovi Vrsi i sami Bukvići, naše Cerje na svakom gotovo koraku, naši Cernici, Cerovci, Cerovice, Cerovnici i Cerovski Vrsi, naši toliki Dubovci, Dubrave i Dubravci, Dubravčaki i Dubrovnici, Drenje i Drenovci, naši toliki Gaji, naši nebrojeni Granici, naše Hrastje i Hrastici, Hrastovci i Hrastovice, naši Johovci, Jalševci i Glogovci, naši Klenici i Leskovci, naši Lipovci i Orahovci, naše Trnje i Trnave, Trnici i Trnovci — IX. 131, Vojislav XIII. 46, hrvatska imena — (domovina, koja zbori i priča) keltska i gotska, kršćanska i — hrvatska: po prirodi kraja, po bilju i rašću, po životinjama, kulturnom životu, državnom uredjenju, ratnim dogadjajima i po tudjincima XVI. 210—216,

»Hrvatsko Kolo«: — (1907.) XIV. 200—204, (1905.) XVIII. 366—367,

Hrvatsko narodopisno družtvo: — XVI. 9—10,

Hrvatsko oslobođenje: — i velike prosvićene demokracije (A. R.) VII. 171,

»Hrvatsko pitanje«: (kad se rieši, što će biti s Bosnom i Hercegovinom, onda će i Dalmacija dobiti svoje mjesto — onda će biti riešeno »hrvatsko pitanje« ... (Istina, na to pitanje odgovorit će Evropa, ali ako se i mi složno javimo k odgovoru, odgovorit će se na to pitanje, kako budemo mi htjeli, t. j.: neka se hrvatski narod ujedini.) III. 116, hrvatsko pitanje i »Jugoslavenska deklaracija« VII. 162, »hrvatsko« i »iztočno pitanje« VIII. 25,

»Hrvatsko Pravo«: — (i »lopovi«) II. 142, »Hrvatsko Pravo« i židovi II. 318, Rusi i Turci V. 140—141, — (poznato, da »Hrv. Pravo« vrlo ružno psuje) VI. 15, »Hrvatsko Pravo« i Derenčin VI. 31, »Hrvatsko Pravo« i bosanska vlada (begovi) A. R. »Sljeparija, sljeparija! i ništa drugo« VI. 60—61, »Japansko Pravo« VI. 80, »Hrvatsko Pravo« o nagodbi VI. 182—183, (A. R.) VI. 222, VI. 253, (podmićivanje seljaka) X. 205—208, — XII. 146—147, XVIII. 43—44, — XVIII. 130, XVIII. 145—146, — XVIII. 229,

Hrvatsko primorje: — i pomorje naše (jezgra, koja propasti ne će) III. 350, život u primorju V. 93, — (Magjari i zakon o izvlaštenju zemljišta za morsku obalu) XIII. 151—158,

Hrvatsko-srbska koalicija: srbsko-hrvatska (madžaronska) koalicija i Narodno Vieće SHS VII. 163—164, (koalicija i vlada) X. 156—159, X. 175—177, (koalicija i seljačka stranka) XI. 53—54, na kojem temelju počiva koalicija (koaliciju ... drže Srbi) XI. 56—58, (ciela velika koalicija ne može ništa) XI. 87—90, (»Koalicija je političku borbu našega naroda izvrgla ruglu«) XI. 162—184, koalicija i proširenje izbornoga prava. XI. 193, XI. 222, XI. 227, (i ban Tomašić) »Kako je ovakva stranka mogla od hrvatskoga naroda dobiti i 20 mandata?« XI. 252—253, hrvatsko-srbska koalicija i starčevićanstvo (koalicija -· prava magjaronska stranka) XI. 257, (sloga sa »franko-furtimašima« i starčevićancima) XI. 262—264, hrvatsko-srbska koalicija protiv seljačke stranke (virilisti!) XII. 7—9, XII. 18—20, (i starčevićanci) XII. 35—40, — koalicija i bratstvo s Magjarima XII. 98, koalicija i »obća pravaška sloga« XII. 101—103, koaliciji nije do prava naroda i sabora XII. 146—149, i seljačka stranka (A. R.: »A razumiemo i koaliciju, koja misli sve po malo približiti se onomu, za čim teže svi Hrvati«) XII. 161—162, (izmedju Beča i Pešte) XII. 199—200, savez i sporazum sa strankom prava XII. 235—238, XIII. 20—21, madžarsko-srbska koalicija i starčevićanci XIII. 59, XIII. 86—87, (i Cuvajev komesarijat) XIII. 126—130, — (narodni obračun s koalicijom) XIII. 133—136, (starčevićanci i frankovci) XIII. 146—151, XIII. 157, (izbor u Garčinu) XIII. 159—161, (carevina) XIII. 180—182, XIII. 193, — (bojkot) XVIII. 149, pet godina koalicionaške politike XVIII. 323,

Hrvatsko-ugarski zajednički poslovi: III. 329—332, ugarsko i »zajedničko« IV. 122—123, VI. 52—55, VI. 112, VI. 117—120, VI. 180—183, VI. 308—310, (magyar kiraly posta) IX. 94—95, — zajednički proračun XII. 307—312, (Petdeset milijuna) XIII. 7—11, XIII. 15—21, (pomorsko pravo, luke i brodarstvo) XIII. 151—158, XIII. 169, A. R.: izvlaštenje zemljišta nije zajednički posao XVIII. 34—35, — (željeznice) XVIII. 87—92,

Hrvatsko zagorje: — (jezgra, koja propasti ne će) III. 350,

Hrvatstvo: —, slavenstvo i kršćanstvo XI. 162, — (... bezumnost, ili zlotvorstvo naših gospodskih političara) ... »da će nestati i Hrvata, ako nestane njihove buntovnosti, t. j. ako se ne budu bunili! Ovoga su se sve glavne hrvatske rodoljubne stranke do sada i držale (samo nisu ovako bezumno to naučale) — i zato su hrvatski narod dovele ovamo, gdje jest.« XIII. 60, XIII. 179—182, — hrvatstvo naših muslimana (A. Starčević) XVI. 233—237, hrvatstvo bl. Marka Krizina (A. R.: »Svetci nisu ni hrvatski, ni madžarski, ni talijanski, ni nikakvi, nego su svetci »božji«. Tako se barem moli u litanijama: »Svi svetci i svetice božje — molite za nas«. Zato je, mislimo mi, nezgodno govoriti i pisati, da će bl. Marko Krizin biti hrvatski odvjetnik pred Bogom, jer su po kršćanskom mišljenju svi narodi braća, pa je svaki svetac odvjetnik čitavoga kršćanskoga svieta bez obzira na ikakvo narodno rodbinstvo. Mi se sjećamo rieči sv. pisma: da se tamo (t. j. na drugome svietu) ne će ni ženiti, niti udavati, pa po tom sudimo, da se tamo ne će pitati ni za krvno rodbinstvo, a kamo li bi tko mario za narodno rodbinstvo«) XVIII, 31,

»Hrvatstvo«: (»popovske novine«) VI. 140—142, (Čemu ove novine?) VI. 158—159, VI. 253—254, VI. 257—258, »Hrvatstvo« i program seljačke stranke VII. 134, katoličko »Hrvatstvo« proti H. P. S. Stranci IX. 50—52, proti seljačkoj stranci IX. 174—177, XI. 160—162, »Hrvatstvo« i Srbi (jednaki! A. R.) XI. 163—164, »Hrvatstvo« o »Radiću i Slovencima« XI. 204—207, XI. 210—211, XI. 245—246, (zapljena programa H. P. S. S.) XVIII. 13—14, XVIII. 44, 45, (»dr Ante Radić ima u sebi djavola«) XVIII. 143—144, XVIII. 239, XVIII. 244—245, XVIII. 266—268,

Huja: — (štrajk) II. 46, pekarska huja III. 213—214,

Humanitarna družtva: — (»čovječna«) A. R.: »Sva družtva čovječnosti nisu i ne će nikada stvoriti nikakve velike stvari, nikakvoga velikoga djela« IV. 89,

Humanitet: »humanitet« — mašinizam (A. R.: »Je li istina, da se mnogo govori i piše o »humanitetu«, ali samo tako, da k nijednom od nas ne dođe živi čovjek?«) I. 111, (zanimanje za prosti, najniži i najneukiji narod i) triumf humaniteta I. 191—192, »humanitarna« družtva i narodna nevolja IV. 90, misao humaniteta ili čovječnosti (je svjetska misao) VIII. 107—108,

Huni: II. 121—122, (Hun-garija) II. 150, II. 342, Huni u snu A. R.-a III. 231,

Huškanje: »Nesavjestni huškari« i narod VI. 61—62, huškanje i seljaci (»Nahuškani i zavedeni« — do vieka?) A. R.: »Što bi njeki rekli, da mi kažemo: Vi ste „nahuškani" iz Rima!?« VI. 257—261.

I

Ideali: »Je li slučaj, što su se svi gotovo narodni naši ideali rodili u glavama naših zagoraca i prigoraca?« A. R. (E. Demolins) I. 292—293, ideali i mudraci (oni imadu svoju zviezdu, ili kako gospoda kažu: oni imadu svoje »ideale«) III. 417, ideal ljudskoga života (»zlatna sredina«) »sredina je mir, a mir je smrt« IV. 9—10, ideal (sanja) A. R.-a V. 356, ideal H. P. S. S. (»Naš je ideal, kažemo otvoreno, savez državâ i narodâ na Dunavu, i to takav savez koji ne bi mislio ni na kakvo osvajanje niti bi se pačao u svjetske zapletaje (ne bi bio ni ovamo ni onamo, t. j. bio bi »neutralan«). U tom savezu bila bi i naša Hrvatska. Kad će se taj ideal oživotvoriti, to dakako ne zavisi samo o nama Hrvatima«.) VII. 55, u novije vrieme ideal (ideal je ono, što je najbolje i najljepše) svake uprave — to je selfgovernment (samouprava) VII. 170, ideal civilizacije (do ideala civilizacije riedko se tko uzdigne) VIII. 72, ideali i hrvatska inteligencija (samo ideali ujedinjuju ljude) XIV. 9—10, narodni naši... ideali XIV. 26, ideal-auktoritet XVI. 57, etični ideali i misao o jugoslavenskom kulturnom jedinstvu XVI. 115—116, ideal ljudskomu životu — mir XVI. 189,

Ideje: ideju o jednakosti svih naroda dalo je kršćanstvo, a poprimila znanost I. 12, ideje vode znanost, kako znanost rađa ideje I. 311, »tobože radi ideje« V. 321—324, — [idées-forces] XVII. 150,

Idol: narod-idol [»narodniki«] XVII. 179—180,

Ifigenija: — naša Ifigenija — Gojkovica XVI. 140—143,

Igre: dječje igre »lovïca«, »devetâk«, (»elem-belem-«) I. 229, poljske i hrvatske igre I. 230, igra na burzi (I koliki silni dugonosi i krivonosi sviet... trguje...: ničim. Igra se.) III. 44—45, »školske igre« (dječje) i A. R.: »A tko je to vidio, da stari ljudi uče djecu, kako će se igrati i kako će skakati? Djeca to uče med sobom, i Bog sveti, da se jednom, kad prispiju za posao, prestanu igrati! Pa kakva je to igra, kad se djeca pod moraš igraju i pod moraš skaču? Meni su te »školske igre« svagda presjele i nikako mi niesu išle od srca« III. 274, narodna igra »kraljice« V. 28, borba s bikovima V. 348—349, igra skrivača — gospode s narodom IX. 15—16, — (pjevanje, igranje, kazalište) XIII. 183—188,

Ilijada: — (II. pjev.) i javor u narodnoj pjesmi I. 262,

»Ilirci«: I. 124, II. 148—149, »ilirski kralj« II. 174, hrvatski »ilirski« preporod (i francezka vlast i duh) II. 206, III. 256—260, Ilirci i papa III. 277, VI. 278—279, XI. 7—8, — (njihova dispozicija) XIV, 24, ilirski pokret samo preporod stare hrvatske knjige (Mažuranić i A. R.) XV. 34, XV. 48, XV. 51, stvoritelji jasne i konkretne jugoslavenske misli (A. R.: »Nije mi do toga, da napinjem fantaziju, ne bih li stvorio sliku kojega ilirca, kako s ordenom Sv. Save III. stepena na grudima homagijalno izgovarajući ime »prvovjenčanog kralja nove Srbije, Njeg. Veličanstva Petra I.« oduševljava svoje drugove za jugoslavensko jedinstvo, jer znam da su se oni svi, a i njihovi nasljednici u tom nastojanju do jučer klanjali samo i jedino veličanstvu do ekstaze ljubljenoga naroda i do boštva podignutoga njegova genija, pa da bi takova slika iz ilirskog doba bila laž.«) XVI. 114—115, [i država] XVIII. 7—8,

»Ilirija«: (Napoleon i Gaj) »Tako Hrvati i Slovenci niesu bili još nikada sjedinjeni u jednu državu, kao što su bili pod čestitim maršalom francezkim Marmontom« VIII. 142,

Ime: razprava o imenu (V. Jagić i A. R.) I. 238—239, (što je političko ime) A. R.: »Meni se takva politička imena ne svidjaju...« V. 26, sveto ime: Majka V. 94, ime i stvar V. 310—311, lutoransko i kalivinsko ime (zašto je kod nas mrzko) IX. 174, — »Kroacija« i Hrvatska XII. 257, Jovan — Ivan XIV. 139, »Jovan« — »Trator« XIV. 232, krstno ime XVI. 37, što to znači promijeniti ili iskriviti koje ime (Magjari i hrvatska imena) XVI. 210—216, tudja imena u nazivima hrvatskih mjesta XVI. 210—216,

Imetak: gospodar svomu imetku (Ako država može i smije ikako ravnati i odredjivati plaću za posao i za râd, — onda više nitko nije gospodar svomu imetku) III. 263, imetak i država (gospodarsko Vjerovanje: »Svatko mora barem nješto imati, nitko ne smije biti ništica!« (— Ako već hoćete, da se država štogod mieša u te stvari — država bi morala ovakvo vjerovanje braniti) IV. 115—116, (Što tko ima, neka mu bude; svatko se neka stara za sebe) IV. 274—275, imetak i država (Smije li država uzeti čovjeku imetak?) IV. 289—292, imetak popova V. 259, kako bi to bilo, kad bi imetak pripadao drugovima (družtvu) to se ne zna, jer toga još nigdje nema. (A. R.) VII. 153, — kako može nastati tako zvana »zemaljska« ili domovinska imovina XII. 119—120,

Imovna občina: — i kolonizacija (A. R.: »Naše imovine i zajednice imadu

toliko imetka, da bi mogle osnovati svoju zajedničku banku i obavljati u prvom redu ovakve poslove, kao što je kupovanje vlastelinstva«) XI. 152—155, imovne občine i seljačka banka XII. 143—145, XII. 342—343,

Imperijalizam: t. zv. madžarski imperializam VI. 39, VII. 140, VII. 183, imperijalizam poslije svjetskog rata (»kako se prestolja ruše, kako krune padaju, imperijalističke politike više valjda tako skoro ne će biti«) VII. 159, imperijalizam i »Drang nach Osten« VII. 158, imperijalistička (državna) misao VIII. 108, — madjarski imperijalizam i odnarodjivanje XVI. 189—195,

Impresijonizam: — i A. R. (»ima časova, kad je svaki živi stvor više podvrgnut impresijama . . . «) XIV. 21, pojavu impresijonizma — nije u nas rodila kakova ideja, nego nestašica svake ideje, a u prvom redu: nestašica patriotske ideje XIV. 27—28,

Indemnitet: — »nekažnjivost« III. 407,

Indiferentizam: — (i senzacije) XVI. 188—189,

Indija: XVII. 64,

Indijanci: (sve smo mi Evropljani liepo »kršćanski« posmicali, ili su pak sami od svake nevolje propali) III. 230,

Indijci: IX. 159,

Individualizam: (individualizam i Marulić) XVI. 91—93, [Podravina] XVI. 119,

Indolencija: (A. R.: Čuvena i toliko kudjena indolencija naroda nije bezrazložna) XVI. 175,

Industrija: — i poljodjelstvo III. 89, industrija i Hrvati u budućnosti III. 263—264, današnja »industrija« i obsjena (»danas do poljodjelca-seljaka ne drži nitko ništa, danas vriedi samo „industrija", t. j. fabrike.« . . . »Istina je, industrija je imala, ima i imat će svoju vriednost. Ali vam kažem samo jedno: Fabrika i željeznica — to je samo želudac, a taj želudac dobiva hranu od — poljodjelstva«) VIII. 13, što je to »industrija«? (hrvatske industrije jošte nema) IX. 42, tudja industrija globi IX. 43—44, — [Podravina] industrija i stagnirajuće selo XVI. 119,

Industrijalci: — V. 308, »hrvatski« (hrvatsko-slavonski) industrijalci IX. 45,

»Industrijalni« narodi: (A. R.: »industrijalni narodi sami ob sebi ne mogu ni živjeti, a kamo li bolje živjeti i napredovati od seljačkih naroda.« . . . »što dalje, to će teže živjeti.«) VIII. 76—78,

Inferiornost: — seljaka: je li seljački stalež »niži« (»inferiorniji«)? VIII. 78—81,

Inicijativa: — seljak i vlada XIII. 177—179, privatna inicijativa i država (»Matica Hrvatska« i samostalna hrvatska država) XIV. 125,

»Inkognito«: II. 159,

Inkompatibilitet: — zakon o nepodnošljivosti (o »in-kom-pa-ti-bi-li-te-tu«) III. 84—85,

Instinkt: narodni instinkt I. 116,

Institucije: (Institucije nema bez pravilâ, a uz pravila nema absolutne slobode) XIV. 73, Hrvati, institucije i — država [A. R.: »u ovim osjećajima našega jedinstva, naše raztrganosti, slabosti i nesloge — ne smijemo biti sentimentalni, nego triezni. A pogledom na narodne uredbe i družtva, što ih imamo, treba da nam ta trieznoća nalaže to, da poradimo, kako bi one institucije, što ih već imamo, vršile svoj zadatak što uspješnije. A ako treba novih institucija za novo polje rada, pregnimo ozbiljno, da ih osnujemo i da privučemo na rad tolike, koji još ne rade . . . A ne snivajmo o jednoj instituciji, koja bi u današnje vrieme svemu mogla udovoljiti. Takva institucija može biti samo naša samostalna hrvatska država, za koju treba da svi radimo — radeći ozbiljno u onim institucijama, koje obstoje.«] XIV. 125,

Inteligencija: — i narod (Inteligencija nema s narodom dodira po srcu; ona ne zna niti s njim razgovarati, niti ga ne razumije) I. 96, t. zv. inteligencija — drugi dio naroda, koji nije sačuvao narodne, etnijske biljege I. 268, naša demokratska inteligencija i francezki duh II. 205—206, inteligencija i narod (. . . onda se nadje još kakav školani kukavelj, pa jadikuje nad »našim mukotrpnim narodom«, i misli, da je tako svoju dužnost učinio«) III. 3, »inteligencija« (za inteligenciju treba visok um i dobro srce: tko to ima, taj je pravo »inteligentan«, taj poštuje svoj narod, jer poštuje sebe i svoje) III. 181—183, (školani ljudi) i A. R.: »svi ti školani ljudi — to je tek malen dio naroda, tako da se meni ovi školani ljudi više puta pričinjaju kao ona dvojica ili trojica u družtvu, koji si namiguju, sladko se smiju i cielo družtvo drže za bedaka: oni se sami razumiju, a ostali ih glupo i niemo gledaju . . .« V. 35, »ako naša inteligencija ne priznaje, da joj je dužnost svojoj državi služiti za skromniju plaću, onda nema prava govoriti o patriotizmu, pa neka slobodno traži kruha drugdje« VII. 129, hrvatska inteligencija i misao (mrtvilo) VIII. 109—110, inteligencija i osnivači hrvatske pučke seljačke stranke (A. R.: »Protivnici su naši napisali, da mi — osnivači hrvatske pučke seljačke stranke — da mi mrzimo inteligenciju. Priznajemo: na pravom su putu, premda nisu napisali istinu. Da mi mrzimo inteligenciju, mi bismo se morali mrziti i medju sobom, — jer valjda su naši protivnici tako gospodski milostivi, pa će priznati, da i medju osnivačima naše stranke ima nješto malo inteligencije. To dakle nije istina, da mi mrzimo inteligenciju. Ali je istina ovo: Mi mrzimo i preziremo pokvarenu gospodsku inteligenciju. Jest, mi mrzimo nju, a ona mrzi nas, — i zato je na nas digla onakvu hajku, kao što ćemo mi dizati hajku na nju, na tu pokvarenu gospodsku inteligenciju — pa što komu Bog dade. Mi to otvoreno kažemo, da ćemo u taj boj — i ne bojimo se, da ćemo biti slabiji.«) IX. 67—68, inteligencija »dobroga odgoja« i seljačka stranka X. 98—100, zašto je inteligencija hrvatska izgubila smisao za državnu

hrvatsku samostalnost i slobodu XI. 92—94, »Hrvatska inteligencija treba da obnovi ili revidira naš narodni i politički program. Ne velimo, da će to biti sutra ili prekosutra, ali ta stvar svakako sazrieva. Taj će program, mi nimalo ne sumnjamo, biti zadahnut duhom pravoga narodnoga, t. j. seljačkoga života i mišljenja, a glavna mu težnja za pravicom seljačkomu narodu.«) XI. 151, inteligencija i svećenstvo (svećenička inteligencija prvorodjenac medju inteligencijom) XI. 155—160, preokret medju hrvatskom inteligencijom XI. 235, — »naša inteligencija nije sposobna za nikakvo narodno djelo. Tu jest korien svoj našoj jadnosti i kukavnosti« XII. 117—118, koliko troši inteligencija? XII. 156, »Sva inteligencija u Hrvatskoj ima baš o seljačtvu čudno mišljenje, kakvoga nema, što mi znamo, nigdje na svietu« XII. 268—71, (niveau) inteligencije i seljaci u saboru (»Kad se inteligencija, za koju neki kažu, da mi kažemo, da je ne treba, promieni u svom mišljenju i držanju prema narodu, i kad narod bude s podpunim pouzdanjem gledao na tu inteligenciju, bit će sasma svejedno, da li ovdje zastupaju narod seljaci od pluga i motike ili inteligentni ljudi, ljudi školovani, koji o potrebama seljačkim misle isto onako, kao i seljaci.«) XII. 330—331, (Njezina je prirodna zadaća, da klice narodnih ideala uzgaja, da procvatu i dozore) XIV. 9—10, (»surovi smo i neiskreni dosta, a i vino još uviek izpunja dobar dio užitaka i u našega školanoga svieta«) XIV. 135, »Naša inteligencija (ne budi joj u zlo upisano) tako je uvjerena o premoći svoga kulturnoga mišljenja i znanja (kakvo je, takvo je), da joj se prosto čini smiešno, da bi »narod«, »prosti« narod mogao u ičem drugom pomoći osim: krvlju i znojem, mišicama i novcem.« XVI. 8, i narod XVI. 22, (pitanje kruha) — »mlada naša narodna inteligencija: ona treba da se s narodom identifikuje u svem, osim u neznanju. To je njezina ideja, u tom jamstvo njezina uspjeha« XVI. 491, inteligencija treba da se nacijonalizuje XVI. 195, [ruska] inteligencija i narod XVII. VII, (»Naša je inteligencija veoma daleko od naroda i čovjek bi mogao reći, da se u nas jošte ne razumije pravi odnošaj inteligencije spram naroda. Istina je i u nas se govori o tome, ali se o tome ne raspravlja s ljubavlju u književnosti. Rusiju zovu neki varvarskom zemljom, pa su ipak tamo došli dapače u skrajnost u toj stvari: pod vodstvom Tolstojevim ostavljaju vlastela i bankari gradove i laćaju se rala i motike. To nitko ne traži od naše inteligencije, ali da će se i ona pokajati, to je sigurno.«) XVIII. 403.

»Internacionalci«: — seljaci XVIII. 27,

Interpelacije: — u saboru XI. 136—137, — A. R-a u hrvatskom saboru XII. 355—360, XII. 370—372,

Intrige: — (»petljanije«) gospodska politika — u cvietu XVIII. 78—79,

Inventar: — popis čitavoga narodnoga života (hrvatska popisnica) III. 34,

Investicije: šta su to investicije? (Ono, što se troši na plaće kralju, banu i drugim službenikom . . .) III. 168,

Inžiniri: — i kotarska oblast XVI. 121,

Ironija: (Nek se zna!) »za našu bogčiju gorka ironija, t. j. gorka poruga: silnim novcima spašavamo čast, a nemamo tako rekući kruha!« XII. 84—88,

Irredenta: — (Triente—Istria—Trieste — »o morte«) VII. 157,

Irska: — [Anti-Homerule] XVI. 127—129,

Islam: (kakva je to »turska« vjera?) III. 372—373, »Koran« i hrvatski jezik V. 179,

Istina: I. 14, istina je samo jedna I. 274, Ni čiste, gole istine ne smijemo si kazati III. 2, istina i novac (u novinama) V. 347, istina i laž o rodoljubliu (stara i vječna istina: da je sladko i častno za domovinu umrieti) VI. 113—116, istina i »popovske« novine VI. 140—142, šest političkih istina, koje svaki Hrvat mora dobro znati i razumjeti (Hrvati su od starine imali, te i danas imadu posebnu svoju državu; Hrvati i Srbi jedan su narod; Slovenci — i oni su s Hrvatima jedan narod; svi su južni Slaveni jedna narodna i gospodarska cjelina; naš napredak i oslobodjenje ne da se ni zamisliti, dok Česi i Poljaci ne dobiju svoje političke slobode; Slavenstvo vriedi u svietu najviše s Rusijom i radi Rusije) VII. 18, VII. 108—112, istina o A. Starčeviću i starčevićanskom nauku (A. R.: »nama je milija istina od liepe rieči«) X. 128—134, istina u politici (A. R.: »jedna iskrena i istinska rieč i u politici vriedi više nego petdeset godina pretvaranja i laganja«) XII. 84—85, XII. 190, istina o Radićima (»Valjda će jednom doći do vriednosti i istina) XII. 238—240, istina u političkoj borbi XII. 370, istina i stilistika XIV. 282, istina i afektacija XIV. 284,

Istra: (Istrija) II. 7, II. 31, II. 79, II. 111, II. 191, »Hoće Istru prodati pod — Hrvatsku.« III. 19—22, Jadrana hrvatska Istra! III. 21, »Istarska vinarska zadruga« III. 67—69, U Istri se ne mogu Hrvati drugačije boriti proti Talijanima i dotepencima, nego samo tako, da naš narod prosvićuju III. 107, Istarska posujilnica u Puli III. 194—195, škole u Istri III. 197, IV. 46, (Opatija) IV. 95, Istra (Amerika i Ugarska prema hrvatskom narodu) IV. 309—310, Istra pred 200 god. V. 27, »stari« i mladi u Istri V. 286, V. 303, istarski »Sokol« V. 320, (»Malo nauka Mošćeničanom«) V. 350, seljak u Istri VI. 21, VI. 28—29, Istra i irredenta VII. 157,

Isus: — i židovske knjige II. 109, »prije Isusa nije ni jedan narod »vjerovao« II. 294, Gospodin nad gospodom II. 296, — Krist (božja nauka) III. 101—102, Isus i mudraci (a »prosti« tobože ribari raznesli su mu slavu do na kraj svieta) III. 418, Isus je naučavao jednu vjeru, — a ljudi su ju razdvojili, raztrojili i još dalje raztrgali IV. 261, samo nauku Isusovu ima se zahvaliti, što evropski carevi i kraljevi nisu vladali kao azijati V. 267, Isus i narod V. 234, IX. 117, (u visiji nekoga Ansela Skolastika) XV. 103—[104], Isus je poveo čovječanstvo na drugu stazu, a sam je pozivao za svjedoke stare proroke svoga naroda.

Od njega treba da se uče svi reformatori, svi obnovitelji, svi učitelji, svi političari. Ali pamtimo dobro ovo: I ako je Isus zvao za svjedoke stare proroke, — sljedbenici tih istih starih proroka ubili su ga, na križ razapeli« XVIII. 5,

Isusovci: — (Ježuiti); »Dom« IV. 63, otci ježuiti VI. 213, — XVIII. 85—86,

Italija: — (puna razbojnika) II. 32, sirotinja u Italiji II. 133, kralj i »bezvladnici« u Talijanskoj II. 256, Talijanska je nesrećna zemlja III. 314, Italija i 1848. god. IV. 42—43, zakon i oblast u Italiji i Hrvatska (razbojnik Musolino) IV. 143—144, — Italija s latinskim pismom i Hrvati XVI. 180—181,

Ius primae noctis: — (A. R.: »pravo« nema sveze sa starim običajima) I. 276,

Ivanić: II. 148,

Izbori: — u Dalmaciji II. 319, kupljeni izborni glasovi III. 320, izbori za novi sabor kraljevine Dalmacije, Hrvatske i Slavonije 1901. III. 356—360, (»Dok ne bude krvi . . .«) III. 361—364, IV. 339, V. 231, dva naknadna izbora za sabor V. 238—239, izbori i A. R.: »ja mnogo ne držim do današnjih izbora ni do slobode. — Ali ipak je sve to dokaz, da ljudi hoće da živu jedan uz drugoga kao ljudi« VI. 131, gradski izbori u Zagrebu VI. 316—317, VII. 57, izbori i pravo manjine VII. 100, saborski izbori i seljačka stranka 1906. VII. 136—137, IX. 64—65, IX. 66—67, petrinjski izbor 1905. IX. 69—70, koprivnički izbor 1905. IX. 73, stari izbori i izbori po zakonu o proširenju izbornoga prava XI. 212, izbori i — štedionice-gulionice XII. 53—57, izbori u Dalmaciji — strahota (A. R.: »strahota su milijuni proti sirotinji, strahota je ovakva kortešacija s biskupske stolice. Jedna i druga strahota hoće da ima pod sobom roblje: milijunaši roblje siromašno imetkom, biskupi i svećenstvo roblje siromašno duhom. Jadni, tri put jadni hrvatski seljak u Dalmaciji«) XII. 89—94, četvrti put izbori u pet godina XII. 159—162, u novskom kotaru (progoni) XII. 169—172, novi (peti) izbori i seljačka stranka XII. 177—178, (Čujte!) XIII. 118—121, izbori u mutežu XIII. 126—130, izbori u Garčinu 1914. (A. R.: »Sasvim sigurno, da je ovaj kotar sada posljednji put pao u ruke gospodskoj madžaronsko-srbskoj koaliciji«) XIII. 159—161, naknadni izbori u Koprivnici (H. P. S. S.) XVIII. 48—53, u Ludbregu i Novigradu XVIII. 108—110, (stranke) XVIII. 300—301,

Izborni proglas: (izborni proglas svake stranke imade odobriti zajedničko vieće svih stranaka) X. 43,

Izborni zakon: — u Češkoj III. 31, izborni zakon i A. R. (1901.) »Ja sam nezadovoljan s ovakvim izbornim zakonom« III. 363, izborni zakon i izborno pravo (i silovita vlada) VII. 99—101, IX. 64—65, novi izborni zakon (da bude stvoren po duhu pučke politike) »A za to je nuždno, da izborne poslove od početka do kraja vodi sam narod i političke stranke. To je nuždno zato, što o pravoj izbornoj slobodi ne može biti govora dotle, dok priprave za izbor i sam izborni čin vode oblasti, jer nikakav zakon ne može zapriečiti samovolje oblasti, t. j. činovnika, budući da činovnik pazi na mig više oblasti, tako da izbore vodi zapravo vlada. Svi zakoni, koji su stvoreni proti izbornoj samovolji činovnika, ne vriede mnogo, a često ne vriede ništa«. »Izborni zakon ima omogućiti ne samo to, da do svojega prava dodje većina naroda, nego i to, da do prava dodje razbor, pamet i poštenje. Ovo je nuždno zahtievati zato, što je naš politički život već danas tako pokvaren, da ima ljudi, koji već bez srama govore, da je svejedno, kako je tko postupao za izbora, samo kad je dobio većinu«. X. 31—35, XI. 190—195, zakon o proširenju izbornoga prava XI. 211—215,

Izborno pravo: — (»nova puška« bez praha i olova) A. R.: »To je pravo naše najjače oružje, to je ona »nova puška«, s kojom se probudjeni narodi bore za svoju slobodu bez krvi i nasilja« V. 233, izborno pravo i puk u politici VII. 13—15, H. P. S. S. zahtieva u kratko obće izborno pravo VII. 57, (referendum, plebiscit i pravo manjine) izborno pravo i silovita vlada VII. 97—101, obće izborno pravo (samo po sebi nije dosta) X. 31—35, izborno pravo i političke stranke X. 36—44, proširenje izbornoga prava XI. 190—195, prošireno izborno pravo! — novo doba. (A. R.: »Proširenje izbornoga prava ima . . . hrvatski narod zahvaliti prije svega prosvjetnoj zajednici naroda«) XI. 211—215, — (pravo glasa) XII. 324—335, (»Mislio bi čovjek, da je ipak bolje to, što je prošireno izborno pravo i što je narod bolje prosviećen i upućen. Jest, to je bolje. Ali ipak ne treba zaboraviti, da su se oni, koji ovim ili onim načinom od naroda i na njegov račun živu, a ovu politiku podupiru, a to su poglavito činovnici, i organizovani novčari — da su se strahovito pomnožili i ojačali, a proti narodu su kud i kamo više, nego što su bili još pred koju godinu. Zato narod, osobito seljački, ako i jest u ogromnoj većini u domovini i na biralištu, mora znati, da mu borba ne će biti laka.«) XIII. 130, (H. P. S. S.) XVIII. 36—37, (i velikaši u carevinskom vieću) XVIII. 75,

Izdajstvo: izdajice i narod II. 82—83, tko je izdajica seljačke sloge VII. 117, glasovito to hrvatsko »izdajstvo« nije baš tako jednostavna stvar (A. R. »Istina je . . ., da su se gospoda hrvatska vazda samo dobrovoljno predavala pod vladu tudje politike.«) IX. 80—83, izdajstvo Frana Supila X. 153, (posljedica političke pokvarenosti) XI. 131, — »Ako medju nama ima izdajica, to nisu oni, koji se bore, pa bilo kakogod i za štogod, nego su izdajice oni, koji kažu, ne samo, da nam se je uzalud boriti, nego da se i ne smijemo boriti, da se moramo predati, — izdati i ono što imamo!« XII. 139, izdajstvo u politici (izdajnička politika) XII. 137—140, što odmetnika čini izdajicom XVIII. 12, izdajstvo je strašna stvar XVIII. 19, izdajstvo naroda najprokletija stvar, koja se ne može dosta krvavo i dosta strašno osvetiti (seljačka izdajica) XVIII. 38—39, (Kad jednom ako Bog da, seljačka stranka dobije većinu, pa vlada pristane na njezine zahtjeve, tako da će seljačka stranka i vlada složno raditi u saboru, hoće li i to biti izdajstvo?) XVIII. 319,

Izgredi: — (u Samoboru 1904.) Kako nastaje naša žalost i sramota VI. 297—305,

Izložba: — što je to i čemu je to? II. 151—154, Svjetska izložba u Pa-

rizu II. 159, — Dalmatinska izložba XIV. 261—265, Prva sveslavenska izložba u Petrogradu XVI. 99—103,

Izmjena dobara: — (ravno iz naše ruke u našu ruku) III. 26, (dok nije bilo novca) XI. 95—96,

Izpit: izpit zrelosti (»matura«) II. 204, izpit i A. R. (i ako su izpiti naravska stvar, ipak bi se bez ispita živjelo još naravskije. Zato: blaženi vi, koji ne znate za izpite! Mene valjda od njih glava i zaboli kad kada, a od njih mi je valjda — jadna! — i ćelava postala u svojim najljepšim godinama...) IV. 171—172,

Izrabljivanje: VI. 90, izrabljivanje naroda i narodni »advokati« VI. 98—99, — izrabljivanje naroda (parnice) XIII. 35—38,

Izrodi: izrodi-naprednjaci XVIII. 85, srbo-talijanski izrod iz Zlatara XVIII. 154—155,

Izseljivanje: pastirski iseljenici (za što su sposobni i što postaju, kad ostave svoje pastirstvo. Ne znam, misli li tko na ove naše jadnike) I. 292, perijodičko iseljivanje i naši Zagorci I. 292—293, — mnogobrojno izseljivanje nije znak dobra (A. R.: »Trebat će ukloniti uzroke izseljivanju. Ali kako, čime? Najkraće bi bilo reći: Treba učiniti, da ljudi budu doma zadovoljni. A da čovjek bude zadovoljan, za to treba više toga, osobito kod nas. No kaže li tko da treba narod uputiti na bolje gospodarstvo, da mu naime gospodarstvo više nosi — tu treba znati, da to ne može biti odmah, nego za to treba vremena. Istina je i to, da bi i obća prosvjeta mnogo pomogla, ali i zato treba vremena. Nije to dosta misliti na čitanje i pisanje, t. j. na pučku školu, jer to još nije prosvjeta. No ima jedna stvar, koja bi odmah pomogla i barem za polovicu izseljivanje umanjila, a to bi bilo onda, kad bi se cielomu seljačkomu narodu pomoglo odmah svim onim sredstvima, koje nam daje naša autonomija t. j. novim zakonima i novim proračunom.«) XIII. 93—100,

»Iztočno pitanje«: — III. 138—139, (A. R.: »Arbanska, stara Srbija, Macedonija i drinopoljski vilajet«..., »ni ovo ne će valjda dugo biti pod Turčinom«) VI. 171, VII. 157—158, »tko bi znao odgovoriti na to iztočno pitanje, taj bi znao odgovoriti i na »hrvatsko pitanje«, jer se na jedno bez drugoga i ne može pravo odgovoriti« VIII. 25,

Iztok: — i Zapad II. 321—325, Iztok i Hrvati (A liepo smo bili počeli gledati k braći i rodjakom na Iztok, — i eto: kao da nas je njetko ćuskijom udario po glavi!...) IV. 85, Iztok i Beč IV. 126, V. 16, Iztok i Niemci VII. 144—145, Iztok (za Hrvate) IX. 154, XI. 22—26, — Iztok i Evropa XVI. 229—230,

Izvješće o putovanju po Bosni i Hercegovini (urednika akademijskoga »Zbornika za narodni život i običaje južnih Slavena«): I. 143—176.

J

»Ja«: »Ja« pa »ja«! (i »mi«) III. 185,

Jablan: hrvatski jablan (Populus piramidalis) nije Platanus (аблан) I. 263,

»Jačica«: (lepir) I. 228,

Jadran: [»nitko manji nego Tasso znade, da je Jadran slavenski, t. j. hrvatski] XVI. 223—224,

»Jadran«: XII. 172, XII. 223—225, XII. 313—317, XVIII. 332—333,

Jakost: najjači je onaj, koji ima pravo III. 96, jakost svećenstva (popova) V. 257—260, što je bila nekoć snaga i jakost naroda VIII. 13,

»Jak se kdy v Čecháh tancovalo« (Dr. Čeněk Zíbrt); — I. 297—299.

Jal: (»hrvatski jal«) VI. 201—202, jal (seosko ili samo susjedsko zlo) XVIII. 38,

Janjičari: III. 374, — i škole zadojene današnjom narodnom kulturom XVI. 19, gospoda-janjičari XVIII. 9,

Japanci: — (i Kinezi) najbolji su radnici i najnapredniji poljodjelci IV. 220, Japanci i japansko ruski rat (svjetski razbojnici) VI. 47, Japanci i Kitajci VI. 91—92,

Jastreb: — jastrijeb I. 228,

Javni život: (unutrašnji državni i međunarodni) razvijao se bez utjecaja naroda (»Narod je htio utjecati u javni život, ali su to utjecanje gospoda zvala i držala bunom«) I. 48, — naš nenaravni javni život i škola (odgoj) XVI. 46—49, — hrvatski javni život u god. 1907. XVI. 110—113, Javni naš život ne pozna i ne priznaje malih, običnih, nepoznatih ljudi, — ne pozna i ne priznaje demokracije XVI. 247, (»otci i djeca«) XVIII. 65,

»Javno dobro«: — morska obala XIII. 151—158,

Javno mnienje: što je javno mnienje (to je ono, što je u duši naroda, to je ono, što je u saviesti njegovoj i nije to javno govorenje, nego baš mnienje: svi jedno mniju, jedno misle) III. 200—201, gospodsko »javno mnienje« VII. 115, »javno mnienje« (djaci) i riečka rezolucija VII. 189—190, takozvano javno mnienje (t. j. novinstvo u Ugarskoj i u Hrvatskoj) o umorstvu vodje seljačke stranke u Ugarskoj XII. 63—71, »javno mnienje« (nezrelost) XII. 212,

Jaz između gospode i naroda: »Tu je eto prvi duboki korijen jazu između gospode i naroda. Rimljani su imali razloga prezirati barbare: tu je bila razlika plemena, rase, razlika jezika, običaja, državnoga uređenja, čitavoga života. Svaki narod, bio on zadnji, drži do sebe. To je uvjet njegovu opstanku. A ako je zbilja hrabriji, trezniji, sposobniji za rad i stvaranje, ako narod postane sebi svega toga svjestan, rađa se posve naravno neograničeni prijezir lošijega susjeda. Ovaj posve prirodni plemenski prijezir prenesla su gospoda, kako smo vidjeli, na dio svoga istoplemenoga naroda«. I. 4—10, (jaz među onom na tuđu »prosvijetljenom« manjinom i onom »glupom« veći-

nom) I. 191, A. R.: »mi smo (H. P. S. S.) pregradu izmedju gospode i puka porušili, jer stojimo na tom, da svi mi imamo pravo jedni drugima suditi« IX. 104, »razdvajanje naroda« (A. Starčević, seljačka stranka) XI. 177, (»Jaz i ponor izmedju Zagreba i okolice postaje sve to veći, sve to užasniji. To k dobru ne vodi: Nama kažu, da stvaramo jaz izmedju seljačtva i inteligencije, t. j. gospode i gradjana. A ima li većega jaza, nego što nastaje ovakvim velegradskim uredjenjem Zagreba izmedju njega i njegove okoline?«) XII. 29—30, (Gaidoz) XVI. 7—8,

Ječam: — »žito« III. 6,

Jedinstvo: narodno jedinstvo i knjiga o životu narodnom (A. R.) I. 98, jedinstvo hrvatsko II, 37, II. 69, »od Triglava do Crnoga mora« (liepa sanja) II. 88, II. 228, »jedinstvo« i »zajednica« (u politici) III. 157, jedinstvo domovine i narodno gospodarstvo III. 187—189, I tako mi danas imamo Srblje, Dalmatince, Bošnjake, Hercegovce, Slavonce, Râce, Šokce, pa i Bunjevce, — a sve je to jedan jezik i jedan narod III. 258, jedinstvo hrvatskoga naroda i papa III. 277, narodno jedinstvo (muka oko narodnoga jedinstva) IV. 147—149, jedinstvo naroda [gospode i puka] VII. 36—37, etnografsko jedinstvo južnih Slavena (i političko?) VII. 169, jedinstvo naroda IX. 171, književni jezik i ime — samo sredstva za pobudjivanje osjećanja jedinstva, ali to nije bio cilj XIV. 209, jedinstvo naroda, škola i širenje prosvjete XVI. 19—20, kulturno jedinstvo južnih Slavena i novi motivi [Gjalski]: realni, materijalni, materijalistički, i to u teoriji, i u praksi (A. R.: »Uzmite misli o jugoslavenskom kulturnom jedinstvu poeziju i etične ideale, — uzeli ste joj sve. Postavite ju na materijalističke principe, postavili ste ju na temelj, na kojem je slaba, pače nemoćna, jer se na tom temelju mogu mnogo prije i mnogo lakše postići, kud i kamo obilniji »realni izgledi« — i bez jugoslavenskoga jedinstva«) XVI. 113—117, tajna narodnoga jedinstva XVI. 134, jedinstvo Hrvata i Srba i A. Sirotinin (A. R.: »Zemlje, što ih zaprema srpski, ili točnije srbohrvatski narod« ... Dobro, neka bi bilo, kad bi to bilo ikoliko dosljedno i logički provedeno. Ali tko će pristati na takvu terminologiju, dok je u Srbiji i Bosni pače i u Dalmaciji samo srpski narod, a u Hrvatskoj srbo-hrvatski?! Za to je sasvim po onoj vulgarnoj, koju znade već svako dijete: da narodno jedinstvo Srba i Hrvata znači na žalost ništa drugo, nego to: što je hrvatsko, to je i srpsko, ali što je srpsko, to nije hrvatsko«) XVI. 219, jedinstvo hrvatske historije XVI, 244,

Jednakost: — svih naroda (po kršćanstvu) I. 12, po čem mogu ljudi biti jednaki (»Ljudi idu za jednakošću i sve to više joj se približuju; ali ne može to biti u svem na jedanput.«) VI. 277,

Jednakost, Bratstvo, Sloboda: — nove pravice i red, što ga je napravio Napoleon VIII. 138,

Jela: — (jestvine) **Старинска српска јела и пића** (od Sime Trojanovića) A. R.: »o starinskim jelima Srba nema tu gotovo ništa. Pa i što će

znati o starinskim srpskim jelima Ratzel, Klemm, Hoerner, Hehn, Humboldt, Tylor, Schrader, Lubbock, Lippert, Zimmer, Hellwald, Waitz i drugi, koji se u ovom djelu gotovo na svakoj stranici spominju, a po njima koješta o starim jelima svih starih i novih naroda do Australaca; stari Srbi izlaze gladni, samo za sadašnje doznajemo za gdjekoju posudu, jelo i drugo.« I. 247,

Jelini: — I. 207—208,

Jevreji: — i kršćanstvo (»kršćanstvo je niklo među Jevrejima«. »oni su od Boga izabrani narod. To je stožer jevrejskoga vjerovanja. Ovu su misao, o izabranom narodu, o jedino spasonosnom vjerovanju prenijeli kršćani na sebe.«) I. 9,

Jezik: (narodni jezik) kojemu narječju pripada govor, izgovor i naglas, riječi I. 21, jekavska štokavština I. 95, hrvatski jezik i srpski jezik I. 313, dijački jezik II. 70, materin jezik najsladji II. 77, materin jezik u Istri II. 79, njemački jezik i naše babe i curetci II. 174, hrvatski jezik u Hrvatskoj II. 208, hrvatski jezik u džamiji II. 288, (Ja poznam čovjeka, koji znade lajati, kao pas, — a kamo li se ne bi Madžar mogao naučiti, da kaže »Ungarija«. A. R.) II. 343, »svjetski« jezik III. 87, hrvatska narječja III. 210—211, hrvatski (ilirski) III. 259, jezik u crkvi i narod III. 340, »bosanski« jezik IV. 158, latinski jezik u crkvi i A. R. (»... ne govori od oltara »Dominus vobiscum« nego liepo hrvatski: »Gospod s vami!«) IV. 365, Glagolskoga jezika nema (»glavna je stvar jezik, a ne slova«) V. 155—156, jezik »srbsko-hrvatski« svakako bolje nego »bosanski« (A. R.) V. 271, »srbsko-hrvatski« V. 309, »gospodski« i narodni jezik VI. 18—19, talijanski jezik u rimskoj Crkvi i A. R. VI. 206, tri hrvatska govora VIII. 11, živi narodni jezik i domovina IX. 131—132, »što je i kakav je hrvatski, a što je i kakav je magjarski jezik« (iz govora A. R. u Sisku 7. srpnja 1907.) »Hrvatski jezik — to je onaj isti jezik, u kojem je tamo na iztoku preko Drine vladao i zakone davao »Stefan Dušan, car Srbljem, Grkom i Blgarom«, X. 95—98, jezik i prosvjeta (Hrvati u Ugarskoj) XIII. 101—104, jezik (književni) i seljačko kazalište XIII. 188, najčišći hrvatski jezik (u dalmatinskoj Hrvatskoj) XIV. 139, jezik Vuka Stefanovića Karadžića (nije hrvatski književni jezik, to nije jezik hrvatske književnosti, to nije jezik hrvatskih pjesnika, hrvatskih pripovjedača, hrvatskih govornika i učenjaka) XV. 12, srpski jezik (A. R.: »meni je to, kažem uzput, samo hrvatski jezik; no tko njim govori, a zove ga srpskim, prosto mu bilo«) XV. 14, jezik nema svoga stila (Stil ima narod, ili kultura) XV. 23, narodni jezik i A. R. XV. 40, jezik »ulice« u Hrvata i Niemaca XV. 42—43, Hrvati i jezik (latinski i hrvatski) XVI. 179—181, latinski jezik i narodi Evrope [čudo od jezika — englezki] XVI. 181, jezik — prava domovina XVI. 212, hrvatski jezik kao uredovni jezik — u Dalmaciji XVIII. 194,

Ježevljani: XII. 294,

Josipovština: — (josefinizam) III. 283—284,

Još Hrvatska ni propala!: — (program i evangjelje) VI. 39—40.

Jour-fix: — i A. R. XIV. 21,

Jovan: — (po čem je sve Jovan Jovan, a nije Ivan) XIV. 139, u narodnoj pjesmi (dr. Drechsler i A. R.): »Zašto da ide po sestre »Jovan«, kad se on u Alačevićevoj zbirci iz dalmatinske Podgore zove »Trator, dite mlado«, a pjesma ničim ne zaostaje za Vukovom?« XIV. 232,

Judikatura: — sudstvo III. 228, VII. 21, VII. 50—51, judikatura u programu seljačke stranke VII. 119, IX. 110,

»Jugosloveni«: — (»južni Sloveni) II. 103, »Jugoslavjani« i seljak V. 309, — VII. 154—155, Jesu li Jugoslaveni jedan narod? (»svi Slaveni zapravo jedan narod, barem po porieklu [plemenu], po govoru i po ćudi, — pa kako ne bi bi bili jedan narod južni Slaveni! Razumije se, južni su Slaveni dakle etnografski ili po plemenu jedan narod. Ali je drugo pitanje, jesu li južni Slaveni jedan narod po svojem mišljenju u politici, t. j. . . . . imadu li jedne narodne ideale?« VII. 169, obće izjednačivanje, ili ti »niveliranje« Jugoslavenâ (izgladjeni Jugoslaven i jedinstvena »Država SHS«) VII. 169—170, južnoslovjensko ili hrvatsko pleme: Bugari, Srblji, Hrvati i Slovenci — to je jedno pleme, ali nije jedan narod. Nisu jedan narod, jer nemaju jedne misli, jedne želje, jedne težnje VIII. 8, misao »oslobodjenja južnih Slavena« (Hrvati i Srbi) X. 197, Jugoslaveni i — žepni rubčić XIII. 105, jugoslavenska generacija XV. 57, južni Slaveni i novi motivi u nastojanju oko kulturnoga jedinstva [Lj. Babić-Gjalski i A. R.] XVI. 113—117,

Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu: (Morala bi se za pravo zvati Hrvatska akademija, ali je to ime jugoslavensko baš onakvo, kakvo i ilirsko, t. j. da bude svima pravo, a ipak nije nikomu pravo ni ovo ime. Najbolje je i u toj stvari ići ravnim putem: reći bobu — bob, popu — pop, a Hrvati — Hrvat. A tko ne će biti Hrvat, ne ćemo ga moliti.) III. 265, VI. 279, XVI. 21—25,

»Jugoslavenska deklaracija«: — 30. V. 1917 (glasovita) VII. 161—162, Od jugoslavenske deklaracije . . . sve se manje piše za Hrvatsku i za Hrvate, već sve samo: Srbi, Hrvati, Slovenci (ili jednostavno SHS) VII. 163,

»Jugoslavensko carstvo«: — (To osobito rado spominju Madžari i kao da se toga boje) IV. 300—301, »pod imenom „oslobodjenja južnih Slavena" za veliko srbsko carstvo pod vladom Petra Karagjorgjevića, u koje bi carstvo imali doći i svi Hrvati i Slovenci. No ni to se Srbima, u obće govoreći, ne bi moglo zamjeriti, jer su i naši stari, kad su snovali „Jugoslavensko carstvo", valjda mislili, da ćemo mi Hrvati biti u tom carstvu prvi.« X. 195—197,

Jugoslavensko ime: »jugoslavensko« (»ilirsko«) ime — tudjinsko, nenarodno ili izmišljeno, za koje nitko ne zna, što je IV. 125, ilirsko i jugoslavensko ime VI. 278—280,

Jugoslavija: — i Hrvati (U tom je naša budućnost — u slozi s našim narodom istoga jezika i plemena ovdje na jugu: Od kranjskoga Triglava i našega Jadranskoga, pa tamo do Crnoga mora) VI. 276—280, »jugoslavenski Piemont« (— Srbija?) VI. 283—284, »Jugoslavija« VII. 168—169,

Junačtvo: — i zagrebski nadbiskup II. 276, junački hrvatski sabor god. 1861., III. 144, junačtvo pri vinu i Hrvati III. 299, junačtvo hajduka III. 302, junačtvo »rišćana« i katolika IV. 194, (hrvatsko) A. R.: »Junačtvo nije klanje i ubijanje, junačtvo — to je mukotrpnost: tko se ne boji muka, to je junak.« IV. 325, »junačtvo« rezolucionaša X. 150—154, junačtvo mladoga gospodskoga pokolenja XII. 48—53, junačtvo (gospoda i narod) XII. 87—88, duševno junačtvo Hrvata »pred kojim mi skidamo kapu« XII. 234, junačtvo i narodna pjesma XIII. 49,

Jurisdikcija: III. 390—391,

Juristi: niveau našeg djaka — juriste XII. 349, A. R.: »Ja nisam jurista, i hvalim Bogu . . .« XII. 351,

»Jutarnji List« — i seljačka stranka XII. 232, XIII. 7—8, XIII. 19,

»Jutro«: XI. 207, XVIII. 129.

K

Kajkavci: XV. 29—30,

Kalendar: — novi i stari II. 16, kalendar i A. R.: brojenje dana u Hrvata (Slovena i Niemaca) II. 173—174, (»kolendare prave Kranjci«) III. 267, što je to koledar? (»Nebesa su knjige od vieka«) Doba; Dan i noć; Tjedan i mjesec; Godina i ljeto, Vrieme, Vječnost, Dan, Mjesec, Godina, Mjesečna godina, sunčana godina, građanski mjesec, umetni mjeseci, Julijev ili stari koledar, »Novi« ili Gregorijev koledar) VIII. 37—51,

Kalvarija: Kalvarija Zagoraca preseljenika (S kalvarije u pakao) XII. 114—118,

Kalvini: — u Madžara (A. R.: »Mi nismo ni luterani, ni kalvini, a suvišno je kazati, da i ne želimo biti; no istina je istina: Kalvini se nisu dali. oni su se uviek i uviek dizali, dok nisu postigli barem nješto« IX. 41, IX. 172—174,

Kamati: — što su II. 24, kamati i kapelan II. 299, (interes ili činž, cins) XII. 258—260, kamati i špekulacija XIII. 55, kamati i lihva XIII. 167,

»Kapetanova kćerka« (Puškin): — (preveo A. R.) XV. 56, 57, XVII. 188—282,

Kapital: cijena kapitala (kulturno znamenovanje kapitala, sistem kapitala) I. 162, što je kapital (glavnica) II. 22—23, kapitala može biti samo ondje, gdje se više priradi, nego što se potroši II. 216, mirni boj s tudjinskim kapitalom II. 218—219, Kako postaje »kapital«? II. 358—362, zašto kod nas (Hrvata) nema kapitala (što nam zemlja daje, to mi dajemo za tudji râd) III. 26, hrvatski kapital (ako se nikad ne

stvori, — bolje i bez njega, ako doista hoćemo ostati Hrvati) III. 52, kapital i hrvatska seljačka kuća IV. 72—73, (»Novci rade!«) IV. 256—260, kapital na selu i A. R.: »Jedno me samo peče, što nikako ne mogu pregorjeti. A to je ono, što kapital ni na selu ne će djece: ni seljačke bogate kuće ne će da imadu djece... Tu nema nikakvoga tumača drugoga, nego je jedini tumač: grieh«... V. 41, kapital (kao) znanje V. 353—356, kapital (je i novac); seljačko-poljodjelski kapital X. 59, i seljačka tiskara XII. 181—187,

Kapitalizam: — kapitalisti (... ovi, koji imaju, to su gospodari, kapitalisti) III. 263, bogataši, koji živu samo od kapitala, oni su svoj... »sjedež« III. 332, kapitalizam — zlo (»Novci rade!«): Jedni rade i muče se, a nemaju baš ništa, nego golo tielo, i ovih ima vrlo mnogo, velika većina; a drugi ne rade ništa i ne muče se, a imadu svega dosta. IV. 258, kapitaliste V. 308, seljak-kapitalista X. 59, [i »narodniki«] XVII. 149—150,

Kapitulacija: izborna kapitulacija (predaja) VII. 141, kapitulacija stekliša VII. 162—163,

Kaptol: sarajevski kaptol i »Dom« VI. 188—189, zagrebački Kaptol i segregacija zemljišta XII. 13—14,

Kaputaši: — (gospoda) II. 274, kaputaši i mladi seljaci II. 307, i seljačka stranka (»nije proti tomu, da i kaputaši koristnim radom služe plaću«) XII. 144, (H. P. S. S.) XVIII. 36,

»Карађић«: — I. 311—313, XV. 26,

Karmine: XII. 155,

Karneval: — (currus navalis) itd. XVI. 196,

Kartašnice: — Monte Karlo (i — Biograd): »taj dobitak ne može biti blagoslovljen« IV. 160,

Katekizam: — u maloj školi (kakav bi trebao biti) IV. 116,

Katolici: »Srblji-katolici« (i »pravoslavni Hrvati«) VI. 107—108, bosanski katolici VI. 208, katolici u Americi VI. 250—251, katolici i »katolička stranka prava« VI. 271—272, francezki katolici i ono »po milosti božjoj« IX. 204, katolici u Hrvatskoj i Slovenci (Slovenska Ljudska Stranka) XI. 204—207, katolici i židovi XII. 305, katolici-Konavljani XVI. 37, katolici iz Bosne i Beč XVIII. 170—171, Jesu li samo katolici kršćani? XVIII. 224, zašto katolički pokret (»Hrvatski katolički narodni savez«) — u Hrvatskoj ne može ništa stvoriti XVIII. 278, ratoborni današnji katolici morali bi mesti malo i pred svojim vratima XVIII. 340,

Katolička stranka: III. 93, VI. 48, VI. 84—88, »katolička stranka prava« VI. 271—272,

»Katolički List«: — i »Dom« V. 110, i A. R. V. 251, V. 269—270, proti »Domu« VI. 29—30, VI. 124, »Katolički List« i »g.« Bog VI. 253, VI. 318,

Katolički pokret: — (i katoličko »Hrvatstvo«) IX. 50—52, »katolički pokret« i uzrujanost svećenstva XI. 117,

Katoličtvo: katoličtvo nije politički program (»ne odgovara ništa na najpreča politička pitanja, bez kojih mi Hrvati ne možemo napried«) XI. 60, katoličtvo u Galiciji XI. 61—62,

Kazalište: — (tiatar) III. 104, hrvatska (opera) III. 159—160, narodna misao u zagrebačkom kazalištu (U kazalištu ... ljudi se igraju života, igraju se istine, t. j. čine i govore, kao da je to tobože živa istina. Kazalište je dobra stvar... Ali kazalište može biti i zlo...) IV. 381—382, kazalište »komedija« i narod V. 43—44, kazalište i narod (»ako velika većina naroda nema smisla za te stvari, i ako je sve to narodu i na štetu, a ne na korist, — tko će pametan i pravedan kazati, da je narod dužan od svoje sirotinje pomagati uzdržavanje takvoga kazališta, književnosti, umjetnosti?«) XII. 268—271, beogradsko pozorište XIII. 105, kazalište i činovničke plaće (A. R.) XIII. 125, kazalište u Zagrebu i seljačko kazalište u Sibinju [A. R.: Kazalište može biti samo u takvom družtvu, gdje uviek ima barem po njekoliko ljudi, kojima je tako dobro i liepo, da ih svakidanja briga barem ne gnjavi«] XIII. 184,

Kazališni komadi: — i seljačko kazalište A. R.: »... trebalo [bi], da seljačka glumačka družina predstavlja samo komade iz seljačkoga života i to baš iz svoga kraja. Takve bi komade, dakako, trebalo istom napisati.« XIII. 186—188,

Kazna: — smrtna IV. 270, kazne u prošlosti i prezime Bezuh XII. 292—293,

Kazneni zakon: — i pučka politika (»naša strogo zakonska metoda«) IX. 104,

Kaznione: — i mlada gospoda III. 232,

Kelti: XVI. 129,

Kemija: — plinovi (»amonijak, štipavac«) III. 253, što su »počela« ili »elementi« IV. 29,

Khuenovština: — je gadna zmija, kojoj se rep miče i onda, kad je glava već davno smrskana VI. 31—32, khuenovci VI. 48, slobodno je vikati na Khuena i khuenovce X. 12,

Kinematograf: (kretopis) — što je kinematograf ili bioskop? VIII. 124—126,

Kina: (Po svem se vidi, bit će za Kinu zlo: evropske vlasti podielit će ju medju sobom.) II. 192, Kitaj II. 206—207, II. 224, Kina i misionari (i »lakomci«) II. 256, »kitajski« običaj i naša gospoda III. 142, XI. 23—26, Kitaj i Podravina (tip stagnirajućega velikoga sela) XVI. 119—120,

Kiparstvo: — i narod III. 394,

»Kirvaj«: — XVI. 250,

Kitajci: (Kinjani — Kinezi) II. 191, (A. R. i [drž. odvjetnik]): »Kad se ne smije reći za Hrvate, kazat ću vam za Kineze, za Kitajce) IV.

17—18, Kitajci (i Japanci) najbolji su radnici i najnapredniji poljodjelci IV. 220, Kinezi i rusko-japanski rat VI. 91—92, IX. 159, (»silni taj narod samo životari, jer miruje . . . «) XI. 22—26,

Klasičnost: Klasično — znači nješto najbolje, najljepše, najsavršenije (Čuli ste možda rieč klasa; to je hrvatski red, razred. Pa to i jest ono: što je u prvom redu, na prvome mjestu, to i jest klasično, kad je u prvoj klasi) III. 189, Nema sumnje: klasičnost i treba cieniti, njoj se i treba klanjati. Ali ne treba zaboravljati, da se ni klasičnost nije rodila u klasičnom, da je i ona bila u pelenama barbarštine XVI. 34,

Kleptomanija: — tatski bies (i prosviećeni ljudi) II. 66,

Klerikalizam: »klerikalci« ili »popovska stranka« III. 93, klerikalizam — »popovština« III. 120, klerikalizam u Kranjskoj IV. 186—187, klerikalci u Hrvatskoj (katolička ili »popovska« stranka) i A. R.: »Pustite narod, — kamo hoće. Neka mu pop ne mieša u Vjeru politike, a niti u politiku neka ne mieša Vjere, — pa ćemo vidjeti, koliko naroda imadu popovi za svoju stranku, a koliko su naroda Vjerom dovukli u druge stranke. Neka i seljaku jednom svane vedar proljetni dan bez laži.«) VI. 87, klerikalizam i svećenstvo (seoski popovi) VI. 110—111, VI. 124, kranjski i hrvatski klerikalci (». . . mogli bi kod nas imati nešto uspjeha za svoju stvar, jer još ima dosta neuka naroda, koji će za njima. No ja pravo ne vjerujem. Oni su do sada imali otvorenu i slobodnu crkvu, pa kad ne ide, ne ide. Tko nije radio u crkvi, napolju će još manje; koga nisu slušali u crkvi, napolju će još manje.«) VI. 156, što je to klerikalizam? A. R.: »ne dati nikomu ni živjeti, ako nije „pokoran i poslušan" popovima«) VI. 157, »katolička stranka prava« VI. 271—272, klerikalci — tobože nova vladina opozicija VI. 287, (i seljačka stranka) XI. 165—167, »crni klerikali« i seljačka stranka XI. 173, »Čim su „najfanatičniji klerikalci" kranjski smrvili u svojoj domovini liberalce?« XI. 173, slovenski klerikalci i Aškerc XII. 261—262, Družtvo sv. Jeronima XIII. 56—58, »klerikalci« Radići XVIII. 19, (seljačka stranka) XVIII. 270, klerikalci i seljačka stranka XVIII. 334,

Klevete: — u politici i Ante Starčević (»prodane mešine«) VII. 59—60, kleveta o panslavizmu VII. 143, najsramotnija stvar u hrvatskoj politici, ono »što kažu branitelji riečke rezolucije, da — — „Hrvati služe Beču proti magjarskoj slobodi"« VII. 197,

»Klub hrvatskih književnika«: (povjest) XIV. 15—22,

Klubovi: — i stranke III. 192,

Kmetstvo: »kmetovi« II. 41, kmetske duše II. 138—139, kmetsko robstvo II. 305, kmet-seljak prikovan na gospodsku zemlju II. 335, politički kmetovi (narodi-kmetovi) V. 295, kmetovi u poviestnom razvoju VI. 310—311, VII. 71—72, IX. 192, kmetstvo i tvorničari IX. 197, kmetovi u Bosni i Hercegovini (A. R. i odkup kmetova) XII. 33—35, Kmetstvo — robovi (»Kad je rimsko carstvo propalo, t. j. kad su

rimska gospoda izgubila vladu, a zavladali u dosadašnjem carstvu vojvode raznih novo nadošlih naroda, pa i naši hrvatski pradjedovi u ovoj našoj domovini (jer i ovdje su vladali Rimljani), — nije robstvo sasvim prestalo, nego se je samo promienilo: robovi su dobili ime kmetovi. Čudna ta rieč valjda nije ništa drugo, nego rimska (latinska) rieč komet, što znači pratilac t. j. čovjek, koji je uviek uz gospodara, dakle nerazdruživi sluga. A što su bili kmeti, to znate: malone isto, što i negdašnji robovi.«) XII. 283, (agrarno pitanje) XVI. 124,

Kinematograf: — (i kulturna pustoš) XVI. 154,

Knjiga: — i narod I. 97, knjiga, koju seljak piše I. 97—98, »knjižice za narod« I. 291, stare knjige II. 1—3, II. 11, II. 107—109, što seljak može držati do knjige (A. R.) II. 162, II. 170—173, knjige rimske (— tu se za siromaka seljaka ne pita) II. 184, knjiga za Slavonce (»Satir ili ti divlji čovjek«) II. 185—187, knjiga o gospodarstvu i seljak II. 264, svete knjige hrvatske II. 309—312, III. 3—5, Nema knjige na svietu, gdje bi svi Hrvati bili na okupu, gdje bi naš čovjek mogao naći sve, što mu treba znati o svom narodu III. 34, knjižice napisane samo za medjumurske Hrvate III. 36, tobože »prirodoznanstvene« knjige (»Družtvo sv. Jerolima«) III. 104, hrvatska knjiga u Herceg-Bosni III. 144, četiri stotine godina tiskane hrvatske knjige (Mi smo imali cielo sveto pismo i druge svete knjige već onda, dok Niemci nisu imali ni očenaša u svom jeziku) III. 231, »prevratne« t. j. buntovničke i puntarske knjige (i A. R.) »ja mislim, da je bolje imati deset zlih knjiga, nego samo jednu zlu. Zašto? Zato, jer što ih je više, to im sviet manje vjeruje« III. 267, knjige i narod (Ne bi . . . bilo pametno, da se od prevelikoga straha pred zlom knjigom ne puštaju u narod i dobre knjige, jer će se inače dogoditi, da u selu ne će biti nikakve knjige osim — porezne) III. 268, rimske knjige (su naše učene ljude tako pokvarile, da su im posvema i glavu i srce okrenule na tudju stranu od naroda) III. 298, knjiga i A. R. (Vi znate, da sam ja prijatelj knjige i svake nauke i znanosti, ali ja svejedno više cienim mudrost sijede brade, nego često puta smetenu učenost kakvoga golobradca) III. 354, hrvatska je knjiga stara tisuću godina III. 366, knjige u školama (i njihov rimski duh) IV. 161—163, hrvatska knjiga — čudotvorka (uklonit će razliku i nesreću medju školanom gospodom i neprosviećenim narodom) V. 116—118, (»Nema hrvatske mise!« A. R. i »Vrhbosna«) V. 155—156, knjiga za narod u Istri (»Malo nauka Mošćeničanom«) A. R.: »Ja sam knjižicu pročitao s takvim zadovoljstvom i veseljem, s kakvim već davno nisam čitao koje knjige.«) V. 350, knjige za narod V. 354, »Sveto pismo« VI. 77—78, svete knjige hrvatske VI. 154—155, knjiga o upravi — za 100 K! IX. 109—112, spaljivanje krivovjerskih knjiga i »uništavanje« knjiga po zakonu IX. 199, tudjinske knjige i hrvatska politika IX. 212—213, »lutoranske« hrvatske knjige XI. 48, knjige (kojih nitko ne bi čitao!) — o mukama i težkom životu seljačkoga naroda XII. 242, (»za narod«) XII. 301—304, knjige »Matice Hrvatske« i književarstvo

u Hrvata XIV. 71—75, knjige i narod XVI. 59—60, XVI. 72—75, pučka knjiga (Pop Joso: Iz krajiškog posiela) XVI. 86—90, naša knjiga o narodnim našim svatovima XVI. 148, knjige i život XVI. 246, knjige »Matice Hrvatske« (za godinu 1905.) XVIII. 362—371,

Knjigovodstvo: — za seljačke novčane zadruge IV. 6—7,

Knjižara: »zaslužna« knjižara II. 366, Slavenska knjižara XII. 297—299,

Knjižarstvo: (»Da je izdavanje hrvatskih knjiga lukrativan posao, ... nikako ne poimam«) XIV. 73—74,

Književnici: (»Ta za Boga miloga — u Hrvatskoj osim Stj. Radića možda i nema drugoga književnika, jer svi drugi pisci imaju službe i plaće!«) XII. 245, književnici — prvaci inteligencije (i književničko družtvo) A. R.: »nema književnika bez rodoljublja, a rodoljublja u Hrvatskoj bez stradanja« XIV. 9—12, književnici proti »Matici Hrvatskoj« XIV. 66—82, hrvatski književnici [»Matica Hrvatska«] A. R.: »Družtveni razvoj od stoljeća pokazuje, kako već rekoh, legije netragom propalih genija i slomljenih energija. To su žrtve. Institucije se stvaraju, da tih žrtava bude manje. Kad se hrvatska knjiga preporodila, desetke smo godina jaukali — a jaučemo i danas — da nam književnici i umjetnici pogibaju od gladi: nitko ne kupuje njihovih knjiga, nitko ne mari za to, što su oni voljeli da budu književnici, nego na primjer mesari. Takvih je žrtava bilo više, nego što to bilježi književna naša povjest, a pogibali su uz genije i mediokriteti, koji nisu baš čeznuli za tim, da budu žrtve svojih »poriva« za slobodom. Što nam je bilo činiti? — Organizovati čitaoce, naći lakši našin, da se knjige razpačaju.«) XVI. 73—74, »spor« većine književnika s »Maticom Hrvatskom« XIV. 84, i reforma »Matice Hrvatske« (»Vienac« ...) XIV. 121—126, XIV. 128, A. R.: »očito je, da se ono, što se danas u nas zove književničkom elitom, drži prema književnim potrebama hrvatskoga naroda od prilike onako, kako su se plemići hrvatski god. 1848. držali prema narodnomu jeziku braneći tudji jezik latinski. Zato je njihova književnost u krizi. A mi, koji u svojem književnom radu mislimo na najšire slojeve naroda, mi se te krize ni najmanje ne bojimo«. XIV. 124, »Ili možda ne treba zaboraviti, da su književnici i farizeji isto«...? XIV. 179, književnici kao njeki narod za sebe XV. 41, i jezik XV. 53, mladje hrvatsko književno pokoljenje (tamo od god. 1895.) i »Vukova škola« XV. 56—58, književnici i eksploatatori ideja (A. R.: »Mi možemo žaliti, što trgovci-spekulanti eksploatiraju ideje onih istih ljudi, koje inače vrlo često nazivlju »norcima« i sličnim pogrdnim i sažalnim imenima, ali konkurencije im u tom ne mogu praviti književnici.«) XVI. 117, prepirke medju zagrebačkim književnicima XVIII. 344,

Književničko družtvo: (»se ne bi imalo ograničiti strogo na književnike, već bi se imalo protegnuti na što veći dio inteligencije u obće«) XIV. 9—10, (i grobari hrvatskoga preporoda) XIV. 28—30, književničko družtvo u — Parizu XVI. 156—158,

Književni jezik: — književni jezik konvencionalni i književni jezik nacionalni I. 94, 95, hrvatski književni jezik XII. 136—137, književni jezik i seljačko kazalište XIII. 188, književni jezik u Hrvata i — Slovenaca (A R.: »Mi ne samo da na ovu stvar ne gledamo s gledišta zemljištnoga povećanja granica hrvatske države, na koje smo se gledište priučili učeći povjest iztočnih i rimskih osvajanja i »širenja države«, nego mi i na književni jezik treba da gledamo drugačije. Težnju za njekim petrificiranim i uniformiranim književnim jezikom našim, po uzoru klasičkih jezika, ili po uzoru francezkoga jezika, koji bi se imao nametnuti svim dielovima naroda, — tu težnju treba da ostavimo. Ne bojmo se zato ni anarhije, ni konfuzije, ni cjepkanja u književnosti. Životne potrebe učinit će već svoje.«) XIV. 142—143, XIV. 209, hrvatski književni jezik (i Maretićeva gramatika), XV. (7—24), A. R.: »ne valja prikazivati narodu književni hrvatski jezik tako, kao da je Vuk prvi počeo pisati i jedini pisao narodnim govorom, pače jedini sabirao gradju za narodni jezik.« XV. 9, dok »hrvatski« i »srpski« nješto znači, i to dok svaki znači nješto drugo, dotle je hrvatski književni jezik i srpski književni jezik — dvoje.« XV. 35, »Drugo je dakle književni jezik hrvatski, drugo književni jezik srpski; hrvatski je književni jezik starinom svojom medju prvim jezicima kulturnih evropskih naroda, srpski je književni jezik medju najmladjima.« XV. 36, književni jezik i narodni jezik (A. R.: »Ja se ne borim protiv narodnoga jezika« XV. 40—41, novo načelo dijalekatske jedinstvenosti književnoga jezika XV. 43—52, (ovo načelo [se] ne može složiti s pojmom književnoga jezika, jer je glavni biljeg književnoga jezika to, što je jedinstven i barem za jedan ljudski vijek stalan; nijedan dijalekat naprotiv nije ni jedinstven ni stalan, a osobito se ne može postići u književnom jeziku dijalekatska jedinstvenost u značenju riječî (u leksikonu) XV. 44, povjest književnih jezika uči, da se je za književni jezik tražila u prvom redu jedinstvenost u izgovoru (dakako u najširem značenju ove riječi), a s time je u svezi i jedinstvo u pravopisu: sve je ostalo sporedno XV. 47—48, uzrok nemaru za naš književni jezik (»Vukova škola« i »filološka kritika«) XV. 53—55, ruski književni jezik — Puškin XVII. 91,

Književni spomenici: — njihovo proučavanje I. 303,

Književnost: — i jezik (književni) I. 94—95, stara i nova književnost te presačinjavanje drame u epos I. 135, romanca u književnosti (i narod — autor) I. (127—139), I. 136, I. 138, »seljačka« književnost I. 196, književni utjecaj na narodne pripovijetke I. 303, utjecaj književnosti na narodno pripovijedanje (dr H. Máchal) i A. R.: »Utjecaja književnosti na narodno pripovijedanje ne će nitko razuman poricati; no taj je utjecaj prvo: u opće neznatan i neproduktivan, a drugo: u pojedinim slučajevima nemoguć« I. 309, što je u književnosti patriotizam, što politika i tendencija XIV. 29—30, (»u književnosti možeš biti ne samo »totgeschlagen« — nego i — »totgeschwiegen«. Ni toga se ne bojim«) XIV. 31, pikanterije i ekstravagancije u književnosti XIV. 80, (»škola« [je] smrt pravoj književnosti, kojoj je jedini i vječni izvor samo život«) XIV. 138, granica izmedju književ-

nih vrsti — danas (Gorkijeve drame nisu drame) XIV. 140, nije svrha obogaćivati tudju književnost, već stvarati svoju XIV. 236, »Književnost je posljedica unutarnje snage naroda ili plemena, koje ju stvara« XV. 29, književnosti nije dala priroda nijednomu narodu, pa ni hrvatskomu XV. 35, književnost i tradicije XV. 40, književni spomenici XV. 73, u narodnoj književnosti isti elementi, koje su držali jedinom svojinom klasičnoga svieta XVI. 34—35, XVI. 64, književnost u Marulića XVI. 90—94, književnost s industrijalnog gledišta (Gjalski) i A. R: »Nitko ne će oboriti činjenice, da književnost stvaraju, drže i dižu idealisti« XVI. 117, usmena ili prostonarodna književnost [ruska] XVII. 64—65, pismena ili umjetna književnost [ruska] XVII. 65—81, granica izmedju proze i poezije [A. R.: Što više ima pismenih ljudi, to se više gubi granica izmedju »liepe« i »poučne«, izmedju »svečane« i svakidašnje književnosti, izmedju poezije i proze. Ta ima već i pjesama, koje su gola proza. Poezije očito nestaje, no književna je tradicija tako jaka, da se knjiga najvoli oblačiti u djetinje svoje ruho, u svečano ruho poezije, i ako već djetinjstvu i mladenačtvu nema pod tim ruhom ni traga. A nije to samo u nas. Ista je tradicija kriva, što se i po ostaloj Evropi velik dio posve profane, recimo, književnosti računa u poeziju, a sve to samo radi svoga ruha, radi konvencionalne forme. Gdjegod nije književna tradicija — ili bolje prosto oponašanje i majmunisanje — počelo harati, tu je granica izmedju poezije i proze nepomršena. Gledajmo samo narodnu poeziju: U svakoj je narodnoj pripoviesti i anekdoti odmah očito, da je izmišljena, da je stvorena, — da je poezija. Zato je s narodom sto muka, kad mu dadeš, da pročita modernu pripoviest: on je naprosto drži za istinu, ili za laž, — ali nikako ne vidi u njoj poezije. A još je mnogo zanimljivije, što se široko inteligentno obćinstvo jednako drži prema evropskoj realističnoj književnosti, posebice prema ruskoj, ne nalazi u njoj, što traži, — ne nalazi poezije, pa kakve bilo. S tim je u svezi pohlepa za grozotnim kriminalnim romanima, a osobito je zanimljivo, kako je našla čitalaca čudna Poeova »poezija«.«] XVIII. 369,

Knjižice »za narod«: »Što vrijede naše knjižice »za narod«, prevedene kojekako iz tudih jezika, a bez poznavanja narodnoga života?« I. 291, III. 36, III. 104, V. 350, V. 354, A. Štampar: »Je li alkohol hrani?« [loša knjižica o dobroj stvari] A. R.: »te blažene knjižice »za narod« neka budu jednom pisane s više soli, duha i — pismenosti. Knjižica je ova naime napisana, skoro bih rekao, nepismeno« XII. 301—304, XVI. 18, Klobučar: »Pučka predavanja« XVI. 57—63, sretne je ruke bio [Pop Joso: Iz krajiškoga posiela] XVI. 86—90,

Knjižnice: pučke knjižnice III. 255, »seoska knjižnica« IV. 47, Nadbiskupska knjižnica u Zagrebu (i A. R.) IV. 318—319, narodne knjižnice i A R. (Matica Hrvatska) V. 12, »seoska knjižnica« A. R.-a i pučke knjižnice (»Ne znam, kako tko sebi pomišlja tu »pučku knjižnicu«, ali ja znam, da ni to ne može u selu biti bogzna što«) XII. 296—299, XIII. 35,

»Knut«: VI. 58,

Koalicija: »koalicija« »pravaša« i »obzoraša« u saboru II. 383, nova »koalicija« hrvatskih stranaka IX. 141—144, X. 24, nova koalicija medju strankama u Hrvatskoj XII. 235—238, XII. 241—244, (»Vi ste svi jedno.«) XII. 353, katoličko-židovsko-turska koalicija XVIII. 155—156,

Koalicionaši: »oni političkih nazora nemaju« XII. 52,

Koleda: — (Koledinec) XVI. 212,

Kolektiv: kolektivna narodna duša I. 115, kolektivno djelovanje »naroda« [o tom — osobito u pitanjima kulture i kulturnih formi, treba kritičnije misliti] XVI. 155, — kolektivni genij narodni i pojedinačni i historija XVI. 243,

Kolo: — i mladež (Reljković i A. R.) II. 187,

Kolonije: XII. 283—284,

Kolonizacija: — seoba (selitba) III. 229, kolonije (naseobine) i Hrvatska prekomorska zadruga ili kompanija (po englezkom uzoru) III. 229, kolonizacija i »Hrvatska naselnička i prekomorska zadruga« IV. 22—24, kolonizacija i Niemci (»Novi Dajčland« i »Nova Austrija«) V. 197—199, kolonizacija i prekomorska kolonizacija (banka za parcelaciju i kolonizaciju) IX. 55—58, zagorci i selitba XI. 152—155, (S kalvarije u pakao) XII. 114—118,

»Koljenac«: — (= »odsjek«) XVI. 30, XVI. 32,

Komasacija: — (zakon o razdielu ili komasaciji zemljišta) što je komasacija, je li to dobro — (»to je dobro« A. R.) IV. 38—41, XIII. 8, komasacija zemljišta i Ante Starčević XIII. 140—141,

Komedija: život od komedije (Talijani i Cincari) III. 315, sa hrvatskim zborom u Rimu III. 323, = gospodska politika s narodom VI. 177—180, komedija s »Dalaj-lamom« VI. 242—243, komedija s petrinjskim izborom 1905. IX. 69—70, komedija s narodnom voljom XIII. 178, (kazalište) XIII. 183,

Komesarijat: (poslije promjene komesarijata u Hrvatskoj) XIII. 85—87, XIII. 126—130, komesarijat i narod (što se tiče komesarijata: narod ni poslie uzpostave ustava ne zna, gdje smo zapravo, što smo bili krivi, jesmo li i u čem smo pogriešili, jesmo li se i u čem smo se popravili i tko nas je u zlo naveo i iz zla izbavio. Sve je to mutno, a u tom mutežu i metežu muti se i smućuje i narod. Od nikoga ne čuje istinske ili barem iskrene rieči.) XIII. 126—130,

Komunizam: ono, što su komunisti »naučali« (»od toga ne može biti ništa« A. R.) VI. 276,

»Konaci«: — u Podravini XVI. 118—120,

»Konavljani«: — i A. R. (nazdravice: »Slušali smo staroga Božu Bronzana iz Popovića, pa ne možemo drugče. Nijesu ga mladi izventali (smislili) ...« XVI. 25—45, XVI. 153,

Konferencija: narodna konferencija I. 144, dogovor (gospodski se to kaže konferencija) II. 356, »mirovna konferencija« VIII. 107,

Kongregacije: — i A. R. (Crkva u Crkvi) XI. 186,

Kongres: »Prvi hrvatski katolički kongres ili sastanak« (»popovski sabor«) II. 259, II. 273—276, II. 287, (bečki i slovienski kongres) III. 159—159, »Srbski narodno-crkveni kongres« IV. 121—122, mirovni kongresi XIII. 82—84, kakav bi bio pravi »katolički kongres«, bez buke i pravde, XIII. 110,

Konkordat: — (pogodba izmedju vladara i pape) III. 211—212, konkordat god. 1855. VI. 139,

Konkurencija: — (svjetska »utakmica«) VI. 283,

Konoplja: (Svilovci) XIII. 12,

Konservatizam: seljak je ... »konservativac« II. 244, »konservativci« — »starovjerci« III. 75, konservativci (koji su za to, da bude onako, kako je nekad bilo) IV. 381, konservativci i »slobodumnost« V. 339, (stara gospodska politika) IX. 191—193, [Ulster — Irska] XVI. 127—129, [»tories«] i značenje »naroda« XVI. 138—139, ruski konservativi i književnost XVII. 133,

Konstituanta: — prva stranačka konstituanta H. P. S. S. VII. 68, konstituanta SHS i A. R. (»Čekajmo veliku narodnu skupštinu, koja će sve s temelja urediti: čekajmo konstituantu i radimo živo, da ta konstituanta bude takova, kakovu hoće i kakovu treba seljačka većina našega naroda.«) VII. 171,

Konstitucija: — (ustav) III. 132, VII. 73—74, VII. 101, IX. 109, IX. 112—115, IX. 195,

Konsum: — (potrošnja) II. 360, konsumne zadruge III. 205—206,

Kontrola: pazka ili kontrola, glavno obilježje pučke vlade VIII. 98, pazka (kontrola) potrebna za valjanu upravu IX. 111, javna kontrola državne uprave (»Kontrola nije kontrola, dok nije javna, dok ne dodje pred sud narodnoga mnienja.« — »Da kontrola bude javna i uspješna, treba da se zakonom uredi ovako: 1. da se sve pritužbe proti odredbama, rješitbama i odlukama objave (tiskaju) u posebnom službenom viestniku; 2. da se u istom viestniku objavi, kako je viša oblast ili vlada pritužbu riešila; 3. da svaka ovim riešenjem nezadovoljna stranka (i pritužitelj i oblastni službenik, proti kojemu se pritužuje) ima pravo zahtievati, da se stvar javno i konačno razpravi ili odluči ili pred obć. viećem, ili pred županijskom skupštinom, ili pred saborom.«) XI. 136—138, nad seljačkom bankom (A. R.: »Vlada neka ima i treba da ima nadzor, i to što stroži«) XII. 144, kontrolu obćine [seljak] »naš prijatelj želi potajnu, t. j. nenadanu kontrolu: zna on dobro, kako se to nadzire, ako tko i dodje, na kakvu pregledbu«) XIII. 178—179,

Koprivnica: — i A. R. (Kapronca) IX. 132, (starčevićanska vlada) XII. 140—142, XVI. 211, XVI. 216,

»Kortešacija«: — (je danas čitav prosvićeni sviet) II. 130, kortešacija — to je zlo VI. 301, kortešacija (oblietanje) po selima — rugoba VII. 100—101, kortešacija s biskupske stolice — strahota XII. 93, (Cajnko) bez ukusa u »Danici« XII. 154—155, kortešacija i učitelji (neki Toth) XVIII. 85, XVIII. 213—214,

Korupcija: —, koja se od službenika (zvaničnika) širi i u narod VI. 60, (pokvarenost) u gospodskom družtvu VIII. 87,

Kosmičke »fraze«: — (kosmičke priče) (Dragomanov M.) i A. R.: duševni motivi važniji od mitologijskog tumačenja! I. 213—214,

Kosovo: — (mi Hrvati možemo s ponosom pokazati na hrvatskoga popa, koji cjeliva suhe kosti braće naše na srbskom Kosovu) XIV. 139,

Košutovci: V. 191, VII. 198, IX. 79—80, magjarski košutovci IX. 121, čemu se imamo nadati od magjarskih košutovaca? IX. 139—141, IX. 177—182, X. 5—8, košutovci i starčevićanci (niti se tko od naših košutovaca usudjuje narodu kazati istinu) XVIII. 81,

Kotarska oblast: — i zatvaranje (neka zatvara predstojnik ...) XII. 351, politička oblast i gospodarstvena služba (srednje i niže gospodarstvene oblasti organizovane za sebe, bez uredovne sveze s političkim oblastima) XVI. 121—122,

Kotarski upravni odbor: XII. 351—352,

Kotarsko vieće: VII. 50,

Kotorani: — IV. 237,

Kozmopolitstvo: Što je to »kozmopolita« (»kozmopolite« = »svjetskići«, »podojenci« II. 350, kozmopolitstvo i civilizacija (trga čovjeka od njegova naroda i domovine, pače i od roda) VIII. 72, »Mi ne možemo svojim narodnim životom da načinimo skok i priedjemo u tabor kosmopolita prije, nego preživimo redoviti razvitak, kako su ga i drugi narodi proživjeli« XVI. 66, kosmopolitizam u Marulića (»dokol svitu zemaljskomu počne gorit oko«) XVI. 94, »kozmopolite« — seljaci! XVIII. 27,

Krađa: — i gospoda (slobodnjaci ili liberalci) III. 325—328,

»Krakowiacy« (Stanislaw Ciszewski): — (A. R.: Meni je posebice kod sastavljanja »Osnove za sabiranje« podala mnogo, ...«) I. 240—241,

Kralj: hrvatski kraljevi (nije nesreća što smo ih izgubili) II. 20, kralj i pravo II. 98, što je kralj II. 109—110, II. 115, »kraljevska milost« II. 112, egipatski kraljevi II. 140—141, hrvatski kralj — austrijski cesar II. 167, »po milosti božjoj i po volji naroda kralj Srbije« II. 167, izbor kraljeva (jedna naša nesreća) II. 168, naš — »ilirski kralj« II. 174, (A. R.) II. 176, hrvatski kralj i župani u srbskoj zemlji II. 229, kralj u Talijanskoj II. 256, (ako Bog dâ, i kad Bog dâ) II. 276, kralj se sigurno ne bi zakonu protivio (...) II. 320, kralj i Hrvati (Hrvati su i u najvećoj nevolji vjerni svomu kralju i čitavoj njegovoj familiji: oni

gledaju u svoga kralja, kao u svetstvo. To je liepo i nije nikakvo zlo) II. 352, kraljevi hrvatskoga roda i jezika — izumrli (Njeki kažu, da je ovo najveća naša nesreća. Ja ne znam. Drugi su narodi — n. pr. Englezi i Francezi — sami svoje kraljeve zatrli, pa niesu zato ni oslabili, a kamo li propali. Velika je nesreća za narod, kad izgubi vladara, to je istina. Ali ako je narod drugačije jak i u redu, lako pretrpi i takvu nesreću, jer se lako nadje drugi vodja narodu.) III. 41, hrvatski kralj Zvonimir i papa III. 74, zašto je kralj raztjerivao ili razpuštao hrvatske sabore III. 149, kralj i ministri III. 238—242, kraljevi i gradovi III. 333—334, kralj i mudrac (»nije na žalost isto«) III. 415, kralj i kruna IV. 10—11, kralj (nasilnik i krvolok) V. 35—36, hrvatski kralj VI. 203—204, hrvatski kraljevi (»oni su naša slava samo po tom, što su nam dokaz, da nismo svietu ni sebi poznati od jučer, pa onda po tom, što smo uzprkos njima, kakvi su bili — ostali do danas živi . . .«) VI. 264, ima li kralj pravo ne dati, što traži većina sabora? IX. 122, »magjarski« kralj IX. 170, kralj i pomoć seljačtvu (naprednjaci) X. 135—138, kralj i hrvatski sabor (nije kralju baš nuždan) X. 178—180, »hrvatski« kralj, koji bi imao paziti samo na to, što hoće Hrvati, to ne znači ništa, jer takvoga kralja nema XI. 17, stari kraljevi hrvatski (»Mi to sve poštujemo, mi sve to mišlju tetošimo i k srcu privijamo, a da smo pjesnici, mi bismo to i u pjesmu složili, — ali ništa više, jer ne znamo, što bismo s tim dalje počeli, nego da kliknemo: Slava, čast i — mir hrvatskim kraljevima i njihovim potomcima, — a mi hajdemo na ozbiljni posao, na koji nas zove novi život i nove potrebe!«) XI. 49, (i seljačka stranka) A. R.: ». . . tu smo točku bili već prebrodili, jer drugoga puta do kralja nema osim kraljevske vlade« XII. 126—127, francezki kraljevi — bez žepnoga rubčića XIII. 105, kralj i adresa hrv. sabora XIII. 193, kralj i uvjerenje čitavoga našega naroda (Filip Grabovac) XVI. 186, kralj Albanije XVI. 220—223, hrvatski kraljevi i historija (»Kako li je to lijepo moralo biti na dvoru hrvatskih kraljeva, kad su ono onoliki dvorski dostojanstvenici: župan, postelnik, župan volar, župan . . . tepčija, kako li se zvao [to bi imao biti dapače »hofnarr!« . . .] okruživali svoga, našega, hrvatskoga kralja! Sve je to išlo glatko, složno, da je milina, pa ne treba drugo, nego »uspostaviti« staro kraljevstvo hrvatsko, staru slavu . . . jedino se našao nekakav redovnik, koji je zavirio malo iza kulisa i prinjušio dvorskoj politici, te napisao, kako »nevini Hrvati« pogubiše svoga »dobroga« kralja, a on njih prokleo, da nikad ne imali kralja od svoje »zajika« . . .«) XVI. 246, »najkatoličniji kralj« (i papa) XVIII. 298—299,

Kraljice: — u Hrvatâ V. 28,

»Kramari«: Hoće li kramari zavladati svietom? (»Ako ovako potraje dalje, kako je danas, svi će ljudi postati kramarsko roblje«) V. 305—308,

»Kranjci«: XII. 135—137,

Krčma: — ili bircaus (sve jedan bies!) »To je jedno i drugo prokleta i stvar i rieč, — mi barem Hrvati nismo toga izmislili, pa mi niti nemamo svoje hrvatske rieči za takvu prokletu kuću« . . . »bilo bi dobro i potrebno, kad bi se po mogućnosti sve krčme i svi bircauzi zatvorili, i to po zakonu« IV. 310—313, (seljačtvo i gradski sviet) XIII. 23, krčma i seoske žene XIII. 104,

Kredit: — što je II. 23—24, seljački kredit (seljak nema kredita) II. 281—284,

Krepost: — pred franceskom akademijom XVI. 162—169,

»Krida«: — u trgovini IV. 47, IV. 152,

Kritika: — »Osnove za sabiranje i proučavanje građe o narodnom životu« i A. R. I. 105, kritika u novinama i narod (Ne sudimo sebe, nego sudimo djedove; a nas neka sude unuci.) IV. 371, . . . u Hrvata (A. R.: »vidim, da se kod nas ništa drugo i ne radi, nego jedan drugomu prigovara«) VI. 315, kritika (što se prigovara) seljačkoj stranci VII. 127—131, kritika (uprave) i zastupnici u saboru XIII. 190—193, kritika knjiga »Matice Hrvatske« (I. Krnic — A. R.) XIV. 148—158, (S. Perišić u »Hrv. Dnevniku« — A. R.: »Ljudi istom štogod napišu, izgrde koga, prigovore, što im na pamet pane — i to je takodjer kritika. Tako ne valja.« XIV. 166—168, »Zdrava kritika unapredjuje svaki rad, ali mora, da i jest — zdrava« XIV. 214, »D. P.« (u »Savremeniku«) i A. R. XIV. 225—226, (»Die Bauern in der Literatur«) XIV. 228—230, (kritika i polemika) XIV. 237—241, o knjigama »M. Hrv.« XIV. 244—248, »Vukova škola« i filološka kritika XV. 54—55, kritika u Rusa (»Rusi kao najveći slavenski narod i s podpuno osiguranom narodnom eksistencijom, dali su se svom snagom na riešavanje problema narodne kulture te kritizirajući pomno sve, što preuzimlju iz zapadne Europe, dovode tečevine zapadne Europe u sklad sa narodnim osnovima. Kroz 19. stoljeće uložili su oni oko toga toliko nastojanja, toliko misli, da mi sami ne trebamo mnogo njihovu radu da dodajemo, nego se možemo s njihovim radom okoristiti, a da ne moramo da posao iz nova započnemo. Kritičnost je bila obilježje njihovu radu, te zato je kritika i imala kod njih toliki utjecaj, a kritici su bili na neki način vodje obrazovane Rusije. Kritika njihova bila je u jedan mah i literarna i družtvena. S ovim svojim kritičkim stanovištem prvaci Rusije izvršili su veliki zadatak ne samo prema ruskom družtvu, nego oni su u toliko slučajeva sjetili zapadnu Europu na njezine zablude; ova kritika bila je borac proti slovu, a za duh, te je po Rusiji zapadna Europa saznala, da je mnogo toga samo slovo, za što je držala, da je puno sadržaja.« XVII, VI, Gogolj i Belinskij (A. R. po A. N. Pypinu) XVII. 92—124, ruska književna kritika i ruska književnost XVII. 125—180,

Krivica: II. 49—52, »blaženi, koji trpe krivicu, jer je njihovo kraljevstvo božje na nebu, a kraljevstvo hrvatsko na zemlji« II. 212, krivica ljudska III. 3, krivica i ljudi (Vi se možda čudite, što ljudi znadu, kakvih ima stvari čak gore na zviezdah. A ja se ne čudim toliko tomu, koliko se čudim, što po zemlji hodaju, a ne vide na njoj tolike krivice. Možda zato i ne vide, što na zviezde gledaju i maglu im

mjere? Bog zna!) III. 30, gola krivica u zakonu III. 346, krivica i političke stranke IV. 60—61, »Na nijednu krivicu, na nijednu uvredu, ili psovku, koja vam se učini, — nemojte nipošto mirovati, nego tražite odmah lieka! Ako ne znate ništa drugo, — u novine!« V. 367, Kako ljudi svoju krivicu brane VI. 225—227, krivica, koju su popovi proglasili »božjim redom« VI. 271, najveća krivica u Evropi (robstvo svih Slavena) VII. 139—140, »može li biti veće krivice pred Bogom i pravičnim svietom, nego što je to, da jedan krvari, a drugi pobire nagradu za njegovu krv? A onda, kad narod — mučenik traži natrag plaću za svoju krv i muku, onda gospoda plemići »još u zadnjem času drhću i grčevito stišću stečeno blago!« Kako je stečeno to blago — to je očito: stečeno je krvlju cieloga naroda.« IX. 176, krvava krivica — se može okajati i popraviti XI. 56, (nevino osudjeni) XIII. 49—52, historijska krivica XVI. (»stoljeća i stoljeća mogu proći, a da ne izbrišu krivice počinjene kojemu narodu, pa makar toga naroda već po jeziku nestalo, kako je u istinu gotovo nestalo Kelta u Škotskoj i Irskoj.«) XVI. 128—129,

Krivoboštvo: — u poredbi s kršćanstvom (ognjište i oltari. A. R.) IV. 332,

Krivovjerstvo: (bogomilsko) krivovjerje III. 42, krivovjerstva — pravi početak novoga političkoga života IX. 194,

Kriza: kriza u bolesti i Mjesec I. 180, što je (kažu gospoda) »kriza« V. 191, »kriza« u monarkiji V. 191, »kriza« t. j. razkršće IX. 44, kriza novca i seljak X. 184—187, »kriza« u »Matici Hrvatskoj« i A. R. XIV. 75—82, kriza u hrvatskoj književnosti = kriza »aristokratske« književnosti XIV. 123—124,

Križarske vojne: — ili križarski ratovi (jedan od najvećih i najčudnijih dogadjaja na svietu) II. 377, to je već prošlo vrieme ... XI. 59,

»Kroacija«: (Zašto je »Kroacija« ljepša ili svečanija od Hrvatske? Zar samo zato, što već svaki seljak zna, što je Hrvatska?« — —) XII. 257,

Krst: — i psovka (hodža Buljug:) »Nemoj psovati krsta! Ako ti baš muka dođe, opsuj trst. Svi smo, gledaj (raširi ruke), na priliku krsta stvoreni ... « I. 172,

Krstitke: — XII. 155,

Kršćanstvo: (kršćanstvo je niklo među Jevrejima.) I. 9, razvoj kršćanstva I. 9—15, kršćanstvo — na obtuženičkoj klupi I. 15, (»Nije li kršćanstvo brat »barbarstvu«, saveznik i suborac njegov protiv rimskoga ropstva i poganstva?) I. 120, kršćanski apostoli (misionari) u Kini II. 256, kršćanstvo i Hrvati II. 294—299, kršćani i nekršćani židovi II. 305, križarske vojne II. 376—379, »kršćanski socijalisti« III. 48, Hrvati »ograda kršćanstva« III. 95, svetkovine kršćanske (i politika) III. 110, kršćanska poniznost na bečkom dvoru (»I tako je parada gotova«) IV. 93—94, kršćanstvo i vjerski poglavari i vladari IV. 261—264, kršćanstvo i prispodoba s krivobožnom vjerom (A. R.: ognjište i žrtvenici [oltari]) IV. 332, »Dobri ljudi, kad postanu kršćani, postanu još bolji — postanu njekako već na ovom svietu, ako se tako smije reći, —

postanu sveti.« VI. 52, kršćanstvo i civilizacija (židovska nauka u grčkom ruhu i Rim) VIII. 70, kršćanska se vjera razširila po svem svietu zbog nauke, da su svi ljudi braća IX. 119, »kršćanstvo bez narodnoga množtva ne bi bilo ništa« X. 38, kršćanstvo, slavenstvo i hrvatstvo XI. 162, kršćanin-svećenik i još Hrvat ... XII. 234, (nazdravice i utjecaj kršćanstva) XVI. 36, kršćanstvo i moral (A. R. — Nodilo) XVI. 169, kršćanstvo i denacijonalizovanje [»narodni individualitet«] XVI. 191, kršćanstvo i poklade XVI. 197, (Jesu li samo katolici kršćani?) XVIII. 224,

Krugovi: — (cercle, Kreis, circulus) Maretić i A. R. XIV. 291—292,

Kruh: kruh naš svagdašnji III. 6—8, Bog ne dâ kruha bez — zemlje; i ako tko dodje do kruha bez zemlje, — presjesti će mu svaki zalogaj, pa bilo to i u devetom koljenu! V. 24, tko hoće kruha, nema druge, nego da zagrizne i u politiku VI. 186, »mora čuvati »svoj kruh«« XII. 227, pitanje kruha — prvo pitanje za našu inteligenciju XVI. 49,

»Kruharina«: — (apanaža) IV. 317,

Kruhoborci: — (liečnici) XII. 287—291, (hrvatski radikalizam) XIV. 25, XVI. 47—49,

Kruna: kruna i »koruna« IV. 10—11, (»Zašto se kruna ugarska zove »sveta«, to ne znam«) VI. 49, hrvatska i ugarska kruna 203—204, »kruna Zvonimirova« VI. 212, »kruna ugarska« VII. 183, »Hrvatska i ugarska »kruna« ili vladar nije Hrvatima i Ugrima ono, što je »kruna« drugim narodima, koji imadu svoju državu« — »naša je kruna politički faktor i bez nas i izvan nas, t. j. ona nješto može, i to mnogo, i bez nas.« IX. 120—124, kruna u Magjara (»ono, što Magjari naučaju i vjeruju za svoju magjarsku »krunu« — to je teže razumjeti, nego Otkrivenje sv. Ivana«) IX. 169,

Krv: krv i zajednički biljezi u ljudi jednoga jezika i plemena VIII. 122, krv u Drenju XI. 236—237,

Krvna osveta: krvna osveta i svećenstvo (P. Rovinskij, R. Vesnić i A. R.) I. 217—218,

Krvno kolo: — u Grblju (Rovinskij P. i A. R.) I. 217,

Kucovlasi: — (Cincari) II. 320,

Kuća: što je kuća našem narodu II. 164, bilanca hrvatske seljačke kuće IV. 71—73, u kakvoj kući kubure braća naša u Šumadiji V. 382, seljačka kuća u hrvatskom selu Blatu (A. R.: »meni je neizkazano milo i liepo pri duši: u pravoj sam hrvatskoj kući ... »ima li što takvo u drugom svietu. — Nema!«) IX. 133, (čistoća u kući A. R.) XI. 67,

Kućarci: — (»prnjari«, »canjkari«, »bobkari«) — dobre sluge za tudjina! VI. 72—74,

Kućno gospodarstvo: kućno gospodarstvo i »narodno« gospodarstvo III. 16, zaslužba od kućnih rukotvorina IV. 118—120,

Kuga: — (žene nemaju djece) III. 23—24,

Kukavština: — (pogibelj) i borba proti njoj (A. R.: »Mjesto da izpričavamo kojekakove kukavelje, koji nas dave, a izgovaraju se, da »moraju«, mjesto da prvaci i nepomirljivih tobože stranaka i sami nagovaraju svoje kukavne prijatelje, koji žele postići kakvu službu, »neka ne budu ludi, pa neka ne puste na svoje mjesto kakvoga lopova«; mjesto običnoga u nas i ogavnoga prizora, da ljudi, koji su jučer na pr. komandirali na narod oružanu silu, danas sjede s »rodoljubima« i nazdravljaju »težko izmučenu domovinu« — mjesto toga sve kukavice, svi špekulanti, bili to činovnici, koje narod plaća, ili krčmari i trgovci, kojima narod daje zaslužbe, a oni ili »moraju« tobože proti narodu, ili nisu ni simo ni tamo, svi ovi treba da osjete oganj pod nogama i mraz na obrazu, čim se pokažu u kojem družtvu poštenih ljudi; sve im se ima uklanjati kao kugi, nitko s njima ni rieči, kao ni s onima, koji se s njima druže.«) XII. 226—227,

Kukuruz: — (zašto se kukuruz u našem narodu ne zove »žito«) III. 6,

Kult naroda: (u Evropi i u Rusiji) »narodniki« i »tolstovci« XVII. 144—147,

Kultura: što je kultura? »Kad kažemo kultura, mislimo baš (ono, što je zadaća, da se u »Zborniku« sabere): život, način života« I. 3, nova evropska kultura I. 9—14, niveliranje kultura I. 16, materijalna narodna kultura I. 22, duševna narodna kultura I. 33, što je potrebno za razumijevanje kulture narodne I. 84, »tuđa« kultura i tuđa »kultura« I. 92, duh kulture u školama I. 95—96, mišljenje o kulturi (kulturtregersko-kritičko i patrijotičko-sentimentalno) I. 96, kulturno ropstvo I. 99, moderna kultura (uzrok neuspjehu) I. 110, kultura grčko-rimsko-kršćanska I. 113, buntovnik kulturni I. 119, »posve apstraktna kultura« I. 122, kulturno robstvo I. 124, kultura gospodara i podložnika I. 150, istočna i zapadna kultura I. 162, kultura i žena I. 169, kulturna historija I. 189, kultura je absolutna I. 274, »širenje kulture« i zadruga (tragedija!) I. 292, (kulturna historija i njeno mjesto među naukama) I. 295, »kultur-tregeri« II. 187, kultura sela (»Ja se i sâm ljutim na našu gospodu, koja psuju i grde seljaka našega, što nema takove i takove sobe«, itd) II. 231, »zapadna kultura« (prosvjeta) II. 322, kako je nastalo ono, što se zove »kultura« II. 359, boj za vjeru i kulturu (prosvjetu) II. 376, Kad je počela »kultura« III. 7, evropska kultura III. 10, zar dobrota srca, zdušnost i poštenje našega naroda — zar nije i to prosvjeta i »kultura«? III. 86—87, njemačko »kulturträgerstvo« i Dalmacija III. 141, kultura i kulturna poviest III. 159, kultura — prosvjeta (i diel zadruge — po jakosti) IV. 362, kultura i »Sveto pismo« VI. 77—78, kultura (napredak i civilizacija), koju naša gospoda već imaju u hrvatskom narodu nije gotova duhovna i gospodarska snaga (i na tom seljačka stranka ne misli graditi nego na narodu — kakav jest, da jest) VII. 117, (»evropska prosvjeta«, »civilizacija«) VIII. 14, pogled na razvoj kulture (»Što je kultura? Štogod je čovjek ikad igdje učinio i stvorio, da mu život bude lakši i ljepši, zove se to kulturni čin, kulturno djelo, a sve skupa, što je više ljudi u tu svrhu učinilo, ili što je jedan narod u tu svrhu načinio naime: da mu bude život lakši i ljepši, zove se to kulturni čin,

kulturno djelo, a sve skupa, što je više ljudi u tu svrhu učinilo, ili što je jedan narod u tu svrhu načinio naime: da mu bude bolje i ljepše, to se zove kultura.«) VIII. 65—68, egipatska, babilonsko-asirska, fenička i židovska, grčka (helenska) i rimska kultura VIII. 66—68, narodna kultura i civilizacija — (evropska kultura) VIII. 68—71, ujedinjene kulture raznih naroda stvorile su velika djela VIII. 68, kultura i seljački sviet VIII. 69, opreka između kulture i civilizacije (kulture nema bez doma, bez roda, bez poštovanja ili kulta onoga, što su nam stariji ostavili, — a civilizacija sve to briše) VIII. 73, kultura = uljudba XI. 102, kultura i zlo XII. 265, kultura i Rousseau XII. 275—276, kultura i stil (»stil ima narod, ili kultura«) XV. 23, nema kulture bez ćućenja veze s onima, koji su prije nas bili XV. 41, puti stramputice, kojima je nastajala kultura u hrvatskom narodu XV. [71—114], »obsjena« — kultura [»zadah ili atmosfera današnje kulture takav, da se najzgodnije može označiti riečju »obsjena«. Ne bismo htjeli, da nas tko krivo shvati. Nismo laudatores temporis acti, ne hvalimo bezuvjetno »starih, dobrih« vremena, kao da onda nije bilo nikakve prevare. Ali tvrdimo, da je zadah i zaraza »obsjene« stalna pratilica savremene t. zv. kulture. Tko motri život, tko čita različite novinske viesti, pa misli, taj se ima razloga zamisliti: kakovim plodovima radja kultura.« — »Širiti u nas kulturu znači još uviek pokazivati na tudjince kao uzor svega dobra«, — moderno širenje kulture medju širokim slojevima odrasloga svieta — pravo koprcanje prema stoljetnoj sistematskoj metodi kršćanskoga propoviedanja«] XVI. [17—21], kultura i njezini oblici radjaju se i usavršavaju u najvišim družtvenim slojevima, pa se od njih sve dalje šire XVI. 45, posebni kulturni tip [selo u Podravini] XVI, 119—120, (»Kultura obuhvata čitav čovječji život, no najglavnije su joj grane družtveni život, književnost i umjetnost. Kako život ne poznaje stanke, tako ni forme, u kojima se očituje, nisu trajne. No budući da u životu, koji je sam po sebi vječna mijena, baš ono i samo ono zovemo kulturom, što dobije odredjenu i stalnu njeku formu, razlikujemo razne kulture i u njoj razne forme. Pa premda oštrih granica medju raznim kulturama i njezinim formama nema, ipak se neke kulture svojom formom i stilom tako ističu, i tako neodoljivo djeluju, da sasvim opravdano govorimo o posebnim kulturama, kulturnim formama i stilovima. To leži u ostalom u samoj naravi stvari. Forma naime ili stil nije ništa drugo, nego onaj momenat, kad čovječja koja misao, ili čin, ili djelo dobije onaj izraz, koji čovjeka podpuno zadovoljava, tako da ga nastoji upravo u toj formi ponoviti, jer vidi, da je misao, čin ili djelo savršeno izraženo. Tako forma i stil stvara kulturnu tradiciju.«) XVI. 150, [samonikla] kultura i civilizacija (Sve ono, što civilizacija sa sobom donosi, u pravilu je više kadro, da postojeću domaću, samoniklu kulturu u njezinu razvoju sprieči, pače i uništi, mjesto da ju podigne i njezinu razvoju pomogne.) XVI. 171, kultura slavenskih naroda (A. R.: »da kultura pojedinih slavenskih naroda ne razvija dalje onih slavenskih narodima zajedničkih elemenata, nego se dapače slavenske kulture sve to više udaljuju. Moguće,

da je to samo iz vana i da nije tako trajno, kao što su trajni oni zajednički i doista snažni elementi; moguće, da će na osnovu tih zajedničkih elemaneta nastati posebna slavenska kultura i stvoriti posebni tip života, ali do danas se to u obrazovanim krugovima ne opaža, a neobrazovani krugovi jedva dolaze još u račun.«) XVI. 217, tudja kultura — uzrok, da su nasljednici naših preporoditelja izgubili s vida seljački narod XVIII. 9,

Kulturna poviest: — (»kulturna historija treba da obuhvata čitav koji narod i sve grane kulture«) I. 189, kulturna povijest i narodoznanstvo I. 268, kulturna historija i njeno mjesto među naukama (dr. C. Zibrt) i A. R. I. 295, hrvatska kulturna poviest i — »poviest „Doma"« III. 159, (selo u Podravini) XVI. 119—120, kulturno-historijsko gledište na naš narodni život XVI. 148—156, — mi je Hrvati nemamo XVI. 151, (Poklade) XVI. 196,

»Kulturni historie: (Dr. Ceněk Zibrt): — I. 294—295,

Kulturni prezir: rađa ga opreka između jednoga i drugoga dijela naroda, osnovana na tuđoj kulturi I. 8, baštinjeni od rimske kulture prijezir prema barbarima snizio narod u očima gospode I. 9, posve prirodni plemenski prijezir prenesla su gospoda ... na dio istoplemenoga naroda I. 9, (stražari i seljak) XI. 188—190,

Kultur-tregerstvo: (»kultur-tregeri«) »Svatko od nas dobiva misiju, da prosvjetljuje narod, da ga »podigne«: sve nas šalju u narod za »kulturtregere«. Ova se zadaća daje poglavito učiteljima. Po tom nije čudo, što je svaki inteligentni čovjek uvjeren, da najprije treba iz naroda iskorijeniti sve njegovo, načiniti najprije tabulu rasu, a onda ćemo unositi kulturu« I. 96, književno kultur-tregerstvo i seljak I. 98, »kultur-träger« — »švaba« XVI. 12, (duh ove kulture, koja se kod nas širi, takav, te svatko drži, da je prema narodu »kultur treger«, svatko drži, da se kultura mora u narod unositi iz vana, a da narod nema nikakve svoje kulture. O tom je već uspjelo s raznih strana uvjeriti nas, pa mi svi neznalice i nehotice ponavljamo tu uciepljenu nam nauku o našem kulturnom ništavilu.) XVI. 14,

Kumstvo: gospodsko kumstvo VI. 170,

»Künstliche Verwandschaft bei den Südslaven« (von Stanislaus Ciszewski): — I. 239—240,

Kurilovec: I. 218,

Kurioza: — (Tri svećenika kritika — kuriozum!) ..... A. R.: »Da, kuriozna gospodo, to su sve »kurioza«, samo se pita: Što bismo imali bez ovih »kurioza«? Oni, kojima sve to nije pravo, imali su se javiti barem prije 500 godina, pa bi možda bilo drugačije.« XIV. 179—180,

Kvota: — hrvatski bi se to reklo kolikoća (ali nitko tako ne govori) III. 166.

L

Lado (ladanje): hrvatski Lado i ladanje hrvatskih djevojaka i bugarski svatbeni običaji: (D. Marinov) laduvanie, Láda I. 251, lada t. j. vlada, vladika, vladarica XVI. 45,

Lan: XIII. 12,

Langobardi: — (»Dugobradci«) II. 197,

»L'art-pour-l'art«: — postanak »l'art-pour-l'artske« generacije u hrvatskom kulturnom životu XIV. 24—29, (artizam) XIV. 220, XVII. 133,

Laskanje: Ta manimo se glupa laskanja. U tom nije bratstvo (»Bajramun mubarekij olsun!«) XVIII. 159,

Latinaši: — (oni ... ne govore radi vjere, nego radi sebe, da mogu i dalje narod držati u samovoljnoj svojoj vlasti) IV. 171,

Latini: — i hrvatski vladari I. 7—8, latinsko pismo i ćirilsko (grčica) II. 91, Latini i današnji Talijani III. 315, Latini i evropska gospoda (preko tisuću godina sve do dana današnjega) IV. 161—163, Latini pismoznanci VI. 18, Latini i imena godine, mjeseci i dana VIII. 35—36,

Latinica: u hrvatskoj književnosti XII. 136, XVI. 179—181,

Laž: (nema laži, kojoj ne bi bilo tko vjerovao) II. 161, laži po dogovoru (»konvencijonalne laži«) i obrazovano (gospodsko) družtvo: »Svijaju se i previjaju jedni pred drugima, ali sve vidiš, da im je Bog dao oči da ne vide, uši da ne čuju, a jezik samo za to, da sakriju svoje misli« V. 42, klerikalna laž (Laž je tmina, a tmina je smrt) VI. 87, Jedna stara laž (svaka laž slična istini) »žrtva za domovinu i narod« VI. 113—116, zašto laž gospoduje? VI. 193—196, laž proti ustavnosti VII. 124—125, laž o vodjama seljačke stranke VII. 130, stare laži o izdajstvu ili gospoda u politici IX. 80—83, laž u izborima (izborni proglas) X. 43, laži o ratu (t. zv. »narodno mišljenje«) XI. 71—74, prikriveno (t. j. dvostruko) laganje (J. Franka) XI. 77—79, »Ne dajte iz ruku rodjene grude!« — To mora biti jedna velika laž ili još gore ... XIII. 72, prve laži proti seljačkoj stranci XVIII. 29—30,

Liberalizam: »liberalci« ili »slobodnjaci« III. 75, III. 91—94, »čisti« pravaši (»liberalci«) III. 120, veliki liberalac (Josip II.) III. 131, liberalci i Srednji viek III. 140, liberalci (naprednjaci) u Kranjskoj IV. 186—187, liberalizam na koji sirotinja radnička toliko viče. (»I samo uz ovakvu slobodu mogli su se obogatiti i takvi ljudi, koji nikad i ne pomišljaju na to, što je po duši i poštenju slobodno, a što nije. Pače se može reći, da su se baš takvi najviše obogatili«) IV. 260, liberalci (framasoni) IV. 381, liberalci i socijalisti (liberalizam — nova nauka o slobodi) A. R.: »Mi smo svi liberalci, jer smo proti starim krivičnim pravicama. Mi ćemo se svi slagati u zajednice i zadruge (udruge), dok se izkopamo iz nevolje, u koju smo pali po starih pravicah i po »slobodi«: bit ćemo u njeku ruku socijalisti. A kad se malo podignemo pa kad izkusimo, da nije sve zlato, što se sjaji, — zaželjet ćemo si svoju kućicu, ali u svojoj slobodici, priznavajući brata za brata, čo-

vjeka za čovjeka, a ne samo sebe, kako hoće liberalci, niti bez sebe i bez svoga doma, kako hoće socijalisti« V. 241—244, Nijedna nauka na svietu nije tako strašno svieta prevarila, kao baš liberalna V. 339, liberalizam i Starčević V. 362—363, liberalizam (»treći stalež« ono isto od prilike, što su »liberalci« ili slobodnjaci) VI. 3, nova »liberalna« ili prava gospodska politika i njeni plodovi (»Ni nova politika ne može vladati bez »prisilnih mjera«) IX. 198, »Liberalci su sebi pridržali vlast i gospodstvo nad pukom, ali dužnosti, da se staraju za puk i da mu pomažu, toga »u načelu« ne priznavaju, nego neka se svatko stara sam za sebe. To nije razložno. Kad na ime država strogo utjeruje porez, zove nas u vojnike, izdaje ovakve i onakve propise i naredbe, onda je pravo, da se država i za naše dobro pobrine. Pa to i jest jedna od najvećih neprilika nove liberalne politike. Liberalne vlade neprestano kolebaju u toj stvari: bi li pomagale puku, ili ne bi. Glavna im je misao: ne pomagati i ne starati se »očinski«, a razlog i nužda to traži. Zato kolebaju, kao i svatko, tko ne zna pravo, što hoće.«) IX. 200, liberalci (i reformacija) XI. 46—48, liberalci u hrvatskoj politici (stari ili čisti liberalci i narodni liberalci) XI. 144—149, — liberalci (i Antun Aškerc) XII. 262, moderna liberalna stranka (ilirska ideja s hrvatskim imenom) XIV. 24—26, Ulster—Irska XVI. 127—129, ruski liberali i književnost XVII. 133, ruski »liberali« nešto drugo, nego što su liberali u zapadnoj Evropi, ili prosto: u Evropi XVII. 136, »pravi vjerski liberalizam nije proti vjeri, nego baš u ime svetosti vjerovanja zahtieva slobodu vjere. Dakako da nema ni govora o vjerskoj slobodi kod onih ljudi, koji ništa ne drže do nikakve vjere, a udaraju po onoj, koja im je najmanje po volji.« XVIII. 75, (seljačka stranka) XVIII. 270,

Ličani: Ličan nekoć i A. R. II. 38, Ličani i Srbi (vlasi) II. 78, »Iz krajiškoga posiela« III. 13—14, ličke šake III. 17, Ličani u bosanskoj Hrvatskoj IV. 75, Ličanka (kakova je) IV. 101—102, ličani i kolonizacija IX. 57, u Zagrebu XVIII. 276,

Lid: — lidopis (lidověda) »zašto bi »lid« bio jezgra naroda« (dr Em. Kovař i A. R. po »Osnovi«) I. 265,

»Lidozpyt«: — (dr. Em. Kovař) izučavanje puka I 268—269,

Liečenje: liečenje . . . bolesti — liečenje cieloga našega družtva i njegovih običaja i mišljenja XII. 287—291,

Liečilišta: — »sanatorij« u Zagrebu (»za dobro čovječanstva«) II. 305, Mrzlo lječilište u Krapini — i A. R. V. 60,

Liečnici: občinski liečnici II. 381, »Glavna načela liečničke časti« (»hrvatsko-slavonski« doktori i njihov »ceh«) III. 85—86, liečnici na selu IV. 230—232, — (seljačka djeca kao liečnici u rodnom selu) IV. 264—265, (Doktorske tajne) V. 177—180, liečnik na selu (A. R.: »Ne će doduše seljaci i šoštari biti ravnatelji i primariji ili prvi liečnici u bolnicama (kao što ne će seljaci biti ni kotarski predstojnici, ni sudci, kako su to opet drugi kruhoborci izmislili), ali ne će gledati na izučenoga liečnika kao na čarobnjaka, nego kao na vješta i učena čo-

vjeka, koji mnogo toga i ne zna i ne može znati, koji može i pogriešiti i grdno se porezati, pa je zato dužan i on paziti, te se ne igrati zdravljem i životom neukoga naroda, a osobito je dužan ne sakrivati svoga neznanja i ne pokrivati ga onom starinskom učenjačko-čarobnjačkom maglom, a nada sve je dužan pripuštati i zvati na sudjelovanje u radu za zdravlje zdrav razum i razborit život onih, kojima se za zdravlje ima brinuti.« XII. 287—291, liečnik i »Družtvo za narodno zdravlje« XIII. 113—116, — što znači »potražiti liečnika«? XVI. 60—61, i kotarska oblast XVI. 121, (»ipak jednom« u narod) XVI. 137,

Lihva: VI. 230—233, trgovci-kamatnici X. 27, lihvarenje (kamatničtvo) i Židovi X. 46, — »lihvarstvo najveće i najgore tamo, gdje je narod zaostao, pa nema prometa, a ni novaca« XII. 203—205, zakon proti lihvi XIII. 166—168, XIII. 176—177,

»Likovid«: »liepi likovid« — (kalejidoskop) IX. 168,

Linčovanje: — u politici (najprije Stj. Radića) XIII. 158—159,

»Lipa«: — hrvatsko pjevačko družtvo u Osieku III. 184,

Lirska poezija: — (»lirska poezija [je] čedo Tuge u obće, a kako ne će biti u nas Hrvata, kad nam se već pramajka tako zvala! . . .«) XIV, 198,

Literati: — »literati od dva redka« i A. R. XIV. 18, (ništice) XIV. 22, XVIII. 354,

Literatura: vidi **Književnost.**

Logika: pojmovi — logike i zločin XVI. 145,

Lonjsko polje: III. 265,

Lopovština: — (gospodska politika — u cvietu) XVIII. 79,

Lordovi: — i zemlja VIII. 123, XIII. 74, XVI. 123,

Lourdes: XVI. 187,

Lov: lov i Radići XVIII. 104,

Lovac: lovci (»beru gotovo, što zemlja daje«) III. 37, ljudi su u početku bili lovci VIII. 74, lovac i pastir — to je slobodan čovjek (bojnik ili vojnik) VIII. 74—75, VIII. 80, XIII. 116,

Lovski zakon: XII. 347, XII. 354—355,

»Lud« (Lwow): — I. 273,

»Lud bialoruski na Rusi litewskiej« (przez Michala Fedorowskiego): — (A. R. o poljskom pisanju) I. 240—241,

Ludorije: — (karneval) XVI. 196—197,

Ludost: — za koju ne treba svjedočbe VI. 16, sviet poludio za »civilizacijom« i »slobodom« VIII. 14, (»Vukov je jezik — srpski jezik, pa je

i današnji književni jezik Hrvata — srpski«): — ludorija! (A. R.) XIV. 15,

Lugari: — i šumari III. 388, lugari i napadaji na seljake XII. 370—372, XIII. 160—161,

Lukno: — i »župna crkvena občina« (»... lukno bi se imalo odkupiti poglavito radi toga, što radi njega neprestano nastupaju svadje izmedju župnika i župljana, a to je zato, što to lukno nije uredjeno: niti je jednako uredjeno u svim župama, niti ga jednako pobire svaki župnik, a nigdje nije nikada javno proglašeno, na kojem temelju i koliko tko ima davati, tako da se mnogo puta čini, da svaki župnik uzima lukno po volji, — i od tuda tolike neugodne svadje, dapače i parnice«.) XIII. 107—110, (što pop sanja o raju?) XVIII. 183—184,

Luksus: — što je i bi li moglo biti bez njega II. 122—125, (seljačtvo i gradski sviet) A. R.: »dok seljanka, koja drži kuću, ako već kupi maramu (rubac), dade za nju najviše 8 do 10 K, te ju nosi više godina, dok će gospojin šešir za koji mjesec na smetište? Pa ipak se za to ne pita, nego: Daj povišicu, »jer se ne da živjeti!« Zašto ciela iztraga o svakom zalogaju i koraku seljačkom, kad bi njemu trebalo pomoći? Zašto se ne traži takova iztraga, kad se daje činovnicima?« XIII. 23, luksus i moda ne će Podravine upropastiti XVI. 119,

Lupoglavci: XII. 294,

Lutorani: turski »lutorani« (u Bosni) I. 174, »turski lutorani-fukara« I. 175, lutorani (protestanti) i knjige za narod V. 354, (i Kalvini) IX. 172—174, naši lutorani (A. R. »Naši ... stari »lutorani«, hrvatski i slovenski, ne zaslužuju posebne kakve slave kao „narodni" ljudi«) XI. 44—48, (Kolar i Šafařik) XII. 135—137, (nevino osudjeni) XIII. 51—52,

Lutrija: — (pljuni u šake — najsigurnija lutrija) II. 175, lutrija (bila mala, ili velika, — ... paklensko djelo) IV. 328—331, XII 316,

Lužica: I. 278,

Lužički Srbi: II. 105.

Lj

Ljepota: djevojke u Bosni I. 164, ljepota prirode i »turisti« VI. 218—219, (ljepota — čistoća) XI. 66, ljepota i milina nije s toga liepa i mila, što je klasična, nego što je — čovječja XVI. 34—35,

Ljeto: zašto se tako zove VIII. 33,

Ljetopis: — prije i poslie Isusa (A. R.) VIII. (»Božićnica«) 52—55,

Ljubav: — i moderna kultura (»Ljubav«, »srce«, »duša« — bez svega toga mogu biti ljudi moderne kulture) I. 111—112, ljubav u narodu II. 59, što je to ljubav, — tko to zna? (i dobrotvornost) V. 321—324, ljubav

i čovječja narav VI. 5—6, ljubav u politici (A. R.) VI. 222—223, ljubav za narod i gospoda VII. 13, »očinska ljubav« — poglavara XII. 256, (u Starčevića) XIV. 25, ljubav prema narodu XVI. 21, ljubav prema narodu [kult naroda] XVII. 144—151, A. R.: »Ovaka je od prilike evropska ljubav prema »ljubljenomu narodu«: pišeš o njem u novinama gotovo sa suznim očima, vidiš u njem silu i spas, — a sretneš li kojega živa na ulici, — ne znam, bi li mu bez maloga onako okolišanja podao ruku«. gospodska ljubav prema seljačtvu (»mužeku«) XVIII. 147,

Ljubljana: — kao hrvatski glavni grad (Kad bi već trebalo promieniti glavni grad hrvatski, bolje bi bilo prenesti narodnu snagu u bielu kranjsku Ljubljanu — Niemcu pod rebra!) III. 338,

Ljudožderstvo: — današnji život III. 228, ljudožderi (kanibali) A. R.: »Dobri ljudi, pa bili zadnji divljaci, stalno nisu nikad bili ljudožderi« IV. 235—236,

Ljudstvo: — i njegova zviezda III. 417.

M

Macedonija: Maćedonija, Srbi i Bugari I. 210, Macedonija, Bugari i Rumunji II. 320, baš radi svoje macedonske braće Bugari se mogu složiti III. 72, V. 111—112, buna u Macedoniji V. 240, Macedonija i Turci VI. 171, Macedonija i plebiscit VII. 98, XIII. 84,

Madej: — = Asmodej (vrag zavodnik) A. R. I. 233, I. 254,

Mađari: »madžarska buna« II. 4, mađarski i hrvatski računi II. 31, II. 84 85, Madžari — »klin« II. 104, Madžari i Rieka II. 91, Kada su došli Madžari u naše susjedstvo? II. 212—215, i Rus (A. R.: »od svoga otca o Madžarima niesam čuo ništa zla«) II. 213, Madžari niesu nikad oružjem osvojili naše zemlje II. 213, svaki deseti Madžar židov II. 254, Niemci, Madžari i židovi (protiv hrvatskih biskupa) II. 287, drugo su Ugri, a drugo Madžari II. 342, madžarski svetac sv. Stjepan i Hrvati II. 357, Madžari i Dalmacija III. 114, ugarski Madžari i »madžaroni« III. 165—169, Madžari i žena (»samo Madžar, mislim, može dati ženu za konja«) III. 180, Madžari i Niemci III. 201—204, madžarske seljačke zadruge III. 214, »madžarski izdajica« III. 214—215, kako su ilirci (Medjumurci) došli u glavu madžarskoj gospodi III. 256—260, Madžari i Hrvati (»neka nama dadu naše, pa mirna Bosna i Drava bez mosta!«) III. 260, Madžari i hrvatska narodna nošnja (Poznato je, da su Madžari došli u naše susjedstvo na pol goli, pa su primili hrvatsku nošnju) III. 378, Madžari zrnce pieska medju dva mlinska kamena, medju kamenom njemačkim i slovjenskim III. 427—428, (prava madžarska glava premalena i prevjetrena za velike osnove...) IV. 35—38, Madžari i Franjo Ferdinand IV. 63—64, madžarska sabornica i ciganski ukus (A. R.) IV. 140, Madžari i Slovaci IV. 158—159, (»U strahu pred Niemcem zvat će još i Madžari Rusa

u pomoć ...«) IV. 159, Hrvatski novci i madžarski računi IV. 180—185, — i Rumuni (i Madžari propadaju) IV. 204—205, madžaretine u Hrvatskoj IV. 239, (»Madžar nije ni iz daleka par Niemcu i Talijanu, to je jedno; a drugo: ni dugo jahati nije baš lako, osobito na zdravu i jaku konju ...«) IV. 310, Madžari i vojska V. 27, Madžari u Hrvatskoj i Stj. Radić V. 63, madžarska briga za dalmatinsku Hrvatsku V. 237, Madjari i židovi V. 351, (madžarski imperijalizam) VI. 39, Madžari i Hrvati VI. 52—55, Madžari i Hrvati VI. 74—75, VI. 117—120, Madžari (najbjesniji vikači za rat) VII. 138, Madžari i Wilson VII. 155, Magjari i Ugarska VII. 181, Kako su Magjari došli do vlasti u Ugarskoj? (»više tudjom pomoću, ili zbog naše neuputnosti, nego svojom snagom i pameću«) VII. 181—182, zašto se Magjari nisu omrazili Slavenima toliko kao Niemci (»zato, što Magjarâ ima malo i što su u Evropu došli gotovo goli, gladni i na pol divlji, pa su baš medju Slavenima našli sve, što im je trebalo: tu su se oni počeli učiti ljudskomu životu. No ima jedna stvar, koja je Magjare i bez njihove krivnje omrazila prosvićenim Slavenima, a to je ovo: Magjari su se utisnuli medju Slavene tako, da su ih razdielili: razdielili su Čehe i Poljake od Slovenaca, Hrvata i Srba na južnoj, a od Bugara i Rusa na južno-iztočnoj strani«) VII. 187, Magjari — Nisu oni loši politički trgovci VII. 190, Magjari — ne mogu ništa proti pangermanizmu VII. 195—196, što Madžare drži na okupu već tisuću godina? (država, borba za slobodu u prošlosti i Niemci) A. R.: »Ljudi, koji mirno stvar prosudjuju, misle, da bi najbolje bilo za Madžare, kad bi se pomirili sa Slavenima, osobito s Hrvatima, pa i Rumunima IX. 39—42, Magjari hoće svoju industriju IX. 44, Magjari i »simpatije« u Hrvata (»novo« magjaronstvo) IX. 87—88, Magjari i ugarski kralj (Kruna) IX. 120—124, Magjari predobili za svoju politiku i onu hrvatsku opoziciju, koja je do sada vodila u cielom hrvatskom narodu prvu rieč (riečka odluka — resolucija) IX. 127—130, Magjari i Srbi (hrvatski »saveznici na iztoku«) IX. 154—156, Magjari i magjaroni X. 11—14, Magjari i Rieka X. 15—19, X. 20—22, Magjari u banskoj Hrvatskoj X. 72—74, Magjari i rezolucionaši (Hrvati — od Magjara!) X. 83—86, Magjari i magjarski jezik (nametanje Hrvatima) X. 95—98, u Sriemu X. 117—118, Magjari u Hrvatskoj X. 174—175, (Kad su vikali, onda su bili bijeni! [1848.]!) XI. 20, Magjari i posebna magjarska državna banka (spremanje na veliku jednu otimačinu) XI. 98—99, Magjari — azijati XI. 101, Magjari i slavenstvo XI. 126—127, XI. 141, (— liberalci) XI. 144—149, »Magjarima nije nikada vjerovati« XI. 221, Magjari i koalicionaši XII. 40—48, što oni drže do seljaka (umorstvo Achima) XII. 63—71, Magjari i Slavonija (borba proti nagodbi) XII. 123—127, Magjari i Austrija XII. 198—200, Magjari i židovi nad Hrvatskom XII. 216, XII. 225—226, XII. 236, Magjari i izborna reforma XII. 333, »unionizam« XIII. 85—87, Magjari i Mongoli — konjarski razbojnički narodi XIII. 119, Kako se Magjari uvlače u naše? — Zakon o izvlaštenju zamljišta za morsku obalu XIII. 151—158, magjarska samostalnost XVI. 19, Madžari i Hrvati (A. R.: »Mi smo kulturno jači i ako hoćete zapadniji od Magjara«) XVI. 192—193, »Magjari iznose pod svojom napravom pred svijet kao svoje, ono što je

u istinu naše« [kulturni elementi] XVI. 193, Magjari i hrvatska imena XVI. 210—216, Magjari i [Jadran] XVI. 223—224, Madžari (i Niemci) u Hrvatskoj XVIII. 21—23, XVIII. 24, [Marko Krizin-Körösi!] XVIII. 30—31, Madžari i kralj XVIII. 62—64, XVIII. 66—70, (košutovci) i sloga Srba i Hrvata XVIII. 82, (željeznice i Hrvati) XVIII. 87—92, (Madžari će se ljuto prevariti) XVIII. 146, XVIII. 259,

Mađaroni: — »jedinstvenaši« (»unionisti«) III. 150—152, madžaroni i Srbi III. 151—153, A što će narod, ako »madžaroni« popuste? III. 165—169, »madjaronske« novčane vjeresijske zadruge III. 232, madjaroni i saborski izbori 1901. III. 361—362, madžaroni ne će »sukobâ« s Ugarskom III. 370, najgore svjedočanstvo za madžarone (Da ustanu svi madžaroni proti tomu, kako se u nas robe novine, — ne bi se robile) IV. 36, madžaroni bi htjeli Dalmaciju IV. 92, pravi madžaroni IV. 173, madžaroni i Dalmacija IV. 332—333, »Zašto madžaroni mirno gledaju, što se s nama radi?« IV. 357, Dolje s madžaronima! V. 347, (Od takvih se ljudi nemamo ničemu nadati) V. 349, »preokret« madžarona (»ako se Madžari ikada preokrenu, preokrenut će se onda, kad se — preokrenemo mi Hrvati«) V. 383, što su madžaroni (Nema više »madžarona!«) VI. 37—40, madžaroni-Srblji VI. 94—95, (Gdje su odhranjeni?) VI. 165, VI. 267, madžaronski agenti i A. R. VI. 268, madžaroni (i starčevićanci ili pravaši) njima »glavno je kraljevstvo i državno pravo, a za narod malo pitaju jedni i drugi« VI. 280, madžaroni i Beč (kod nas težko hvaliti »madžarona« i onda, kada što dobra uradi) IX. 46—49, Kako su nastali novi magjaroni IX. 77—80, magjaronstvo (Hrvati s Bečom ili s Peštom?) IX. 84—88, magjaronski Srbi IX. 145—147, magjaroni — proti magjaronima! IX. 160—162, X. 11—14, madžaroni XI. 144—149, (i Tomašić) XI. 197, magjaronstvo (i starčevićanstvo) XI. 257—260, poraz magjaronstva u hrvatskom saboru XII. 17—20, nova magjaronska četa (»Stranka narodnoga napredka«) A. R.: »Gdje se do vraga, Bože prosti, kuje ova zločinačka rugoba o njekakvom bratstvu s Magjarima-azijatima i s njihovim židovima, koji nas do kosti oderaše i do praha poniziše, — dok se u domovini rodjena braća vriedjaju i uništavaju radi sitnica!« XII. 94—99, stari magjaroni (i Slavosrbi) XII. 112—113, XII. 139—140, XII. 198—200, XII. 230, XIII. 85—87, (i starčevićanci) XIII. 136—140, XIII. 156—158, gospoda-magjaroni XVIII. 9, XVIII. 44, (»Dnevni list«) XVIII. 48, stari i novi XVIII. 316—317, (magjaronstvo i starčevićanstvo) XVIII. 320—321, protiv »Matice Hrvatske« XVIII. 351—354,

»Majka Hrvatska«: — to je samo rieč, jer svatko zna, da ga je rodila njegova majka IX. 120, (»Majku Hrvatsku imali su na jeziku toliki špekulanti da su te rieči odurne, pa se poštenu i iskrenu čovjeku gade, a i boji se opetovati ih već od straha, da mu nitko ne će vjerovati ...«) XII. 257,

Majka Isusova: (Majka Božja) — (i svaka ona kukavna i jadna majka, kojoj je prva briga, da joj sin dobije »službicu«, pa bilo to i iz ruke narodnih neprijatelja i ugnjetavača ...«) V. 94,

Majstori: — nekad i danas II. 73—74, majstori-seljaci XII. 272,

»Mali Sveznadar«: — II. 320,

Maltarina: — i hrvatski seljaci II. 43,

Mane: (Ima mana i u seljaka) XIII. 22—25,

Manifest: (proglas) cara Karla IV. i demokratizam (potresao carstvom) VII. 155—156,

Manjina: pravo manjine VII. 57—58, — zaštita manjina i tajno (pismeno) glasovanje u izborima VII. 99—101, manjina i većina u političkom životu X. 39—40,

»Massa«: — »prosto« množtvo naroda II. 129—131, massa i »nadčovjek« (»Napoleončići«) III. 102, masa i strah od države VI. 131, »množtvo« bez razlike staleža VII. 128, masa u gospode (»to je neinteligentna naša tužna »inteligencija«, koja ništa ne misli svojom glavom«...) IX. 68, massa i natražnjaci (kukavci) X. 37, kad narod nije narod, nego masa XVIII. 11, gospodska masa (»Je li sva ta gospodska masa izgubila pameti, da danas liže ono, na što je jučer pljuvala? Vjeruje li to gospodsko množtvo u sve ono, na što klima glavom? — Ne vjeruje, već naprotiv vidi, da je sve to laž. A kad koga uhvatiš za dušu, pa ga upitaš: Pa zašto onda pristajete uz te ljude? — onda odgovaraju: Nije druge, ne može se drugačije! Kad je sve krenulo tim putem, što ću ja sam na ruglo cielomu svietu! U ostalom — to i jest politika, jer politika je... (tu reče gadnu nepristojnu rieč). A kad tamo, nije istina, da je cieli sviet nekamo krenuo, nego je njekoliko ljudi popljuvalo svoju prošlost i svoje uvjerenje, njekoliko spekulanata dobilo u ruke novine, pa udri dokazivati, da je bielo crno, a crno bielo. A ostali sviet nema kuraže, da ustane proti toj lopovštini — i zato je gospodska politika u cvietu.«) XVIII. 79, XVIII. 84,

Mašinizam: — (Michelet) i A. R.: mašinizam i »humanitet« (»Djelovanje se ovoga mašinizma najbolje vidi u onoj: čovječanstvo, ne čovjek. Je li istina, da se mnogo govori i piše o »humanitetu«, ali samo tako, da k nijednomu od nas ne dođe živi čovjek?) I. 111,

Matador: — (»pritukač«) V. 348.

Materijalizam: — i misticizam I. 115, materijalizam prema tradicijama čovječanstva i narodâ: on ih ruši, I. 179, XVII. 149—151,

Materijalna kultura: što je narodna materijalna kultura (životne potrepštine i rad) I. 22,

»Materyaly antropologiczno-archeologiczne i etnograficzne« (Krakow 1897): — I. 242—244,

»Matica Hrvatska«: I. 234—239, »Matica Hrvatska« i narodne knjižnice (A. R.) V. 12, knjige »Matice Hrvatske« VI. 13, (staro narodno družtvo) IX. 171, (i »Družtvo hrvatskih književnika«) XIV. 219—222, izdanja »Matice Hrvatske« za god. 1908. i kritičari XIV. 253—261, (i frankovci) XIV. 266—267, »Matica Hrvatska« i grobari (»Agramer

Zeitung«) (»ne želimo »Maticu« vidjeti u dnevnoj političkoj borbi«) XVI. 97—99, (Stjepan Radić i A. R.) XII. 245, izvješća tajnikova (A. R.-a) XIV. 35—68, (uprava »M. H.« i navala »mladih«) XIV. 66—68, (»Glas Matice Hrvatske) XIV. 83, reforma »M. H«. predlog Vjekoslava Radmilovića i A. R.: »Hoćemo li »Maticu«, koja će gledati na sav obrazovani narod, ili hoćemo »Maticu«, koja će paziti na vruće želje jedne stotine čistih književnika? Odgovor je, držim, na dlanu?« XIV. 114—128, knjige »Matice Hrvatske« za god. 1907. XIV. 198—214, (A. R.) i Khuen XVI. 177, (A. R. i Oton Iveković) XVIII. 340—341, (»... poslie »Matice« i uz nju stvorio je narod i druge institucije, koje bi svaka na svoj način znale čuvati zavjete naših otaca i djedova. Ali nemojmo se varati. Posebna jedna i nad svaku sumnju uzvišena čuvarica djedovskih zavjeta bit će hrvatskom narodu nuždna i onda, kad narod sebi osnuje i najvišu svoju instituciju, kada dodje do svoje države, — jer ni državna institucija ne čuva svagda narodnih zavjeta. Narodne zavjete čuva genij naroda, koji se nigdje tako ne očituje, nigdje tako pobožno ne vrši narodnih zavjeta — nigdje, kao u hramu knjige narodne. Za to mi ustajemo na obranu hrvatske knjige, u kojoj genij naroda treba da čuva narodne zavjete. Nije nam stalo do koje stotine članova, jer se je narod postarao, da toga »Matica« i ne osjeti. Ali nam je stalo i do jedne jedine duše, koju bi prkosno piskaranje moglo smutiti. Čim narod prestane gledati na »Maticu« kao na čuvaricu djedovskih zavjeta, onda može slobodno i sama »Matica« prestati. Slavno i u povjesti narodnoj sveto ime »Matica« ne smije da postane puko ime jedne nakladničke firme, s kojom bi se napokon nezadovoljni njezini dobavljači rukopisa mogli po novinama natezati. Ili »Matica Hrvatska« ima u narodu svoju misiju, — ili »Matice« i ne treba.«) XVIII. 351—360, (knjige za godinu 1905.) XVIII. 362—371,

Medicina: (popularizacija medicine) i A. R. XII. 287—291, »Liečnička će znanost i vještina — kao što i svaka znanost i vještina — dalje biti i ostati u časti, ali samo zbilja znanost i vještina, a ne sljeparija« XII. 287—291,

Medicinari: (»— [drugo su medičari ili licitari, drugo ova gospoda medicinari]: ovi će se starati, da groblje ne zaraste dračem i travom, jer će to biti liečnici, koji će liečiti narod.«) II. 204,

»Medjumurska Zorja«: — V. 10.

Medovina: — (»gvirc) III. 69, točenje medovine III. 285,

Međumurje: župnici i kapelani II. 64, madžarsko ugnjetavanje u Medjumurju II. 270—271, Medjumurje, koje je do jučer bilo hrvatsko II. 344, Medjumurci (i »Dom«) III. 36, Medjumurje nije madžarska zemlja, nego je to sada zemlja ugarska, u kojoj živu Hrvati III. 249, Medjumurje i Istra (Kad će se Medjumurju roditi njegov Vitezić?!...) IV. 218, IV. 382—383, Međumurje i briga A. R-a (»Medjumurska Zorja«) V. 10,

Megalomanija: — malih naroda (»Ne mogu na dugo dokazivati, da se je

samo pod dojmom veličine rimske, koja je barbare posve zaslijepila, razvila nezdrava megalomanija malih naroda. Ta je megalomanija tim pogubnija, što je — posve po uzoru rimskom — imala pred očima veličinu države, vlasti državne, teritorija, — a na narod se nije ni osvrtala. Barbari, uzgojeni u rimskoj državnoj i historijskoj školi, imali su pred očima samo državu, jaku državnu vlast, velik teritorij: stvarali su države bez naroda. Mi u tom i danas bolujemo. Više i ne treba da kažem. Ovo je tim veća nesreća za nas, koji smo maleni, a hoćemo da budemo veliki — na račun drugoga i proti njegovoj volji: pripajamo i odvajamo dijelove zemalja, pače i naroda, — a toga naroda, koji bi imao biti osnov toj veličini, i ne poznamo. To je upravo način rimski: snivamo o velikoj državi, u kojoj bi nas hranila i branila što brojnija misera contribuens plebs, — pravi naš narod, naša krv, iz koje smo izašli, od koje smo i — otpali.«) I. 124, megalomanija kod učitelja i u saboru XII. 366—367,

»Mélusine«: — (Henri Gaidoz) I. 279—280, XV. 7,

»Memorandum«: — Zagorca i Franka (A. R.) XI. 41—42, — pravaška spomenica XVIII. 329—330,

Mesari: nepodobštine zagrebačkih mesara ... što ih čine seljacima (»Ta ovi mesari nisu gospoda: ... Pa zašto ovako rade sa svojom seljačkom braćom?«) XII. 156—159, XII. 273,

Mešetari: — žitom XII. 248—249, u politici XIII. 176,

Metafizika: — historijosofije i filosofije I. 293,

Mezopotamija: — i »Medjurieč« ili »Medjurič« V. 157,

»Mi«: (Promislite, koliko je snage u nama, kad možemo viknuti: Mi!) III. 187,

Migracijozna teorija: — i hipoteza o pripovijetkama (J. Polivka) i A. R.: »ovo pomišljanje: da pripovijetka na jedanput postane gotova, cijela — posve krivo. Pripovijetka nastaje sve po malo od neznatnih događaja, — ili dok se ne izrodi i ne propane.« I. 302,

Milieu: — i opreke među članovima iste etnijske skupine I. 92,

»Milinovci«: XII. 18, (i franko-furtimaši) XII. 99—103,

Militarizam: — i A. R. (»svakako se može reći, da je tomu već prošlo vrieme, da se narodi stanu mučiti, kako bi stvorili svaki svoju novu vojsku, — kad se već i današnoj vojsci broje godine ako joj se i ne broje dani«) V. 263, što je militarizam (vojnički »duh« — sliepe pokornosti) VII. 140, militarizam i socijalisti VII. 153,

Milostinja: — i javna dobrotvornost (»Milostinja se ne dieli u družtvu, nego svatko to obavi sam sa sobom, po onoj doista pravoj: da ne zna ljevica, što čini desnica.«) XI. 114—118,

Ministar: — zemljodjelac I. 153, ministri u Srbiji kralja Milana (»dobro debelo krali narodne državne novce. To je prekrasno!«) II. 304, ministar bez torbe (bez »listnice«) III. 238—242, »hrvatski« ministar III. 239, ministri bez plaće i bez penzije III. 409—410, »hrvatski: ministar

V. 189, ministri i politička nestalnost VIII. 87, ministar-razbojnik (Nasi) X. 154—155, ministar nije nikada ministar-demagog XVI. 209,

Ministarstvo: ministarstvo »za kulturne vanjske poslove« VII. 56,

Mir: »Mir božji« (u vezi s treuga Dei) I. 274, — Seljak je za mir II. 244, mir i ljubav medju hrvatskom gospodom i seljačtvom III. 84, oružani mir (strašniji od rata) IV. 234—235, mir i red u seljačkom ratarskom životu (te pokornost i poslušnost!) VIII. 82, (i rat) XIII. 45—46, mir — ideal (fizička nužda) XVI. 189,

Miroljubivost: — seljačka »to danas nije više nedostatak, nego je više vrlina i prednost« VIII. 82, seljačka miroljubivost i politika u budućnosti (saborovanje) VIII. 87,

Mirovina: — (penzija) strašno kvari naš sviet III. 245,

Misao: — prosvjete I. 6, prva misao o »narodu« rodila se u nas iz koncepcije slovinskoga svijeta I. 123, mišljenje o narodu I. 234—235, hrvatska narodna misao II. 68—69, II. 83—85, II. 182, misli (zlatne kule) u zraku (»Ej, koliko sam ja tih zlatnih kula u zraku leteći sagradio!«) II. 236, misao slobode (misao je jača od svih topova, pušaka i bajoneta) III. 13, tudja misao zavrtila našoj gospodi glavom i odmamila jedne ovamo, druge onamo III. 43, Ima ljudî, koji se boje, kad drugi ljudi misle. A osobito ih ima, kojim nije drago, ako seljak »previše misli«. Ja medju ove ne spadam. Seljak i onako malo ima: dajte mu barem misliti — kad nema jesti ... III. 76, jedna hrvatska misao u Herceg-Bosni III. 143, misao samo na svoje crievo III. 189, nema tih bajuneta, pušaka, topova, ni nikakvoga oružja, koje bi moglo tako daleko vladati i zapoviedati, kao što to može misao III. 211, vjerska misao III. 211, Tko je prosviećen, taj misli (svjetlo je misao) III. 256, misao hrvatska III. 350, misao hrvatske slobode (i Starčević) III. 408, svjetska misao IV. 19—20, velika misao (svaka velika misao tek je onda prava velika, kad ju razumije jedan cieli narod, ili bolje, kad ju razumije cieli sviet) IV. 84, velika misao (samo ona može spasiti narod od propasti) IV. 90, državna misao kako nastaje IV. 163, misao u politici IV. 349, hrvatska misao IV. 380, narodna misao (u zagrebačkom kazalištu) IV. 381—382, samo po jednoj i jednakoj misli ljudi su složni, ljudi su braća, ljudi su — ljudi V. 34, slobodna misao (izdali su je i popljuvali — liberalci) V. 340, misao i sloga u ljudi VI. 7, madžaronska misao VI. 38, »madžarska državna misao« VI. 118, misao nove hrvatske politike (»Mi se nemamo ničemu nadati ni od Madžarâ, ni od Niemaca, ni od jednih i drugih zajedno; nemamo se ničemu nadati ni od Talijanâ, ni od Rima i pape; i ne samo da se nemamo nadati, nego se i ne smijemo nadati, jer štogod bi oni nama dali i priznali, dali bi nam i priznali samo onda, kad bi to bilo na štetu našoj braći, a po tom i nama«) VI. 196—197, misao za pravo i pravicu VI. 227, misao o »velikoj i slavnoj« domovini VI. 269, osnovna misao i načela H. P. S. S. VII. 17—19, glavne misli H. P. S. S. VII. 26—37, misao o narodnom pravu VII. 76—78, narodna misao ili nacionalizam: čitav se narod diže za jednu misao VII. 141—

142, narodna misao (narodni princip) VII. 154, hrvatska državna misao VII. 165, ilirska i jugoslavenska misao kod Srba i Hrvata VII. 168—169, srbska misao VIII. 12, popraviti cieli sviet — to je velika misao (»težko maloj glavi, kad u nju dođe velika misao«) VIII. 27, misao čovječja (njezin izvor i cilj); glavne svjetske misli VIII. 107—110, »velike misli« i »veliki ljudi« IX. 60—61, jedna pučka politička misao IX. 82—83, glavna misao gospodske politike IX. 192, »slobodoumne« misli IX. 195, misao »u okviru zakona« IX. 199, misao o narodnoj suverenosti je posve naravska misao, koju shvaća svaki zdravi razum IX. 204—205, misao »napredne« stranke i A. R. (»Da koja ozbiljna misao postane čin, za to treba ozbiljan čovjek, koji misao shvaća i hoće da postane djelo, t. j. hoće i zna, što hoće«) X. 110—116, »mi držimo, da je vjera u Spasitelja svieta — temeljna misao prosviećenoga čovječanstva« X. 141, katolička misao u službi politike X. 197—200, gospodska misao XI. 18—19, Misao pravaška (starčevićanska) samo je narodna, a nije i politička i družtvena (socijalna) i prosvjetna i t. d. XI. 50, sasvim gospodska misao o »časti« XII. 86—88, misao = duh XII. 252—255, misao sveudiljnog napredka (Ta je misao za naš narod, koji se još čvrsto, kao i svaki neprosviećen narod drži misli, da je »svaki dan to gore« i da »nikad dobro biti ne će« tako važna, da se nikada ne bi smjela pustiti s vida.) XIII. 31, misao o jedinstvu južnih Slavena (jugoslavenska misao) i Hrvati XVI. 113—117, svaka zdrava misao, koja hoće da čovječanstvo ili narod povede na drugu stazu, treba da se naravski razvije iz predjašnjih misli XVIII. 6,

Misionari: kršćanski vjerovjesnici ... oni se bave tuđim tim običajima i vjerovanjem samo od nevolje, samo da ih uzmognu što prije i što uspješnije uništiti I. 11, misionari u Kini (»tužna je to ljubav i pravica«) II. 256, XVI. 171,

Mislioci: — koji su u skladu sa slavenskim svojim narodom — (to je posao daljega rada naših učenjaka i pisaca, da nadju i odrede A. R.) IX. 107,

Misticizam: — i materijalizam I. 115, misticizam srednjevjekovnih motiva »se je rodio baš negdje onda, kad je izumrla loza hrvatskih naših kraljeva« — [»biblijski epi«] XVI. 90,

Mito: ministar-razbojnik Nasi (i »Panama«) X. 154—155, seljačka stranka o podmićivanju političkih pristaša (Zlodjelo na vidjelo) X. 105—208, XI. 131,

Mitologija: — (vjerovanje) i poezija I. 62, mitologijske priče I. 213—214, mitologijska metoda (Dragomanov, Tille i A. R.) I. 307, XVI. 35, gluposti iz grčke mitologije i tvorevine naše narodne kulture XVI. 59, tumačenje mitologije [i ritualno umorstvo] XVI. 142—143,

Mitrovica: II. 148,

Mitus: — u duševnim plodovima I. 307,

Mjenica: — (veksl) II. 25, židovska mjenica II. 216—217, »Mjenica vam

nije ništa drugo, nego jedna stvar, koja svu našu muku trpa, da što prije dodje u tudji žep« II. 217, II. 226,

Mjerilo: seljačko, narodno mjerilo u prosudjivanju (»Pita se naime, kako imamo prosudjivati sve to, što se kod nas radi i na što se troši: Je li to za narod? Pa kad je eto spomenuto, kako su se seljaci u kazalištu smijali onomu, što je najpotresnije, t. j. gospodi najljepše, — mogli bismo načiniti probu, pak koju stotinu seljaka dovesti i u sabor, pa da vidite opet smieha kod najpotresnijih i najsvečanijih prizora ... Toga je smieha već i bilo, samo malo. Ne bi li i tu bilo dobro uzeti seljačko, narodno mjerilo?«) XII. 268—271,

»Mjerodavna mjesta«: — XIII. 130—133,

Mjesec: — i kriza u bolesti I. 180,

Mjesečnjaci: II. 173,

»Mladi«: — i stari III. 10—11, pravi »mladi« u Hrvata (Gaj) i »mlada garda« (1895.) V. 213, (i stari u stranci prava) i Hrvatska seljačka stranka VI. 78—79, »mladi« kao »bezbožci« (i popovi) VI. 93—94, »mladi« i »stari« u politici VI. 150, mladi »pokretaši« VI. 219—220, pobuniše se »mladi«, digoše se djeca na otce IX. 168, »mladi« — (u političkom i u književnom životu) — grobari hrvatskih preporodnih ideja i A. R.: »Ni ja nisam star. No pojava me je nove generacije — i prema meni nove i meni tudje — uvjerila, da zbilja živimo brzo, i da je razlika od 3—4 godine ipak već razlika« XIV. 15—31, »mladi« i »stari« (»Matica Hrvatska«) XIV. 59—82, (u Družtvu sv. Jeronima«) XIV. 169—171, XIV. 267,

Mladost: — mladež na selu (»Reljković ... veli: »gdje večernje nema, neka uče liepe bogomolje«. To je previše, tako ne može biti.« A. R.) II. 187, što pristaje mladićima II. 191, ništa nije ljepše na mladom čovjeku, nego mlado srce, koje se ne boji ništa i nikoga III. 11, mladost i »mrtvilo« III. 64—65, mladost i rad za narod III. 269—270, (A. R.: »Nikakva svjedočba na svietu ne može dati mladiću od 25 godina ono, što ima čovjek od 50 godina.... Kako će mladić od 25 godina zapoviedati cielomu jednomu kraju, koji ima po 30 do 40 tisuća duša?! A ima i toga već po svietu«) IV. 172, mladež i rodoljublje VI. 116, srbska i bugarska (i hrvatska) mladež »potrebno, da se što prije sastane i sva naša mladež, t. j. hrvatska i srbska. Ili da počekamo, dok se toliko prosviete naši seljaci, pa da se oni sastanu? Pa zašto ne bi i to bilo! Našli bi se i za to vodje.«) VI. 143, »Svi znamo, što je mladost. Kaže se doduše: bez starca nema udarca, — ali to se, čini se, i kaže samo zato, što se kadkada medju mlade umieša starac, pa povede ili uputi, a i pritisne, a i mladi mu onda — više od šale — priznadu, da bez njega ne bi bilo ništa. Ali sviet stoji na mladima i ostaje na mladjima« (školska mladost — crnoškolci) XII. 255—257, seljačka mladež i kazalište XIII. 183—185, izmoždena gradska mladež XIV. 30, kad mladi slušaju starije ne slijepo i bez pameti, već s vidljivim obzirom na život (Konavle) XVI. 31—32, naša mladež (A. R.: »Mi ne precjenjujemo mladež i u životu naroda, ali

smo čvrsto uvjereni, da zlo rade i po sebe i po narod oni, koji bilo kakav pokret mladeži ignoriraju«) XVI. 46—49, XVI. 61—62,

»Mladost«: XIV. 16—17,

Mladoturci: XVIII. 143,

Mletci: Mlečani i Hrvati II. 20—21, mletačka republika i Napoleon (A. R.: »Nam je pri tom najkoristnije bilo, što je uništio staru griešnicu, republiku mletačku...«) VIII. 138,

Mljekarstvo: tvornica sira III. 33, mljekarske zadruge III. 123—124, »urediti mljekarne i sirarne po mogućnosti u svakoj obćini« XIII. 9,

Množtvo: »prosto« množtvo naroda II. 129—131, »množtvo« bez razlike staleža, t. j. narod VII. 128,

Moda: »Pariska moda« (Moda djecu davi, jer moda ubija stare i dobre običaje. A kad žene ostave stare i dobre običaje, onda je njih ostavilo poštenje.) III. 24, (u Podravini) XVI. 119,

»Moderna«: XVIII. 361,

»Moderne Völkerkunde« (Th. Achelis): — I. 244,

»Moderno«: (ja nisam protivnik »modernome«; ja samo pod tim razumijevam svaki napredak bilo u kojem području znanosti i umjetnosti, dočim odbijam stanovite zablude, u koje su drugdje, a i kod nas pojedini »moderni« zagrezli.) XVI. 64, moderno u Marulića XVI. 90—94,

Molitva: — velikoj gospodi: »Kruh naš svakdašnji dajte nam danas, i sutra i prekosutra...« II. 276, nazdravica i molitva mladoj (svatovi u Konavlima) molitva mladiencima III 208, pomoliti se Bogu prije posla — to je svakako liepo IV. 93, molitva za batinu (»Malo je doduše čudno moliti Boga, da njetko dobije batinâ, ili čak kuglu u glavu, — ali mi smo na to naučni: u našim se crkvama moli barem svake mlade nedjelje za cara i kralja, da mu Bog da »neprijatelje svladati«, ili kako naši latinski svećenici mole od oltara: »hostes superare.« —«) VI. 79, (»Svakomu se, ako ništa drugo, mora dopustiti, da se moli Bogu, kako hoće, gdje hoće i u miru«) VI. 192, (u nazdravicama) XVI. 36,

Monarhizam: — u Francezkoj (i republika) IX. 151—152,

Mongoli: Mongoli i — Englezi XIII. 120, XVI. 169,

Monopol: — (Što je to »monopol«?) A. R.: »Ovo nije hrvatska rieč, nego grčka, ali njekako zvoni, kao da Hrvat kaže: »meni pol«! Pa baš tako i jest: tko ima ovo pravo, kao da kaže: »meni pol svega dobitka«! Ali kad bi bilo samo tako! Nego je obično »meni sve«! II. 105—107, II. 142,

Moral: javni moral u novovjekom družtvu XII. 267, moral i — akademija [francezka] (A. R.: pozitivnosti u moralu nema bez kršćanstva: — »Tjesnogrudni i uskoga pogleda ljudi straše se dakako ove istine u neosnovanoj bojazni, da povrat k temeljima kršćanskoga morala znači ujedno povrat u klerikalni jaram. To je neprilika i nije ju lako savladati«) XVI. 163—169, moral i ruska kritika XVII. 141, (Hinković)

A. R.: »Ah, gdje bismo mi jadni Hrvati bili, da nam naši pokršteni i nepokršteni Židovi ne prednjače u vršenju moralnih dužnosti.« XVIII. 121,

Moralisti: (nauk o čovječtvu i A. R.) XVII. 89,

Moravski Hrvati: — odkud su doselili (po A. R-u) I. 308—309,

More: — i seljaci II. 43, more i A. R. »Nijedna ladja nije bila ni moja, ni moga djeda, ni pradjeda — jer niesam primorac — pa se ipak u meni srce njekako širi, kad čujem, da su naši, da su Hrvati bili tako jaki, tako bogati i takovi gospodari i vladari.«) II. 85, more i Bog II. 90—91, (more lako donese sve iz svieta) II. 207, more i židovi II. 337, Jadransko more (Englezi i Madjari) VII. 198, more za Hrvate i za — Niederlandce XIII. 90—91, more uz Hrvatsko primorje i zakon o morskoj obali XIII. 151—158, XIV. 206,

Mornari: hrvatski mornari IV. 63, momci na brodovima u austro-ugarskoj mornarici VI. 319,

Moskva: — (»sveta ruska matuška Moskva«) i Hrvati (Račkí, Štrosmajer) IV. 85,

Moslavina: (Hrvati došli na rimsko zemljište) VIII. 121,

Motiv: što je motiv u duševnim tvorevinama (dr Iv. Šišmanov) A. R.: »Motiv je misao, ideja, i to silna, snažna, jer po tom i jest motiv, što ima snage, te pokreće i okuplja oko sebe«. I. 321,

Mrak: — (tama) — to je smrt, to je mrak u glavi III. 256, Težko ti je u mraku! IV. 33—35, (»Nemoj, mrak će mi djete!«) XII. 289,

Mrvice: — u politici XVIII. 319,

Mržnja: »mi smo uvjereni, da se na mržnji ne može ništa trajna sagraditi« XI. 56, mržnja medju narodima zbog crkvenog razkola XI. 61, mržnja u politici (»slavosrbi« i »stekliši«) XII. 112—113, (seljačka stranka bez mržnje) XII. 160—162,

Mučeničtvo: mučenik — radnik i mučenik — težak (poljodjelac) II. 145, mučenici-seljaci što pogiboše od žandarske puške u Zaprešiću (Ivan Pasarić, Josip Beluhan, Vid Noršić) i A. R.: »Ja bih im na grobu sagradio kapelu, u kojoj bismo se molili Bogu za njihovu dušu i za dobro naroda« V. 304, mučenici iz Kunovca VI. 32, seljačke stranke XIII. 119, 121, hrvatski »mučenici« (Zrinski i Frankopani) XIII. 164,

Mudraci: — s iztoka (niti je svaki kralj mudrac, niti je svaki mudrac kralj, — premda bi dobro bilo, kad bi tako bilo) III. 415, što je krivo, da su neki mudraci proti ženi (Buddha) A. R.: »žene zbilja znadu koji put pačiti čovjeku, koji je nješto nakanio po svojoj misli. No tomu je opet krivo to, što mužkarci malo mare za to, da i ženama razlože svoje osnove, t. j. da ih pouče i naobraze. A i danas se još u tome malo radi, jer baš prosvićeni ljudi drže i danas svoje žene većinom za bedake. A da se i malo postaraju za to, pa da ženama svojim iskreno odkrivaju tajne svoga uma i volje onako, kako im znadu odkrivati tajne svoga srca, — na milijune bi se nalazilo ženâ,

koje bi kao Jašôdhara Buddhina pošle sa svojim muževima ne samo u pustinju, nego i u smrt.« VI. 10—12,

Mudre rieči: II. 15, II. 28—29, mudra rieč Katona Rimljanina II. 59—60,

Muhamedanci: — u Bosni (zanatnici) I. 146—147, muhamedanske djevojke (kao »planinske vile«) I. 155, naši muhamedanci-turci (zašto Bosanci obilaze pragove) II. 174, muhamedanci u Bosni i Hercegovini i Srbi (ne mogu Srba živa vidjeti) II. 182, što vjeruju II. 254, hrvatski muhamedanski muftije i hrvatska domovina (A. R.) II. 288, hrvatski »Turci« III. 42, muhamedanci i Srbi u Bosni III. 54, A. R.: »Ja nikad niesam vjerovao u pravu slogu izmedju naših Turaka i Srbalja. To je bila sloga samo od nevolje. Ali se mora priznati, da ni mi Hrvati ne znamo naći pravoga puta za tu slogu« III. 306, bosanski »Turci« V. 62, naši muslimani ili »turci« i njihova »prava od pamtivieka« (A. R.: »Danas treba da čitav narod imade jednaka prava, i Bog nas sačuvao onoga vremena i vakta, kad su „turci" imali posebna prava.«) V. 349—350, »Turci« u Bosni (— to je naš sviet) VI. 42, VI. 48, begovi u Bosni VI. 57—58, hodže i imami u Bosni VI. 190, vjerske stvari muhamedanaca u Bosni i Hercegovini X. 64, muslimani i kršćansko-katoličke novine — proti kršćanima X. 198—200, (Muhamedanci propadaju, a Englezka je osvojila sviet) XIII. 55, muslimani Hrvati [naši Turci] XVI. 228—237, XVIII. 158, muslimani bolje znadu [od katolika] što se može i što čovjeku obraz dopušta XVIII. 159, bosanski muslimani — »će se smiriti u smislu, da im je živjeti ovdje s inovjernom braćom kršćanima; po evropskom redu i zakonu. Tim će opreke izmedju njih i kršćana biti sve to manje, te će valjda s vremenom osjetiti, da su jedan narod s kršćanima.« XVIII. 196, bosanski muslimani XVIII. 276,

Muka: Poštena muka ne propada X. 103—104, narodna muka (A. R.: »Mi smo uvjereni, da se po današnjem gospodskom uredjenju vlade narodna muka upravo prosipa, te dok mnoga sirota upravo plače, kad joj ovrhovoditelj vodi ili nosi njezinu sirotinju, a dok većina ostaloga naroda hoda na pol gola, bosa i gladna, samo da se napune državne blagajne, — dotle mnoga velika gospoda bez i najmanje brige za kojekakve svoje voljice, pače i za tepnarije i huncutarije vuku što na prave, što na krive namire tolike stotine, pa i tisuće ove težke narodne muke!«) X. 154—156, duševne muke hrvatskog naroda od gospode XI. 56,

»Mukotrpnost«: — seljačtva (A. R.: »budu li se podbani, pa i bani hrvatski sve to češće sjećali seljačtva i to ne samo u zdravicama, nego i u ozbiljnim stvarima, doći će vrieme, kad ovaj vječni seljački pridjevak »mukotrpni« ne će imati smisla. Seljački život sam po sebi nije nipošto tako »mukotrpan« da bi ga gospoda morala žaliti pače i onda, kad mu nazdravljaju. Neka država i njezina gospoda dade seljačtvu pravicu i slobodu, pa se ne će moći govoriti o mukotrpnom seljačtvu.«) XVIII. 225—226,

Mumije: II. 141,

»Munkači«: — XII. 37, XII. 50,

Muzej: — (»vilindvor«) II. 190,

»Mužeki«: — (seljaci!) i gospoda (A. R.: »naši slagarčeki«!) XVIII. 147.

N

Nacionalizam: — (narodna misao) i danas je najjača politička moć u Evropi: »Svaki narod, koji drži, da po plemenu, po jeziku, po životu spada zajedno, — hoće da bude slobodan i da ima svoju državu i u njoj svoju vladu« VII. 141—142, nacionalizam i Wilson VII. 154—155, (narodna [nacionalistička] misao) VIII. 198, (»... mi moramo da se u pitanje nacionalizma zamislimo, da ideju nacijonalizma izgradimo na modernoj bazi i prema modernim potrebama jednoga naroda. Mi smo nakon ilirskog pokreta i nakon razvijanja te ideje probudjivanjem naše narodne prošlosti i vrijednosti, akcentuiranjem naše državopravne samostalnosti stali kod radikalnoga nacijonalizma. Dalje nismo došli. I taj radikalni nacijonalizam, koji je u nas iznesen bez ikakovog kulturnog programa, koji si je doduše probudjivanjem najširih narodnih masa stekao velike zasluge, taj je nacijonalni radikalizam nas kulturno i politički upravo malo ne upropastio. A razlog je tome taj, što ga nismo izgradili, što ga nismo razvijali na svim modernim područjima, gdje se narodni individualitet mora manifestirati.« — »Moderni naš nacijonalizam, ako hoće da se uspješno opre pokušajima denacijonalizovanja, mora da bude u prvom redu liberalan i kulturan« XVI. 195, ilirska spoznaja narodnoga jedinstva — »bila takva elementarna pojava nacionalizma — možda jedina u Evropi, — koja ne pita ni za historiju, ni za državu, ni za ime, ni za vjeru, ni za dijalekat, ni za pismo ...« XVI. 115, [»narod« i »nacionalisti«] XVI. 138—139, (taj naš nacionalizam hrvatski — to je već od porodjenja bolno čedo pomajke naše Tuge ... Ta već pred malone četiri stotine godina, kad ga ono na ruke podigla vila Hrvatica, boji se jednako za njegov život, kao i trista godina iza njega Pavao Štoos u poznatoj svojoj tužaljci, u kojoj jadikuje (1831), da »vre i svoj jezik zabit Horvati hote ter drugi narod postati« ... Ta već ne manje četiri stotine godina stara jadikovka — koristi li štogod? Hoćemo li kada prestati samo jadikovati?) XVI. 183, (... »javlja se novi jugoslavenski nacionalizam, za koji bi gdjetko mislio, da je prerano o njem govoriti [samo ako ne bude prekasno] ...«) XVI. 224—225,

Načelo: što je to »načelo« (princip, aksiom)? III. 88, osnovna načela H. P. S. S. VII. 17—19, načela u politici (i hrvatski političari) IX. 141—144, »načela« (ustavna) i političari XII. 148, opće ljudsko stanovište i načela: »uključuju sva prava i jednaka prava svakome čovjeku bez obzira na njegovu nacijonalnu pripadnost« XVI. 191, »načelo narodnosti« XVIII. 7,

Nadbiskupski dvor: — u Zagrebu X. 58, (»Ah Bože, da jednom panu sve

one tvrde stoljetne kuće, koje nam narodu ne dadu na svjetlo i slobodu!...«) X. 58,

Nadčovjek: — i »massa« (»Napoleončić«) III. 102,

»Nádel«: — (Gerson W.) i A. R. I. 233,

Nadimci: — u politici (obilno političko oružje, koje služi za lakše razumievanje, lakšu navalu i uništenje protivnika: to su razni politički i nepolitički nadimci i prišvarci) IX. 130,

»Nagodba«: — (nagoda) Hrvata s Madjarima 1868, II. 6, (»temeljni zakon« u banskoj Hrvatskoj — i još više) II. 325—329, »financijalna nagodba« III. 78—79, nagodba — »renuncij« i »nuncij« III. 89, »nagodbenjaci« (»oportunisti«) III. 92, nagodba od god. 1868. III. 157, (po toj nagodbi — gdje su naši ministri?) III. 240—242, nagodba i narod (Kako bilo, svakako se treba bojati, da će ostati sviet i sve oko nas daleko već odmaknuti, ako mi budemo predugo študirali nagodbu) IV. 123, nagodba i Dalmacija IV. 332—333, IV. 355, zlo, koje izlazi iz financijalne nagodbe VI. 53—55, nova financijalna nagodba Hrvatske i Ugarske VI. 166—170, nagodba i starčevićanci VI. 182—183, nova financijalna nagodba s Ugarskom VI. 316, nagodba i H. P. S. S. VII. 42—43, (ona je uz krivice domaće gospode najveća naša nesreća) VII. 79, (nagodba 1868. §. 2., §. 8., 56., 57., 58. i 59. 61.) VII. 104—105, ukinuće nagodbe 29. listopada 1918. VII. 164—165, nagodba izmedju Austrije i Ugarske (dio velike borbe za tržište) VIII. 77, (»Krpica« na § 66. nagodbe) i Rieka X. 19—22, nagodba i seljačka stranka XI. 256, (i seljačka stranka) XII. 17—22, nagodba i seljačka stranka (»Za volju banskoj Hrvatskoj ne će se nagodba rušiti. Te snage u banskoj Hrvatskoj nema i ne može biti. Nagodba će se rušiti i stvarati nova država za volju i na zahtjev složne banske Hrvatske, Dalmacije i Bosne, i to onda, ako budu povoljne prilike u svoj ostaloj carevini, t. j. ako magjarski siloviti velikaši sveobćim izbornim pravom izgube današnju svoju vlast i ako ostali Slaveni budu uz nas.«) XII. 103—109, (i borba proti njoj) A. R.: »ova duga borba proti nagodbi ili nije ozbiljna, ili smo mi za takvu borbu preslabi. Mi kažemo, ovo drugo. Latimo se dakle posla, kojemu smo dorasli: ukinimo domaću krivicu, oslobodimo narod, osobito seljački, od domaćega robstva, kojega je u nas mnogo. To nije stranački zahtjev, nego narodni, jer je domaća sloboda priprava i uvjet za borbu proti tudjinskomu jarmu, te ne može nikako biti na štetu borbi proti nagodbi.« XII. 126—127, § 70 nagodbe (»Narodne Novine« i »Dom«) XII. 137—140, nagodba (velike stvari) i seljačke potrebe (»sitnice«) XII. 242—243, XII. 307—312, nagodbi i zajedničkim zakonima s Ugarskom ne možemo priznati pravo XII. 323—324, financijalna nagodba XIII. 15—21, oko nagodbe i unionizma XIII. 85—87, (starčevićanci »u tom se pitanju... strahovito pletu«) XIII. 141, starčevićanci i nagodba (prosvjeta) XVIII. 300, i seljačka stranka XVIII. 317, (gospoda i seljaci) A. R.: »Hoćemo li čekati još 40 godina, dok starčevićanska gospoda odvjetnici i svećenici sruše nagodbu, a seljačtvu neka se ne dade ništa? Gospodi

se sve po nagodbi mogu plaće i povećavati, a seljačtvu se ne smije baš ništa, dok se ne sruši nagodba!« XVIII. 319,

Nagodbenjaci: — nagodbena stranka (koji se za svoje pravo pogadjaju, koji popuštaju i trguju, — to su »nagodbenjaci«) III. 91—94,

»Najniži sloj naroda«: »stoji činjenica, da se narod i zove »najnižim slojem naroda« i u istinu smatra najnižim. To jasno dokazuje frazeologija svih evropskih jezika, u kojima je pridjev »najniži sloj naroda« za narod gotovo stalan. Ili možda taj superlativ ništa ne znači i nema sadržaja?« I. 7,

Naletica: — III. 111,

»Namjestnik božji«: »Ne treba da nad nama vladaju „namjestnici božji", nego pravi ljudi, koji se boje Boga«) V. 84, papa »namjestnik božji« (»A blaženi, koji vjeruju«) V. 93, poglavari VIII. 83,

Naobrazba: — (i prosvićenje) zemljodjelca IV. 100, politička naobrazba i H. P. S. S. VII. 63—64, činovnička naobrazba XII. 348—349, formalistička naobrazba (i demokracija) XVI. 245—246, obća naobrazba medju slavenskim narodima (Česi) XVII. IX,

»Napojnica«: — (Hvala liepa! Znate, da je napoj — da prostite — za svinje ... mislim, da mi ne ćemo imati nikad svoje rieči za »tringeld«.) III. 50,

»Napoleončići: (»To su vam tî »Napoleončići«, a ima ih i kod nas već, medju mladom hrvatskom gospodom. Sudite im, kako znate, dok i na njih dodje red« A. R.) III. 101—102,

Napredak: što je (— kažu —) napredak III. 56, za (diobu zemlje i zadruga) se je govorilo ... to je napredak III. 88, domaći narodni napredak i švabski tudjinski napredak III. 275, trebalo bi napried! (Samo onaj hoće napried, tko je za slogu! Svadljivci i zagrižnjenci — van, napolje!) III. 359, napredak i A. R. (nije istina, da će njegda ljudi biti posve drugačiji) III. 424—425, napredak i policija IV. 189, napredak (Sve ide napried) V. 273—275, napredak — bez svake sumnje, to su općila ili »komunikacije« V. 282, jedini i pravi napredak, što sviet sve to manje vjeruje laži VI. 113, napredak za 300 godina (A. R.!) VI. 129—132, to je napredak...: »da svaki čovjek misli te po svojoj misli i radi i odlučuje« VI. 246, pravi i zdravi napredak VII. 17, u čem stoji pravi politički napredak VII. 30, napredak (kakav gospoda već imaju) nije ona gotova duhovna i gospodarska snaga u hrvatskom narodu, na kojoj gradi organizaciju seljačka stranka VII. 117, napredak i seljačka stranka VII. 130, napredak (progres) — obilježje civilizacije (Lieni se narodi i ne civilizuju, nego čame u svojoj zemlji, dok ne dođu radini i napredni te ih često sbrišu s lica zemaljskoga) VIII. 72, politički napredak (u čem stoji i što mu je mjerilo) IX. 55, napredak čovječanstva i nova gospodska politika IX. 203, »To i jest pravi napredak, da u svietu bude što više svojih ljudi, koji se sami za se staraju i koji sobom vladaju« X. 39, što je u istinu napredak (Evropa i Kitaj — Sin Neba) »nema napredka, dok nemaš

volje, da se ganeš«) XI. 24—25, napredak i gospodarstvo (»... Ali kad se vidi, da je nešto nepotrebno ostavi se, ali svejedno treba probati drugo. To traži napredak«) XII. 250—251, (»Ako je pak jednom stalno, da se nijedan narod ne može od svieta ograditi; ako je stalno, da se čovjek po naravi mora razvijati i bilo na koju stranu napredovati, — prestanimo jednom i misliti na to, da se od svieta ogradimo i da razvoj i napredak osudjujemo i priečimo, nego nastojmo, da zlo, koje dolazi s napredkom, drugačije uklonimo ili barem uzmanjimo.«) XII. 265—268, napredak i seljak XIII. 11—15, napredak i seljački narod XIII. 178—179, napredak i civilizacija XVI. 171—172, napredak i gospodarsko družtvo (A. R.) XVIII. 399—403,

»Napredak« (naučno-pedagoška smotra): XIV. 215,

Naprednjaci: — u Kranjskoj IV. 187, »hrvatski naprednjaci« i »Pokret« (»brašno, od kojega će još biti svašta: obzorašâ, madžaronâ, bezbožaca i t. d., a bit će i čestitih ljudi.«) VI. 126—127, napredna stranka u Hrvatskoj (program od 1906. god.) VII. 132—133, IX. 141—144, X. 23—26, naprednjaci (kukavci) i massa A. R.: »kakogod je čudno, što se i tako zvani naprednjaci tuže na nezahvalnost »prostoga svieta«, toliko je razumljivo, što se baš oni tuže, jer se valjda i oni, kao što i ini naprednjaci po svietu njekako stide kršćanstva.« X. 38, »hrv. pučka napredna stranka« (A. R.: »Ništa u njoj nije dobro, pače ni to, što u koječem — počevši s imenom »pučka« — upravo djetinjski koraca za našom seljačkom strankom, što seljačkoj stranci može samo škoditi, a narodu i domovini ne će koristiti«) X. 110—114, (neustavno shvaćanje naprednjaka) X. 137, XI. 147, »oni političkih nazora nemaju« XII. 52, (Radilo se već o tom, da se seljačka stranka sjedini sa bivšom naprednom strankom, koja se ovako bori. Ja sam svojim prijateljima uviek govorio, što se programa tiče, bilo bi lahko, ali ja nikako ne mogu s njima, jer ovdje ne vidim poštenja. Ovi su ljudi kadri sve učiniti.) XII. 370, napredna stranka i seljačka stranka A. R.: »Kad smo mi njekoji, koji smo danas u pučkoj seljačkoj stranci, izašli iz »hrvatske stranke prava«... XVIII. 18—20, novine napredne stranke XVIII. 45, XVIII. 59—60, (izrodi) XVIII. 86, praznoglavci XVIII. 126, za majmunske praroditelje XVIII. 164, XVIII. 179—180,

Naredbe: — nove naredbe — (ne pitajući dakako nikoga od seljaka) XIII. 11—15, naredbe protiv običajâ: »iztičemo očinsku brigu vlasti, kako se narod ne bi dao na razsipnost: iztičemo očinsku brigu za moral narodni. Iztičemo sve to, samo ne razumijemo, kako to, da se ta očinska briga protegla samo na narod, a pustila s vida toalete s uresima od tisuća forinata, kako je pustila s vida opijanje šampanjcem, kako pušta s vida »kulturne« ljude, koji se po tami motaju oko kola i prela, a znadu, za što.« XVI. 16,

Narječja: hrvatska narječja III. 210—211, književno narječje štokavsko XV. 16, četvrto hrvatsko narječje? (»tòrlâčki« govor »hrvatskoga ili srpskoga« jezika) Maretić i A. R. XV. 25—30, naša narječja nisu istražena XV. 44, identificiranja Srbâ i Hrvatâ s kojim od narodnih narječja XIV. 130—131,

Narod: »Što je narod? Ne misli se tu čitav narod ili hrvatski, ili srpski, ili slovenski, ili bugarski, već se misli onaj veći dio naroda, koji — recimo za sada — živi po selima, rukama radi, koji u velikoj većini ne nosi francuskoga odijela, koji nije učio nikakih, ili gotovo nikakih škola.« I. 3, narod (po Tolstoju i Tilleu) I. 264, narod i gospoda I. 3—10, »prosti« narod I. 4, narodna duša I. 5, »najniži sloj naroda«, I. 7, narodna kultura materijalna I. 22, narodna kultura duševna I. 33, narodno srce I. 34, narodni pravni život I. 41—42, javni život naroda (razvoj) I. 48, narod bez običaja I. 50, narod ne umire I. 55, narodna duša I. 61—62, (stvaralica folklorske građe) I. 176, narodna pamet (um) I. 66—67, narod — što nije I. 69, narod o sebi I. 93—99, narodni govor I. 93—95, superioritet »naroda« nad »gospodom« I. 105, (A. R. i Michelet) narod — misera contribuens plebs I. 106, narodni instinkt I. 116, narod (misao o »narodu«) I. 123, narodna konferencija I. 144, tradicije naroda (i materijalizam) I. 179, »narodno znanje« I. 191, gledanje na narod i ruski slavenofili I. 191, »narod« i »puk« I. 220, I. 234, (národ á lid) I. 265, narod (»nation«) i traga, pasmina (»race«) I. 282, narodni značaj (»caractère«) I. 282, teorija o novom izabranom narodu u stvaranju pripovijedaka I. 311, narod i knjiga II. 1—3, narod i rat II. 5, narod i željeznica II. 38, narod i pjesnici II. 52, ljubav u narodu II. 59, jesmo li jedan narod II. 68—69, narod, gdje je jak II. 72, narod i vjera II. 78, narod i novine II. 80, narod i izdajice II. 82—83, narodni glad II. 94, kako propadaju narodi II. 101, narod bez doma (i divlji narod) II. 102, narod-nasilnik II. 103, narod i porez II. 106, narod seli (iz Hrvatske) II. 111, narod — kralj, Bog i vlast II. 115, narod i fratar II. 117, »slovinski« narod II. 119, seoba narodâ II. 119—122, narod (»massa«) II. 129—131, narod više nikomu ne vjeruje II. 130, narod može biti otimač II. 133, narod i izložbe II. 152, mali narodi (Buri i Englezi) II. 179—180, narod u Bosni i Hercegovini i A. R. II. 182, ljubav prema narodu II. 187, »narodni vilindvori« II. 190, narod-soldat (»narod-soldat ne može dugo zapoviedati«) II. 197, i židovi (»Kad naš narod kaže: juda ili čivut, to se zna, to je trgovac.«) II. 200, narodi — gradjani svieta II. 206, sloga naroda II. 217—218, narodni kapital II. 218, kako se ne radi za narod II. 224, narod u Bosni i krevet (postelja) II. 231, (nije naš narod baš glup i benav, nego je na svoj način mudar) II. 243, naš narod »srbske« vjere II. 248, narod nješto dobro vidi i u mraku t. j. dobro se boji. II. 260, nijedan narod ne trpi Niemca, kao ni Engleza II. 262, »nijedan narod nije svetac« — »i medju narodima ima većih i manjih griešnika i zlotvora, kao i med ljudima« II. 263, narod i žandari II. 286, narod i Židov II. 286, narod i biskupi (koji narod ima na svojoj strani svoje biskupe, to vriedi toliko, kao da ima na svojoj strani jedan veliki narod, jednu veliku državu.) II. 287, koji je narod svoj? II. 305—309, treba narod osviestiti II. 308—309, narodne potrebe (petljanije) bez kojih se može biti II. 314, narod, koji ima vrlo malo zemlje (hajde u sviet — za trgovinom) II. 330, u svakom narodu — ima razbojnikâ i lupežâ II. 331, narodno ime II. 337, narod želi slogu II. 383, »naš mukotrpni narod« III. 3, narod i žito III. 6—8, narod i

narodni kočijaši (vodje) III. 10—11, pravi glas naroda III. 17, narod vjeruje, da bi gospoda zastupnici mogli prodati čitavu jednu zemlju III. 21, kad naroda nestaje (žene nemaju djece) III. 23, narod i moda (»Pariska moda«) III. 24, zašto je kod nas težko doznati pravu volju i pravu potrebu naroda III. 26, narodi, koji se plode na tudji račun III. 29, Što će progutati sve narode? (Ja ne vjerujem, da će ikad doći vrieme, kad bi čovjeku bilo svejedno, je li Hrvat, ili Niemac, ili Madžar, t. j. kad ne bi bio od nikakvoga naroda, kad bi svi narodi bili jedan narod. Toga niti je bilo, niti će biti, jer to nije moguće.) III. 49, Težko narodu, kad se u njem rodi jedno pokoljenje, koje misli: »Mi smo s v e svomu narodu!... (jao narodu, gdje su djeca lošija od otaca!) III. 65, znanost i umieće čuva narod od propasti III. 66—67, narodno vodstvo III. 89, narod i stranke (u slobodi i pod tudjinom) III. 93, (Bez velike i različne trgovine nema prosviećena naroda.) III. 100, množenje naroda (čudna stvar) III. 103, narod i uzkrsnuće (prazne rieči) III. 110, narod i sloboda (naš narod mora najprije naučiti, da se sâm znade vladati, — a onda je sloboda gotova.) III. 113, (gdje narod ne drži do svoje vjere i gdje ne trpi svoga župnika, — tu je lagan posao...) židovima III. 121, narod i svećenici (razlikuje dobroga svećenika od lošega, i samo zato jednoga poštuje, a na drugoga govori, a svih niti hvali, niti psuje) III. 120, glasovi iz naroda (i A. R.) III. 125, narod bez organizacije — to je samo hrpa čeljadi III. 130, narod i »žrtva« III. 136—137, narod — suverên (samovlastan) III. 137, »klasični« narodi III. 139, žrtve starih naroda (hekatomba) III. 140, pravi narodni boj III. 152, narod i — »madžaroni« III. 165—169, narod u Austro-Ugarskoj III. 174, ako narod do sebe malo drži... (— taj narod ima tudjinsku inteligenciju) III. 183, narodno gospodarstvo i jedinstvo domovine III. 187—189, »klasični narodi« III. 189, »glas naroda — glas božji« III. 200, narod kukavica (gdje nema ljudî, koji bi imali srca kazati ono, što hoće javno mnienje) III. 201, kako se mrze narodi III. 202, Narod treba vodje, to je istina. Tko će mu biti vodja? Kako je danas, — nitko drugi nego njegov pop. III. 215, Riedko je kada narod sâm štogod veliko i vriedno učinio za svoje dobro, a to zato, jer je narod neuk III. 215, bogati i siromašni narodi III. 224—226, dobro naroda (»obće dobro«) III. 235—238, naš će narod vrlo težko doći napried, doklegod budu naša gospoda toliko trošila III. 245, narodni sud (porota) III. 247—248, narod i puk po gospodskom shvaćanju (kad kažu narod, — to je onda cieli narod, i gospoda i seljaci zajedno: a kad kažu puk, — to su onda samo seljaci i drugi prostaci, jer gospoda ne spadaju medju puk) III. 253, narod jednoga jezika (Srblji, Dalmatinci, Bošnjaci, Hercegovci, Slavonci, Râci, Šokci i Bunjevci) III. 258, narod daje ime zemlji i jeziku III. 260, Ne bojte se, — koji se bojite, — ne bojte za ovakav narod! Ne će on propasti. III. 265, narodni život i običaji i gospoda (učenjaci) III. 265, kad je narod zalupan i u mraku III. 267, »gospodski narod« (»hernfolk«) Niemci III. 321, (ako naš narod k pameti dodje i ako mu se oči otvore, ne će bome njeke naše pošvabice bosoktati i zdravu gubicu kući donašati...) III. 321, narodna

samouprava III. 336—337, narod ne razmješća svoje snage šestilom III. 338, narod u crkvi i latinština (»Šimun na doratu«) III. 340, »dični« i »slavni« u narodu III. 348, kako govori jadni a nerazumni narod (»Ne će biti ništa, — dok ne bude krvi!«) III. 363—364, narodna slava III. 364—365, narodne pjesme III. 366, narod i šuma III. 377—382, narod i oblast III. 381—382, narodna vlast (demokracija) III. 393, narod i umjetnost III. 394, narodno pijanstvo (alkoholizam) o tom »ne može biti govora« III. 406, Bratstvo Narodâ III. 409, darovi i milostinja »za narod« III. 423, kada narod propada IV. 5, osnova za narodnu sreću i slavu IV. 37—38, kako umiru narodi IV. 72—73, Kolo narodâ IV. 76—77, narod (i sâm mnogo kriv za birokraciju) IV. 83, narodna vlada (tamo, gdje se čovjek »sâm vlada i sâm na se pazi), jer se narod zbilja sâm vlada IV. 83, Hoće li nam se narod raztepsti? (Ako ovako podje dalje, ja mislim, da hoće: Tako će se raztepsti, da će u hrvatskoj zemlji biti sve to više svakoga drugoga naroda, najmanje hrvatskoga, a s vremenom će prevladati Niemci...) IV. 87, narod spasiti od propasti može samo velika misao IV. 90, prvo i najpotrebnije narodno pravo IV. 105, što će biti od malih naroda? IV. 129—132, od sinjega do crnoga mora IV. 148—149, narod i vjerski (crkveni) poglavari (A. R.: »Zemlja naša i narod naš hrani i uzdržava vjerske svoje poglavare, i to je u mnogo mjesta narodu veliki teret, s kojim ima i ovrha posla. Zemlja i narodni žuljevi daju vjerskim poglavarom takav dohodak, da njekoji živu sjajno, njeki udobno u bogatstvu, a svi pristojno. Po tom su dohodku oni svoji, samostalni i ugledni) IV. 171—172, briga »za narod« (Počnimo »socijalnu politiku«.) IV. 177—180, neuki seljački narod i školana gospoda (— to je dvoje, to je velika razlika) IV. 178, narod (neuki) i država (»svinjari ne misle na nikakvo carstvo; »to su gospodske brige«) IV. 179, narod i stare pravice (Zaludu je narodu spominjati »stare pravice« od njegda, — jer su njegda samo gospoda imala pravice, a narod je bio rob, kmet i sužanj.) IV. 180, zašto je narod još uviek tako neuk (Danas nema apoštolâ) IV. 189, u strahu (poniznosti i pokornosti) IV. 194—197, slobodan narod (i slobodna domovina) IV. 203—204, — (oni, koji se boje i pandura) IV. 225—227, narod i izlaz iz zla (»što će narodu biti bolje, ako sutra budemo imali hrvatske ministre mjesto madžarskih, — a sve će ostati pri starom?«) IV. 234, narod danas svuda po svietu roblje (»za nos ga vodi šaka izškolanih mudrijaša, kojima nije do tudjega života ni do tudje smrti, nego samo do sebe«) IV. 235, narod i pripoviesti o carevima IV. 267, narod i prevelika majmunština IV. 277, narod i stranke (Narod mora paziti, što rade njegove političke stranke) IV. 293, narod i zakon IV. 305—308, narod se naš u gdjekojem kraju malo zabunio, pa kaže samo mužu, da je čovjek IV. 313—314, narod i poštena politika IV. 333, tko razdvaja narod? (— vjera, crkva, svećenici) IV. 333, za koga je narod? (»Nema, mislim, na svietu tolike laži, kolika je ona, kada tko danas kaže, da je za njega narod;«) IV. 338—341, narod i ban (Narod se u toj stvari drži starine, drži se pravice,«) IV. 348—349, Svi — samo seljački narodi ne propadaju! (Narod, koji nema seljaka, — taj

je propao) IV. 353—355, kako se narod ciepa (crkva!) IV. 366, narod i vrieme (»Za narod su godišta — kao ništa.« . . .) IV. 369—371, narod i velikaši IV. 371—374, »gospodskoga« naroda nema IV. 375, Doći će vrieme, kad će narod tražiti i za sebe »politiku bez zakona«, t. j. politiku po pravici, po savjesti, po duši. Ali to ne će biti tako skoro. IV. 380—381, narod i sabor (»Dugo će još proteći, dok narod bude imao svoj sabor.«) IV. 5, (»Drugi je sviet narod, a drugi su sviet gospoda. To nije jedno. To jedno za drugo nema srca, ni ljubavi. Jedni misle i žele ovo, drugi misle i žele ono: narod svoje, gospoda svoje«) V. 19, zašto se narod ne miče? V. 81—84, narod i »državno pravo« (Proti volji ne smije se nijedan narod siliti pod tudju vladu) V. 84—87, narod i gospoda (dva zakona) V. 115—116, narod i zemlja (»Tko zemlje ne obradjuje i ne redi sâm svojom rukom, taj je i ne ljubi; ali tko ju obradjuje i ljubi, taj hoće, da bude njegova, — kao što će i biti prije ili kašnje . . . «) V. 119—121, narod i prievara (Koliko samo ima finih načina, da se od naroda dobije novaca!) V. 122, čemu je narod gospodar pod svakom vladom V. 131, narod i svećenici (A. R.: »osobito da kaže svoju . . . «) V. 143, narod i njegovi »zastupnici« V. 173—174, narod i židovi V. 206, danas se smatra prosvićenim »svaki narod i svaka zemlja, u kojoj i stranci mogu mirno živjeti i slobodno trgovati, — osobito trgovati« V. 210, u robstvu po zakonu i u robstvu bez zakona V. 220, narod i sloga (narodna sloga) V. 225—228, jal u cielom narodu (kad se cieli narod počne tužiti, da je previše svieta) V. 234, narod i gospoda (»Narod, koji nema učene gospode, — s tim se danas radi, što tko hoće. To si zapamtite kao očenaš!«) V. 246, narod i popovi (»Odkad ima svieta i dok bude svieta slušala se i slušat će se rieč onoga, koji govori o onom, što se ne vidi i ne čuje, nego se samo u to vjeruje, u to uzda i nada«) V. 259, narodi i vojska V. 263, (svagda treba držati na pameti s v e nas) čitav naš narod t. j. sve Hrvate sa Slovencima i Srbljima V. 266, narodno vjerovanje (Kako je došlo do toga. da bi narod vjerovao, kad bi se sutra pronio glas, da će sve seljake na ražnju izpeći?!«) V. 270, narod i napredak V. 273—275, narod i zakon (te pravo) V. 280—281, narod i škola V. 284, »dobri naš narod« (»mene to strašno ljuti, kada tko tako govori ili piše«) V. 290, narod i vlada (veliko i malo zlo i dobro dolazi od vlade) V. 292, tko može »spasiti« narod V. 308—312, kako narodi propadaju i tko spašava narod (»Eto, . . . ovako: 1. Gospoda odpadaju od svoga naroda za volju tudjincu, a za svoju korist, da dobro živu. To su odmetnici ili renegati. 2. Prosti i neuki narod ide u tom za gospodom, i to što od srama i želje za gospodstvom, što opet od nevolje. 3. Narod strada, propada i gine zato, što tudjinci i odmetnička domaća gospoda bolje živu od ciele narodne muke. Tko hoće da narod spasi od propasti, taj mora zapriečiti ono prvo, drugo i treće. I tko to čini, za toga se može reći, da narod spašava.«) V. 327, narod bez zemlje nije ništa V. 331, narod i oganj (žigice) V. 347—348, narod i znanje (narod svakako ostaje kratkih rukava) V. 355, (Car daleko! . . .) V. 364—367, narod za papu (odkidao novčić . . . za patnika) VI. 12, narod i učitelji VI.

19—20, kako je došlo do toga, da se počelo vikati: »Dajte prosvietite narod!« V. 33—35, narod i korupcija (od obćine) VI. 59—60, narod i »politički program« u obće (stranke prava napose) »narod uči program od gospode, a ne uče ga gospoda od naroda« VI. 69—71, — nije »zalupan« (A. R.: »Ja bih malo drugačije rekao . . . naš je narod . . . starovjerski«) VI. 82—83, (narod i klerikalizam) A. R.: » . . . poručuje svima, da će seljaci listom u svoju — u seljačku stranku, koju će proljeće donieti hrvatskom seljaku« VI. 84—88, narod i domaće rukotvorstvo za »domaću prodaju« VI. 88—91, zašto narod ne bi smio znati, da i medju gospodom ima »ciganije« VI. 93, pogibao od naroda! (nova politika i neznanje) VI. 97—100, tko je razdielio naš narod (Hrvate i Srbe). Nije Vjera prva bila . . . , nego je to bila vlada i politika« VI. 108, narod i politika VI. 109, narod i »žrtve« vodjâ VI. 113—116, — i politika VI. 132, »Nema tko naroda popeljati« VI. 136, Kako treba prosvietiti narod VI. 135, svaki narod ima svoju muku, i svaki je narod bio prevaren; i što je bedastiji bio, to je bio više puta i grdnije prevaren VI. 150, narod — zagrebački djaci! VI. 165, naš narod nema gospode, gospoda nemaju naroda VI. 166, naš pravoslavni narod VI. 170—171, što je narod naučan primati od gospode: (Za pune ruke — prazne rieči) VI. 183, narod u laži i istini VI. 193—196, narod i nova hrvatska politika (narod ne će više biti u politici samo za paradu . . . «) VI. 197, narod i slavna prošlost; narod — rob i sužanj (»Gdje su Zrinjski, Frankopani«, . . . a gdje je taj »mili« i »dragi« naš narod, — za to nitko ne pita«) VI. 211—212, narod i smutnje (A. R.: »Mene je strah za naš narod«) VI. 246, narod kao diete (gdje je vlada kao otac) VI. 249, narod i prosvjeta ili prosvićenje (treba . . . probuditi um na razmišljanje i dušu na razsudjivanje) VI. 289—292, Kako narod dobiva jedno ime. Cieli narod dobije jedno ime tek onda, »kad stvori jednu državu, pa se onda država zove po onom plemenu, koje je državu stvorilo, a po državi se onda zovu sve malo po malo svi ljudi, koji su u toj državi. Tako je bilo svuda po svietu, pa i kod nas«) VI. 307, nemaju pravo oni, koji kažu, da . . . narod ne može ništa VII. 73, narod i pravo (dok . . . misao o narodnom pravu ne zaokupi većinu naroda, t. j. seljački narod, dotle ne može biti ni govora o pravoj volji naroda) VII. 76, narod je . . . svemu gospodar, a nitko nije gospodar svemu narodu VII. 78, narod i izborno pravo VII. 97—101, narod i novi nazor o svietu VII. 116, narod — kakav jest, da jest, — takav neka si uredi svoju domovinu i državu: svoju i za sebe VII. 117, narod i ustavna sviest (politička prosvjeta i organizacija) VII. 123—126, narod i vlast VII. 128, narod, t. j. »množtvo« bez razlike staleža i gospoda VII. 127—128, »narod« t. j. seljačtvo (razdvojeni su odavna) VII. 129, narod nije više u strahu VII. 136, narod i nacionalizam (narodi će se sporazumievati, a ne će ih carevi goniti u klaonicu) VII. 143, zar nije narod država? VII. 150—151, narod i demokratizam VII. 155—156, I dok bude većina naroda neprosvićena — ni deset svjetskih ratova ne će donieti narodu ni slobode, ni sreće VII. 159, narod — dok nema selfgovernmenta — ostaje roblje kojekakvih nasilnika VII. 170, radnički narod (ame-

rički ili francezki) i naš (hrvatski) narod VII. 169, narod (narodno mišljenje) i velika politika VII. 185, narod i centralizam (»Treba samo pitati razlog tomu, što naš narod i dan danas ide — »do cara«) VII. 195, što je hrvatski narod? »K hrvatskom narodu broji se danas svaki onaj čovjek hrvatskoga ili južnoslovjenskoga plemena, koji ima tu želju i misao: da se što više našega plemena složi i sjedini u jednu slobodnu domovinu i državu hrvatsku, kojoj će srce biti u Zagrebu. Tko vuče u Ljubljanu, ili u Biograd, ili čak u Sofiju — to nije Hrvat.« VIII. 8, snaga i jakost naroda nekoć (poljodjelci-težaci i zanatnici-obrtnici) VIII. 13, narod i pravo (u zakonu) »I za naš narod vriede mnogi zakoni, koji davaju narodu kakvo pravo, a narod za to tobože „svoje" pravo ni ne zna! A to je zato, što su k nama prenesli pravo drugih naroda, tuđe pravo. Ovo je naša velika neprilika.« VIII. 32, narod i civilizacija kako se narod civilizuje [civilizacija]) VIII. 72, narodi, koji nisu seljaci, živu od zanata ili rukotvorstva (industrije) VIII. 76, narod i vlada VIII. 90—98, narod i zakon (svu vlast imade samo njekoliko ljudi, a ostali je narod zakonu rob i ništa) VIII. 116—119, narod jedan o drugom VIII. 122, narod = seljački narod (A. R.: »mi svi, kad kažemo »narod«, mislimo najviše na seljački narod«) IX. 14, narod treba učiti, da bude što više razumio (to traži pučka politika) IX. 16, narod i stranke IX. 18—22, (gospoda kažu, da) narod ne zna mjere ni granice, kad »pobjesni«, pa može načiniti zla i nesreće. — To je istina.... Ali za to ne treba... tjerati na bies!« IX. 26—27, što bi čuli, da upitamo narod za kakvu »akciju« IX. 37—38, Narod, koji danas nema svoje industrije, taj je dan na dan globljen IX. 43, narod i gizda IX. 44—45, je li hrvatski narod za Beč? (»Kako je danas našemu narodu i pod Bečom i pod Peštom, naš bi narod najvolio ni za Beč, ni za Peštu«) IX. 48, naš neškolani narod i »veliki« ljudi (»Naš narod znade, što je to, kad se kaže za koga, da je »pošten«, ili »dobar« ili »pametan« čovjek; no dobru, poštenu i pametnu čovjeku ne kaže, da je »velik« čovjek. Ono, što gospoda kažu »velik« čovjek, to bi naš sviet kazao »na glasu« čovjek, — ali kad je tko »na glasu« to nije Bog zna što, jer čovjek može biti i na dobru, a bome i na zlu glasu.«) IX. 60, narod i sloga (A. R.: »naš je narod ne samo prosviećen, nego je do jučer velikom živio u zadrugama, u velikom družtvu; a u zadruzi se ne može ni živjeti bez sloge. Tako je našemu narodu prešlo već u krv, da o slozi govori i slogu hvali.«) IX. 71—73, zašto naš narod tako lako vjeruje, da su ga gospoda spremna vazda izdati IX. 81—83, narod i pošta IX. 94—95, narod sputan od birokracije IX. 109—112, narod traži ustav, t. j. razboriti red po narodnoj volji IX. 115, po programu pučke seljačke stranke seljaci i gospoda zajedno narod IX. 116, narod nije prosjak IX. 148, narod i Ante Starčević (narod je i za života Starčevićeva imao, a i danas ima takovih težnja i potreba, za koje A. Starčević nije mario) IX. 165, ... »tkogod ikoliko radi, da cieli narod, gospodu i puk, ujedini, taj čini dobro, jer ako igdje, istina je u ovoj stvari ona rieč sv. pisma: Svako carstvo, koje je u sebi razdieljeno, propasti će. Tako i narod, koji je u sebi razdieljen, razdieljen na gospodu i puk, — taj narod mora propasti.« IX. 171, da danas vlada narod — to je obsjena liberalne politike IX. 202, narod je »suverên« IX. 203, narod i obće izborno pravo X. 31—35, od kuda je došlo to, da narod gospodi ne vjeruje X. 38—39, narod i A. R. (»Meni je već dolazilo, da umolim predstojnika za zaštitu pred milim našim narodom«) X. 202—205, narod i čekanje u politici X. 216—219, narod i sloboda domovine X. 225, (narod i car) XI. 19, narod (i Zrinski, Frankopani) XI. 55—56, narod i domovina u politici XI. 69—70, zašto je narod bio uz staru stranku prava XI. 70, narod i rat (»stalno je svakako, da je narod idući u rat bio i da je još i danas žrtva gospodske ili tako zvane kabinetske politike« — »Prosviećen narod ne podaje se lako staroj kakvoj bezrazložnoj mržnji i u ludoj kuraži i ne vjeruje lako u bezsmislene laži, a u ustavnoj državi mora sabor (t. j. narod) dati za rat ljude i novac, a to ipak ne ide tako lako.« XI. 71—74, narod i politička zrelost (A. R.: »nas za to smeta i upravo straši pomisao na to, da bi se naš narod mogao prije politički pokvariti, nego dozoriti«) XI. 128—131, hrvatski seljački narod i Gaj XI. 133—134, narod i staleži XI. 192, narod i (vlast u občini) — občinska skupština XI. 260, narod i Zagreb (A. R.: »Cieli dakle narod ima i te koliko razloga da pazi, kako se u Zagrebu živi i gospodari, jer Zagreb nema ništa, što ne bi dobio od izvanjskoga naroda, i to ne samo iz okolice, nego i od cieloga naroda. Sve dakle, što se u Zagrebu radi i troši, radi se i troši na račun cieloga naroda.«) XI. 27—30, »ni zlatni lanci više ne mogu naroda vezati, i to u ovako lihvarskoj zemlji, kao što je Hrvatska« XII. 30—32, kako se narod kvari (odvjetnička zaslužba!) XII. 74, narod i politika za »čast« (A. R.: »narod osobito neuko seljačtvo, koje o slavi, prošlosti, junačtvu i viteštvu nema nikakve misli, može u ovoj politici sudjelovati samo kao pobožni gledalac, kao na pr. i u crkvi. Smije dapače dati i koji novčić dara — kao u crkvi, smije se čudíti i vikati živio! — kao što u crkvi smije pobožno uzdisati i koljeno prigibati. Pa tako je u istinu do nedavna kod nas i bilo.«) XII. 86—88, protiv čekanja u politici (t. j. dok se sruši nagodba) a za seljačke potrebe XII. 106—107, narod ... po pisarnama političara XII. 117, što je ... naravnije, nego da seljački narod traži, da se sazove sabor? XII. 124, može li i što može složna volja cieloga naroda XII. 123—127, zalupanost u narodu »... budući da kod nas ima još dosta ljudi, koji ne znaju naroda učiti, ili se boje prave prosvjete, a htjeli bi narod voditi, onda je sasvim naravski, da ga moraju ovako strašiti pa i »lutoranima« i »Kranjcima«.« XII. 135—137, narod — račundžija i običaji (A. R.) XII. 155, kad je narod nezreo XII. 212—213, nije narod radi vlade XII. 241, narod i gospodska vlada (»jedino seljačkom slogom ...«) XII. 244, (kako je to važna stvar, kad koja gospodarstvena cjelina, kao što je jedan narod, ima novčarstvo u svojim rukama) XII. 257—261, narod i prosvjeta (ludo govoriti pače i misliti zato, što nije moguće; da se od svieta ogradimo, a još je ludje misliti ili čak željeti, da ikoji narod ostane viekom onakav, kakav jest, pa bio ne znam kako pošten i pobožan) XII. 265—268, narod i

umjetnost XII, 268—271, narod i osiguranje od elementarnih nesreća XII, 278—282, narod (vjerovanje, običaji) i učeni ljudi XII. 290—291, (koga jedanput narod okrsti i zapečati, tomu nitko više ne skine s ledja toga pečata) XII. 292, zašto narod sa sela ide u grad XII. 293—295, narod i državni proračun XII. 307—312, »narod ima svojih novaca, kojima se drugi služe i drugi od njih korist vuku« XII. 317—318, XII. 330, narod pod sramotnim jarmom zatvora i globa XII. 345—352, narod i pomoć iz državnoga proračuna XIII. 8—10, narod i novi zakoni i naredbe XIII. 11—15, narod i oni, koji pišu »Treba odgajati narod« XIII. 22—25, narod i odvjetnici XIII. 38, »pravi svoj pjesnik i prorok, to je narod sam« XIII. [39—41], narod i rat XIII. 43—46, (kralj Matijaš) »Sa svršetkom 15. stoljeća zapade naše sunce, a da nam preko 300 godina ne izadje! S jedne strane Turci, s druge vuci. Kralj Matijaš i njegovi junaci bili su posljednji, koji se nisu ni jednih ni drugih bojali, koji su i jednih i drugih do junačke volje namlatili. Zato ga je narod zapamtio, jer je s njime držao u pameti junačku svoju snagu, slobodu i pravicu.« XII. 46—49, narod — (Na bubanj!) »70 dražbi na dan ...« »Ne, toga ne može nitko opisati. Pa ipak, kako se lako po odvjetničkim pisarnama pišu molbe za dražbu i sračunavaju troškovi na filire! A onda u rodoljubnim novinama ona jadikovka, pače prikori seljačtvu: »Ne dajte iz ruku rodjene grude!« XIII. 66—73, pravo medju narodima XIII. 81—85, zašto narod seli u Ameriku XIII. 93—100, narod i lukno (crkvena [župna] občina XIII. 107—110, narod i »Družtvo za narodno zdravlje« XII. 110—116, narod i činovničke plaće (»prevelike, previsoke, naš narod ne može plaćati«) XII. 122—125, narod i izborno pravo (komesarijat — ustav) XIII. 130, narod, stranke i vlada XIII. 130—133, »hrvatski narod doista jedan nesrećan narod« XIII. 162—166, narod i seljačka stranka XIII. 173, XIII. 177—179, narod i čovječanstvo XIV. 30, narod i stil (»Stil ima narod, ili kultura«) XV. 23, što je u našem narodu hrvatsko, što li srpsko (može se pouzdano kazati u književnosti!) XV. 35, narodni jezik XV. 40, »Narod hrvatski nije samo ime: to ime krije i obuhvata i sadržaj različan od svakoga drugoga, koji se krije pod drugim imenom; to ime (kao svako drugo narodno) sadržaje u sebi: hrvatsko junačtvo, hrvatsku poviest, hrvatski osjećaj i pravo, hrvatsku poeziju, — hrvatski pogled na sviet, sadržaje hrvatsku dušu, svoj, hrvatski dio kulture čovječanstva. Taj naš dio, dužni su svi pravi Hrvati čuvati i razvijati« XVI. 7—9, narod i kultura: »Pred očima nam se otvara mračan pogled, kad pomislimo, da bi se s vremenom mogla u naš narod useliti ova kultura; kad bismo imali posla s onom bezprincipnošću, onim pomanjkanjem poštenja i svake bilo obiteljske, bilo rodoljubne, bilo čovječje svetinje, koja se opaža u mnogim slojevima drugih »kulturnih« naroda« XVI. 11—21, Danas narodi vriede toliko, koliko vriede u kulturi XVI. 19, (Naš narod — razumievajući ovdje pod »narodom« i kaputaša (gospodina) i čovjeka u opancima (seljaka) — davno je potisnut s one staze, kojom bi morao po prirodi da koraca. Dakako, da se to jače razabira na gospodi nego li na seljacima.) XVI. 22, narod ne pozna samožive sreće, ... — ne pozna sreće, koja ne bi težila u nadzemni

život (narodna duša) XVI. 39, dubina misli i osjećaja u neškolovana naroda XVI. 44, narod i prosvjetitelji XVI. 57—63, naš narod i kosmopolitstvo XVI. 66, narod u Podravini XVI. 117—120, narod i historijska krivica XVI. 128—129, jedinstvo naroda [Englezi i Hrvati] XVI. 134—135, značenje rieči »narod« — i nacionalizam (A. R.: »Nacionalizam je pobjedio i došao do općeg priznanja, gdje gdje i do političke vlasti. Sasvim je dakle naravski, da se je svatko utjecao pod njegovo okrilje pa otuda sve »narodno«, »narodno«, »narodno« — do narodnih nošnja u kojem rimskom hodočašću, čak s trikolorom. Ali je ostalo dosta »naroda« — radnika industrijalnih i poljodjelskih — koji nije ni po blagostanju, ni po političkim pravima osjetio pobjede »narodnoga« načela, pa se našlo ljudi, koji su to i za ovaj dio naroda tražili, te ovaj »siromašni« i »bespravni« narod proglasivali prosto »narodom«. Ali su i oni, koji već uživaju plodove pobjede nacionalizma, — i oni su narod«. I eto nam dva naroda, zapravo samo dva socijalna sloja naroda, ali eto nam i različnoga značenja riječi »narod«, dapače i opreke izmedju oba sloja naroda. Sad je naravski trebalo odrediti, koje je pravi narod. Jednima je pravi narod samo onaj »siromašni« i »bespravni« narod, drugima je pravi narod onaj, koji je — stvorio i uzdržao državu, njezinu slavu i veličinu«) XVI. 138—139, narod — tvorac divne naše Ifigenije, naše »mlade i zelene« Gojkovice i tmurna i tamna tudja tradicija XVI. 143, današnji naš narod i njegova današnja kultura — ... kukavna i jadna ruševina jednoga naroda i s razvijenom i ustaljenom kulturom, — gotovo sasvim drugi narod XVI. 149, narod i kulturni razvoj XVI. 147—156, [kultura u našoj pokrajini] XVI. 170—176, uvjerenje čitavoga našega naroda XVI. 186, denacijonalizovan narod XVI. 190—191, naš narod u borbi za (gospodarsku) samostalnost XVI. 193, narod vapi za smislom svoje historije, svoga opstanka XVI. 242, narod i književnost (narod zaostaje, ma kako imao sjajnu književnost, ako većina njegova, puk, čami u neukosti) XVII. IX, kult naroda u Evropi i Rusiji XVII. 144, »čerez narod«. — narod idol XVII. 177—180, narod i odmetnici »Narod je narod, a nije stranka« XVIII. 10—12, (H. P. S. S.) XVIII. 36—38, narod i sastanci H. P. S. S. XVIII. 55, narod i »vjera u život« XVIII. 66, narod i odredbe crkvenoga poglavarstva XVIII. 253, narod i napredak (praznovjerje) A. R.: »Kako može napredovati narod, koji svu krivnju svaljuje sa sebe na drugoga: na djavole, na vještice i na samoga Boga, ili bilo na koga mu drago, samo ne na sebe?!« XVIII. 400—401,

Narodna duša: »da se duša narodna promijeni, za to treba stoljeća« I. 5, I. 33—34, I. 61—62, kolektivna narodna duša I. 115, stvaralica folklorske građe I. 176, narodna duša za pravicu III. 200, što je to izgubiti dušu (Pa što je to drugo, nego izgubiti dušu — narodnu svoju dušu — kad ostaviš sve svoje, kad ne mariš za ništa, što ti je bilo milo i drago, nego samo bježiš, da izneseš živu glavu!) IV. 88, ima nješto, što je narodu kao duša, i bez čega narod nije narod V. 329, XI. 73, vrlo vriedna pojava za poznavanje duše narodne u konavskim nazdravicama XVI. 39, narodna duša i »Ilirci« (»plemenita spoznaja«,

da su južni Slaveni jedno isto, — ... »Ta je spoznaja nastala pod neodoljivim osjećajem ljepote i milja svega onoga, što zovemo narodnom dušom, a nije vezano ni o historiju, ni o državu, ni o ime, ni o vjeru, ni o dijalekat, ni o pismo... U ono vrijeme opće romantike, te najdivnije poezije, bilo je to naravski.«) XVI. 115, Premda je »narodna duša« i »narodni genij« nešto sasvim neodredjeno i tamno, ipak se može ovakovo izražavanje dopustiti, kad se radi o pojavama koje se ne mogu drugačije protumačiti XVI. 155,

Narodna glasba: (Neškolovani Hrvati n. pr. divno se razumiju u glasbu) IV. 141, »i mi imamo možda još i ljepših popjevaka od ruskih« (bilo bi vriedno) »da se dademo na kultiviranje narodne popievke« XVI. 24,

Narodna Hrvatska Zajednica (H. N. Z.): V. 3—6, i A. R. V. 167—168, — za cielu južnu Ameriku V. 223,

Narodna individualnost: — slavenskih naroda i denacijonalizovanje (A. R.: »Sa kršćanstvom zajedno velik je dio slavenskih naroda izgubio i svoj narodni individualitet«) XVI. 191, »Nigdje jače se možda ne opaža naš narodni individualitet i naša narodna snaga, nego li baš u našoj političkoj prošlosti. Na području politike mi smo za očuvanje državnog individualiteta izgubili malo ne tisuću godina i sve smo druge potrebe pustili s vida. Zato ih nismo mogli sada da u modernom duhu i prema potrebi vremena igradimo. Baš ovom borbom za državnu individualnost ugroženi s lijeva i desna, od zdola i od zgora mi se možemo usporediti samo s jednim narodom na svijetu u pogledu njegove političke prošlosti, a to su Englezi.« XVI. 193—194,

Narodna kultura: (materijalna) I. 22, (duševna) I. 33, »narodna kultura ne smije biti u narod unesena... Prođe li školsko čistilište, narod će ju samo djelomice priznati za svoju, ili će ju primiti onako ropski, kako i do sada prima sve, što ga razdvaja, umjesto da ga spaja« I. 98, — (zar dobrota srca, zdušnost i poštenje našega naroda — zar nije i to prosvjeta i »kultura«?) III. 86—87, narodna kultura i civilizacija (širiti gradske i tuđinske običaje [a dugo vremena kršćanstvo!] značilo je »izkorjenjivati domaću narodnu kulturu«) VIII. 71, A. R. za narodnu kulturu: »U ovoj opreci između kulture i civilizacije svakako je uza svu važnost civilizacije sigurnije, bolje i srdcu milije — čuvati kulturu, t. j. čuvati i poštivati ono, što su nam djedovi ostavili i u čem smo odgojeni« VIII. 73, narodne umotvorine i Vuk Karadžić XV. 47, narodu našemu treba znanja, a ne treba mu »kulture«. Razlikuje se kultura srca i kultura uma. Kultura srca daje narodu posebno obilježje, ta je kultura narodna. U tu granu kulture spada način života, običaji, družtveno uredjenje, poezija. U toj grani kulture naš narod ne treba uzora, jer što je naš narod na tom polju stvorio, vriedi barem toliko, koliko i ona kultura, kojom nas u školama zatrpavaju, a koju mi težko shvaćamo; pa kad ju shvatimo, ili barem sebi umišljamo, da smo ju shvatili, stanemo prezirati, ili barem manje cieniti svoju, jer je ne poznamo, jer se nitko nije trudio, da nam u tančine, na slovke i glasove raztanji i razčlani koju prispodobu Vergilijevu. XVI. 16—17, narodne umotvorine: pjesme, pri-

poviedke [nazdravice] ne — nastaju na jedan put onako gotove, kako ih vidimo — (Narodna pjesma, narodni običaj, — sve, što zovemo narodnim blagom, u čvrstoj je svezi sa životom: u njem se i s njim se radja, s njim se razvija, s njim i propada. Tako je i s ovim nazdravicama. Nisu nastale na jedan put. Kad se ljudi u veselju sastanu, i duša je vesela, srce živo: goni te na rieč, i ti govoriš, kako srce hoće, a duša i pamet kazuje. Mladi slušaju i pamte, poslije kod zgode ponavljaju po pamćenju i dodaju po srcu i po pameti. I tako to ide dalje, dokle god slušaoci, t. j. narod, »javno mnienje« drži, da su dodatci i promjene bolje. A kad već nema nikoga, tko bi znao bolje: umotvor je narodni savršen. I tako će živjeti, dok ne propadne, — kao i sve na svietu, što se rodilo. A zašto propadne? Zato, što propadne i ono, što ga je rodilo, što mu je život držalo.) XVI. 31, konavoske nazdravice (primjer, kako se kultura i njezini oblici radjaju i usavršuju u najvišim družtvenim slojevima, pa se od njih sve dalje šire. Gdje su ovi viši družtveni slojevi toliko snažni, da se drže svojih običaja, a ne nasljeduju, — jer im ni malo ne imponiraju — tudjih, tu se može reći, da narod ima svoju kulturu, svoje kulturne oblike. U nas je toga danas malo. Što ima još, to se je sačuvalo u narodu.) XVI. [25—45], tvorevine narodne fantazije (praznovjerje) i prosvjetitelji (A. R.: »... tu se čini narodu krivo. Istina je, narod svuda priča ovo i ono, — ali to je za djecu i babe. Ni stoti ozbiljan čovjek — seljak ne misli o narodnoj kugi onako, kako se priča. Ta nemojmo naroda držati tako glupim. A ako tvorevine narodne fantazije zaslužuju ovakove poruge, zašto u školama učimo djecu i veće gluposti iz grčke mitologije. Zašto se ondje divimo fantaziji, a ovdje joj se rugamo? Pa da je u tom pričanju Bog zna kakova nesreća!«) XVI. 59, narodna kultura (narodni život) i pogledi na svijet i život [romantički, realistički, folkloristički — narodopisni, etnografski, narodoznanstveni —] (A. R.: »Jedino pravo gledište, s kojega na naš narodni život treba gledati, jest i može biti samo kulturno, što svakako znači kulturno-historijsko«) XVI. 148—156, problem narodne kulture i Rusi XVII. VI.,

Narodna nošnja: — (narodno i nenarodno odielo) I. 5, I. 295—297, narodna nošnja u muzeju (A. R.) II. 190, i tudje odielo II. 195, hrvatsko seljačko odielo i mladi seljaci II. 307, narodna nošnja i hrvatske seljanke u njekim krajevima (»Oplećak ni rukavi niesu im više po volji, nego kupuju kod čifuta njekakove »rekle«, i što vam ja znam: gotove Švabice!) II. 307, — (odjeća i obuća) seljanke i židov (šteta... šta su njegda naše seljanke radile sve, što im je trebalo za odjeću i obuću, a danas se sve to kupuje kod židova) II. 330, bugarska čoha (ili darovac) III. 25, domaća narodna nošnja i seoski narod (Za deset, dvadeset godina ne će svemu tomu narodnomu biti ni traga. Treba to, što još ima, treba to pokupiti i pobilježiti, neka barem djeca i unuci znadu, kakvi su im bili otci i djedovi) III. 265, narodna nošnja i radničko odielo (... ili ti »niveliranje« Jugoslavenâ) VII. 169—170, narodna nošnja oko Zagreba (i Zagreb po tomu naš) »Ne, toga nigdje na svietu nema, što u Zagrebu prije podne: onaj naš sviet iz zagrebačke okolice, ona naša lica i mužka i ženska, onaj naš govor i raz-

govor — toga nema nigdje, to je naše i samo naše.... Nije to nama milo i drago zato, što se tomu tudjinci čude, nego nam je milo i drago zato, što je naše.« IX. 17, u Podravini XVI. 118—119, narodna nošnja u svatovima XVI. 149—150, XVIII. 27.

Narodna pamet (um): izkustvo, znanje i mudrovanje (poznavanje prirode, brojenje vremena i stvari, poznavanja zemalja i narodâ, poznavanje prošlosti, mišljenje o ljudima i životu, mišljenje o svijetu i životu, poslovice) I. 66—67, — (u seljačkoj buni) II. 43, »Nije naš narod tako baš glup i benav, nego je na svoj način mudar« II. 243, »zdrava« seljačka pamet VI. 177—180,

Narodna pharmakognosija: (»poznavanje lijekova«) I. 75,

Narodna politika: — (hrvatske »narodne stranke«) IV. 187—188, (seljačka) V. 15, narodna politika i »socijalna« politika VI. 303—304, VII. 18, — »Narodna politika« znači dvoje: prvo znači politiku, koju vodi narod, puk, to jest sav narod, posebice sirotinja, narod bez prava — proti militarizmu, aristokraciji, to jest proti velikoj gospodi, a za svoje dobro i korist; drugo: narodna politika znači politiku, koju vodi cieli jedan narod proti drugomu narodu, ili proti drugim narodima, na primjer Niemci proti Slavenima ili proti Englezima, Talijani proti Niemcima i Slavenima, Madžari proti Hrvatima itd. Ono je prvo domaća narodna politika, a ono drugo vanjska narodna politika.« VII. 158—159,

Narodna skupština: — u Srbiji (ne bi je ni trebalo) II. 63,

»Narodna stranka«: stara »narodna stranka« u Dalmaciji XII. 90—91,

»Narodna zahvalnost«: (i gospodska politika) X. 38,

»Narodne Novine«: — i seljačka banka II. 318, »Narodne Novine« i ban Tomašić (»našu politiku ne će valjda voditi pastiri i postolari [»šusteri«], nego velikaši i inteligencija«) XII. 97, i nagodba XII. 137—140, XIII. 32, XIII. 70—73, XIV. 24, (»lucus a non lucendo«) XVIII. 14, XVIII. 19,

»Narodni dar«: — (S. S. Kranjčeviću) i A. R.: »Možda bi se to bilo dalo i bolje udesiti, da proslava bude jednako sjajna, a narodni dar da bude više nego — milostinja?« XIV. 236—237,

»Narodniki«: XVII. 77, (i tolstovci) Tolstoj i A. R.: »Što to znači, da se od nekoga doba radjaju teorije, po kojima čovjek, čovječja misao, ideja, nije ništa u razvoju čovječanstva? Kakova može biti umjetnost, u kojoj je čovjek samo orudje, lutka? S toga nam se gledišta čini, da ruski »narodniki« i u kritici i u književnosti brane prave tradicije ruske književnosti«. XVII. 147—152, (»čerez narod«) — »Sve za narod«, »sve za stado«? XVII. 177—180,

»Narodni Listy«: (J. Holeček) XVI. 71—72,

»Narodni princip«: — (motivi, razlozi i glavni kulturni izvor narodnomu principu) XVIII. 7—9, [ideja narodnosti] XVIII. 10,

Narodni sud: mjestni sudovi nisu »narodni« ni »slavenski« sud (A. R.) VII. 51,

Narodni zastupnici: Zašto čekaju (dalmatinski) narodni zastupnici? Neka se drže zakona, pa neka dođu u zagrebački sabor. (Ali za ovakvu stvar treba ljudî, a ne babâ. A. R.) II. 319, narod vjeruje, da bi gospoda zastupnici mogli prodati čitavu jednu zemlju III. 21, zastupnička dužnost III. 85, zastupnici — i narod (Neka gospoda zastupnici samo driemaju... Narod ne spava, nego vidi dobro. Ali će i on progledati.) III. 107, narodni zastupnici i sabor (vladar, zakon i narod) III. 238, Kako vam se čini ovaj narodni poslanik? (Doktor Josip Smodlaka) V. 131—134, »Zastupnici hrvatskoga naroda« V. 173—174, narodni zastupnici u »gospodskoj« politici VI. 109, hrvatski narodni zastupnici u Pešti VI. 184, prvi zastupnik-seljak (Vinko Lovreković) VII. 137, hrvatski zastupnici i riečka rezolucija VII. 175—177, koji su podpisali riečku rezoluciju ne poznaju austrijskoga Slavenstva VII. 199, narodni zastupnici — gospoda gradjani, a daju zakone seljačkomu narodu VIII. 177—118, (zar vi mislite, da od onih stotina zastupnika, što ih ima u raznim saborima po Evropi, i svaki deseti razumije ono, za što je dao težki svoj i vriedni glas? Ne razumije! Ne razumije pod suncem božjim nšita, a ipak se drži kao da razumije) IX. 14, narodni zastupnici podpisnici riečke rezolucije — iznevjerili su se... X. 5—8, narodni zastupnici i »mjerodavna mjesta« (Zar je dostojnije, častnije i uspješnije, da narodni zastupnici dolaze pred tudjinske sluge potajno i pojedince, nego pred zakonitu vladu javno i skupno kao stranka?) XIII. 130—133, narodni zastupnici HPSS u saboru XIII. 133, narodni zastupnici i činovničtvo XIII. 190—193, (Mi se doista snebivamo, kako su malo znali reći ti naši zastupnici, kad je sabor odlučivao o tolikim milijunima narodnoga novca. Govorili su i motali — neka oproste — ovo i ono, a nijednomu se od njih nije potresla duša, pa da dovikne visokomu saboru: A ljudi božji, kojim pravom mi gospodarimo tolikim milijunima?!) XVIII. 33—34, XVIII. 36, nepovredivost saborskih zastupnika XVIII. 132,

Narodno gospodarstvo: Drugo je kućno gospodarstvo, a drugo je »narodno« gospodarstvo (gdje jedan čovjek ne može ništa, nego samo čitav narod) III. 16, V. 230, tko podiže narodno gospodarstvo... taj spašava narod od tjelesne propasti V. 330,

»Narodno Jedinstvo«: — (čudne novine) XIII. 60, XIII. 179, XIV. 94,

Narodno pjesničtvo: — što je I. 62, narodna poezija (pjesme, pripovijetke, priče, gatke, basne, šaljive pripovijetke — šale, zagonetke, ljepota prirode i ljudi) I. 63—64, »od alegorije do personifikacije samo je malen korak«) I. 154, »Crna Arapina« u narodnoj pjesmi i A. R. I. 158, »Hrvatske narodne pjesme« I. 234—239, (A. R.: »mi svoje narodne pjesme i sve druge tvorevine narodne treba da saberemo i proučimo ne ponosa i svijeta radi, već nas i naših potreba radi.«) Isus, Marija i Židovi u »hrv.« narodnom pjesničtvu (Kaki su junaci hrvatske — ili čije druge — narodne pjesme) I. 236, narodna poezija i zbiljski narodni život I. 291, II. 27—28, III. 364—367, IV. 141, (Srbi

i Hrvati) M. Murko: »Die serbokroatische Volkspoesie in der deutschen Literatur« XIV. 129—131, čiste hrvatske junačke pjesme i »Narodne pjesme« dra Drechslera (A. R.: »Po Drechslerovu izdanju naš djak eto ne će ni saznati, da naš narod pjeva o Karlovićima, o Zrinjskima i o mnogim »Hrvaćanima«, a to se ne da ničim ispričati. Pa onda: gdje su ostale tolike hrvatske muhamedovske pjesme, od kojih je sama »Matica Hrvatska« izdala dvije debele svezke? A zar se o Ivi Senjaninu nije moglo naći ništa osim njegove »Smrti?« A zašto baš smrt?« XIV. 231—233, eshatološki motivi u narodnim pjesmama [o nekijem narodnim pjesmama, koje rade o drugome svietu — sveti Mijajlo, sveti Nikola — Haron, sveti Ilija] [rumunjske i naše narodne pjesme: Ler-oî-Leo... — hoja-lero-dolerije], XV. 74—[114], narodna poezija i robstvo XVI. 17, XVI. 24, »Zidanje Skadra« — ritualno umorstvo (»Naša Ifigenija? Da. Naša narodna pjesma poznata pod naslovom »Zidanje Skadra«, u jezgri je najizrazitije »ritualno umorstvo«. Pjesma, jedna od najdivnijih, divnija od Hasanaginice, a punoćom i dubinom osjećaja, živošću i istinitošću izražaja jedno od prvih djela svjetskih književnosti.«) XVI. 140—143, (narodna naša poezija... nije toliko pučka, koliko je dvorsko velikaška) XVI. 231,

Narodno Vieće SHS: (N. V. SHS) »stvori se za njekoliko dana nešto drugo: njekakva vlada, nadvlada, što li, za sve zemlje SHS« VII. 163—164, »Narodno Vieće SHS« — »revolucija«, doduše bez kapi krvi, ali ipak »historijska«, t. j. takova, da će ju zabilježiti historija«... VII. 164, »N. V. počne vladati kao kralj... »Ali tu se najedanput pokazalo, da je hrvatske državne misli nestalo«... Sve to slabo svjedoči, — ali sviet se još veseli — riešili smo se Madžarâ!...« VII. 165, N. V. SHS i 1. prosinca 1918. VII. 165—166,

Narodnjaci: — (narodnjaci-idealiste) A. R.: »I Nijemci su u svoje vrijeme bili narodnjaci-idealiste, ... pače prvaci i učitelji Slovjenima« (t. j. pristaše narodno-idealističke teorije) I. 311, prvi naši narodnjaci X. 215, slavenski i hrvatski narodnjaci (— »nisu bili buntovnici. I to je bila sreća za Hrvate.«) XI. 110, prvi naši narodnjaci XI. 144—149,

»Narodopisný Sborník českoslovanský«: I. 264—269, I. 301—306,

»Národozpyt«: Dr. Em. Kovář i A. R.: »[Ne znamo, ako neprestano držimo na umu razliku, što je Česi čine između »lid« i »národ«, što ima biti »národozpyt«; ne znamo, drži li pisac, da su o jednom narodu moguće dvije grane znanosti: »lidozpyt« i »národozpyt«. Po našem je sudu opravdano samo narodoznanstvo, etnologija, nauka, koja se bavi duševnim životom naroda u svezi s materijalnim prilikama; ako se bavi narodom hrvatskim, onda je to narodoznanstvo hrvatsko, ako češkim, onda je narodoznanstvo češko itd. A što bi po tom bio »lidozpyt«, mi ne znamo. Ako se tom riečju misli označiti izučavanje t. zv. »prostoga« naroda (prema čemu bi »národozpyt« bilo izučavanje čitavoga naroda), držimo, da je to ne samo suvišno, već da pravi smutnju. Izučavanje kojega (evropskoga poglavito) naroda kao etnologijska nauka i nije drugo, nego izučavanje »prostoga« naroda, t. j. onoga dijela naroda, koji je svoje

narodne, etnijske biljege sačuvao. A onim drugim dijelom naroda, t. zv. inteligencijom, — tim se bavi u jednu ruku kulturna povjest one kulturne sfere, prema kojoj se je ta inteligencija od svoga naroda udaljila, u drugu ruku specijalne političke i socijalne znanosti (državno uređenje, moral itd.).]« I. 267—268,

Narodoznanstvo: — I. 11—16, zadaća i cijelj (»Ako i narod ima svoju kulturu, treba ispitati, u čem stoji, kakova je; treba joj, pa bila kakova mu drago, odrediti mjesto uz druge, a ne pod drugima. Tako će se doći do uvjerenja, da svi narodi, koliko mogu prema prilikama, u kojima žive, rade na zajedničkom djelu ljudske prosvjete. Tako će se skrhati oštrac prigovaranju tuđinaca, koji kulturne tekovine susjednih naroda pripisuju samo sebi. Tako ćemo saznati, ima li narod i koliko ima u svom biću uvjetâ za život i razvitak. Tek onda, kad na strani gospode nestane prijezira, a na strani naroda mržnje, kojoj više ne će biti razloga, moći će čitav narod složno raditi. A vidimo i čujemo, kako je čitavoj Evropi na ustima riječ narod, kako narod i sam traži jednako pravo za sve. No sve je deklamovanje uzaludno, dok ne bude, kako rekosmo. To je zadaća i cijelj narodoznanstva. Ne mislimo, da će taj posao, i po tom pomirba gospode i naroda, t. j. različitih kultura, biti skoro gotova, da će se tê kulture skoro izravnati, nivelirati. No to je naša cijelj.«) I. 15—16, — u koju nauku spada I. 83, što bi bilo od narodoznanstva, da nije bilo katoličkih i drugih misionara I. 172, narodoznanstvo i semantika I. 181, narodoznanstveni zbornici I. 190, — (folklore) I. 211, — narodoznanstvo u bugarskom »Zborniku« I. 248, (»národozpyt«) I. 268, raison d'être narodoznanstva I. 281, narodoznanstvo treba da postane socijalna znanost I. 287, narodoznanstvo je samo dio, i to osnovni dio socijologije I. 289, narodoznanstvo i moderne socijalne pojave I. 289, narodoznanstveno izučavanje prestaje gdje počinje jednoličnost civilizacije I. 290, narodoznanstvo i župnici (primjer M. Malca) I. 308, III. 265—266, naródoznanstvo — ne smije postati i ostati čisto kabinetska nauka XVI. 9—10,

Naseljivanje: — (kolonizacija) i Hrvatska prekomorska zadruga ili kompanija III. 229, naseljivanje i »Hrvatska naselnička i prekomorska zadruga« IV. 22—24, naseljivanje poljodjelaca i banka za parcelaciju i kolonizaciju IX. 55—58, naseljavanje seljaka (zagoraca) na vlastelinsku zemlju XI. 152—155,

Nasilje: nasilje sve po zakonu, koje si gospoda postavljaju sama VIII. 87, nepolitičko nasilje (bune itd.) i pučka politika IX. 104, nasilje i pravo u politici (Srbi ratujuća stranka u Hrvatskoj) XI. 44,

»Natrag k polju!«: — XVIII. 345—346,

Naturalizam: (ruska kritika) XVII. 143,

Nauk: živinski nauk II. 289—294, učimo se od (Madžara)! II. 345, nauk Istre Hrvatom III. 22, nauk francezke bune III. 66, nauk, da je pravo na strani većine, — to je pogibeljan nauk III. 120, nauk, kojemu »mora nas svaki biti apoštol« III. 418, nauk o proračunu IV. 104—105, nauk o pokornosti i narod V. 83, nauk i narod (»Kadgod tko stane

naučati narod, — viču »književnici« i učenjaci, da se tim »buni narod«, da se ruši Vjera i t. d.«) V. 354, nauk Hrvatske Pučke Seljačke Stranke VII. 11—68 (17—26), nauk poslije Svjetskog rata (A. R.) VII. 138—171, nauk A. Starčevića i A. R. »U nauku pok. Ante Starčevića bile su od početka dvie stvari, koje ne idu zajedno. Starčević je naime mrzio i Austriju i Srbe. To ne ide. Tko je proti Srbima, taj radi za Austriju, a tko je za Srbe, radi proti Austriji. Zato se je stranka prava morala napokon razciepati: jedan dio za Austriju (frankovci), drugi za Srbe. Tko je proti Austriji, ne može biti i proti Srbima, — kad su Srbi najljući protivnici i neprijatelji Austrije.« VII. 162, nauk o »rodjenoj grudi« (»Što može seljak misliti, kad čita ovakav nauk i od takve gospode, koja ga s rodjene grude dan na dan bez ikakva obzira i milosrdja tjeraju!«) XIII. 71—72, kakav nauk daju seljaku gospoda (»Kako se samo usudjuju ljudi pisati o stvari, o kojoj nemaju pojma!«) XVI. 57—63,

Nauka: — je jedna, jer je i istina samo jedna I. 274, što je nauka, a što umieće? III. 49—50, mala razlika između »nauke« i »znanosti« III. 49, njekakva židovska nauka: da novci mogu sve III. 99, prirodne nauke III. 103—104, nauka i Tolstoj (kaže, da ne treba nauke. Toga ne vjerujte nikomu. A. R.) III. 148, »klasične nauke« III. 189, nauka: da je to zdravo raditi (izmislila su gospoda) III. 261, politička (naobrazba i) nauka VII. 63—64, kršćanska nauka o spasenju čitavoga čovječanstva i širenje evropske kulture i civilizacije VIII. 70—71, nauka kod Hrvata VIII. 119—122, politička nauka (nije mudrovanje iz glave i na pamet, nego se politička nauka vadi iz dogadjaja i života narodnoga) IX. 212, klasična nauka i narodne umotvorine (barbari i — filolozi) XVI. 34—35,

Navika: ljudska navika (ćud) i zakon III. 50, (navika prvi uzrok i razlog gospodskoj vlasti) »I puk se je već uživio u to, da je stvoren samo zato, da se muči, da sluša i da se pokorava« IX. 206,

Nazdravica: nazdravica i molitva mladoj III. 206—208, nazdravica banu i hrv. domovina III. 224, »Rieč mladencima« — A. R. IV. 346—347, Konavoske nazdravice (A. R.: »Kad bi se komu baš htjelo, da poredi ove nazdravice s klasom žitnim, ne bi mu to težko bilo« — »naše su konavoske nazdravice na vrhuncu savršenstva«, »nazdravice će propasti«) XVI. 25—45,

Nazori: družtveni ili socijalni nazori H. P. S. S. VII. 17, nazori gospode (»Gospoda te ... nazore meću i u zakone, koje nameću cielomu narodu, ne pitajući, što će narod na to«) VII. 114, nazor o svietu seljačke stranke (temeljna razlika izmedju seljačke stranke i gospodskih stranaka) VII. 116—117,

»Nebesnica«: — (Urania) III. 104,

Nemiri: Vjersko-socijalni metež u Bosni i Hercegovini I. 171, nemiri i seljak u Hrvatskoj V. 158—159, nemiri u Ludbregu V. 189—190, nemiri u Turskoj V. 287, VI. 32, nemiri u banskoj Hrvatskoj VI. 61—62, nemiri u Zagrebu VI. 79, nemiri u Irigu VI. 157, nemiri u Sjeničaku (1897.) i seljačka stranka VII. 128,

Nepismenost: — (A. R.: »niabecedaši«) II. 30, nepismenost među bosanskim i dalmatinskim seljacima II. 118, nepismenost i škola II. 202—203, nepismeni kod izbora X. 34, nepismenost i škola X. 40, XIII. 8, proti nepismenosti u Bosni i Hercegovini (Buntić i Ostojić): »Ovo dokazuje, da još imamo ljudi i rodoljuba. Što bi se dalo učiniti, da ih ima više! Što bi bilo, kad bi ravnatelji naših gimnazija i toliki profesori gimnazijalni i sveučilištni, pa toliki djaci sveučilištni (ili barem oni, koji uživaju godišnje potpore ili stipendije) — što bi se učinilo, da svi ovako porade! Ali »to nije njihov posao«! Da, istina je, to je posao siromašnoga fratra mučenika, koji je i do sada, stotine godina čuvao pod turskim jarmom kršćansku vjeru i prosvjetu i narodnu našu misao« XIII. 80—81,

Nepodobština: — [odvjetnika] XIII. 67—73, — seljačke deriščadi XVI. 165,

Nepoštenje: XII. 224—225, XII. 226—227,

Nepravda: (Nikakvo zlo ne boli i ne peče čovjeka toliko, koliko krivica i nepravda ljudska) III. 3,

Neprosvićenost: kriva je neprosvićenost (»Lutorani« i »Kranjci«) XII. 135—137,

Nered: — (nesloga i nered nastaje onda, kad svatko hoće biti glava) III. 129, novi nered (to je silovita vlada) VIII. 97,

Nesloga: onako nesložni, kako su bili Niemci, nije bio ni jedan narod na svietu II. 277, nesloga i nered nastaje onda, kad svatko hoće biti glava III. 129, zašto su ljudi nesložni? — nerazumievanje, zloća i nevjera — (Brate, ne možemo se složiti, dok se ne složimo.) III. 156—157, naša nesloga medju strankama, (— sve to dolazi iz klubova) III. 192, Hrvatska nesloga VI. 5—8, nesloga hrvatske gospode ... dolazi i od tuda, što ... svjetske misli djeluju i na našu gospodu VIII. 109, slavenska nesloga pravi raj prema njemačkom klanju radi njihovoga protestantizma IX. 174, »slavenska nesloga« (uzrok ... u tom, što su slavenski narodi različne vjere) XI. 61—64,

Nesreća: (i čovječji duh) XII. 254, narodna nesreća (šteta od leda [tuče]) XII. 277—278, velika nesreća našega naroda (parnice) XIII. 38, nesrećna historijska sudbina i kultura srca XVI. 17,

Nestašica: (— nestašica je gotova skupoća) XII. 246—249,

»Neue Freie Presse«: III. 325—328, V. 148, XVIII. 17, XVIII. 28—29,

Nevino osuđeni: za nevino osudjene (»Ali ovo je, čini se, smrtna bolest naša. Kod nas, čini se, može najpravedniji čovjek ne samo stradati, nego i propasti, a da nitko ni ramenom ne strese. A osobito seljak. Oh, koliki stradaju, koliki sa svojom tugom, jadom i bolom propanu i izdahnu, a da nitko za to ni ne zna!«) XIII. 49—52,

Neutralnost: — Hrvatska i hrvatska vojska VII. 55,

Nezavisna Hrvatska: — (»što nam hasni ujedinjena i nezavisna Hrvatska,

ako u njoj ne bude slobode«, »što nam hasni sva sloboda, ako više ne bude Hrvatske«) V. 212—215,

Nezavisnost: — sudaca VII. 50—51,

Neznanje: — (mrak) strah u mraku II. 257, »u mraku su crni svi sabori kao i sve krave« II. 259, (što smo neuki i u neznanju — to je krivo našoj neslogi) IV. 35, neznanje i parade (»Treba samo prirediti kakvu paradu ili komediju, treba u narod turiti kakvu veliku laž, ili proglasiti nješto čudno — i sve je dobro: šaka ljudi i dalje sjedi na milijunima ludih glava«) VI. 34, strah od neznanja (ne treba se bojati naroda, nego se treba bojati njegova neznanja i neukosti) VI. 100, neznanje i vjerovanje VI. 194, neznanje naroda žalost i sramota VI. 297, prevelika neukost većine naroda: neuk čovjek — šuti i trpi; zato je i šuteći i trpeći išao u rat VII. 149—150, neznanje zakona nikoga ne izpričava (A. R.: »što se ima držati do ovoga pravoznanskoga pravila«) VIII. 116—119,

Nezrelost: nezrelost novinara, političara i naroda XII. 212,

»Niabecedaši«: — II. 30, II. 203,

»Ničego«: — i A. R. IX. 97—99,

Niederlandska: — (male države) — i Hrvati XIII. 87—91,

»Niederlausitzer Mittheilungen«: I. 278,

Niemci: — i Slovjeni (Nijemci su Slovjenima iza Litavaca (koji kao malen i od Slovjena podalek narod ne dolaze tu gotovo u račun) ne samo po jeziku, nego i po kulturi i ćudi (koliko sada već možemo reći) najbliži, pa će se mnogoj našoj kulturnoj pojavi starijega i novijega vremena morati tražiti korijen u njemačkom životu, — kao što Nijemci mnogo svoga ne će razumjeti bez slovjenskoga. Ta Nijemci su jedini narod, za koji imamo svoje ime, njih smo jedine bolje upoznali svojim očima. Mogli bismo ovdje nanizati refleksijâ o tom, kad bi za njih ovdje bilo mjesto. Ali možemo i ovdje upitati bez odgovora: Zar je samo slučaj, zar su samo vanjski uzroci krivi, što nas se je toliko njemstvo primilo?) I. 245, Niemci učitelji Slovjenima I. 311, Niemci i Hrvati II. 1—2, II. 29, II. 32, II. 85, Niemci i Česi II. 47, prvi naši stari susjedi na suhoj zemlji II. 77, pametniji su od nas II. 127, Niemci i jezik slovačkoga kotlokrpe II. 143, Niemci i mi II. 159, Niemci i srieda (»ništa ono nije u nas na pravome mjestu, što nam je dao Niemac«) II. 174, (švabski kalup) II. 183—187, (Švabe) i prosvjeta (»Ja ne samo da mislim, da Švabe ne nose prosvjete po svietu, nego i to, da oni niesu za taj posao.« A. R.) II. 187, (Švabe nije moj otac mogao živa vidjeti) II. 213, Niemci su bili stari naši dušmani II. 215, i »nejednaka ženitba« (»Ako već Niemci ne će priznati, da su svi ljudi jednaki, morali bi priznati barem to, da su prema mužu sve žene jednake. Nije li čudno, da bi meni jedna moja žena mogla roditi princa, a druga ne bi mogla? Niemci se hvale, da su oni prosvietitelji svieta, a evo kakav imadu običaj!«) II. 221, njemačke novine i A. R. (»švabskim novinama ne vjerujem«) II. 224, II. 234, njemačke princeze II. 240, Niemac = tudjinac (naprama »sloven«) II. 246,

Niemci i Slovenci (Slovenci su naša straža pred Niemcem, koji si je zabio u glavu, da mora doći do našega mora, da mora sve do mora osvojiti i koliko je moguće poniemčiti) II. 248, Niemci i Rusi II. 260—263, Na što se spremaju Niemci? II. 276—280, Niemci, Madžari i židovi (proti hrvatskim biskupima) II. 287, (»Niemci mogu biti zadovoljni i bez brige, jer se bez vojske i bez lanaca dan na dan množe dobrovoljni sužnji i robovi, koji služe njihovoj narodnoj misli«) II. 307, švabska roba — naša nesreća II. 314, njemački roman (najgluplji i najlošiji) II. 316—317, Niemci i despotska vlada II. 355, mora se priznati i to, da su Niemci žilavi, a njihove su žene vrlo dobre gospodarice III. 29, kako su Niemci gospodarili u Slavoniji III. 47—48, Niemci i Dalmacija III. 51—52, Niemci i Rusi (izmedju njih će sigurno doći do boja) III. 59, što sve Niemci izmišljaju na Sloviene III. 67, — ni njihov biks i smrdljive pomade III. 87. nihilisti Niemci (švabski učenici u Ruskoj III. 122, njemačke laži i hrv. novine III. 126, i kameni obrt u Dalmaciji III. 141, Niemci i Slovieni težko živu pod jednom kapom) III. 144, »Los fon Rom« III. 194, Niemci gnjetu Poljake u Pruskoj (Sila kola lomi) III. 198, Niemci i Madžari III. 201—204, san A. R.-a o Niemcima (»I za tri dana nije bilo u Evropi nijednoga Niemca. Zemlja je evropska tako odahnula, da je mjestima bila tri hvata viša, a na godinu je trostruko urodila«) III. 231, (Još će ljepše biti pisane naše grbe na ledjima, kad nam se primaknu Niemci, koje naša gospoda njihovim njemačkim govorom vabe ovamo) III. 251, Niemci i pučke seoske škole III. 272—275, što Niemc ne mogu drugdje prodati, to šalju »bedastomu« Hrvatu III. 305, Niemac i Turčin kao osvajači (Niemac više dira narodu u dušu, nego Turčin) III. 313, pogibelj za Hrvate (Što smo bliže Niemcu, to je bolje za nas, — ako smo za što, i ako hoćemo braniti svoje) III. 314, zašto su stvoreni Niemci? (hernfolk) III. 321, Niemac ne razumije hrvatskoga života III. 353—354, Germani (»šumaci«) III. 386, Niemci i hrvatski jug (Bosna) IV. 27—28, jedina stvar, koje se Niemac još boji IV. 110, Niemci i Belgija IV. 127, Niemci i izpiti IV. 172, IV. 200, Niemci (Američani i Englezi) — prvi trgovci IV. 220, proti Turčinu na račun Hrvata V. 103, Niemci i Bosna V. 122—123, Niemci i »Nova Austrija« (A. R.: Ja Niemca ne mrzim, kao i nijednoga drugoga naroda. Veliki su, ima ih mnogo, jaki su, prosvićeni, šire se po svietu, — neka im bude. Ali jedno neka im ne bude, a to je ovo: Niemci kažu, da je Bosna njihova »kolonija«, naseobina.) V. 197, licemjeri prema Rusiji V. 283—284, njemstvo (— drač, koji treba čupati s naše zemlje) V. 303, Niemci i Dalmacija V. 303, Niemci i Jadransko more V. 317, Niemci će biti, kako se po svem vidi, neprijatelji Slovjenima, dakle i Hrvatima, Bog zna, do kada VI. 75, Jesu li Niemci još tako jaki? VI. 139—140, Niemci i turizam (Švaba izmislio »špancirange«) VI. 218, Niemci i Rusi VI. 236, Niemci i Talijani VI. 318, Niemci i Hrvati (prostački »Krobot«) VII. 32, Niemci su bacili u sviet klevetu o panslavizmu VII. 143, Niemcima je škodio pangermanizam VII. 143, njemačka bahatost u Češkoj VII. 144, Niemci i Iztok (preko Balkana) »Drang nach Osten« VII. 144—145, Niemci i Magjari (... u obće ne

trpe Magjarâ, kao što ne trpe nikoga. Austrijski Niemci samo su u nuždi postali magjarski saveznici protiv Slavena) VII. 186, Niemci i »civilizacija« VIII. 13—14, »na jedanput popraviti cieli sviet i soliti mu pamet. To su si, čini se, Niemci zabili u glavu. Možda oni misle, da se i cieli ljudski život dade urediti po njekom propisu i pravilu. Ne vjerujte!« (A. R.) VIII. 27, Niemci i Slaveni — u koječem slični VIII. 122—123, Prusi-Niemci Hrvatima ne bi bili tako štetni, da nije Napoleon navalio na Rusa VIII. 130, Niemci »— ne će da vide, da je Napoleon i njih probudio na novi život« VIII. 134, Niemci u banskoj Hrvatskoj X. 72—74, u Sriemu X. 116—119, Niemci — nasilnici (Prusi) XI. 101, (i slavenstvo) »Naša gospoda ne misle na to, da je Niemac Hrvatu sbilja niemac, t. j. niem: naš ga čovjek ne čuje, kao da je niem!« XI. 122, XI. 141, Niemci i stranke XII. 213—214, (ruska pobjeda njih spasila) XII. 300, XIII. 92, (jezik »ulice«) što je Niemcima nešto novo i kao veliko otkriće, Hrvati za to davno znadu XV. 42—43, Niemce je ujedinila samo kultura XVI. 19, »Švabe« XVI. 151, XVI. 153, Niemci i civilizacija XVI. 172, [denacijonalizovanje] XVI. 191—192, (poklade) XVI. 196, Niemci (i Madžari) u Hrvatskoj XVIII. 21—23, XVIII. 24, Švabe u Hrvatskoj XVIII. 196,

Nihilizam: — i nihilisti (Tako se zovu švabski učenici u Ruskoj) III. 122,

»Ništa nova pod suncem«: — (»No to se samo na prvi pogled čini, da je to sve isto i da se u svietu sve samo ponavlja i opetuje. Naprotiv se može i mora reći ovo: Ne samo da nije istina, da se sve na svietu samo opetuje, nego je naprotiv istina i to, da se ništa ne opetuje. Što je bilo prošlo je — i nikad se više ne će povratiti, ponoviti ni opetovati. To je tako stalno kao što je stalno da živimo i mislimo.«) IX. 162—164,

Niveliranje: niveliranje kulturâ (pomirba gospode i naroda, t. j. različitih kultura) I. 16, početak prosvjetne evropske nivelizacije (A. R.: »Razjasnimo napokon svoje mišljenje o pitanju: otkuda je, i što znači to zanimanje prosvijetljenoga svijeta za prosti, najniži, najneukiji narod? Nama niesu dosta riječi: romantizam, demokratizam, probuđena narodna ideja itd. Mi držimo to zanimanje za posljedak starijih i općenitijih ideja. Stvar pomišljamo u kratko ovako: Većini je evropskih naroda nametnuta, među njih unesena njima tuđa, već gotovo grčko-rimska civilizacija, gotova jevrejska vjera; ni ove civilizacije ni vjere nijesu evropski »barbari« mogli dalje razvijati: morali su je sebi tek prisvajati, dugo, teško. To su mogli samo pojedinci, a ogromna je većina ostala u svom znanju (mi bismo rekli: neznanju), kod vjere. Nastao je jaz među onom na tuđu »prosvijetljenom« manjinom i onom »glupom« većinom. K tomu je došlo (— mi ne tražimo uzroka —) razdijeljenje na take, koji »imaju« i »mogu«, i na take, koji »nemaju« i »ne mogu«, na gospodare i robove, tlačitelje i tlačenike. Tako je bilo dugo... Ona je »tuđa«, unesena vjera napokon urodila tolikim humanitetom, da su se mjesto gospodara i robova pojavili ljudi. S druge je strane ona manjina prisvojivši si napokon i svladavši tuđu onu prosvjetu (— i to je dugo trajalo —) stala tu

prosvjetu kritički istraživati, gledati na početke, na izvor njezin. Tu je, u istraživanju izvorâ tuđe prosvjete našla i svoju, ostavljenu, zaboravljenu. Kako i komu da ne bude i milo i zanimljivo pogledati: što je ostalo i što je postalo od one samoj sebi prepuštene, samonikle i samostalne prosvjete? Kud je bludio i na čem se zaustavljao u ničije tuđe forme ne skučeni um i duša? Čim su se tješili, čemu su se nadali i veselili ti tisućljetni robovi, tlačenici? Idimo, gledajmo! Sravnimo svoju i njihovu prosvjetu. Gledajmo: bismo li mi k njima, ili oni k nama, ali svakako jedni k drugima moramo. Pitajmo ih: jesu li se nažeđali pravde čitava tisućgodišta? Ako jesu, prisluškujmo, — dajmo im pravdu po njihovu srcu! Sudimo li pravo, mi vidimo u ovoj pojavi dvije velike stvari: početak prosvjetne evropske nivelizacije i pripravu k triumfu humaniteta. Bilo to samo jedno i drugo što prije gotovo!« I. 191—192, »niveliranje« (obće izjednačivanje) Jugoslavena: (Oni, koji bi sve Jugoslavene htjeli da natjeraju ne samo u jednu, nego i u jedinstvenu »Državu SHS«, kažu: da će se sve te razlike s vremenom »izgladiti«, da će se sve to, po čem se danas Slovenci, Hrvati i Srbi razlikuju, »nivelirati«, izjednačiti. Bože moj! Kako to oni sebi pomišljaju! Oni misle, da je naš narod kao radnički narod američki, ili francezki, koji jednako govori, — kako se u školi naučio, jednako se odieva, — kakvo je već odielo dobio, a naš sviet — svaki kraj svoj govor, svoja nošnja, svoja pjesma, svoje uspomene, svoje šale i t. d. Zar ćete to sve gladiti, »peglati«, da svi budemo kao jedan; kao radnici u plavoj zamazanoj ili čistoj bluzi? Samo nabijte još tako izgladjenom Jugoslavenu kakvu kapu s »lumerom« (s brojem), pa eto ga zrela za jedinstvenu državu SHS. Ali mi još nismo zaboravili, da su ovako Švabe i Madžari gladili zatvorom, globom, batinama. Da niste i vi počeli ono u Rači?...« VII. 169—170, potpuna nivelizacija društva — čista demokratija XVI. 155,

»Niži slojevi«: — kao komparativna oznaka za »narod« — krivo! I. 274, »gdje niži slojevi ne mogu u viših slojeva gledati pobornika svojih želja i ideja, gdje opet viši slojevi ne podmladjuju svoju snagu narodnom snagom, ondje će težko moći biti govora o prirodnom razvoju naroda« XVI. 22,

»Njemškutari«: — poniemčeni Slovenci II. 246,

Nogometaši: XVI. 187,

Noologičke znanosti: — i narodoznanstvo I. 83,

»Notaruši«: koliko država potroši na notaruše III. 66,

Novac: — (i kapital) II. 22 novac i prijateljstvo II. 31, novac zlo (iz fabrike) II. 34, bi li svijet mogao biti bez novaca II. 136—138, II. 169—170, papirnati novac II. 188—190, novčane zadruge (i naš poljodjelac) II. 219, Čujte: pita se za vaše novce! III. 76—79, »gospodski« novci III. 84, Previše se je već — pače i kod dobrih ljudi — počela širiti njekakva židovska nauka: da novci mogu sve. To mnogim uzimlje kuražu. A to je laž. III. 99, hrvatski novci i Madžari III. 165—169, novac i gospodarstvo III. 195—196, jednaki novac za sav sviet (Doći će

vrieme, pa će i to biti) III. 286, kamo idu toliki naši novci? (Ganite se barem za svoje novce!) III. 367—370, boj za novce III. 407, (gospodarska »bilanca«) IV. 55—59, novac i seljačke zadruge IV. 134—137, novac i izseljeništvo IV. 233—234, zašto »nema novaca!«? IV. 343—346, novac i židovi (»židovski novci«) IV. 358—360, novac vlada svietom V. 308, kako novac poklopi istinu V. 347, »Petrov novčić« VI. 12, VI. 29, novac i država (u što idu državni novci?) VI. 199—200, novac — kapital — X. 59, zašto danas seljaku treba više novaca nego nekada! X. 61—62, kamo sve idu narodni novci! X. 154—156, papirni novac (»banka«) XI. 94—98, novac i braća Radići (»A ako tko pita, kako dolazi Stjepan Radić, da uzajmljuje novce od jednoga čifuta k tomu Franka, neka zna, da bi u onakvom času bio i jedan i drugi Radić uzajmio novaca od svakoga, tko bi ih dao. Sila Boga ne moli, osobito u Hrvatskoj.« XII. 173—175, novac i skupoća XII. 246, skupoća novca XII. 257—261, novac i narod XII. 317—318, novac zemljištnih zajednica i imovnih općina XII. 342, novac u političkoj borbi XIII. 170—174,

Novčarstvo: štedione — i gulenje II. 25, Prva hrvatska štedionica II. 30, štedione i seljaci II. 47, »banka« i »bankrut« II. 188—190, II. 227, II. 284, gulijaške štedionice II. 300—301, »Hrvatska poljodjelska banka« II. 382, III. 32—33, III. 51, III. 84, III. 99, III. 105—107, III. 123, banke niesu »domoljubni« zavodi, nego »tečevni« zavodi, koji idu za dobitkom III. 136, banke i seoski gospodari III. 153—156, III. 421—424, banke bi mogle čitava sela razseliti IV. 136, banka, »poslovne tajne« i politika (kako bi banka mogla biti »naša«...) VI. 75—77, štedionice i rodoljublje VI. 114, novčanice i guli-baroni VI. 270, banka za parcelaciju i kolonizaciju (A. R.: osnovana možda u prvom redu radi politike) IX. 58, »novčani naši zavodi dosadašnjim svojim poslovanjem vode seljački narod u propast, ili barem u takovu gospodarsku pogibelj, da nitko ne će znati, kako će se narod iz nje izbaviti« X. 183, Posavska štedionica X. 184—185, štedionice — gulionice XI. 70, državna banka (i Magjari) XI. 98—99, novčani zavodi i kolonizacija XI. 152—155, občinska štedionica i posudionica XI. 261, nepodobštine štedionica-gulionica i izbori (»Hrvatska jedina zemlja u Evropi, gdje novčarstvo nije nikako uredjeno«) XII. 53—57, banke i novac od zemaljskih zaklada XII. 120—121, katolički svećenik za židovima osniva štedionicu... XII. 128, (seljačka banka i gulionice) XII. 143—145, novčarstvo (države) i narod [skupoća novca] XII. 257—261, XII. 317—318, borba za jednu novu banku XII. 317—318, novčarstvo (i špekulacija) XIII. 55, štedionice-gulionice i dražba XIII. 69—70, novčari i lihva »gulionice« XIII. 166—168, novčarstvo — bezbožno gospodarstvo (Pokradeno sedam milijuna! — propast »Karlovačke štedionice«) XIII. 176—177, (»Posavska štedionica«) XVIII. 256—257, »Katolička banka« XVIII. 279,

Novele: — iz narodnoga života (A. R.: »Pripovijesti — novele — naše iz narodnoga života, načičkane i prenatrpane često svim mogućim rekvizitama iz toga narodnoga života, — sasvim su ne samo bez umjetnosti, nego i bez života. Više, često i dosta života, ali manje umjetnosti ima u sličnim pripovijestima i dramama istom od onda, otkad su nekoji mladji književnici stali na narodni život gledati s realističkog gledišta, čemu ima gdješto traga i u Šenoe.«) XVI. 148,

Novgorod: VIII. 61,

»Novi List«: — i Rieka II. 142, »Novi List« i »pokretaši« VI. 219—220, »Novi List« i Tomašić IX. 46—47, »Riečki Novi List« o socijalistima XII. 306, XIV. 88, XVIII. 43,

Novinari: — nisu privrednici (ništa ne prirade, ako još ne potroše, što su drugi priradili) III. 39, kongres slovienskih novinara III. 159, slovjenski novinarski sastanak (kongres) IV. 155—156, novinari i zdjela leće IV. 302, kako pišu novinari IX. 33, hrvatski novinari (ne mogu se maknuti bez njemačko-židovskih, a po malo ni bez magjarskih novina: tu im je sve znanje i putokaz.«) XI. 141, »Dični su to novinari — hrvatski!« (Ti novinari naši! Za koga sve ne pišu, da je izdajica! Za svakoga, tko se malo samo ne slaže s njihovim gospodarima, već misli, da se i na drugi način dade više postići za domovinu i narod? A njihov predsjednik slobodno piše ili slobodno uzima odgovornost za pisanje, koje znači smrt hrvatskomu narodu!«) XII. 137—140, novinari nezreli XII. 212, (plaćeni nas i nenadgledani bezimeni novinari osramotiše, zavadiše, upropastiše) XIII. 30, (Zyr Xapula) XIII. 79, novinari i glupo laskanje (»Bajramun mubarekij olsun!«) XVIII. 159, novinar kao Peršić XVIII. 294,

Novine: — za narod II. 80, II. 94, novine koje više lažu II. 127, velike novine II. 141—142, hrvatske novine i »Dom« II. 206, novine i črčkari II. 366, ima listovà »za puk« (Piše kakvo jadno djače-nedouče, ili se štogod pretiska iz drugih novina. Za narod je i to dobro!) III. 13, jedini pravo hrvatski list za Herceg-Bosnu (»Osvit«) III. 35, novine i stranke III. 73, naše novine i Uzkrs III. 109—110, šaljivi listovi III. 122, hrvatske novine (idu kao sliepe za Niemcem i pune su strahotâ ruskih. Što ćemo, kad smo robovi i njemačkoj laži! Da nema njemačkih laži, ne bi mnoge hrvatske novine mogle ni svaki tjedan izaći na svietlo) III. 126, novine u pokrajini (Ne znam, je li dobro, nije li, što svaki gradić hoće imati svoj list) III. 160, novine i javno mnienje III. 201, šaljive novine za gospodu i punica III. 208, novine i trgovina (oglasi) III. 305, listovi za seljake (neka budu male ciene — to je dobro, ali badava ih davati — to ne valja) III. 321, novine židovske [»Nova slobodna preša« (Noe fraje prese)] III. 325—328, hrvatski listovi za narod III. 427, novine i novinari IV. 302, novine i oglasi za lutriju (A. R.: »Ja se najviše čudim našim novinama, kako donašaju oglase za tu lutriju. I to rade i takve novine, kojima je uviek na jeziku dobro naroda i ništa drugo nego dobro naroda. I vama dolaze u ruke takve novine. E, ali se oglasi plaćaju, pa samo kad se plati, — narod neka sâm na se pazi! — A zašto se onda narivavate narodu za učitelje, kad on znade i sam na se paziti? — vi, licemjerci! Što vičete: »Svoj k svomu«!, a sami letite k »Töröku« i »Kronfeldu«?!) IV. 331, (A. R.: »meni se čini, da imamo previše novina«) IV. 364—365, »No-

vine cieloga svieta, pa i naše, pune su praznih riečî; a znate, da prazne rieči ne idu od srca« IV. 370, novine i interview (i »Neue Freie Presse«) V. 148, Kad bi se smjele novine robiti V. 250, hrvatske novine prema »Domu« V. 254—255, novine i istina (novac) V. 347—348, hrvatske američke novine i A. R. V. 376, »naše novine ili sve skrivaju ili sve kažu, pa i ono, što ne treba, i što nije istina« VI. 132, starčevićanski listovi i A. R. VI. 222—223, sljeparije popovskih novina VI. 253—254, novinstvo H. P. S. S. VII. 24, najgadniji, ali na žalost često glavni posao naših novina (stranačke i novinske svadje i psovke) VII. 61, novine i puk VII. 65, glavne novine seljačke stranke (1906.) VII. 135, Naše su novine danas velikim dielom naša sramota i naša nesreća VII. 177, kako pišu i ne vriede naše novine (»pisanje nije prije svega ozbiljno, — da ne kažemo, da nije pošteno«) pišu ... za sebe IX. 32—34, novine i prava gospodska politika IX. 86, novine revnih naših političara IX. 155, novine i »Matica Hrvatska« IX. 171, posebni prosvjetni list H. P. S. S. X. 103, osvrt na pisanje novinstva o III. glavnoj skupštini HPSS. X. 106—110, novine i »žrtve« za njihov spas (starčevićanci i A. R.) XII. 84—88, hrvatske novine o saboru XII. 146—149, novine gospodskih stranaka i novine seljačke stranke XII. 194, (Novine, koje tako malo drže do svoga glasa...) XII. 196, (slobodne) novine i burzovni špekulanti XII. 249, novine o novčanim računima s Ugarskom XIII. 16, novine i odvjetnici XIII. 35, englezke i hrvatske novine XIII. 53—54, rodoljubne novine i »rodjena gruda« XIII. 71, svadja medju novinama (sprdnje) XIII. 78—80, o »našem selu« XIII. 104—106, novine u političkoj borbi XIII. 170—172, novinstvo proti »Matici Hrvatskoj« XIV. 66—82, (Ad perpetuam memoriam) XIV. 86—88, XIV. 91—92, strašan jezik u hrvatskim novinama XV. 53—54, djački listići XVI. 46, slavensko novinstvo o Hrvatima XVI. 95—97, novinstvo i senzacija XVI. 188, zašto evropske novine viču na Rusiju (židovi — A. R.) XVIII. 26, novine napredne stranke XVIII. 45, o glavnoj skupštini seljačke stranke XVIII. 222—223, naše kukavno novinstvo XVIII. 288—289, XVIII. 333,

Novinska zadruga Dom: — XII. 194, novinska zadruga »Dom« i seljačka tiskara XII. 201—203,

»Нови Србобран«: Tako se piše u »Novom Srbobranu« (»Težak naš, brat naš«) V. 218—219, »Novi Srbobran« i H. P. S. S. IX. 105—108, XIII. 59, i linčovanje Stj. Radića XIII. 158—159, XVIII. 14—15, XVIII. 20—21, XVIII. 324,

»Novoe Zveno«: XVI. 225,

Novo mađaronstvo«: IX. 75—80, IX. 80—83, (»naši ljudi, koji su... u borbi izmedju Magjara i Beča — na magjarskoj strani. To su ti »novi magjaroni«) IX. 84—88, »novi magjaroni« i seljačka stranka (»Novi će magjaroni dakako tražiti svaku priliku i nepriliku da dokažu, kako H. P. S. S. radi sve po naputku i želji iz Beča, — ali im ni to ne će pomoći, jer su oni već danas sa svojom politikom pokopani.«) IX. 130,

(kuditi magjarone, a braniti Magjare, — to ne ide) IX. 160—162, novomagjaronska politika u Hrvatskoj XVIII. 70,

Новооткрытое сочиненіе Крижанича о соединеніи церквей (М. Соколовъ): — XVIII. 372—403,

»Novosti«: XVIII. 258—259,

Novotari: — i borba o mîsli I. 12,

Novotarije: sve novotarije izašle, može se reći, iz rimske crkve III. 74—75, novotarije i »filozofija« protiv novotarija (»ništa nova pod suncem«) IX. 162—164, »novotarije« (»slobodoumne« misli) IX. 195,

Nuncij: — i renuncij III. 89,

Nužda: — i potreba V. 104—106, nužda i »Drang nach Osten« VII. 158, nužda u politici vrlo često jača od svake dobre volje IX. 83, nužda i narodni običaji A. R.: »Nužda će, gdje je ima, i tu na žalost, učiniti svoje, ali ja sam prvi, koji ne bih želio, da naš narod postane takav račundžija, da i u najredjim i najsvečanijim časovima života misli samo na to, da će mnogo potrošiti. Napokon seljak, ako troši, svoje troši, i zato mi, koji od njegove muke živimo, ne samo da nemamo prava, nego ne bismo smjeli imati ni te kuraže, da brojimo zalogaje i gutljaje onomu, koji troši svoje muke.« XII. 155—156, nužda od koje živu — advokati XIII. 168,

Njemačka: — (u savezu s austro-ugarskom državom vodi prvu rieč) III. 203, u Njemačkoj samo gospoda i soldati živu u slobodi III. 413, god. 1476. i 1525. VI. 258—259, Njemačka i demokratizam (Wilson) VII. 155,

O

Obala: morska obala Hrvatskog Primorja i Magjari XIII. 151—158,

Obće dobro: — (dobro naroda) »Svaki i najzadnji čovjek može i mora raditi za obće dobro, za dobro naroda« III. 238, obće dobro i uprava IX. 110,

Obćina: — i seljak II. 100, pisar u obćini i seljak II. 210, obćinski hambar (magazin): »Sva obćina, svaki kraj neka sebi sagradi skupnu žitnicu« II. 218, obćinski proračun i »obćinska samouprava« II. 374, obćinski liečnici II. 381, obćinski namet u banskoj Hrvatskoj III. 53, obćinsko vieće i seljaci (oni tamo najviše šute, kao somovi, ili samo kimaju na ono, što kažu »gospoda«) III. 209, obćinski pisari i učitelji (A. R.) III. 356, — autonomija (prava obćinska autonomija ili slobodna obćinska uprava velika je stvar) IV. 108, obćinski pandur i seljak IV. 225—227, obćinski liečnik IV. 231, obćina — mali sabor V. 55—56, (obćinska sloboda) V. 279—281, Zašto obćine nisu kraljevske? (Je li prije nastala obćina ili država?) V. 295—297, obćina i novi obćinski zakon (A. R.: »Ili treba novim zakonom sve obćine ukinuti, pa neka vlada sama postavlja i plaća svoje oblasti mjesto obćinskih, ili neka se obćinama dade prava obćinska sloboda«) V. 312—315, obćina i uči-

telj (mjestni školski odbor) VI. 36, občina i spekulacija sa zemljištima (kako bi trebalo da bude u zakonu) VI. 56—57, občina i korupcija VI. 60, Mjesto »političkih« ili »upravnih« občina treba na selima urediti »poljodjelske občine« VI. 201, upravna i poljodjelska občina VI. 217—218, samoupravna občina u državnoj upravi po programu H. P. S. S. VII. 19, VII. 45, občina i vlast u občinskom vieću VII. 87, self-government u občini VII. 170, občina i pošta (Kr. ug. pošta) A. R. IX. 94—96, preuredjenje občina u političkom, uredskom i gospodarstvenom-družtvenom (socijalnom) smjeru (A. R.: »Občina ima .. biti prvi i najuzorniji gospodar u občini, i to ne gospodar, koji samo troši, nego gospodar, koji i privredjuje«) XI. 260—262, občina u Kašini kraj Zagreba XII. 30—32, občine i novac občinara (A što je opet ovo?) A. R.: »Tu nema, ljudi, druge, nego ne plaćajte u občini nikomu ni filira, dok Vam ne dokaže izvornim zapisnikom občinskoga odbora, da je ovlašten primati novac. Inače znajte, da ste možda svoje novce predali tatu.« XII. 76—78, (učiteljske plaće) XII. 206, občina i zatvaranje (»Neka zatvara načelnik«) — občinski upravni odbor XII. 351—352, prihodi i potrebe XIII. 41—43, crkvena (župna) občina XIII. 109—110, (Glas iz garčinskog kotara) A. R.: »Ovo, kako je danas, gdje su občinski bilježnici i blagajnici često golobrada, neuka, nikako ne obrazovana momčad, a tolika im je dana vlast nad narodom, — to je eto dodijalo i seljaku« XIII. 178—179, občina i pučke škole [teret, koji treba da se skine] XVI. 132—134,

Občinska skupština: »občinska skupština, u kojoj ima rieč svaki občinar, ne bira samo obć. odbor, nego i obć. načelnika, za tim občinske službenike (bilježnika, blagajnika i t. d.), a što je glavno: obć. odbor imade svake godine dati občinskoj skupštini potanko izvješće o radu, a obć. skupština ima pravo to izvješće prosuditi, odobriti ili ne odobriti, a za propuste i za svako prekoračenje zakona pozvati odbor na odgovornost.« XI. 260,

Občinski zakon: — II. 63, občinski zakoni u banskoj Hrvatskoj V. 295—297, V. 312—315,

Običaji: I. 49—50, razlika od navike I. 49, svakidašnji običaji (običaji kod poslova i rada, pravni običaji, običaji u općenju [druženju] s ljudima), godišnji običaji (domaći [kućni] običaji kod svetkovanja, javni običaji kod svetkovanja) I. 51—54, bugarski svatbeni običaji i lado I. 251, pravni običaj u Hercegovini I. 306—307, stari i dobri običaji i moda III. 24, svatovski običaji (nazdravica i molitva mladoj) III. 206—208, obiteljski običaji (na selu i u gradu) III. 208—209, poštovanje u selu (»Reci mu dušo, Vi braje, — ne će ti biti poslie mrzko pred svietom.«) III. 246, domaći hrvatski običaji (nošnja, odielo, pjesma) i tudjinci III. 265, njemački običaji (Bog nas oslobodio švabske pameti i švabskih običaja!) III. 353—354, običaji kod pogreba (kako je nastao plač za plaću) III. 406—407, širiti gradske i tuđinske običaje = širiti civilizaciju VIII. 71, običaj (— prvi uzrok i razlog gospodskoj vlasti) IX. 206, običaj — nasilnik u narodu XII. 155, narodni običaji i učenjaci XII. 290—291, obredi ruskoga naroda

na »rusalnu« nedjelju (Veselovskij i A. R.) XV. 100-[111], običaji i — naredbe »ti nesretni, glupi običaji! Oni ne dadu spavati ni velikim županima«... XVI. 16, (Treba poznavati običaje narodne, pa prema njima... graditi i njima prilagoditi zakone) XVI. 25, Konavoske nazdravice [svatovski običaji] i slava krstnoga imena (A. R.: »Krivo je mišljenje, da je u narodnim običajima sačuvana samo prostota i grubost narodna. Nije. Narod je sačuvao mnogu starinu nekadašnjega cvieta svojih prvaka, najviših i najbogatijih slojeva, kako su evo Konavljani sačuvali staroga svoga bana — barem u nazdravici«.) XVI. 25—45, naši narodni svatovi XVI. 147—156, običaji i civilizacija XVI. 172—176, poklade XVI. 196—198, karmine i poklade XVI. 250,

Obitelj: obiteljski običaji (punica i svekrva) na selu i u gradu III. 208—209, obitelj (familija) i rod (najljepše i najmilije, što je život čovječji stvorio) III. 227, obitelj i današnji sviet V. 40, obitelj prava seljačka, prava gospodska i »Malograđani« V. 113—116, vlast u obitelji VIII. 90—91,

Objekt: seljak nije objekt (sredstvo, orudje) u političkom radu (Stjepan Radić) XVIII. 293,

Objektivnost: »objektivno« (i »subjektivno«) u historiji XVI. 241—244,

Oblast: — narodni službenik, jer ona narodu služi, a ne narod njoj! III. 381, oblast (zakon) i narod (u Talijanskoj i Hrvatskoj) IV. 143—144, što je oblast (Nema oblasti, koja nije od Boga, t. j. samo je ona prava oblast, koja je od Boga.) IV. 227, oblast i red V. 131, »svjetske« i »duhovne« oblasti (»svaka oblast da je od Boga«) V. 258, V. 365—366, oblast i odredjivanje ciena (A. R.) VI. 56, K a k o se ne brane oblasti (A. R. i »huškari«) VI. 61—62, oblast i uza nju narodno vieće! VII. 50, oblasti proti seljačkoj stranci (Pejačević i oružnička sila) VII. 135, oblasti kao mreža oko seljačkog svieta VIII. 83, oblasti i narod VIII. 90—91, oblasti: filozofi i političari IX. 53—54, oblasti i izborni čin X. 32—33, (mladići =) oblast i javna kotrola XI. 137, kako se ureduje kod naših oblasti XII. 345—347, (A. R.: »Naš prijatelj vapi za kontrolom, za nadzorom u občinama. A gdje su kotarski predstojnici? Gdje su podžupani? Gdje je veliki župan? Gdje je odjelni predstojnik za unutarnje poslove? Gdje je i svietli ban? »Imadu posla!« Ako svi imadu posla, nema ga valjda toliko veliki župan? Pa ako i imadu, zar i nadzor nad občinama nije posao, za koji su plaćeni?«) XIII. 178—179, (H. P. S. S.) XVIII. 37,

Oblomovi: (»Ruski su Oblomovi mogli barem 15 sati na dan spavati, a mi ni to ne možemo, jer moramo pred dugom bježati u Ameriku...«) XVI. 155,

Obri: — ili Avari II. 150—151,

Obrt: naši vinički majstori i prejasni nadvojvoda II. 239, — (zanat) i tvornička roba II. 329, Treći su — zanatnici... od gotove stvari prave drugu stvar III. 38, veliki obrt = velike tvornice (fabrike) III. 81, obrt i štedione III. 136, dalmatinski kameni obrt III. 140—141, pekarski i opančarski obrtnici III. 213—214, medovina (»gvirc«) III. 69, III.

285, obrtnička škola (i tu stvar trebalo bi preurediti) III. 339, boj za gostione (krčme) u Zagrebu IV. 30—31, opančari — i seljaci (A. R.) III. 214, hrvatski domaći obrt propada IV. 220—221, obrt i državna uprava VII. 29, XIII. 11,

Obrtnici: — i seljaci (»Obrtnici su naša seljačka djeca, koja po svem k seljačtvu i spadaju, pa je šteta i sramota, što tomu do danas nema traga«) XII. 156—159, i seljaci-prekupci XII. 271—175,

Obsjena: — (švindl) »mnogo toga, što se danas u svietu čini da je veliko i jako« (industrija, prosvjeta, sloboda) VIII. 13, obsjena nove gospodske politike: »što se zadovoljava ljupinom mjesto jezgre, obsjenom mjesto svjetla. Tako kažemo, jer ne ćemo reći, da se zadovoljava lažju. A obsjena je i više nego obsjena, kad nova politika u sav glas govori, da danas vlada narod ili da se vlada po narodnoj volji. Vi o tom toliko znate, da bi bilo u ludo trošiti i jednu rieč više. A znadu to još i bolje nova liberalna gospoda, — i svejedno su pri tom zadovoljna i tjeraju svoju politiku dalje.« IX. 202, »obsjena« — kultura XVI. 11,

Obstrukcija: — što je II. 77, (»sbunitba«) II. 95, obstrukcija — rogobor (A. R.) II. 143, (u bečkom saboru) II. 159, obstrukcija — narod plaća svejedno! II. 175,

»Obzor« — II. 141, (do »Obzora« naš sviet — koji što ima — najviše drži) i seljačka stranka II. 336, (samo se »Obzor« vara, ako misli, da će i narod usnuti, — jer narodu nije tako dobro, kao njegovim zastupnikom) III. 107, VI. 127, VI. 250, »Obzor« i osnivanje seljačke stranke VII. 134—135, što misle oni kod »Obzora« — to je težko znati IX. 47, »Obzor« i H. P. S. S. IX. 101—104, IX. 134—135, XI. 84, XI. 263, (»Radićev trik«) XII. 125, XII. 273—274, »Obzor« o šumama i pašnjacima (»tako razborito, kako još nismo čitali«) XIII. 12—14, XIV. 15, XIV. 24, XIV. 81, XVIII. 27, XVIII. 45, XVIII. 60, XVIII. 216—217, XVIII. 269, («polipragmatizam«) XVIII. 296,

»Obzoraši«: III. 91, III. 151—152, »obzoraši« i sloga s »pravašima« IV. 14, »obzoraši« — »slavoserbi« V. 362—364, VI. 111—112, (i »Pokret«) VI. 126—127, »Svi bi obzoraši bili pravaši, kad bi se uvjerili, da je moguće stvoriti posebnu hrvatsku državu, — takvi su to čestiti Hrvati« VI. 133, VI. 148—150, »neodvisna narodna stranka« od 1884. i program s obzorašima od 1894. VI. 308—309, IX. 80, X. 214, XI. 68, »obzoraši« i A. R. (»obzoraši« najbolje znadu, kakav sam ja »obzoraš«) XIV. 31,

Oceanija: — (i Australija) IV. 92—93,

Odgoj: — (hrvatski školski uzgoj i A. R.) I. 151, odgoj u današnjoj gospodskoj pučkoj školi (... više po njekakvom propisu, nego po zdravoj pameti i potrebi naroda. Prvo misle (učitelji), da oni mogu i moraju seosku djecu »odgajati«. To je velika bludnja) III. 273, odgoj — kršćanski, slavenski, hrvatski, seljački i plodovi »dobroga odgoja« X. 98—100, »odgoj naroda« (»...»Treba odgajati narod«. Što vi time mislite, očevidno je: treba seljaka učiti na rad, na štednju, na

trieznost (da ne ide u krčmu), da se ne pravda, da ljubi i čuva svoju zemlju. Iz cieloga se pisanja vidi još i to, da vi mislite, da imate i pravo narod odgajati, pa dakako i koriti. Mi pak držimo, da je seljački narod u tom odgojen kud i kamo bolje, nego što bismo ga mi svi skupa s našim školskim znanjem mogli odgojiti. Po našem sudu bilo bi žalostno, kad bi hrvatska školana gospoda sa svojom mršavom inteligencijom, a osobito sa svojim shvaćanjem čovječjih i narodnih dužnosti imala u hrv. seljačkom narodu tek odgojiti prave seljačke krieposti. Ako tih krieposti nema u seljačkom narodu, onda ih barem današnja naša školana gospoda (a kamo li današnji naši novinari!) ne će nikakvim odgojem stvoriti.«) XIII. 22—25, kako gospoda »odgajaju« narod XIII. 172, 174, odgoj hrvatske mladeži (pod utjecajem srbskih edicija) XIV. 231—233, odgoj i sveza izmedju života i škole XVI. 48—49, novi odgoj (Englezka E. Demolins — A. R.); Otac Didon: »Odgoj — to je umieće emancipovati ljude« XVI. 50—57,

Odielo: narodno i nenarodno odielo I. 5, odielo i povjest plesa (Zibrt i A. R.) I. 298, odielo u muzeju (A. R.) II. 190, hrvatsko seljačko odielo II. 307, odielo, seljanke i židov II. 330, odielo u Bugara III. 25, odielo (domaća seoska nošnja) i seoski narod III. 265, tkana roba (platno, sukno i t. d.) i uljudjeni sviet (se pristojno oblači!) VI. 90, odielo radničkog naroda i hrvatsko narodno odielo A. R. VII. 169—170, švabsko odielo — civilizacija: »Već je i prosti sviet poludio: oblači švabsko odielo, pa misli, da je i to »civilizacija«. Ali što velim: misli! On to vidi na svoje oči! Čim obuče švabska hlače, odmah se gospoda s njim drugačije vladaju, odmah mu sve ide bolje za rukom.« VIII. 14, seljak i odielo XVIII. 27,

Odkup kmetova: — u Bosni XII. 33—35,

Odmetnici: — V. 326, gospoda — odmetnici XVIII. 9, narod i odmetnici A. R.: »ne treba ni posebnoga pojma za »političkoga« odmetnika: odmetnik je odmetnik. Poznamo odmetnike od roda, vjere, od naroda: svi su jednaki. Jedno treba iztaknuti. Uzrok odmetničtvu nije u intelektu, u umu, — već u duši: ima odmetnika i oštroumnih i glupih, — no duša im je svima crna. No što je najgore u odmetniku, što ga čini izdajicom, što nalaže narodu posebnu dužnost protiv njega, — to je ono, što je već rimski govornik Cicero uzkliknuo o izdajici Katilini: »Ovaj ipak živi! Živi! Dapače u senat dolazi, sudjeluje kod narodne razprave! ...« Zato mu je i doviknuo: »Na smrt te je, Katilina, trebalo odvesti!« — »Ima li smisla o odmetničkoj volji razpravljati, stavljati ju na glasovanje? Nema. Protiv odmetnika se buni i diže sama narav čovjeka, s njim nema drugoga razgovora, do onoga Ciceronova.« XVIII. 10—12,

Odnarođivanje: — (denacijonalizovanje) XVI. 189—195,

Odredbe: vladine odredbe o cienama (umjetna skupoća) XII. 248—249,

Odvjet: — (odgovor) III. 111,

Odvjetnici: trošak za odvjetnike (»kad se pravdate ... a na to vas nitko ne sili«) II. 375, odvjetnici nisu privrednici III. 37—38, odvjetnici

(fiškali) i pravda med svietom III. 111—113, (to su svagda bili najveći i najljući neprijatelji i protivnici svakomu nasilju) III. 112, odvjetnici i rodoljublje IV. 281—282, odvjetnici i pripoviesti iz kancelarija (»Bog zna, zašto im sviet tako lako vjeruje!...) IV. 299, VI. 151—153, odvjetnici »domoljubi« X. 184—187, XI. 70, odvjetnicima ne treba toliko pomoći i zaštite od vlade i zakona, koliko seljaku XI. 244, prema seljaku (A. R.: »vidimo, da su u toj stvari odvjetnici jednaki pa zvali se oni Dragići, Milići, ili Šenštajni ili Švajnfreseri. Izpitujući o ovim stvarima i razmišljajući čovjek dolazi do osvjedočenja, da tu ima nečista posla, koji ne samo da nije dostojan jednoga čovjeka, koji je svršio sve škole i postao doktor, nego je takav posao po mojem sudu gori od svake proste prevare« — »I sramotna je zemlja i narod, u kojem je moguće, da školani ljudi i tako kruh služe, —«) XII. 71—74, »odvjetnik siromaštva« (dr. Robert Farkaš) XII. 116—117, (sljeparija) XII. 188, »Ako to nije prešno, kada odvjetnik, rodoljubni odvjetnik, u izvršivanju svoga zvanja baca seljaka iz kuće, onda u Hrvatskoj za hrvatski narod nije ništa prešno.« XII. 343, A. R.: Što o njima mislimo [Ljudi, koji ne oru i ne kopaju, niti kako drugačije rukama ne privredjuju, ti ljudi živu od svoje pameti, a često i od tudje bedastoće«] XIII. 35—39, odvjetnici (rodoljubi: Na bubanj!) »Ne bi li bilo u redu, da se barem ovo ograniči, pa da se, ne dirajući u to, da se odvjetniku ima njegova zaslužba platiti, ograniči pravo ovrhe radi parbenih trškova? Ovo je bez sumnje tako važna stvar, da bi ona sama izkorienila gadne i sramotne nepodobštine i strahote, kojih su pune odvjetničke i sudske pisarne.« XIII. 67—73, odvjetnici — rodoljubi i zakon protiv guljenja [lihvi] (A. R.: »Ja sam već mnogo puta rekao i napisao, da je ovakova zaslužba nedostojna za pristojna čovjeka, — a koliki naši ljudi, rodoljubi, koji se turaju na prva mjesta, živu i stiču imetak ovakovom nedostojnom zaslužbom! Ili možda misle, da se to njih ne tiče, jer oni s tim nemaju posla, nego njihova »kancelarija«, njihov »solicitator«?«) XIII. 167—168,

Oganj: — (ogni) kao hipotetički jezikoslovni primjer A. R.-a I. 183—184,

Oglasi: — (»reklama«) — sljeparija III. 305, trgovački oglasi IV. 151—153, oglasi za lutriju i novine IV. 328—331, oglasi i popovske novine VI. 253—254, Laušev prvi židovski oglas u »Domu« XII. 132, plaćeni oglasi za posmrtne zadruge (i »Dom«) XII. 223, XII. 313,

Ognjište: — i dom (»I ja mislim, dok sviet bude sviet, i ljudi dok budu ljudi, — očinsko će ognjište biti stvar mila i sveta, kako je mio otac i majka, a sveta njihova ljubav, kojom oko ognjišta skupljaju gole svoje piliće«) IV. 331—332,

Oholost: — (prenebesnost) III. 278,

Okružna blagajna: — i seljak (»Kakvoga smisla ima, da seljaci, koji nikad ne će ni vidjeti bolnice plaćaju za okružnu blagajnu«) XII. 272—274,

»Okvir monarkije«: Hrvati »u okviru« (u krilu) IV. 300—301, »Velika Hrvatska« »u okviru« (frankovci) VII. 161, »u okviru monarkije« XI. 7—10, »okvir« carevine XIII. 86,

Oligarhija: VII. 83,

Opančari: — i seljaci A. R. (koliko ja sâm znam, najgore je opančarskim pomoćnicima, pa se oni ipak još ne bune. Oni valjda misle: ako je nama zlo, nije bolje ni onim, za koje mi šijemo opanke — a to su seljaci — pa se oni nikad ne bune, kod njih nema huje) III. 214,

Opatice: — i ženske škole u samostanima (A. R.: Da ja što mogu n. p., ja bi svu žensku zagorsku sirotinju spravio u opatice, a mužku u fratre i ježuvite, — kao što bih opet sve Ličane turio u žandare. Pa da! Koliki Niemci i Niemice traže već kruha u samostanima! I nadju ga, i vjerno za njega služe... A mi se onda tužimo, da samostani šire tudjinštinu) III. 303, opatica (duvna, koludrica) »Ona ima srce, ali nema misli« IV. 90, zagrebačke opatice (znadu tražiti mastne račune) VI. 188, — sestra Adela-Cecilija« (dame Payen) XVI. 166,

Opera: hrvatska opera u Splitu III. 159—160, (Zajčeva »Armida« i Vilharova »Smiljana«) XVI. 24—25,

Opijanje: — naroda (u borbi proti seljačkoj stranci) XI. 167—173, boj proti opijanju — treba voditi drugačije XII. 301—304, opijanje i moderan čovjek XVI. 238,

Oportunizam: »oportuniste« ili po našu »nagodbenjaci« III. 92, XIV. 72,

Opozicija: sjedinjena oporba i A. R. II. 96, »opozicija« (caru i sultanu) II. 354, »Hrvatska opozicija« IV. 91—92, seljačka opozicija (i popovi) VI. 215, opozicija i zakoni VII. 99, hrvatska opozicija protiv Madžara do riečke rezolucije VII. 175—176, hrvatska opozicija prema Beču IX. 48—49, »združena hrvatska i srbska opozicija« u petrinjskom izboru 1905. IX. 69—70, kakva je to starčevićanska opozicija IX. 186—187, savez i sporazum opozicije (u Hrvatskoj 1912.) XII. 235—238, (»To je jedina naša opozicija: proti vladi pod svaku cienu, — s vladom ni Boga molit!«) XIII. 130—131, starčevićanska »opozicija« XIII. 138—139, opozicija i mladost (podmladak) A. R. XIV. 24, paklenska opozicija XVIII. 211—212,

Ordeni: orden sv. Save III. stepena [Gjalski] i Ilirci (A. R.) XVI. 116,

»Organ«: — uprave III. 228,

Organizacija: što je to organizacija? III. 129—131, narodna organizacija, kakva nam treba, može biti samo politička stranka III. 130, nova organizacija (sloga) i stara sloga III. 226, organizacija posla (Organizovati posao — to baš i jest to, da nijedna ruka ne mora dangubiti, doklegod je sposobna za posao.) VI. 266, političko-stranačka organizacija (i njena trostruka svrha: družtvena ili ljudska, stvarno-politička i stranačko-politička ili narodno-politička) VII. 61—63, organizacija političke stranke t. j. politička organizacija (počiva na dogovoru, na sporazumu) VII. 65—68, organizacija seljačke stranke VII. 133—137, financijalna organizacija VIII. 83, organizacija za sa-

mostalnost seljaka X. 104—105, organizacija — jedini put seljačtvu do rieči i do moći XII. 81—84, (u prosvjeti) »držimo, da je nepotrebno, dapače štetno, da tako kažemo, sanjati o nekakvoj velikoj organizaciji, dok još nemamo šta da organizujemo. Nastojmo radje svaki u svojem krugu i okolišu, da počnemo bilo što i bilo kako i koliko raditi, pa će se već stvoriti i organizacija.« XIII. 32—35, organizacija odvjetnika XIII. 35—38, organizacija znanstvenoga rada XIV. 235—236, organizacija gospodarstvene službe XVI. 120—122,

Orguljanje: — i učitelj VI. 36,

Ornamentika: — ornamenti na groblju I. 156, južnoslavenska ornamentika i magjarski živalj XVI. 143,

Oruđe: prvo ljudsko oruđe VIII. 62—64,

»Osebušak«: — i Hrvati i Srbi IV. 51,

Osiek: II. 148,

Osiguranje: — svih državljana, a ne samo službenika III. 309, »Croatia« (Krbacija) III. 323, osiguranje blaga III. 410, osiguranje i država VII. 45—46, osiguranje radnika VII. 47, osiguranje seljačtva proti požaru, tuči i pošasti kod blaga VII. 121—122, osiguranje od elementarnih nesreća XII. 278—282,

Osiguravajuća družtva: — i obće državno osiguranje XII. 280, (»Jadran«, »Balkan«, »Zagreb«) prevare i gospodarska i čovječja vriednost osiguravajućih družtava XII. 313—317,

Osjećaj: — ljudski osjećaj, koji čini narode kulturnima: (poštovanje starine narodne i oduševljenje za nju) XV. 38,

»Oskrb«: — hrvatskoga seljaka »Sve je to naša oskrb, to smo mi sve sami priskrbeli« IX. 132—134,

Oskudica: — i skupoća XII. 246—249,

Oslobođenje: oslobođenje domovine XVIII. 185,

Osnova za sabiranje i proučavanje građe o narodnom životu: (Osnova za sabiranje građe I. 17—68 [Priroda (narav) oko čovjeka I. 18—20, Tjelesni ustroj naroda I. 20—21, Jezik I. 21, Životne potrepštine I. 22—27, Rad I. 27—32, Život I. 34—41, Pravo I. 41—49, Običaji I. 49—57, Zabave I. 58—61, Poezija I. 63—64, Vjerovanja I. 64—66, Iskustvo, znanje i mudrovanje I. 67—68], Način sabiranja građe o narodnom životu I. 68—82, Proučavanje građe o narodnom životu) I. 83—85, »Osnova« i usmena te pismena kritika (»U uvodu u svoju Osnovu nijesam ja ni izdaleka postavio narod na onu visinu, na koju ga je već pred pô stoljeća postavio Michelet. Pa što sam opazio? U ono malo pismene kritike opazio sam bojazan: e sam evropsku kulturu stavio ispod narodne barbarštine. A usmena je kritika, koliko sam mogao čuti, s jednakim nezadovoljstvom osudila ono moje — više naslućivano nego otvoreno kazano — mišljenje o njekom superijoritetu »naroda« nad »gospodom«.) I. 105, A. R.: »Ja sam se na svom

putovanju uvjerio, da je moja »Osnova« gotovo ništa prema obilju pitanja, na koja bi narodoznanstvu trebalo odgovora. A ipak su strani specijaliste ocijenili moju »Osnovu« kao jedan od najpotpunijih i najboljih kvestijonara. I od suradnikâ-seljaka sam čuo, kako se čude: za što sve pitam i kako mi je sve to palo na pamet.« I. 145, »Osnova« i dr Jan Karlowicz I. 242,

Osobnost: (šeprtljanje) — u politici XIII. 143—145,

Osuda: (nevino osudjeni) XIII. 49—52,

Osveta: krvna osveta I. 217—218, politička osveta IV. 60—61, francezka revanša (revanche) VII. 156—157, osveta puka i prema gospodi VIII. 98, politička osveta — iz političkih progona IX. 54,

»Osvit«: III. 35, — (Sad je »Osvit« u četvrtoj godini, a u toj dobi djeca već i ne viču toliko . . .) III. 108,

Otimačina: — i Hrvati (mi se Hrvati ne ćemo pomiriti na otimačini, mi za tudjim ne idemo) III. 219, otimačina i prosvjeta (svaki prosviećeni narod, — svaki brzo i lako uzima i otima narodu sve njegovo. Ali pitajmo se: Zašto prosviećeni narod uzima? — Zato, što neprosviećeni od njega prima.) III. 313, otimačina i zakon u starih Grka IV. 14, XII. 342,

Otok (u Slavoniji): putovanje A. R-a u Otok I. 143, (Otočanin i jekavska pjesma (A. R.) I. 237, (u Slavoniji) XV. 64,

Ovrha: — eksekucija (šekucija) i — vjera II. 378, ovrhovoditelji i — Röntgen (»I u želudac se možeš nagledati čovjeku, pa bi bilo dobro, da ovrhovoditelji, kad idu na eksekuciju, dobiju jedan takav »aparat«, pa da naprave slike: kakvi su to seljački želudci i što ima u njima . . .«) IV. 174, (»Dakle u kratko: čovjeku ni krivu ni dužnu provedoše ovrhu, opsovaše ga, osramotiše, zlostaviše, prst slomiše i još odsudiše na 10 dana zatvora. To je Turska.«) XI. 179—181, ovrha (Na bubanj!) i ograničenje ovršnoga prava XIII. 66—73.

P

»Paganija«: — (»Kad je to bila Hrvatska onda je i bila! . . . A kad li će opet biti? . . . More, ono naše more, i one gore oko Neretve, što su sav sviet naselile, a sebe još nisu razselile! . . .«) XIV. 206,

Pagus: — sela (Bréal) i A. R. I. 181,

Pakao: — A. R.: »paklena strašila nisu najbolji nauk za dobro« IV. 196, (u 15. vijeku) XV. 84,

Pamet: narodna pamet (um) I. 66—67, pamet (u seljačkoj buni) II. 43, — narod II. 243, naučena ili disciplinovana pamet III. 212, čovječja pamet i Bog III. 336, »zdrava« seljačka pamet VI. 177—180, hrvatska pamet (se ne diže tako visoko, da bi htjela na jedanput popraviti

cieli sviet VIII. 27, pameti ženskoj, i ako je, kažu, kratka, malo koji muž može naći kraj ... XVIII. 33,

Panduri: — i narod IV. 225—227,

Pangermanizam: — (svenjemstvo) t. j. nastojanje, da se što više naroda poniemči i dodje pod njemačku vlast i komandu VII. 143—144, »To je pogibelj, o tom nema sumnje. No velika je varka, da su Magjari obrana proti svenjemstvu (pangermanizmu).« ... »Oni ne mogu ništa. Protiv njemstva mogu nješto samo Slaveni, kojih jedinih ima po svietu, pa i samoj Ugarskoj kao mravlja.« VII. 195—196,

Panslavizam: — (»sveslovienstvo) III. 61, panslavizam (sveslavenstvo) i kleveta o njem (Niemci) VII. 142—143, »panslavizam« i Hrvati (A. R.: »Čovjek ... kad vidi, da i neki Hrvati kažu, da je to panslavizam, kad Srbi i Bugari i Grci hoće da oslobode svoju braću od turskoga klanja, — onda ...«) XII. 319—320,

Panteon: — u Zagrebu XVIII. 155—156,

Papa: — i Hrvati II. 287, II. 298, sv. otac papa i svete knjige hrvatske II. 310, papa i kralj Zvonimir III. 74, stranka proti papi (»liberalci«) III. 75, ovakvoga vladara ni ovakve i ovolike vojske nema više na svietu, to svi priznaju III. 211, papinski dvor i njegova vlada — ona je prva priznala ono, što mi Hrvati hoćemo; ona je prva priznala jedinstvo hrvatskoga naroda III. 277, papa i naši biskupi za pravednu stvar III. 293, papa i hrvatstvo IV. 78—79, (strašne smutnje oko nesretne one njekakve škole sv. Jeronima u Rimu — »kad papa reče, pa poreče« IV. 154—155, papa i državne misli (Rimski papa pomagao je u toj stvari mnogo: on je stvarao nove cesare ..., — ali samo onda, ako su njega priznali za gospodara. (Tako je dao krunu i Hrvatu Zvonimiru ...«) IV. 163, papa i rimska politika IV. 170, kad bi Rus mogao postati papa IV. 208, papa i plemenitaški proštenjari IV. 304, papa i Vrhbosanska nadbiskupija (A. R.: »sv. otcu treba sa zahvalnošću priznati, što je pravedno uradio te nas nije i on obdario još jednim »Bosna-várom« IV. 318, — namjestnik božji (A. R.: »Gdje će kukavac čovjek biti namjestnik božji!«) V. 84, »namjestnik božji« (»Drugo je vjera, drugo je politika. Što uči vjera, u to ja ne pačam, — to se ne dokazuje i ne pobija, nego se to vjeruje. A blaženi, koji vjeruju.«) V. 93, Papina (»sjajna garda«, imala bi biti valjda posljednja stvar, kojoj bismo se imali diviti kod pape.) V. 144, izbor pape V. 184—185, »U Kanosu!« V. 185—186, papa je li vladar (suveren)? V. 202—203, »vatikanski sužanj« i novac za papinski dvor VI. 12, »vatikanski sužanj« i A. R. (»Ja sam na pr. kao diete, kad sam i ja davao svoj »Petrov novčić« mislio, da je sv. Otac zbilja sužanj, komu dobro dodje i moj novčić.«) VI. 29, pape i reformacija (na jedanput tri pape!) XI. 45—46, XI. 137, (i »najkatoličniji kralj«) XVIII. 298—299,

Papir: papirnato stogodište II. 11, kako se radi papir II. 11—12, kako je papir postao novac XI. 96—98,

Parada: — (kršćanska poniznost na bečkom dvoru) IV. 93—94, velikoužupanske slave IV. 111, soldačke parade i A. R. (»Svietu je valjda sudjeno, da ne može doći k pameti, dokle ga čvrsto ne lupiš po glavi. Tako će biti i ova stvar: sviet će gledati i zijati na tê sve parade dotle, dok ne bude imao gaća, da izadje na cestu. Onda će mu se otvoriti oči i »bezgaćnici« će početi klanje, — kao ono pred sto godina u Francezkoj«) IV. 235, (O, Bože moj! Kolike su parade samo za to, »da se ije, da se pije«!) V. 249, parade i maloumni sviet (Bum-bum — bum-bum-bum!!!) V. 289—291, parade i neuk sviet VI. 34, »dobrotvorna parada« (»za našu djecu«) XI. 114—118, parada s učiteljima XII. 206—209,

Paragrafi: — (pripisi, propisi) što su IV. 305,

Parbeni postupak: (»po prokletom našem postupku«) XII. 73—74, parbeni postupak i kolonizacija (A. R.: Svaki Zagorac, ili koji drugi nesretnik, koji se mora iz doma seliti, morao bi prije nego se odluči na preseljenje, najprije proučiti parbeni postupak, da ga sudci i fiškali ne ulove za rieč, koja je sasvim razložna, ali po parbenom postupniku imade posljedicu, da čovjek bude bačen iz kuće, koju je krvavom mukom jedva stekao.«) XII. 115, radi našega parbenoga postupka i radi postupka naših odvjetnika bilo bi na žalost potrebno, da se radi gdjekoje osude digne javni glas uglednika« XIII. 49—52, i parbeni troškovi XIII. 70,

Parbeni troškovi: — XII. 73—75, XIII. 70,

Parcelacija: parcelacija (dielenje ili komadanje) zemljišta i dobitak od toga IX. 55—58,

Parlamentarizam: (to je cieli taj način i posao u saboru) III. 119, parlamentarizam u seljačkoj razpravi (razpravljajte »parlamentarno«, t. j. redom) III. 209, parlamentarizam »ne valja« (A. R.: Nije istina) V. 139—140, parlamentarizam i H. P. S. S. (za cieli evropski način saborovanja mi nismo) VII. 30, parlamentarizam i vlada, VII. 57—58, parlamentarizam i seljačka miroljubivost VIII. 87, parlamentarna vlada obstoji samo u Englezkoj, a inače nigdje VIII. 261, naši seoski parlamenti XVI. 245—251,

Parnice: — u općini (općinski mirovni odbor) XI. 261, (»Jedan mora dobiti, a drugi izgubiti. Jest, samo je na žalost istina, o kojoj sam ja već davno uvjeren, da kod nas dobivaju krivi, a gube pravi«) XII. 114—118, parnice i odvjetnici XIII. 36—38, seljaci dobili parnicu proti vlasteli (spahijama) XVIII. 142,

Parnjača: — (lokomobil) i poljodjelci V. 88,

Parobrodarska družtva: — na našem moru VI. 120—123,

Pasoglavci: — (Mongoli ili Tatari) II. 102,

Pastir: pastirski život u Pirinejima i Alpama i — dalmatinskih Hrvata (Edmond Demolins »Les Français d'aujourd'hui i A. R.: »Ne mogu ovdje zatajiti nekih misli, što su se u meni rađale, kad sam odmarajući se kod jednoga mlina na Krki slušao pripovijedanje dalma-

tinskih seljaka o tom, kako oni danas pasu svoja stada po Bosni, kako su ih pasli za turske vlade. Ta to su — mislio sam slušajući — stvari, o kojima zavisi sav obstanak toga naroda. Pa ne samo to: od toga zavisi i državni porez, vojnička sposobnost, — sve. A tko za to zna? Koga je za to briga? U taj mi se čas pričinilo čitavo naše zanimanje za narod — malo previše poetičnim, svi naši ilustrovani članćići o narodu — s »Oesterreich in Wort und Bild« na čelu — lakom igrarijom, svoje ruke zabavom. Pitao sam se gledajući iz bliza te tvorce i nosioce narodne poezije i zbiljski njihov život: Imade li smisla golo naše oduševljenje za narodnu poeziju, kad je nismo kadri shvatiti ne poznavajući zbiljskoga života, u kojem je nikla?«) I. 291, pastiri-iseljenici I. 292, pastiri u Židova II. 109, hrvatski pastiri i hrvatska zviezda III. 417—418, pastir — slobodan čovjek VIII. 74—95, VIII. 80,

Pastuhi: (englezki pastuhi) i naši gospodari XII. 251,

Paša: (šuma i paša) XIII. 11—15,

Patriotizam: (conditio sine qua non) XII. 325, patriotizam u književnosti XIV. 29—30, patriotizam treba ... dieliti od politike XIV. 70, »Uskoprsnom patriotizmu u naučnim raspravama nema nigdje mjesta; pa onaj naučnjak, koji nema snage da se odupre rodoljubnoj napasti u čistim naučnim pitanjima, može zabasati u takovu busiju, da mu najozbiljniji rezultati dobiju obilježje — neozbiljno.« XIV. 130,

Pedagogika: — (kako treba učiti i odhranjivati djecu u školi) dr Stjepan Ilijašević III. 267, pedagogika i seoska djeca III. 273—274, »pedagog« — (servus) rob (A. R.: »Ja sebi toga ne mogu doduše ni sam pravo pomisliti, kako je to bilo, ali stare knjige pišu, da su onda djecu učili robovi.«) VI. 17—18, (» ... ovo nije pedagožki postupak: učiti tobože njekoga i ovako mu dovikivati: vidiš, tako si neuk, da ne kažem, glup! Ta to neka sam učenik spozna, a nemoj ga sramotiti, a zvati ga uz to »dragi««) XVI. 59,

Pekari: — i štrajk (huja) III. 213—214,

Pennsylvanija: V. 220—221,

Penzija: — (mirovina) strašno kvari naš sviet III. 245, penzije ministrima i politička nestalnost VIII. 87, »penzija« za seljake poljodjelce (»Dati seljačkomu narodu njegovo pravo, slobodu i prosvjetu, omogućiti mu napredak — to znači osigurati mu najljepšu penziju«) XII. 278—282, činovničke penzije XIII. 188—189,

Pesimizam: — (Bog sve može. Ako nam je obećao raj, — zašto raj ne bi mogao biti baš na ovoj tužnoj zemlji? ...) IV. 217,

»Pester Lloyd«: (i seljačka stranka) XVIII. 15—16, XVIII. 17,

Pešta: Zajednička vlada u Pešti III. 167, (hrvatski i ugarski »zajednički« poslovi) III. 329—332, zajednički sabor u Pešti i hrvatski novci III. 368—369, Kako Pešta radi s banskom Hrvatskom IV. 332, Hrvati u Pešti (A. R.: »Meni je bilo milije, dok su Hrvati u Pešti šutjeli.«) IV. 343, Pešta i Beč V. 351, postupak zajedničke vlade u Pešti VI.

55, Pešta (Magjari) i Ugarska VII. 181, Pešta i Beč (»novi magjaroni«) IX. 84—88, Pešta i hrvatski (realni) političari IX. 153—156, U Budimpešti se može samo pazariti! (Frank i Vekerle) XI. 134—136, (zastupnici seljačke stranke ne će u Peštu) XI. 257, XII. 148, XII. 198—200, XII. 214—215, XII. 307—312, XIII. 169—170, XVIII. 34—35,

Petljanija: — gospodska i popovska II. 78, kad je politika petljanija III. 210, madžaronska — s Dalmacijom IV. 333, starčevićanske petljanije XIII. 130—133, intrige (gospodska politika — u cvietu) XVIII. 78—79, (starčevićanci) XVIII. 300,

Petolizanje: — glupost i petolizanje gospodi stara stvar (Bezuh!) XII. 292—293,

Petrinja: II. 148,

Piće: piće i moderan čovjek XVI. 238,

Piemont: VI. 283—284,

Pijanke: — proti seljačkoj stranci XI. 167—173,

Pijanstvo: (zašto bi to bilo baš tako strašno zlo, ako se čovjek napije, pa makar mu se koji put dogodilo i onako, kako se dogodilo i praotcu našemu Noahu ili Noju) III. 404, — »Nije istina, da je pijanstvo zlu krivo, nego je svako drugo zlo krivo, što ljudi piju bez mjere i što se truju špirom«: krčma ili bircaus (sve jedan bies!) IV. 310—313, XII. 256, (Pijanice su kod nas još uviek žalostne i sramotne iznimke) XII. 301—304, XIII. 112,

»Pij-družtvo«: (A. R.: .... njeki .... sude ...., da »Pij-družtvu« nije dao imena ni Pij deveti, ni Pij peti, nego obični pij — vino, rakiju, i t. d.«) XVIII. 134,

Pikanterije: — i književnost XIV. 80,

Piloti: XVI. 187,

Piramide: u Egiptu II. 140—141, piramide i roblje VI. 67—68,

Pisanje: »lako je pisati!« II. 161—163, (meni se smiešno čini, da gospodin uči seljaka orati i drugi poljski posao) II. 265, (»Svagda me ljuti, kad vam moram pisati tudje rieči«) II. 268, pisanje nikad nije ono, što je živa rieč II. 281, Drugačije malo treba pisati za one, koji su išli u hrvatsku školu, a drugačije za one, koji hrvatske škole ni vidjeli niesu III. 36, (i A. R.: Ja ne pišem za cieli sviet, nego za nas Hrvate) III. 58, pisanje A. R-a u »Domu« i glas naroda (»njihov glas... upletem... u »Domu« na koje drugo mjesto, okitim njim i izcifram koji razgovor, — a svaki svoje perje pozna, pa mu je drago, gdjegod ga vidio«) III. 125, pisanje za seljaka (učeni ljudi težko se primaju toga posla: pisati za seljaka, a to zato, što ne znaju naći sredine izmedju starinske prodike i bune. III. 147, pisanje za seljaka IV. 1—3, pisanje i junačtvo na peru IV. 326—327, pisanje seljačke stranke (»naša je prva briga, da narod prosvietimo i da mu pomognemo doći do blagostanja, t. j. do ljudskoga življenja... Ali nikako ne priznajemo, da mi tim narod »bunimo«) IX. 28, kako je pisao

pok. Starčević IX. 32, (A. R. »pisanje [»Doma«] ovih novina naših — spasavanje hrvatskoga naroda, hrvatskoga seljačtva) X. 141, pisanje u kalendaru »Danica« (—prosto globljenje družtvene blagajne) XII. 153, pisanje na selu (i »seoska knjižnica« A. R-a) XII. 296—299, pisanje A. R-a: »ne možete poreći, da onako za seljaka nije nitko pisao kao ja. Ja sam sve škole svršio, ja sam pisao i za inteligenciju, ali ja se nisam stidio uza sve svoje znanje, što sam ga stekao u školama, da se za jedan članak mučim i po osam dana. Ja to ne sipam iz rukava. Ništa ozbiljna, što hoćeš da drugoga naučiš, ne može samo onako na laku ruku izaći. Zato djeluje. Razumljivo je i pisano je sa uvjerenjem. Ono, što je pisano, ako nije pisano sa uvjerenjem, ne djeluje.« XII. 329, (»Premda se je za narod dosta malo pisalo, ipak je u mnogo godina napisana ciela gomila pustih i raznih prodika »našemu« seljaku, ali je sve to malo hasnilo.«) XII. 27—31, pisanje bez razlaganja (»Hrv. Zastava Istine«) XIII. 75—77, pisanje i stilistika XIV. 272, (Maretić: ljepota stila) i A. R.: »samo onaj pisac piše lijepo ... koji piše gramatički pravilno, jasno, prema predmetu, o kojem piše i prema čitatelju, za koga piše.« XIV. 287, pisanje Vuka Karadžića XV. 15, što je dovelo do toga, da pisci ni malo ne paze, kako pišu XV. 53, pisanje za narod — »Iz krajiškoga posiela« XVI. 86—90, pisanje i odgovornost (bogček Zoček) XVIII. 118,

Pisarne: — političara i narod XII. 114—118,

Pisci: — nisu privrednici III. 39, ruski pisci i pjesnici — apoštoli novoga svieta IV. 44, hrvatski pisci prije Vuka Karadžića XV. 8—9, hrvatski pisci i čitaoci odavna već teško, no vrlo razborito podnašaju filološki jaram... XV. 32, XV. 53—54, pučki pisci rugaju se narodnoj fantaziji XVI. 59, »moderni« XVI. 73,

Pismenost: — i škola II. 202—205, (što je više tih pučkih škola, rekao bi čovjek, da je više — niabecedaša, t. j. onih, koji ne znaju pravo čitati) II. 203, pismenost od Rimljana do danas VI. 17—20, pismenost i prosviećenje XI. 289—292, pismenost i fraze XVI. 59—60,

Pismo: kako je postalo pismo II. 88—89, pismo u Hrvata i Srba (slovjensko-grčko i slovjensko latinsko pismo: »tudje jedno, tudje drugo, prekrojeno jedno, prekrojeno drugo, a starinom jedno i drugo grčko, pače su ga Grci i naučili« V. 222, pismo i nije drugo, nego trag čovječji, trag čovječje misli V. 284, u hrvatskoj književnosti XII. 136, (Istina je, naši su stari pisali svakojako. No jesu li bolje pisali drugi narodi? Kako su n. pr. pisali Nijemci još prije 100 godina i nešto više? I u njih je bilo »grdne zbrke«. No zbrke je po malo nestalo, ako joj se i danas vidi trag, ali se još služe »nesavršenim« pravopisom. Pa ipak se ništa ne zna o tom, da bi njihovi gramatičari, rugajući se, klicali nad tom zbrkom, a još manje, da bi tako strašno željeli Mesiju, kaki je u Srbâ bio Vuk.) XV. 51, XVI. 176—181,

»Pitanje«: — (politička pitanja) »knjige i novine i razgovori školane gospode — to vam je puno samih »pitanja« VIII. 25,

Pitanje skrajnjega Iztoka: III. 139,

Pjesma: — i glad II. 90, hrvatska pjesma i A. R. II. 132, »Homerove« pjesme (Gospoda po čitavom svietu mnogo drže do —) III. 9, Ne moramo još pjevati, nije još vrieme III 165, pjesme hrvatskog popa (Milan Pavelić: »Iz zakutka«) IV. 365, pjesmice za »Dom« i A. R. IV. 383, pjesma o Kraljeviću Marku (»Ta pjesma nije ništa drugo, nego pjesma već tisućljetnoga stražara, koji na obali Crnoga mora straži, da u Evropu ne provale azijati, jer je to Crno more uzko, pad od kad ima ljudskoga pametara, preskakuju to more azijatski divljači i osvajači.«) VIII. 7, Rožićeva pjesma nadbiskupu Baueru XII. 153, pjesma i seljaci (I pjesma je duhu i umu zabava) XIII. 183—185, pjesma i svečanosti XVI. 103—107,

»Pjesma o mrtvom bratu« (dr. Iv. Šišmanov): — I. 313—321,

Pjesnici: veliki hrvatski pjesnici II. 52—54, II. 117—119, pjesnik po rimskom kalupu (Gundulić) II. 184, »Dom« i pjesnici (dr Stjepan Ilijašević) III. 267, August Šenoa (koliki su naši učeni pjesnici palili i još pale svieće tudjoj staroj grčkoj i rimskoj vjeri i bolvanom njezinim, ali Šenoa je nije nijednom i nijedne zapalio: on je volio hrvatskoj kugi, neko tudjemu angjelu) III. 299, pjesnici — apostoli IV. 44, hrvatski pjesnici o slavenstvu VII. 107, pjesnici — proroci (»svaki pravi pjesnik osjeća u srcu svaku veliku želju svojega naroda«) XIII. 39—41, (»za mnoge je mlade pjesničke kandidate sreća, što se pjesnički produkti ne smatraju životnim sredstvima, jer bi se njihovo produciranje i stavljanje u promet moralo kazneno progoniti, — ali ovako su oni često — grijeh protiv bližnjega svoga«.) XIV. 169, (Pravi se pjesnici i ne osvrću na kritike, a kamo li bi ih pisali! Vriedno je u ostalom zabilježiti, da su mladji naši pisci gotovo bez izuzetka stvaraoci i ujedno kritičari. To je nješto, što ne ide pravo zajedno, pa i u tom valjda leži uzrok razmjerno vrlo slaboj produkciji i književničkoj — svadji. Gdje svi kritizuju ...) XIV. 184, lirski pjesnici (tuga i resignacija) XIV. 198,

Pjesničtvo: narodno pjesništvo što je I. 62, »Hrvatske narodne pjesme« I. 234—239, Marko Kraljević i vila vodarica II. 27—28, 400-godišnjica hrvatskoga pjesničtva (narodne i umjetne pjesme) III. 364—367, narodno pjesničtvo IV. 141, lirska poezija (pjesničtvo) XIV. 198, zašto je presahlo vrelo poezije [u modernih ljudi] XVI. 43, kako je nastajala ljubavna (truverska) provansalska i njemačka minnesängerska poezija XVI. 182, »Smrt Smail-age Čengijića« i »Osman« XVI. 230—232, ruska lirska poezija poslije Ljermontova XVII. 79—81, (A. R.: »Uzprkos tvrdnji, da je poezija vječna i vazda ista, ne može se tajiti, da poezija nestaje: nestaje poezije bogova i vila, nestaje poezije heroja, nestaje poezije prirode, nestaje poezije domaćega života, — sve u svezi s modernim nazorima i promienjenim prilikama života. A u školama se sveudilj dalje moderna fantazija hrani tisućljetnim poetičkim tvorevinama, stvaraju se novi književnici, koji po sadržaju i po formi — sve po tradiciji — kopiraju i imitiraju tu davnu, davnu poeziju. Tako je nastala golema evropska pseudo-poezija. Književni

realizam, verizam, naturalizam — to su gesla, pod kojima se krije svjestno i nesvjestno nastojanje, da se fantazija oslobodi ove dugotrajne i težke laži, jer je mnogima napokon postalo bezsmisleno kaditi bogovima, kojih više nema, i slaviti junake, kojih nije bilo. Tu nastaje nova vrst književnosti: tendenciozna književnost, t. j. tvorevina sa sadržajem posve realnim, a u staroj poetičkoj formi, u »pripoviesti«.) XVIII. 369,

Pjevači: — u operi III. 159—160, pjevačka družtva III. 184, seljački pjevači (... »stvar nam se nije dopala«) XVIII. 147,

Plaća: — poljodjelskim činovnicima (ne bi morala biti velika, jer bi na selu imali oda šta živjeti) III. 64, radničke plaće u Americi VI. 104—107, plaće i gospoda (za svoj život zahtievaju gospoda od naroda sve to više [svaki čas na pr. povišenje plaće i nove uredbe za plaćena mjesta]) VII. 115, inteligencija i plaće VII. 127, učiteljske plaće i seljačka stranka XII. 206—209, plaća »političara« XII. 231, (i književnici) XII. 245, povišice učiteljskih plaća XII. 363, velika hrpa činovničkih plaća — domaći državni proračun XIII. 122—125, XIII. 188—189, učiteljske plaće i naše pučke škole XVI. 131—135,

Plaćenik: — (Ivan Peršić) XI. 251, plaćenici — novinari XIII. 30, (toliko i toliko redaka) XIII. 79, »bečki plaćenici« XVIII. 80,

»Plašt kralja Milutina i dolama cara Lazara«: »Kolikogod su meni Srblji kao i Hrvati — jer ja medju njima razlike ne vidim — ja se ipak nikako ne mogu, štono gospoda kažu, oduševiti za plašt kralja Milutina, ni za dolamu cara Lazara. Što više, ja vam ovo i pišem zato, da vam dokažem, ako je moguće, kako se mi u ludo »oduševljavamo« za kojekakve stare plašte i dolame, — pa zato nam i jest tako. Nemojte misliti, kažem vam odmah, da smo mi Hrvati štogod bolji. Nismo, nego smo na vlas jednaki braći Srbljima, pa nam nije uzalud jednima i drugima tako dobro, kao što nam jest... « »A dajte mi mira, molim vas, i s tom slavnom prošlošću! Znam ja za one naše ljude, koji govore, da narod treba učiti slavnu njegovu prošlost, »neka vidi, što je bio«. A znate li, što je bio? — Bio je rob i sužanj, — to je bio »dragi« i »mili« i »dobri« i još k tomu »naš« narod! To je bio! Ali toga mu gospoda ne pripoviedaju, nego mu pokazuju kraljeve, banove i velikaše. A što mi, mi koji smo narod, a nismo ni kraljevi, ni banovi, ni velikaši, što mi imamo s njima posla?! Rekao bih vam, ali ne ću.« VI. 209—212,

Plebiscit: — III. 173, — (referendum) »Tko ne priznaje referenduma, dotično plebiscita, taj za pravo i ne priznaje ustava i ustavnosti od srca, nego samo za silu ili jer je takva moda.« VII. 98,

Pleme: po plemenu dakle etnografski južni su Slaveni jedan narod VII. 169, južnoslovjensko pleme VIII. 7—8, drugo je pleme, a drugo narod VIII. 8, hrvatsko pleme (čitavo hrvatsko pleme nije jedan narod, jer nema jedne želje ni jedne misli) VIII. 7, tri glavna plemena medju sobom (Romani, Germani i Slaveni) VIII. 122—123, tri glavna plemena u Evropi XIII. 91—93,

Plemstvo: što je »simpatično« u plemića I. 231, zašto ima plemića u hrvatskom Zagorju i Prigorju više nego u Posavini I. 293, zagorski plemići i Gjalski (A. R.) II. 336, plemići u Hrvata (a ne despocija) II. 355—356, plemstvo — stara loza (i seljaci-plemići) III. 281—282, plemstvo — drugi stalež VI. 2, »Najčišće hrvatsko plemstvo« (»Bosanska vlastela«) plemstvo »nije Bog zna što«. VI. 57—58, postanak »plemića« u Hrvata VI. 311, plemstvo u Hrvata XVI. 22—23,

Ples: narodni ples u Češkoj (Zíbrt i A. R.) »tanac sv. Vida«, »tanac smrti«, itd. I. 298, ples za pogorelce itd. XI. 115,

Plovitba: — po našem moru V. 272, austro-ugarsko (»naše«) brodovlje VI. 120—123, VI. 174,

Plug: čija je rieč (A. R.: »Ja mislim, da je »plug« u svezi s riječima: plaz.. i oplaza ili oplazina..., pa oplaznuti.«... »To znam, nije dosta. No teško je »plug« rastavljati od onih riječi.«) I. 165, plug i A. R.: »kupite taj blaženi plug. V. 89, plug za ogrinjanje (ogrtanje) kukuruza V. 141,

Plutokracija: VII. 83,

Pobožnost: nauk na pobožnost, seljaci (i A. R.) II. 163, pobožnost mladeži (Reljković i A. R.) II. 187,

»Podravac«: VI. 255,

Podravina: — i A. R. V. 26—27, (kako narod živi) — i Kitaj! XVI. 117—120,

Pogan: što znači pogan I. 10, (pagus) I. 181, (elin) I. 207, pogani (krivobožci seljaci) II. 302, (pagan) VIII. 71,

Poglavari: poglavari i mladost (u staro i u novo doba) VII. 255—256, (»čast franjevačkim poglavarima«) XIII. 81,

Pogodba: — (izmedju vladara i pape) konkordat III. 211—212,

Pojam: što je to »pojam«? IV. 93, obseg i sadržaj pojma IV. 123—124,

Pojedinac: — čovjek u narodu (ne može ništa: potrebna je glava, pa makar i luda bila!) III. 129, pojedinac i družtvo (»U društvu je naime, usprkos svim protivnim teorijama, pojedinac glavni stvaralac, pa ako on nema mogućnosti, da se uzdigne nad svoju okolinu, ili dosegne višega od sebe, ne stvara ništa.«) XVI. 155,

Poklade: — u Tarnobrzeskom i u nas (sličnost) I. 275, — (poklad) »Recimo radje, da ne znamo, zašto se poklade zovu pokladama« XVI. 196—198,

Pokrajina: kultura u našoj pokrajini XVI. 170—176,

Pokret: demonstracije — pokret? (A. R.: »Razbijanje svjetiljaka (i to gradskih!) valjda nikakav pokret ...«) XII. 228—229, (oh, ti »pokreti«!) XII. 303,

»Pokret«: — VI. 126—127, VI. 207, »Pokret« i A. R. (»Dom«): »budimo

za narod i budimo ljudi« VI. 219—220, IX. 180. »Neka slobodno lažu, — ni u kola ni u sane, nego od nevolje — da rodjenoga brata nisam primio na konak; ima ciela kompanija seljaka, od Sriema do Stubice koji su u mojem gospodskom stanu noćivali, — a ne bi moj brat! Ova kompanija zajedno s mojom braćom dat će već lažljivoj »Pokretovoj« deriščadi »izpravak« da će ga zapamtiti Hrvatska!« X. 187, XI. 142, »Hrv. Pokret« XI. 252, XI. 263, (»Na „Pokretove" doktore« . . .) X. 94, »Hrv. Pokret« (i Belović) XII. 49—52, (i političko ubojstvo u Bekeš-Čabi) XII. 63—68, XII. 167—169, XII. 208, o Stj. Radiću XII. 231, XIII. 35, XIII. 139—140, XVIII. 19, XVIII. 80, XVIII. 85, (na staru god. 1906. tješi hrvatski narod: Bijen si i — pravo ti je!) XVIII. 86, XVIII. 131—132, XVIII. 203—204, XVIII. 265, XVIII. 323, XVIII. 326—327,

»Pokretaši«: — i seljačka stranka VI. 220, XVIII. 291—292,

Pokuplje: — i A. R. V. 26—27,

Pokusi: u gospodarstvu (napredak) XII. 251,

Pokvarena gospoda: — III. 215, »Pokvarena gospodska inteligencija — to vam je roba svjetskoga glasa, od starine. Pozna ju sav sviet, od kad ga ima. Nismo mi iznašli biljege, po kojima se ta fina roba pozna, nego je te biljege našla inteligencija i napunila time knjige svih viekova i naroda. Otvorit ćemo i hrvatske knjige što ih je napisala hrvatska inteligencija — pučka i zdrava inteligencija, — pa ćemo iz njih pretiskavati gotovo današnje portrete i obrazine naših protivnika. Otvorit ćemo, što nam pod ruku dodje: Šenou, Kumičića, Starčevića, Novaka. Otvorit ćemo knjige ruske — one osobitu poznadu tu robu. Naći ćemo gotove slike svih naših protivnika i njihovih saveznika . . . Jest, hoćemo. A u tom će nam poslu biti na pomoć inteligencija cieloga svieta, prošloga i sadašnjega vremena. I jer vjerujemo u snagu zdrave pučke inteligencije, — vjerujemo i u to, da ćemo njezinom pomoću izmesti po vremenu iz hrvatskoga naroda smeće i trulež inteligencije, kako su to učinili drugi narodi. Ne nadamo se doduše, da ćemo se toga zla ikada posve riešiti; ali da nam pokvarena gospodska inteligencija ne će gospodovati, — to ćemo stalno postići.«) IX. 67—68,

Pokvarenost: III. 215, je li u nas sve »pokvareno«? (»Nije u nas ništa pokvareno, — jer se pokvariti može samo ono, što je već bilo dobro. A toga u nas još nije ni bilo, — u nas dobra nije bilo, — ako ga ne će biti«) VI. 161—163, (Prokleta današnja politika!) VI. 248—249, politička pokvarenost VII. 59—61, (korupcija) u gospodskom družtvu VIII. 87, pokvarena gospodska inteligencija IX. 67, gospodska pokvarenost (i pučka politika) X. 42, politička pokvarenost (u gospode) i posljedice A. R. 130—131, pokvarenost svećenstva XI. 209, pokvarenost tako zvanoga javnoga mnienja XII. 68—71, kolika je gospodska pokvarenost XII. 245, »grantovština« (u Americi) XII. 286—287, »seoska pokvarenost« XIII. 104—106, »pokvarenost« u govoru (će da bidne, sa (s) decu i t. d.) XV. 26—27, ona politička gospodska pokvarenost,

koja je nas iz kola gospodske politike otjerala (A. R.) XVIII. 112, franko-furtimaška pokvarenost u Bosni XVIII. 307—308,

Polemika: — (hrvatski rečeno: psovka) II. 141, polemika (»Vrhbosna« i »Dom«) i A. R.: »Samo liepo — s razlogom, ako ih imamo . . .« IV. 205, (A. R.: »O tom dakle je li polemika potrebna, ne može biti sumnje; ona je u književnom životu isto što u pravnome obrana svojega prava, po kojoj se mjeri životna snaga, sposobnost naroda i pojedinca. Zlo je, ako je ona samo — polemična.«) XIV. 237—241,

Policajti: »mi smo svi policajti, stražari« (u starom svietu) VI. 106,

Policija: — i misao (Nema misli, na koju ne bi policija pazila, i za koju bi bez znanja policije moglo znati mnogo svieta. Ta ne može biti pravoga napredka, kad nema slobodne rieči, koju bi mogao svatko reći i svatko čuti.) IV. 189, policija pod bečkim cesarom i »stari sviet« (»policajti«) VI. 106-107,

Političari: — (politički fiškali, kojim je »politika« kruh i zanat, koji od politike živu) III. 423, neoženjeni političari IV. 61, »pravi je političar onaj, tko znade s ljudima živjeti, i to ljudski«, V. 315—316, kako se vladaju prema narodu VI. 135, razboritiji naši političari ušli su u trag uzroku političke naše nemoći (zato su . . . počeli zahtjevati promjenu izbornog reda) VII. 14, hrvatski političari i Madžari (riečka rezolucija) VII. 175—177, novi hrvatski političari — robovi i klevetanje vlastitoga naroda (»Doista — to jesu robovi, kad su se tako dali ustrašiti od košutovskih vikača, da su svoj narod proglasili robljem zato, što ne će da robuje košutovskom nasilju! Robovima »Beča« nazivaju one Hrvate, koji ne pristaju uz magjarsku komandu, — a ne misle na to, da bi se danas već čula po Hrvatskoj magjarska komanda, samo da je »Beč« na to pristao. Eno im godine 1840!«) VII. 198, stalni političari ne mogu biti ljudi bez posjeda (odvjetnici, književnici, novinari i t. d.) VIII. 87, ima »političara«, koji bi se odmah kanili politike, čim bi prestala svadja IX. 12, »oni tako samo — kažu!« (drugačije misle, a drugačije govore) IX. 22—24, »Loš gospodar, nevaljali otac — taj nijedan ne može biti dobar političar, a kamo li dobar rodoljub. Tko ne mari za svoj dom, kako će mariti za domovinu? Tko ne ljubi svoje djece i svoje obitelji, — kako će ljubiti cieli narod?!« IX. 30, političari i državnici — njima u politici nije prva i glavna stvar dobra volja, nego moć i sila IX. 54, i »najnapredniji« političari služe se žalostnim političkim kapitalom t. j. jedinom političkom spoznajom puka o vječnom i trajnom gospodskom izdajstvu IX. 80—83, »To je doista čudno, što je našim političarima žao, kad se njihovoj politici dade ime po tom, kakva je« IX. 84—85, političari u stranačkoj spregi (sprežnici) i popuštanje — od načela A. R.: »težko je i vjerovati, da bi zreli ljudi u godinu, dvie mogli tako lako prieći s jednoga kraja na posve drugi« IX. 142—143, realni političari IX. 147—149, novi (gospodski) političari i zakoni IX. 197, rezolucionaški političari (»junački« naši branitelji) X. 150—154, naši političari — mogu čekati X. 216—219, fiškalski političari XI. 15, zašto se gospodski političari protive »sitnom radu« (A. R.: »Sitni rad ide

polako, on odmah ne donaša uspjeha. Mnogo je lakše porazgovoriti se malo s tudjom gospodom magjarskom i utanačiti s njima to i to: dobit ćemo vladu i t. d. Tu je odmah i vlast, i čast, i slava, i ugled, a i ugodan život bez muke i velike brige. A to i jest ono, za čim ljudi, a osobito gospoda idu. Zato se protiv ovakve politike moramo boriti i otvoreno ju pobijati, tu druge nema. Takvu politiku vode spekulanti, kojima nije do naroda.«) XI. 90, »Kamo sreće, da su hrvatski političari znali to isposlovati, da ostali prosvićeni sviet stane pitati, što se to kod nas radi!« XI. 100, (nezreli kao djeca) XI. 133, (Ima li hrvatskih političara, koji znalice i hotice vode takvu politiku, koja hrvatski narod vodi u smrt? ima) XI. 173—176, (borba za korito) XI. 177—179, Zar su zbilja naši gospodski političari i novinari tako nizko pali, pa ih ova stvar zato ne ogorčava, što je tu ubijen jedan seljak? XI. 236—238, kakvi su ljudi naši političari (»Od kuda mišljenje, da je sramota, ako je rodoljub — političar siromah?«) XII. 84—88, »političari nigdje na svietu ne vode politike po njekakvom bratstvu« XII. 98, političari i pravda XII. 116—117, političari i načela XII. 148—149, (»težko je čovjeku i političaru, koji se boji istini pogledati u lice, te sam sebe vara!«) XII. 192, nezreli političari XII. 212, (»Težko je s tim našim plaćenim »političarima«: nikad gotov, jer on — mora kad je za to plaćen«) XII. 230—231, »pučki političari treba da svoj program shvate ozbiljno« XII. 328, dužnost političara (»... tko kaže, da su svi naši zakoni i uredbe dobre, te da bi svakomu seljaku moglo biti dobro, da nema mana, poroka, onda taj ne zna što je politika, pa bi bolje bilo, da ide medju misionare ili proroke, da navješta skoru propast svieta od tolikih mana i poroka. Političar bi naprotiv i u tom slučaju, kad bi mane i poroci toliko prevladali, opet tražio obće (zajedničke) uzroke tolikoj povarenosti, pa bi ih nastojao odstraniti političkim (t. j. zajedničkim) uredbama.«) XIII. 25, zlotvorstvo gospodskih političara XIII. 60, političari (i državnici) i životni interesi XIII. 84—85, Političar treba da bude filozof, umnik! XVIII. 6, političari, koji nisu ni simo ni tamo, često ostaju — praznih ruku, to jest, ne postizavaju ništa XVIII. 235,

Politička nestalnost: »Čim su u politici dobili rieč ljudi bez posjeda, odvjetnici, književnici, novinari i t. d., nastala je u politici ona promjenljivost, trka i bezglavost — sve u lovu za dobitkom i službama! — koja je toliko na štetu svim radničkim staležima, a koja stoji toliko novaca.« VIII. 87, tobožnja nestalnost seljačke stranke XI. 165—167,

Politička zrelost: — i nezrelost (narod i gospoda) XI. 128—131, politička nezrelost naših revolucionaraca XI. 133,

Političke sveze: — (Hrvatske) državâ VII. 56, Sveza svih Hrvata, sa Slavenima pod Bečom i Peštom, s ostalim strankama u monarkiji i prijateljstvo ostalih naroda VII. 64,

Politički faktor: Hrvati bez puka ili naroda nisu »politički faktor« VII. 35—36, »naša je kruna politički faktor i bez nas i izvan nas« IX. 123, »A zašto nismo »faktor«? Zato, što naša gospoda nisu »faktor«. A gospoda nisu faktor, jer ništa ne mogu, nego se samo, i to možda plašljivo, mogu pozivati na zakon i na hrvatsko pravo.« IX. 211,

»Politički narod«: (i ciganin!) II. 329, što je »politički« narod (Kad je jedan narod medju drugima prvi, onda se to liepo i učeno kaže: to je »politički narod«) II. 343, Naziv »politički narod« imao je ... smisla, dok su narodi bili bezsvjestne rase i mase [ime, koje, iako je nastalo u borbi protiv nasilja, i samo označuje novo nasilje] XVIII. 6—8, XVIII. 232—233,

Politički progoni: to su progoni radi t. zv. »političkih« zločina (prava mjera u mišljenju o političkim progonima) IX. 53—55,

Politički šeprtlje: (A. Starčević i M. Starčević) XIII. 143—145,

Politički špekulanti: to mogu biti samo pojedini ljudi, a nipošto ciele stranke. (Kad bi se gdje našla takva stranka, pa bilo u njoj samo pet ljudi, — to bi bila strahota, to bi bili gotovi razbojnici) IX. 24,

Političko starovjerstvo: — [Seljak i car: »Ravno k Njegovomu Veličanstvu!«] i starovjerske pripoviesti A. R.: »kod nas i po svietu oko nas [se] već stotine i stotine godina nauča, da »sve dolazi odozgora«, t. j.: narod je podložnik i podanik, a onda i pokornik i poslušnik. A kad se je ipak vidjelo, da »odozgora« dolazi i zlo, i to više puta veliko zlo za narod, — onda su izmišljene onakove starovjerske pripoviesti, koje su u narodu još više utvrdjivale staru vjeru« XV. 81—84,

Politika: — kod ognjišta I. 151, politika i »Dom« II. 144, »politički narod« II. 329, II. 343, politika rodbinska i dvorska II. 354, reklama u »rodoljubnoj« politici II. 366—367, u svakom času biti mudar — to i jest politika III. 17, »Domova« politika III. 16, »radikalci« u politici III. 28, politika i život (Danas vodi politiku njekoliko ljudi, koje narod izabere, a oni poslie za narod malo pitaju. To se mora popraviti.) III. 46—47, politika i svetkovine kršćanske III. 110, nije politika prva stvar za seljaka, (i zato »Dom« nije politički list) III. 149, (»jedinstvo« i »zajednica«) III. 157, naša je politika djetinjska III. 161, plebiscit III. 173, prava politika to vam je ono: Prvo učiti narod, kako se ljudski živi na svietu III. 210, politika (i sud) III. 228, kad bi u našu politiku došlo malo svjetla, — a joj! što bi se sve vidjelo! III. 256, politika i »Dom« III. 266, bečka »politika« III. 301, politika i hajduci (Hajdučtvo Udmanićevo govori za ono vrieme više, nego ciela knjiga o politici, kakva je onda bila u Hrvatskoj) III. 302, Hrvati, rimska vjera i »politika« III. 318—320, Svagda će jedni raditi, drugi pomagati (to je život i »politika«) III. 320, kupljeni izborni glasovi III. 320, politički fiškali, kojim je »politika« kruh i zanat, koji od politike živu III. 423, »program« u politici (»Vjerovanje«) IV. 21—22, nova hrvatska politika IV. 22, politička osveta IV. 60—61, politika i ženitba (neoženjeni političari) IV. 61, gospodska i seljačka politika IV, 69—71, politika i plaćeni službenik (činovnik) IV. 74—75, politika i narod (nema nikakve nade za to, da bi množtvo naroda moglo na primjer

voditi politiku. Tu vriedi više jedna mudra glava, nego milijun ludih) IV. 99, gospodska politika medju sinjim i crnim morem: tko je Hrvat, tko je Srbljin, tko Bugarin ili Blgarin, a tko Slovenac IV. 149, rimska politika (smutnja) pape i crkvenih poglavara »nema posla s našom vjerom« IV. 170, »socijalna politika« (»neka se pita narod, što mu treba i što mu je krivo, — i onda se postarajte za njega. To će biti prava briga za narod, to će narod razumjeti! To će biti »politika«, ali ne — bez naroda, kako je to većinom bilo do sada) IV. 180, narodna politika hrvatske »narodne stranke« IV. 187—188, što je to »socijalna« politika? IV. 203—204, politika i vjera (i danas još jedna drugoj služi. Često pače vjera nije njekim ljudem drugo, nego preobučena politika . . .) IV. 264, (»Divide et impera«) IV. 267, gospodska politika (kukavna petljanija) IV. 326—327, poštena politika i narod: »Ako se ljudski i pošteno radi, svejedno je čekamo li, dok se narod probudi i osviesti.« IV. 333, politika, misao i potrebe (»ako od sto i sto ljudi može svaki imati drugu misao, — sto i tisuću ljudi mogu imat jednu te istu potrebu«) IV. 349, politika je posao i briga za to, da ljudi uzmognu medju sobom u redu živjeti. IV. 380, politika i A. R.: »koliko ja znam za politiku, meni je odurna i mrzka« V. 3, V. 15, V. 30, u politici, — kao i u životu: »Blago onomu, tko je i malo jači medju slabima, dok su ovi slabići nesložni! Tomu jačemu pomagat će svi oni slabići, da bude još jači . . .« V. 59, cesarska poganska politika V. 86, Bez »demonstracije« nema danas politike V. 91—92, politika — borba za domovinu (ima svoj red) V. 215, Kakva je politika u Ugarskoj V. 224, gospodska politika V. 228—231, političke bolesti (Hoće li hrvatska politika biti — uviek jednaka?): »ima jamstva, da će . . . biti u buduće ipak nešto bolja« V. 275—279, politika i »sloga« V. 298—300, politika i čovjek — »politička životinja« (Zôon politikon) V. 315—316, politička »ravnoteža« (ipak je dobra za male narode i države) V. 317, politika »u crkvi« i političko zlo (»ako svećenik smije i mora u crkvi govoriti proti svakomu zlu i griehu te narod od njega odvraćati, što će učiniti s političkim zlom? Ili zar u politici nema zla? Politika je već tolike nevine ljude poubijala, a tko ono kaže: »Ne ubij!«?«) V. 342, politika i seljački narod (savjet A. R.-a): ». . . Treba čekati, što tko učini, a pripaziti samo, što govori . . . Bude li se narod držao podalje i mirnije, otrieznit će se i naši političari. Uz ovo je potrebno, da narod čita, osobito novine, a glavno, da misli na svoje obće potrebe i neprilike, da se o tim potrebama razgovara i dogovara i da im složno traži lieka: kod oblasti, kod zastupnika i kod novina.«) V. 374—375, »tarifalna politika« VI. 29, madžarska politika u Hrvatskoj VI. 38, politički program (sastavljaju i stvaraju svagda i svagdje učeni, školani ljudi, a onda se taj program širi po narodu) VI. 71, politika i banka (A. R.: »Ja dopuštam, da za nijednu banku nije politika«.) VI. 76, politika i starovjerstvo naroda VI. 81—84, nova politika (narod je »suveren«) »doniela je sa sobom pravu pokoru« i pogibao od naroda? VI. 97—100, »gospodska« politika VI. 109, nova hrvatska politika (»Prošlo

je vrieme, kad se je politika vodila bez naroda; ono zapravo nije ni bila politika«) VI. 132—135, (»Politika je život. Ali naši ljudi malo promišljaju ljudski život, pa i politiku; zato ih je odmah strah, čim se tko makne, pa kudi i udri: »To je nesloga! To je nova smutnja!« A nije ni nesloga, ni smutnja, nego — život. Zato treba prije svega da se naši ljudi nauče, da na politiku gledaju mirno i razložno, kao i na cieli život.«) VI. 150, nova i stara hrvatska politika VI. 163—166, balkanska politika VI. 171—173, politika i »zdrava« seljačka pamet VI. 177—180, gospodska politika VI. 186, protukatolička politika u Francezkoj i A. R. VI. 192, nova hrvatska politika (A. R.: »Naša korist i naša čast, naša sreća i budućnost stoji u ljubavi, slozi i zajedničkom radu najprije sa svim Hrvatima, gdjegod oni bili, a onda s našom braćom Slovencima i Srbljima, a onda sa Slovacima i Česima, onda s Poljacima, a nada sve pak s Rusima«) VI. 197, poljodjelska politika VI. 199—202, politika u Zagrebu VI. 207—208, politika i rodoljublje u Srba i Hrvata VI. 208—212, hrvatska politika i popovi VI. 212—216, politika »na svoju ruku« (Frank) VI. 223, politika medju hrvatskim seljacima VI. 227—229, stara i nova hrvatska politika (»Stare države, hrvatske obnoviti ne ćemo, starom politikom ništa postići ne ćemo. Ako što još možemo, — moći ćemo novom politikom: s prosviećenim narodom — sve tamo do zadnje kućice.«) VI. 264, dinastijska, imperijalistička i — nova politika VI. 268—269, politika = pravdanje za programe VI. 296, gospodska — narodna i »socijalna« politika VI. 303—305, politički razvoj VI. 310—311, lude sanje u politici VI. 314—315, temelj politike (pogled na pravo, što ga puk ima u politici) — to se ima promieniti VII. 15, narodna politika VII. 18, zanimanje politikom VII. 23, »pučka politika« i H. P. S. S. VII. 34—36, srbska politika na hrvatskom tlu (i seljačka stranka) VII. 108—109, politika (je zajednički posao za dobro cieloga naroda i domovine) i sloga VII. 112, politika i seljak (»što treba za politiku, to može naučiti i seljak [duge su zimske noći!«]) VII. 128, narodna demokratska politika poslie rata (domaća i vanjska politika) VII. 158 —159, nova hrvatska politika prema Madžarima (riečka rezolucija i H. P. S. S.) VII. 175—204, pučka i gospodarska politika pod Bečom i Peštom VII. 184, velika politika prema Beču i Pešti VII. 185—189, politika treba stalnosti. Donieti će ju opet seljački stalež. VIII. 87, politika nije borba (politika — to je rad, to je posao — da u životu bude manje muke, a više užitka i radosti) IX. 9—12, pučka politika IX. 13—16, kakova bi bila razborita politika (»Politika nije nikakva posebna mudrost, niti kakva gospodska »coprija« ili čarolija, nego jedna briga svakomu čovjeku, jer se svaki čovjek ima starati za sve oko sebe. No kod toga treba vazda držati na umu dvoje, i to prvo: da svakomu ima biti prva briga njegov posao i njegovo gospodarstvo, a drugo: pristaše koje političke stranke ne mogu biti samo nečiji »korteši« ili kako bismo mi rekli: nemaju biti njekakvi goniči. Drugim riečima: politika se nema voditi za kakvoga vodju, ili po čijoj zapovjedi, nego po svojoj volji i po svojem razsudjivanju. To bi bila razborita politika.«) IX. 31, »ze-

maljska« (gospodska) politika IX. 35—38, »velika politika« IX. 38—42, politika je mišljenje filozofa i političara IX. 54—55, politika bez naroda — sljeparija (»to je politika i bez samih zastupnika, jer i dobar dio samih zastupnika pazi samo na to, što žele »prvaci« i »vodje«, a prvaci i vodje paze samo na to, što hoće i što žele »oni gore«) IX. 65, » u politici nužda vrlo često jača od svake dobre volje, a ... neznanje i glupost još češće pokvari sve, što hoće dobra volja« IX. 83, velika politika (kakva treba da bude naša realna potilika) IX. 147—149, hrvatska realna politika i Srbi: »Hrvatskoj se može težko pomoći bez Srba, koji u njoj živu, ali nemojmo zaboraviti, da joj se bez Hrvata ne može pomoći nikako. Lakše je u jednoj misli složiti same Hrvate, nego s njima složiti Srbe u Hrvatskoj. To je stalno, to je realno. Kad se slože Hrvati, onda idimo dalje. No nemojmo na jednoj strani prikupljati, na drugoj rasipati. Tō ne bi bilo realno.« IX. 153—156, politika A. Starčevića i A. R.: (Razboriti ljudi, koji hoće da se bave politikom, treba da budu na čistom sa Starčevićevom politikom. Mi smo s njom na čistu, i zato nismo starčevićanci!) IX. 165, naša hrvatska politika u »kalejidoskopu« IX. 167—170, fiškalsko-židovska politika i popovi prema narodu IX. 176—177, Košutovska politika (može se dičiti, da je u njezino ime i pod njezinom zaštitom i to poslie govora i pred licem jednoga sudca — pao prvi udarac na glavu političkoga protivnika opozicionalca (A. R-a!) IX. 182, jedna od najvećih pogriešaka i zabluda u politici IX. 182, pučka politika (naprama gospodskoj politici) IX. 191—214, politika neslavenskih naroda na Zapadu (A. R.) IX. 213, politika, po kojoj bi manjina vladala većini naroda, za uviek je pokopana. X. 39, »zrnce otvorenosti, odlučnosti i ponosa vriedi u politici više od cente nedostojnih mudrolija, koje uz štetu donose još i prezir i sramotu« X. 150—154, (politika koalicije) »jao nama, dok se vodi ovakova politika, gdje narod mora tek gatati, ako hoće da u toj gospodskoj politici štogod razumije« X. 156—159, politika Frankove legije (A. R.) X. 208—212, velika politika i seljačka stranka X. 216—219, politika špekulacije XI. 42—44, prije i poslije novog Starčevićevog proglasa XI. 68—71, nezrela politika (kada tko hoće nješto, što ne može) XI. 128—131, XI. 133, politika kod zelenoga stola t. j. ne pitajući naroda XI. 149—151, »tajna politika nadmudrivanja i varanja ne vodi nikamo« XI. 221, preokret u hrvatskoj politici (ciela naša politika bila ... na krivom putu) XI. 230—235, »čudesa bez muke« u politici XII. 38—40, sasvim nova politika u Hrvatskoj (Hrvata i Srba-samostalaca) A. R.: »Spomenemo li jošte, da su Srbi-samostalci odlučno za seljačku politiku, da su njihova gospoda bliže seljaku nego ikoja hrvatska gospodska stranka, rekli smo sve, što nam može podavati nadu, da će Hrvati uz sudjelovanje Srba samostalaca, kojima je srbski dio naroda povjerio svoje vodstvo, moći povesti sasvim novu politiku.« XII. 63, iskrenost u politici XII. 84—85, politiku za »čast« (mogu voditi samo gospoda, i to samo njekoja gospoda) XII. 87—88, politika nadmudrivanja XII. 113, izdajnička politika XII. 137—140, temeljna promjena u hrvatskoj politici XII. 197—201, smutnje od

velike politike XII. 212—213, hrvatska carevinska politika XII. 213—217, današnja grabežljiva, razbojnička i poganska politika XII. 234, promjena u hrvatskoj politici XII. 235—238, tko živi od politike XII. 238—240, (»Kad stvar jasna kao sunce na jedan put postane nejasna, — to vam je politika«) XII. 318, (mane i poroci) XIII. 25, politika i prosvjeta (politika čini znatni dio prosvjete) XIII. 32—35, (»nimalo nije istina, da tako mora biti«) XIII. 119, (politika i izborno pravo) XIII. 130, šeprtljanija u politici XIII. 143—145, novac u političkoj borbi XIII. 170—174, toljagaštvo i »mešetarenje« u politici XIII. 174—176, za i proti carevini XIII. 179—182, u književnosti XIV. 29—30, politika i patriotizam XIV. 70, »trajni politički uspjeh ne u diplomaciji i »liberalnom« protežiranju buržoazije, već u brizi za osnov države, a to je narod« XVI. 7—8, politika i prosvjeta [se dijeliti ne da] XVI. 14, čitavo to naše politiziranje više ili manje glumljenje XVI. 246, politike nema bez filozofije, a filozof je svaki čovjek (»Biti dakle u politici filozof, ne znači drugo, nego biti čovjek, mislim čovjek uman, pošten i dobar«) XVIII. 5—9, zdravoj politici i ne treba stvarati novih pojmova XVIII. 12, politika bez naroda XVIII. 33—34, kao djeca u politici XVIII. 76—77, politika gradske derišćadi XVIII. 293—294, (djeca) XVIII. 299, »mrvice« u politici XVIII. 319, kako će hrvatska politika iz gliba ... XVIII. 327, za promjenu hrvatske politike XVIII. 332,

Poljaci: — kako su najviše propali II. 25, Poljaci i Gundulić II. 53, II. 104—105, Poljaci u bečkom saboru (su najmudriji: oni drže sa svakom vladom, ako se nadaju, da bi mogli od nje što dobiti) III. 53, Poljaci i Prusi IV. 15, Poljaci i Niemci u Galiciji IV. 187—188, Poljaci poslije svjetskoga rata (»Poljaci od sada ne će imati ni razloga ni izgovora, da se tudje i odaljuju od ostalih Slavena — radi ruskoga carizma i panslavizma) VII. 142—143, Poljaci i Magjari VII. 187, Poljaci (i Rusi) u Galiciji XI. 60—64, [poljski problem i Englezi] A. R.: »Poljaci pravo čine, da za svoje nacijonalno pitanje interesiraju faktore, koji će kod riješavanja njegovog igrati veliku ulogu. U tom bismo trebali i mi Hrvati slijediti Poljake — ne zaboravivši dakako pri tom prosvjećivati i osvješćivati puk« XVI. 129—131, »Što hoće Poljaci?« XVI. 224—228, XVII. VII-IX, XVIII. 139—140, (oni su se od slavjanstva emancipirali) XVIII. 291—292, (Radići) XVIII. 294—295,

»Poljaši«: — (agrarci) u Njemačkoj III. 286, — i u Ugarskoj IV. 94,

Poljodjelska općina: — i država VI. 201—202, — (u mjesto upravne općine i zemljištnih zajednica), glavni njen posao (A. R.: »1) Poljodjelska općina popravlja zemljište: suši močvare, kopa kanale i t. d., i to sama, ili sa susjednim općinama. 2) Poljodjelska općina vodi gospodarenje, t. j. uči i napućuje poljodjelce-općinare, kako se bolje gospodari; pazi, da ne bude nigdje neobradjene zemlje; dobavlja sjeme, gnoj, poljodjelsko orudje [alat], strojeve [mašine], bikove, ždriebce i t. d.; pazi na zdravlje domaćih životinja i uzdržava poljodjelsku školu. 3) Poljodjelska općina nadoknadjuje općinarima štetu

od tuče, pošasti i t. d.; daje u zajam, ili dobavlja občinarima hranu, blago, orudje, pa i gotov novac, te vodi bezplatno sve poslove, koji se tiču zajma [kredita] njezinih občinara; stara se za prodaju priroda i blaga. 4) Poljodjelska občina daje odredbe za pašnjake i šume; sudi kao prvi sud o smetanju posjeda i o poljskim i gospodarskim štetama, te postavlja poljske stražare (poljake ili poljare); ima napokon službenika, koji bez posebne plaće obavlja občinarima sve gruntovne poslove: kupoprodajne ugovore, prenose i t. d., a ujedno vodi u redu občinsku gruntovnicu.«) VI. 216—218,

Poljodjelske komore: — nisu za poljodjelstvo dovoljne (kako su možda dovoljno trgovačko-obrtničke komore za trgovinu i obrt) »Trebalo bi dakle osim poljodjelskih komora osnovati i niže uredbe.« XV. 121—122,

Poljodjelski zakon: posebni poljodjelski zakoni ili povratak na staro III. 89, Nijedan poljodjelski zakon ne će i ne može donesti koristi, ako... poljodjelci sami ne odlučuju, kako se imade po zakonu upravljati i ravnati VI. 217, pravi je zakon samo onaj zakon, s kojim se slaže barem većina naroda na kojem zemljištu VI. 262,

Poljodjelsko vieće: VII. 46,

Poljodjelstvo: hrvatski poljodjelci — mučenici II. 219, poljodjelci uzimaju zemlji, ali joj moraju prije sami dati. (Oni prirade uviek nešto novo, što čovjeku treba za život) III. 38, zašto poljodjelac dade živjeti zanatniku i trgovcu III. 39, treba nabaviti sve one mašine, koje brže rade, nego ruke III. 63, (posebna vlada za poljodjelstvo) III. 63, boj poljodjelaca sa zanatnicima III. 80—82, poljodjelstvo na koncu 19. stoljeća (poljodjelstvo daje najsigurniji život i pojedincu i čitavomu narodu) III. 89, »Hrvatska poljodjelska banka« organizovala bi i podigla hrvatsko poljodjelstvo III. 136, poljodjelci i osiguranje od prirodnih nepogoda III. 308—310, poljodjelska škola u Križevcima (zlo je) III. 339, može li pravi poljodjelac biti pijanica? III. 405, obvezne poljodjelske zadruge IV. 30, razdiel ili komasacija zemljišta IV. 38—41, poljodjelci i »Dom« IV. 78, poljodjelstvo i državna podpora IV. 94, najnapredniji poljodjelci (Kitajci i Japanci) IV. 220, — (poljodjelcu ne treba nikakve gospodarske škole, ali mu treba nauka: »Što bi bilo od poljodjelca, da se jedan ne uči od drugoga!«) IV. 295—296, poljodjelstvo — prvi zanat (»U svietu će nastati stalni i pravi red onda, kad se ljudi pravo prignu k zemlji, na kojoj živu i za koju su stvoreni; onda, mislim, kad poljodjelac bude prvi čovjek. a poljodjelstvo prvi zanat i glavni izvor bogatstva i sreće«) V. 24, poljodjelci i strojevi (mašine) V. 87—90, poljodjelci i gospodarska politika V. 228—231, poljodjelac i država (— »poljodjelske občine«) VI. 199—202, poljodjelci i zakoni (poljodjelska občina) VI. 216—218, posebno poljodjelsko pravo i državna uprava VII. 19—20, VII. 44—46, poljodjelstvo i naseljivanje (kolonizacija) IX. 56—58, »pravoga poljodjelca na tudjoj zemlji ne će biti« X. 65, (skupoća) XII. 247, »penzija« za seljake poljodjelce XIII. 278—282, poljodjelstvo u Englezkoj XIII. 116—118, (Starčević i A. R.) XIII. 140—142, poljodjelstvo u Hrvatskoj i Englezkoj i agrarizam XVI. 123—125,

Popis: — (ili inventar) naroda i »hrvatska popisnica« III. 34,

Popovi: — i biskupi — to je najjača vojska na svietu (»Ako već moram služiti, ja sto puta volim služiti popu, nego židovu« A. R.) II. 288, primorski i dalmatinski popovi II. 316, popovi u Bosni III. 323, popovi u Hrvata (— nama nije dosta jedan, nego odmah tri: Frano hoće imati svoga, Vaso svoga, a Mujo opet svoga. Sve je to zato, što smo na medji: na jednoj strani je zapadni sviet rimsko-njemački, a na drugoj strani je iztočni sviet grčko-slovenski) III. 324, »pop Joso« Ličanin III. 14, »popovska stranka« III. 93, popovi vodje naroda (tjerajte vi njih na posao, a oni neka vode nas.) III. 215—216, pop Jure Čvek i Ćirilo-Metodijska slava III. 233, rišćanski i katolički popovi IV. 194—195, popovi i liečnici na selu (popovi »ne bježe u gradove... zato, — što su seljačka djeca«) IV. 232, pravi hrvatski pop IV. 365, popovi (svećenstvo): I. Popovi su složni. II. Svi popovi po svietu — to je jedna vojska, s jednim poglavarom i zakonima. III. Popovi su prijatelji s vladarima i vladama. IV. Popovi su školani, učeni. V. Popovi imadu rieč kod naroda, t. j. kod seljačkoga i ostaloga manje učenoga naroda. VI. Popovi imadu imetka. VII. Popopovi — znadu, kako su jaki i što mogu V. 257—260, (Popovi su proti »Domu« i ne će se više k njemu okrenuti. Pače i ovo njekoliko njih — i to će o novoj godini za onima drugima.) V. 268, popovi u »Hrv. Narodu« (Živjeli ovakvi naši popovi, koji ne dadu, da se baš sve uništi, što nije na dlaku onako, kako bi njetko te njetko htio«) V. 304, popovi i Starčević V. 363, rimski popovi (kao da se ne računaju k svomu narodu) VI. 86—87, zašto — viču na »bezbožce« VI. 93—94, kršćanski pop VI. 144, popovi i njihovi prijatelji: »Ne mogu reći ni pokazati, da su rimski popovi ikada i igdje ljudski radili i borili se za slobodu svoga naroda«) VI. 214, kako popovi pomažu tudjinštinu VI. 237—238, škandal medju popovima VI. 238, popovi i »huškanje« naroda (»naši su popovi zaostali i... nisu se ni malo poboljšali, nego su ostali, kakvi su i bili pred 500 godina«) VI. 260, popovi i poučavanje naroda (A. R.: »A napokon — što još uviek sanjate, da vi morate biti svuda prvi i da je vama sviet voditi baš u svem? Budite i s manjim zadovoljni, jer — ta vremena prolaze«) VI. 270—271, popovi pišu i propoviedaju s oltara, da je »Dom« proti Vjeri, proti Rimu itd. VI. 285, (Komu bi bolje pristajalo nego njima, da pristanu uz misao pučke politike i seljačke stranke?... ako tko može, pravi kršćanin mora pristati uz pučku politiku. Nije li Hrist Spasitelj naučao narod na tisuće i tisuće? Jest, a nije išao samo k velikašima i farizejima.) IX. 117, popovi oko »Hrvatstva« (ako pišu proti seljačkoj stranci samo iz mržnje i jada) »Oni se boje, da će izgubiti ugled i vodstvo u narodu, pa zato valjda i oni „još u zadnjem času drhću i grčevito stištu stečeno blago" svojega uglednoga položaja« IX. 177, popovi i naprednjaci (A. R.) X. 111, popovi i framasoni XI. 117—118, popi i fratri u izborima u Dalmaciji XII.

92—94, »Srećnijega naroda ne bi čovjek mogao tako lako u našim prilikama zamisliti od naroda, koji ima popove, kakav je don Ilija Ujević« XIV. 139, XVIII. 124, što pop sanja o raju? XVIII. 183—184, zar se zbilja popu ne smije reći pop? XVIII. 266—267,

Popovski sabor: — (»Prvi hrvatski katolički kongres ili sastanak«) II. 259, II. 273—276, II. 287,

Popovština: — (klerikalizam) III. 120, (popovstvo) XVIII. 19,

Poroci: poroci seljaka i A. R. XIII. 22—25,

»Porost«: — (seljak i prostak) XII. 70,

»Popularizovati«: — (»unaroditi«) III. 104, (po-pu-la-ri-zu-je) popularizovati znanost, — to će reći, da znanost ponarodjuje, t. j. tako nauča, da i narod razumije III. 255, da se znanje ponarodni ili popularizuje, t. j. da se znanje u narod proširi V. 355,

Popustljivost: — u politici (»Popustiti — to nije samo po sebi zlo. Bez popuštanja ne može se često ni časak proživjeti, a politika je život. No svatko od nas znade, da je popuštanje mnogo puta ne samo pogreška, nego pravi smrtni grijeh.«) IX. 143,

Porez: prvi porez (prvo breme): »meni pol« (sebi pol) II. 106, strašna igra s porezom II. 159, porez u banskoj Hrvatskoj II. 373—376, ako... porez nije na pravu korist narodu, onda je stalno, da je siromaštvo i propast blizu. III. 77, (potrošarina) III. 167, porezi i daće (Najpravednije bi bilo, da svatko plaća državi toliko, koliko mu je država na korist) III. 170, porezna knjiga (ni vražje knjige — osim porezne) III. 267, porez u Englezkoj (Hampden) i u Hrvatskoj IV. 103—105, potrošarina u Hrvatskoj V. 70—73, porezni sustav VII. 20, odmjerivanje i sniženje poreza (po »gospodarstvenoj jakosti«) VII. 48—49, (nova gospodska politika) IX. 198, progresivni porez i kralj X. 136—137, porez od peći: 13 K! XII. 13—14,

Porod: I. 55—56, porod i smrt u svietu III. 174, mužka i ženska djeca III. 336, porod i bogataši V. 40,

Porota: — (prisežnički sud) »Ovakav narodni sud — to je stara stvar.« III. 247—248, V. 190, porota — narodni sud VII. 51, porota i zločin [Léon Blum — A. R.] XVI. 144—146,

Portfej: ministar bez portfeja (torbe, »listnice«) III. 240,

Posao: poslovi u narodu I. 28—32 (lov. I. 28, gojenje [blaga] i živadi I. 28—29, obrađivanje [obdjelavanje] zemlje I. 29—30, kućni poslovi I. 30, građevine [zgrade, stanje] I. 30, izrađivanje sprava i oruđa I. 30, ličenje i farbanje građevina i spravâ I. 31, ženske rukotvorine I. 31, kićenje tkanja I. 31—32, prijegled dnevnoga i godišnjega rada i počinka I. 32, trgovina I. 32, poslovi s upravnom oblašću I. 32) dioba posla II. 72—75, posao čovječje ruke najveće bogatstvo II. 330, mužki i ženski posao III. 278—280, III. 296—297, dječji posao pri gospodarstvu (djeca ne smiju biti bez posla, samo neka im se dade posao, koji je za djecu) V. 264—266, općinski posao (»preneseni« i »naravni«

djelokrug) V. 312—315, nije istina, da je posao najveća muka VI. 65—68, ženski posao za »domaću prodaju« VI. 88—91, glavni posao poljodjelske općine VI. 217—218, veliki poslovi i njihova organizacija VI. 266, »kulturni (»narodni« i prosvjetni) vanjski poslovi VII. 56, narodni posao (težko se primiti narodnog posla) IX. 149, poslovi Hrvatskoga Seljačkoga Saveza X. 104—105, odvjetnički posao (i A. R.) XII. 73, (»Pijančevanje, tučnjave, pjesma, bučne zabave, — to je znao biti posao gospodske mladeži stotine godina«) XII. 256, božji posao (proti nepismenosti) XIII. 81,

»Posavska štedionica«: XVIII. 256—257,

Posavina: — (posavski »varadinci« i A. R.) II. 38, Posavina i političko ime V. 26—27,

Posjednici: — u politici (dok su ovakovi posjednici vodili politiku, bila je politika stalna) VIII. 87,

»Poskoci«: što bi ih ja nazvao — (nosci ili nosači, »tregeri«) V. 146—147,

»Poslenik«: — (»organ«) VII. 65,

Posmrtne zadruge: — i naše seljačtvo (A. R.: »Ove su zadruge prava lutrija, i to ljudskim životom«) XII. 223—225,

Posujilnica: — kod Slovenaca III. 177, istarska posujilnica III. 194—195,

»Pošet«: (izlet, pohod) A. R. I. 230,

Pošta: kakova je bila njekada pošta II. 219—221, V. 283, kakva je pošta u Hrvatskoj? (Kr. ug. pošta i općina) »današnji život bez točne i uredne pošte ne može se ni pomisliti«. IX. 94—96,

Poštenje: — i vjera II. 33—35, nauk na poštenje, seljaci i A. R. II. 163, poštenje i duševnost, (— to se uči od otca i matere, od svakoga starijega, to se uči u životu, a ne u školi) II. 186, pošteni gulijaši II. 299—301, poštenje ostavlja žene, kad one ostave stare i dobre običaje III. 24, poštenje i pravica III. 120, poštenje i sram (u selu i gradu) III. 246—247, prvo (malo) poštenje = poštovanje III. 246, »poštenje«, koje se sabljom brani III. 412, poštenje i znanje (bez znanja kako-tako, ali bez poštenja bome baš nikako!) IV. 3. hrvatsko poštenje (Hrvatsko poštenje — to je hrvatsko bratinstvo) IV. 116—118, iskrenost i poštenje traje dulje od svake mudrosti V. 63, poštenje i uprava V. 200, poštenje — dublji temelj slogi naroda VII. 114, A. R.: »nas je strah poštenja gospodskih političara« VII. 116, poštenje i znanje — prava prosvjeta (»civilizacija«) VIII. 14, poštenje i (pučka) vlada VIII. 98, poštenje »naprednjaka« u Hrvatskoj X. 112—113, i u poštenju je temeljna razlika izmedju seljačtva i gospode XI. 229, (Dragutina Kovačevića) XII. 23—27, poštenje u družtvu (i nova politička borba) XII. 226—227, staro poštenje i selo u novo doba XII. 266, (»nikako ne mogu s njima, jer ovdje ne vidim poštenja«) XII. 370, poštenje i odvjetnici XIII. 37—38, poštenje (to je barem hrvatski) i »značaj« XVI. 62, »privatno« poštenje XVIII. 12, poštenje i »seljačka« sloga XVIII. 38—39, dvoje poštenje (u gospodskoj politici) XVIII. 98—99,

Poštovanje: — (malo poštenje) »prvo poštenje, što je početak svakomu poštenju, — ... kad čovjek čovjeka poštuje« (»Vi«) III. 246, poštovanje mladih prema starima i A. R.: »Ima li što zgodnije, nego da mladji sluša i poslužuje starijega? Ja mislim, da nema.« III. 354, poštovanje (auktoritet) konservativaca V. 339, poštovanje narodne starine i oduševljenje za nju (— ljudski osjećaj, koji čini narode kulturnima) XV. 38, XV. 51,

»Potraguši«: — (detektivi) VI. 313,

Potrebe: — etnografije I. 15, sabiranje i proučavanje narodnih tvorevina naših potreba radi I. 255, potrebe se mijenjaju II. 124, potrebe — (petljanije: vražji pamuk, »ježa«, predjice) bez kojih se može biti II. 314, (Najbogatiji je onaj čovjek, koji samo sebi radi sve, što mu treba: koji ore, kopa, sije, blago hrani i t. d. Taj ima dosta.) II. 330, potrebe u gradu, na selu i A. R.: »Ne ću reći [jer bi me sav sviet proglasio za ludu] — ne ću reći: neka bi i naša gospoda mjesto kave i šećera — kuhala žgance i palentu, neka bi njihove gospoje mjesto svile nosile konopljene košulje (skute, rubače) i haljine od čohe (darovca) i t. d. i t. d. Ne ću toga reći, jer već ni na selu nisu s tim zadovoljni.« III. 244, potrebe naroda i odgoj u pučkoj školi III. 273, duhan, rakija, šume — svakidašnja potreba naroda (da li prava, ili samo naručena potreba, to je sad svejedno) III. 380, potrebe i politika IV. 349, potreba — veća od nužde (Nuždu osjeća tielo, a potrebu osjeća misao ili duh.) V. 104—106, potrebe i potrebštine za život (proizvodnja i potrošnja) V. 307—308, seljačke potrebe po svietu VII. 130—131, životne potrebe i skupoća XII. 246—250, potrebe i seljačtvo (»A što je ovo za Boga? Ne stvarajte novih potreba za seljačtvo?«) Dok svaki dan, rekao bi, svaki čas nastaju nove potrebe, za sve druge staleže, eto nama pod nosom: ugladčane i pogladjene i ulaštene ulice, kanali, koji stoje milijune, tramvaj, uzpinjače, plinska i električna razsvjeta, perivoji i šetališta, telefoni, kinematografi, kupelji, koncerti, sjajne kafane, pače — da ne dosadimo — pišališta za stotine tisuća, — dotle se propovieda i zapovieda: Nikakovih novih potreba za seljačtvo, — seljaku ne treba ništa više! XII. 268—271, potrebe i prihodi XIII. 41—43, državne potrebe (proračun) i činovničke plaće XIII. 122—125,

Potres: — kako nastaje VI. 284—285,

Potrošarina: III. 167, (neizravni porez): »Novi evropski ministri vidjeli su i sami, kako je to neprilično, kad se porez utjeruje kao ono turski harač, t. j. kada dodje ovrhovoditelj, pa tjera iz štale i »zadnju kravicu«, ili vuče izpod djece blazinu. Čemu na jedanput, kad se može na sto puta, da čovjek i ne osjeti! Neka čovjek plati kod svakoga zalogaja mesa, kod svake čaše vina i piva, kod svakoga oblizka sladora (šećera) — i tako dalje, pa će narasti milijuni! Kad hoćeš da pojedeš i popiješ, — onda si najbolje volje: onda bi dao, da je i više, a kamo li ne bi, kad je to tako malo, da i ne opažaš! To vam je potrošarina.« V. 70—74,

Potrošnja: (Čovjek može deseti dio svoga potroška metnuti na stranu i pričuvati, — pak ne će ni osjetiti) II. 360, potrošne ili konsumne zadruge III. 205—206, gospoda — bez pameti troše III. 244, »Svoj k svomu« IV. 166—169, ne treba kupovati, što ti ne treba, a prodavati, što ti treba IV. 275, (»Kad čovjek nije više zadovoljan onim, što sâm priradi i izradi, onda kupuje od drugoga«) V. 308, koliko troši seljak a koliko troši inteligencija XII. 155—156, u seljaka i gospode (skupoća) XII. 246—250,

Povelje: — i gospoda [»Uče prošlost jednoga diela naroda, pokazuju nam povelje, a ne otvaraju pogleda u današnji život naroda«] XVIII. 9,

Poviest: — naroda i povijest kraljeva I. 293, povijest plesa I. 298, početak poviesti našega naroda II. 122, »Poviest Hrvatske« III. 12, poviest Evrope III. 13, poviest (pripoviest) III. 139—140, poviest prosvjete (Poviest »Doma«) III. 159, »ja čvrsto držim ... da je poviest učiteljica života, t. j. drugimi riečmi: samo će onaj naći pravi put k svojoj sreći, koji zna, kuda su drugi bludili« III. 174, poviest o jednom čovjeku III. 220—224, hrvatska prošlost IV. 11—12, hrvatska poviest i A. R.: ... »bi poljubio hladni onaj komadić kamena, što ga je dao rezati kralj-Hrvat. Zašto? Za to, što je to spomen na ono vrieme, kad je barem hrvatski velikaš bio svoj i imao svoga kralja. Narod je dakako i onda bio rob, ali od onda sve to više.« V. 12—13, povjesti ne treba tajiti (povjest je svjetlo istine) VI. 1, poviest i narod (A. R.: »Ljudi, ne budite ludi! Vi prošlosti nemate, jer prošlost i povjest imadu samo kraljevi i velikaši, vaši gospodari. Prah vaših djedova znao bi vam pripoviedati samo o mukama, robstvu i sužanjstvu, a o nikakvoj slavi. Vi u prošlosti ništa nemate, vaša je samo — budućnost, ako u vas bude pameti. Pogledajte u sadašnjost, pogledajte oko sebe, koliko vas ima jednoga plemena i jezika, koji istu muku patite, — onda ćete veselo gledati u budućnost. Inače bit ćete robovi i sužnji, kao što ste i bili. »Plašt kralja Milutina, dolama cara Lazara«, pa i ista »kruna Zvonimirova« — to vas i danas drži u robstvu na sve strane.«) VI. 209—212, poviest hrvatskoga seljačkoga naroda (i A. R.: »Što je tu slavno i sjajno, ja ne znam«) VI. 234—235, iz nedavne prošlosti banske Hrvatske VI. 267—268, poviest državâ VII. 32, VIII. 11—15, povjest civilizacije (VIII.72) VIII. 68—73, protuslovlje u povjesti naroda (borba državne [imperijalističke] i narodne [nacionalne] misli) VIII. 108, »sva prošlost i povjest evropskih država kroz cielu tisuću godina i nije drugo nego borba kraljeva i careva s velikašima, pa kamo su pristali velikaši, tamo je došao i narod: pod vladu ovoga ili onoga kralja ili cesara.« X. 15, poviest Rieke X. 15—19, 30. travnja 1671, X. 79—83, Tragovi tužne prošlosti u prezimenima XII. 292—293, Prije sto godina XII. 299—301, (R. Horvat: Najnovije doba hrvatske povjesti) XIV. 131—132, (F. Šišić: Od najstarijih vremena do god. 1526) XIV. 143, povjest nije mrtvo slovo — Englezima XVI. 134—135, »mi ni svoje političke povijesti još nemamo, a kamo li bi imali kulturnu svoju povijest« XVI. 151, Jedna do dvie niti u hrvatskoj historiji (historici i — na-

rod o historiji: »No naši historici, ako i znadu, što se od njih traži i za čim narod upravo vapi, — ne mogu toga narodu dati. Narod vapi za smislom svoje historije, svoga opstanka. Smisao može narodnoj historiji podati i sam genij, a ne studij, proučavanje. Kako narodni genij daje smisao historiji svoga naroda, to vidimo na pr. kod čitavoga našega naroda, i to baš kod čitavoga — »od Triglava do Balkana« — u pjesmama o Kraljeviću Marku i o boju na Kosovu. Narodni je genij shvatio Kraljevića Marka i Vuka Brankovića tako jasno, da nikakve učene rasprave ne će u narodnom shvaćanju tih ličnosti ništa promijeniti.«) XVI. 240—245, poviest u knjigama... XVI. 246, (Hrvati i Poljaci) XVIII. 292,

Povjerenje: — u gospodu i seljaci (A. R.: »Neka paze komu vjeruju i koga slušaju... Neka slobodno paze, što i meni vjeruju, premda sam se iz opanka podigao. Iz opanka se podiglo već više svakakvih ljudi«) VI. 259,

Povjestničari: hrvatski povjestničari III. 174, (našoj historiografiji nedostaje subjektivnoga elementa) A. R.: »Historik, usprkos svoj tobožnjoj objektivnosti, piše pod vodstvom bilo vlastitoga, bilo narodnoga genija. Ako sam nije genijalan, ide za strujom narodnom. A ako naš narod nije na čistu sam sa sobom, tako da bi svakom historijskomu licu znao odmah odrediti mjesto — najmanje su tomu krivi naši historici. Za jednom historijskom niti, koju je narod prihvatio, oni lijepo idu.« XVI. 240—245,

Požega: — (A. R.) zašto se tako zove III. 387,

Pravaši: (Opet treba da se okupe ljudi onakvoga kova, kakvi su bili stari pravaši-nebojše, i da prikupe oko sebe staro i mlado — osobito mlado) III. 53—54, što su »pravaši« III. 92, pravaški program i popovi III. 120, »čisti« pravaši i njihov »liberalizam« (nije po srcu hrvatskomu narodu. To se je rodilo medju Niemcima... Takav je liberalizam po srcu i Židovima) III. 121, pravaška sloga III. 179, stranka prava i sloga s »obzorašima« IV. 14, stranka prava i A. R. V. 92—93, stranka prava i Rusi (Prava hrvatska stranka — to je bila »stranka prava«. Pa znate li, kad je bila najjača i najmnogobrojnija? — Onda, kad je bila za prijateljstvo i bratstvo s Rusom...) IV. 86, V. 380—381, pravaši i »najčišće hrvatsko plemstvo« VI. 57—58, program pravaša VI. 69—71, razpad stranke prava i Stjepan Radić VI. 78—79, tko je kriv, što se je raztepla »Hrv. stranka prava«? VI. 94, stranka prava i obzoraši VI. 133, stranka prava i narod VI. 177—178, VI. 207, pravaši i »obzoraši« (program) VI. 308—309, stranka prava od 1894. do poslie Starčevića (i seljačka stranka) VII. 132, desno krilo njekdašnje stranke prava (»frankovci«) VII. 161, IX. 73—75, IX. 80, IX. 141—144, »Hrvatska stranka prava« X. 23, Pravaši zovu silu! (proti narodu) X. 70—72, pravaši — svi iskreni Hrvati XI. 48—51, pravaštvo... nije politički program (ne odgovara ništa na najpreča politička pitanja, bez kojih mi Hrvati ne možemo napried) XI. 60, stranka prava i seljačka stranka A. R.: »Nitko valjda sretniji od nas, da se stara stranka

prava nije raztepla i pokvarila. Da nije toga bilo, po duši kažemo, ne bi bilo ni seljačke stranke, — jer je ne bi trebalo. Istina je, da stara stranka prava ne bi bila po današnjem našem mišljenju, što no rieč, naš ideal, t. j. najbolja stranka, što si ju možemo zamisliti; ali je istina, da je ona mogla to postati.« XI. 68—69, pravaši proti seljačkoj stranci XI. 167—173, »pravaši« i seljačtvo (»pravaši, zvali se oni frankovci ili starčevićanci, ili kako drugačije — oni ne poznaju i ne pripoznaju seljačtva: za njih je to još uviek divlje množtvo...«) XI. 215—219, (pravaška sloga) XII. 99—103, pravaši, Levin i Pavao Rauch (»nečista rabota«) XII. 109—113, pravaši i seljačke potrebe (A. R.: »Mi se ne možemo složiti s mišljenjem, da ni složna volja cieloga naroda ne može ništa, — kako tvrde pravaši. Ovakvo je mišljenje ili podpuna predaja na milost i nemilost Magjarima, ili odluka na revoluciju, ili čekanje na vanjsku silu, ili na pomoć božju, a u svakom slučaju — najkomotnije za gospodu i najpogubnije za narod.«) XII. 123—127, pravaši proti seljačkoj banki XII. 143—145, (nagla pravaška sloga) XII. 150—152, pravaši (i koalicija) naprama seljačkoj stranci XII. 161, što je sa strankom prava XII. 162—169, u novoj koaliciji XII. 235—238, nisu pučka, nego gospodska stranka sa starim gospodskim duhom (Stjepan Matasović) XII. 244, stranka prava i koalicija XIII. 20, (malo nauka) o razkolu stranke prava XIII. 77—80, XIII. 86—87, (komesarijat) XIII. 126—130, »Što je mrtvo, to je mrtvo, a stranka prava je mrtva« XVIII. 74, četvrta »stranka prava« iz Like XVIII. 86—87,

Pravednost: (pravica ili pravičnost) i razlika od prava I. 42, u pravednosti najprije stoji čovječtvo VI. 222—223, pravednost (vjera u Boga) prvi temelj seljačkoj stranci VII. 93—94,

Pravica: »stare pravice« II. 43, velike pravice II. 98, (A. R.: Neka vam ne bude ni žao ni težko i pretrpjeti štogod za svoju pravicu i slobodu, jer jedan put mora doći do pravice i slobode, a djeca će vaša, unuci i praunuci će vam grob ljubiti, ako im ostavite veću pravicu i slobodu, nego što ju vi imate) II. 271, pravica i Hrvati (»Mi imamo najmanje razloga vjerovati u pravicu na svietu, u pravičnu dušu ljudsku.«) II. 294, pravice nema ni u zraku, ni u »svietu«, nego u čovjeku. (Nebeski grom i mutna Sava ne zna, što je pravo, — to je samo čovjeku dano). III. 96, pravice nema bez poštenja i zdušnosti III. 120, ima ljudi, kojima je svaka pravica socijalizam III. 250, pravica u osiguranju postradalih od prirodnih nepogoda (trebao bi nam novi jedan zakon) III. 307—310, čista pravica božja (i zakon) III. 346, zakon i oblasti kroje drugu pravicu, a narod želi drugu pravicu IV. 144, stare pravice IV. 179, Čast svakoj pravici, ali uzdati se u tudju pravicu, — to nije svagda posve sigurno. IV. 358, »stare pravice« i nova sloboda V. 241—244, pravica od Boga ... i slabići V. 364—367, pravica od Boga i narod VI. 83, Gospodske pravice i povlastice VII. 39, pravice nema, ako se ljudi ne drže onoga nauka: »Što ne želiš, da tebi drugi učine, ne čini ni ti drugomu« VIII. 14, nove pravice (i Napoleon): Jednakost, Bratstvo, Sloboda VIII. 138, stare

gospodske pravice (ukinute) IX. 195, družtvena pravica i skrb za siromake XI. 114—118, (»Jao narodu, koji mora pravdu tražiti po pisarnama političara«) XII. 114—118, »Za pravicu, za živu pravicu — naši ljudi nemaju srca, nemaju osjećaja. Nema kod nas ljudi, koji bi se digli kao bura i planuli kao vatra, kad opaze, da nevini strada. Takve dužnosti naši ljudi ne osjećaju, takve kuraže oni nemaju. Zato kod nas pravica spava.« XIII. 49—52,

Pravnici: — slušači prava »golema sreća svietu i narodu« II. 204, XII. 349, pravnici i gospodarstvena uprava XVI. 121—122,

Pravo: (misao) o nejednakom pravu I. 6, pravni život I. 41—42, privatno pravo u narodu (obitelj, stvari i obveze) I. 43—48, javno pravo I. 48—50, pravni običaj I. 50, pravo jačega i A. R. I. 168, rimsko, germansko i svako drugo pravo i zbiljske činjenice narodnoga života I. 291, »stare pravice« II. 43, pravo glasa II. 72, »sveto pravo« (Engleza u burskom ratu) II. 180, pravo na poštu II. 220, krčmarsko (regalno) pravo II. 220, Hrvati i pravo III. 96—97, pravo i zakon (često jedini branili odvjetnici) III. 112, što je pravo (nije pravo ondje, gdje je većina, nego je pravo ondje, gdje je razlog) III. 119, pravo na strani većine (propast za sve slabe i potlačene) III. 120, radničko pravo (pravi će radnici dobiti svoje pravo od njekih bezdušnih pijavica, a u tom će im pomagati čitav sviet) III. 158, kaznene stvari i porota III. 248, pravo (zakon, pravo i pravica) III. 343—346, pravo i hasna (interes) III. 355, pravo suditi (jurisdikcija) III. 390—391, »pravna država« IV. 91, prvo i najpotrebnije narodno pravo (da narodu ne nameće poreza tudji sabor i da narodnim novcem ne gospodare tudje ruke) IV. 105, »državno pravo« i narod V. 84—87, izborno pravo (najjače ustavno oružje) V. 231—233, nema toga prava, za koje čovjek ne bi znao V. 280—281, »ustavna prava« (čovječje pravo — to je pravo na slobodu, — to su ona »ustavna prava«, o kojima se danas toliko govori i u nas) V. 295, vrhovno narodno pravo VII. 15, obća prava državljanska VII. 18, posebno seljačko podjodjelsko pravo VII. 19—20, državno pravo VII. 32, »čovječja prava« VII. 40, obća državljanska prava VII. 40, seljačko poljodjelsko pravo VII. 44, obće izborno pravo VII. 57, pravo manjine VII. 57—58, »virilno« pravo VII. 58, narodno pravo VII. 76, prava državljana po programu seljačke stranke (nepovrediv u svojoj osobi i u svojem domu, a slobodan u govoru i u životu) VII. 120, narodno pravo pod Bečom i pod Peštom VII. 185, pravo i zakon (naravsko pravo, stalno pravo, običajno pravo, zakonsko pravo, posebničko (»privatno«) i »narodno« (»javno«) pravo, državno i kazneno pravo, »međunarodno« pravo, »krivično« pravo, »čovječja« prava) VIII. 28—32, »vladarska prava« IX. 122, pravo u liberalnim zakonima (A. R.: Za puk barem mi nalazimo u tim zakonima vrlo malo prava. Zato se i dogadja vrlo često, da je mnogomu čovjeku i do krvi krivo, ali po zakonu je pravo.«) IX. 201, »državno pravo« IX. 209, obće izborno pravo X. 31—35, (i političke stranke) X. 36—44, pravo u pravaštvu i rimsko pravo (A. R.: vječno naglašavanje »prava«, staroga prava, t. j. pravo za one, koji ga — imaju. A za one, koji ga nemaju? ... No to je politika privilegovanih, blaženih posjedujućih, sasvim u skladu s rimskim pravom (stranka prava!) XI. 172—173, »radi [se] o tom, da se pojedinci ne služe svojim pravom na propast drugima« — ograničenje (ovršnoga) prava XIII. 68, što je pravo medju narodima? [medjunarodno pravo i privatno pravo] (A. R.: »„medjunarodno pravo" ne samo da nije podpuno, jer ni iz daleka ne odredjuje, što se smije, a što ne smije, nego nije ni sigurno. A nije sigurno zato, što nema sile, koja bi mogla na pr. koju jaku državu ili više njih prisiliti, da to pravo poštuje.« — »Vriedno je razmišljati, ne bi li bilo bolje, kad bi se i u privatnom pravu počelo suditi onako, kako se postupa u medjunarodnom pravu, t. j. kad bi se više gledalo na potrebu života i na budućnost, nego na umišljeno pravo i prošlost.«) XIII. 81—85, narodno pravo i državno pravo [Rim!] XVIII. 8, (državno pravo i gospodska politika XVIII. 296,

Pravopis: poljski književni pravopis I. 242, pravopis i »mladi« (-ich i -vics) XIV. 29, »ijekanje« (Maretić i A. R.) XV. 19, jedinstvo u pravopisu (i jedinstvenost u izgovoru = književni jezik) XV. 47—48, u Hrvata i Vuk Karadžić (A. R.: »predaleko idu, koji previše bučnim i zvonkim riječima hvale Vukov pravopis«) XV. 51, fonetski pravopis (i »Vukova škola«) XV. 54—55, fonetički pravopis (dr. Ivan Broz, hrvatska vlada i — razlozi?) XV. 57, Gajev pravopis XVIII. 204—205,

»Pravoslavni«: — (»preoslavni«) u Bosni I. 153, pravoslavlje (unijatsko) i raspre o slovj. narječjima (A. R.) I. 305, »pravoslavni Hrvati« (i »Srblji-katolici«) VI. 107—108, naš pravoslavni narod VI. 170—171, pravoslavni narod i Crkva u Bosni VI. 187—188, svi pravoslavni u banskoj Hrvatskoj nisu ... porietlom Srbi VII. 108, A. R.: »mi ne držimo svakoga Srbinom, tko je srbsko-pravoslavnoga zakona (vjere); to nas uči razum, a vidimo to i u narodu. Mi smo našli toliko seljaka srbsko-pravoslavne vjere, koji su nam kazali, da su Hrvati« IX. 106, pravoslavni u Galiciji XI. 61—62, pravoslavni naš narod i slava krstnoga imena XVI. 37, (»Dom«) XVIII. 102,

Praznovjerje: narodno praznovjerje i svećenstvo (P. Rovinskij, R. Vesnić i A. R.) I. 217—218, praznovjerje na selu i u gradu (»Je li to takva sramota, koja daje svakomu gradskomu bezposlici pravo, da se seljaku naruga? Čemu, zašto?« — »A kakvoga praznovjerja ima u gradu, i to medju školanim i učenim ljudima«) XII. 289—291, praznovjerje nije nego naznanje, a neznanje treba goniti koliko se može XVI. 15—16, narodno praznovjerje i prosvjetitelji (Bilo bi jednom vrieme, da se bace te prosvjetljujuće prodike o praznovjerju. Ta danas već, hvala Bogu, nije nikakova mudrost biti toliko prosvijetljen, da ne vjeruješ u kugu, moru, pače u Boga. To ide redom. Ne varajmo se: tko ruši vraga, ruši i Boga, pa ostaje gola materija. Ne bojmo se; »prosvjeta« će učiniti svoje i prije, nego bismo trebali. Nije u tom pogibli, što narod pravo ne pozna nevidljivih bića, već bi mu trebali otvoriti oči, da bolje upozna one, koje može rukom opipati ...) XVI. 59,

»Prečasni«: — XIV. 283,

Predavanja: pučka predavanja III. 255, (t. j. da pametniji i školaniji čovjek razlaže, drugi slušaju) VII. 150, (—bez politike?) XIII. 34—35, pučka predavanja (Na žalost je — ili na sreću, ne znam, kako bih rekao — istina, da se pučka predavanja razvijaju i napreduju živo samo ondje, gdje su predavači ujedno nosioci bilo koje snažne ideje.) XVI. 57—63,

Predsjednik: — skupštine (ako vam — ne bude valjao, ne će biti ništa: on je duša svemu) III. 210, predsjednik republike (u Francezkoj) IX. 151—152, »još pred godinu dana nije se na to moglo misliti, da bi političkoj skupštini u Hrvatskoj predsjedao seljak« IX. 183,

Predstave: seljačke predstave (Seljačko kazalište u Sibinju) XIII. 186—188,

Predstojnici: odjelni predstojnici kraljevske vlade u Zagrebu III. 241,

Prehistorija: I. 14,

Prekupci: seljaci-prekupci (tužbe selske inteligencije) XII. 273—275,

Prelo: francezko prelo I. 280, prelo i — vješala (u Reljkovića A. R.) II. 185,

Premoć: — stare i školane gospode VII. 148—149,

Přemysl: plužna otka — i Aaronova palica I. 233,

Prenebesnost: — (oholost) III. 278,

Preporod: prvi i drugi (narodni) preporod I. 96, preporod barbarâ I. 121, preporod hrvatski (19. stolj.) II. 5, hrvatski »ilirski« preporod II. 206, naši prvi preporoditelji — već su oni mnogo mislili na narod III. 265, preporod naroda i gospoda (poslie francezke revolucije) IV. 179, preporod — rad za narod V. 20, kako »popovi preporadjaju hrvatski narod u Kristu« VI. 238, djelo narodnog preporoda i seljačka stranka (A. R.) VII. 79, Gajev »preporod« »... nije bio ništa drugo, nego poziv: Ljudi, dodjimo k sebi, — dodjimo k narodu!« IX. 34, X. 214—215, preporod hrvatskoga naroda, kako ga je započeo Ljudevit Gaj, bio je bez sumnje plod velikoga prevrata ili revolucije XI. 133, hrvatski preporod i slavenska braća XI. 141, »Prvi« i »drugi« hrvatski preporod (A. R. i zagonetka dra Šurmina) XIV. 88—90, preporod stare hrvatske knjige (ilirski pokret) XV. 34, prvi (hrvatski) narodni preporod — renesansa i Marulićevo svjedočanstvo XVI. 94, XVIII. 7—8, XVIII. 11,

»Preporod« (dra Gj. Šurmina): — i A. R.: »Prvi« i »drugi« hrvatski preporod XIV. 88—90,

Preseljenac: — (kolonist) XII. 114,

Preslica: — i trlica (i vražji pamuk od židova) II. 314,

Prestvaranje naroda: »da narod prestane biti narodom, da bude blizu gospodi i gospoda njemu, — morao bi promijeniti dušu. A da se duša narodna promijeni, za to treba stoljećâ, kako je trebalo stoljećâ, dok su se gospoda tako udaljila od naroda, kako su udaljena« I. 5, Prestvaranje naroda i seljačka stranka (»Politička stranka nema... zadaće, da promieni mišljenje čitavoga naroda, seljačka stranka hoće

da organizuje hrvatski narod onakav, kakav jest, a ne ide za tim, da ga najprije, da tako kažemo, prestvori. Po tom je posve naravski, da seljačka stranka sve gradi na seljačkoj slozi, jer je seljački narod većina hrvatskoga naroda. Seljačka stranka ne tare sebi glavu radi toga, što je hrvatski seljak tobože neuk, tup, glup, neotesan, lien, lukav, prefrigan, nevjeran, raztrošan, neuredan, nečist i t. d., kako to često slušamo od onih, koji kažu, da je naš narod zaostao. Kakav jest, da jest, — takav si neka uredi svoju domovinu i državu: svoju i za sebe.« VII. 117, XIII. 185,

»Presvijetli«: — XIV. 282—283,

»Preuzvišeni«: — i »g.« Bog VI. 253, XIV. 282,

Prevara: tri hiljade godina stara prievara (Trojanski konj) III. 8—10, sve na svietu možeš prevariti, ali duše svoje ne možeš prevariti III. 200, prevara je staro djavolsko oružje (dok se narodu govore samo liepe i kuražne rieči, na koje mora vikati »Živio!«, dotle je varalicama lako; tko jače i kuražnije viče i još k tome gadnije psuje »izdajice« i »prodane mješine«, — tomu se više vjeruje) V. 278—279, prevara sa bubnjem, vikom, galamom, muzikom, paradom... V. 289—291, prevara »Hrvatske poljodjelske banke« prema A. R.-u VI. 75—77, grdna varka s Hrvatima, da dodju »na vrat na nos pod vladu kralja Petra I.« VII. 167, prevara naroda sa slobodom (domaće nasilje i — centralizam nad domaćom vladom!) VII. 195, kako gospoda varaju narod (pripoviedaju narodu o onom, za što i ne pita...) IX. 15—16, nečuvena prevara sa gradom Riekom (§ 66. nagodbe) X. 19, »prevare i zamke, koje se pokrivaju onim komadom papira, što se zove „mjenica"« XIII. 69,

Prevrat: veliki prevrat u Englezkoj VIII. 123—124,

Prevrtljivost: — u politici (hrvatsko-srbska koalicija i Radić) XIII. 134,

Prezime: patronimska preziména i stara porodična imena bosansko-hercegovačkih muhamedovaca I. 163, hrvatska imena i pečat poviesti: »Bezbrojni Antunovići i Antolovići, Blažići, Blaževići, Blažićevići, Blaškovići i Balaške, pa Petrići i Petrovići, Pavlići i Pavlovići, Nikolići i Nikići, Mikići i Mikovići i Nikolaševići, da ne spominjemo Ivanića, Ivanovića, Ivankovića i Ivaniševića, koji svi imadu prezime po krsnom imenu kojega pradjeda, kao i nebrojeni Kovači, Kovačići i Kovačevići, Kolari, Kolarići i Kolarevići (i djelovski im komurati Varge i Vargovići), Lončari, Lončarići i Lončarevići (prije su ih zvali Gerenčiri), Klobučari i Klobučarići, pa Krajači, Krajačići i Krajčevići (kasnije se gdjekoji zovu po zanatu djedovskom Sabol, Sabolić i Sabolović), napokon Čizmeki, Čižmešije i Čižmekovići, koji opet imadu prezime po zanatu kojega svojega pradjeda, — nijedno novo prezime nema na sebi pečata kao na pr. Glavan i Glavak, Plečko i Šironja, ili pak Gologuza (što se znade poljepšati, pa bude Galogaža) itd., a bez zamjere budi rečeno, i Glumpaki i Tumpaki nose pečat svojih pradjedova.« XII. 292—293,

»Priča o jednorogoj i njezin bugarski varijant« (Dr Ivan Franko): — I. 321—323,

Pričest: sv. pričest i A. R. (biskup Krapac!) XI. 186—187, — i A. R. XVIII. 271,

Priedor: II. 148,

Prihodi: — i potrebe XIII. 41—43,

Prijatelj: »jer je meni prijatelj svatko, tko je prijatelj našemu seljačkomu narodu« II. 225, »prijatelji naroda« II. 299,

»Prijatelj Naroda«: XII. 238, XVIII. 290—291,

Primorci: — II. 90—91, Hrvati primorci (koji rade u kamenu, kao crv u drvu) III. 350,

Princip: — (načelo, aksiom) što je III. 88, principi i učenjaci (»Temeljni princip nacionalne ekonomije«) XIII. 42, »narodni princip« XVIII. 7—8,

Prinosi: — za političku borbu i pučku politiku XII. 85,

Pripisi: = paragrafi (A. R.: »rekao bih hrvatski pripisi, ili bolje propisi«) IV. 305,

Pripoviedke: grčke priče i naše narodne I. 98, izvor priče I. 213, kosmičke pripovijetke (fraze) I. 213, »čovječja« priča u Edipu I. 214, »Pripovijetka o Madeju« I. 231, kako nastaje pripovijetka I. 302, narodna pripovijetka i Indija I. 302, narodne pripovijetke i književni utjecaj I. 303, teorija indijska (»o novom izabranom narodu«) u stvaranju pripovijedaka i A. R. I. 311, Priča o jednorogoj I. 321—323, (Čudnovati most) II. 26, (Dvorili ga za dukate) II. 92—93, Mrtve duše II. 138—139, svaka — spodobna laži II. 138, šaljiva pripoviest o Hrvatu i Kranjcu II. 269, izmišljena pripoviest-roman i narodna bablja pripoviest II. 316, pripoviest o bugarskom fraku III. 25, Tolstojeve strašno pobožne pripoviedčice (za narod) III. 147, pripoviesti A. Šenoe III. 298—299, pripoviedke o carevima (»Bio njegda jedan car . . . «) došle su iz Azije IV. 267, — Za gospodsku voljicu . . . »Dosta obična pripoviest« od A. R.-a) IV. 279—281, zašto su izmišljene starovjerske političke pripoviesti (Seljak i car) VI. 81—84, pripoviest iz života (A. R.: »Nije mu bila par«) VIII. 16—24, ruske priče i pripovijetke XVII. 64—65,

Priroda: — (narav) oko čovjeka (kraj i mjesta, gore i vode, zemlje, zrak i vrijeme, tlo, bilje [drač i trava], životinje) I. 18—20, priroda i prirodne nauke III. 103—104, prirodne znanosti IV. 109, ljepota prirode i »divlje-romantično« (»obožavati „majku prirodu". To je fino, to je gospodski, — misle i govore njeki ljudi i po tom se vladaju«) VI. 218—219, — i duh (čovječje »fantazije«) Gumplović i A. R. XII. 252—253,

Prirodne nauke: — (Ali nije istina, da je to prva i prava znanost, a sve drugo nije ništa. Što mi koristi znati, kakav vjetar puše, na kojoj zviezdi, kad ne znam ljudski živjeti?) III. 104, prirodne znanosti IV. 109,

Prirodne nepogode: osiguranje od prirodnih nepogoda po pravici (uztegom od plaće svakoga službenika (n. pr. 5% svaki drugi mjesec) za zajam

postradalima bez kamata III. 309, (poplave i gospoda-djeca) III. 321—323, i pomoć seljačtvu (A. R.: »neka najprije odrede, tko će učiniti potrebne korake za podpuni odpis poreza (ako to sama občinska poglavarstva ne učine). A za tim neka zaključe, da se svi zajedno obrate na vladu predstavkom za pomoć, koja bi im se imala dati, ako ne drugačije i izdašnije, a to svakako da se svakomu oštećeniku dade toliki bezkamatni zajam, koliko vriedi uništeni prirod, a taj zajam ima odplatiti najmanje u pet dobrih godina. Valjda ne će i sada biti kao uviek da samo za seljaka »nema novaca«.«) XII. 278, (»No mi i nismo za to, da se seljacima dade ili osigura penzija. Mi smo za to, da država svakomu seljaku-poljodjelcu bez razlike dade odštetu za svaku takozvanu elementarnu nesreću (od tuče, vode, itd.) i pripomoć u slabim godinama.«) XII. 281,

Prisega: vladarska prisega — izborna kapitulacija (predaja) A. R.: »korien svoj kasnijoj borbi za narodna prava« VII. 141,

Pristaše: pristaše koje političke stranke ne mogu biti samo nječiji »korteši« ili kako bismo mi rekli: nemaju biti njekakvi goniči. IX. 31, pristaše seljačke stranke (na udarce šakom) i novo evangjelje . . . IX. 182, Pristašama Hrvatske Pučke Seljačke Stranke — (glavni odbor) X. 5—8, pristaše stranke i podmićivanje X. 205—208, kakovi su pristaše seljačke stranke (Stare Čiće, Buševci) XIII. 173, sloboda pristaše H. P. S. S. (»Program H. P. S. S. . . . izričito kaže, da pristaše mogu i sam program slobodno tumačiti i o njemu razpravljati, a kamo li da se ne bi smjelo slobodno razpravljati o političkim pitanjima, o kojima program ništa ne kaže?«) XVIII. 175,

Pristojnost: »da prostite, — svinje« II. 241, ulizivanje ni pred kraljem se ne pristoji VI. 319, (Ivan Meštrović) XIV. 107—111,

Pritukač: — (matador) V. 348,

Privilegije: — i tudjinstvo (po duhu naše »kulture« »kulturni« sviet ima privilegije, kojih narod nema: narodnom se osobnom slobodom može i smije ravnati po volji. Jadna je to za cijelo kultura, koja narodu nenavidi ono malo veselja i zabave u njegovim mukama, a zna, da narod nema ni kazališta, ni koncerta, ni kupališta ni . . .) XVI. 15—16,

Privlaka: II. 148,

Privreda: šest vrsta privrede: 1. lovci, ribari, rudari itd, 2. poljodjelci, 3. zanatnici, 4. trgovci, 5. prometnici, 6. umni radnici III. 38, zaslužba od kućnih rukotvorina IV. 118—120, — »Gledamo li na potrebštine, što čovjeku treba za život, vidimo, da jedni ljudi priradjuju i stvaraju takve potrebštine, a drugi ih samo prenašaju, prevažaju i diele medju sviet, koji troši.« V. 307, (i skupoća) . . . »bez privrede u vojničtvu« XII. 246—250,

Priznanje: — u politici (Samo priznavanje — nije . . . dosta) IX. 144,

Prnjari: — (»kućarci«, »canjkari«, »bobkari«) i prnjarski pazar i vašar (A. R.) VI. 72, »naši bi prnjari mogli narodu i donašati novce, a ne samo odnašati« (kad bi prenašali domaću robu) VI. 91,

Problemi: (i historijske pripoviesti) XVIII. 358,

Procesije: XII. 268,

»Prodane mešine«: III. 150, naši ljudi govore i novine pišu o »prodanim mešinama« — kao o najobičnijoj stvari! To je sramota, i tome treba da jednom bude kraj IX. 82, XI. 178,

Produkcija: — (proizvodnja) II. 330, šest vrsta —: 1. lovci, ribari, rudari i t. d., 2. poljodjelci, 3. zanatnici, 4. trgovci, 5. prometnici, 6. umni radnici III. 38, produktivne zadruge III. 206,

Profesori: A. R. kao profesor i seljačka djeca II. 209—210, profesori na sveučilištu III. 121, »jedino što nam vriedi« XII. 365, profesori i nepismenost XIII. 81, učitelji srednjih škola XVI. 46—49,

Profit: — i »kramari« (trgovac živi od profita) V. 305—308, (kamati) XIII. 55,

Progoni: progoni poslie izbora u novskom kotaru XII. 169—172, progoni pred izbore XII. 175—178, progon Stjepana Radića XII. 217—223, progoni seljaka a ne i gospode (»I tako će i u ovoj stvari biti kao u svemu kod nas: nastradat će samo sirotinja ili oni, koji su manje krivi, a možda glavni krivci veselo će trti ruke i udarati po punim žepovima, dapače još dalje ostati u prvim redovima narodnih »boraca«, ili na visokim mjestima . . . «) XII. 224—225,

Program: pravaški program III. 120, program u politici IV. 21—22, program »narodne stranke« (»Još Hrvatska ni propala!«) VI. 40, program (Starčevićev) »iz srca naroda« (prazna rieč) VI. 69—71, program nove hrvatske politike (A. R.) VI. 198—199, program . . . u duši i u razumu čovjeka VI. 297, nije istina, da je sve dobro samo u jednom programu VI. 301, program Hrvatske Pučke Seljačke Stranke VII. 11—68, (17—26), (program nije dosta) VII. 58—59, program i stranke VII. 132, program »iz srca naroda« X. 128—129, program seljačke stranke (i Stj. Radić) X. 129, program od godine 1894. »ovakav program nije dosta« — »ujedinjena i slobodna Hrvatska — to još nije politički program . . . « X. 131—134, XI. 7—10, pravi gospodski program (»Bog i Hrvati«) XI. 18, kako su nastali mudri programi o oslobodjenu domovine XI. 68—71, program smrti XI. 173—176, što vriedi pravaški program XI. 215—219, (»Izpunjenje pravaškoga programa ne protivi se programu seljačke stranke, mi i sami moramo nastojati, nastojimo i nastojat ćemo, da se taj program izpuni«) XII. 161, program H. P. S. S. XVIII. 13—14,

Proizvodnja: — (rad) i kupnja II. 330, šest vrsta proizvodnje: 1. lovci, ribari, rudari itd., 2. poljodjelci, 3. zanatnici, 4. trgovci, 5. prometnici, 6. umni radnici III. 38, proizvodne ili produktivne zadruge III. 206, proizvodnja i životne potrebštine V. 307,

Proletarijat: širenje kulture — »obsjene« stvara proletarijat XVI. 16, u Hrvata (»za nas [je] pogibelj, da će se u nas umnožiti »kulturni« proletarijat, koji će narodu biti strašan balast: kao što mu je već danas. Tko je danas najviše protiv narodnih težnja? Svatko, »tko

kopati ne zna, a prositi ga je sram«, tko ne ima svoga pedlja zemlje i krova nad glavom . . . a ima više političkih prava nego petdeset otaca obitelji na selu . . . Ovakih je svaki dan sve to više.«) XVI. 20, VII. 152—154, gospodski proletarijat (»To je ono, što mi uviek iztičemo: Gospodske naše stranke vide samo gospodski proletarijat, vide samo gospodu, koja ne mogu živjeti, pa u prvom redu misle na »sva poprišta državne djelatnosti«, t. j. na to, gdje bi gospoda mogla dobiti službe i plaće.«) XVIII. 145,

Promet: obćila ili »komunikacije« — bez svake sumnje napredak V. 282—283, promet i državna uprava VII. 20, promet i obćenje po svietu (usavršeno po novoj gospodskoj politici) IX. 202—203,

Propisi: trgovački, obrtnički i radnički propisi (i seljačtvo) A. R.: »Zato seljačtvo ima nastojati, da ovo shvaćanje nadvlada, pa da seljak bude i ostane seljak i da se za seljaka stvore posebni propisi, ako ih već treba, a ne da seljaka trpaju pod propise, koji su stvoreni za gradske ljude, obrtnike, trgovce i radnike.« XII. 271—275,

Proračun: — banske Hrvatske II. 373, obćinski proračun i liečnici II. 381, proračunska razprava III. 407, što je to proračun i kakav mora biti pravi proračun (obćinski i državni proračun) IV. 102—106, proračun i seljačke potrebe XII. 147—149, i učiteljske plaće XII. 206—209, zajednički proračun Ugarske i Hrvatske XII. 307—312, proračun i učiteljske plaće XII. 363—370, XIII. 7—11, domaći državni proračun: ili velika hrpa činovničkih plaća XIII. 122—125,

Proroci: (pjesnici) XIII. 39—41, svi stari proroci čovječanstva s osnivačima seljačke stranke XVIII. 5,

Prosjačenje: — i »humanitet« (. . . kako bi se dala protumačiti pojava društva proti prosjačenju — za prosjake? Mi ljubimo prosjake, samo nam nije milo prosjačenje. Ovo je u skladu s mašinizmom, no obična pamet toga ne razumije) I. 11, prosjačenje i dom (noćište) za putnika-siromaka ili radnika bez posla (A. R.: »To će biti dobra stvar, i ako će se i tu mnogi liečina najesti. Ali bolje, da se najedu trojica nevrednikâ, nego da strada jedan, koji nije kriv svojoj nezgodi.«) III. 144,

Proslava: pjevačka slava (A. R.: »Bit će tu pjevanja, govorenja i svake zabave. Blago onima, kojima to može biti! . . . «) IV. 236, Zrinjsko-Frankopanske proslave X. 81,

Proso: — »žito« III. 6,

»Prosti« narod: I. 4, I. 103, »prosti« narod i romantizam I. 104, odkuda je i što znači zanimanje prosvijetljenoga svijeta za prosti, najniži, najneukiji narod? I. 191—192, »prosti« francezki narod I. 290, (puk) i razlika od naroda nije samo socijalna I. 265, »prosti« narod i etnologija I. 268, »prosti« narod i pop (A. R.: »ja znam, da i »prosti« tobože narod znade koješta kroz prste progledati i zločestomu popu, jer poštuje njegov stalež i »halju«: I to je dosta, tako bi se morale vladati sve stranke, koje zbilja žele, da ih narod razumije«) III. 120,

»prosti« narod ili puk i prosvjeta III. 253—256, »prosti« narod i umieće III. 394, »prosti«, t. j. seljački sviet III. 417, »prostaci« i gospoda (»latinske [ili rimske] knjige i rimska vjera, — to je onaj izvor, na kojem se mora napojiti svatko, tko hoće da se računa medju gospodu, a ne medju »prostake«) IV. 161, »prosti« narod prema caru i demokratizam (proglas cara Karla!) VII. 156, prosti sviet i »civilizacija« (odielo) VIII. 14, »prosti« narod (massa), natražnjaci (kukavci) i naprednjaci X. 37—38, (i inteligencija) XVI. 8,

Prostota: gola prostota (prema narodu) [sabirači građe o narodnom životu!] I. 69, prostota naša (— na čelu s našim Peršićem —) XII. 69—70, XIII. 138, starčevićanska prostota XVIII. 321,

Prosvjeta: »Pomislio bi tkogod ... da prosvjeta rađa i mora rađati ... mišlju o nekoj visini i o nejednakom pravu. Mi to u ime prosvjete jednostavno poričemo. Inače bismo se morali odreći čitavoga prosvjetnoga rada i nastojanja čovječjega, što ga do sada poznajemo. Prosvjetom se čovjek podiže i pred samim sobom, to je istina, — ali ako prosvjeta jedne podiže, ona tim ne snizuje drugih.« I. 6, grčkorimska prosvjeta I. 8, prosvjeta = kultura I. 33, prosvjeta (kao) narav ljudska I. 119, samonikla i tuđa prosvjeta (prosvjetna evropska nivelizacija) I. 192, prosvjeta i Švabe II. 187, prosvjeta hrvatskoga seljaka i Francez II. 205—206, »nije prosvjeta kriva, što je prosviećeni sviet pun zla, — nego je krivo to, što mnogi prosviećeni ljudi previše drže do nove znanosti, a ništa ne drže do stare vjere i staroga poštenja« II. 245, narodna prosvjeta i svećenstvo II. 254—255, »zapadna« prosvjeta ili »kultura« II. 322, boj za vjeru i kulturu (prosvjetu) II. 376, kad je početa prosvjeta III. 7, evropska prosvjeta (danajski dar Azijatima-Kitajcima) III. 10, zar dobrota srca, zdušnost i poštenje našega naroda — zar nije i to prosvjeta i »kultura«? III. 86—87, što je sviet prosviećeniji i što bolje živi, to više trguje III. 100, borba prosvjećivanjem III. 107, poviest prosvjete III. 159, »klasična« prosvjeta II. 189—191, »pučka« (i narodna) prosvjeta (nema prosvjete bez slobode) III. 253—256, »dokle god budu naša gospoda i učitelji mislili, da prava pučka škola mora biti baš onakva, kako su to Niemci za sebe izmislili, — dotle mi ne ćemo imati ni prave pučke škole, ni prave narodne prosvjete. Jednom riečju: Ako hoćemo imati pravu narodnu prosvjetu, moramo prije imati pravu narodnu seosku školu, a ne gospodsku« III. 273, prosvjeta i otimačina III. 313, prosvjeta (prosviećenje) i naobrazba zemljodjelca IV. 98—101, Nema prosviećenosti bez svieta IV. 197, prosvjeta, kultura (i diel zadruga — po jakosti) IV. 362, čovjek može prosvietliti um razumom, a da ipak ne mora pogaziti srce i dušu, koja ga veže sa svojima V. 116, Današnja je prosvjeta većinom »prosvjeta pod moraš« V. 211, »Dajte prosvietite narod!« VI. 33—35, prosvjeta i znanje (razlika) »Tko je zbilja prosviećen?« VI. 289—292, prosvjeta dublji temelj slogi naroda VII. 114, politička prosvjeta (samo posljedica obće prosvjete) VII. 125, prosvjeta i seljačka stranka (Seljačka je stranka i radom dokazala, da je za prosvjetu) VII. 130, prosvjeta (prosviećenje) i demokracija

VII. 159, današnja prosvjeta — obsjena (»civilizacija«) »Prava prosvjeta — to je znanje i poštenje, a nikad možda nije bilo manje pravoga znanja, a osobito poštenja, nego što ga ima danas.« VIII. 13—14, prosvjeta i seljačko pitanje (ne treba pitati, zašto seljak nije prosviećen, — jer ako nije, može još biti, ima za to vremena) VIII. 84—86, književna prosvjeta — to nije izum ni djelo ni francezke, ni njemačke, pa ni hrvatske gospode, to je stvar starija od svake današnje države u Evropi VIII. 84—85, prosvjeta u Hrvata prije književne prosvjete nije bilo djelo naše gospode, nego djelo čovječanske starine VIII. 85, prosvjeta kod svih evropskih naroda tudja stvar VIII. 85, prosvjeta i Francezi VIII. 129—130, bez pučke prosvjete u jednu rieč — nema ni pučke politike IX. 16, azijska i evropska prosvjeta IX. 159, prosvjeta — razlogom što su nova (liberalna) gospoda mnogo dalje od naroda, nego što su bila stara (konservativna) gospoda XI. 201, pučka prosvjeta i grieh liberalizma IX. 202, X. 220, koja je prosvjeta prava (iztočna ili zapadna) XI. 24—26, narodna prosvjeta jedini liek proti ratu XI. 74, iz povjesti hrvatske prosvjete XII. 135—137, seljačka prosvjeta XII. 243, (Prosvjeta kvari narod) XII. 265—268, prosviećenje i praznovjerje (u selu i u gradu) XII. 290, briga za narodnu prosvjetu XIII. 27—35, prosvjeta slobodna, ili i nije prosvjeta XIII. 32—35, prosvjeta i Družtvo sv. Jeronima XIII. 56—58, (»Slobodni mislioci«) prosvjeta i nije drugo, nego poznavanje istine XIII. 75—77, (Prosvjeta zbližuje i najrazličnije i najudaljenije narode, a kamo ne bi srodnih i blizih) XIII. 93, A. R.: »prosvietiti se pravo može čovjek samo u jeziku ... materinskom, a gdje se to ne dopušta, tu nema slobode« (Hrvati u Ugarskoj) XIII. 101—104, prosvjeta i seljački narod XIII. 179, (seljačko kazalište) XIII. 182—188, prosvjeta i politika (Prosvjeta radja uvjerenje, a uvjerenje stvara, ravna politiku. Kakova prosvjeta, takovo uvjerenje: a kakovo uvjerenje, takova politika. Ako je prosvjeta zadahnuta tudjinstvom, mora biti i politika tudjinska.) XVI. 14, pučka prosvjeta i pučka predavanja XVI. 57—63, laži-prosvjeta (Tolstoj) (Širenje je pučke prosvjete svoje vrsti apostolstvo, a apostola nema bez oduševljenja, kako opet oduševljenja nema bez ideje. Zato je posve razumljivo, da svaki birokratski pokret u tom smislu mora ostati prilično jalov, jer su birokratstvo i apostolstvo dvie stvari, i to takove, koje nikako ne idu zajedno. A ako je tako, birokrati bi najbolju službu učinili ovoj stvari, kad joj ne bi pravili zaprjeka onda, kad ju pokreću »apostoli«. Dakako, da imade i lažnih apostola, pa to i jest velika nevolja, koja i birokrate sili, da na čas stanu misliti o »pravom« apostolatu.) XVII. 151—152, XVIII. 23, (starčevićanci) XVIII. 299—300,

Prosvjetne sveze: — izmedju narodâ (ministarstvo za »kulturne vanjske poslove«) VII. 56,

»Prosvjetni Savez«: — (»Od tih „velikih" organizacija sa bezposlenim odborima, uzaludnim sjednicama i mrtvim povjerenicima nije bez radnika očekivati ništa«) XIII. 32—35,

Proštenje: — (nema vam gore stvari, nego to, kad sveta stvar postane obična i svakidašnja) III. 317, (narod i troškovi) XII. 155,

Protektorstvo: — nad narodom (Dakako: obrazovani se ljudi nikako ne mogu odreći gospodstva, ili barem protektorstva nad narodom. Kako su sami pod tuđim gospodstvom i protektorstvom, nikako im ne ide u glavu, da bi se morali osjećati s narodom svojim jedno, već drže, da mu moraju biti gospodari, vođe, zaštitnici) I. 96,

Protestanti: — (lutorani) i A. R.: »Neka nitko ne misli, da ja te protestante zato hvalim, što su naučali novu vjeru proti rimskoj, nego kažem samo istinu, da su pisali knjige za narod i u narodnom jeziku« V. 354, »to vjerovanje nije baš osobito mudro i dobro smišljeno« IX. 174,

Protivnik: — u politici (A. R.: »Naš narod treba da spozna, da politički protivnik ne mora biti zato i nepošten čovjek, ili kako se danas kaže »prodana mešina«. Jednom riečju: naš narod treba da jednom počne političke svoje prijatelje i neprijatelje razložno prosudjivati.« IX. 83,

Protokoli: (kravski i konjski »protokoli«) XII. 250—251, (ugovori) medju državama XIII. 85,

»Protumrsci«: — (»vegetarijanci«) i A. R. IV. 205,

Prusi: — ili Prajsi II. 262, Prusi — nasilnici XI. 101,

Prvenstvo: — seljaka u politici (»Da je seljak prvi . . . to znači, da je seljački stalež u obće najvažniji, a u Hrvatskoj uza to najbrojniji i najnarodniji, tako te je upravo temelj hrvatskoj državi i narodu, a zato su seljačke potrebe prve u državi«) VII. 130—131, prvenstvo drugih staleža nad seljakom (u svakom pogledu, na pr. u družtvenoj časti) VIII. 79,

1. prosinca 1918. VII. 165—166,

Prytanej: — i hrvatski seljak XVI. 126,

»Psychologie du peuple français« (Alfred Fouillée): — i A. R.: ». . . ju preporučujem svim onima, koji zaslijepljeni svakom tuđinskom »kulturnom«, »naučnom« i »umjetničkom« najnovijom pojavom, — nas male i u svem tom neuke zovu i guraju u bezglavi svjetski labirinat«) I. 281—288,

Psihička antropologija: I. 13.

Psovka: — i krst I. 172, psovka = polemika (»polemike«) se rado čitaju II. 141,

Pšenica: — »žito« III. 6,

Public school: — XVI. 50—57,

Pučka politika: — i seljačka stranka VII. 76—77, »pučka politika . . . nas jedino može u buduće čuvati od svake sramote, kukavštine i štete, kakva je riečka rezolucija« VII. 200, »pučka politika« i H. P. S. S. VII. 34—36, pučka (i gospodarska) politika pod Bečom i Peštom VII. 184, pučka politika (prava narodna ili pučka [demokratska] politika)

»ne traži, da narod u množtvu odlučuje o svem pa i o tom, čega ne može ni razumjeti, ni prosuditi. Pučka politika traži prije svega to, da narod ne bude varan i prevaren. A prva je i najveća prevara, kad se narodu kaže, da njegova volja odlučuje, a narod o tome nema ni pojma. Tko je za pravu pučku politiku, taj će najprije dati narodu slobodu i rieč ondje, gdje ju narod sam traži. Tu mu ne kratite rieči, tu mu ne zavezujte usta, tu mu ne tovarite tereta, — a nemojte mu pripoviedati o onom, za što i ne pita; nemojte ga »usrećivati« »slobodom«, koje ne pozna, nemojte ga — varati. To je prvo. A drugo je ovo, što traži pučka politika: Narod treba učiti, da bude što više razumio« . . . »Bez pučke prosvjete u jednu rieč — nema ni pučke politike.« IX. 13—16, » . . . nas i opet poziva: Dodjimo k sebi!« IX. 34, kolika je razlika izmedju pučke i gospodske politike IX. 35—38, pučka politika proti birokratizmu IX. 112, pučka politika hoće pučku vladu IX. 134—136, pučka politika proti političkoj skupini, koja »hoće da dodje do rieči u saboru, pa i na vladu pomoću Magjara« IX. 147, o A. Starčeviću (»nipošto nije čudno, što Starčević nije ništa pisao za seljački narod i što nije, koliko se zna, ni držao ništa do toga, da se seljaci upute u politiku. A nije to čudo stoga, što su gotovo sva gospoda tako mislila: onda je bilo drugo vrieme, onda se za seljački narod nije pitalo. Zato nama A. Starčević ne može biti učitelj i u toj stvari, za koju on nije ni znao ni mario; on ne može biti učitelj nama, koji idemo za tim, da se cieli narod prosvieti, uputi i primi posla za svoje dobro.«) IX. 165—167, Što su to prava »gospoda«, protiv kojih se bori pučka politika (»To su ona prava »gospoda«, o kojoj govorimo: ljudi, koji misle, da se rodjenjem ili školanjem, ili bilo kakvim odjelenjem od puka može steći i dobiti pravo, da budeš nad pukom, da mu budeš gospodar.«) IX. 205, Doklegod se bude narod dielio na gospodu i puk, dotle ne će biti pučke politike IX. 205, pučka politika ne priznaje »gospode« niti ikakvih »gospodskih prava« IX. 206, pučkoj politici uz program prva briga, da puk prosvieti i da mu sačuva i poveća imetak i blagostanje IX. 207, hrvatska pučka politika i tri poglavita zahtjeva (ima biti državopravna, seljačka i slavenska): (»Po našoj ćudi i naravi mi smo više za mir, a politika je naravski rad i nastojanje da se staro popravi sve po malo i po mogućnosti. U tom poslu mogu raditi i ljudi različitoga mišljenja, a ne moraju zato biti smrtni protivnici. Jednom riečju: Naša politika nema samo rušiti, nego i dalje graditi, a što je glavno: naša se politika nema hraniti mržnjom, nego ljubavlju. Zato je bolje, da se mi manje držimo tudjih političkih nauka, a više da gledamo na mišljenje i potrebe hrvatskoga i ostaloga slavenskoga puka. Ono što je dobro, primit ćemo i već primismo i od tudjih naroda, pa i dobar dio onih misli, što su izložene u našem programu, — to smo naučili i od tudjinaca. No nadjemo li naukom i izkustvom što bolje od onoga u svojem narodu, mi ćemo prihvatiti ono bolje, i to tim više, što je naše.«) IX. 207—214, pučka politika i izborni zakon (obće izborno pravo) X. 31—35, (»pučka politika ima dva velika protivnika i to: neukost narodnoga množtva i gospodsku pokvarenost. Kako ono rekosmo: Ne

ćemo li, da obće izborno pravo bude obća narodna nesreća, mora se ovo i jedno i drugo zlo što ukloniti, što onemogućiti i umanjiti. Narod treba učiti, pokvarenost treba zauzdati. Narod učiti imadu političke stranke, a pokvarenost treba da zauzdaju i stranke same i zakon.«) X. 36—44, Pučka politika, osobito kako ju vodi seljačka stranka, ne da se više ničim ugušiti i uništiti XI. 192, (H. P. S. S.) XVIII. 36—38,

Pučka vlada: (»pučka vlada može obstati samo ondje, gdje ima poštenja, jer samo poštenje može čovjeka, kad dobije toliku vlast u ruke, da nad njim nema nikoga do Boga, — samo poštenje može ga odvratiti od zla i krivice. A onda je tu i pazka ili kontrola, to glavno obilježje pučke vlade. Pučkoj vladi pripada budućnost već zato, što vlada samo onda, kad sav puk ima u njoj rieč, može saznati, gdje treba reda i pomoći.«) VIII. 98, jučka vlada (demokratija) i zakon (A. R.: »Treba da se ono mnogo spominjano pravilo, da neznanje zakona nikoga ne izpričava, prestane držati za »dogmu«, za njekakvo sveto pravilo«) VIII. 119, »mi ne znamo, zašto bi samo pučka vlada imala biti savršena ili idealna. Ona barem ima za sebe to, da će gledati na većinu naroda, ako bude gledala na puk. A onomu, tko hoće da vjeruje, njemu kažemo: Ne bojte se! Puk znade za pravicu i poštuje ju možda i više od drugih, ako i ne zna, u kojem je rimskom paragrafu zapisana« IX. 134—136, pučka vlada (ili »demokracija«) ipak — nije najbolja vlada X. 39—44, teorija o pučkoj vladi i vladar (seljačka stranka) XVIII. 203—204,

»Pučki pisci«: (A. R.: »Misle naši »pučki pisci«, da se o svem piše jednako: njima je sve pripoviest i pripoviedanje. Šteta još, što ne pripoviedaju, gdje su kupili pero i papira«) XII. 153,

»Pučki Prijatelj«: — A. R.: »vriedni list« V. 156—157,

Pučko sveučilište: — i A. R.: »ja ipak kažem, da je ovo petljanija i ludorija, — to pučko sveučilište« III. 121, pučko sveučilište — »Dom«! III. 121,

Puk: laskanje puku i A. R. II. 222, (»pučko« sveučilište) III. 121, (»pučka« prosvjeta i pučka škola) III. 253—256, (pučka seoska škola) III. 271—275, (pučka škola i učitelji) III. 288, puk i škola VI. 19, puk u političkoj borbi (dokle će biti proti svakoj vladi) VII. 13—16, jaz izmedju tako zvane »gospode« i puka VII. 15, osim seljakâ ima malo puka u hrvatskom narodu! VII. 36, puk i zakoni VII. 41, puk i novinstvo VII. 65, puk i pučka vlada VIII. 98, Dok puk ne bude prosviećen gospoda će se i dalje s narodom samo igrati — skrivača IX. 13—16, puk o izdajicama IX. 81—83, »samo se po sebi razumije, da će puk, kad bude imao vlast i vladu, gledati na sebe i za sebe. To se razumije! A posve ništa ne smeta, što ne će za to imati dozvole onih, koji misle, da su samo oni stvoreni za vladanje« IX. 134—136, narod osim gospode, t. j. puk nema ni u novoj gospodskoj politici nikakve rieči već zato, što prosto ništa od svega toga ne razumije (nerazumljivi zakoni!) IX. 197, puk i liberalna politika IX. 200—203,

Pula: — ili Pulj? (A. R.: bolje je Pula nego Pulj) VI. 60,

Puljizi: VI. 60,

»Purgari«: IV. 185—186,

Pušenje: — (Slušajte u toj stvari svoje žene) IV. 235,

Puška: — i braća Radići (A. R.: »ja i moj brat nismo nikad puške ni u ruci imali . . . «) XVIII. 104,

Putovanja: — A. R.: Izvješće o putovanju po Bosni i Hercegovini I. 143—176,

Puzavost: Kad ljudi prenizko puzaju VI. 285.

R

Râci: što su to »Râci« III. 266,

Racionalizam: — protestantskoga liječnika i hrvatski pop 1576. (A. R.) I. 180,

Računi: »nijedan račun, gdje se ne gleda samo na brojke, nego na bratstvo, prijateljstvo i t. d., ne može biti, štono rieč, čist, već mora prije ili kasnije dovesti do razpre.« XIII. 18,

Rad: — za narod II. 224, rad čovječje ruke II. 330, rad glavom III. 37, šest vrsta rada (Jedni beru gotovo, što zemlja daje, drugi takodjer uzimaju zemlji, ali joj moraju prije sami dati. To su poljodjelci. Treći već ne prirade ništa, nego od gotove stvari prave drugu stvar. Ali . . . oni gotovu stvar samo mienjaju, oni prave novo od onoga, što im se dâ. Četvrti i peti već niti ne mienjaju, nego gotove stvari samo premieštaju i prenašaju. To su trgovci. Šesti napokon — neka vam bude — to su oni, koji »glavom rade«.) III. 37—38, »naporan« rad gospode III. 232, (imetka nema bez rada: ako je tko gospodar posla, onda je on i gospodar imetku) III. 263, rad za narod i mlada gospoda III. 269—270, Svagda će jedni raditi, drugi pomagati. A i jedan isti čovjek — jedan put će raditi, drugi će put pomagati III. 320, rad i seljačka kuća IV. 72—73, ručni rad (ženske ručne radnje iz sela u grad) IV. 120, zašto sviet proklinje rad (što mu je proti volji i što se ne muči za sebe) VI. 68, politički rad u Hrvatskoj do H. P. S. S. (na jednoj se strani vodi i zapovieda, na drugoj se sliedi i sluša) VII, 13, u političkom radu prvi uvjet držanje onoga prava, koje obstoji VII. 37, rad — obilježje civilizacije VIII. 72, nestalnost vriednosti rada (osim kod seljaka!) VIII. 86, »sitni rad« i realisti u politici IX. 148—149, »sitni rad« i veliki ciljevi XI. 88—90, rad u narodu (jedini pravi put k cilju) XI. 87—90, korist od rada (koliko bi oni silni radnici, koji su gradili te kuće, ceste i t. d. mogli obraditi polja i priraditi živeža) XII. 249—250, rad za narod XIII. 27—31, znanstveni rad [njegova organizacija] XIV. 235—236,

»Radićevština«: »Napried dakle, da »slomite vrat Radiću« . . . Napried svi u to ime: magjaroni, koalicija, pravaši! Zatvorima, globama, progonima, klevetama, sumnjičenjem! Napried! Radića ćete možda i

uništiti, ali »radićevštine« — nikada!« XII. 232, radićevština, frankovština, starčevićanstvo XIII. 174—176,

»Radijum« — V. 169,

Radikalizam: (trajni je radikalizam nemoguć, jer je nesmisao) — »hrvatski radikalizam. Dugotrajna naša nesrećna politička sudbina tako ga je izdašno hranila, da se je strašno razmahao, da je mladež podpuno demoralizovao, učinio od nje ili kruhoborce, ili cinike, jer je razarao ideale« XIV. 25—29, XVI. 186,

Radnici: — za narod (i »Dom«) II. 5, lađarski radnici u Sisku i A. R. (posavski »varadinci«) II. 38, radnici i »štrajk« (huja) II. 46, radnici i socijalizam II. 51, radnik — živa mašina (više nije pravi čovjek) II. 75, radnik i poljodjelac II. 145, što je radnik (nego sirotinja?) II. 159, radnici i gospoda II. 352, kažu, da njeki ljudi glavom rade III. 37—40, radnici i skupna fabrika III. 58, pravi je radnik neumoran (ne bojim se ja za radnike. Vjerujte, kako ja vjerujem: Tko radi, njegov je sviet i vlada u svietu, prije ili kasnije. Zato se ja ne bojim za one, koji rade, nego za one, koji ne rade) III. 158, radničko »pitanje« (kad bi svi ljudi vršili onu pokoru... u znoju lica svoja hljebac jedi, — onda, mislim ja, ne bi ni bilo nikakvoga radničkoga »pitanja«: onda bismo svi radili, svi bismo bili radnici, pa koga bismo se biesa imali pitati i izpitivati i jedan drugomu njekakva pitanja postavljati.) III. 261, radniku je danas premalena plaća III. 262, radnici i »buržoazija« III. 352, radnik i pijanstvo III. 405, najbolji su radnici Kitajci i Japanci IV. 220, sirotinja radnička i kapitalizam (te liberalizam) IV. 257—260, — (sirotinja i bogataši) IV. 273—276, radnici u Hrvatskoj IV. 366, (»crveni« i »crni« socijalisti) V. 49—51, radnik i seljak V. 305, radnici socijalisti (socijalistâ će biti sve to manje) V. 338, radnici — četvrti stalež VI. 4—5, radnici u Americi (i plaće) VI. 104—107, radnici i seljaci (ako tko misli, da su samo gradski [tvornički i zanatski] radnici jedini radnici, onda je bome istina, da i oni živu od tudje muke, — od seljačke muke) VI. 109, zašto naša radnička snaga lienčari? VI. 136—138, radnici i osiguranje VII. 47, radnički narod u Americi VII. 169, jedini radnik, koji sam sebe može hraniti i prehraniti X. 104, radnici i proširenje izbornoga prava (A. R.: »Mi žalimo doduše, što će koja tisuća radnika ostati bez prava glasa, ali pitamo: Je li veća krivica, da ga ne dobije deset tisuća (to je najviše radnika), ili da ga ne dobije trista tisuća (to je najmanje!) seljaka?«) XI. 195, »milijuni radnika ne samo da skoro nikakvoga živeža ne privredjuju, nego i oni sami čekaju hranu i odjeću iz tudje ruke« XII. 250, socijalistički radnik XII. 306, radnik-seljak VIII. 27, šaka hrvatskih radnika (tri radničke stranke) XVIII. 44,

Radničko pitanje: A. R. (gospodar-radnik i njetko treći [država]): »Kod nas još nema velikih tvornica, u kojih bi bilo na tisuće radnikâ, ciela vojska. Ali će to sigurno doći i k nama. Zato je dobro pripraviti se na to —«) III. 261—264, VII. 20, VII. 47,

Raj: A. R. »Kad jednom dodje do toga, da budu svi posve jednaki, naime tako, da već nitko ne bude nad nikim, niti će tko koga htjeti dostići,

— to bi valjda bio raj, jer onda ne bi bilo ni borbe, ni svadje itd.« VI. 276, što pop sanja o raju? XVIII. 183—184,

Rasa: čistokrvne rase (plemena) i antropologija (»danas nema u Evropi naroda, koji bi bio tako čist, da bi pokazivao u tjelesnom svom ustroju biljege jedinstvene rase«) I. 13, traga, pasmina (race) i narod (nation) I. 282, borba rasâ I. 285, »rasa hrvatska« XVIII. 11,

Rat: (danas se svatko boji velikoga rata) II. 178, Mirni boj II. 215—219, »carinski rat« II. 331, križarske vojne II. 376—379, hrvatski tridesetgodišnji rat (»obzoraša« i »pravaša«) IV. 20—22, seljački sviet i rat (mi se nemamo svojem dobru nadati od rata, nego od rada, od rada za kuću i za familiju i za cielu domovinu) V. 215—218, japansko-ruski rat i mi Hrvati (A. R.: »Naša je želja i molitva: Dao Bog sreću Rusu, da uništi svjetske razbojnike te da jednom načini u svietu mir i donese ljudstvu sreću!«) VI. 45—47, rat u političkom razvoju (zašto ljudi idu u rat?, »rat svih proti svima«, »nasljedni« ratovi) VI. 310—311, svjetski rat (1914.-1918.) i A. R. (Nauk) VII. 138—171, tko je kriv za rat? (nitko); što je krivo ratu? (tajna diplomacija) VII. 147, rat i socijalisti VII. 153, rat je zlo VII. 160, Napoleonov rat na Rusku VIII. 143—190, vjerski ratovi IX. 174, rat i narod (— žrtva gospodske ili tako zvane kabinetske politike) XI. 71—74, rat medju svjetovnim i redovničkim svećenstvom XI. 201—204, domaći (»gradjanski«) rat XII. 188, rat Sjeverne Amerike za slobodu od Englezke XII. 284—285, čemu ratovi? (narodni rat) »rata je bilo, ima ga i bit će ga uviek, i to prosto zato, što razum, razlog i pravo još nije jače od strasti, samovolje i sile. Takovi su ljudi.« XIII. 43—46, rat na Balkanu i — medjunarodno pravo XIII. 81—85, rat protiv Hrvata (od socijalista i Srbobranaca) XIII. 158—159, (kakav) rat za hrvatski književni jezik (»toga, hvala Bogu, ne treba«) XV. 31, »Svjetski rat proti Čaši« — abstinentski pokret XVI. 237—240, rat i domaća buna... XVIII. 29, u nas Hrvata nema nikakvoga razloga za rat sa svećenstvom XVIII. 242,

Ratar: kad je postao ratar? VIII. 75, zašto ratar ... voli biti svačija metla, sluga — XVI. 13—14,

Ratarnice: — i A. R. (previše gospodske; treba ih — zatvoriti!) VI. 297—299,

Rauchovci: (propali) XVIII. 110,

Razbijanje: — (gradskih) svjetiljaka — pokret? XII. 229,

Razgovor: kako se razgovaraju naša gospoda? III. 121, kako je A. R. pisao razgovor u »Domu« III. 125, razgovor zarobljen III. 287, »nema nerazumnijega i sramotnijega razgovora, nego što je taj, osobito onda, kad tako počnu govoriti otci i matere i kad se počnu bojati — djece...« V. 234, razgovor o Novoj Zelandi V. 252—253,

Razlog: gdje je razlog — tamo je pravo III. 119, razlog u pisanju protiv »slobodnih mislilaca« XIII. 75—77,

Razlučba: razlučba dûge III. 30,

Razpelo: prepirke radi razpela i A. R. XI. 117—118,

Razum: — i pamet III. 50, (ja još vjerujem u) zdrav razum hrvatskoga seljaka III. 84,

Razvoj: politički razvoj VI. 310—311, Pogled na razvoj kulture i civilizacije (kako čovjek postaje čovjek) VII. 59—73,

Raž: — ili rž (hrž) — »žito« III. 6,

Realizam: politički realisti (»sitni rad« i »velika politika«) IX. 147—149, ruski realizam XVII. 143—144,

Realka: što se uči u realki II. 204, (srednje škole) VII. 21—22, VII. 52—53,

Red: »Kad se u Evropi stao drmati stari red . . . « I. 15, red i čistoća u kući II. 232—233, seljak je za red II. 244, stari red III. 75, stari red i buna »cesareva« III. 283, red u Srbiji i Hrvati (u Srbiji nema reda) »Kakav je to red, kad je čovjek danas ministar, a sutra je okovan u lance?« IV. 55, red u znanju i u znanosti (hrvatski sustav ili učeno sistem) IV. 109, red u politici (prije ustavna sloboda a onda nezavisna Hrvatska!) V. 212—215, red za organizaciju H. P. S. S. VII. 67, red (i pokornost!) u seljačko-ratarskom životu VIII. 82, »prisilni red« — to je nasilna ili silovita vlada VIII. 96, red, što ga je napravio Napoleon VIII. 138, stalni red u prirodi [Gumplović i A. R.] XII. 253—255, red (sistem) u nastojanju oko narodne prosvjete XIII. 32—35,

Referendum: III. 393, referendum i H. P. S. S. VII. 40—41, referendum — kruna pučke ustavnosti VII. 97—101, XVIII. 37,

Reformacija: — katoličke Crkve IX. 173, reformacija i novi politički život IX. 194, reformacija i Hrvati XI. 45—48,

Reforme: (Pa zašto imamo vladu, zašto plaćamo školanu gospodu, zašto imamo sabor, — kad eto neuki seljak mora smišljati reforme, t. j. popravke i poboljšice u stvarima, koje se tiču ne samo narodnoga napredka nego i obstanka?!) XIII. 181,

Regulacija: — potoka Rešetarica XII. 355—356,

Reklama: — (Danas nema, kažu, bez »reklame« ništa) reklama [oglasi] i naše novine (tu sljepariju oglasuju za plaću!) III. 305, reklama i »božićno drvce« V. 324, reklama za prosvjetna družtva XIII. 187,

Renegatstvo: — barbarâ I. 121, renegati (odmetnici) »renegatima je dobro, oni ne stradaju, — ali . . . narod propada, naroda nestaje« V. 326, duh tudjinstva može širiti samo takovu kulturu, koja radja odmetnike XVI. 14, gospoda-renegati XVIII. 9,

Renesanca: — Renaissance (Michelet) I. 111, A. R.: »Renesancom su prozvali kulturni povjesničari preporod grčko-rimske starine. To je samo djelomice istina. Renesanca je za pravo preporod barbarâ, prvi jači trzaj barbarskoga roba pod kulturnim grčko-rimskim jarmom«. I. 122, prva i druga hrvatska renesanca (»ni iz jedne [se] nije mogla roditi prava ljubav prema živomu narodu. Stoga čekajmo s Micheletom treću renesancu, u kojoj će se posvuda čutiti — ne duh tudjinske školovane manjine, duh tudjih tradicija, već »duh velikoga mnoštva i plodna duša naroda«.«) I. 124, prva hrvatska renesanca i drugi preporoditelji (A. R. i »Preporod« dra Gj. Šurmina) XIV. 88—90, (Marulić) XVI. 91, renesanca na hrvatskom zemljištu u prvom redu narodni preporod (Marulić) XVI. 94, XVIII. 7—8,

Renuncij: — (1 »nuncij«) III. 89,

Republika: — (= skupština, A. R.) II. 168, (u Talijanskoj ima dosta gospode i prostaka, koji su proti kralju: ne će kralja, nego »republiku«, skupštinu) II. 256, republika (vruće pitanje) i »Dom« VII. 171, kako su nastajale skupštinske ili republikanske vlade VIII. 93, (»skupština«) VIII. 137, što je to republika? (A. R.: »čudna je to stvar — s tom republikom«) IX. 150—151, najslabija strana francezke Republike (»Sada predsjednika biraju gospoda; zastupnici i starješine (senatori), zajedno 884 čovjeka od 11 milijuna izbornika. I to je, rekao bi, najslabija strana Republike. Dok se gospoda francezka boje, da bi njihov narod izabrao jednoga cara mjesto tolikih carića, — dotle je Republika u pogibelji, da svaki čas postane monarkijom.«) IX. 152, narodna vlada ili republika IX. 195,

Retori: — (govornici, t. j. fiškali) V. 354,

Retorika: retorika u narodnim umotvorinama (Konavoske nazdravice — remek-djelo retorike i poezije A. R.) XVI. 39,

Revanša: (revanche) — politika Francezke VII. 156—157,

Revolucija: prava revolucija bez mržnje, bez krvi IV. 116, revolucija i radnici V. 338, revolucija i narod (strah od poviesti) VI. 1, revolucija u glavi čovjeku VI. 297, »Revolucija« t. j. preokret (prva rieč u proglasu novoga bana Jelačića) VII. 74, »revolucija« u Zagrebu 29. listopada 1918. VII. 164, »Revoluciju, krvavu, zločinačku revoluciju počimaju — gospoda« XII. 71, (pravaši i seljačka stranka) A. R.: »Revolucije . . . ne ćemo. Čekati ne možemo.« XII. 126—127, revolucija i Francezi XIII. 74—75, ruska revolucija 1905. i židovi (A. R.: »da nad Ruskom suze lievaju njezini najveći dušmani . . .«) XVIII. 28—29,

Rezolucionaši: — VII. 175—177, VII. 199, IX. 73—77, IX. 127—130, IX. 141—144, (iznevjerili su se . . .) X. 5—8, X. 11—14, X. 22—26, X. 87—88, (javna skupština u Zagrebu) X. 90—92, X. 93—94, X. 150—154, XI. 222, rezolucionaši (koalicionaši) su smeli rodoljube i oslabili našu političku borbu XII. 40—48, XVI. 111—113, (u većini naroda, bilo gradskoga, bilo seljačkoga, oni su svi gotovi: Svi ti Tuškani, Harambašići, Banjavčići, Zagorci i t. d., pa manje glasoviti Lorkovići, Pasarići, Potočnjaci i još koji — svi su oni doigrali.) XVIII. 70, (»Starješinstvo hrvatske i srbske zajednice«) XVIII. 71,

Režim: — (javna vladavina) i kultura (Duh udahnuti, stil stvoriti, pečat udariti cijelome životu jednoga naroda i vremena može samo jedna izrazita i snažna struja, koja napokon postaje i javna vladavina, režim.) XVI. 154—156,

»Rhetorik für höhere Schulen« (Hoffman-Schuster): — i Maretićeva stilistika XIV. 272, XIV. 277,

Ribarstvo: ribari (»beru gotovo, što zemlja dalje«) III, 37, ribanje (ribarenje) na Jadranskom moru III. 134—135, ribari u dalm. Hrvatskoj V. 158, Talijanski ribari u Jadranskom moru VI. 313,

Rieči: — (ptičji glasovi u narodnim riječima) I. 224, (prazne rieči — fraze) IX. 13—16, rieči u politici IX. 147—148, nekoji rusizmi [»priopćiti«, »saopćiti«] i germanizam u Maretićevoj stilistici XIV. 292—293, riječi u Vukovu riječniku i A. R.: »ja mislim, da svaka stara književna rieč, pa i ne govorila se danas, zaslužuje više pažnje od ikoje žive narodne, no zakutne, a često i nespretne rieči« XV. 41—42, rieči, koje A. R. nije našao u Rječniku hrvatskog jezika (svemu je kriv samo obrisač) XV. 64—65, prazne riječi o slavenstvu XVIII. 292,

Riečka rezolucija: — od 3. X. 1905. s gledišta evropske, pučke i realne politike VII. 173—204, riečka rezolucija i »javno mnienje« (»Novi List« — Supilo) VII. 190, »ovakva tudjinska komedija može biti na štetu narodnoj časti i razvoju ozbiljnoga političkoga života« VII. 194, riečka odluka (resolucija) i narod (»mi o tom ne sumnjamo: odsuditi će ju«) IX. 130, košutovci (Aponyi) i podpisatelji riečke resolucije IX. 139—141, (nova »koalicija« hrvatskih stranaka) IX. 141—144, (»realna« politika) IX. 147, (politička nevjera) X. 5—8, (»novi kurz«, »novi tečaj«) i što se je promienilo X. 11—14, (izjava S. Zagorca) X. 66—69, (Od Magjara!) »Gladnomu i izmučenomu hrvatskomu narodu dosta je toga gospodskoga natezanja X. 83—86, varka je, da je khuenovsku vladu srušila samo riečka rezolucija X. 87—88, šteta od riečke rezolucije X. 88—89, (Zagorac) XI. 52, (od te »rezolucije« — ništa) XI. 73, XVI. 111, XVIII. 67—68, XVIII. 74, (skovana u njekakvoj tudjoj kovačnici [framasuni] XVIII. 74—75,

Rieka: — čija je II. 31, II. 43, Riečani — (petljanci jedni! U Hrvatskoj zemlji ne će poštivati hrvatskoga jezika, pa da ja imam vlast, ja bih im nametnuo pasji jezik.) III. 233, čija je Rieka (Po božjem pravu i pravici Rieka je hrvatska) III. 337, Rieka (i nagodba 1868., § 66.) X. 15—19, (ne može biti ničija, nego samo hrvatska) X. 20—22,

Rim: Rimljani i nametanje Hrvatima I. 7, Rimljani i Grci prema kulturi I. 8—15, Rimljani i njihovo carstvo II. 69—72, II. 119—122, Rimljani »vlasi« II. 125, »rimsko-njemačko carstvo« II. 277—278, latinština i Hrvati II. 316, rimsko carstvo II. 355, Rimljani i Hrvati III. 5, udar ravno na Rim III. 75, ulievanje rimske mudrosti — to vam traje do dana današnjega III. 191, »Dalje od Rima!« III. 194, (»Velika Hrvatska« i Rim) III. 275—278, što se zna u Rimu, zna se po svietu III. 278, rimske knjige III. 298, stari Rimljani i Talijani III. 314—315, »Mi smo prevelika sirotinja, da kupimo novce za kakav novi zavod, pa još k tomu u — Rimu!« IV. 107, Rim i Beč IV. 130, Rim i gospoda (državna misao) IV. 161—163, rimska politika crkvenih poglavara IV. 170, (»Divide et impera«) IV. 267, Rim i Hrvati (iz Rima ne misle za Hrvate dobro) IV. 367, zašto je propalo rimsko carstvo (»što nije imalo seljačkoga naroda«) IV. 353, Rim i Beč A. R.: »mnogo puta imadu oni pravo, koji kažu, da nas Rim i brani« . . .) V. 58—59, Rimljani i škola VI. 18—20, Rim i hrvatski jezik u Crkvi (A. R.: »Dok

Rim stoji, kako stoji, čitav hrvatski narod ne će nipošto čuti sv. službe božje iz starih hrvatskih knjiga. To je tako stalno, kao što je stalno, da će Rim stajati još dugo baš onako, kako danas stoji. Čemu dakle da se uzalud trudimo?«) VI. 155, u starom Rimu . . . bila najveća pokvarenost, kad su rimska gospoda dielila gladnom svietu kruh . . . VI. 249, stari Rimljani (»imperium romanum«) VI. 268—269, rimska kultura i — civilizacija VIII. 67—68, VIII. 69—70, »Sviesno nastojanje pojedinaca i naroda, da primi rimsku kulturu, i opet nastojanje rimskih državljana, da što više svieta i naroda sprave pod svoju vlast, pod svoje zakone i uredbe, to je nastojanje bila prva civilizacija« VIII. 70, Rim središte civilizacije i »barbari« VIII. 70—71, (Rimljani prvi učitelji) i Hrvati VIII. 120—121, Rimljani i robstvo XII. 282—283, XIII. 119, (civilizacija) XVI. 171, utjecaj na »preporoditelje« [hrvatske] A. R.: »koji su kod nas zamišljali narodni sviet, i htjeli ga staviti o bok rimskomu, pomišljali su, istina, na množtvo rase »slovinske«, ali im je glavno bilo država, i to država velika, jaka, slavna — riečju država kao rimska, ili kao maćedonska Aleksandrova. Je li po tom čudo, što se je ova borba za narodno pravo s vremenom prometnula u borbu za državno pravo i mjesto da se ide za čovječanskom pravicom počela se tražiti samo sila i slava, koje nema i ne može biti bez krivice i robstva?« XVIII. 8, XVIII. 85,

Ritualno umorstvo: — Zidanje Skadra (Vuk Karadžić i A. R.: Galdovo kod Siska i »Koromislova« kula u Rusiji) XVI. 140—143,

Riža: — ili pirinač (»žito«) III. 6,

Rječnik hrvatskoga jezika (dr. F. Iveković i dr. Ivan Broz): — XV. 59—65,

Roba: tudjinska (švabska) roba i gizda II. 314, gospodska roba i odjeća (frak) III. 25, tudja roba i A. R., (da ste pravi ljudi, pa da hoćete misliti, vi ne bi za živu glavu kupili nikakve stvari, koja je načinjena u tudjini, a možete bez nje biti.) III. 27, seljačke kućne rukotvorine IV. 118—120, VI. 43, tudjinska loša roba i kućarci VI. 72—74, tkana roba i gizda VI. 90, roba i borba za tržište VIII. 76—77, tudja roba = gizda IX. 44—45, roba i novac (skupoća robe) XII. 257—261,

»Robinja« Hanibala Lucića: — (narodni izvor — A. R.) I. 127—139,

Robstvo: robstvo književnom kultur-tregerstvu I. 98, kulturno robstvo I. 124, (kmetovi) II. 305, novo sužanjstvo židova — kršćenih i nekršćenih II. 305, robstvo tudjoj trgovini III. 69, III. 82, robstvo pod turskim gospodstvom IV. 362—363, robstvo čovjeka i vola V. 83, robstvo u Americi V. 203—204, robstvo bez zakona (u Rusâ) i robstvo po zakonu i paragrafu (u »zapadnih naroda«) V. 220, kako su nastali prvi sluge i robovi V. 365, papa kao »vatikanski sužanj« (A. R.: Danas . . . djelomice je sviet bolje upućen o sužanjstvu sv. Otca.«) VI. 12, rob — »pedagog« VI. 17—18, čovjek-rob (»Tko ne misli, taj i ne radi; i ako tko radi, a ne misli, toga sile na rad, taj ne radi po svojoj misli, — i za to će rad i muku proklinjati. Eto: čovjek je tako rob, i zato proklinje svoje robstvo, a ne proklinje posla, za koji je stvoren«)

VI. 67, robstvo u starom svietu VI. 106—107, robstvo naroda u prošlosti VI. 208—212, robstvo svih Slavena (najveća krivica u Evropi) VII. 139, hrvatski političari — robovi proglasili čitavi hrvatski narod robom i tudjim slugom VII. 198, staro seljačko robstvo VIII. 79, kako su mogli nastati kršćeni robovi VIII. 135, robovanje židovima (kapelan Iv. Vlašićak) XII. 127—134, robsko načelničtvo XII. 227, (Robstvo u Americi) crnci i naši kmetovi — robovi XII. 282—287, robovanje Vuku Karadžiću XIV. 232, (»Nesrećna historijska sudbina ne smeta razvitku kulture srca, pače bi čovjek rekao, da joj pomaže. — Što je koji narod više robovao, to mu je divnija poezija) XVI. 17, robstvo čovjeka u današnjem družtvu (čovjeka i materija i materijalna sila čini robom, milijuni se i radjaju već u tom robstvu . . .) XVI. 56—57, kulturno robstvo ludoj [tudjoj] ideji o veličini i osnivanje hrvatske seljačke stranke XVIII. 9, nitko na svietu ne mora biti ničiji rob, niti podpisat svaku, koja izadje u »Domu«, ili se izreče na kojem sastanku ili skupštini XVIII. 175,

Rodbinstvo: »zimno« rodbinstvo I. 227, mati i otac II. 171, punica i svekrva (punica u narodu i u gospode [»švigermuter«, »blažene svekrvice«]) III. 208—209, braća III. 217—220, rodbinstvo — rôd III. 227—228, rod i civilizacija i kultura VIII. 72—73,

Rodoljublje: — i knjiga (Nema više od toga ništa, da bi se listovi držali i knjige kupovale samo »iz rodoljublja« i samo za to, da se njetko ili nješto »podupre.«) III. 335, »dični«, »slavni« (»Dični naš i neumorni mladi i neustrašivi rodoljub i borac Krpiguz, ili Zatukač, ili Košivodka . . .«) III. 348, rodoljublje fiškala IV. 281—282, IV. 299, rodoljublje i oglasi za lutriju IV. 331, rodoljubi i »žrtve« za domovinu i narod VI. 113—116, rodoljublje u politici (loši ljudi — dobri »rodoljubi«) VII. 59—61, stari rodoljubi i seljačka stranka IX. 51—52, rodoljubi i hrvatski seljak (A. R.: »Naši će rodjeni ljudi, naši rodoljubni i nerodoljubni štedioničari i odvjetnici — oni će tvrdo i nesmiljeno bacati hrvatske seljake van iz kuće, onako tvrdo i nesmiljeno, kako to već čini eto sisačka Posavska štedionica i njezin mladi, ali napredni odvjetnik Valenteković.«) X. 183—187, proti seljačkoj stranci XI. 167—171, rodoljublje i strančarstvo XVI. 107—108, »Kolo mladih rodoljuba« XII. 256—257, rodoljubi — prvaci, novine te narod XIII. 30, rodoljubi i dražbe (»rodjena gruda« — »Na bubanj!«) XIII. 71—73, rodoljubi i pobijanje nepismenosti XIII. 81, hrvatski rodoljubi 1848. i braća preko Drave XIII. 100—104, rodoljubi — odvjetnici XIII. 168, protiv seljačke stranke XIII. 170—174, (misle, da je narod sliep) XIII. 172—174, (poštivanje narodnih hrvatskih tradicija ima u nas biti vrsta rodoljublja koja mora da ide za tim, da se izbaci utjecaj tudjinski, tim više, što je taj utjecaj u nas njemački.) XVI. 8, rodoljublje u književnosti XVI. 64, (večera rodoljuba . . .) XVIII. 344—345,

Rogobor: — (obstrukcija) II. 142, rogobor — narod plaća svejedno! II. 175, češki rogobor II. 191,

Roman: što je »român«? II. 315—317, hrvatski roman (A. R.) II. 317,

XIII. 93, roman [»Roblje«] i tendencija XVI. 64, odakle pohlepa za grozotnim kriminalnim romanima XVIII. 369,

Romanca: romanca o robinji i narod (narod-autor) — narodni izvor Lucićevoj »Robinji« (I. 127—139) I. 136, romanca i stara hrvatska književnost I. 138,

Romantizam: — i Michelet (A. R.: »koliko nije čista istina, da je romantizam pobudio zanimanje za »prosti« narod, toliko je istina, da romantici nijesu poznavali naroda, pače nijesu ni marili za nj«) I. 104, romantika (najdivnija poezija) i Ilirci XVI. 115, romantički pogled na svijet i život uopće kriv XVI. 148, romantika 19. stoljeća i Iztok XVI. 229—231, (Općeno se može romanticizam označiti kao čuvstvo maštanja bez smisla za zbiljske potrebe života) XVII. 69,

Rudarstvo: rudari (»beru gotovo, što zemlja daje«) III. 37,

Rukotvorstvo: zaslužba od kućnih rukotvorina IV. 118—120, seljačke domaće rukotvorine i rukotvorne zadruge VI. 88—91, zanat ili rukotvorstvo (industrija) i narod, koji od toga živi VIII. 77, moderno današnje rukotvorstvo — »industrija« (»Danas doduše nema više mnogo smisla zvati današnju robu »rukotvorinama« i izradjivanje robe »rukotvorstvom«, jer danas gotovo svu robu izradjuju strojevi ili mašine, sve doduše još uviek uz pomoć čovječje ruke.«) IX. 42,

Rumunji: — i Bugari II. 320, Rumunji i Madžari IV. 204—205, (Vlasi) XI. 84—87, (A. R.: Tko je ikad što čuo za »rumunjski« narod? Ta svaki naš ciganin kaže, da je »Roma«, a takvih je cigana bio pun Balkan . . . Ali stvoriše im državu sa zadaćom, koja je onako sjajno riješena, kad je trebalo osakatiti Bugarsku . . .) XVI. 222,

Rumunjska: A. R.: »Zato su joj i dali slobodu, da razdieli slavenstvo . . . « »To je za stalno djelo velike, i to njemačke politike« XI. 84—87,

Rusi: (od ruske krvi ima koristi) II. 6, II. 103—104, Rus i Madžar (po A. R.-u) »Muška« je Rus, pred kojim su Madžari bježali do Vilagoša II. 213, (Niemci) II. 260—263, (Za sto godina, a možda i prije, Rusi će se i Niemci sigurno potući. To će biti strašan rat, a poslie toga rata znati će se i to, što će biti od nas Hrvatâ.) II. 260, III. 59, Rusi — nihilisti (švabski učenici) »Niemci hvale ruske nihiliste, a svoje strieljaju« . . . III. 122, Rusi i buna. (Čim se tko u Ruskoj makne, — odmah Niemci dižu buku . . . A neka Englezi podave pol svojih podanika u Indiji, — nikomu ništa!) III. 125, Ruske osobito bistre i veleumne glave — to su proroci novoga toga kraljevstva božjega na zemlji IV. 44, ruski narod ipak nješto vriedi ruskom caru IV. 96, Rusi i Finci IV. 173—174, Rusi (i Francezi) najbolji su ljudi IV. 220, Rusi, Turci i starčevićanci V. 140—141, (Petar Veliki) V. 367—373, Rusi u japansko-ruskom ratu (A. R.: »Neka se kaže, što mu drago, da Rusi nemaju pravo, i što ja znam, — nama srce kaže, da Rusi imaju pravo već zato, što su naši«) VI. 47, Rusi i A. R.: »Rusi sve dobri ljudi« VI. 52, Rusi u Ugarskoj VI. 175, Rusi i rat (Rusi poslije rata »dolaze k sebi«) VI. 311—312, VII. 111—112, Rusi i pravoslavna braća Srbi VII. 147, Rusi pitomi su i dobri VIII. 144, Rusi i »život po volji« (»Ničego«)

IX. 97—98, Rusi u Galiciji (i Poljaci) XI. 60—64, Rusi i problem narodne kulture (kritičnost) XVII. VI, Rusi i Hrvati [»на съѣденіе Нѣмцамь«] XVII. 145, XVIII. 139—140,

Rusija: — domovina svih Slavena II. 165, ruska zemlja Sibir ili Sibirija IV. 24—26, Rusija i Francezka zavladat će cielim svietom — ako bude sreće IV. 96, seljaci u Ruskoj V. 76—77, A. R. i Ruska i Niemci (Ja ne ću reći, da je u Ruskoj raj, pače ni to da je tamo dobro. Ali dok se u Evropi ljudi strieljaju, zatvaraju i muče, onako, kako je to danas — dotle neka barem Niemci šute o ruskom sužanjstvu) V. 284, Rusija i Petar Veliki V. 367—373, »Sveta« Rusija (Святая Россія) i A. R.: »Jest, Rusija je, rekao bih, ruska i božja, i zato je sveta« VI. 49—52, zašto se je carska Rusija digla proti Švabi? VII. 147, carska i »podzemna« (potajna) Rusija VII. 151—152, Rusija i ustav IX. 112—113, X. 214—215, XII. 320, Rusija je velika samo po svom etičnom demokratizmu XII. 335, [i historijska krivica] XVI. 128—129, (slavenstvo) XVI. 158—162, (Veliki ruski narod i još veća ruska država — to su fakti, iz kojih izlazi sva sreća i nesreća slavenstva) XVI. 216—220, Rusija i zapadna Evropa [kritika] XVII. VI, (borba za tendenciju) XVII. 132, Rusija i Evropa protiv nje XVIII. 24—26, židovske suze XVIII. 28—29,

Rusini: — u Austriji (rusinsko sveučilište) »Naziv »Rusini« zapravo ne valja, kao što ne bi valjalo, kad bi tko govorio »Srbljini« mjesto Srbi.« XII. 263—264,

Ruska književnost: ruski pisci i pjesnici — apostoli novoga svieta IV. 44, ruska pripoviest V. 219—220, (Posebna je ta ruska književnost, svoje vrsti i bez premca na čitavom svietu. Poznato je, koliko je na javni život djelovala t. zv. »enciklopedistička« književnost u Francezkoj, revolucionarna književnost u Italiji, filozofijsko-pedagogijska u Njemačkoj — ali nijedna nije ni iz daleka učinila ono, što je novija ruska književnost učinila za javni život u Ruskoj.) XIV. 207—208, ruska književnost i Hrvati [rješava problem narodne kulture i pitanje odnošaja inteligencije prema narodu] XVII. V-VI, elementi ruske književnosti (»Nastojanje za samostalnom kulturom narodnom, a odatle sveza s realnim životom, odatle kritičnost, pa po tom i originalnost i dubljina, ljubav prema narodu, a zatim prema svima potištenima; to su elementi ruske književnosti, koji ju digoše tako visoko, koji joj ne dadoše nikada, da se odieli od života, nego je siliše, da bude učiteljem svojega družtva svoga naroda.«) XVII. VII, Prijegled ruske književnosti XVII. 63—81, [Gogolj i Bêlinskij, po ruskom A. R.] XVII. 92—124, ruska književnost 1890-1895. XVII. 125—180,

Ruski jezik: — u hrvatskim višim školama II. 143, ruski jezik i naše škole VI. 42, VII. 21, [Ruska škola: A. R.] XVII. 1—60,

»Rušnjaci«: II. 104,

»Ruteni«: — (ne valja) XII. 264,

Rýbrcoul: — i »malić« (A. R.) I. 307,

S

Sabor: — (kršćanskih hrvatskih biskupa) I. 7, kako se govori u saboru II. 44, hrvatski sabor u Zagrebu II. 46—47, II. 62—63, II. 78—79, kranjski sabor u Ljubljani II. 79, sabor i seljaci II. 98, sabor u Zadru II. 111, sabor i obstrukcija II. 175, »popovski sabor« u Zagrebu II. 257—258, II. 273—276, »Sabor kraljevinâ Dalmacije, Hrvatske i Slavonije« — i bečki sabor II. 319—320, hrvatski sabor, gospoda zastupnici i seljak II. 353—356, kad sabor ne može dalje (»parlamentarizam« propada) III. 111, nikakav sabor na svietu ne će narodu dati pravice, — ako nema poštenja i zdušnosti III. 119—120, Hrvatski sabor god. 1861. III. 131—134, dva sabora (»Gornja« i »dolnja« kuća) III. 137—138, hrvatski sabori od 1861 dalje III. 149—153, sabor i ban III. 223, dalmatinski sabor III. 233, nema zakona bez sabora (itd.) III. 238, saborska adresa III. 391, sabor i proračunska razprava III. 407, (Sobranje, Skupština) III. 425—526, sabor i sabor — to je razlika IV. 28—29, »srbski« (crkveni) sabor (nije nikakav »sabor«, jer pravi sabor nema nad sobom zakona) IV. 121—122, kranjski zemaljski sabor (»deželni zbor«) i svadje u njemu IV. 186—187, sabor u Zadru IV. 237, »krvavi sabor« u Križevcima IV. 374, sabor američkih Hrvata V. 3—6, županije i obćine — mali sabori V. 54—56, sabor i A. R.: »Sabor, kakav bio da bio, to je još jedino mjesto, gdje se može sve kazati, a da ti nitko za to ne smije ništa« V. 140, dalmatinski sabor V. 271, A. R.: »Ja sam doduše za sabor i za svaku razumnu slobodu, ali istini za volju moram reći, da sabori bome sami po sebi ne donose slobode. To zna već i svako diete, kako se po Evropi prave sabori. — Mali sabori, t. j. u obćinama, u županiji, — to je dobra stvar (kad je dobra i ako je dobra i tu!) . . . « VI. 236, »sabor četrdesetosme godine« VI. 267, istarski sabor VI. 286, tučnjave u saboru (— to danas nije u Evropi ništa nova) VI. 319, sabor i vlada VII. 57—58, hrvatski sabor 1848, VII. 78, seljak u saboru VII. 128—129, nepodobštine u evropskim saborima VIII. 87, narodni sabor u Rusiji (»gosudarstvena duma«) IX. 112—113, (A. R.: »sabor i kralj — to su jednaki faktori, pa kako se kralj ne žaca uzkratiti potvrdu, nema se sabor žacati, da stvori zaključak!« X. 137, (i vladari-samodržci) XI. 51, sabor i rat (pod ustavnom vladom) XI. 74, bečki sabor i Hrvati XI. 102, sabor i interpelacije XI. 135—138, (i okupljanje seljačkoga naroda) »što hasni buditi i okupljati i zahtievati nešto, kad nema od koga, — kad nema sabora?« XII. 124, sabor i vladar po ustavu XII. 149, sabor i seljaci XII. 270, seljaci u saboru XII. 328, tri sabora Hrvatske XIII. 168—170, zašto? XIII. 179, sabori i demokracija (»Demokraciji su u svim saborima bila vrata zatvorena, — kao za ironiju, što ih je demokracija stvorila«) XVI. 247, što je to »zajednički sabor«? XVIII. 34—35, (H. P. S. S.) sabor je vlast! (»legislativa« = zakonosba) XVIII. 36—38, (»nuždno zlo«) A. R.: »Sabor je zastupstvo naroda i glas naroda, kakav — takav, pa kad narodni zastupnici kažu, da ikada može biti nuždno, da se taj glas ne samo ne sluša, nego

i ne čuje, to je isto tako, kao da tko sebi kaže: Nuždno je, da me nema, nuždno je, da budem mrtav! Narodni zastupnici, koji kažu, da može biti nuždno, da se njihov glas ne čuje, podpisuju smrtnu osudu svojemu zastupstvu, podpisuju političku smrt narodu, jer je narod, čiji se glas ne čuje, politički mrtvac.« XVIII. 247—248, sabor i vlada XVIII. 297, (»seljački narod... želi, da sabor radi i nješto već jednom učini i za seljačtvo. Gospodi je lako odgadjati!«) XVIII. 319,

Saborski govori: — A. R-a ([o zajedničkim zakonima] XII. 323—324, [o pravu glasa i radu seljačke stranke] XII. 324—335, [o debati po poslovniku] XII. 336—337, [o prešnom predlogu] XII. 338—344, [o poslovniku] XII. 344, [o IV. odsjeku zemaljske vlade] XII. 344—355, [o interpelacijama] XII. 355—360, [o predlogu] XII. 361—370, [o interpelaciji] XII. 370—372,) XII. 323—372,

Sadilišta: suvišna skupocjena sadilišta XIII. 15,

»Samodrugi«: IV. 347,

»Samo-Hrvati«: »Nema nama Hrvatima većega dušmana i protivnika od onih ljudi, koji hoće, da mi Hrvati budemo samo Hrvati, t. j. da ništa zajedno nemamo i ne ćemo da ikad imamo sa Srbljima. Ovo zapamtite kao sveto pismo naše narodne sreće, časti i — pameti! Zapamtite, a ne morate odmah vjerovati, nego ćete vjerovati onda, kad se uvjerite. Samo ne dao Bog, da bude kasno!« VI. 202, — »samo-Hrvati, — kako njekoji hoće da budu — to su samoubojice, ili pak tudjinske sluge« VI. 280,

Samoodređenje naroda: — i Wilson VII. 154—155, »bez samouprave, bez selfgovernmenta, ne znači samoodredjenje naroda — ništa« VII. 170,

Samorodnost: — [»autohtonost«]: »Samorodni naš kulturni život prestaje onda, kad i naša narodna samostalnost« XVI. 153, samonikla kultura i civilizacija XVI. 171,

Samostalci: srbski samostalci X. 23—24, (»Srpsko Kolo«) i Radići XVIII. 61,

»Samostalna narodna stranka«: — (»samostalci«) III. 150,

Samostalnost: — domovine (»To i jest prava samostalnost domovine i naroda, kad su sva zanimanja u rukama domaćih ljudi.«) VIII. 78, državna samostalnost (pravaši i seljačka stranka) X. 25, samostalnost seljaka i zakoni (Hrvatski Seljački Savez) X. 104—105, hrvatska samostalnost »Ne bojimo se mi za našu samostalnost, jer se već nemamo za što bojati. Gledajmo radje, da dodjemo u sviet, uljudjeni (kulturni) sviet, i budimo uvjereni, da naša narodna samostalnost ne će biti nipošto manja, ako ne bude veća. Zato neka Beč vieća o nama, jer to vieća dio uljudjenoga svieta, dio Evrope« XI. 102, državna samostalnost i kultura (Hrvati i susjedi) XVI. 19, samorodni naš kulturni život i naša narodna samostalnost XVI. 153,

Samostani: ženske škole u samostanima III. 303, kloštarske škole VI. 188, samostani-manastiri u Sriemu VI. 210,

Samouprava: »občinska samouprava« II. 374, »nutarnja samouprava« banske Hrvatske II. 375, narodna samouprava III. 336—337, občinska samouprava V. 280, (poljodjelske občine) VI. 217—218, samoupravne občine VII. 19, samouprava občine (kao u Dalmaciji) i H. P. S. S. VII. 50, bez samouprave, bez selfgovernmenta, ostaje narod roblje kojekakvih nasilnika VII. 170, (u občini) XIII. 178,

Samovoz: — bezpreg (automobil) II. 317, IV. 208,

Samoživci: egoisti (»sebirad«, »nikad-pun«) III. 173, XIV. 10,

San: — A. R-a o Atili i Niemcima III. 231, sanja A. R-a (»Ja imam kao njekakvu vjeru, da bi u svietu za kratko postalo mnogo drugačije, možda i posve drugačije: tako liepo i dobro, kako znade biti samo onda, kad čovjek sanja liepu sanju, — tako bi postalo onda, kad bi svatko sve ono, što liepa i dobra nosi u duši, kad bi to podielio sa svakim čovjekom, bratom svojim. Onda bi nas bilo mnogo i mnogo više, koji jednako mislimo, jednako patimo i jednomu se spasu nadamo. Onda bi medju nama bilo i više ljubavi, bez koje ništa nema. Možda je i ovo samo moja sanja... Ali ja po toj sanji radim«) V. 356,

Sanatorij: — (liečilište) »sve je to vrlo dobro, samo ako novčari ne budu išli za prevelikim dobitkom« III. 305,

Sanovnik: — i A. R. V. 156,

Sarajevo: — kao hrvatski glavni grad (To je bedastoća) III. 338,

Sastanci: politički sastanci o narodnim nevoljama i potrebama (sastanak u tu svrhu imade biti pravo vieće, gdje će svatko kazati svoje mišljenje i opažanje) VII. 61—62, prvi sastanci za organizaciju seljačke stranke VII. 133, zabranjen sastanak H. P. S. S. u Kraljevcu na Sutli (A. R.) IX. 99—100, za mir (izmedju vladara i država) XIII. 82, sastanci H. P. S. S. u koprivničkom kotaru XVIII. 46—47, u dugoselskom kotaru XVIII. 54—55, sastanak u Dužici XVIII. 157—158, djački sastanci XVIII. 220—221,

Satira: — (Starčević-Ščedrin) »i za satiru treba ipak duha i ljubavi« XIV. 25,

Savez (liga) naroda: — i A. R.: »Razumije se, „Savez naroda" imat će i svoju vojsku (zapravo žandarmeriju), koja će moći nepokorni narod prisiliti, da se pokori, — a to ne će biti težko, jer nijedan narod, koji pristupi u Savez Naroda, ne će smjeti držati vojske. Kako je ovo naravska stvar! Kako je ovo pametna, kako je ovo dobra, kako je ovo božja stvar, — tako, da je, čovjek bi rekao, pravo čudo, što se je ljudstvo tisuće godina klalo, — a bez potrebe!« VII. 159—160,

Savo-Dravlje: dolnje Savo-Dravlje III. 266,

»Savremena Evropa«: — (od Stjepana Radića) XVIII. 362—366,

»Savremenik«: — XIV. 85, XIV. 92, (»Polemika«) XIV. 159—160, (Kritičar »D. P.« i — A. R.) XIV. 225—226, XIV. 228—230,

»Sbornik museálnej slovenskej společnosti«: — I. 269.

Сборникъ за народни умотворения, наука и книжнина. Издава Министерството за народното просвѣщение. София: — I. 192—214, I. 248, — i evropska nauka I. 231,

Schatz: (slovjenska tuđica u njem. jeziku? A. R.) I. 186,

Secesija: — (bezidejna duševna dispozicija) »mladih« (pojavu secesije — u nas rodila nestašica svake ideje, a u prvom redu: nestašica patriotske ideje) XIV. 27—28,

Segregacija: — (odijeljivanje) kmetskoga zemljišta od vlastelinskoga (sumnje naroda . . .) XVI. 174,

Selfgovernment: — i A. R. (»Selfgovernment, podpuna samouprava, ima se dati ne samo narodima, nego krajevima, županijama, a osobito općinama«) VII. 170,

Selo: — (pagus) i (villa) zaseoci I. 181, »Svakako su prvi stalni stanovi (sela) bili zapravo »gradovi«, naime ograde, ograđena mjesta, što se vidi barem po našoj rieči grad, što znači ograda« VIII. 61, kad je jednom zemlja bila podieljena (i to ne valjda svakomu pojedincu, nego cielomu plemenu) t. j. kada su ljudi sjeli na jedno mjesto, onda je nastalo i moralo je nastati s e l o VIII. 74—75, hrvatsko selo (Blato uz Savu kraj Zagreba) IX. 130—134, selo i čistoća (»Ne pita se za to, je li to liepo, nego je li to koristno«) XI. 64—67, selo (u staro i novo doba) i sviet (A. R.: »O tom, da za volju staromu poštenju i pobožnom vjerovanju pustimo naša sela u neznanju i da ih držimo daleko od svakoga novoga dobra i zla, što k nama dolazi — o tom ne može biti ni govora, pa je zato, gotovo bih rekao, ludo o tom i govoriti. A ludo je o tom govoriti ne možda zato, što se bez svega toga novoga zla i dobra ne bi moglo živjeti, ili što u tom novom zlu i dobru ipak ima više dobra, — nego je o tom ludo govoriti pače i misliti zato, što nije moguće; da se od svieta ogradimo.«) XII. 265—268, liečnik na selu XII. 287—291, selo i grad XII. 293—295, naše selo (Cerje) i civilizatorska jeza mladoga gospodina XIII. 104—106, u Podravini (»mi [smo] Hrvati, radi posebnih naših prilika, stvorili poseban jedan kulturni tip, tip stagnirajućega velikoga sela. U kulturnoj poviesti to je doduše, koliko se može ovako na prvi mah reći, nešto posebno, neki unikum u Evropi, ali nije unikum u općoj poviesti ljudstva«) XVI. 119—120, (kultura i civilizacija) XVI. 170—176, nemar za selo XVIII. 45,

Seljaci: seljak težak i seljak majstor (»Dom«) II. 1—3, seljaci (neprosvićeni) i gulikože II. 24, seljak i mjenica II. 25, kmet II. 41, seljak i kralj (Maksimilijan) II. 43, seljaci i hrvatska trgovina itd. II. 43, seljaci i gospodska poduka (pisanjem) II. 161—163, siromak seljak (i rimske knjige) II. 184, hrvatski seljak i prosvjeta te francezki duh II. 205, seljačka djeca i profesor A. R. II. 209—210 (»kažem svima seljacima: koji vas god ima sinčića, koji je svršio malu školu, neka ga šalje dalje u školu, ako ikako može . . . Stisnite ga, kamo god možete.«) II. 212, hrvatski seljak . . . radi — kao marše II. 216, seljaci

u Bugarskoj II. 224, Hrvatski seljak zna, da ljudi ne mogu biti bez glave, bez glavara, bez starješine, bez vladara II. 243, seljak je za mir, za red II. 244, medvjedi, kojih se seljak boji II. 257—260, seljaci-gospodari II. 265, seljaci i stroj II. 266, seljaci i domovina II. 274, seljački kredit II. 281—284, seljak za seljaka . . . II. 299, »seljan« (»pagan«) II. 302, je li seljak »lakouman« II. 315, hrvatski seljak i latinština II. 316, seljanke i odjeća i obuća II. 330, kmet-seljak prikovan za gospodsku zemlju II. 335—336, seljaci, koji žive oko gradova II. 361, seljak — »povjerenik« II. 371, seljaci i »vitezovi« naprama vjeri II. 377—378, naši seljački mladi III. 10, čast i slava najvećoj seljačkoj ruci III. 17, kao poljodjelci-privrednici III. 37—40, seljaci i sud (A. R.) III. 58, seljaci i misao (dajte mu barem misliti — kad nema jesti . . .) III. 76, i seljak već hoće živjeti ljudski, »dostojno« čovjeka III. 82, seljaci — bogci i prosjaci (Ako ste bogci i prosjaci, nemate nikakvoga prava tražiti, da vam ovaj ili onaj pomogne. Nemate prava. I sami ste vi, i vaši su vam otci krivi, što ste došli u toliku biedu. Zašto se nisu branili, da ne dodju u nevolju? A. R.) III. 84, seljaci kao najveći i najjači »ceh« na svietu III. 86, ako se hrvatski seljaci ne dignu, od nas ne će biti ništa III. 89, treba gledati, da seljaci saznaju, što gospodi kopa po glavi III. 101, najbolje za seljaka, ako se čuva svake pravde, procesa i odvjetnika III. 112, seoska blagajna III. 113, III. 123, Tolstoj i seljaci III. 146—147, seljaci i politika III. 149, što je prije svega potrebno hrvatskomu seljaku III. 149, obiteljski običaji i seoske žene III. 208—209, seljaci i seljačka skupština — (ciganski vašar) III. 209—210, seljaci željni pravoga znanja (i »Sveznadar«) III. 212, seljaci i opančari III. 214, seljaci i huja (štrajk) »A što bi bilo, da svi seljaci načine jedne godine huju! Zlo njima, a još gore drugima!« III. 214, seljaci i A. R. (Istina je, ja mnogo držim do seljaka, ali je opet istina, da seljak sâm ne može ništa.) III. 215, Ne dajte, da i na selo dodje kuga, koja je u gradu podavila sram . . . III. 247, seljaci i čitaonice (te »pučka« prosvjeta) III. 253—256, tko — može i smije kazati, da hrvatski seljak misli samo na svoj trbuh? III. 264—265, seljaci i pučka seoska škola III. 271—275, seljaci-plemići (stara loza) III. 281—282, seljaci i živinarski propisi III. 374—375, hrvatski seljak i A. R. (Ej, ljudi moji i braćo moja! Da mi je sto jezikâ, ne bih mogao izkazati, što mi je u srcu i u duši, kad pomislim na seljaka, a osobito na hrvatskoga seljaka III. 298, seljak i »Dom« (»Dom« mu jači duh, kazujući, da je i seljak čovjek) III. 400, seljaci-pijanci (A. R.: ja nisam čuo za seljake pijance) III. 405, seljak za gospodu diete IV. 1—3, seljaci — knjigovodje seljačkih novčanih zadruga IV. 7, hrvatski seljak mora s vremenom početi svjetski misliti i živjeti IV. 19, seljak i zemlja (da ju može on bi ju pod kapom nosio!) IV. 38—41, seljaci i »seoska knjižnica« IV. 47, gospodarska bilanca seljačke kuće IV. 58, seljaci i seljačka te gospodska politika IV. 68—71, seljak bi mogao »živjeti baš sam i daleko od drugoga svieta« IV. 71, seljaci — i oni imaju svoje »velike« ljude IV. 73—74, Hoće li seljak biti uviek zadnji? (»Seljačke novčane zadruge«; prosvićenje i naobrazba) IV. 100, hrvatske seljanke

(kakove su) IV. 100—102, seljaci i gospoda (Gospodo, postupajte sa seljakom kao s čovjekom... Onda ga »učite«.) IV. 111, seljak samo uviek daje, a nikada ne prima IV. 119, seljaci i trgovina (kredit) IV. 149—151, neuk čovjek seljak ne misli kao gospoda na veliko carstvo, na veliku državu i vladu, — nego misli na svoje potrebe IV. 180, seljaci — »paori« i »šijaci« (purgari) IV. 185—186, seljaci — prva velevlast! (»To će jednom i biti, kad ja u to ne bi vjerovao, ne bi ovoga ni pisao«) IV. 211, seljaci i liečnici (Dok ne bude seljačke djece izškolano za liečnike, — seljaci ne će imati liečnika!) IV. 232, seljaci i seljačka djeca, koja se školuju (liečnici) IV. 265, seljaci i sloga za sebe (Hrvatska seljačka stranka) »A tko se stara za to, da se nama povise plaće? Nama se povisuju samo daće!« IV. 340, zašto seljak ostavlja dom te ide u grad? (»Gdje gospoda ne žive od svoje muke, nego siplju novac, — tu se narod brzo oduči od posla pa voli biti gospodski čankoliz (ili: tanjurliza) nego svoj gospodar; kad gospoda žive lako, hoće i on da živi na laki način.«) IV. 354, tko je seljak (»kad mi kažemo seljak mi mislimo na čovjeka, koji ne čeka zalogaja iz tudje ruke, nego ga sam priradi ili pripravi«) IV. 375, seljaci i gospoda (»Doista je malo dosta, da hrvatski seljak bude zadovoljan svojom gospodom!...«) IV. 382—383, što seljak ne zna (»Seljak ne zna, da je čovjek...«) V. 1—3, zašto su seljaci toliko na srcu A. R-u? (»Seljak je jedan jedini čovjek na svietu, koji vrši onu božju pokoru...«) V. 17—20, seljaci i porod (»dok bude seljakâ na svietu, — oni će se ženiti, po njima će narod živjeti, od njih će se pomladjivati. Zato: tko čuva seljaka, taj čuva narod«) V. 41, seljaci u Ruskoj V. 76—77, Je li »muž« lopov, dok je bor zelen? (A. R.: »Ja ne samo da toga ne vjerujem, nego i znam, da ima mnogo poštenih seljaka, a vjerujem, da je i većina, velika većina seljaka — da su pošteni ljudi. Ali dvoje dopuštam, i to: Prvo, mnogi seljak vrlo rado slaže pred gospodinom i hoće da ga prevari. — »Drugo, slabe su i dječje pameti ljudi, koji svakomu seljaku vjeruju, i to zato, što je to seljak.«) V. 106—107, pravo gospodstvo u seljaka V. 147, seljaci i seljačke ili ratarske »komore« V. 229, zašto su seljaci išli u crkvu (»Ta to je od postanka svieta valjda jedino mjesto, gdje proste i neuke ljude gospodin pozdravlja riečju: Braćo!«) V. 259, seljaci i občina V. 279—281, seljaci i »uložnice« V. 298, seljak i trgovac (Seljak živi od onoga, što je sâm priradio, a trgovac ili »kramar« živi od profita) V. 307, zašto seljački sviet ostavlja plug i motiku, ravna polja i zelene livade itd., pa ide na posao... industrijalcu (novac) V. 308, (ni jedan seljak ne će reći, da je njekakav Jugoslaven) V. 309, seljaci i vladar-car (seljak u Ruskoj i u Bosni) V. 364—365, seljaci i politika V. 374—375, seljaci — peti stalež (— stalno će se jednom maknuti i tražiti svoje... »ali bi bilo naravski, da će se seljačtvo okoristiti izkustvom drugih staleža, te u svoj borbi udariti boljim putem, kad za to čas dodje. To će biti i nuždno s dva razloga: prvo za to, jer seljačtva ima najviše, kud i kamo više nego gradjanstva i radničtva zajedno, pa bi to strašno u svietu bilo, kad bi seljačtvo udarilo onakvom stranputicom, kako je bilo udarilo i

gradjanstvo i radničtvo; drugo zato, što bez seljačtva nema gradjanstva ni radničtva: neka skrene s puta seljačtvo, skrenuo je čitav narod i država«) VI. 5, seljaci i žena VI. 11, hrvatski seljaci i tudjinci gospodari VI. 20—23, seljaci, banke i — židov VI. 43—44, ruski seljaci i A. R.: »Ja sam... gledao i nagledat se nisam mogao...« VI. 50, kako seljak dolazi do zemlje i spekulacija VI. 55—57, seljak i car (— to je pravo čudo) VI. 96, seljak i radnik (Ako seljak nije radniku brat, a tko mu je onda?... seljak nije za to, da se svakomu sve otme [uzme], pa da nitko ništa nema, nego da svi imadu sve) VI. 108—109, (politika) VI. 109, seljaci iz pirotske okolice (znajte samo, da nas ima kakvih-takvih sve do Soluna i Carigrada) VI. 157, seljaci i gospodsko kumstvo (seljak ne treba milosti od nikoga osim od Boga, koji šalje kišu i sušu) VI. 170, — (»zdrava« seljačka pamet i politika) VI. 177—180, što ima seljak-poljodjelac od države? VI. 200, seljaci — robovi u povjesti VI. 202—121, zašto seljak ne razumije, što je to divlje-»romantično«? (seljaci nisu »turisti« nego naravski ljudi) VI. 218—219, zašto seljaci idu za gospodom VI. 228—229, seljaci — »guli-baroni« VI. 230—233, hrvatski seljak u prošlosti (»što je bio on, a što su bili slavni Zrinjski, Draškovići, Erdedi [Bakači] i t. d.«) VI. 234—235, »naš seljak« (i »očinska vlada«) VI. 248—249, seljaci — »nahuškani i zavedeni« — do vieka? (a popovi?) VI. 257—261, »Najgore je u cieloj Hrvatskoj seljaku« VII. 70, seljaci i vlast u politici VII. 80—93, seljaci i sloga (seljačka sloga) VII. 112—117. po programu seljačke stranke (seljačtvu treba dati prilike, da dodje do zemlje i do šume; seljačtvo se ima osigurati proti požaru, tuči i pošasti kod blaga, seljačkomu gospodarstvu ima se pomagati iz državnoga proračuna razmjerno prema njegovoj vriednosti za državu) VII. 121—122, seljaci i politika u saboru »I zadnji seljak razumio bi, barem što se tiče seljačkoga života (a Hrvatska je seljačka zemlja), više nego pol današnjega gospodskoga sabora« VII. 128—129, što znači, da je seljak prvi (...to ne znači, da je seljak sve, a sve drugo ništa) VII. 131, seljački sviet i kultura VIII. 69, je li moguće da seljak ostane seljak (seljačko pitanje s gospodarskog stanovišta) VIII. 76—89, seljak i dioba rada (»Svaki čovjek, pa i seljak, treba da po svojim sposobnostima i prema prilikama prosudi, koje je zanimanje za njega zgodnije i koristnije, pa vidi li na pr. seljak, da bi on ili njegov sin bolje živio kao zanatnik, trgovac ili činovnik, ludo bi učinio, kad bi ostao seljak ratar. Razumije se, da to vriedi samo za one seljačke narode, gdje dioba rada nije još dovoljno provedena, t. j. gdje još nema dosta zanatnika, trgovaca i umnih radnika (učitelja, svećenika i t. d.), gdje su zanatnici, trgovci i umni radnici sami ili većinom tudjinci.«) VIII. 78, zašto seljak nije prosviećen? VIII. 84—86, kada seljak ne može ostati seljakom (A. R.: »Ako tko misli, da je »seljak« samo onaj, tko je neuk, pa da baš mora ne samo nositi gaće i opanke, nego da baš mora čitav dan raditi kao živina, a da smije bolji zalogaj jesti možda samo na Božić, a što je glavno, da mora biti ponizan pred gospodom, — onda dakako školan i prosviećen čovjek ne može ostati takav seljak, jer će mu

njegova pamet već pokazati, da to sve baš ne mora tako biti, i onda će gdjetko reći: „A, to nije više seljak!"«) VIII. 85—86, seljak živi od svoje muke VIII. 86, seljak je nezavisan VIII. 87, seljaci i njihovo carstvo VIII. 101, seljaci (i A. R.) i seljačka tiskara (S ovakvim ljudima ja sam spreman u vatru i u vodu — i ostat ću čitav! To je bila vjera, to sloga, to poštenje hrvatsko, seljačko. Da, seljačko, jer u gospode naše takve vjere nema) VIII. 105, seljak i gradjanin (dva neprijatelja) VIII. 110—112, ruski seljaci (pitomi su i dobri, kao što su i naši neizškolani zagorci i svi hrvatski seljaci) VIII. 144, hrvatski seljaci u Napoleonovom ratu na Rusku (A. R.: »Stari ljudi su mi u mladosti mojoj pripoviedali, da su hrvatski seljaci gulili koru s drveća, sušili ju i miešali s brašnom, pa od toga si kruh pekli!«) VIII. 152, »Istina je, sami seljaci nisu narod; ali je istina i to, da osim seljaka kod nas vrlo malo naroda IX. 14. hrvatski seljak oko Zagreba (»Nigdje na svietu nije seljak ostao toliko svoj kao hrvatski seljak oko Zagreba: to je onaj pravi koreniti Hrvat, koji će i ostati Hrvat i onda, kad već cieli sviet postane židov i švaba, — ako je to već svietu sudjeno . . .«) IX. 17, seljak i »velika politika« (A. R.: »„Idi, mani se; Što ćeš ti paorima [poljodjelcima] govoriti još i o velikoj politici! Ne zna pravo ni opanka zakrpati, a ti njemu o velikoj politici!" Pa možda i ima koji seljak, koji ne zna „ni opanka zakrpati", i to ne samo medju našim zagorcima, koji ne znadu za opanke, nego nose čizme ili „škornje". Ali za veliku politiku toga i ne treba. Ili zar oni, koji danas vode veliku politiku, — zar oni možda znadu krpati opanke?!«) IX. 38, seljaci i parcelacija te kolonizacija IX. 55—58, seljačtvo i političke skupštine (H. P. S. S.) IX. 101—102, može li seljak prosuditi, radi li oblast po zakonu? (Knjiga o upravi — za 100 K) IX. 109—112, (»ne poznam ni ja ni itko podalje tolikih naših seljaka, niti se oni sami poznadu. To je još nepoznat sviet.«) IX. 124—127, hrvatski seljaci (»Nema na svietu seljaka, koji bi bili tako imućni i tako prosvićeni, — a da bi ipak ostali seljaci. kako ih je, štono je rieč, „Bog stvorio". Ima poljodjelaca francuzkih, njemačkih, čeških, koji su kud i kamo imućniji i prosvićeniji od naših, — ali je njihova duša i njihovo mišljenje velikim dielom promienjeno: oni su stoljeća natezani i nategnuti na tudji kalup, i to Francuzi na kalup rimski, Niemci na kalup francuzki, a Česi na kalup njemački. Hrvatski seljak u Blatu može jedini kazati za sve, što ima oko sebe, na sebi i u sebi: „To je naša oskrb", jer na njem nema još traga nikakvoj tudjinštini, a možemo ga, što se tiče i života i prosvjete, ponosom postaviti uz svakoga seljaka drugoga naroda na svietu.«) IX. 133—134, seljačtvo (kao većina puka) i vlast IX. 134—136, seljak — predsjednik političke skupštine u Hrvatskoj! IX. 183, hrvatsko seljačtvo (To će biti novi politički faktor) IX. 210—211, Seljak-poljodjelac — to je dakle pravi kapitalista, koji ima sve svoje, — koji nema duga. . . . Pravo smo imali reći, da je seljak bio kapitalista, a danas većinom nije. X. 58—62, seljak kao javni govornik: »Nema tu više „našega", nema tu više njekakvoga otčinskoga tobože tetošenja i skrbničtva, nego hrvatski seljak govori kao svoj, kao ravnopravni državljanin, radnik, platać i vojnik« X. 93—94, seljak je u nas — gospodi još uviek samo »prosti seljak« . . . X. 101—104, Seljak si mora pomoći sam X. 104—105, kako će seljak doći do zemlje? X. 135—138, — težaci u staroj Hrvatskoj (Dalmaciji) X. 142—149, » . . . dat ću zatvoriti seljaka, a onda ne treba pitati, tko će ga dati zatvoriti, — jer seljaka u Hrvatskoj može dati zatvoriti svatko . . . « X. 185, (»bacati iz kuće hrvatsko seljačtvo — znači ravno podkapati obstanak cielomu hrvatskomu narodu«) X. 183—187, seljaci — kupci vlastelinske zemlje XI. 152—155, seljak u gradu (Zagrebu) »što ga može stići« XI. 188—190, seljačtvo i »pravaši« »Sudbina pravaša — po našem: lienih pospanaca — zapečatit će seljačtvo«) XI. 215—219, seljaci i krvava ovrha XI. 236—238, seljaci u saboru XII. 15—17, seljaci u Bosni i Hercegovini (i odkup zemlje) XII. 33—35, (seljaci i politička nasilja i ubojstva) A. R.: »Nije se nikomu ni za život ni za imetak bojati seljačtva. Nasilnike i ubojice treba tražiti drugdje.« XII. 71, (A. R.: »Seljak neka bježi od agenta i odvjetnika kao od kuge! Nikomu ništa neka ne podpisuje! Na vjeru i uz kakvu obavezu neka ne kupuje ništa, jer unapried neka znade, da je prevaren!«) XII. 71—74, seljaci i odvjetnički troškovi XII. 71—81, seljaci (zašto su nemoćni) A. R.: »I zbilja, seljak, kao da je proučio djela njemačkoga pravoznanca Jeringa, tjera seljaka od fiškala do fiškala, od suda do suda, od jame do jame, dok na koncu obično obojica u nju ne panu. Tu je uzrok, što mnogi seljak malo drži do drugoga seljaka i do seljačtva, —« XII. 81—84, seljaci u Dalmaciji i izbori (A. R.: »Jadni, sto puta jadni hrvatski seljak u Dalmaciji!«) XII. 89—94, seljačka sirotinja i »zemaljske zaklade« (zajmovi) XII. 120—121, seljaci i strašila (»Lutorani« i »Kranjci«) XII. 135—137, kako će seljačtvo do novca XII. 143—145, seljaci i običaji (Ivan Jobler i A. R.) XII. 155—156, seljaci i grad XII. 157—159, (Hrv. Pokret«) XII. 167—169, (nevini u zatvoru) XII. 169—172, »Seljak treba da se sam za se brine, a već je za to i vrieme« XII. 179, seljaci-lihvari (gulikože) i gulionice XII. 203—205, seljačtvo i posmrtne zadruge XII. 223—225, seljačtvo i narodna pobjeda (»Sva je sreća, da je seljački narod uz staro svoje poštenje već prilično upućen i organizovan u novu političku borbu, pa će sva težina borbe, ali i sva zasluga narodne pobjede biti i opet na seljačkoj strani.«) XII. 227, seljaci i skupoća XII. 246—250, seljaci i napredak (Danas seljaku treba i novaca . . .) XII. 251, seljačtvo i potrebe (seljačko mjerilo) XII. 268—271, seljaci (obrtnici-prekupci) i staležki propisi XII. 271—275, seljaci-poljodjelci i »penzija« XII. 278—282, seljak i liečnik (» — Prestanimo jednom tako. Seljačka glupost, neznanje, praznovjerje itd. nije ni čudo, ni sramota, nego jedna naravska stvar, koju treba ozbiljnim nastojanjem odstranjivati, a tko se tomu čudi i ruga, taj nije bolji od onih „kruhoboraca", koji žele, da sviet samo njih drži mudrima.«) XII. 287—291, zašto bježe u grad XII. 293—295, seljaci i sabor (»vazda nuždno . . . da u saboru bude seljaka znatan broj«) XII. 328—331, seljaci i oblasti XII. 345—347, seljaci i učitelji XII.

367, kako seljak ljubi i čuva svoju zemlju, o tom gradski ljudi, štono rieč, ni pojma nemaju XIII. 22—25, (»danas još seljak nije, a i nikada ne će biti pravi špekulant. Špekulant je seljaku još uviek malo bolji od varalice.«) XIII. 55, (Na bubanj!) ... hrvatski seljak pošten je dužnik XIII. 66—73, zašto seljaci bježe u Ameriku XIII. 93—100, seljačke žene (krčma i — žepni rubčić) XIII. 104—106, seljački sviet i zdravlje XIII. 110—116, za seljačku tiskaru XIII. 172—179, Glas iz garčinskog kotara XIII. 177—178, »seljak zadnji na redu, ako uobće i dodje kada na njega red« XIII. 179, seljaci i kazalište (Seljačko kazalište u Sibinju) XIII. 182—188, seljaci — po nepisanom zakoniku od tisuću godina (I to su Hrvati, da.) XIV. 139, seljak i knjižice za narod. (»Više se na narod, da je konservativan. A je li moguće, da se razuman seljak stane ravnati po ovoj n. pr. knjižici? Ta u njegovoj bi glavi nastalna silna konfuzija.«... »Ako ikomu, a to treba seljaku solidne prosvjete«) XVI. 57—63, francezki seljaci i »vic« u »Tempsu« XVI. 125—127, seljaci — demokracija i »parlamenti« XVI. 245—251, (seljake treba — ukinuti) (»Dok bude gradova bit će i gradjana; dok bude sela, — bit će i seljaka. A doklegod naši seljaci ostanu naši, t. j. doklegod budu nosili svoje domaće odielo i doklegod se budu držali svojih običaja, — bit će oni mnogoj našoj gospodi mrzki, pa zvali se seljaci „ratari", težaci", „poljodjelci", ili „posjednici", ili „vlastela", ili čak „baroni", — dok oni budu u tim nesrećnim gaćama pa u opancima i kožusima — zlo po njih. No čim bi obukli evropske haljine, pa bili to i sami dronjci, i čim bi stali sve seljačko grditi i prezirati, to bi bio znak, da su se odrekli svojih „bedastoća" te da su pristali uz ostali civilizovani sviet i postali „gradjani", i to gradjani cieloga svieta ili „kozmopolite" i „internacionalci", — odmah bi bili našoj gospodi miliji i bliži, pa bili gluplji, nego noć. Ta u tom i jest, čini se, sva naša nevolja, što je duh današnje civilizacije takav, da ne trpi ništa posebnoga, ništa domaćega, ništa svoga, nego se klanja tudjemu. To i jest ona velika razlika izmedju domaće naše hrvatske i slavenske pučke misli i izmedju internacionalne [svjetske] pučke misli [internacionalne demokracije].«) XVIII. 26—27, seljačtvo u Njemačkoj nije ni iz daleka tako bistra uma, kao što je naše XVIII. 35, (»seljačka« sloga i poštenje) XVIII. 38—39, nemar za selo i seljake XVIII. 44—45, i velikani XVIII. 56—59, seljaci i starčevićanci XVIII. 88—89, dalmatinski seljaci (jesenički) XVIII. 137—139, »naši mužeki«! XVIII. 147, »mukotrpno« seljačtvo XVIII. 225—226, seljak-subjekt — nije objekt (Stjepan Radić) XVIII. 293, za što su seljaci (A. R.: »Manite se vi pripoviesti o seljačkom radu i gospodarstvu. Seljaci dobro znadu, da im nitko ne će gotovo na stol donieti kruha i vina, soli i smoka ni Tuškan ni Radić, ako se ne budu sami trudili, da rade i privredjuju, kako je najbolje moguće, ali oni danas hoće da suradjuju u javnom životu, hoće da kontroliraju, kuda idu njihovi porezni novci, što i kako radi načelnik, bilježnik, predsjednik, sudac, podžupan i veliki župan, učitelj, porezni i financijalni ravnatelj, pa i sam ban, vriedna gospodo od nove stranke!«) XVIII. 308—309, što

to znači, da seljak bude prvi XVIII. 313, seljaci i mrvice XVIII. 319, seljaci i grofovi XVIII. 322, seljaci-naprednjaci XVIII. 322, seljaci i trgovanje blagom XVIII. 322,

Seljačka banka: (težačka banka) II. 227, kredit seljaku II. 284, seljačka banka i novine (»Obzor) II. 336, seljačka banka i neki g. Zatuka (u »Hrv. Pravu«) II. 351, seljačka banka će se roditi iz narodne nevolje i — pameti II. 352, II. 367—368, seljačka banka i seljačke novčane udruge II. 382, III. 84, hrvatska državna seljačka banka VII. 122, (seljačka stranka i pravaši) A. R.: »dakako da bi zlo bilo, kad bi banka bila u rukama vladi. Zato će se morati stvar tako urediti, da u banci budu gospodari neodvisni ljudi, izabranici onih, čiji je novac u njoj, t. j. izabranici zemljištnih zajednica.« — »Seljačka bi banka zbilja bila suvišna, kad bi ona imala povećati samo broj naših novčarnica, kojih doista ima previše. Ali, ako nismo sve ovo uzalud razlagali, seljačka banka nema biti jednaka ostalim bankama, i to već zato, što ne će ići ni za dobitkom, kao sve banke, a kamo li bi gulila.« XII. 143—145, XII. 317—318, (oduženje seljačtva) XIII. 10, (starčevićanci) XIII. 142, XVIII. 231,

Seljačka buna: — II. 40—43, kako se seljaci znadu »pobuniti« V. 3, buna pod vodstvom Dože (1514.) u Ugarskoj V. 38, seljačka buna god. 1573. VI. 234—235, seljačke bune u Njemačkoj (i Luther) VI. 258—259, tobožnja seljačka »buna« — to je bila, kako bi gospoda rekla, socijalna (družtvena) pojava, koja se je rodila iz krivice medju ljudima VI. 260, strah od »seljačke bune« VII. 15. VII. 72, sramotni stari gospodski strah pred »seljačkom bunom« VII. 128, zašto nisu uspjele seljačke bune (»Narod je bio naučen na plug i motiku, a ne na oružje. A gospoda niesu imala drugoga posla, nego lov i rat. Zato su seljaci bili svagda potučeni i raztjerani, a poslie su ih ubijali kao pse i svakojako mučili, — pa je narod bio u strahu. To je jedno. A drugo je ovo: Seljak je vjerovao u Boga. Seljak je vjerovao i u razpetoga Boga, kojega su ni kriva ni dužna razpeli. Narod je slušao u crkvi svoje svećenike: kako čovjek mora na ovom svietu trpjeti zlo Bogu za volju, ali da će to Bog sve na drugom svietu naplatiti. I narod je vjerovao i trpio, kao što još i danas i vjeruje i trpi. K tomu je još neprestano slušao od svojih svećenika, da vladari vladaju i gospodari gospodare po milosti božjoj. I tako ga je strah pred gospodom i pred Bogom držao dugo i dugo u miru. VIII. 137—138, A. R.: »kažemo i to, da je toga najviše bilo onda... kad naroda nitko nije učio, ili kako bi gospoda rekli: kad naroda nije nitko »bunio«; a od kada se za narod pišu knjige i novine, od kada medju narod dolaze prosvićeni i školani ljudi, — od onda ima toga sve to manje. Kad se je za Matije Gubca digla ciela seljačka vojska, te počinila toliko zla, a narodu nije ništa pomogla, — onda još nije bilo ni »Doma«, ni »Hrv. Naroda«, a ni pučkih skupština.« IX. 28, 30 godina poslije 1573... X. 97, seljačka buna (god. 1573.) i »bezjaki« XII. 293, seljačka buna 1514. u Ugarskoj (kralj Matijaš) XIII. 48—49, (1514) XVI. 230,

»Seljačka« književnost: (Dragomanov Mih.) I. 196,

Seljačka kultura: — t. j. narodna kultura (A. R.: »ne možemo reći, da seljački sviet ništa ne radi da svoj život poboljša i poljepša. Dosta je pogledati obrađena polja, sgrade, odielo, pjesmu, veselje i tugu seljačkoga naroda, pa će svatko priznati, da je to i te kakva kultura — a ipak je u koječem dosta daleko od onoga, što se zove „evropska kultura". Kakva je dakle to kultura?)« VIII. 69,

Seljačka Politička Škola: X. 103,

Seljačka politika: — i gospodska politika (Vrieme je već, da se i seljaci sami za sebe postaraju) IV. 69—71, (narodna) politika V. 15, (A. R.: »hoćemo da počnemo sa seljačkim svietom . . .: politiku bez praznih rieči i bez bratske mržnje«) VI. 229, »samo glup čovjek može u Hrvatskoj slati seljačku politiku u Lepoglavu ili Stenjevac« IX. 21, (A. R.: »Što se nas tiče, mi na slobodu, sreću i slavu domovine ne zaboravljamo — ali za nju drugačije radimo. Mi nemamo ni Jelačića, ni Košuta, ni Kavura, ni Napoleona, mi ne sanjamo o kraljevskoj kruni i plaštu, kojim se zaodjeva slavna naša „majka Hrvatska", — kako su to liepo znali govoriti, pisati i pjevati naši otci i djedovi. Mi ne dielimo gradova i ne mjerimo zemalja . . . Mi gledamo živu braću, narod naš, kojemu treba prosvjete, pravice, blagostanja i sreće — jednom riečju: dostojnoga ljudskoga života. Ta naša braća, jerbo su živa i hoće živjeti — oživit će i našu mrtvu politiku.«) XI. 94, seljačka politika i Srbi-samostalci u Hrvatskoj (Pribićević) XII. 59—63, i gospoda oko »Hrv. Pokreta« XII. 167—169, seljačka politika i hrvatska carevinska politika XII. 215, »Seljačka je politika mučeničtvo« (Smičiklas i Radići) XIII. 66, [Bismarck] XVIII. 35, (Pribićević) XVIII. 43,

Seljačka sloga: — šesti temelj seljačkoj stranci (»Seljačka sloga« — ne znači drugo, nego sloga za pučku politiku na temelju gotove narodne i kršćanske prosvjete i staroga hrvatskoga poštenja«) VII. 117, seljačkom slogom — seljačko pravo, seljačke potrebe i seljačka prosvjeta (»Seljačka je sloga seljačkomu narodu tim nuždnija, što se manje može nadati od ove gospodske sloge, kojoj se može naći mnogo više prigovora, nego što smo mi u njoj uz najbolju volju našli dobra. Postigne li se recimo, glavni cilj ove sloge, naime to, da budemo sami gospodari svoga žepa [financijalnu samostalnost], zar ne će seljački narod tek onda imati pravoga razloga boriti se za to, da i nadalje ne budu naš žep praznila samo gospoda?«) XII. 243—244, (»ove nigdje na svietu do sada ne vidjene seljačke sviesti i sloge«) Ni dinamit nas ne će raztepsti! XIII. 173—174, »seljačka« sloga i poštenje XVIII. 38—39,

Seljačka stranka: — što će biti početak seljačke »stranke«? IV. 68—71, IV. 340, — najjača hrvatska stranka (A. R. i Stjepan Radić) IV. 349, — kako je St. Radić pokrenuo seljačku stranku VI. 78—79, seljačka stranka i socijalisti VI. 108—109, (da li je seljačka stranka — »radi osobnosti« St. Radića) VI. 109—110, seljačka stranka i »pokretaši« VI.

220, seljačka stranka i Dalmacija (A. R.) VI. 223, kako se osnivala seljačka stranka VII. 12, uslied čega je nastala VII. 13—16, program VII. 11—68, [17—26] glavne misli VII. 26—37, glavni zahtjevi VII. 37—58, VII. 117—122, metoda rada VII. 58—65, organizacija VII. 65—68, seljačka stranka — unesla je ravno u seljački narod misao o narodnom pravu VII. 76, naziv seljačka stranka i njegovo značenje (= i agrarna [poljodjelska] stranka) VII. 86—93, »Seljačka stranka i u gospodarskom smislu označuje i jakoga gazdu, i slabijega gospodara, i poljskoga radnika, t. j. čitavo poljodjelsko stanovničtvo, sve one naše ljude, koji zemlju ili sami svojim rukama obradjuju, ili im kod toga još tko pomaže« VII. 90, seljačka stranka i staleži VII. 90—91, temelji seljačke stranke VII. 93—117, seljačka stranka se u temelju razlikuje od gospodskih stranaka ovim naukom: »Politička stranka, kako je već rečeno, ne može u cielom narodu stvoriti ni prosvjete ni poštenja, pa to joj nije ni zadaća. To dapače nije zadaća ni državi. Politička stranka nema dakle zadaće, da promieni mišljenje čitavoga naroda, nego joj je zadaća, da gotovu duhovnu i materijalnu (gospodarsku) snagu naroda organizuje za svoj politički program. . . . »hrvatski narod onakav, kakav jest,« . . . »— takav si neka uredi svoju domovinu i državu: svoju i za sebe.« VII. 117, je li moguće, što hoće seljačka stranka (A. R.: »Stidite se, neuki i malovjerni!«) VII. 127, »Seljačka stranka ne nauča, da seljaci imadu voditi gospodu. No istina je, da i seljaci imadu doći medju one, koji vode« VII. 130. seljačka stranka proti svim ostalim strankama u Hrvatskoj VII. 132—133, priprave za seljačku stranku VII. 133, prvi sastanci za organizaciju VII. 133—134, obrana programa seljačke stranke pred sudom VII. 134, prva, druga i treća glavna skupština seljačke stranke VII. 134—135, uspjeh seljačke stranke kod saborskih izbora VII. 136—137, zašto je u programu seljačke stranke najviše govora o pravom narodnom školstvu VII. 159, seljačka stranka u slogi s »frankovcima« i s »furtimašima« u važnoj stvari (protiv riečke rezolucije) VII. 200, seljačka stranka i protivnici (Strah od seljaka, pa onda priezir prema svemu, što je seljačko — dva najveća neprijatelja seljačke stranke) IX. 18—22, seljačka stranka i razborita politika IX. 31, seljačka stranka o izdajstvu IX. 81—83, (A. R.: »Mi smo pregradu izmedju gospode i puka porušili, jer stojimo na tom, da svi mi imamo pravo jedni drugima suditi«) IX. 104, seljačka stranka i Srbi (A. R.: »primamo u svoju stranku i Srbe, jer oni ostaju Srbi i u našoj stranci, a valjda i Srbi mogu biti za pučku politiku, za seljačku slogu itd. pak i za hrvatsku državu, koja je njihova domovina« IX. 106—107, »naš program kaže, da su seljaci i gospoda zajedno narod« IX. 116. (i protivnici — popovi oko »Hrvata«) IX. 174—177, uspjesi seljačke stranke (A. R.: »Nije li očito, kako je seljački stalež u posljednje vrieme došao do poštovanja, kad njekoji ljudi na sve moguće načine — osobito za vrieme izbora — slave čak i seljački opanak pok. A. Starčevića? Nismo li za posljednjih izbora mogli čitati, kako su se njekoji zastupnici u svojim proglasima hvalili i dičili, da ih je seljačka majka rodila? A svega toga prije nije bilo.«) IX. 183, seljačka

stranka za državnu samostalnost (A. R.: »Mi doduše ne ćemo nikada biti starčevićanci, ali u jednoj stvari, u obrani državne samostalnosti naše bit ćemo s pravašima vazda složni«) X. 25. ... tražila, da zemlja pripada onomu, tko ju obradjuje, t. j. poljodjelcu seljaku (radi toga bio zaplienjen i program seljačke stranke) X. 79—80, »Da nije bilo seljačke stranke, — glas hrvatskoga seljaka ne bi se danas nigdje čuo...« X. 93—94, seljačka stranka i ljudi »dobroga odgoja« X. 98—100, »Jest, mi nismo pali iz zraka, mi svoju mudrost nismo izsisali iz prsta, — mi smo vjerna djeca i učenici svojih otaca, i ne ćemo rušiti ni popljuvati ništa, što su oni dobro sagradili i poštovali, samo ćemo raditi i graditi ono, što oni nisu dospjeli. A pogotovo ne ćemo rušiti crkve, ni pljuvati na njezine svećenike, jer smo mi i u tom djeca svojih otaca: mi smo kršćani. Ne marimo, što ima naše gospode, koji za kršćane drže samo fratre, ježuvite i bogomoljce, jer mi znamo, da kršćanstvo nije samo to, nego da je kršćaninu glavno: dobro i pošteno živjeti i raditi.« X. 101—104, seljačka stranka u Sriemu X. 116—119, X. 119—122, da li seljačka stranka »dira« u privatno vlastničtvo (»odredjivati promjenu vlastničtva u obće korisne svrhe«) X. 135—138, (i pravaši) X. 149—150, proti podmićivanju pristaša X. 205—208, (i velika politika) »Seljačka je stranka upravo zato i osnovana, da se većina naroda odvrati od trke za praznim riečima o velikim stvarima i dogadjajima, a da se okupi na razboriti rad za čovječje, narodno, državljansko i staležko svoje pravo. Zato, štogod se oko nas dogadjalo, mi ne smijemo biti doduše sliepi, ali nikada ne smijemo s očiju pustiti dvie glavne naše zadaće: briga za seljački narod i za njegove potrebe, za njegovu prosvjetu i slogu.«) X. 222, seljačka stranka i brzojavne čestitke kralju (»carevci«) XI. 10—11, seljačka stranka i koalicija XI. 53, seljačka stranka (i stara stranka prava) A. R.: »Mi ... ne mislimo, da su osnivači seljačke stranke izmislili i započeli nješto, što ne bi nitko drugi ni znao, ni htio, ni mogao, te da je po tom hrvatskomu narodu i domovini — ili samo hrvatskomu seljačtvu — jedini spas seljačka stranka, t. j. baš ona i onakva, kakva je danas. Svega ovoga, što je danas u seljačkoj stranci, bilo je ovdje više, ondje manje i prije nje, a s vremenom bi bilo toga i više, ili baš i sve ono glavno, što je danas u seljačkoj stranci. A najzgodnija je za to bila baš stara stranka prava.« XI 68—69, i velika politika (»mi našu veliku politiku postavljamo s pouzdanjem u ruke našemu vladaru,...«) XI. 120—121, »Traženje koristi u politici, trgovanje politikom, za tim tolike laži i izmišljotine, u koje ni narod ne vjeruje, a ipak se njima služi proti političkomu protivniku, pa onda primanje mita i s njim skopčana nevjera i izdaja, — to je početak političke i narodne propasti. No tu je, mi smo uvjereni, u dobar čas došla seljačka stranka.« XI. 131, A. R.: »Ono, što se danas zove seljačka „stranka", — to nije samo nova i jedna više skupina ljudi, koja će se s ostalim strankama natezati za otrcane gospodske prazne rieči i otimati za zastupnička mjesta, nego je to sasvim drugih duh i misao u shvaćanju cieloga života ljudskoga, i to najprije svoga.« (kakav je učitelj, pristaša seljačke stranke) XI. 142—144, XI. 145. 147, »Mi

smo... javno, jasno i glasno odbili od naše stranke prigovor, da smo proti Vjeri, Crkvi ili proti katoličkomu svećenstvu« XI. 161—162. seljačka stranka je samostalna, a ne nestalna XI. 165—167, seljačka stranka... »treba obračunati sa starčevićanstvom, sa ledenim, suhim, surovim, grubim, ukočenim i bezkrajno ograničenim — starčevićanstvom!« XI. 167—173, seljačka stranka (i »razdvajanje naroda«) XI. 177, i proširenje izbornoga prava (A. R.: »bilo proširenje izbornoga prava kakvo mu drago, bit će to ujedno i takvo proširenje seljačke stranke ne samo izvan sabora, nego i u saboru, da će današnja koalicionaška većina još ljuto požaliti, što žrtvujući sveobće izborno pravo nije znala ni htjela postići barem takvo proširenje, po kojem bi sav puk »osim tvorničkih radnika i poljskih nadničara« (srećom kod nas još dosta malobrojnih), i seoski i gradski postao velika politička cjelina, glavni i prvi faktor za našu gospodarsku i političku slobodu.« — XI. 192—195, seljačka stranka i ban Tomašić XI. 198, seljačka stranka i Slovenci (i popovi) A. R. XI. 204—207, seljačka stranka i svećenstvo (»mi sebi ne umišljamo, da ćemo mi svećenstvo popraviti. To nije naš posao. Pazimo samo, da ga naše uzmicanje pred njegovom pokvarenošću ne učini još gorim.«) XI. 208—209, seljačka stranka i proširenje izbornoga prava (za nas veliki i za budućnost naroda i domovine naše znameniti dogajaj) A. R.: »Ta djeca naša znati će tek pravo prosuditi, što je to bilo, kad su medju ovaj seljački narod, nad kojim su vladala gospoda sasvim po svojoj volji te mu dapače kao za porugu »birala« zastupnika, — kad su medju taj narod počeli dolaziti ljudi, koji su mu navieštali, da sav narod ima doći do rieči i do svojega prava. Djeca će naša istom pravo moći prosuditi, što su uradili osnivači i prvi širitelji nauka pučke politike i seljačke stranke u hrvatskom narodu.« XI. 211—215, seljačka stranka i pravaštvo (»Mi smo s pravaštvom odavna na čistu...«) XI. 215—219, seljačka stranka u Zagorju XI. 226, seljačka stranka i nagodba (A. R.: »što se tiče priznavanja nagodbe, seljačka stranka priznaje sve zakone, pa i nagodbu; ali je drugo priznavati, a drugo odobravati nagodbu.« »Mi doduše razumijemo i one, koji kažu i naučaju: „S nagodbenom vladom, s nagodbenim banom — ništa! Najprije treba srušiti nagodbu!" No mi razumijemo, kad ovo kažu gospoda, jer gospodi je kako-tako, pa i dobro i onda, ako se od nagodbe ne ide dalje, jer i nagodba daje gospodi dosta: odvjetničke kancelarije i štedionice mogu mirno dalje raditi, plaće i penzije teku u redu i t. d. Zato gospoda mogu čekati još i 50 godina, dok se nagodba sruši. Ali ne bismo razumjeli, kad bi ovako govorili seljaci, a koji tako govore, ne znaju, šta govore.«) XI. 256, seljačka stranka i preokret u hrvatskoj politici (»ciela naša narodna politika, i starčevićanska i »slavosrbska«, bila u jednoj stvari na krivom putu, naime u tom, što je držala, da je nama Hrvatima i u obće Slavenima Austrija tudja država, i drugo: da su pravi Slaveni samo Rusi i Srbi. Ovu je zabludu spoznao već Gaj i zato je umro zaboravljen. Spoznao ju je i Strosmajer, i zato je preko 30 godina živio mrtav, barem za politiku. Danas ovu zabludu, koju je najsmjelije odsudio i najbistrije razložio predsjednik seljačke stranke,

javno i jasno pobija pred cielim narodom seljačka stranka, i zato se ona ne preokreće, jer zna jasno, kud joj je poći.«) XI. 235, seljačka stranka i »nove« stranke XI. 244—246, seljačka stranka i njeni uvjeti za rad u saboru (s Tomašićem) XI. 253—255, seljačka stranka i gospodska sloga XI. 262—264, u saboru (i nagodba) XII. 17—20, (u bojazni od vlade bez sabora) (A. R.: »Seljačku je stranku stvorila misao, da najprije treba pomoći seljačkomu narodu. S tom mišlju seljačka stranka a i do sada nevidjena seljačka sloga stoji i pada. Hoćemo li seljačku stranku i seljačku slogu, moramo u toj misli ostati stalni bez obzira na prigovore ostalih stranaka, koje se i onako svaki čas mienjaju.« XI. 21—22, seljačka stranka i carevina (A. R.: »Mi smo proti koaliciji. Mi smo proti njezinoj »velikoj« politici, koja ide uz Magjare proti carevini. Mi nismo za to, da se carevina ruši i oslabljuje. Mi takvu politiku držimo ne samo sasvim pogrešnom, nego za nas Hrvate i za Hrvatsku neizmjerno upravo štetnom, dapače jedinim uzrokom svih naših narodnih i državnih neuspjeha. Mi znamo, da mi stojeći na našem narodnom programu, t. j. programu jedinstva svih Hrvata i sporazuma sa Srbima, ne moramo, pače da ne smijemo biti proti carevini, u kojoj živimo.«) XII. 46—48, seljačka stranka i Srbi XII. 62—63, seljačka stranka u Ugarskoj i seljačka stranka u Hrvatskoj XII. 63—71, seljačka stranka i organizacija XII. 81—84, seljačka stranka i nagodba (za seljačke potrebe i većinu u saboru) XII. 103—109, »Ono, što hoće seljačka stranka, toga nije htjela nijedna stranka« XII. 122, seljačka stranka za saziv sabora i za seljačke potrebe XII. 123—127, seljačka stranka »ruši« Vjeru (»Pa što da čovjek sada kaže o katoličkom kapelanu, koji si je od židova, dao izdati svjedočbu, da nije s njima u nikakvoj svezi? Što mogu ovi židovi držati, ne ćemo reći, do toga kapelana, nego što mogu držati do katoličkoga nauka o poštenju, zdušnosti i čestitosti, kad oni znadu, da je kapelan Vlašićak u njihovom kolu, a traži od njih svjedočbu, da nije? Da, da! Zato je, je li, seljačka stranka proti Vjeri? Ona ruši Vjeru, a ne ruše ju činom ovakvi evo njezini službenici!«) XII. 127—134, — i starčevićanci u Koprivnici XII. 140—142, za seljačku banku (»Seljačka stranka ne vidi neprijatelja u svakom kaputu, nego u onom, koji hoće da bez koristnoga rada živi na račun naroda i još ga gnjavi. Seljačka stranka ne stvara seljačku banku za to, da poveća broj kaputaša, koji će živjeti na račun seljaka, nego da se taj broj umanji. A kad se osnuje Seljačka banka, propasti će mnoge gulionice i tim će se broj kaputaša, koji danas žive na račun seljaka, znamenito umanjiti.« »Seljačka stranka hoće seljačku banku, ali ne će u njoj skupu upravu.«) XII. 143—145, seljačka stranka naprama stranci prava i koaliciji (»Mi nemamo razloga protiviti se ni stranci prava, ni koaliciji, što se tiče njihova programa. Ove stranke nisu nama protivne po svojem programu. One nam postaju protivne istom onda, ako odbijaju i pobijaju naše seljačke zahtjeve.«) XII. 161—162, (Led smo probili!) XII. 167—169, seljačka stranka pred izbore (Cuvaj): »ni ovaj niti nikakav drugi progon ne može seljačke stranke niti oslabiti, a kamo li skršiti« XII. 175—178, za

Seljačko Gospodarsko Vieće XII. 178—181, XII. 190, uz politiku Gaja i Jelačića (»cesarevci«) XII. 199—200, seljačka stranka i učiteljske plaće XII. 206—209, dobroćudna slaboća i pogreška glavnoga odbora (seljačke stranke) ma samo na jedan... XII. 232, za vladu koalicije... (A. R.: »najviše ćemo se radovati, ako uz pristajanje stranke prava zbilja dobije vladu koalicija. Znamo mi dobro, koliko je ovim strankama do seljačkoga našega programa. Ali mi znamo i to, da će ovi ljudi, koji su dobrim dielom izkušali, što to znači boriti se za pravo i slobodu, ipak s razumievanjem gledati na težku borbu seljačkoga naroda za pravo i slobodu, ili bolje: za život. Oni su doduše sasvim gospoda, te misle, da nas i ne trebaju, pa su se zato bez nas i sporazumjeli. Misle zacielo, da su se spremili na takav posao, kod kojega ne treba opanka. Dobro. Neka ga samo dobro obave. Ta doći će valjda i na nas red. Mi smo strpljivi.«) XII. 237—238, radi čega jest nastala seljačka stranka (»seljačka stranka nije mogla čekati, dok gospoda sruše nagodbu, nego se spremala, da ju seljački narod sruši svojom slogom, prosvjetom i blagostanjem) XII. 242, — njena prava zadaća (»Sada dakle čeka seljačku stranku prava zadaća: borba za seljačko pravo, za koje nitko pravedan ne može reći, da ga i ima; borba za seljačke potrebe, za koje nitko ne će reći, da su malene; borba za seljačku prosvjetu, koja je istom sinula.«) XII. 243, seljačka stranka i zločinstva na selu XII. 267, (»Došli smo do toga uvjerenja, da je naša narodna snaga premalena, i da je moramo kako tako ojačati i kakogod znademo. Mi, koji smo se nazvali seljačka stranka, pokušali smo to učiniti na najmučniji način. Tim načinom mi smo mnogo toga prepatili i jedva da bi mogao tko vjerovati, koliko smo prepatili. Vjerujem, da su i drugi prepatili. Ali mi smo počeli baš na dnu i tamo, a to mogu podpunim uvjerenjem reći, za što nitko nije mario. Mi smo pošli to činiti uz porugu sviju vas. Došli smo k seljaku i rekli mu: „Brate, digni se. Mi, koji smo do sada vodili borbu, mi smo sami preslabi. Treba da nam i ti pomogneš." Koliko smo mi do sada u tome pogledu uradili, pokazati će budućnost.«) XII. 325—326, rad seljačke stranke XII. 328—331, ciela naša stranka za to, da se učiteljima plaće povise XII. 365, XIII. 59, XIII. 60, »razkol« seljačke stranke, XIII. 79—80, (poslie promjene komesarijata) XIII. 85—87, (o luknu i crkvenim zemljama, A. R.) XIII. 107—110, ponos i dika seljačke stranke (»ni vlas s glave«): »seljačka stranka na dobrom, na pravom putu — bez kolca, bez revolvera, bez laganja, bez sile i mita, bez psovke i prevare, bez gulaša i bez paprikaša i bez svih drugih lopovština, s kojima se na žalost moramo još boriti, dok ih ne zatremo i kod nas, kako su većinom zatrte po drugom naobraženom svietu.« XIII. 118—121, (poslie komesarijata) XIII. 126—130, (prema vladi) XIII. 131—133, (i A. Starčević) XIII. 141—142, prema braniteljima »narodnoga jedinstva« XIII. 159, izbor u Garčinu (A. R.) XIII. 159—161, »Ni dinamit nas ne će raztepsti« XIII. 170—174, zašto: »smo osnovali seljačku stranku« XIII. 179, za carevinu (»seljačka je stranka u ovoj stvari s „frankovcima"«) XIII. 180, seljačka stranka i

uprava XIII. 190—193, osnivači seljačke stranke i osnovi rada (»mi treba da budemo spremni na sve, a svakako na to, da će nas proglasiti fantastima [ludjacima], — premda su s nama svi stari proroci čovječanstva«) XVIII. 5, (»zdrava narodna misao naših preporoditelja obamrla. Mi treba da ju uzkrisimo, i zato osnivamo hrvatsku seljačku stranku«) XVIII. 9, seljačka stranka i napredna stranka XVIII. 18—20, prve laži proti njoj XVIII. 29—30, XVIII. 44, (Dakle smo već i bečki plaćenici!) XVIII. 80, izbori u Ludbregu i Novigradu XVIII. 108—110, i kršćanski socijali XVIII. 114, »drugi razkol« XVIII. 143, sloga s naprednjacima XVIII. 179—180, naprama velikoj politici (A. R.: »Moguće je, da se naše mnienje o vodjenju velike politike ne slaže s naukom [teorijom] o pučkoj vladi, no mi se po toj nauci i ne ravnamo, nego se ravnamo po životu, potrebama i nuždi i iz njih se učimo.«) XVIII. 203—204, seljačka stranka i svećenstvo XVIII. 266—267, (prema liberalcima i klerikalcima) XVIII. 270, nastala naravskim putem, iz ljubavi i rada za narod XVIII. 293, braća u seljačkoj stranci XVIII. 295, skupština u Sv. Martinu pod Okićem XVIII. 299, »... mi tražimo, da seljak bude prvi. Mi doduše ne poričemo, da bi se našemu narodu, koji je u velikoj većini seljački narod, mogao naći i vodja u seljačtvu, ali mi ne naučamo, da to mora biti. Mi naučamo, da u našoj domovini imadu biti na prvom mjestu seljačke potrebe i volja seljačkoga naroda.« XVIII. 313, seljačka stranka i nagodba (»Seljačka stranka doista priznaje ne samo nagodbu nego i sve zakone, jer joj to nalaže politički razbor i politička nužda; ali razborito i nuždno priznavanje nagodbe sasvim je nješto drugo, a „vjernost" nagodbi opet nješto sasvim drugo.«) XVIII. 317, medju sveučilištnim djacima [1910.] XVIII. 318, »Seljačka stranka, kao i svaka razborita stranka, ide za tim, da što prije i što više ima rieč kod vlade« XVIII. 319, (i klerikalci) XVIII. 334,

Seljačka tiskara: (Hrvatska Pučka Seljačka Tiskara) VII. 135—136, seljačka tiskara i seljaci (A. R.: »sami seljaci uzdržaše na svojim čvrstim ramenima ovo muke, što smo namučili«) VIII. 105, (Ivan Peršić) XI. 246—252, kako su se namirivale potrebe ... (»Bilo nas je više u tiskari medju nama: Tomo Jalžabetić, Josip Predavec, Fr. Koren i Juro Valečić, a nadošao je i Oton Iveković, svi zabrinuti, a i ljutiti. Stj. Radić donese novce, a na pitanje dra A. Radića odgovori glasom i pogledom, koji se ne da opisati, da mu je novce uzajmio dr. Edo Frank, kojega je našao u kavani »Zagreb« vraćajući se praznih ruku od četvorice rodoljubnih zagrebačkih odvjetnika. Na to reče dr. Ante Radić, pol u biesu, pol u šali: Sad ćemo izabrati podpredsjednika seljačke stranke Edu Franka!«) XII. 173—175, (koliko je »progutala« tiskara?) XII. 181—187, seljačka tiskara i novinska zadruga »Dom« XII. 201—203, i braća Radići XII. 238—240, XIII. 172—173, XVIII. 230—231, XVIII. 241, XVIII. 348—350,

Seljačka zaduženost: »narodni se imetak (kapital) umanjio, pa ga je trebalo nadomjestiti dugom« (»novčano gospodarstvo« upropašćuje našega seljaka«) X. 58—62, prezaduženost seljaka XII. 339—343, (ograničenje ovršnoga prava) XIII. 66—70, (dioba zadruga i izseljivanje u Ameriku) XIII. 95—96, XIII. 142, (Zakon proti guljenju [lihvi] XIII. 166—168,

Seljačke komore: seljačke (ratarske) komore i hrvatsko ministarstvo za poljodjelstvo V. 229,

Seljačke potrebe: seljačke potrebe i nagodba XII. 103—109, najpreče seljačke potrebe XII. 121—123, i saziv sabora (A. R.: »Mi smo za saziv sabora i za seljačke potrebe«) XII. 123—127, i potrebe učiteljstva XII. 146—149, seljačke potrebe i vlada (Seljačko Gospodarsko Vieće) XII. 187—189, (na glavnoj skupštini HPSS) XII. 192—193, seljačke potrebe — »sitnice« i velike stvari XII. 242—244, XII. 268—271, (»mjerodavna mjesta«) XIII. 131, (starčevićanci) XIII. 140—142,

»Seljačke zadruge«: III. 32, III. 88, seljačke zadruge i »sud dobrih ljudi« III. 113, III. 160—161, (Pomiešali ljudi »Hrv. polj. banku« i »Seljačke zadruge«) III. 175, III. 194—195, »madžarske« zadruge III. 214, knjigovodstvo za seljačke zadruge IV. 6—7, seljačke zadruge za gospodarstvo, a ne samo za kredit IV. 135—137, »Hrvatske seljačke zadruge« — One su prvi pravi početak svakomu gospodarskomu napredku. V. 248, seljačke zadruge i seljački zadružni dućani (A. R.) — naše protu-semitstvo X. 47, »seljačke zadruge« i seljačka banka (A. R.: »Inače se samo po sebi razumije, da će najbolje biti, ako seljačka banka bude radila sa postojećim i novim seljačkim zadrugama, pa mi stvar tako i zamišljamo«) XII. 143—145, XIII. 9, seljačke zadruge (a ne gulionice-štedionice) XIII. 177,

»Seljački kralj«: (Andrija Achim i Stjepan Radić) XII. 63—71,

Seljački narod: Svi — samo seljački narodi ne propadaju! IV. 353—355, narod, koji osim seljaka, majstora i trgovaca nema drugoga staleža, t. j. nema druge gospode, — to je još pravi naravski seljački narod IV. 376, seljački narod u velikom ratu V. 215—218, hrvatskoga naroda nema bez hrvatskoga seljačkoga naroda VII. 77, može li seljački narod doći do najveće moguće prosvjete (seljačko pitanje s prosvjetnog gledišta) VIII. 74, (»nema nikakve gospodarske nužde, koja bi seljačke narode silila, da se nastoje što prije po primjeru drugih naroda nekako »pogospoditi«. Seljački narodi mogli su uviek kako tako živiti i napredovati bez industrijalnih naroda i bez posebne tvorničke (fabričke) robe, ali industrijalni narodi živu već danas težko bez seljačkih naroda, a što dalje, to će teže živjeti.«) VIII. 78, seljački narod = narod IX. 14, seljački narod (i gospoda) u Dalmaciji X. 26—31, bez čega seljački narod ne može doći do političke vlasti (»Hrvatski Seljački Savez«, Seljačka Politička Škola i prosvjetni list) X. 103, (»seljački se narod ne bori za vlast nad drugima, nego za pravednost i za slobodu. Zato u svojoj borbi mora biti pravedan. Jer tko bi nam vjerovao, da se borimo za pravo i za slobodu, kad bismo već sada radili krivo, pravili silu?«) XIII. 118—121, seljački narod i nasljednici hrvatskih preporoditelja (A. R.: »kako se moglo dogoditi, da su nasljednici naših preporoditelja izgubili s vida seljački narod? Kako su mogli doći do toga, da im je narod u obće bio samo etiketa, samo cimer? — Tomu je uzrok to, što su uzgojeni u tudjoj misli, u tudjoj

kulturi, što su sebi za uzor uzeli tudju državnu slavu i veličinu, Ja zaista ne vidim drugoga uzroka onoj ludoj ideji o veličini, o slavnoj prošlosti, koja nas vodi do fanatizma. Kako smo maleni, a htjeli bismo biti veliki, jaki, slavni, — i to svaki bi htio biti, a kako ipak nije sliep, da ne vidi svoje slabosti: hoće naša gospoda biti velika na račun drugih. Nije li to tudji uzor?«) XVIII. 9,

Seljački prodajni savez: — (Veliki narodi dave danas malene, i to najviše tim, što mali narodi kupuju tudju robu i tako one velike uzdržavaju) V. 247—248,

Seljački stalež: nastanak seljačkoga staleža VIII. 74—75, nedostatci seljačkoga staleža (pokornost, i poslušnost, miroljubivost, »zalupanost«): dvoje, čega seljački stalež još nema, a to je: organizacija, upravna i financijalna, i onda prosvjeta VIII. 81—84, vrline (prednosti) seljačkoga staleža (pred svima drugima!) i za politički život VIII. 86—88, budućnost seljačkoga staleža (spoznanje sebe) VIII. 88—89, »Samo je jedan stalež ostao, koji nije imao kod nijedne vlade svoga zagovornika i branitelja. To je stalež seljački« XII. 188, položaj seljačkoga staleža posve različan od položaja drugih staleža XII. 189—190, seljački stalež i narod XII. 342, zašto se svatko, tko ikoliko može, otimlje seljačkomu staležu i bježi u gospodu XVI. 15,

»Seljački stan«: — (Trebalo bi u Zagrebu zasnovati posebni »Seljački stan«, u kojem bi stanovala samo seljačka djeca, koja se školaju . . .) IV. 265,

Seljačko Gospodarsko Vieće: — (S. G. V.) za napredak seljačkoga gospodarstva XII. 178—181, (»ima biti i ostati posve nepolitička uredba, te se nema nimalo pačati ni u izbore, niti u nikakav politički rad« . . . »seljačko gospodarsko vieće brinut će se najviše i glavno za sadašnjost, za »kruh svakdašnji«, a za budućnost, za seljačko pravo, za položaj seljačtva u družtvu i javnom životu, za to će se brinuti seljačka stranka kao politička organizacija.«) XII. 190,

Seljačko kazalište: — u Sibinju (zacielo prvo čisto seljačko kazalište na svietu) A. R.: ». . . što će seljaku kazalište? — Tko ovako pita, taj bi morao odgovoriti: što će seljaku i pjevanje i kolo? A ako bi odgovorio, da ne treba ni pjevanja ni kola, onda s njim nema razgovora, jer je to čovjek izvan svega svieta. Od kad ima ljudi na svietu, pjeva se i igra, a tko hoće da sav sviet prestvori, s tim nema divana.« — »Šteta bi bilo, da sibinjsko seljačko kazalište prestane. Ali ne mislim, da bi imalo »davati« t. j. predstavljati takove komade, u kojima na pozornicu dolazi inteligencija ili ljudi iz drugoga kraja . . . Po mojem sudu ne će seljački momci i djevojke, pa bili ne znam kako daroviti i sposobni, nikada moći valjano predstavljati ljude drugoga staleža i naobrazbe. Za to se hoće mnogo učenja i motrenja, — a to mladomu svietu nije moguće već radi njegove dobe, a onda i radi naobrazbe.« XIII. 182—188,

Seljačko pisanje: Od kolikoga bi zamašaja seljačko . . . pisanje moglo biti za duševni razvoj naroda, za razvoj i širenje prave narodne kulture i književnosti može se tek naslućivati I. 97, XVIII. 117,

Seljačko pitanje: (»Ovo pitanje može se razumjeti dvostruko, i to s gospodarskoga i prosvjetnoga gledišta. Razumije li se s gospodarskoga gledišta, onda treba ovo pitanje upodpuniti ovako: Može li narod, u kojem su sami (ili većinom) seljaci, ostati seljački narod, ako hoće živjeti, ili se pak mora s vremenom ostaviti seljačkoga života? — S prosvjetnoga gledišta treba ovo pitanje ovako popuniti: Može li seljački narod doći do najveće moguće prosvjete«) VIII. 74—89,

Seljačko pravo: posebno seljačko pravo ima se stvoriti VII. 19, seljačko poljodjelsko pravo — u programu H. P. S. S. samo primjera radi spomenuto (te stvari nisu još proučene, t. j. nitko se još nije pravo postarao, da sazna pravo narodno mišljenje o tim stvarima, a onda i narodne potrebe. S vremenom, kad se čitav narod stane brinuti za te stvari, bit će i to.«) VII. 44, seljačko pravo i gradjanski zakon VII. 120, seljačko pravo i pravaški program (»uključeno« u pravaškom programu) A. R.: Kad se javila seljačka stranka i počela zahtievati i za seljaka pravo i slobodu, odgovarali su pofrankovljeni starčevićanci — pravaši, da seljačkoga prava niti nema, jer tobože nema ni gospodskoga prava! A kad smo im na to pokazali, kako fiškali imadu pravo ne samo računati svoju zaslužbu, nego čovjeka upravo oguliti; kad smo im kazali, kako svake ruke službenici imadu pravo ne samo na dobru plaću, dok služe, nego i na dobru penziju, kad već ne služe; kad smo im kazali, da i svaki župnik ima zapisano u kakvoj makar sto godina staroj »vizitaciji« svoje pravo na kokote, sire, »povjesna«, »luknjenke«, težake i t. d., i da to pravo, premda ga nema u nikakvom zakonu, ipak vriedi toliko, da se po tom pravu može voditi eksekucija; kad smo im pokazali, kako trgovci imadu ne samo trgovačku komoru, nego i svoj trgovački zakon — i t. d., i t. d., da seljak nema baš nikakvoga prava, nego samo, kad treba platiti i pred gospodom šutjeti, — onda su se ti »pravaši« dosjetili, pa rekli, da je seljačko pravo »uključeno« u njihovom programu,« XI. 215—219, — prava zadaća seljačke stranke XII. 243, »seljačko nasljedno pravo« (Dr. Milan Krištof'i A. R.) XIII. 26,

Semantika: — u službi narodoznanstva [I. 181—182] rekonstruirani jezik [historija riječi, bolje: historija misli] »to je posao sematike« I. 181, (Bréal): »semantika spada u historiju« — A. R.: »Ako su one riječi Bréalove istinite, a ja držim, da jesu. mogli bismo, kad bi nam sreća osobito poslužila, s vremenom pomoću jezika duhom gledati razvoj misli i života svakoga naroda, kojemu bismo s tom cijelju proučili jezik, i to razvoj misli i života od iskonskoga vremena.« I. 183,

Semasijologija: i jezik (G. Curtius) — (semantika) I. 181,

Senat: (rimski) XIII. 120, rimski senat (kako ga mi sebi pomišljamo iz knjiga«) XVI. 246,

Senatori: — seljaci! (A. R.) XVI. 175,

Sensus communis: — i »feljtonističke tvrdnje I. 91,

Senzacija: (i znanje) ». . . današnje senzacije imaju [se] u prvom redu pri-

pisati oružanom stanju i otuda potičućim ekonomskim neprilikama i preteškoj već borbi za opstanak . . .« XVII. 186—189,

Seoba: Seoba narodâ II. 119—122, seoba Engleza (gospodari svieta) III. 229, seoba i »Hrvatska naselnička i prekomorska zadruga« IV. 22—24, zašto se sviet seli (da nadje koru kruha) IV. 188—189, novci su narod raztjerali po svietu IV. 233—234, selitba zagoraca XI. 154—155, preseljivanje zagoraca i gospoda odvjetnici XII. 114—118, zašto su se narodi selili (tražili ono, čega nisu doma imali) XIII. 96—100,

»Seoska blagajna«: — u Jesenicama kod Splita III. 113, III, 123,

»Seoska knjižnica«: — A. R. XII. 296—299,

»Seoske Novine«: V. 156,

Seoski »parlamenti«: — (A. R.: »današnje je stanje sela i seljaka doista desolatno, a uz naše sveudilj još nesredjene prilike bit će sve to desolatnije. Pa i kad se te prilike jednom srede, naše selo ne će naprijed, dok uredjenja svojih lokalnih prilika ne uzme u svoje ruke, dok se ne oživotvore kakvi-takvi seoski »parlamenti«.) XVI. 245—251,

Servus: XII. 345—346,

»Seznam pověr a zvyklosti pohanských z VIII. věku« (Dr Čeněk Zíbrt): — I. 299,

Sibir: — ili Sibirija IV. 24—26,

Sila: — II. 132, Od kad ima svieta, narodi se najviše tuže na silu, što ju čine vlade i vladari V. 82, »Sila i množina najveće je zlo onda. kad se diže proti državnoj vlasti, t. j. proti oblasti« V. 131, sila proti ustavnosti VII. 124, sila i vladari VII 139, tisućgodišnja carska sila, po božjoj milosti« VII. 148, sila i red (silovita vlada) VIII. 96—97, državna sila (po novoj gospodskoj politici) IX. 198, činovnička sila (i Tomašić) A. R.: »Činovničku silu svi dobro poznamo. Ona kod nas u Hrvatskoj znade biti gora, nego u istoj Turskoj, te joj u narodu nitko već ne vjeruje. Pa ako se činovničtvo ipak stavlja na čelo političkoj stranci, onda svatko zna, na što računaju: na pritisak i na silu.« XII. 96—97, sila i medjunarodno pravo XIII. 84, materijalna sila u današnjem družtvu XVI. 56—57, sila kao »uzor« [Rim] XVIII. 8,

Silnici: — vladari VII. 139, silnik — razbojnik (što mi danas kažemo velikaš, baron); silnici i prisega VII. 141, kako silnik umije biti liberalan (»i on može dopustiti svima slobodu mišljenja, samo traži, da se to slobodno mišljenje s njegovom voljom slaže«) XIV. 219,

Silovita vlada: kada silovita vlada može i sveobće izborno pravo okrenuti proti narodu VII. 101, kako nastaje VIII. 96—97, treba ju kao i svaki nered odstraniti VIII. 97,

Simbolizam: (ruski) »književna glupost« (A. R.) XVII. 143—144,

Sin Neba: XI. 22—26,

Sinteza: — i analiza I. 263,

Siromaštvo: siromasi i gulenje II. 22—25, sirotinja i krivica II. 49—52,

siromasi (fukara) II. 58, (»siromaštvo naše jede soldate«) II. 76, siromaštvo i rad (žene) II. 94, (luksus!) II. 124, sirotinja-radnik II. 159, siromak seljak (i rimske knjige) II. 184, tko se obogaćuje našom sirotinjom II. 301, siromasi židovi! II. 341, Čuvajmo i kupimo svoju sirotinju. II. 360, siromaštvo i A. R. (ja ne vjerujem, da mi zato niesmo slobodni, što smo siromašni) III. 98, neimaština (pauperizam) III. 122, (bogati i) siromašni narodi III. 224—226, (»Dom«) III. 262, sirotinja u dugu (Od dužne sirotinje nikomu hasne) IV. 68, što više sirotinje, to veći bogataši! (one stotine i stotine radnikâ, koji se dan današnji bune po svietu, jer nemaju kore kruha ni sami, a kamo li za svoju djecu, — oni osjećaju i ćute ne samo u pameti, nego u cieloj duši i u cielom tielu, — oni osjećaju, što je to milijun i milijarda!) IV. 113, sirotinje je uviek bilo, (sirotinje će uviek biti, — ali ovako nije nikad bilo, — to nas uči poviest, ovako ne smije dalje biti, — to nas uči razum i — pravica) IV. 115, siromaštvo i jal IV. 201—202, sirotinja i »bogataši« IV. 273—276, sirotinja bez doma i obrana domovine IV. 354—355, siromah je svagda i svagdje rob, gdjegod ljudi nemaju duše, pa ništa ne drže do zakona V. 204, siromah i gladan čovjek — to je gotov socijalist V. 338, kad već dodje siromaštvo, onda se vidi, da industrija »globi« IX. 44, sirotinja i nečistoća (A. R. »i meni (je) težka bila i ona i njezina nečistoća. Za to sam ju i zapamtio.«) XI. 64—67, siromasi i milostinja (»sramežljivi siromasi«, koje bi čovjek darivao onako »za šalu« i »u igri«, — doista nisu nikakvi siromasi, nego družtveni nametnici«) XI. 116, — A. R.: »Od kuda mišljenje, da je sramota, ako je rodoljub-političar siromah?« XII. 85—86, seljačka sirotinja i zajam XII. 120—121, sirotinja i skupoća XII. 246—250, sirotinja i gospodska pomoć (»Dječji dan«) XVIII. 123,

»Sisački Glas«: — i A. i St. Radić VI. 206—207, VI. 286, VI. 316,

Sisak: II. 38—39,

Sistem: sistematsko naučanje (i »Dom«) III. 212, sistem (sustav) u znanju i u znanosti IV. 109, — (liepa je i korisna stvar) XIII. 32,

Sitni rad: — IX. 148—149, »sitni rad« i velika politika (A. R.: »sitni rad ne smeta velikim ciljevima, na koje se dakako ne smije nikada zaboraviti«) XI. 87—90,

»S iztoka dolazi svietlo«: »Ex oriente lux« (A. R. »da „s iztoka dolazi svjetlo" — »to i nije istina« IX. 158,

»Sjedež: (bogataši) koji žive samo od kapitala, oni su svoj stalež (ili bolje: oni su svoj »sjedež«, jer oni malo stoje, nego više sjede) III. 332,

Sjedinjene Države: — to je stvorio narod, pa zato tamo i vlada sloboda, a i sreća, za kojom i naš sviet bježi VI. 264,

»Sjemenište«: — »crna škola« XII. 255—257,

Skandali: »Današnji škandali i nepodobštine po evropskim saborima dodijavaju već i svakome, no nestat ih ne će, dok u sabore ne dodju

mirni i ozbiljni ljudi, kojima nije do toga, da proslave svoju osobu.« VIII. 87,

Skot: — (i »novac, blago«) od kotiti, kotac itd. I. 185—186,

Skripta: (Zar su ona skripta kadra čovjeku dati naobrazbu?) XII. 349,

»Skřitek v lidovém podáni staro-českém« (Dr Č. Zibrt): — I. 300—301,

Skupoća: (Je li skupoća dobro ili zlo?, Što je skupo? Kako se države brane od skupoće?, Umjetna skupoća, Pravi uzrok skupoći) »najveći i pravi uzrok današnjoj sve toj većoj skupoći to, što se danas svuda po pogospodnjenom ili civiliziranom svietu mnogo više troši nego što se priradjuje.« . . . »A kamo to vodi i kako će se svršiti, to još nitko ne zna« XII. 246—250, skupoća novca (i jest gotovo uviek umjetna skupoća) XII. 257—261,

Skupštine: seljačka skupština (— ciganski vašar) III. 209—210, županijska i občinska skupština i seljaci III. 336—337, sobranje III. 425, županijske skupštine — mali sabori V. 54—56, (Dogovor je uviek dobra stvar. A dok su ovakvi izbori, sabori i vlade, dotle su skupštine vrlo dobra stvar: neka se vidi, da narod nije zadovoljan) V. 79, Bez dogovorâ, bez skupštinâ — ništa! V. 252, skupština i A. R.: »Njekoji misle, da skupština nije dobra, ako na njoj nema toliko svieta, da jedan na drugom jaše, da se ne možeš ni maknuti. To nije dobro. Gdje je velika stiska i galama, tu se dobro ni ne čuje, a ljudi dobro ni ne paze i ne mogu paziti. Bolje je zato, da bude manje svieta, da svatko uzmogne zgodno stati, ili još bolje sjesti i mirno do kraja slušati. Najbolje bi bilo prije velike skupštine držati više malih dogovora, na koje bi došli samo pozvani ljudi.« V. 302, narodne skupštine (u banskoj Hrvatskoj) V. 318, »skupština« nekoć u zadruzi VII. 61, velike pučke skupštine (u koju se svrhu mogu sazivati) VII. 63, glavna (»poslanička« a ne »pozvanička«) skupština H. P. S. S. VII. 68, županijske skupštine VII. 87, velika narodna skupština (konstituanta) SHS VII. 171, narodne skupštine po svietu i »čovječja« prava VIII. 31, političke skupštine i seljačtvo (H. P. S. S.) IX. 101—104, narodne skupštine za Khuena X. 14, preuredjenje županijskih skupština X. 51—55, javna skupština (rezolucionaša) u Zagrebu X. 90—92, javne skupštine po Hrvatskoj X. 93—94, treća glavna godišnja skupština H. P. S. S. X. 101—104, kakove su koalicionaške, starčevićanske i furtimaške skupštine i sastanci XI. 227—228, občinska skupština XI. 260, skupština — naši seoski parlamenti [»spravišće« — parlamenat — »kirvaj«] XVI. 245—251, skupština HPSS u Čazmi (A. R.) XVIII. 94—98, — u Dugom Selu XVIII. 274—275,

Slabost: prva slabost Hrvata (što su bez industrije, a ne drže ništa do poljodjelstva) VIII. 13,

Slagari: slagari i seljačka tiskara XII. 173,

Slava: — i A. R.: »Nama je manje do slave, a više do stvari, kaka jest, pa bila nam na ponos, ili na sramotu; nama je manje do svijeta, a više do nas samih.« I. 234, slava i čast (ali najveća seljačkoj ruci) III. 17, narodna slava III. 364—365, pomućena slava III. 371—382, slava

povjesti VI. 208—212, »slavna naša prošlost« VI. 234—235, slava u politici (»slavna« ili imperijalistička politika) VI. 268—269, želja za političkom »slavom« (kriva našoj nevolji) VI. 298—299, slava careva i kraljeva (za gospodu i za seljački narod) XI. 18—19, smisao za slavu kod gospode i kod naroda XII. 87, slava krstnoga imena [pravoslavni naš narod] XVI. 37, kosmopolitska slava XVI. 94, slava [krivica i robstvo!] XVIII. 8, luda ideja o slavnoj prošlosti XVIII. 9,

Slaveni: — Slovjeni i Nijemci (i Litavci) I. 245, II. 86, dunavski Slovjeni II. 103, Slovjeni srce II. 133, domovina i seoba Slovjena II. 163, sveti slovienski apostoli III. 3—5, »sveslovienstvo« (panslavizam) III. 61, što sve Niemci izmišljaju na Sloviene III. 67, Niemci i Slovjeni (težko živu pod jednom kapom) III. 144, kongres slovienskih novinara III. 159, katolici Slovjeni i Beč IV. 130, Kako su jaki Slovjeni IV. 140—141, (Drugo su Slovjeni, a drugo Slovenci) IV. 267—268, Slovjeni i Hrvati (da za nas Hrvate svi skupa Slovjeni manje mare, nego mi za njih, — to je takodjer istina) IV. 363, »slavenska solidarnost« V. 140—141, Slaveni i nesloga VI. 5, Slaveni i Talijani pod Bečom VI. 95, Slaveni: hrvatski naravni saveznici (Slaveni i H. P. S. S.) VII. 27—31, Slaveni (ili točnije Sloveni) u slavenskom bratinstvu VII. 106—112, Slaveni i carizam VII. 139—140, i panslavizam (»Na Slavene se više ne će moći dizati paklenska upravo hajka — samo iz straha pred silnim ruskim carstvom i panslavizmom: narodi će se sporazumievati, a ne će ih carevi goniti na klaonicu.«) VII. 143, Slaveni i Austrija VII. 180, (»Slaveni nisu prijatelji ni Niemcima ni Magjarima od starine . . . Nesmisao je . . . i pomisliti, da bi medju Slavenima i na čas mogla prevladati takva politika, koja bi bila za Niemce; to bi se moglo dogoditi samo onda, kad bi Slaveni zaboravili svu svoju prošlost i sve, što su naučili od prvih svojih pjesnika i učenjaka.«) VII. 187, VIII. 8, VIII. 123, Slaveni gledaju na život i na ljude drugačije (nego na Zapadu) IX. 12, nesloga medju Slovenima (»slavenska nesloga«) XI. 61, Slaveni medju sobom rod, rodbina, pa htio tko ili ne htio XI. 121—127, Slaveni i Hrvati (»Što su Slaveni učinili za Hrvate?«) XI. 139—141, »mi Slaveni imamo još savjest, imamo Boga i dušu. A Bog i duša je vječna, — mi propasti ne ćemo nikako, pa ni u maloj ni u velikoj Austriji!« XII. 234, XIII. 91—93, (»Slaveni su medju sobom po jeziku (govoru), narodnom životu i mišljenju tako blizu, kako nisu ni sami svi Niemci, pa nije moguće, da ova srodnost ne bi s vremenom donesla i ploda. A nesporazumaka i nesreće ima i medju rodjenom braćom«) XIII. 91—93, Slaveni i Grci (u filozofiji) XIV. 134, (»Rusija i Slaveni«) XVI. 216—220, slavenski gosti u Hrvatskoj XVIII. 139—142, (Austrija) XVIII. 164—166,

Slavenofili: ruski slavenofili i gledanje na narod I. 191, — »slovjenoljubci« ili »slovjenoljubitelji« IV. 363, slavenofili — slavjanoljubci i »zapadniki« V. 373, XVI. 158—162,

Slavenofilstvo: (A. Sirotinin i A. R.) XVI. 216—220, (plod Herderovih djela?) XVII. 165,

Slavenska knjižara: — u Zagrebu i »seoske knjižnice« XII. 297—299,

Slavenska misao: (solidarnost, »uzajamnost«) — to je tobože bezumlje. Mi toga ne uvidjamo. XI. 122, XIII. 92, slavenska ideja XVI. 158—162, XVI. 218, slavenska misao i Hrvati (izpunila je kod nas veliki zadatak) XVII. V,

»Slavenska monarkija«: XVIII. 173,

Slavenski narodi: — pjesnička bujnost XVI. 17, dio slavenskih naroda i kršćanstvo XVI. 191, studij slavenskih naroda i Hrvati (A. R.) XVII. V.—IX.

Slavensko bratinstvo: — peti temelj seljačkoj stranci VII. 106—112, XI. 139, XI. 148,

Slavenstvo: — i slavenski mislioci u programu seljačke stranke (A. R.: »priznajemo, da će o tom trebati još dosta razmišljati i učiti, da se narodu uzmogne ta stvar jasnije kazati. Ovo je sad za nevolju, a svaki je program kratak. Držimo ipak, da nas je u glavnoj stvari razumjela i inteligencija i narod: ne ćemo tudjinskih zakona i uredaba, koje nama nisu po srcu«) IX. 107, slavenstvo i pučka politika IX. 212—214, X. 214—215, XI. 60—64, (rusko i austrijsko slavenstvo) i prigovori slavenstvu A. R.: »jedni su samo za Rusiju (i za Srbiju), a proti carevini, drugi za carevinu austrijsku (i za Poljake), ali nisu proti Rusiji, Jedva treba posebice reći, da smo mi s ovima drugima.« XI. 121—127, XI. 139—141, slavenstvo — »slovinstvo« prvoga hrvatskoga preporoda (Marulićevo svjedočanstvo) A. R.: »renesansa na hrvatskom zemljištu ujedno i u prvom redu narodni preporod, u kojem se je protiv uskrsloga grčko-rimskoga svijeta stvorila zamisao posebnoga slovinskoga svijeta, s posebnim, svojim idealima. Medju stvoritelje i poklonike toga svijeta spada evo i naš prvak u književnosti, Marulić. Da »slovinstvo« i »slovinski« nije prosti naziv jezika, ili naroda kakvoga, to najbolje dokazuje Marulić, koji vrlo dobro znade, da je Hrvat i da je njegov jezik hrvatski. Ali kad se pita za kulturu i ideale njezine, kad se radi o vezama sa svijetom, tu je hrvatstvo prema ostalomu — u misli, u tradicijama i u kulturi ujedinjenomu svijetu — preneznatno, tu je ono samo grana idealnoga svijeta slovinskoga. I da u Marulića do ovoga svjedočanstva: da se je on u ono doba kao Hrvat osjećao duhovnim sinom slovjenstva, — da sve ostalo ništa ne vrijedi i da je »zastarjelo«, — ovo svjedočanstvo nije zastarjelo, ono će biti moderno, dok nas bude Hrvatâ, dok bude Slovjenâ. XVI. 94, slavenstvo i Hrvati XVI. 95—97, XVI. 113—114, XVI. 158—162, (»kad slavenstvo prestane zagrijavati i očaravati čitave narodne slojeve, osobito istaknute prvake, možda će ga i vlade prestati izrabljivati...«) XVI. 216—220, XVIII. 139—142, »austrijsko slavenstvo« XVIII. 173, što smo žrtvovali za slavenstvo? XVIII. 226, XVIII. 300,

Slavistika: (Jagić) XIV. 130, slavisti (komoditet i sugestija) XIV. 233,

Slavonija: II. 7—8, Slavonija i Reljković (i A. R.!) II. 186—187, Slavonija prije 200 godina III. 47—48, Slavonija, Slavonci i — madžaroni III. 400—403, slavonska seljanka (snaša) — kakova je (»već i vrabci na krovu pjevaju pjesmu: da su žene krive, što su se stare kuće podielile i raztrgale«) IV. 101, »Slavonija« i Magjari XII. 123—124,

Slavoserbština: — i hypermoderno crétinstvo XIV. 28,

Slavosrbi: — (i A. R.) II. 367, IV. 45, V. 362—364, (A. R.: »Što mi drugi znamo za »slavoserbe«, to smo samo od starčevićanaca naučili. Malo smo naučili, to je istina«...) VI. 44, slavosrbi (su ipak naši, kao i — starčevićanci A. R.) VI. 223, XI. 178, (navukli na se kožu starčevićansku XVI. 231—235, »slavosrbi« i »stekliši« XII. 112—113,

Slikarstvo: — i narod (vez!) III. 394,

Sljeparija: politika bez naroda = sljeparija IX. 65, IX. 68, drzovita sljeparija novih magjarona (»Ovako bezočno, mislim, još nije nitko govorio u lice hrvatskom narodu«) IX. 160—162, sljeparija Magjara s »magjarskim kraljem« i »cesarom« IX. 170, gospodska sljeparija (tobožnji strah pred bunom) — jedino strašilo proti seljačkoj stranci X. 70—72, Frankove sljeparije X. 138—140, sljeparija s državnom samostalnošću XI. 102, Frankova sljeparija (gešeft) XI. 135, (liečnici i odvjetnici) XII. 289, dvoje poštenje XVIII. 99, pod imenom starčevićanstva XVIII. 241—242,

Sloboda: naša današnja sloboda II. 35, sloboda i »Osman« II. 53, sloboda tiska bez seljaka II. 71—72, slobodan glas II. 100, (A. R.: »Neka vam ne bude ni žao ni težko i pretrpjeti štogod za svoju pravicu i slobodu, jer jedan put mora doći do pravice i slobode, a djeca će vaša, unuci i praunuci će vam grob ljubiti, ako im ostavite veću pravicu i slobodu, nego što ju vi imate.«) II. 271, (»I ja mislim — a možda se i varam — da nikad nije na svietu bilo toliko robstva i sužanjstva svakakvoga, koliko ga je baš danas. To se vidi baš po tom, što sviet toliko uzdiše za slobodom, — jer čovjek uzdiše za onim, čega nema.«) II. 305, sloboda ima jednu veliku veliku neprijateljicu i dušmanicu, a to je glupost, tupa pamet ili bedastoća II. 308, Pa i to je sloboda, — kad te slobodno biju! II. 344, što manje ima slobode, — to je čovjek čovjeku veća krvopija II. 372, sloboda i »naši« mladi (i stari) III. 11, borba za slobodu (rodila se u rimskoj crkvi) III. 75, »slobodnjaci« (»liberalci«) III. 75, III. 91—94, u slobodi narod (ima obično samo liberalnu i konservativnu stranku) III. 93, Može li se sloboda kupiti zlatom? III. 97—100, Nitko ne zaslužuje slobodu, ako ne zna sâm sebe vladati i sebi gospodariti III. 113, nema prosvjete bez slobode III. 256, »ženska sloboda« III. 280, sloboda rieči: »Bolje bi bilo, kad bi se smjelo sve otvoreno reći. Bilo bi manje srditosti i žučljivosti, a više volje za narodni râd, više poštovanja, pa i ljubavi, bez koje nema narodu sreće« IV. 60—61, američki boj za slobodu IV. 108—109, stara sloboda IV. 179, sloboda rieči (i policija) IV. 189, (sloboda domovine i sloboda naroda) IV. 203, (liberalizam, na koji sirotinja radnička toliko viče). IV. 260, sloboda i strah (A. R.: »Čovjek treba da se boji samo onoga, koga poštuje, — i to je strah, strah božji; a ako se tko boji njekoga, koga mrzi i prezire, — to je robski strah«) V. 54, seljačka sloboda u Ruskoj V. 76—77, ustavna sloboda (prije nezavisnosti domovine!) V.

212—215, dva načina, kako se danas narodu daje sloboda: sve po malo po paragrafu, i svima na jedan put po duši. (Ovaj drugi način — to je naš slovjenski način, a to je i ljudski način.) V. 220, »gospodarska sloboda« V. 228—231, današnja »blažena sloboda« (liberalizam) V. 241—244, ljudi, koji su za slobodu, oni su za decentralizaciju, V. 279, občinska sloboda V. 312—315, sloboda kao robstvo (velika »sloboda«, o kojoj su liberalci toliko propoviedali) V. 339, sloboda i rad (Sloboda se čovječja najviše očituje baš u radu) VI. 68, sloboda i A. R. VI. 131, sloboda molitve VI. 192, sloboda i vjera (Crkva) VI. 215, sloboda u »slobodnim« gradovima (i »guli baroni«) VI. 231, sloboda i sabori (A. R.) VI. 236, politička sloboda u Austriji i Ugarskoj A. R.: »Mi otvoreno kažemo: Ako nam je birati izmedju podpune samostalne i slobodne Magjarske, — mi volimo nad sobom najcentralističniju evropsku vladu, i to zato, jer poznamo magjarsku slobodu, a poznamo i Evropu« VII. 195, današnja »sloboda« — oberobsjena (»Kako je sviet poludio za onom »civilizacijom« tako je poludio i za »slobodom«. Sve danas više i piše: »sloboda, sloboda, sloboda!«, a sve se tuži, da nema slobode. I nema je. A nema je zato, što »civilizirani« sviet drži to za slobodu: imati slobodu drugoga daviti. A to nije sloboda. Slobode nema bez pravice.«) VIII. 14, sloboda i narod IX. 15—16, Sloboda svim narodima u Ugarskoj: Hrvatima i Srbima, Slovacima, Rumunima i Sasima (Niemcima) IX. 87—88, sloboda = volja A. R.: »Prava sloboda — to je ono, kad je čovjeku na volju i po volji... I ne može se poreći — ovakva volja — to je život. To je pravi život. »Sad ja vidim, da po volji živim.« — ... No takav život bez osnove i bez računa nema uspjeha« IX. 97—99, sloboda po (staroj i) novoj gospodskoj politici IX. 200, Sloboda bez prava i pravice — to je zlo, a nije dobro. (U liberalnim zakonima sloboda nad svako pravo) IX. 200—201, »Sloboda domovine« (»Sloboda domovine« — to je tako visoka misao, do koje se može dići samo podpuno osviešćen čovjek, koji već sve ima i kao čovjek, i kao državljanin i kao član družtva, a ne može se do nje dići čovjek, koji je u strahu i panduru, koji još mirno podnosi krivice, nepoštivanje i t. d. To je tako naravski, da nam je gotovo žao, što smo to morali razlagati. Iz toga je ujedno jasno, što ćemo najprije: najprije raditi u narodu u seljačtvu, i to onako, kako smo do sada radili.«) X. 225, sloboda u Evropi i u Kitaju XI. 22—26, sloboda domovine (kako se za nju radi i ne radi) XI. 92—94, »domaća sloboda priprava i uvjet za borbu proti tudjinskomu jarmu« XII. 126—127, sloboda novina XII. 249, sloboda u Niederlandskoj XIII. 90, sloboda vjere i »bruka« u Bosni (A. R.: »Ta neka ide, tko kamo hoće«) XIII. 106—107, individualna sloboda u umjetničkom stvaranju i — institucije XIV. 72—73, »za slobodu« (Ta je firma u nas, recimo otvoreno, i pravom i nepravom, ali svakako na zlu glasu) XIV. 79—80, sloboda mišljenja XIV. 219, sloboda naroda i znanstveno iztraživanje XVI. 17, politička i vjerska sloboda — to je razlika XVIII. 75, sloboda u H. P. S. S., XVIII. 175,

Slobodna Hrvatska: »Dajmo u slobodi i u pravu živjeti seljaku, pa će

živjeti i slobodna Hrvatska i njezina prava! To je bila politika seljačke stranke.« XII. 243,

Slobodna škola političkih znanosti: — u Parizu (A. R.: o Stjepanu Radiću) XVIII. 362—366,

»Slobodni mislioci«: — i podjarivanje protiv njih (bez istinskog i razložnog dokazivanja) XIII. 75—77,

Slobodni zidari: — ili framasoni i A. R. (: » .. je li baš sve to istina o tim framasonima, ja zdravim svojim (hvala Bogu) razumom ne mogu prosuditi, premda sam dosta tražio i po knjigama. No ako je ikad itko došao na misao, da složi ovakvo prokleto i nedostojno tajno družtvo, — krivi su tomu najviše oni, pred kojima moraš drhtati, ako hoćeš da kažeš istinu i da se potužiš na zlo.«) IV. 381, (Vrhovac) XI. 158, XVIII. 74—75,

Slobodnjaci: pravi »slobodnjaci« (oko Gaja) »kod njih se još ne vidi nikakva mržnja na »popove«, oni još ne mare za te petljanije, oni još ne znaju za njekakvo posebno pobratimstvo sa židovima III. 120, kakvi su tî slobodnjaci ili liberalci III. 325—328, (framasoni) IV. 381, (i »treći stalež«) VI. 3, prvi naši slobodnjaci XV. 144—149,

Slobodoumnost: — V. 339,

Sloga: — Hrvata II. 20, Bilo kako težko složiti narod, on se mora složiti, kad voda dodje do grla II. 217, narod želi slogu II. 382, Složni mogu biti samo oni ljudi, koji jedno misle, jedno hoće III. 41, (pravi hrvatski narod — sloga sela i grada) III. 84, sloga medju zagrebačkom gospodom III. 148—153, (bez vjere nema sloge) III. 156—157, sloga hrvatskih stranaka III. 179, stara i nova sloga (Za staru slogu bilo je dosta pošteno srce, a za novu današnju organizaciju treba nješto više pameti i razbora, ali ni od nje ne će biti ništa bez poštenja) III. 226, sloga »pravaša« i »obzoraša« IV. 14, sveta sloga IV. 43, sloga seljaka i gospode (»Svaki za sebe«) IV. 340, sloga naroda i sloga gospode V. 20—23, sloga radnika (zidara) i sloga seljaka (ako je itko stvoren za slogu, to je seljak stvoren za nju) V. 129—131, narodna sloga (i stranačka disciplina) V. 225—228, sloga u hrvatskoj politici (obzoraši i pravaši): »ima ljudi, koji u ovoj očitoj stvari ne vide, tko ne će sloge. Ovima je dosta, ako njetko samo da hoće slogu; a što taj isti radi sve dalje kao i do sada, to ih ne smeta. Pa hvala Bogu.« V. 298—300, (Ljude mogu u slozi držati tri stvari: ljubav, strah i misao. Ova je treća najjača, misao). VI. 7, sloga svih Mongola VI. 92, kako može doći do sloge medju hrvatskom gospodom VI. 304, seljačka i gospodska sloga VII. 112—117, sloga Hrvata (stranaka) i seljačka stranka »Od kad se kod nas samo govori o slozi, ništa se ne radi.. Složiti se dakle sa starim našim strankama — to ne znači drugo, nego prestati raditi« IX. 73, za narodnu slogu (A. R.: Ako je domovina u pogibelji, onda treba da složno ustanu na obranu svi domoljubi; a valjda je prošlo ono vrieme, kad su stranke narodu mogle govoriti, da su svi domoljubi samo u ovoj ili onoj stranci. Ako pak domovina nije u pogibelji, ili ako smo još tako stranački zaslijepljeni, te svaki

samo sebe i svoje ljude drži za domoljube, a sve druge za izdajice, koji ne mogu i ne smiju sudjelovati u nijednom domoljubnom poslu, — onda nemojmo govoriti o nikakvoj općoj narodnoj slozi, nego neka svaka stranka radi i kod budućih izbora po svojem stranačkom programu, domoljublju i ukusu. A raditi stranački, narod pak zavaravati narodnom slogom — nije pošteno, i toga nam je već dosta.«) IX. 88—90, sloga Hrvata i Srba u magjaronskoj politici (»Prava dika bila bi onda, kad bi se i Hrvati i Srbi u Hrvatskoj složili za slobodnu hrvatsku državu. Ovo je Srbima do sada težko i izgovoriti«) IX. 146, sloga i seljak X. 104, na kojem se temelju slažu naša gospoda XI. 56—60, sloga hrvatskih stranaka (— prieka potreba) XI. 84, sloga gospode (gospodskih stranaka) XI. 262—264, »obća pravaška sloga« XII. 99—103, sloga katoličkih svećenika sa židovima XII. 127—131, (A. R.: »Istina je i to, da mi je milija sloga s kršćanima, pa i ne bili katolici, dok je g. kapelanu milija sloga sa židovima, nego s kršćanima«) ... XII. 132, »... da smo složni — već bi davno bili svoji i slobodni. Da su zastupnici u hrvatskom saboru složni (na pr. »za prelom«) — sve bi bilo drugačije. Je li tako? — Na žalost — nije« XII. 215, gospodska sloga (gospodskih stranaka) i seljačka sloga »Pozdravljamo dakle radostno gospodsku slogu, ali tri put odlučnije pozivamo sav seljački narod na seljačku slogu.« XII. 241—244, (mixtum kompositum) XIII. 87,

Slovaci: — slovački kotlokrpi II. 54, II. 86, Slavaci i Madžari (»narodnostni zakon«) IV. 158—159, VII. 188, Slovaci i Slovenci VI. 268, V. 326—327, Slovaci i Česi »su zapravo jedan narod« (Čehoslaveni) VII. 107, Slovaci i Rusi VII. 143, (Masarik i Seton Watson) XII. 11, XII. 234, (Slovak — u Hrvatskoj tudjinac!) XVIII. 337,

»Slovansky prechled«: XVI. 72, — »Slavjanska Izvjestija« XVI. 102,

Slovenci: — (Kranjci) II. 86, II. 245—248, Slovenci i Srbi (Slovenci su, kako smo čuli, jedne misli s Hrvati, ali Srbi su na stran II. 248, novčarstvo kod Slovenaca III. 177, Slovenci i Hrvati III. 276, sveučilište u Ljubljani III. 373—374, IV. 111, (naprednjaci i klerikalci) IV. 186—187, Slovenci i Slovaci IV. 268, Slovenci [što su] Hrvatima — straža pred Niemcem V. 91, Slovinci ili Slovenci V. 328, Slovenci pomogli, da je tobožnja »Velika Hrvatska« (s Bosnom Dalmacijom) u »okviru« — pokopana (»Jugoslavenska deklaracija«) VII. 161, ... od Triglava (... i tamo su naši!) VIII. 101, Slovenci i reformacija XI. 47—48, Slovenci i Hrvati (1848.) XI. 139, (klerikalci i liberalci) XI. 173, Slovenci i Aškerc XII. 261—262, Slovenci i Hrvati (»planinski Hrvati« i »dolenjski Slovenci«) XIV. 141—143, XIV. 209, Slovenci i Hrvati (pravopis i »zagrebačka škola«) XV. 54—58,

Slovenska Ljudska Stranka: — i seljačka stranka (»Stvorimo u Hrvatskoj ono, što je Slovenska Ljudska Stranka«) XI. 165—167, S. Lj. S. i seljačka stranka (i liberalci) XI. 204—207, XVIII. 241—243,

»Slovenska Matica«: XIV. 142, XIV. 193,

»Slovenske Pohl'ady«: — I. 269—270,

»Slovo«: — literarne debate XIV. 267,

Služba: državna služba i narod IV. 83—84, služba i plaća (ispiti) IV. 171—172, službenici za plaću (i pazitelji, koji su narod »držali za vrat«) V. 365, služba gospodskoj djeci u Rimljana VI. 18, služba i korupcija od službenika VI. 59—60, služba i A. R. VI. 225—227, sudačka služba — to je sveta služba VII. 50—51, služba i gospoda (Ako izgube službu, onda im se dogadja prema onoj: kopati ne znam, prositi me je sram) VII. 53, služba, koju je narod dao po zakonu poglavarima, da imaju pravo zapoviedati VIII. 82—83,

Smrt: (A. R.: »Umiru pojedinci, a život narodni dalje teče noseći sa sobom dakako i boli onih, „što na ovom kraju za milima plačuć zaostaju". A tako smrt shvata i narod. Ja barem ne znam za drugačije narodno, sentimentalno shvatanje smrti.«) I. 55—57, smrt i Sokrat III. 1, (tama. mrak — to je smrt, to je mrak u glavi, — ona je vražja) III. 256, smrt krivičnom zakonu III. 345—346, Je li težko umrieti? IV. 26—27, smrt na selu (seosko umiranje: »Kad bi gospoda znala, kako se na selu umire, — mislim, da bi i njima život omrznuo!«) VI. 230—232, »sladko i častno za domovinu umrieti« VI. 116, smrt hrvatskih preporodnih ideja? XIV. 29—31, problem smrti i vječnosti (legende o »prepiranju« duše s tijelom) XV. 71—114,

Smrtna kazna: — i A. R. (»Pitate li mene, — ja sam svakako za život, a ne za smrt«) IV. 270,

Smrtnost: — (mortalitet) u svietu III. 174,

»Smrt Smail-age Čengijića«: XVI. 230—231,

»Snohačestvo«: — (»svekrovstvo«) iznimka i protiv običaja (A. R.) I. 276,

Snojava: — (hipnoza) II. 285—286,

Socijalizam: što su socijalisti (socijalizam — nauk-nenauk) II. 50—52, socijalisti i »kršćanski socijalisti« i A. R. (Ja ne vjerujem, da će socijalisti progutati sve narode) III. 49, socijalisti i »tringeld« III. 50, ima ljudi, kojima je svaka pravica socijalizam III. 250, socijalisti proti »Domu« i A. R. III. 261, »crveni« i »crni« — socijalisti (i A. R.) »i socijalist može biti dobar čovjek, kao što su i drugi ljudi« V. 49—51, socijalisti (»zajedničari«) i liberalci (»ja se bojim, da i vi bez obzira ne poletite medju socijaliste. A bojim se zato, jer ni socijalistička rieč nije zadnja: i oni će svietu dodijati, kako su mu dodijali i liberalci«) V. 241—244, braća nakon diobe zadruge — »socijalisti« V. 339, socijalisti i treći stalež VI. 4, socijalisti proti seljačkoj stranci (zašto se boje seljaka ... a morali bi se veseliti, što se i seljačtvo diže za svoju čovječju čast) VI. 108—109, socijalistima pomaže to, što je sviet sit liberalnoga gospodstva (Hoće li socijalisti nadvladati?) V. 338—340, zašto socijalistička sirotinja nije popovima ljubila ruke VI. 270—271, socijalizam i A. R.: »Socijalizam je nauka, po kojoj bi ljudi imali nastojati, da imetak bude zajednički svim drugovima (latinski socii), a pojedinac da nema nikakvoga imetka. Rodila se pak

ova misao o zajedničkom imetku radi strašne biede i siromaštva radničtva u velikim gradovima, gdje su velike fabrike i radionice (industrija), gdje tisuće i tisuće radnika, koji nemaju ništa drugo nego svoje ruke (proletarijat, proletarci), rade, a gradjanin (buržoa, francezki bourgeois), bogataš (kapitalist) bere dobitak.«) VII. 152—154, socijalisti — su ljuti protivnici militarizmu, — ali su ipak njemački socijalisti glasovali za ratne troškove VII. 153, socijalisti (i Srbi) nisu do sada pokazali, da su najbolji prijatelji hrvatskomu narodu i domovini IX. 147, socijalisti u Njemačkoj i naši »još nedavno tako ratoborni socijalisti« XII. 305—306, XVII. 149—150, kršćanski socijali i seljačka stranka XVIII. 114, XVIII. 117, hrvatski socijalisti XVIII. 116,

Socijalna demokratija: misao družtvene vlade ili misao socijalne demokratije (ovu je misao rodila za pravo misao humaniteta, odhranila ju i uzgojila protivština državnoj sili i narodnoj netrpeljivosti)) VIII. 108,

Socijalna politika: — (»neka se pita narod, što mu treba i što mu je krivo, — i onda se postarajte za njega. To će biti prava briga za narod, to će narod razumjeti! To će biti »politika«, ali ne — bez naroda, kako je to većinom bilo do sada«) IV. 180, »tko hoće, da bude ne samo domovina slobodna, nego da bude slobodan i narod, — taj hoće socijalnu politiku« IV. 203, VI. 304—305, »Pravo govoreći — svaka je politika „socijalna". „Socijalno" — to znači gospodi ono, što bi se hrvatski reklo „ljudski" (a za pravo „družtveno"), t. j. onako, kako se živi u družtvu s ljudima. No prava socijalna politika jest ona, koja sve radi na korist cielomu ljudskomu družtvu, a ne samo jednoj osobi, jednomu staležu, ili samo jednomu narodu.« (socijalne politike nema, dok jedni ne počnu tražiti, a drugi puštati i davati, što drže u rukama) VI. 304—305,

Socijalne znanosti: — (ili družtvene) — IV. 110,

»Socijalni zakoni«: (E. Demolins i A. R.) Code civil i zadružni zakon u Hrvatskoj I. 292,

Socijalno pitanje: — III. 48, socijalno pitanje »to vam nije ništa drugo, nego ovo pitanje: Zašto crna ruka mora hraniti bielu? Zašto biela ruka drži za vrat crnu ruku? A? Zašto? . . . « IV. 44, »socijalno pitanje«: Tko je gospodar čovjeku i imetku? — Kako se ima vladati čovjek s čovjekom. VIII. 26, A. R.: moj odgovor na »socijalno pitanje« (»Čovjek se uči živjeti s ljudima cieli život, a nije to — kao napraviti cipelu ili žemičku! Tako se ni zlo ni krivica, koje ima dosta u svietu, ne dade uništiti i ukloniti na jedan put i po cielom svietu, nego po malo: najprije meti pred svojim vratima, onda svagdje, gdje imaš s ljudima posla, — budi čovjek, imaj obraz i dušu, i uči drugoga, da bude čovjek. Nigdje ne zaboravi, da si čovjek i svagdje traži svoje pravo, od oblasti i gospodina, kao od susjeda i ciganina. Gdje ne možeš sâm, dogovori se sa susjedima i prijateljima, pa radite složno, — samo nemojte misliti ni govoriti, da ćete preokrenuti

svieta.«) VIII. 27, (»ono, što kod nas neki drže agrarizmom, to je nešto sasvim drugo, kako je rečeno: to je više socijalno pitanje, koje bi imalo odgovoriti na doista važna pitanja, kao što su na pr.: Koje mjesto zaprema i ima zapremati poljodjelski stalež kao pretežan i apsolutno najbrojniji u političkom i uopće javnom životu, čini li država dovoljno za taj stalež, je li dobro i nužno što se za jednostavne životne prilike toga poljodjelskoga staleža stvorio i stvara toliki sa zapada preneseni birokratski aparat, i t. d. Dakako, da su i ovo važna pitanja, ali s agrarizmom jedva imadu i koliko posla.«) XVI. 125,

Socijologija: — kako je nastala I. 15, socijologija i etnologija (dihotomija znanosti u prirodne i socijalne) A. R. i Tourvilleova osnova I. 289,

Sodoma i Gomora: — XVIII. 332—333,

Sofiste: II. 45,

Sofizam: — J. Franka XI. 78,

Sokolstvo: (istarski »Sokol«) V. 320, XVI. 155, (žena) XVI. 206, »Sokol« i »olimpijske igre« XVIII. 72,

»Sošenice«: A. R. (»sojenice«) VIII. 61,

Spaljivanje knjiga: (i složnost izmedju stare i nove gospodske politike) »Ako je stara politika palila na pr. krivovjerske knjige, to nova politika plieni i »uništuje«, dakako po posebnom zakonu, novine, pa i knjige; ako je stara politika sudila i kaznila ljude, što su drugačije mislili i drugi red htjeli, to u punoj mjeri čini i nova politika: kojagod misao ili rieč nije u »okviru zakona«, čovjek je za nju odgovoran. Zato ima danas političkih procesa, poslie kojih ljudi čame mjesece i godine po tamnicama.« IX. 199,

Spaljivanje na lomači: XII. 268,

Split: Hrvatska »opera« u Splitu III. 159—160,

Spomenici: spomenik Štrosmajeru XVIII. 248—249, XVIII. 251,

Spoznaja: ilirska spoznaja narodnoga jedinstva (bila je etična i poetična, bila je gotovo vjerska, — i zato je bila onako elementarna, onako zanosna, onako — plodna.) XVI. 115,

Sporazum: na sporazumu (na dogovoru) počiva organizacija političke stranke VII. 65, sporazum Hrvata s Magjarima i tri uvjeta A. R. »Dok je neprijatelj u domovini, s njim se ne pogadja«. VII. 198—199, sporazum Hrvata s Magjarima (prvi uvjet za to, da se u Ugarskoj dade sloboda svim narodima) IX. 87—88.

Spoznanje: — za budućnost seljačtva (A. R.: »kad čovjek dodje do spoznanja, da može sam sobom vladati, onda je spašen, onda je preporodjen, onda nema sile, koja bi množtvo ovakovih osviještenih i odlučnih ljudi mogla u njihovom nastojanju zaustaviti, jer oni onda hoće i znadu, što hoće. K tomu spoznanju . . može doći i seljak, pa, kako na svoje oči u najnovije vrieme i kod nas vidimo, već i dolazi.«) VIII. 89,

Sprave i oruđe: u narodu I. 27—28 (lovske sprave I. 27, poljodjelske sprave i oruđe I. 27, sprave za priređivanje vune, lana, konoplje I. 28, sprave za priređivanje živeža I. 28, sprave za vožnju I. 28, sprave i oruđe za izrađivanje razne građe I. 28, sitno domaće oruđe I. 28), »dati narodu poljodjelskoga orudja« (iz državnoga proračuna) XIII. 9,

»Spravišće«: — (parlamenat) XVI. 245,

Sprega: nova »koalicija« (sveza) hrvatskih stranaka (A. R.: »Mi nismo za klanje i svadju, ali nismo ni za spregu s onima, kojih mora nestati«) IX. 141—144, pravaško-naprednjačka sprega IX. 145—147,

»S puškom na Beč« — (Tuškan) XI. 9, XI. 57, XI. 88, XI. 130, XI. 232—234, XII. 41—42, XII. 47, »Mi ... ne idemo s puškom na Beč, i to za ničiju volju (a na našu nesreću)« XIII. 176, XIII. 181,

Sram: gdje nema srama, nema ni poštenja (gdje nema poštenja, nema ni srama) III. 246,

Sramota: »nemaju eksistencije« — najedamput sramota! (Radići) XVIII. 293,

Srbi: »što si?« Srbin ili Hrvat I. 82, »Srb« I. 153, Srbi (i Bugari) u Maćedoniji I. 210, srbsko svećenstvo I. 217, Serb I. 231, stari Srbi »ljudožderi« I. 237, Srbijanci i Hrvati II. 8, Srbi govore našim jezikom II. 47, II, 68, Srbi (vlasi) u Sriemu i Liki (i A. R.) II. 78, Srbi u Srbiji II. 87, »srb«-katolik II. 125, Srbi i Bugari II. 127, Srbi (»hrišćani«) II. 182, (Madžari i tužni Srbi — ljute se i lažu strašno, upravo bezumno) II. 190, Srbi trgovci II. 199—200, težak »srb« (u Čadjavici u Bosni, koji je »oderao« A. R-a) II. 201, »Srblji« i A. R. (»Moj je otac govorio samo »Srblji«, a ne »Srbi«) II. 213, srbski mladići u Cirihu i prazna vika »za narod« II. 224, Niti jednomu našemu Srbu ne bi palo na pamet, da je »srb«, da nije pravoslavne vjere, za koju oni kažu, da je »srbska« II. 248, Srbi u Ugarskoj (vojvodstvo) II. 345, Srbi i Hrvati (kakogod bilo, mi treba da na pameti držimo, da su Srbi naši, da bi mi s njima skupa mogli dosta, bez njih malo (i to, ako sami budemo ljudski složni), a protiv njih — ništa. A isto neka pamte i oni — i još više.) III. 29, Srbi svuda uzmiču pa će uzmaknuti i pred Švabom u Bosni III. 54, Srbi i »madžaroni« III. 151—153, hrvatski Srbi III. 193—194, Srbi nas drže u procjepu, jer drže s madžaronima III. 252, Srbi i Hrvati (oni bi nam prije odmogli, nego pomogli, kad bi mogli) III. 276, Srbi, pravoslavna vjera i Hrvati III. 318—319, Srblji-Crnogorci i Srblji-Šumadinci IV. 79, Srbi i Hrvati IV. 86, Srbi »Vlasi« i Hrvati IV. 122, Srbi i Bugari IV. 126, Srbi u Dalmaciji (»Svud su ti Srblji od nas na strani«) IV. 190, Srbi vole nikakvo ime nego hrvatsko — tako su proti imenu i misli hrvatskoj! IV. 222, Srbi i Hrvati (»Mi smo Srbi! Živjela Hrvatska!«) IV. 286, V. 20—21, Srbi (pravoslavni Hrvati) V. 51—54, V. 59, Srbi u Dalmaciji (»Pa si onda pomozi gô u trnju — s ovakovom braćom!«) V. 63, Srbi svuda isti! V. 80, Srbi i pismo V. 222, Srbi i »Jugoslavjani« V. 309, nemiri u Zagrebu protiv njih VI. 79, Srbi-madžaroni (Da nema

ljudi, koji kažu, da »Srbalja nema«, i da ih oni »ne priznaju«, — ne bi Srblji bili većinom madžaroni i ne bi voljeli madžarske zastave od hrvatske, pa kao od prkosa tražili posebnu srbsku zastavu.) VI. 94—95, razlika izmedju Srba i Hrvata (»Srblji-katolici i »pravoslavni Hrvati«) A. R.: »Ja mislim ovako: Valjda nema sumnje, da su njekada Hrvati bili drugo, a Srblji drugo, pa su i jedni i drugi znali, zašto su Hrvati ili zašto su Srblji. Kad ne bi bilo tako, ja ne znam, zašto bi se jedni zvali ovako, drugi onako.« VI. 107—108, pametna rieč našim Srbljima (A. R.: »ja ne razlikujem Srbalja od Hrvatâ, jer ... držim, da smo mi svoji, da nas nitko pod suncem ne može više razrediti«) VI. 249, VI. 314, Srbi u Hrvatskoj (Drugo su Srbi u Srbiji. A. R.) VII. 108—109, medju Srbima nije nalazila nikakova odziva nijedna misao — ni ilirska, ni jugoslavenska VII. 168, Srbi i batine po Hrvatima (A. R.: »mi još nismo zaboravili, da su ovako Švabe i Madžari gladili zatvorom, globom, batinama. Da niste i vi počeli ono u Rači? ...«) VII. 170, (»štogod je bolje u srbskom plemenu — a to je naše pleme — to će s vremenom naći svoj dom u tom starom kraljevstvu hrvatskom«) VIII. 15, Srbi i Hrvati (»mi smo jedan narod, ali imamo dvie države: Srbi srbsku, Hrvati hrvatsku državu. ... Hoće li se kada srbobranci i ostali Srbi pomiriti s mišlju o hrvatskoj državi, to je težko kazati. Mi držimo, da je to moguće«) IX. 106, Srbi i socijalisti u spregi sa hrvatskim strankama IX. 145—147, Srbi u Hrvatskoj i Srbi u Srbiji (saveznici Hrvatima?) IX. 154—156, Srbi u Sriemu i Hrvati X. 116—119, (Srbi u Hrvatskoj i Beč): Srbi su bili najzgodniji, da se radi njih načini smutnja (A. R.: »dobro će biti, da upozorimo i prijatelje i protivnike, da nam nikako nije na pameti, da »branimo« Srbe — onako, kako sav pošteni sviet brani na na pr. Poljake proti Niemcima ili Slovake proti Magjarima. A nije nam to na pameti poglavito zato, što su Srbi takvi ljudi, da ih vrlo često brani vlada; kao što ih je na pr. upravo mazio Khuen, — a to se inače nikada ne dogadja doista potlačenomu narodu, koji se pošteno bori za svoje dobro; drugo zato, što još nitko, tko je Srbe branio, nije od toga doživio nikakve koristi.«) X. 195—197, Srbi i Frankovi legionaši X. 210—212, Srbi i hrvatska većina u saboru X. 213, Srbi pod obtužbom XI. 26—29, obtužnica proti Srbima radi veleizdajstva XI. 29—37, Srbi — gospodari u Hrvatskoj XI. 42—44, Srbi nakon veleizdajničke parnice (A. R.: »ne će biti uništeni«) XI. 77, Srbi i katoličko svećenstvo XI. 160, XI. 163—164, Srbi i proširenje izbornoga prava u Hrvatskoj XI. 194, Srbi i Tomašić XI. 200, Srbi odlučno djeluju u hrvatskoj politici XI. 221—222, Srbi-samostalci u Hrvatskoj i Hrvati XII. 57—63, Srbi — »Srbljini« i Hrvati (jezik) XII. 264, XII. 319—320, (narod našega plemena i jezika) u Ugarskoj XIII. 100—104, (i socijalisti protiv Stj. Radića) XIII. 160—161, (i »tòrlâčki« govor) XV. 25—26, najnesrećniji u borbi za književni jezik (»rat za srpski jezik« [Daničić, 1847.]) XV. 31, Srbi i književni jezik XV. 35—36, Srbi — učitelji i uzori »Vukovoj školi« (A. R.: »Srbi doista do Vuka nijesu imali književnosti, jer kad bi ona stara književnost bila srpska, kako bi bilo moguće, da

tek Vuk udari temelj narodnoj književnosti u Srbâ?«) XV. 55, »poznato je dovoljno, da su se Srbi vazda podalje držali od svake zajednice južnih Slavena, radilo se za nju pod kojim mu drago imenom osim srbskoga« XV. 58, XVI. 19, XVI. 108—110, »Srbi svi i svuda« XVI. 114, [srbski narod u Hrvatskoj i Slavoniji[XVIII. 7—9, zagrebački napredni Srbi i seljačka stranka (srbska će gospoda biti takodjer proti našoj stranci kao i hrvatska) XVIII. 14—15, (— Hrvati) XVIII. 20—21, XVIII. 56, (»ne razumijemo Srbina, iz Hrvatske, kojemu je težko, kad mu se kaže, da je Hrvat, što i onako ne znači drugo, nego da je iz Hrvatske. Kad bi Srbi u Hrvatskoj bili jednom u ovoj stvari na čistu, spor izmedju Hrvata i Srba bio bi riešen.«) XVIII. 232—235, Srbi i naša borba proti tudjinu XVIII. 325,

Srbija: — (sve u strahu) II. 32, II. 63, srbska vlast (Bosna s kraljevinom, a Hercegovina s Crnom Gorom — od toga ne bi bilo nikakvoga dobra) II. 182, II. 227—231, župani u srbskoj zemlji i hrvatski kralj II. 229, narod u Srbiji našega plemena i jezika II. 229, srbska kraljevska kuća prostoga roda II. 239, ministri kralja Milana II. 304, kralj Milan III. 70—71, »gornja kuća« u Srbiji II. 138, srbska kraljica Draga III. 179, svinjski trgovci oslobodili narod u Srbiji, jer u čitavoj zemlji nije bilo školana čovjeka III. 215, Crni Gjorgje i Miloš Obrenović (ili Poslie 400 godina turskoga robstva — 400 milijuna duga) IV. 51—55, Karagjorgjevići i Obrenovići IV. 79—80, svaki drugi Srbljin — ministar... IV. 83, Srbija — Vječna svadja! V. 114—115, Obrenovići i Kara-Gjorgjevići (što se u Srbiji dogadja, — tiče se svih Hrvata) V. 163—165, V. 176, V. 271—272, Srbija i Bugarska V. 351—352, (Šumadija) V. 382, stara Srbija VI. 171, VI. 208—212, Srbija — »jugoslavenski Piemont« VI. 283—284, »nema Srbije velike ni male...« VII. 166, Srbija i Hrvati VII. 166, »jadna Srbija« (koliko se samo plaća za penzije tolikim ministrima) VIII. 87, (misao »velike Srbije«) X. 214—216, XI. 75—76, XIII. 81—84, (»tòrlâčki« govor) XV. 25—26, tko je stvorio samostalnu Srbiju XVI. 19, XVI. 158—160, (ustav) XVI. 247, Velika (ili kakvagod) Srbija i seljačka stranka XVIII. 208,

Srbska književnost: — sloveno-serbska književnost (A. R.: »Ja razumijem Srbina Karadžića, Srbina Daničića, što vode rat protiv sloveno-serbske književnosti. To su bili ljudi zdrave pameti, pa nijesu vidjeli smisla u jeziku, kojim nikada nije govorio nijedan narod, koji nije imao nikakvih pravilâ, a što je glavno, ni nikakve gotovo književnosti, — u jeziku, koji nije bio plod nikakve kulture, nego plod kulturnoga lutanja i nemoći.«) XV. 38,

»Srbska Rieč«: XIII. 106,

Srbska samostalna stranka: srbska samostalna stranka i seljačka politika XII. 57—63,

»Srbski književni glasnik«: — XVI. 108—110,

»Srbsko pitanje«: (Srbsko je pitanje mnogo zamašnija i važnija stvar, nego sva magjarska i austrijska politika) X. 221—222, (Srbi pod

obtužbom) XI. 29, XI. 75, (bacila je medju nas Hrvate velika gospodska politika) XI. 120—121, (Hrvati imadu mnogo prečega posla od razpravljanja »srbskoga pitanja«, koje su izmislila srbska i hrvatska gospoda) XVIII. 15, XVIII. 20—21, XVIII. 335,

Srdce: dobro i meko srce III. 76, srce slovjenskoga plemena II. 133, hrvatsko srce — Zagreb II. 158, srce seljaka (bogataša): »Ljutio sam se, mrzio ih i stid me je bilo, da ni seljak za seljaka nema srca« II. 299, mlado srce, koje se ne boji ništa i nikoga (to je najljepše na mladom čovjeku) III. 11, (ja još vjerujem u) pošteno srce hrvatskoga seljaka III. 84, srca treba za dobrotu i za šalu III. 122, srce u crievu III. 187, hrvatsko srce (ne zna mrziti nikoga osim — rodjenoga brata) III. 204, srce i misao (ona velika razlika) IV. 90,

Sreća: — u čem nije II. 132, »dao Bog sreću« II. 145—147, Srećni ljudi, koji ni ne znadu, što je lutrija II. 175, put k sreći (samo će onaj naći pravi put k svojoj sreći, koji zna, kuda su drugi bludili) III. 174, nije... istina, da samo židov »ima sreću«, nego hoće sreća i »našega čovjeka« III. 294, kolo sreće (i kolo narodâ) IV. 76—77, (čovječji duh) XII. 254, samoživa sreća [nepoznata u narodu — Konavljanima] XVI. 39, naš čovjek i opet ne može biti sretan, ako nije sretan čitav sviet XVI. 41,

Srednji viek: (Michelet i) A. R.: »s ponosom se propovijeda, da smo se oslobodili od tmine kršćanskoga srednjega vijeka! Tu se varamo. Svi mislimo, da je ono, česa radi je kršćanstvo mrženo, proklinjano i grđeno, što nas je tištilo kao mora, — da je to plod kršćanstva; a istina je samo to, da su kršćani — Rimljani i porimljanjeni „barbari" — posvetili sve gotovo, što je rimskoga ostalo. A „barbarska" naša narav, ujarmljena u to novo rimsko ropstvo, nije se — ropkinja — usudila i ne usuđuje se ustati ravno na ugnjetača, već udri po bratu, koji ti nuđa ljubav, a kriv je samo to, — što je i sâm rob.«) I. 118—121, kao da se vraćamo u »tamni« srednji viek XII. 288, srednjevjekovni (eshatološki) motivi i hrvatska književnost (A. R.) XV. 71—114, sredovječne političke tvorbe XVI. 19, (Marulić) XVI. 90—94,

Sredozemno more: primorje oko Sredozemnoga mora, — to je od starine sredina svieta II. 339,

Srieda: — (»mittvoh« i Niemci) II. 173—174, VIII. 34, VIII. 36,

Sriem: — i Franci (»Fružka gora«) II. 198, (u Sriemu — grk je isto, što i trgovac) II. 200, Sriem i seljačka stranka (»Hrvati kao najstariji i kao većina naroda u domovini imadu prvu rieč, oni su vodje. Pa neka je u kojem kraju samo deset Hrvata od stotine, oni treba da vode prvu rieč, jer samo oni mogu pravo shvatiti, pravo osjećati pravu misao i prave težnje ostaloga hrvatskoga naroda.«) X. 116—119,

Српски Етнографски Зборник: — I. 245—247,

»Srpski Rječnik« (Vuk Stefanović Karadžić): — A. R.: »Vukov Rječnik nije rječnik književnoga jezika« XV. 63,

Staleži: staležka mržnja i Michelet I. 108, stališki interesi i A. R. (sve... čuva svoje interese. Svemu tomu ja ne prigovaram, i ako mi nije po ćefu, što no je rieč.) III. 86, borba medju »staležima« III. 332—334, — »četvrti stalež« i »buržoazija« III. 351—353, sloga staležâ (»Svaki za sebe, — a svi za domovinu i složno proti neprijatelju domovine!«) IV. 340, jedini staleži u Bosni IV. 376, peti stalež (— to su seljaci) VI. 1—5, stalež = država (staat, status, état); prvi stalež (— to je bilo svećenstvo), drugi stalež (— to je bilo plemstvo), treći stalež — gradjanstvo, četvrti stalež (radničtvo) VI. 2—5, staleži prema državi VI. 216—217, staleži i njihova prava VII. 17, seljački stalež po programu seljačke stranke VII. 120, seljački stalež — seljačko pitanje VIII. 74—89, staleži i narod (»svaki onaj stalež, koji se mora boriti za koru svakdašnjega kruha, spada jednako medju narod, dotično medju puk. S gledišta gospodarske potrebe narod je dakle jedna cjelina, koja se ne smije pod nikakovom izlikom dieliti na tobože više i niže staleže.«) XI. 192, staleži i staležki propisi XII. 271—275, malo ne svi ostali staleži (mjernici, trgovci, novčari, obć. činovnici), pa i odvjetnici, »izrabiše i izrabljuju do zla boga« veliku nesreću našega naroda« XIII. 38,

»Standard (The —«: — XIII. 53—54, XIII. 117, XVI. 207, XVI. 239,

Stanovanje: stan i dom IV. 154, prvi ljudski stanovi (»židovske« jame u Žumberku) VIII. 60,

Starčevićanci (Starčevićeva stranka prava): — i »slavoserbi« (A. R.: »Što imaju, tim klimaju«) VI. 44, čisti starčevićanci i bosanska vlada (sljeparija!) VI. 60—61, čisti starčevićanci i Stjepan Radić VI. 78—79, VI. 111—112, zašto ima tako malo siedih starčevićanaca i stekliša VI. 116, stekliši VI. 126, starčevićanci su za nagodbu s Ugarskom VI. 180—189, njihovi listovi (A. R.) VI. 222—223, starčevićancima ili pravašima (i madžaronima) glavno je kraljevstvo i državno pravo, a za narod malo pitaju jedni i drugi VI. 280, starčevićanci i Starčević (njegovo ime samo kabanica, u koju se oblače, kad treba izaći pred narod) VII. 132, starčevićanci i priznanje Srba u Hrvatskoj (»Jugoslavenska deklaracija«) A. R.: »starčevićanci nisu sigurno ni mislili, a kamo li željeli, da će njihovo priznanje Srba imati takove posljedice«: »hrvatske države više nema...« VII. 163, starčevićanci slušali upute Pašića i Trumbića VII. 167, starčevićanci proti jugoslavenstvu VII. 168, IX. 75, starčevićanci i Hrvatska Pučka Seljačka Stranka IX. 101—104, IX. 130, starčevićanci: »... kažu, da se je i Starčević rodio u seljačkoj kolibici i t. d. Jest, istina je. Ali zar se nisu i toliki drugi rodili u seljačkoj kolibici, izašli iz opanaka i otišli od koza medju gospodu? Mnogo je takvih bilo, — ali je to seljačkomu svietu malo hasnilo. Nije to dosta roditi se u seljačkoj kolibici, već treba i nešto drugo.« IX. 166, (»Da su starčevićanci zbilja za narod...«) IX. 187, X. 24, najnoviji starčevićanac (barun Hellenbach) X. 48—51, starčevićanci brane Kršnjavog X. 92, (»Starčevićeva hrvatska stranka prava« i starčevićanski dokaz.) X. 126—134, razciep (razkol) Starčevićeve stranke prava (»Franku će prije ili kasnije oduzeti sav ugled pred narodom«) X. 160—162, (rasciep) »Starčevićanci, osobito frankovci, kažu i viču: Tko nije za Starčevićev program, taj nije za slobodu i ujedinjenje Hrvatske. A to nije istina. Za taj smo program svi mi Hrvati, pa ipak svi ne ćemo da budemo starčevićanci, i to s mnogo razloga.« X. 168—170, što hoće starčevićanci (i frankovci) X. 171—173, X. 199—200, XI. 50, XI. 54, (starčevićanstvo i seljačka stranka) XI. 172—173, navukli na se kožu ili krinku austrijansku XI. 231—235, starčevićanci brane koaliciju XI. 257—260, što kane? (i koalicija) XII. 35—40, (i žrtve za novine) XII. 84—88, XII. 124, starčevićanci na vladi (u Koprivnici) »takvi su Hrvati starčevićanci: bore se tobože za slobodu proti Magjaru, a ne dadu je bratu! Pa tko bi im vjerovao, da se bore za slobodu?« XII. 140—142, (25 × 25 = — 1) A. R. »Nas u svoj toj sramoti i rugobi, nedostojnoj ozbiljnih ljudi, slabo tješi to, da su za 25 godina od 25 zastupnika došli na 24. Bude li hrvatski narod i daljih 25 godina tako slabo pri sviesti, imat ćemo još i za 100 godina 20 starčevićanaca u saboru. No Bog će nas toga valjda osloboditi.« XI. 150—152, XI. 161, starčevićanci, demonstracije i novi izbori XII. 228—231, (u koaliciji sa hrvatsko-srbskom koalicijom) XII. 235—238, (i madžaronsko-srbska koalicija) XIII. 59, (komesarijat) XIII. 126—130, (i seljačka stranka) XIII. 130—133, starčevićanci i madjaroni XIII. 136—140, o poljodjelskom, narodnom gospodarstvu (seljačka banka) XIII. 140—142, (u čemu su se promienili) XIII. 142—148, (Zrinski i Frankopani) XIII. 164—165, starčevićanstvo XIII. 174—176, (carevina) XIII. 180—182, XIII. 193, XVIII. 12, XVIII. 53—54, (— za Srbina) XVIII. 77—78, XVIII. 80—84, (»Seljak! Seljak! Seljak!«) XVIII. 88—89, što drže do seljaka XVIII. 273—274, starčevićanci i prosvjeta (A. R.: »Budimo dakle zadovoljni, što ne preziru prosvjete veleći, da nam ni sva prosvjeta ne koristi, dok stoji — nagodba...«) XVIII. 300, (starčevićanstvo i mgjaronstvo) XVIII. 320—321, (o Hrvatskoj) XVIII. 321, (Austrija) XVIII. 329—330,

»Starčevićev dom«: — XVIII. 124—125, (A. R.: »Frank u dom — Hrvati iz doma u Ameriku«) XVIII. 144—145,

Stare pravice: — (gospoda i narod) »kakva je to bila stara sloboda i stare pravice, to su znala samo gospoda, jer su samo gospoda mogla doći do starih pisama, u kojima su te pravice popisane; neuki se je narod koji put pobunio proti tudjincu, kad mu je oteo pravice; ali je poslie na te pravice zaboravio i na zlo se priučio.« IV. 180,

Stargard: VIII. 61, Stargard [Belgard, Stolp, Konitz, Kulmbach (Hum —)] itd.... XVI. 211,

»Stari«: »stari« i »mladi« III. 10—11, »stari« i »mladi« u stranci prava VI. 78—79, »stari« i »mladi« u politici VI. 150, u političkom kalejidoskopu IX. 168, [Naši otci — starija današnja generacija —] — ilirska ideja s hrvatskim imenom XIV. 24, »stari« i »mladi« (»Matica Hrvatska«) XIV. 59—82, XIV. 267,

Starina: starinsko dobro II. 171, povratak na staro (»Ali se već danas

čuju glasovi: da bi trebalo stvoriti nove i posebne poljodjelske zakone, a to ne bi bilo ništa drugo, nego u glavnoj stvari povratak na staro, kako je njegda bilo) III. 88—89, narod i starina (»nema druge, nego pljuni — da prostite — u šake, pa se vrti ovako, kako se možeš po današnju«) V. 274, srbske starine (»Plašt kralja Milutina i dolama cara Lazara«) VI. 209—212, hrvatska starina — ban VII. 33, starina (tradicija) i narodi VIII. 122, starina (— prvi uzrok i razlog gospodskoj vlasti) IX. 206, narodna starina (A. R.: »ne razumijem Hrvata, koji zaboravi, žrtvuje stoljetne spomenike kulture svoga naroda«) XV. 38, kulturno značenje starine XV. 40, (»Slušali smo staroga Boža Bronzana ... ne možemo drugče«) XVI. 29—32, pogled na starinu (klasična filologija) i pogled na narodne umotvorine, koji nije filologijski XVI. 34—35,

Starješina: »i krmci moraju imati starješinu, a kamo li ne bi ljudi imali!« II. 243,

Starost: »Tko me do smrti dohrani« V. 298,

Statistika: III. 356, statistika — živo srebro IV. 29, (popis) banske Hrvatske (Hrvatski brojevi) IV. 163—166, svjetska statistika (popis) V. 250—251,

Stekliši: — i Ante Starčević IV. 45, VI. 116, VI. 126, stekliši, pravaši kapitulirali (priznavši Srbe u Hrvatskoj) VII. 162—163, XI. 68, »stekliši« (i »slavosrbi«) XII. 112,

Stil: — (Maretić) jasnoća XIV. 173—277, jedrina (Maretić i Karadžić) (A. R.: Sveza mio i drag je dopuštena, a tup i glup ne valja, a zašto? Zato, jer je prvu uzeo V u k sasvijem prema duhu narodnog govora, a druga ne valja zato, što iz Vukovih djela (za sada) nema potvrde pisac.) XIV. 277—279, lakoća XIV. 279—280, istinitost [titule - superlativi?] XIV. 280—285, logičnost XIV. 285—286, ljepota XIV. 287, točnost XIV. 288, skladnost XIV. 289, gladkoća XIV. 289—293, (Jezik nema svoga stila. Stil ima narod, ili kultura. Ako ima kakav hrvatski stil, taj stil nije srasao s hrvatskim jezikom, nego s hrvatskim duhom i kulturom) XV. 23—24, stil (forma) kulture XVI. 150, ne zov use uzalud stilovi po direktoriju, po empireu XVI. 154,

Stilistika: — (Maretićeva stilistika) A. R.: »nije ukusno, da se prvi originalni pokus nacrta stilistike počinje s krupnim germanizmom: »Ovdje nam se nameću najprije pitanja: »Hier drängt sich uns vor allem die Frage auf«...« »Stilistika nije svezana s jezikom« XV. 7—24, stilistika i narodne besjede (nazdravice) XVI. 38,

Stočarstvo: osiguranje blaga III. 410, (Kravski i konjski »protokoli«) XII. 250—251, XIII. 12—15,

Stradanje radi politike: (»politička osveta«) i borba za vlast IX. 53—54,

Strah: — i sloboda (Čovjek treba da se boji samo onoga, koga poštuje) V. 54—56, strah od seljaka — neprijatelj seljačke stranke IX. 17, stari strah pred narodom — bez razloga IX. 25—28, strah pred napredkom i prosvjetom XII. 268, strah pred »politikom« — to je strah pred razmišljanjem o uzrocima narodne nesreće, strah pred razumievanjem tih uzroka, strah pred voljom, da narod iz svoje nevolje izadje. Uz takav strah svaki je razgovor o narodnoj prosvjeti i napredku tek pusto naklapanje XIII. 34,

»Stranka narodnoga napredka«: — XII. 94—99,

Strančarstvo: — (A. R.: »nije dobra stvar, ali je, ja bih rekao, naravska — svagdje, gdje se politika tek počne«) VI. 300, strančarstvo i »vodje« VII. 59,

Stranke: što su današnje stranke III. 73—76, pristanite u onu, koja hoće najbolje za narod (politička stranka — narodna organizacija) III. 130, stranke i A. R. (pa bi bilo najbolje, da narod sve te stare »prodane mešine« — kako sami zovu jedni druge — baci na stranu, da ne ide ni na kakve izbore, nego da čeka nove ljude, novu narodnu stranku, kao što je bila od god. 1861.—1867.) III. 153, stranke i sloga III. 179, stranački »klubovi« (mogu biti koristni, ali i štetni) III. 192, stranke i A. R. (1901.): »Neka se stvori jedna „narodna napredna stranka" III. 359, kako se zovu hrvatske političke stranke IV. 44—45, stranke i politička osveta (I kad samo jedna stranka proguta, pregori, oprosti i zaboravi krivicu, — ta je stranka spasila domovinu od propasti) IV. 60, »Hrvatska opozicija« IV. 91—92, stranka (sloga) IV. 218—220, IV. 293, prava i najbolja hrvatska stranka (— ona, koja hoće to: da se što više Hrvata sjedini pod jednom svojom vladom, t. j. takva stranka, koja hoće, da Hrvati budu imali svoju državu.) IV. 295, nova hrvatska stranka (kakva ima biti) IV. 302—303, »gdje danas nastaje nova politička stranka, nastaje samo radi potrebe, radi interesa, kako ono gospoda kažu. To su zdrave i snažne političke stranke, — samo ako su poštene.«), najjača stranka u Hrvatskoj (A. R. i Stjepan Radić) IV. 349, stranačka disciplina i narodna sloga V. 225—228, stranke i »sloga« V. 298—300, najnepoštenija stranka, što je sviet pozna — liberalci V. 340, stranke u hrvatskom (državnom) saboru (»madžaroni«, »obzoraši« i »pravaši«) »tri velike naše tuge, da se ne zna, koja je veća.« V. 359—364, socijalističke i »gradjanske« stranke VI. 108—109, devet stranaka u banskoj Hrvatskoj VI. 124, »agrarne« t. j. poljodjelske stranke VI. 200, stranke i strančarstvo (Ljudi se tako zaljube u svoju stranku, te misle, da je stranka — domovina i narod...«) VI. 300, »pučke« stranke, koje se ne vežu na nijedan narod VII. 26, »državopravne« stranke VII. 32, što kaže samo ime hrvatska stranka VII. 80—86, što su to »gospodarske« političke stranke VII. 89—90, političke stranke i zajedničko vieće u izbornoj borbi VII. 101, zadaća i posao političkoj stranci VII. 114—117, temeljna razlika izmedju seljačke stranke i gospodskih stranaka VII. 116, pučke stranke (glavni im temelj: ustavna sviest) VII. 125, stranke u Hrvatskoj (program i »taktika«) VII. 131—133, stranke se ne može suditi samo po programu VII. 132, stranke i narod IX. 18—22, stranke i politički napredak (»Dok je koja stranka u manjini ili u opoziciji, uviek joj je

na jeziku »pravica«; a kad dobije vlast u ruke, onda radi, kako se i prije radilo: progoni svoje protivnike i t. d. zato se najbolje pozna, kakva je koja stranka, i je li u istinu bolja i naprednija od drugih — ako se stranka ne bori toliko za političku vlast, koliko za to, da u cielom narodu prevladaju njezine dobre, koristne i pravedne misli. Takve stranke, ako i dodju do vlasti, ne služe se ipak svojom vlašću onako kako su se služile njezine predšastnice. U tom i stoji sav politički napredak, to mu je jedino mjerilo.«) IX. 54—55, naše opozicionalne stranke medju sobom IX. 73—77, IX. 80, koja je stranka u podpunom smislu rieči magjaronska (ako je koja spremna na kakav savez i sporazum s Magjarima, a ne traži, da se dade sloboda svim narodima u Ugarskoj) IX. 88, hrvatske stranke i riečka odluka (resolucija) IX. 127—130, nova »koalicija« hrvatskih stranaka IX. 141—144, stranke u Francezkoj IX. 152, do hrvatskih stranaka malo drži i narod i naši protivnici izvan domovine IX. 155, bolje, da se stranka zove po tom, što hoće, t. j. po glavnoj stvari, koju zastupa i brani (a ne po imenu osobe) IX. 167, »politička stranka mora svoj rad i postupak tako udesiti, da bude mogla koliko toliko pomoći narodu i onda, dok još nema vlasti, pa se po tom najbolje može suditi, je li koja stranka potrebna ili nije« IX. 182, novo komešanje medju našim političkim strankama X. 22—26, stranke i izbori (izborno povjerenstvo) X. 33—35, političke stranke imale bi... postati javne zakonom priznate uredbe. Gdjekomu se, znamo, to ne će dopasti, jer se boje — uzde. Mi se je ne bojimo sve dotle, dok si uzdu sami mećemo, jer je to nuždno. Razuzdan puk, a još više razuzdana gospoda donesla su narodima mnogo nesreće, pa zašto da barem po tudjem zlu ne postanemo pametni?« X. 42—44, »pučka stranka« (»Pučki List«) u Dalmaciji X. 142—149, stranke u saboru »ni na nebu ni na zemlji« XI. 57, XI. 68—71, »stvaranje i obstanak različitih stranaka u prosviećenom i naprednom družtvu upravo takva nužda, kakva je nužda složno ili istosmjerno djelovanje različnih stranaka u odredjenim slučajevima« XI. 103, »upravo je sramotno, kad se nadje ciela politička stranka, koja vladu podupire samo zato, što pojedincima daje kojekakve pogodnosti, dakako na narodni trošak« XI. 138, »kad se sve hrvatske stranke ili razpadaju, ili su sasvim nemoćne,«... »imala bi se... stvoriti zbilja jaka hrvatska pučka i narodna stranka« (Seljačka bi stranka pri tome imala znameniti dio...) XI. 166—167, Jake stranke u Hrvatskoj nema više bez seljačtva XI. 219, »nove« stranke (sjedinjenje naprednjaka i koalicionaša) XI. 238—246, (»Nije moguće, da se gospodske stranke slože sa seljačkom«) XI. 263—264, gospodske stranke i čast (A. R.: »Kakva čast stranke; kakva zastava? Stranka je narod, a zastava naš težki život.«) XII. 84—88, »stranke prava« XII. 150—151, klanje medju strankama XII. 160, savez i sporazum dviju najjačih stranaka »u zemlji« (u Hrvatskoj) XII. 235—238, gospodske stranke i seljačka stranka XII. 241—244, u Americi XII. 286—287, [valjda] najveća i najjača stranka na svietu XII. 305—306, gospodske stranke (za vlast)

i seljačka stranka (za pravicu i slobodu) XIII. 120—121, hrvatske stranke poslie uzpostave ustava 1914. XIII. 126—130, kako se stranke smiju i imadu držati prema vladi XIII. 130—133, dva tabora hrvatskih stranaka XIII. 179—182, moderna liberalna stranka XIV. 24, tories — whigs XVI. 138—139, »narodne« stranke [u Habsburžkoj monarhiji!] XVIII. 6—7, [»Drugo je narodna borba, narodni pokret, a drugo je narodna stranka: »narodna stranka« nije na ime ništa, jer je u sebi politički nesmisao. A ako u kojem »narodu« drže, da taj politički nesmisao ima smisla, ako taj politički nesmisao u kojem »narodu« živi, — onda to nije narod, onda je to rasa, dotično masa« — »Politička je stranka dio narodne volje.«] XVIII. 10—12, po čem se diele hrvatske stranke (Austrija) XVII. 164—166, naše stranke pred izbore XVIII. 300—301,

Strašila: — (pogan): »Narodu su našemu tako živo crtali te pagane, seljake, da je narod od njih, od paganâ, od pravoga svoga bića stvorio nekakva strašila (poganica, buganci itd.) I. 10, paklena strašila i narod VI. 196, lutersko strašilo i narod VII. 259, strašilo »panslavizam« VII. 143, strašila sa pučkom vladom (»Dopalo ciganina carstvo...«) VIII. 98, »bune« — strašila svih reakcionaraca IX. 104, strašila za narod (»Lutorani« i »Kranjci«) XII. 135—137,

Stražari: občinski pandur i seljak IV. 225—227, čemu stražari? V. 365, — to je stvorila nova gospodska politika IX. 198, stražari i glupo preziranje seljaka XI. 188—190,

Strieljanje: (da ne bude narod više strieljan kao divlja zvier) XII. 370—372, strieljanje seljaka zbog kvašenja (namakanja) konoplje! XIII. 11—12,

»Studio (The — «: (The Peasant Arts in Austria) XVI. 193,

Subjekt: — (Stjepan Radić: Seljak — subjekt, ne objekt u političkom radu) XVIII. 293,

Subjektivnost: subjektivno (i objektivno) u historiji XVI. 241—244,

Stroj: — i čovjek II. 73—75, »jedna velika mašina, koja ne ide« II. 97, stroj, koji pravi led II. 252—253, stroj i seljak (niesu dosta male mašine, nego treba i velikih — A. R.) II. 266, poljodjelske mašine (treba nabaviti) III. 63, poljodjelski strojevi (mašine) V. 87—90,

»Studija o našem ženidbenom pravu« (V. T. Baldžiev): — I. 248—252,

Subotica: — (za koju možemo reći, da je naša) IV. 240,

Sud: — i seljaci (A. R.: »da vam je zlo dodijalo, vi ne bi povlačili po sudu jedan drugoga i nosili odvjetniku novce«) III. 58, »Sud dobrih ljudi« III. 112—113, III. 178, sudstvo (judikatura) III. 228, prisežnički sud (porota ili narodni sud) III. 247—248, upravno sudište IV. 91, V. 190, svjetski sud i madžarski napisi u Hrvatskoj V. 223, »dominijanski sud« (vlastelinski sud) V. 296, svjetski »mirovni sud« VI. 204—205, sudstvo i državna uprava VII. 21, financijalno sudište VII. 50, neza-

visnost sudaca VII. 50—51, mjestni sudovi VII. 51, duge parnice VII. 51, porota VII. 51, sudstvo po programu seljačke stranke (mora biti slobodno i narodno, a sudovanje brzo i jeftino) VII. 119, Svjetski sud VIII. 107, sudstvo i uprava te zakoni u banskoj Hrvatskoj IX. 110, sudci (Baglama) i nova košutovska politika IX. 180—182, kako se sudi po cesarskom patentu IX. 186—187, gospodski sud (Kaptol) XII. 13—14, XIII. 8, svjetski sud u Hagu XIII. 46,

»Sudbonosan čas«: — u politici (»što ... novine pišu: da je sada »sudbonosan čas«, pa ako sada ne učinimo ništa, ili ako pogriešimo, sve je propalo, itd. —, to je prava gospodska politika. Mi smo zadnji, koji ćemo reći, da ne treba ništa raditi; i mi znamo, da sunce svaki dan samo jedanput izlazi, — ali mi ne držimo, da bi još dan današnji gospoda mogla narodu svezati ruke za stotinu i više godina!«) IX. 86,

»Sud dobrih ljudi«: — (»nagodbeni odbor«) i A. R. (Ako ste sami sebi prijatelji, sastanite se, izaberite 4 poštena starca iz sela, na čelo im postavite župnika, — i to vam neka bude sud) III. 112—113, (taj sud ne može imati žandarâ, koji bi silili ljude na pravicu. Taj sud nije nista drugo, nego dobra volja) III. 178,

Suezki priekop: — (kanal) i priečba IV. 284—285, (kanal) XII. 250,

Sugestija: — II. 268—269, predavanja o »sugestiji« XII. 291,

Susjed: (mi moderni ljudi u gradovima jedva još i znamo, što znači rieč: susjed) XVI. 43,

Sukno: fino crno sukno u tudjem svietu III. 25,

Sunce: — kako je daleko i veliko II. 60—61,

Superijoritet: misao o nekoj visini, o nekom pravu nad ostalim narodom i prosvjeta I. 6, superijoritet »naroda« nad »gospodom« (u »Osnovi za sabiranje i proučavanje građe o narodnom životu«) A. R. i Michelet I. 105,

Survivals: — (»культурныя переживанія«) I. 218,

Suverên: — (samovlastan) narod III. 137, suveren — papa V. 202—203, »suveren« — narod (t. j. cieli narod nad svim) VII. 123,

Suverenitet: vrhovno narodno pravo VII. 15, (suverenost) naroda (referendum) VII. 40—41, narodna suverenost (Vriedno je dodati ..., da su se po ovoj novoj misli mnogi narodi i puci — od starine pa do danas — borili za svoje pravo i prije, nego je ta misao izrečena i kao političko pravilo proglašena) IX. 203—205,

»Svasiona«: ili svasilena III. 389,

Svatba: — »svadba« u svezi sa svoj (svojatba po A. R.) I. 304, svatba u Konavlima III. 206—208, (troškovi) XII. 155, (konavoske nazdravice) XVI. 25—45, naši narodni svatovi (današnje i nedavno vrijeme) A. R.: »Narodni naime naši svatovi nosili su još nedavno, a nose u ostatcima još i danas biljeg hrvatskoga boljarskoga, velikaškoga, gospodskoga života. To vrijedi osobito za istočni dio našega naroda, gdje su ženidbe opjevane u pjesmama. Iz svih se naime tih pjesama vidi, da opijevaju gospodske, velikaške svatove. Ne vidi se to samo po tom, što otac sinu, ili mladoženja sam sebi vodi obično »tri stotina«, pa i »hiljadu« svatova, što ne mora biti samo pjesnička hiperbola. Više se to vidi po cijelom načinu i životu, u čem je najkarakterističnije to, što svatko pozivajuć svatove »knjigu (t. j. spisi) opiše«, a to ima smisla samo za velikaše, i to ne samo zato, što su zacijelo samo velikaši, gospoda, znala pisati, nego osobito zato, što su samo moćne obitelji imale dosta roda daleko od zavičaja i što su samo takve obitelji mogle smoći velike svatovske troškove. Koliko se je od ovoga velikaškoga života do danas sačuvalo u svatovima običnih seljana po Bosni i Srbiji, gdje djelovanje Crkve, moderne isprave i tudjinskoga gradjanstva nije bilo tako jako, kao u zapadnom dijelu naroda, to bi trebalo još potanje istražiti. Da su i u zapadnom dijelu naroda svatovi bili što vjernija kopija gospodsko-velikaških svatova, to se vidi u seljačkim svatovima i danas« XVI. 147—156, XVI. 250,

Svećenstvo: Katolički svećenici svojom inteligencijom najzgodniji za (proučavanje narodnoga života) I. 172, nenarodnost katoličkoga svećenstva I. 217, svećenstvo i narodno praznovjerje I. 217—218, srbsko i katoličko svećenstvo I. 217, svećenstvo — prijatelj A. R-a, II. 225, svećenstvo i hrvatski narod II. 287—288, Kapelan i kamati II. 299, primorski i dalmatinski popovi vjerni hrv. jeziku II. 316, svećenstvo u Bosni (tri popa i tri crkve) II. 323, ne ćemo svećenika (bogomili) III. 42, pravi svećenik (Mijo Lamot) III. 70, svećenstvo i »Hrvatska poljodjelska banka« III. 153—156, svećenici — kao vodje naroda (Nitko sretniji od svećenika, ako se ne bude morao pačati u druge posle, nego samo u nauk božji i u stvari svete, pa da i bude samo svećenik.) III. 215—216, svećenstvo i veliki apoštoli slovjenski III. 234, ... njeki svećenici govore proti »Domu«, — da miriši po socijalizmu III. 250, čemu su svećenici postavljeni? III. 284, glavno je, ... da svećenici budu jedne misli s narodom III. 292, tri čestita svećenika (Šafran, Barlić i Zagorac) III. 411, hrvatski katolički svećenici i ruski narod (može li se danas i pomisliti samo onakav prijatelj ruskomu narodu, kao što je bio Rački, a uz njega još mnogi, i to baš umni svećenici naši?) IV. 85, svećenstvo rimske crkve u Francezkoj IV. 224, svećenstvo (i liečnici) na selu IV. 230—232, svećenstvo i posvećeni već stari hrvatski jezik IV. 303—304, svećenički dom (kanonik Smetiško) i A. R. V. 47—48, (Stojanović, Rački!) V. 62, hrv. svećenici i narod (A. R.: »Trebalo bi, ja mislim, da i narod pristane uz svoje svećenike u svakoj pravednoj i razložnoj stvari«) V. 143, svećenici (popovi) su jaki: sedam naravskih jakosti i Vjera V. 257—260, svećenstvo i »Dom« V. 267—270, češko svećenstvo V. 288, svećenstvo i politika s propoviedaonice V. 341—342, svećenstvo — prvi stalež VI. 2, svećenstvo proti »Domu« u godini 1904.

VI. 44, svećenstvo i rodoljubna politika VI. 84—88, svećenstvo u metežu medju gospodom VI. 93—94, svećenstvo i klerikalna (popovska) stranka VI. 110—111, hrvatsko svećenstvo i jezik kod službe božje VI. 154—155, reformator svećenstva VI. 175, bosanski hodže (teret za narod) VI. 190, svećenstvo u Tibetu VI. 241—243, svećenici u Tibetu VI. 243, razdor i borba medju svećenicima po hrvatskim zemljama VI. 286—287, svećenici i bune seljačtva VIII. 137—138, zašto su rimsko-katolički svećenici počeli izdavati svoje novine? (Na to se je... čuo odgovor: da je rimsko-katolička vjera u Hrvatskoj u pogibelji«... »Nije to zato, nego je tu mnogo razložnije mišljenje: da su biskupi i svećenici rimske Crkve u hrvatskim zemljama pristali uz gotov katolički pokret u susjedstvu«) IX. 50—51, svećenicima bi najbolje pristajalo »da pristanu uz misao pučke politike i seljačke stranke« IX. 117, »možemo stalno očekivati, da će razbor nadvladati zloću« (u svećenstvu) »Čemu tu drhtanje i grčevito stiskanje? Ima posla za sve nas, koji hoćemo dobro.« IX. 177, svećenici proti seljačkoj stranci X. 147—202, »Hrvatskomu narodu i domovini bilo je već i gore, nego što mu je danas, pak nitko ne zna o tom ništa, da bi se katoličko svećenstvo — kojemu je u Hrvatskoj bilo uviek dobro — bilo listom diglo, da svojim ugledom, obrazovanošću, položajem i imetkom spasi ili barem pridigne domovinu. U tom su bili vodje — i stradaoci — drugi, a svećenstvo je — uz častne i doista ne riedke izuzetke — bilo ili postrance, ili na strani jačega.« XI. 59, svećenstvo i liberalizam (narodnjaci) XI. 144—149, zasluge svećenstva (»svećenički stalež ne može razložno sebi pripisivati u zaslugu, što se je po naravi stvari prvi na javnom polju pojavio«) XI. 155—160, svećenstvo (što će opet, ako Bog da, biti, —) XI. 160—162, rat medju svjetovnim i redovničkim svećenstvom u Bosni i Hercegovini XI. 201—204, svećenstvo i Radići (A. R.: »Ako smo mi u pet šest godina odgojili ovakove ljude, koji samostalno, bez straha i otvoreno pod svojim mišljenjem ustaju protiv naopakoga djelovanja svećenstva, — što je to svećenstvo radilo, kad u tisuću godina nije odgojilo nijednoga seljaka, koji bi samostalno i otvoreno ustao protiv „bezvjerca" Radića«) XI. 209, XI. 211, svećenstvo i izbori u Dalmaciji XII. 92—94, savez katoličkoga svećenstva i židova proti seljačkoj stranci (»... znamo: da je današnjemu katoličkomu svećenstvu u svem: u politici, u gospodarstvu, u svakidanjem životu i družtvu, — bliži židov, taj poznati izrabljivač seljačkoga naroda i protivnik svakoga domoljubnoga nastojanja našega, — bliži mu je židov, nego katolički seljak, taj skoro još jedini pošteni radnik i čuvar našega narodnoga bića i obstanka. A što tu još ostaje — ne ćemo reći: od svećeničkoga dostojanstva, nego što tu još ostaje od kršćanstva, — nije vrijedno ni pitati. I takovo svećenstvo viče, da je njetko proti Vjeri!«) XII. 127—134, kršćanin-svećenik i Hrvat u istoj osobi (Iv. Nep. Jemeršić) XII. 233—234, svećenstvo i »crna škola« XII. 255—257, svećenstvo i Antun Aškerc XII. 262, svećenik — kuriozum (Milan Ogrizović i A. R.) XIV. 179—180, zašto su hrvatski svećenici branili slavenski jezik u crkvi XVI. 181—182, svećenstvo

medju sobom XVIII. 147—148, razdor XVIII. 192—193, svećenstvo i seljačka stranka XVIII. 266—268, XVIII. 242, (i gadarije kardinala u prošlosti) XVIII. 340,

Sveta alijanca: — »sveta udruga«, sveta sloga IV. 42—43,

»Sveta Stolica«: (»kod sv. stolice mogu odlučivati ne samo sasvim ljudski, nego i neljudski t. j. nedopušteni obziri«) XVIII. 253,

Sveta Zemlja: — II. 377, (»Sveta« Rusija) VI. 48—52,

Svetci: sv. Nikola i — Haron V. 110, govorenje svetoga Bernarda od duše osujene (legenda o „prepiranju" duše s tijelom) [Sveti Mijajlo, sveti Nikola i — Haron, sveti Ilija] XV. 75—[114], XVI. 90, [bl. Marko Krizin] A. R.: »Svetci nisu ni hrvatski, ni...« XVIII. 30—31,

Svetkovine: — kršćanske i politika (Ja mislim, da svetkovine kršćanske nemaju nikakvoga posla s politikom, osobito s našom hrvatskom politikom, — Bog joj se smilovao! A. R.) III. 110, »radnički svetak« ili »praznik« III. 158, narodne slave III. 364—365, veliko-županske slave IV. 111, pomične svetkovine VIII. 48—49, proslave Presv. Srca Isusova i — novinska nezgrapnost XVIII. 288—289,

»Sveto pismo«: — i A. R. (»Ja takodjer mislim, da od čitanja sv. pisma nema neuk čovjek mnogo hasne, premda ja ne bih ni kratio, da se čita.«) VI. 78,

Svetost: — zakona (Je li zakon »svet«?) VIII. 114—115, Sveta je samo istina i pravica, a ničija volja, osobito volja njekoliko ljudi proti cielomu narodu VIII. 119,

Sveučilište: — (univerzitet) II. 204—205, »pučko sveučilište« III. 121, sveučilištni djaci proti tudjinštini III. 269, »inštalacija« rektora III. 356, sveučilište u Ljubljani (neka se u Ljubljani podigne i osnuje sveučilište, u kojem će se naučati u hrvatskom i slovenskom jeziku. Tako je i pravo!) III. 373—374, sveučilište u Ljubljani (to će biti, to mora biti s vremeno hrvatsko sveučiliste) III. 396, hrvatsko-slovensko sveučilište (Trst!) VI. 95, (više državne škole i H. P. S. S.) današnje školanje u sveučilištu — »to je uzrok cieloj našoj nevolji«... »Zato treba osnovati za svake ruke službenike posebne škole, u kojima se ne će toliko po volji plandovati. A sveučilište neka ostane onima, koji hoće da se bave znanošću i da planduju po volji«) VII. 54, rusinsko sveučilište XII. 263—264, sveučilište i naobrazba činovnika (»posljedica ovakove naobrazbe... da je činovnik nesamostalan u prosudjivanju«) XII. 349,

Sveznadar: »Mali Sveznadar« II. 320, »Sveznadar« (i seljaci željni pravoga znanja) III. 212, III. 378, IV. 77, sveznadari XII. 288,

Sviest: — o narodnoj kulturi (»Kažu i naši, da mi svoje kulture nemamo. Imadu donjekle i pravo: nemamo je, jer nijesmo svjesni, da ju imamo.«... »kad ju proučimo, t. j. u primjereni njoj [ne u tuđi] sistem uredimo: onda ćemo ju zbilja imati, jer ćemo ju nositi u svijesti«) I. 98, (sviest i nije drugo, nego to, da znaš: ja sam svoj, ja hoću biti svoj i svobodan ili slobodan) II. 309, sviest naroda

(gospoda imade [poslie francezke revolucije] novu brigu: buditi ili osviešćivati narod) IV. 179, sviest o vrhovnom narodnom pravu VII. 15, ustavna sviest VII. 123—126, *svijest* narodna »jedini biljeg za pripadanje ovomu ili onomu *narodu u modernom, kulturnom značenju ove riječi.*« XV. 35, (probudjivanje narodne svijesti ... neka se provodi posve drugačije, nego do sada. Mi još uvijek »probudjujemo« našeg seljaka i najniže slojeve narodne. A odavna znamo, da je to probudjenje Starčevićanizam ad apsurdum proveo. Naši su najniži slojevi zadojeni prema prilikama, u kojima oni žive, boljom hrvatskom sviješću i bolje im hrvatsko srce tuče od naše inteligencije) XVI. 195,

Sviet: — slovinski I. 123, učitelji svieta II. 43, sviet bez novaca II. 136—138, prenebesan sviet (princeze u Njemačkoj) II. 240, sviet rimsko-njemački i sviet grčko slovenski II. 324, pravi sviet II. 339, domovina — cieli sviet III. 350, sviet je stvoren za dobro II. 370, ciela prošlost svieta — to nije ništa drugo, nego borba izmedju Evrope i Azije III. 9, kako se je sviet umnožio za 100 godina III. 29, dugonosi i krivonosi sviet (igra na burzi) III. 44—45, sviet na opako (kelneri i »tringeld«) III. 50, »sviet boluje od hiperprodukcije« III. 57, »sviet« — to nije nitko III. 58, čitav sviet okrenuti naopako (hoće Tolstoj) III. 146, »klasični sviet« III. 189, današnji kruha gladni sviet III. 227, Ne boj se svieta (ljudi, ne bojte se svieta. Iz zapećka ne izlaze ljudi.) III. 293—296, što bi od svieta bilo, da mu Bog izpuni svaku ludu volju i želju! III. 336, »vasioni sviet« (To se inače kaže i »vasiona« ili »vaselena«, ali je bolje i pravije reći: svasiona ili svasilena) III. 389, sviet i svjetski umnici III. 409, »prosti«, t. j. seljački sviet III. 417, pogled po svietu (svjetski pogled) i seljak IV. 17—20, (Velik li je sviet, Bože moj!) IV. 268—269, sviet i Evropa (»Evropa nije sviet, Evropa nije ljudstvo«) IV. 324, Današnji sviet ruši dom i obitelj V. 40, »sav prosvićeni sviet« (onda će sav sviet u istinu biti prosvićen — dok većina naroda spozna, da si na tudjoj krivici ne može osnovati svoje pravo) V. 212, »tko vjeruje, da ima previše svieta ... taj se boji svieta. A tko se boji svieta, taj i nije za sviet, taj nije za život.« V. 236, kad bi se sviet promienio na bolje (A. R.) V. 356, Sviet u strahu i bez razbora — gotova nesreća sam sebi i drugomu VI. 16, stari sviet (pod bečkim cesarom) i novi sviet (Amerika) »Mi smo stari sviet, koji ne dade živjeti bez policije: mi smo svi policajci, stražari, mi svi skupa nemamo drugoga posla, nego da jedan na drugoga pazimo, i to tako, da mu zagledamo ne samo u želudac, u jetra i bubrege, nego i u isti mozag. „Što on to misli? A što bi on to tako mislio!" ... Taj stari sviet — to je jedna velika kasarna, stražarnica ... « VI. 104—107, stari sviet, gdje se mnogo lažju pazari VI. 116, »nema toga na svietu, tko bi imao u ruci takav plan ili osnovu, po kojoj bi sviet baš morao ići« VI. 161—163, sviet se trga za velike ljude VI. 224, sviet ide napried (nije istina, da je sviet uviek isti i sve na njem isto) VI. 226, novi sviet (— i to svaki dan drugi!) A. R.: »nije istina, da se sviet samo okreće, obnavlja i opetuje, nego je istina, da sviet napreduje« IX. 162—164, civilizirani sviet i

skupoća XII. 249, sviet stoji na mladima i ostaje na mladjima XII. 255, »divorce des deux mondes« — slovjenski sviet i rimski sviet XVI. 94,

Svinjar: — Svinjarci (Davor), rodno selo M. A. Reljkovića II. 184,

Svjetlo: — je svjetlo: ne možeš mu reći: »Svietli ovamo, a nemoj tamo!« Jok, toga nema. — Svjetlo je život, svjetlo je misao, — ono je božje. III. 256,

Svjetovlada: (britska svjetovlada udružena s Francezkom) i Niemci VII. 145—146,

Svjetski mir: Misao o svjetskom miru t. j. misao, da bi svi narodi cieloga svieta imali odbaciti ubojito oružje — razpustiti vojsku i živjeti dalje u miru, — doista je danas najzamašnija, najsmjelija, najčovjekoljubiva, a imala bi i najzamašnije posljedice VIII. 107,

Svjetski rat (1914.—1918.): nauk (A. R.) VII. 138—171, kako je nastao? (— najviše radi »Drang nach Osten«) VII. 145, što je krivo ratu? (Tajna diplomacija) VII. 147, rat je prestajao i prestao sam od sebe; što je pomoglo, da se je rat svršio? (omraženost carizma, imperijalizma i cieloga staroga vladanja) VII. 151—152, jedan od glavnih uzroka ratu VII. 157, svjetski rat i Hrvati poslije njega: »Nije šala: bez Madžarâ, bez Švabâ!« VII. 160—161,

Svoj k svomu!: III. 226, III. 232, (koliko vriedi rieč »Svoj k svomu«?) IV. 166—169, (pet narodnih zapoviedi) IV. 211—214,

Svojina: (Istom onda, kad je čovjek posijao žito, onda je morao ostati na jednom mjestu, morao je čekati, dok žito sazrije: od onda čovjek znade, što je moje, a što tudje) III. 6,

»S'wiat Slowian'ski«: — (»Slavenski Svijet«) XVI. 225, XVIII. 259—260.

Š

»Šakaši«: — (»bokseri«) u Kini II. 191—192,

Šala: malo o šali III. 122, šala i punica III. 208, III. 267, »Knut« VI. 58, »Naša Cajtung« VI. 64, (Joso Kompare) VI. 320, šale u kinematografima (ponajviše su vrlo loše) VIII. 126, »vicevi« na račun seljaka [u Franceza] XVI. 125—127, u Niemaca (»Hanswurst«) XVI. 196,

Šampanjac: XII. 156,

Šeprtljanija: u politici (»naši „nepomirljivi" drže u jednoj ruci toljagu za Hrvate i bivše drugove, a u drugoj kadionicu za mogućnike«) XIII. 143—145,

»Šijaci«: (»Moglo bi se pače reći, da smo svi mi Hrvati njekakvi »šijaci«, — i to ne samo naši „purgari", nego i gospoda i seljaci«) IV. 186,

»Šimun na doratu«: — ili latinsko vjerovanje i narod III. 340,

Škandal: (Pokradeno sedam milijuna!) XIII. 176—177, u Zagrebu XVIII. 282—283,

Škola: — školovanje naše i cilj mu I. 96, hrvatski školski uzgoj i A. R.: I. 151, hrvatske više škole i ruski II. 143, (»treba samo škola, pa će biti sve dobro. To nije istina.) II. 186, kakovih ima školâ II. 202—205, visoke škole i A. R. II. 244, gospodarska škola (u Križevcima) II. 264, »pučko sveučilište« i A. R. III. 121, škola i uredjeno (sredjeno) znanje III. 212, škole i učenost (protiv srama i poštovanja) III. 246—247, pučka škola III. 253—256, pučka seoska škola i A. R. (seoska škola«) (Da škola ne bude seljaku šteta i pokora, treba: 1. da bude u svakom selu škola, 2. da toj »seoskoj školi« bude učitelj seljak, 3. da djeca dolaze u »seosku školu« samo u zimi, 4. da svako diete samo svake nedjelje odlazi od kuće, i to u crkvu i k školanom učitelju u školu) III. 271—275, (Napokon nije sve baš zlo u današnjoj pučkoj školi. Neka ostane i neka se malo popravi, ali neka se uz nju uvedu »seoske škole«, da se narodna prosvjeta dublje proširi) III. 288, ženske škole u samostanima III. 303, poljodjelske i obrtničke škole III. 339, što bi morala djeca učiti već u maloj školi kao katekizam IV. 115—116, škole i gospoda za rimski [kako bi se to gospodski reklo] »uzor« IV. 161—163, škola i izpit (profesori i — narod) IV. 171—172, škole i poniznost i pokornost IV. 195, škole i »Seljački stan« IV. 265, gospodarske škole IV. 295—299, Nema prave hrvatske škole IV. 378—379, narodne (pučke) ili male škole kod nas i drugdje V. 284, škole i država V. 355, pučka škola (u kojoj učitelj ne će biti sluga, t. j. »mežnar« ili »kapral«, — nego izučeni i prosvićeni gospodin) IV. 20, Pučka ili narodna mala škola — to je stvar, koja narodu daje prvo oružje za borbu proti stoljetnoj krivici šake ljudî: tu se uči čitanje, — a dalje već po malo ide samo. VI. 34—35, naše škole i ruski jezik VI. 42, škola za kuhanje (to je potrebna stvar) VI. 80, mornarska (nautička) škola VI. 173—174, redovničke (kloštarske) škole VI. 188, madžarske škole u Hrvatskoj VI. 287, škola i A. R.: »Za sve blago ovoga svieta ne bih htio opet u školu!« VI. 291, proti madžarskim školama u Hrvatskoj VI. 317, 318, slovenske pučke škole VI. 317, školstvo i državna uprava VII. 21, pučke škole, gospodarske škole, srednje škole, više državne škole VII. 52—54, škole po programu seljačke stranke (moraju biti narodne i praktične, ili strogo znanstvene) VII. 119—120, pravo narodno školstvo u programu seljačke stranke VII. 159, škole pod Bečom i pod Peštom VII. 185, (A. R.: »zidine ni obrtne ni nijedne zagrebačke škole nisu još nikada čule takvih rieči, koje bi jednako išle k srcu i k razboru onima, kojima toga najviše treba, djeci našoj . . . «) IX. 126—127, škole i korist od nove gospodske politike IX. 202, pučke škole (jedina zbilja velika stvar, koju su države narodnomu množtvu stvorile) X. 40, vjerske škole u Bosni i Hercegovini X. 64—65, Seljačka Politička Škola X. 103, škola za obćinske odbornike (odbornički tečajevi) XI. 261, (»pučki pisci«) o školama (»valjda ne može i svako selo imati mjesto škole „kneževski dvor"!«) XII. 153—154, crna škola XII. 255—257, (naobrazba) XII. 348—349, u modernom svietu doista je najveća stečevina pučka škola XII. 366, XIII. 8—9, škole i Hrvati u Ugarskoj XIII. 101—104, škole i sve ostalo upravo ništa prema širenju kulture odraslim slojevima naroda . . . XVI. 18, škola je dresura, bila ona kakva ti drago XVI. 19, pogrješka našega uzgoja (pravila i uzori — pogrešno mišljenje o narodu) XVI. 42—43, škola (srednja) i život XVI. 46—49, [u Englezkoj — novi odgoj] XVI. 50—57, u Podravini XVI. 120, naše pučke škole i učiteljske plaće (školski zakon o podizanju i uzdržavanju pučkih škola) XVI. 131—135, (celibat učiteljica) A. R.: »nadajmo se, da će barem za drugi četvrt stoljeća — hrvatsko pučko školstvo biti oslobodjeno od policajne upravne vlasti. Ta napredujemo . . .« XVI. 198—201, magjarske škole u Hrvatskoj XVIII. 222,

Školsko čistilište: — i narodna kultura (narodna kultura ne smije biti u narod unesena, nego narod sâm treba da ju u svijest privede: ona ne smije proći školskoga čistilišta.) I. 98,

Škoti: XVI. 129,

»Šnaictihl«: — XIII. 105,

Šokci: naši (Bunjevci) Šokci III. 192—193, XIII. 100—104,

Šovinizam: šovinistička djetinjarija (Tih. R. Đorđevića) s njegovim središtem u Aleksincu — »naša narodna nesreća, koje će — ako Bog da — nestati s vremenom« (A. R.) I. 311—313,

Španjolska: — II. 76, Španjolci kruha gladni II. 132, (borbe s bikovima) A. R.: »Nije čudo, da je Španjolska propala i još sve to više propada« V. 349, (Španjolci) XVI. 153,

Špekulacija: — i varancija (na stotine) II. 252, špekulacija i židovi IV. 360, špekulacija i A. R. (»Blagoslovljen je samo onaj dobitak, što ga donese râd: samo taj je od Boga, samo taj nije otet.«) V. 8, spekulacija sa naukom i znanošću V. 179—180, spekulacija sa kupovanjem i prodavanjem zemljišta i A. R. VI. 55—57, spekulacija u politici IX. 24, spekulacija s jednom mišlju X. 112, pogibeljna politička spekulacija s »Hrvatskom narodnom legijom« X. 208—212, do čega dovodi politika špekulacije XI. 44, špekulacija s mrtvim dušama XII. 172, špekulacija s učiteljskim plaćama XII. 206—209, špekulanti s »rodoljubljem« XII. 227, burzovna špekulacija sa životom (umjetna skupoća) XII. 248—249, špekulanti i Majka Hrvatska XII. 257, špekulacija s novcem XII. 258—261, špekulacija u osiguravajućim družtvima XII. 313—317, uzprkos tomu, što je špekulacija i njezin profit, kad se pravo promisli, sasvim naravska stvar, — ipak se čini, da je častniji, dostojniji i ugodniji čovjeku užitak, što ga »Bog da« t. j. što zemlja urodi i što čovjek primjerenim trudom zavriedi, a drugomu time ništa ne uzme. Ovaj je osjećaj tako usadjen čovjeku u dušu, da mu se ne mogu oteti ni sami špekulanti. No sasvim je opravdano mišljenje, da špekulacija s vremenom, kad trgovačke, novčarske, radničke i druge prilike bolje uznapreduju, ne će više biti zazorna, i to tim manje, što i poljodjelci moraju sve to više špekulirati XII.

52—55, špekulacija književnika, dramatičara i A. R. XIV. 22, špekulacija s idejama XVI. 117, — J. Franka XVIII. 110—113,

Šport: XVI. 187,

Štedionice: vidi **Novčarstvo.**

Štednja: Ali kako će sirotinja štediti? II. 216, — (Ja ove rieči — moram priznati — ja je niesam čuo od hrvatskoga seljaka. Ja sam čuo, da ima ljudi, koji šparaju... A »šparati« — to je njemačka rieč.) II. 359.

Štipendije: — i činovničke plaće (A. R.) XIII 125,

Štokavci: XV. 29—30,

»Štrajk«: — (huja) II. 46, pekarski štrajk III. 213—214, radnički štrajk IV. 257—260,

Šuma: šuma i narod (i oblast) III. 379—382, što vriedi šuma (gora)? III. 386—389, gojena umjetna šuma III. 289, Krajiške imovne šume V. 331—337, šume i seljaci VII. 121, (čemu je Bog dao kanonicima šume) XII. 13—14, (Šuma i paša) šumsko i pašnjačko gospodarenje XII. 11—15,

Šumari: — i lugari III. 388, XIII. 160—161, i kotarska oblast XVI. 121,

Švicarska: — (državna zadruga) III. 392—393, (— gdje ... narod živi u slobodi, kojoj se sviet divi) VI. 264, moderna republikanska Švicarska (naši seoski parlamenti) XVI. 245—251.

T

Tajna: — narodna i kako se do nje dolazi I. 71, — (Držati nješto tajno može biti dobro, kad se dobro misli, ali skrivati tajno čijegod griehe i pogrieške — to riedko kada može biti dobro. Mnogo je bolje kazati i razložiti narodu, da smo svi ljudi i da svi griešimo i možemo pogriešiti. Pogriešio papa, pogriešio biskup — pogriešili su ljudi) IV. 155, »Doktorske tajne« V. 177—180, tajne pismenih ljudi XVI. 59, tajna narodnoga jedinstva XVI. 134—135,

Tajna družtva: III. 316—317,

Tajno glasovanje: amerikanski način (po duhu pučke politike A. R.) X. 33—34,

Taktika — i stranke (»ako rade proti programu, kažu, da je to »taktika«, a za taktiku znadu samo vodje. Tu je dakle sve nejasno i nestalno.«) VII. 132, »taktika« u politici (rezolucionaši i Supilo) X. 150—154,

Talijanaši: talijanaška prostota II. 111, talijanaši — smrtni naši neprijatelji II. 224, talijanaški prostaci III. 251, (Svuda po svietu ima batina dva kraja, samo kod nas...) III. 342, zadarski nadbiskup Dvornik — talijanaš! III. 376, talijanaši u Zadru i Istri IV. 286,

Talijani: — i Hrvati II. 1—2, II. 133, Talijani »vlasi« II. 125, Talijani i hrvatsko prijateljstvo II. 142, u Istri III. 107, Talijani i hrvatska opera III. 159—160, Talijani i Hrvati u hrvatskoj zemlji i u Rimu III. 291—292, Talijani proti Hrvatom III. 300—301, Talijani nisu rimska djeca (kakvoga su dakle plemena današnji Talijani, to Bog sâm pravo zna) III. 315, Talijan (riedko kada čovjek) IV. 32, Talijani i hrvatsko junačtvo IV. 324—326, (»Ne može se misliti, da bismo mi Hrvati odbili Talijane sasvim i posve od naše morske obale: oni su tu preko tisuću godina uz nas, pa niti oni makoše s mjesta nas, niti mi njih. Nama je sudjeno, da se s njima tu pogadjamo: oni na jednoj, mi na drugoj strani mora; oni će se zalietati k nama, mi po malo njima«) VI. 75, Talijani i Slovjeni pod Bečom VI. 95, Talijani i rimska Crkva VI. 206, »ćozoti« (talijanski ribari u Jadranskom moru) VI. 313, Talijani i Niemci (te Hrvati) VI. 318, Talijani i irredenta VII. 157, Talijani i Hrvatska (antanta) VII. 167, VIII. 122—123, Talijani i njihov uspjeh (Francezi ginuli za njih) XI. 20, XI. 141, (Talijane oslobodila i ujedinila samo kultura) XVI. 19, XVI. 179, (»ne bi željeli, da nam Talijani budu učitelji i uzori u političkoj borbi, osobito u političkom poštenju i ozbiljnosti«) XVIII. 149, XVIII. 340,

Tama: —, mrak — to je smrt III. 256,

»Tamne sile«: — i slavenstvo XVI. 159—162,

Taština: (A. R.: »I naš stari i ovaj za Francuze »novi« vic šiba seljačku taštinu, njegovu čežnju za nečim gospodskim. I to je doista smiješna strana, koje vidimo u seljaka svih naroda. No što ćemo, kad bi bez te taštine, bez te težnje seljaci ostali još dalje od gradskoga svijeta!«) XVI. 127,

Tercijarci: — i tercijarke XI. 186,

Tipkačice: (to su naše »work girls«, »business girls«...) A. R.: »Ovaj ženski svijet, koji je bez obzira na one krugove stvorio sebi poziciju i uvjete za kulturni društveni život, ta je svijet dosta jak i sposoban, da stvori i posebno svoje društvo i da društvenomu životu u opće u gradovima podade njeki impuls i druge forme: forme modernoga, poslovnoga, demokratskoga obilježja mjesto dosadašnjih nikakvih formi, a koje bi htjele biti birokratsko-aristokratske.« XVI. 204—206,

Tiran: — ili »despot« II. 355, Gdje ima najmanje reda i prosviećenja, ondje su i najveći silnici, tako zvani despoti i tirani V. 365, talijanski tirani XIV. i XVI. stoljeća [i sloboda] XVI. 155,

Tirolci: XVI. 245,

Titule: — u stilistici i u — životu (»preuzvišeni«) VI. 253, (Maretićeva stilistika) titule »superlativi«?: »premilostivi, preuzvišeni, prečasni, veleučeni, velemožni«) XIV. 282—283,

Tisak: II. 12—13, sloboda tiska II. 71—72, tiskovne stvari i porota III. 248, tisak — sedma velevlast IV. 209—211,

Tlaka: II. 40, II. 154, tlaka (i ban Jelačić) VII. 71—73, njemačka tlaka nad Slavenima VIII. 123, tlaka u Hrvatskoj i Slavoniji i Francezi

(Napoleon) »težko bi do toga bilo došlo, da se niesu prije Francezi digli proti svakomu robstvu« VIII. 134, IX. 56, XVI. 124,

»Tolstovci: — i »narodniki« XVII. 145—147,

Toljagaštvo: frankovsko toljagaštvo i seljačka stranka XIII. 175—176,

Tories: — i whigs IV. 219, [konservativci] XVI. 138—139,

»Tòrlâčki«: — i »Tòrlâk« (četvrto hrvatsko narječje?) A. R.: »Ima li Hrvata, koji bi osjećao, da je hrvatski, kad se kaže: sa(s) decu, bez leb, vreću pepel? (Za Srbe to ne pitam, jer ne sumnjam, da narod, koji tako govori, kaže, da govori sprski.) Ja držim, da toga Hrvata nema. A nema ga zato, što svaki Hrvat u ovom govoru odmah osjeća nješto tudje, pa će prije pomisliti, da se to hrvatskomu jeziku ruga kaki Nijemac, u opće tudjin, kojemu ne smeta nesklad u zglobu: »bez leb«, »vreću pepel«; a ne smeta mu, jer nema jošte jezičnoga osjećaja hrvatskoga, nepoznat mu je — da tako kažem — duh hrvatskoga jezika. Istina, ako tko govori ovako, a ipak se služi hrvatskim riječima, reći će mu Hrvat, da govori hrvatski, ali pokvareno« — »osobitosti torlačkoga govora nijesu osobitosti našega jezika, nego tudjega, da to nije nikaki, a kamo li glavni govor našega jezika, koji bi se mogao staviti uporedo sa čakavskim i kajkavskim govorom.« XV. 25—30,

Tortura: II. 156—157,

Tradicija: tradicije neškolovanoga naroda i materijalizam I. 179, izvor tradicijama (nepoznat?) narodnih pripoviedaka I. 311, tradicija (starina) i Srbi u Hrvatskoj VIII. 122, književne tradicije i književnost (Hrvati imadu književne tradicije od više stoljeća. Zaboravljati te tradicije i druge nagoniti, da ih zaborave, za to se ne može drugo kazati, nego da je to oskudica osjećaja za kulturno značenje starine. A to je dekadenca) — XV. 40, (Vuk i Ilirci) XV. 51, narodne tradicije i rodoljublje XVI. 8, »Tmurna i tamna tudja tradicija dobila je u misli i fantaziji našega naroda sasvim drugu, svijetlu, sjajnu i životvornu odoru i tendenciju.« [Zidanje Skadra] XVI. 143, tradicija u književnosti XVIII. 369,

Trapisti: — (i A. R.) V. 13—14,

»Traženje istine«: — »znanost traži istinu, ali je ne traži samo zato, da ju zna, već zato, da se njom služi u životu. Mi ne pojmimo čovjeka, koji bi tražio istinu, a ne bi znao, čemu će mu ta istina poslužiti.« I. 14, »traženje istine« o različnim narodima ima te kakvu cijelj I. 15,

Trebarjevo: — stanar, stanarna I. 203, Trebarjevo i svatba I. 205, »kukuvačine suze« i vjerovanje u Tambovskoj guverniji I. 216, Trebarjevo i šuma III. 387, »velikan« Trebarjeva (Jela Fijalićka) IV. 74, crkva u Trebarjevu VI. 30, Trebarjevo i Grohote u Dalmaciji XII. 267,

»Trebević«: II. 158, II. 183, II. 191,

Trebinje: III. 148, Trebinje i šuma III. 387,

Trgovački ugovori: — između Bosne i Dubrovnika II. 268, što su to trgovački ugovori? II. 329—332,

Trgovačko-obrtničke komore: — i poljodjelske komore (»golema pače bitna razlika izmedju zadaće poljodjelskih i trgovačko-obrtničkih komora. Ta je razlika tolika i takova, kolika je i kakva je razlika izmedju producenta i prometnika, pa kako je trgovačkoj komori glavna briga, da promet bude što veći, tako će i poljodjelskoj komori biti glavna briga, da produkcija bude što veća, da joj bude što manje zapreka.«) XVI. 122,

Trgovci: — i željeznica, trgovci tuđinci II. 39, II. 314, trgovci i burza II. 250—252, četvrti i peti su trgovci (gotove stvari samo premještaju i prenašaju) III. 38, trgovci moraju biti jednaki III. 101, trgovci i potrošarina (neizravni porez) III. 172, trgovci i kupci (prebacivanje troškova!) III. 172, Na čiji račun živu toliki trgovci? — Na račun onoga, koji troši, na račun potrošnika ili konsumenta. III. 205, svinjski trgovci i oslobodjenje Srbije III. 215, Hrvat kršćanin i židov trgovac III. 294, prvi trgovci (Američani, Englezi i Niemci) IV. 220, trgovci još nisu gospoda (A. R. kao »trgovac« . . .) IV. 376, hrvatski trgovci (»Je li trgovac svoj, slobodan i samostalan čovjek?« — . . . »Samostalni su oni trgovci, koji bi bili samostalni i onda, da su otišli medju činovnike«) V. 183—184, »kramari« (Niti je sijao, niti je orao, nego samo gotovo žanje!) V. 305—308, trgovci — kamatnici u Dalmaciji, koji su narod upravo šćepali u svoje šake i nikako ga ne puštaju . . . X. 27, trgovac-dobrotvor (Sidon Brkić) XIV. 56—57, trgovci ideja XVI. 117,

Trgovina: seljaci i trgovina II. 43, trgovina i Hrvat II. 199—202, II. 330—331, žitna trgovina III. 6—8, troja šteta tudjinske trgovine u Hrvata III. 25—26, trgovina na termin ili rok (trgovina bez robe) III. 42—46, robstvo tudjoj trgovini III. 67—69, Tko je izmislio trgovinu? (. . . kad čovjek daje, što mu ne treba, a dobiva, što mu treba. To i jest prava trgovina) III. 100—101, trgovina i štedione III. 136, trgovina i konkurencija (nadmetanje) III. 205, kakva je hrvatska trgovina? III. 304, trgovina i »krida« IV. 47, trgovina i bilanca IV. 55—59, seljačka djeca u trgovini IV. 110, prava trgovina i narod (nema prave trgovine bez gotova novca; nije pravi trgovac, tko visoko cieni, a nizko pušta; trgovina će samo onda i cielomu narodu biti koristna, kad budemo voljeli kupiti kod svoga, nego kod tudjina) IV. 151, trgovački oglasi IV. 151—153, trgovina (koliko vriedi rieč »Svoj k svomu«?) IV. 166—169, trgovina i promet u Zemunu IV. 221, (prelievanje iz pune bačve [baruta] u praznu, pa opet iz jedne u drugu) V. 24, trgovina i »Tršćanski Llojd« (treba da služi trgovačkomu oslobodjenju našega naroda) V. 77—78, trgovina i prosvjeta V. 210, »trgovačko-obrtničke komore« V. 229, trgovina vjerom V. 285, ženska trgovina i »kućarci«, (»prnjari«, »canjkari«, »bobkari«) VI. 72—74, trgovina i »domaća prodaja« VI. 90—91, trgovina u politici VI. 223, trgovina i državna uprava VII. 20, trgovina bez novca XI. 95—96, trgovina s politikom XI. 131, žitna trgovina XII. 248—249, kupovanje i prekupljivanje u trgovini

i seljaci XII. 271—275, (sasvim je naravski, da Hrvat nije pravi trgovac) XIII. 53—54, trgovanje blagom XVIII. 331—332,

Trializam: — »trojstvo« u zemljama Nj. Veličanstva VI. 309—310, XVIII. 288,

Triebovac: — i šuma III. 387,

Tringelt: — (»tringeld«, trinkgeld) — »napojnica« III. 50,

Trojanski konj: (tri hiljade godina stara prievara) III. 8—10,

Trojednica: — trojedna kraljevina (»Ima na nebu trojedini Bog, hvala mu i dika budi, — a »trojedna kraljevina« — to je samo jedna budalaština«) III. 282—283,

Trojni savez: II. 46, IV. 16,

Troškovi: (Danas su veći troškovi, veća gizda, — zato se mora i više raditi, a nijedan komadić zemlje ne smije biti pust) II. 266, putni trošak za komisije i trošak za odvjetnike II. 375, troškovi (investicije) III. 168, prebacivanje troškova (trgovac i kupac, neizravni porez) III. 172, gradski troškovi i skupoća (u Osieku) VI. 59, troškovi za krstitke, svatove, proštenja (»kirvaje«), karmine itd. XII. 155—156, troškovi i prihodi XIII. 41—43, troškovi za državne potrebe (domaći proračun) i činovničke plaće XIII. 122—125, sudbeni i odvjetnički troškovi III. 168,

Trpimirova listina: — (hrvatski velikaši i latinski jezik) »Iz devetoga vijeka poslije Hrista imademo latinsku listinu hrvatskoga vladara s liepim hrvatskim imenom: listinu Trpimirovu. U desetom vijeku već su na hrvatskom tlu sabori kršćanskih biskupa, a zaključuje se, da se Hrvatima ima služiti kršćanska služba božja latinskim jezikom. Svi su spomenici o tom sačuvani u latinskom jeziku, a da li su bili i za koga su bili sastavljeni i jezikom hrvatskim, ne znamo, a za ovaj nam posao i ne treba znati. Hrvati su, hrvatski velikaši, potpisani na tim listinama, pa imamo dosta razloga držati, da su i razumjeli, što su potpisali.« I. 7, XVI. 181,

Trst: (Tergeste« — »Trijeste« — »Trješće«) XVI. 210,

Tuča: šteta od tuče i narod XII. 277—278, tuča i gospoda XII. 331,

Tučobran: III. 177,

Tuđa kultura: rađa prijezirom i zametavanjem, a ne kultura, prosvjeta I. 8, t u đ a kultura uzrok jazu između »gospode« i »naroda« (A. R. i dr. Bosanac) — »t u đ a kultura« (ne, kako piše g. B.: »tuđa k u l t u r a«) I. 92,

Tuđinstvo: tudjinci-gospodari u našoj zemlji II. 193—196, Gdjegod i kadgod dolazi tudjinac mirno, polako, za svojim poslom, — tu će on prije ili poslie postati jači gospodar i nikakvo ga oružje ne će protjerati. II. 215, tudjinski kapital (mirni boj s njim) II. 218, tudja rieč II. 268, tudjinstvo i Hrvati (Starčević) II. 308, tudja roba i narod II. 314, tudjinci — doseljenici na hrvatskom III. 23—24, tudja roba III

25—27, »Ne ću, pa ne ću tudjega popa!« (Bogomili) III. 42, tudja roba, tudja knjiga, tudja misao u Hrvata III. 43, robstvo tudjoj trgovini III. 67—69, pod tudjim gospodstvom narod (ima samo radikalnu i oportunističku stranku) III. 93, tudje rieči medju gospodom III. 121—122, III. 160, tudjinska inteligencija (u svakom narodu, koji do sebe malo drži) III. 183, tudji i narodni običaji (»pa će nam sve to propasti«) III. 265, proti tudjinštini III. 269, tudjinština u samostanima III. 303, tudjinac kod nas (Hrvata) bolje živi, nego mi sami III. 354—355, koliko vriedi rieč »Svoj k svomu«? IV. 166—169, tudjinci medju Hrvatima (»Čemu ta vječna vika i mržnja na tudjince i strance, — ta svi smo braća« ... »onda smo i mi Hrvati braća, pa treba da se i s nama postupa bratski!«) IV. 199, IV. 211—214, tudjinci špekulanti medju Hrvatima IV. 278, kralj Žigmund tudji domazet IV. 372—374, tudjinci po našoj gospodi došli kod nas do vlasti V. 29, zašto su tudjinci svuda gospodari? V. 65—68, tudjinska roba i — Seljački prodajni savez V. 247—248, tudjinstvo u Hrvata (gospoda!) VI. 23, tudjinstvo i njegovi sluge u Hrvata: »kućarci« (»prnjari«, »canjkari«, »bobkari«) VI. 72—74, tudje i seljačke domaće rukotvorine VI. 88, »ima i tudjih stvari, koje su dobre« VI. 302, tudjinci u Hrvatskoj (kako su došli do gospodstva) VII. 70—71, Nije u tudjinstvu sve dobro (nije u narodu sve zlo) VIII. 15, tudjinstvo = civilizacija VIII. 71, tudjinci su ostavili prosvjetu kod svih evropskih naroda VIII. 85, tudja industrija i Hrvati IX. 43—45, tudjinci — ponajviše prva »gospoda« u svakom narodu IX. 208, tudjinci u banskoj Hrvatskoj X. 72—74, tudjinci i naše novčarstvo (»Ja sam se ... do sada bojao tudjinaca, koji će tvrdo i nesmiljeno tražiti svoje, pa makar protjerao čovjeka s doma i ognjišta, — no nikada nisam ni mislio, da bi naši ljudi, naši »domoljubi«, da bi oni mogli u ovakvim slučajevima tvrdo i nesmiljeno bacati naše ljude iz kuće« ...) X. 184, zašto nam je tudjinac gospodar XII. 135, kako tudjinstvo raztače Hrvatsku ... XII. 233—234, (A. Starčević) XIII. 143—144, borba Hrvata protiv tudjega jezika XV. 43, tudjinstvo po kultur-trägerima XVI. 13—14, tudjinsko tributarstvo XVI. 98, tudjinci i imena mjesta u Hrvatskoj XVI. 214—215, tudjinstvo (tudja misao, tudja kultura) uzrok ludoj ideji o veličini koja nas vodi fanatizmu XVIII. 9, borba protiv tudjinaca — »se ne svršava glasovanjem« XVIII. 12, troje, što treba imati na umu o tudjincima XVIII. 22—23,

Tuga: Ne dajmo tugi na srce! III. 163—165, tuga za životom III. 318, vasionska tuga i Hrvati III. 389—390, Tuga i Bóga (tuga za plaću — »naricanje«) III. 406—407, tuga i lirska poezija XIV. 198, XVI. 183,

Turci: — (repati Turci) II. 258, kakva je to »turska« vjera? III. 372—373, »janjičari« III. 374, Turci-Osmanlije i Hrvati IV. 362—363, V. 35—38, Turci-Osmanlije i hrvatski muslimani (razlikujmo ih za Boga) V. 141, Turci i naša zadruga II. 55, naši Turci u Bosni II. 174—175, repati Turci II. 258, Turci i »iztočno pitanje« III. 138—139, Turci i Hrvati (Od Turčina nema više pogibelji) III. 310—314, XII. 319—320, XIII. 44, XVI. 153, Turci i »turkofilstvo« Hrvata [Vetranić] XVI. 184—186, Naši Turci XVI. 228—237,

Turizam: turisti (i A. R.) VI. 218—219,

»Turkofilstvo«: — [Mavar Vetranić] XVI. 184—186,

Turopoljci: — i izgovor I. 74, IV. 365, (A. R.: »Meni su i danas najmiliji časovi, kad se s Turopoljci razgovaram o naših većinom već pokojnih starcih i o njihovom liepom životu, ljubavi i prijateljstvu, pa sam ja u gdjekojoj turopoljskoj kući kao doma medju svojima.«) XII. 53—55, turopoljska plemićka sela (svatovi) XVI. 152—153,

Turska: — i Hrvati II. 91, (u Turskoj ide sve na opako) II. 175, turski »harač« V. 71, nemiri u Turskoj V. 287, VII. 157—158, Turska »u banskoj Hrvatskoj nema baš nikakvoga reda ni pravice« XI. 179—181, XIII. 82—84, [i historijska krivica] XVI. 129,

Turska Hrvatska: II. 31,

»Turski zakon«: — u Bosni I. 157,

Tuškani: — Etrurci (Toskanci ili Tuškani) A. R. VIII. 65,

Tuškanovština: — XVIII. 315,

Tutorstvo: — gospodske politike IX. 193,

Tvornice: zlo od tvornice (fabrike) II. 34, dioba posla u tvornici II. 72—73, veliki fabrikanti II. 142, sve fabrike ... gotovu stvar samo mienjaju, oni prave novo od onoga, što im se dâ III. 58, skupna fabrika III. 58, tvornice — veliki obrt »Ne bi li bilo bolje, da i mi počnemo dizati tvornice« III. 81—82, tvornice u hrvatskoj budućnosti III. 263, tvornice i »domaća prodaja« VI. 90—91, zadružne tvornice VI. 266, fabrika (samo je želudac...) VIII. 13, u Podravini (A. R.): Podravina, posebice veća sela... mora dobiti što prije dvije, tri tvornice) XVI. 120, (kriza) XVIII. 345, 346.

U

Ubojstvo: — (Strašno je, kad ubije brat brata a još strašnije, kad ubije sin otca) II. 242, Ubio deset ljudi... (I diete u kolievci nije pustio u miru! Je li to čovjek ili živinče?) III. 36, zašto su toliki Talijani anarhisti i ubojice? III. 314—317, politička ubojstva VII. 30, ubojstvo seljaka (u Drenju) XI. 236, umorstvo »seljačkoga kralja« Achima XII. 63—71, ubojstvo u selu XII. 265—267, ubojstvo Mate Šćirka XVIII. 324—325,

Ubožnice: — po selima (A. R.: »Znam, da će tvrdi sviet valjda s vremenom i po selih posagraditi »ubožnice« i »nemoćnice«, pa i »špitale«, u koje će trpati svoje starce. Ali to nije ono pravo!«) V. 298, XII. 280,

Učenost: učeni ljudi i seljaci III. 146—147, učeni črčkari III. 160, učenost u gospode (do svoje učenosti gospoda sama u duši ne drže ništa, kad su i onako u toj svojoj učenosti svi jednaki: svi su jednako izmuštrani u školah, pa bi morali zbilja biti vrlo glupi, kad bi držali što do takve učenosti) III. 246, učenost kakvoga golobradca i A. R. (Nije ... pametno, što se dan današnji golobradi žutokljunci postavljaju po svietu za poglavare cielomu jednomu kraju) III. 354, učeni ljudi za dobro naroda VI. 34, (Učeni ljudi ne bi smjeli tako) XII. 290—291, nimbus učenosti (i klasičnost) XVI. 34,

Učenjaci: — (»Vi opet mislite, da ja klevećem učenjake«) II. 291, učenjaci i A. R. (Tko hoće previše dokazati, taj ne dokazuje ništa) IV. 311—312, učenjaci poslie Isusa i naučavanje naroda (Tko je učio narod, — taj je »bunio« narod) V. 354, posao daljega rada naših učenjaka i pisaca, da nadju i odrede, koji su mislioci u skladu sa slavenskim svojim narodom IX. 107, slavenski učenjaci i hrvatski preporod XI. 140—141, učenjaci o duhu (misli) XII. 253 (učenjaci nisu u neprilici, kad treba na narod tovariti namete, jer odmah zovu u pomoć »principe«) XIII. 42,

Učitelji: — »kultur-tregeri« I. 96, učitelji i »Dom« II. 16, veliki učitelji svieta II. 43—45; prvi naš učitelj po švabskom kalupu (Matija Antun Reljković) II. 183—187, gospodarski učitelji III. 63, učitelj seljak (»seoski učitelj«) i školani učitelji III. 271—275, hrvatski učitelji (Čast hrvatskim učiteljima) III. 287—288, učitelj i A. R. (Ja mislim, da bi mnogo bolje bilo, kad bi bilo manje občinskih činovnika, a više učiteljâ) III. 356, učiteljice — ni njima ne cvatu ruže V. 282, pučki učitelji VI. 17—20, VI. 33—36, muka učitelja VI. 157—196, učitelj, pristaša seljačke stranke (kakav je) XI. 142—144, »Bog se smiluj ovim našim učiteljima!« XI. 153—154, učitelji, povišica plaće i seljačka stranka (»Da su na koljena padali pred Tomašićem, pred Rauchom — ali pred Cuvajem! Uh! Ta to je pljuska, to je... « — »Inače mi smo za učitelje. Oni su tako naši, da smo mi uvjereni, da će oni prvi od sve inteligencije biti u seljačkoj stranci«) XII. 206—209, povišica učiteljskih plaća XII. 363, »čestiti« učitelj [ovdje to posebno zvuči] i nauk seljaku (A. R.: »Našlo bi se i drugoga posla za g. učitelje, mjesto ove učene dangube«) XVI. 58, učitelji i seoski svijet [plaće i pučka škola] XVI. 131—135, seoski učitelj pred francezkom akademijom XVI. 164—166, (celibat učiteljica) XVI. 198—201, XII. 368, učitelji i kortešacija XVIII. 85,

Udobnost: udobnost u gradu (jedina korist od tolike muke čovječjih ruku) XII. 249—250,

Udruga: — II. 347, (Pa što se onda tužimo ..., kad najveći Hrvati, starčevićanci, — kad oni ne će jedne slobodne narodne banke, — nego hoće vladine kotarske udruge! — Bog nam se smilovao, nama i našoj — sljepoći i bedastoći. Amen.) II. 351, udruge oko gradova! II. 361, udruga (»ceh«) VI. 231, gospodarsko-obrtne udruge i država (privredne [produktivne] udruge) VII. 47—48,

Ugarska: — i Hrvatska II. 31, (Hun-garija) II. 150, Ugri (— »politički narod«) II. 328, ugarski kralj — »vojvoda srbski« II. 345, Ugarska i »madžaroni« III. 150—152, (Hrvatski i ugarski »zajednički« poslovi) III. 329—332, Ugarska 1848. IV. 43, ugarska državna zajednica (ugarsko i »zajedničko«) IV. 122—123, kriza u Ugarskoj V. 191, V. 287, Ugarska i

»starčevićanci« (Ante Starčević napisao, da je Ugarska zajednička naša majka. Što je time htio da reče, Bog zna.«) V. 362, Ugarska — gospodar hrvatskim novcima VI. 8—10, VI. 52—55, VI. 112, VI. 117—120, po novoj starčevićanskoj nauci VI. 180—183, (i posebni ugarski kralj) VI. 203—304, VI. 308—310, »integritet« Ugarske i Wilson VII. 155, Ugarska (»Magyarorszag«) VII. 181—182, IX. 40, XII. 139—140, XII. 307—312, XIII. 7—11, (bratski račun) XIII. 15—21, (i Hrvati u Ugarskoj) XIII. 100—104, (zakon o morskoj obali) XIII. 151—158, (»Hungaria«) i Zrinski XIII. 165, Ugarska i bl. Marko Krizin XVIII. 30—31, XVIII. 39—40, [kralj] XVIII. 68—70, (židovi) XVIII. 345—346,

Ugri: Drugo su Ugri, a drugo Madžari II. 342—345, ugarski kralj Števan — To je bio pravi rimski učenik V. 85, VII. 181,

Ukrajina: (A. R.: »— ako Bog da —«) XI. 63,

Ukrajinci: (panslavizam!) VII. 143, XI. 62—64, XII. 264,

Ulizavanje: — seljaka pred kraljem (na žalost ima toga i medju gospodom svuda po svietu) VI. 319, ulizica seljačka pred gospodinom (A. R.: »Riedki su, istina, ovakvi ljudi (jesu li »ljudi«?) medju seljacima, — ali da ima jedan i u deset sela — previše je, sramota je. Kad bi ih bilo više, seljaci ne bi ni zaslužili drugo, nego da im i dalje bude, kako im jest.«) XVIII. 38—39,

Ulster: [Anti — Homerule] XVI. 127—129, XVI. 134,

Uljudba: — i državni život (u Hrvata) XI. 100—101, uljudba (= kultura!) XI. 102,

Umieće: — (ili umjetnost) što je nauka, a što umieće? III. 49, umieće i narod III. 67, tri vrste umieća (glazba, pjesničtvo i tvorno umieće) IV. 141,

Umjetnici: geniji umjetnici I. 321, umjetnici majstori II. 74, umjetnici i umieće III. 49, umjetnici veliki majstori u obrtu III. 339, (individualna sloboda) XIV. 72—73,

Umjetnost: što je umieće ili umjetnost? III. 49, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu III. 265, mari li »prosti« narod za umieće? (»Ne znam, kako je kod drugih naroda, ali za hrvatski naš narod znam dobro, da po njem ne bi propala nijedna ova grana umieća.«) III. 394, (kazališna) umjetnost i seljačtvo [seljačko mjerilo: Je li to za narod?] XII. 268—271, umjetničko stvaranje i individualna sloboda (dva stajališta »mlado« i »staro«) XIV. 72—73, XVI. 73, [romantično i realističko gledište] XVI. 148, umjetnost i kritika [ruska] XVII. 132—144, u književnosti (na pr. Novakove »Zapreke«) XVIII. 369,

Umne znanosti: — IV. 110.

Umnici: svjetski umnici III. 409, (slavenski mislioci) i hrvatska pučka seljačka stranka VII. 17., VII. 27, IX. 213,

Unijati: VI. 108, u Galiciji (»umiljati«) XI. 62,

»Unionisti«: — (»jedinstvenaši« — »madžaroni«) III. 150—153, XIII. 85,

»Unionizam«: (Hrvatske i Ugarske) XIII. 85—87, (madžaronstvo) XVI. 184,

Unutarnji poslovi: »unutarnji poslovi« banske Hrvatske II. 375,

Uprava: — u Bosni i Hercegovini II. 111—112, »administrativa« III. 228, samouprava III. 336—337, upravno sudište IV. 91, jeftina uprava (manje gospode) V. 199—202, »Dobra uprava« (A. R.: »Poštena uprava znači i to, da svatko pošteno zasluži svoju plaću, pa tko ne radi, neka i ne jede od plaće«) V. 207, »centralizacija« i »decentralizacija« (i občina) ili kako se najlakše narod drži u redu ili za vrat, t. j. kakva je uprava bolja V. 279—281, »Mi sami treba da tražimo »dobru i poštenu upravu«, jer ćemo ju samo tako dobiti.« V. 367, uprava u čitavoj domovini ima se postaviti na poljodjelsku, na seljačku osnovu (Glavni kamen toj osnovi ima biti »poljodjelska občina«) VI. 202, državna uprava i njene grane VII. 19—23, kotarsko vieće VII. 50, politička uprava po programu seljačke stranke ima biti narodna i gospodarska VII. 118—119, ideal svake uprave (selfgovernment) VII. 170, »uprava u banskoj Hrvatskoj ne može biti takva, kako bi trebalo, i to sve dotle, dok budu vriedili dosadašnji upravni zakoni i naredbe«... »Može li biti valjana takva uprava, koja ima svoje propise u pet velikih knjižurina? — Pitamo i odgovaramo: Ne može!« IX. 109—112, državna uprava i javna kontrola XI. 136—138, glavni koren zlu u našoj upravi XI. 236—238, uprava od g. 1848 do danas XII. 341, (»oni milijuni, koji se troše na upravu, kao u vodu bačeni, jer narod plaća svoje tlačitelje po mom najdubljem uvjerenju. Dakle činovničtvo, koje bi shvatilo i barem tako provodilo zakone, da možemo pred sviet izaći to takodjer ne možemo u kratko vrieme postići, već se za to hoće mnogo: najprije srednja škola, zatim sveučilište, književnost, naše družtvo, svi mi, sve to treba da bude drugačije.«) XII. 350—355, XIII. 8, »Političke usluge činovničtva i zajednička korist činovničtva i većine zastupnika morat će uzmaknuti pred pravednom kritikom naše uprave, koja je još daleko od toga, da joj ne bi bilo prigovora.« XIII. 190—193, gospodarstvena i politička uprava XVI. 120—122,

»Urania«: — »Nebesnica« III. 104,

Uranos: I. 213,

Urbanizam: — i selo (Vandervelde i A. R.) XII. 293—295,

»Urok«: XII. 289,

Useknjivanje: — civilizacija XIII. 105—106,

Useljivanje: što se tiče poljodjelskih useljenika u našu domovinu... za nas pogibao veća od svih tudjinskih trgovaca (A. R.) I. 292,

Usmena predaja: XVII. 64,

Ustav: — ili konstitucija (kad se vladar dogovara s saborom) III. 132, što je »ustav«? (novi ustav — i nova gospodska vlada) VII. 73—74, što

zajamčuje pravi ustav VII. 101, IX. 109, (»Konstitucija« ... nije zapravo ništa drugo nego zakon, ili bolje »red« ili pravilo. To dobro kaže i naša rieč »ustav«, premda bi bolje bilo reći »ustanova« t. j. ono, što je ustanovljeno ili postavljeno, ono, što je stalno te se mora držati, a ne smije se dirati, ni po čijoj volji mienjati — to je ustav.) IX. 112—115, IX. 195, ustavi i demokracija (Koncem XVIII. još prije Napoleona nestalo je jednoga glasovitoga starinskoga parlamenta, poljskoga, i tako je stare, sredovječne, originalne, samonikle Evrope nestajalo: od sada se sve gradi po jednoj francuskoj šabloni, — od sada nastaju famozni ustavi na papiru, sve same kopije francuskih kopija (i Srbija je dobila takovu kopiju, čini se, belgijsku), — bez ikakve sveze s narodnom prošlošću, bez ikakvoga korijena u narodnom shvaćanju. Dakako kod provadjanja tih ustava mogli su sudjelovati samo dresirani ljudi. Demokraciji su u svim saborima bila vrata zatvorena, — kao za ironiju, što ih je demokracija stvorila.) XVI. 247,

Ustavnost: — treći temelj seljačkoj stranci VII. 97—101, ustavnost je temelj pučkoj politici VII. 123, griesi sredstvom sile i sredstvom laži proti ustavnosti VII. 124—125, (i rat) XI. 74, ustavna »načela«, principi i kako je u Hrvatskoj XII. 148—149,

Uvjerenje: uvjerenje i pisanje (A. R.) XII. 329, uvjerenje čitavoga našega naroda (Filip Grabovac!) XVI. 186,

»Uvodni članci«: — kako nastaju IX. 33,

Uvreda: krvava uvreda hrvatskoga seljačtva (bajka o ciganinu, kojom gospoda nišane na slobodnoga hrvatskoga seljaka) VII. 128,

Uzgoj: vidi **Odgoj.**

»Uzkoljenik«: — (»doglasnik«) II. 111,

Uzkrs: — i novine III. 109—110,

Uzorno gospodarstvo: kakvo ima biti uzorno gospodarstvo (»neka se ... Božjakovina prodade, pa ... kupi jedno trideset drugih posjeda: a zagrebačkom zagorju tri do četiri, isto toliko u posavini, u podravini, dolje medju Dravom i Savom jedno pet, šest, u primorju tri do četiri i u Lici tri do četiri ... A »ratarnice« liepo zatvoriti!«) IV. 298—299.

V

Varaždin: — (čižmarija u Varaždinu) II. 329,

Većina: »glupa« većina (i na tuđu »prosvijetljena« manjina) I. 191, većina i pravo (Gdje je većina, — tu je pravo! Tko se toga drži, to je svejedno, kao da se drži ovoga: Gdje je sila, — tu je pravo.) III. 119, većina seljakâ (ima biti i u državnom saboru i u svakom javnom vieću [u županijskoj skupštini i u občinskom odboru]) VII. 77, većina i manjina u političkom životu X. 39—44, većina u saboru, koja bi bila za seljačke potrebe XII. 103—109,

Vegetarijanstvo: »vegetarijanci« (»protumrsci«, »biljojedi«, »zeljojedi«) i A. R.: »Ima nas svakakvih. Ima nas i takvih, koji ne možemo gledati, da se kolje pile. Ali danas, gdje se u ratu prolieva tolika ljudska krv, — žaliti prolievanje životinjske krvi svakako je prerano.« IV. 205,

Velebit: — (koji se je Višnjemu Stvorcu ovako grdno prosuo iz milostiva rukava ...) VI. 102,

Velegrad: — Zagreb (»Težnja za velegradom Zagrebom, — čisto je gospodska, a obzirom na ostali narod — bolestna, luda težnja«) XII. 27—30,

Veleizdajnička parnica: — (Srbi pod obtužbom) i posljedice XI. 26—29, (Obtužnica) XI. 29—37, (Srbi i Bosna) A. R.: »Srbi ne će biti uništeni ni u banskoj Hrvatskoj poslie parnice, a kamo li u Bosni poslie sjedinjenja, nego će se oko njih i oko Bosne još bogzna kako dugo vrtjeti sva politika.« XI. 77, XI. 80—82, A. R.: »Ova će parnica srbskoj stranci samo koristiti, pa bili Srbi osudjeni ili odriešeni. Nama je to žao, jer smo protivni srbskoj politici u Hrvatskoj s razloga, što ta politika nema razborite svrhe. Srbi su u Hrvatskoj posve ravnopravni državljani, a što ide dalje, to je nerazborito, jer širenje srbstva i posrbljivanje onoga, što je hrvatsko, — nema, kako rekosmo, u Hrvatskoj razborite svrhe. Zato nipošto ne odobravamo, što njeke novine toliku reklamu prave Srbima. Iz cieloga svieta eto dolaze ljudi, da vide Srbe — u Zagrebu, a za Hrvate nitko i ne pita; a ako pita, onda ih grdi, jer sad su prvi Hrvati: Akurti, Tarabocchia i Frank. Srbi im mogu biti zahvalni ...« XI. 90—92, XI. 99, ciela ta parnica — rugoba (samo što nije na žalost prva takva rugoba u Hrvatskoj) XI. 118—121, (katoličko svećenstvo i Srbi) XI. 160—162, XI. 163—164, XI. 222, (i Masarik) XII. 9—12, XVIII. 206, XVIII. 335,

»Velemožni«: — XIV. 283,

Veleposjednici: — vlastela u banskoj Hrvatskoj V. 134—136, VII. 44—45, X. 135—138, XII. 121,

»Veleučeni«: — (stilistika) Maretić i A. R.: »Za vele učeni veli pisac, da je u nas titula ljudi, koji su često sasvijem čisti od prave učenosti. Zar se to samo može reći za ovu titulu? Zar nije bilo gospode i presvijetle i prečasne i velemožne, kojima nijesu ti epiteti lično pripadali, već kao članovima staleža, u koji su se brojili? Zašto je baš titulu vele učeni izabrao, da joj prišije onu ne baš lijepu zakrpu? Ta mogao je ostati kod svoje titule vele možni, koji može jedino to, da baci kandidata na ispitu i to samo, ako kandidat ne zna svoje stvari.«) XIV. 283,

Velevlasti: velike vlasti II. 179, velike vlasti i sedma velevlast IV. 209—211,

Veličina: Nije li »velik« svaki onaj, koji ima veliku dušu, a ne samo onaj, koji je imao (ako je imao) veliku glavu? IV. 73, veličina misli (velika misao) IV. 84, samo velika misao može narod spasiti od propasti IV. 90, velike i debele tikve rastu samo na gnojištu, a ne na piesku! ... IV. 113, Kako postaju »veliki« ljudi (— što znadu, kako se

lako možeš dići svietu na glavu, pa po njoj hodati) V. 290, veličina careva i kraljeva (što znači za gospodu, a što za seljački narod) XI. 18—19, (Što mirno, bez borbe gine, čovjeka se gotovo i ne doima) XVII. 88, bez čovječtva veličine ljudske i nema XVII. 89, [Rim] XVIII. 8, luda ideja o veličini (tudji uzor) XVIII. 9,

»Velika Hrvatska«: — (Recimo radje, da hoćemo složnu i srećnu Hrvatsku) III. 275, Sve je uzalud, što mi govorimo za »veliku« tobože Hrvatsku, dok mi za tu Hrvatsku pravo ni ne znamo IV. 164, (Hoće li to biti »velika«, ili »malena« Hrvatska, kad se mi Hrvati ujedinimo, — to nije prva i glavna stvar, nego je glavno to, da bude naša i srećna.«) V. 85, VI. 134, kako je pokopana tobožnja »Velika Hrvatska« (s Bosnom i Dalmacijom) u »okviru« (»Jugoslavenska deklaracija«) VII. 161, VII. 164, odnosno hrvatska država po zahtjevu pučke politike IX. 209, (Masaryk) XVIII. 221—222,

Velika Madžarska: V. 12,

Velika politika: — prema Beču i Pešti VII. 185—189, tko odlučuje u velikoj politici? (»Za veliku politiku misle mnogi, da je vrlo težka i da se u nju slabo tko razumije. To je istina, jer za to treba mnogo znanja. No ima jedna stvar, na koju treba da pazi svaki veliki političar, a koja se ipak ne mora učiti iz knjiga, nego iz života, a ipak mnogo odlučuje u velikoj politici. A to je narodno mišljenje. Svaki je naime narod kroz stotine i stotine godina sve malo po malo upoznao svoje prijatelje i neprijatelje, pa kad dodje do odlučnoga časa, svagda odluči — prije, ili kasnije — ovo narodno mišljenje. A jao si ga narodu, koji iz svoje prošlosti nije baš ništa naučio!«) VII. 185, velika politika nije »realna« politika IX. 147—149, manimo se velike politike i nemojmo se po njoj dieliti, — mi, koji nismo sluge tudjinu X. 219—222,

Velikaši: hrvatski velikaši I. 7, velikaši ili »vitezovi« (— i oni su mnogo držali do vjere, još mnogo više, nego današnji naši seljaci) II. 377, vriede li što velikaši svomu narodu? III. 65—66, velikaši i A. R.: Sto i opet sto puta volim vlastelina velikaša nego židova-bogataša III. 66, hrvatski velikaši (knezovi i grofovi, baruni) III. 173—174, zadnji Jelačić (valjda zadnji pravi hrvatski grof) III. 251, velikaši i hrvatski bani IV. 202—203, »velikaši su djeca kraljeva« IV. 341—342, velikaši i narod pred 500 godina IV. 371—374, hrvatski velikaši i Niemci V. 103, velikaši i zemljištni posjedi VI. 55—56, »bosanska vlastela« (begovi) i narod VI. 57—58, i »guli-baroni« VI. 232, (knezovi-biskupi) VI. 234, velikaši ili prvaci narodni i narod uz njih VII. 141, lordovi VIII. 124, velikaši nad »svojim« narodom IX. 192—193, IX. 211, velikaši i kraljevi (kralj Matijaš) XIII. 48, bogata velikaška familija hrvatska (Zrinski i Frankopani) XIII. 162—166, hrvatski knezovi i kraljevi) XVI. 151—156, (i naši narodni svatovi!) XVI. 151—156,

»Veliki« ljudi: kako postaje veliki čovjek II. 130, »veliki ljudi« kod seljaka IV. 73—74, Sviet se trga za »velike ljude« IV. 224, veliki (i »glasoviti«) ljudi i narod (A. R.: »Ako se u kojem narodu ustali i ukorieni... sliepa hvala i slava velikih ljudi, takav narod mora sve malo po malo izgubiti svoju volju i odlučnost, jer sve čeka od »velikih« svojih ljudi. Nama se čini, da je i to jedan način, kako se od naroda stvara sliepo roblje, koje se klanja često praznim riečima i pustoj magli. Zato mi držimo, da je razboritije i naravnije, da se i »veliki« ljudi mjere ljudskom mjerom, jer smo svi mi ljudi. Istina je, naći će se ljudi, koji ne idu pod običnu ljudsku mjeru, ali onda će se to tek pravo vidjeti, kad ih pod takvu mjeru metnemo: vidjet će se, da su veći. No onda ćemo ujedno lakše razumjeti, po čem i koliko su veći, — onda ćemo ih bolje razumjeti.« »Naš narod treba da spozna, da nijedan od nas nije tako velik, da bi mogao učiniti sve, i nijedan tako malen, da ne bi mogao učiniti ništa. Sve, što narodu treba za obstanak i napredak, može sebi stvoriti samo čitav narod u slozi i zajednici.«) IX. 61, »Veliki su u istinu samo oni ljudi, koji svojim radom i mislima djeluju na narod, na narodno množtvo tako snažno, da se to snažno i pokaže.« XII. 262, »veliki« ljudi i historija XVI. 246, svjetski velikani XVIII. 56—59,

Veliki narodi: — kako si razdieliše zemlju IV. 220,

Veliki posjedi: — i program H. P. S. S. (veliki vlastelinski posjedi [spahiluci]) VII. 19, vlastelinska imanja (narod ima premalo zemlje) VII. 44—45, veliki i »mali« posjedi u banskoj Hrvatskoj X. 78—80, vlastelinstva (virovitičko vlastelinstvo) i naseljivanje seljaka (zagoraca) XI. 152—155,

Veneti: — (Matusiak Szymon i A. R.) Vindi = Veneti (»pomorci [primorci]«) I. 227, — Venedi (Vendi) II. 120,

»Věstnik slovanských starožitností«: — I. 309—310,

Veterina: živinarski propisi III. 374—375,

Veterinari: — i kotarska oblast XVI. 121,

»Vetruvanje«: — (konjske utrke) u gospode III. 327,

Vez: (djelo o narodnim vezovima bilo bi koristno i potrebno) XIV. 97—98,

Vezuv: II. 156,

Vidogled: »liepi vidogled« (kalejidoskop) IX. 168,

Viek: »četiri vieka dobrote i zloće ljudske« (naš željezni viek) II. 171—173,

»Vienac«: — I. 90, XIV. 27, (A. R.) XIV. 31, XIV. 67, XIV. 85, XIV. 121—123,

»Vila Hrvatica«: — i »vila Slovinka« [A. R.: »... zar tko možda misli, da je »vila Hrvatica« (jest, »Hrvatica«, ne možda Slovinka, koja se takodjer javlja) — mlada gospojica, poznata istom, recimo, od Harambašića? Pa to je stara, prastara blizu četiri stotine godine stara dama!« XVI. 182,

Vilain: — (prostak) = seljak I. 181,

»Vilindvor«: — (muzej) A. R. II. 190, »vilište« XVI. 9—10,

Villa: — zaseoci (Bréal) i A. R. I. 181,

Vilno: zašto je grad »u obće i danas strašno gadan« (A. R.) VIII. 187,

Vino: — i A. R. (»ja ne pijem vina iz krčme: to je sve pokvareno«) II. 188, Istarska vinarska zadruga III. 67—69, vino i »gvirc« (Držite se ljudi vina, ako već hoćete piti, i ako — imate za što) III. 142,

»Vinograd«: — što je II. 164,

Vinska loza: — »kao glavni faktor jednakostnih i demokratskih tendencija«? (E. Demolins i A. R.) I. 292, Nije li štogod istine u tvrdnji: da vinska loza razvija iseljivanje samo prema gradskom životu? (A. R.) I. 293,

Virilisti: III. 173, VII. 58, (i zastupnici seljačke stranke) XII. 7—9, XII. 355,

Virje: XVI. 119—120,

Virovitičko vlastelinstvo: XI. 152—155,

Vitezovi: — ili velikaši II. 377—378, Vitezovi Stjepana Radića V. 352, kako su »vitezovi« (bezposleni inače junaci) t. j. lovci i bojnici zagospodovali seljačkim narodom VIII. 80—81,

Viteštvo: — u narodnoj pjesmi (o Zemljiću Stipanu i Nurkiću Selimu) i »guje iz potaje« A. R. I. 171,

Vivisekcija: — »živosjek« II. 140,

Vječnost: VIII. 40,

Vjera: — i poštenje II. 33—35, vjera i narod II. 78, ciepanje vjere u Čeha II. 224, »srbska« vjera II. 248, učeni krivobožci (»brahmanci« i »budjani«) II. 253, Lutorova vjera prava njemačka vjera II. 262, vjera u dušu i Hrvati (»Mi imamo najmanje razloga vjerovati u pravicu na svietu, u pravičnu dušu ljudsku.«) II. 294, čovjek, koji ne vjeruje i A. R. II. 295, Kršćanska vjera »takove ljubavi, koja bi grlila sav sviet« II. 296, »Vjera neka ne ide na ulicu« II. 357—358, vjera u dobro i A. R. II. 370, boj za vjeru i kulturu (prosvjetu) II. 376, vjera, velikaši i seljaci II. 377, vjera (jedna stvar, koja može vezati cieli narod) III. 41, vjera u pravicu (to nam daje jakost) III. 96, Lutorova vjera (niječna [negativna]) III. 105, vjera i »liberalizam« u narodu III. 121, konkordat III. 211—212, rimo-katolička i srbsko-pravoslavna vjera III. 318—319, kakva je to »turska« vjera? III. 372—373, vjera nije kabanica, koja bi se mogla svaki čas promieniti IV. 107, koja se vjera danas najviše širi IV. 123, traži li rimska vjera, da crkveni poglavari na zapovied Rima budu i proti narodnoj stvari? IV. 155, vjera, narod i rimska politika IV. 170, vjera je i danas čvrsto spletena i svezana s politikom IV. 263, vjera — temelj jakosti svećenstva (popova) V. 260, kako se vjerom trguje V. 285, prava vjera (A. R.: »Vjera, prava vjera, očituje se djelima; prava vjera — to je borba proti zlu, proti svakomu zlu.«) V. 342, tko stane naučati — ruši Vjeru V. 354, vjera i škola VI. 35, »din (Vjera) u pogibelji« i jadni narod VI. 41—42, Tko hoće da znade, što je Vjera, osobito kršćanska Vjera, i što ona može načiniti od čovjeka, — taj neka ide medju seljake VI. 50, politička vjera (i A. R. »Nemam ja nikakve nove vjere, niti sam ju ja izmislio.«) VI. 83, vjera i Crkva izmedju Hrvata i Srba (Nije Vjera prva bila, koja je naš narod razdielila . . .) VI. 107—108, »Vjera, pa i katolička vjera jest mnogo, ali nije sve« VI. 156, vjera i sloboda naroda (Vjeri ne smeta robstvo)... narod »u vječno blaženstvo može doći i bez svega toga«... VI. 215, A. R. »Strašan je čovjek, koji ne vjeruje« (Drugo je, kada tko kaže: »Vjera je budalaština, koju su popovi za svoju korist izmislili« i t. d. i t. d., a drugo je opet, kada tko prosudjuje, što i kako rade vjerski poglavari s narodom i u narodu. To se jedno s drugim ne dade ni prispodobiti. — Tko ovo dobro razlikuje, lako će u ovim stvarima suditi mirno i razložno, bez mržnje i ljutine. A tako i treba, ako hoćemo da živimo kao ljudi.) VI. 233—234, državna vjera (car Konstantin i kršćanstvo) VIII. 70, vjera u Bosni i Hercegovini X. 62—66, vjera Hrvata prije Isusa nije bila »vjera« (čovjek bez vjere — mrtav) X. 140—141, nova vjera (reformacija) u Hrvatskoj XI. 46—48, (»Budimo jednom o tom na čistu, da nije već i Vjera u pogibelji, ako je u pogibelji osoba i ugled ili korist kojega svećenika«) XI. 59, različne vjere (uzrok »slavenske nesloge«) XI. 61—62, staroslavenska vjera (primitivna) XI. 103, »vjera u pogibelji« kod izbora u Dalmaciji XII. 92—93, vjera i zlo u narodu (g. Š. i A. R.: »ne rekoh time, da vjera ne čuva od zla. Čuva.«) XII. 265—268, prepirke i borbe radi vjere i sviest naroda XIII. 89—91, sloboda vjere — i »bruka« u Bosni XIII. 106—107, »vjera u život« (»Živan iz Sriema« i A. R.) XVIII. 66, vjera i liberalizam XVIII. 75, (»privatna stvar«) sprovod bez svećenika XVIII. 125—126,

Vjera u Boga i seljačka sloga!: VII. 69, VII. 93—94, VII. 112—117, XIII. 121,

Vjeroučitelji: (»jer vjeroučitelji imadu veću naobrazbu, držim opravdanim, da dobiju veću plaću«) XII. 368,

Vjerovanje: kršćansko vjerovanje i vjere raznih narodâ I. 15, vjerovanje (narodna vjera) što je I. 62, narodna vjerovanja (postanak i opstanak svijeta, kakove snage ima u svijetu, kakovu snagu imadu neki ljudi, stvorovi kao ljudi, nemani i nakaze, drugi svijet, gatanje, bajanje, vračke [čarolije], sveci — crkvene stvari) I. 64—66, Mjesec i kriza u bolesti I. 180, vjerovanje o vukodlaku I. 301, pop može napraviti led II. 252, vjerovanje i strah II. 257—258, englezko kraljevsko »vjerovanje« III. 105, vjerovanje u Bosni (Vrag pod noktima) IV. 78, gospodarsko Vjerovanje (A. R.): »Svatko mora barem nješto imati, nitko ne smije biti ništica!« IV. 115, Što li jadni sviet ne vjeruje! V. 270, političko starovjerstvo VI. 81—84, vjerovanje i neukost (Tko je neuk, taj ne zna; a tko ne zna, taj vjeruje) VI. 194, tamno i zapleteno »vjerovanje« III. 105, vjerovanje u Bosni (Vrag pod noktima) IV. 78, vjerovanje u Aziji IX. 158, vjerovanje u kalvina IX. 173, i zločini (»kakvih je i koliko zločina bilo u doba i medju ljudima, koji su vjerovali, dičili se vjerovanjem, svoje vjerovanje pokazivali svietu u sjajnim procesijama, dapače druge radi nevjerovanja žive spaljivali na lomačama . . .«) XII. 267—268, vjerovanje u narodu i liečnici

XII. 287—291, narodno vjerovanje (legende o svetom Bernardu — »prepiranje« duše s tijelom — »rusalke« — »navje«) XV. [71—114], vjerovanje u žrtve ljudi bogovima, vilama — za uspjeh velike kakve gradnje (»Zidanje Skadra«) XVI. 142—143,

Vjerovnik: vjerovnik i dužnik (ograničenje ovršnoga prava) XIII. 67—70,

»Vjestnik družtva sv. Jeronima«: — XIII. 56—58,

Vještice: XII. 291,

Vještina: što je vještina III. 49,

Vlada: tudja vlada i Hrvati II. 19—22, soldačka vlada (»pamtite dobro: nijedna soldačka vlada ne može dugo potrajati«) II. 197, vlada i udruge (Zatluka) II. 351, posebna vlada za poljodjelstvo III. 63, dvie vlade banske Hrvatske III. 77—79, vlada i odvjetnici III. 112, naše vlade hoće drugo, a narod bi htio drugo III. 130—131, zajednička vlada u Pešti III. 167, »vlada najboljih ljudi« III. 191, što je vlada III. 239, vlada u Pešti i vlada u Zagrebu III. 329—332, vlada i narod (Voditi račune cieloga naroda, t. j. paziti na to, kako narod živi, je li mu dobro, ili zlo, ide li napried, ili natrag, — to može najlakše samo vlada) III. 426, vlada (demo-kratija) u Ateni IV. 82, zajednička vlada u Pešti i 56 novčića banske Hrvatske IV. 193, nema tako loše vlade, koja ne bi našla još lošijih ljudî, koji ju drže i brane IV. 219, tudjoj vladi kraj kad narod progleda V. 68, vlada i red (A. R.) V. 131, vlada i narod V. 292, vlada i občine V. 296, vlada i občine u Banskoj Hrvatskoj V. 312—315, vlada i staleži VI. 1—5, »očinska« vlada (pod »očinskom« vladom nema i ne može biti nikakve slobode) VI. 249, vlada i puk VII. 13—14, VII. 22, parlamentarna vlada — jedino jamstvo, da se poštuje narodna volja VII. 57, prava narodna i stalna vlada može nastati samo po občem izbornom pravu VII. 57, kada je prestala stara gospodska vlada VII. 72—73, nova gospodska vlada (nedostatci i nepodobštine) VII. 73—76, VII. 78, kada silovita vlada može i sveobće izborno pravo okrenuti proti narodu VII. 101, hrvatska vlada po programu seljačke stranke VII. 118, svjetovlada VII. 145—146, vlada kralja Petra I. i Hrvati VII. 167, Khuenova vlada i Beč (tko je zapravo tlačio Hrvate) VII. 198, po načelima pučke politike — vladu daje samo narod VII. 199, gdje se vidi vladino djelovanje VIII. 90—91, vlada (državna vlast) VIII. 91—93, koliko ima vrsti vlada? VIII. 94—95, što je cilj i zadaća vladi? (»Cilj i zadaća državi i vladi ne može biti drugo, nego red i pomoć, i to: red medju ljudima, a pomoć u onom, što treba svima i svakomu, a pojedinac toga ne može napraviti. Drugoga cilja ni zadaće država i vlada nema. Nikako na pr. nije državi ili vladi zadaća, da uzdržava vladarsku familiju ili gospodu, koja se drugačije ne znadu uzdržavati. Istina je doduše, da njekoje vlade i njezina gospoda rade tako, kao da je narod za to, da njih uzdržava t. j. da oni dobiju, što ih ne ide, — ali već je razloženo, da je to nered, koji se mora odstraniti.«) VIII. 97, koja je vlada najbolja? (pučka vlada) VIII. 97—98, vlada jedne misli (nije svagda neograničena, nego ... starija misao često još dugo djeluje, dapače i na protivnu novu misao) VIII. 108, samovoljna ili

neustavna vlada u banskoj Hrvatskoj — posljedica misaonog mrtvila (A. R.) VII. 109, vlada i narodna volja (— to je, kažu, isto! Tko u to vjeruje?! Nitko!) IX. 13, u ustavnoj državi nije prava vlada, proti kojoj je sabor IX. 78, pučka vlada IX. 134—136, »narodna vlada« ili republika IX. 195, kad počinje padati gospodska vlada (»onim časom, kad gospoda ne znadu više davati odgovora na pitanja, kad se pletu i motaju, kad nemaju stalne misli, koja bi im svietila, jednom riečju: kad nemaju znanja i kad nisu prosviećena toliko, da bi puk mogla i voditi, a kamo li svojim prosviećenjem zasliepiti. Jednako su kukavna gospoda, kad se već ne mogu „gospodski" odievati ni hraniti, nego dapače moraju uzimati na dug od onih, nad kojima hoće da gospoduju.«) IX. 207, vlada naroda u izborno vrieme X. 33, najbolja vlada ipak nije pučka vlada (ili »demokracija«) X. 39, što znači biti pod prosviećenom vladom XI. 102, vlada bana Tomašića pred saborom XI. 195—198, vlada i naši ljudi: »Izkustvo nas ... uči, da naši ljudi, čim dodju blizu vladi, udaraju strminom — za vladom, u svakoj stvari« XII. 125, seljačka stranka i vlada (»Radići su gladni, htjeli bi na vladu«) A. R.: »Radi se o tom, da sadašnjemu stanju ili sistemu priznamo što manje, a da za narod i domovinu postignemo što više. Ono »manje« može pasti do ništice, ono »više«, s vremenom, doći do podpune pobjede narodnoga stajališta. To mnogo zavisi o nama.« XII. 123—127, »starčevićanska vlada« (u Koprivnici) XII. 140—142, (nadzor nad seljačkom bankom) XII. 144, (vladar i sabor) XII. 148—149, vlada i seljačke potrebe (Seljačko Gospodarsko Vieće) XII. 187—190, magjarsko-židovsko vladanje XII. 214, vlada (koalicije) i seljačka stranka XII. 237—238, u prosviećenom svietu vlada radi naroda (proti [magjarskoj] vladi) XII. 241, vlada i pomoć protiv prirodnih nepogoda XII. 278, vlada (u Englezkoj) i poljodjelstvo XIII. 116—118, (stranke i narod) XIII. 130—133, (briga za gospodarstvo) XIII. 140—142, zašto imamo vladu XIII. 179, vlada i pučke škole XVI. 131—134, vlada i celibat učiteljica (»Za to vlada se nema brinuti«) XVI. 198—201, (H. P. S. S.) vlada je oblast! (»eksekutiva« = izvršba) XVIII. 37, vlada po magjarskoj milosti XVIII. 84, liberalna ili klerikalna vlada? XVIII. 270, vlada u Hrvatskoj XVIII. 270—271, (i sabor) XVIII. 297, vlada i seljačka stranka XVIII. 319,

Vladanje: — ljudi među sobom: »Jedni jašu i lažu, da ne jašu, nego da hoće dobro onomu, na kome jašu; drugi, na kojima se jaše, opet lažu, da im je tako dobro i liepo. Na sve strane laž i robstvo ...« V. 42,

Vladari: (jedan vladar, a nije jedna vlada) II. 19, (cesar, kralj) II. 109—110, u Hrvata II. 110, vladar »samodržac« i »ustavni vladar« II. 167, vladar i »anarhisti« II. 242—243, vladari i odvjetnici III. 112, dva vladara (konkordat) III. 211—212, razbojnički »vladari« III. 316—317, vladar i vjera (»Čija vlada, njegova i vjera«) IV. 262—263, vladarska plaća (civilna lista) IV. 317, vladari — »djeca božja« (Ne treba da nad nama vladaju »namjestnici božji«, nego — pravi ljudi, koji se boje Boga.) V. 84, je li papa vladar (suveren)? V. 202—203, vla-

dari i Crkva (svećenici im uz koljeno) V. 258, kako su valjda postali prvi vladari V. 364, molitve za vladara VI. 79, vladar i seljak (»Još ih ima mnogo izmedju vladara i seljaka, koji po svojim rukama i prstima raznesu sve brašno, tako do seljaka dodje samo prašina«) VI. 84, vladar i vjera VI. 107—108, vladar i Crkva VI. 215, vladare je stvorila obitelj ... VI. 311, svi su vladari, od najstarijega vremena pa do danas postali silom VII. 139, vladari i vladarska prisega (krunitbena zavjernica) VII. 141, vladari i ustav IX. 112—115, vladar i »vladarska prava« IX. 122, (hrvatski vladar je austrijski cesar!) XI. 13, »Sin Neba« XI. 22—26, »... vladari-samodržci, koji su driemajuć vladali po božjoj milosti, vrlo često ljudski raztrieznili, čim su — sazvali sabor. To je i naravski. Dusi, koji i preko groba vladaju, imadu vlast samo nad pojedincima i u tami, a na skup ljudi u svjetlu dana i živoj javi njihova moć ne djeluje ... « XI. 51, vladari i rat (»Vladari, njihova familija i njihovi ministri, kada žele nješto oteti, ili se žele osvetiti ili izkazati, znadu vrlo vješto baciti u narod štogod, da narod uzbune. Jedanput je to istina, koja se napuhne do laži, drugi put je to laž, sagradjena na kakvoj istinici. O tom bi se dale napisati knjige.«) XI. 74, vladar i vlada (po ustavu) XII. 149, »Po milosti božjoj« — »kad se pretresaju ovakve stvari, koje idu daleko u dubinu i u starinu. Sve se čini: nješto se teško drma i trese. Mi smo s tim zadovoljni, jer kad se stane dobro pretresati, iztresti će se mnogo stare prašine, pa će i narod ugledati svoje pravo, ako ga odmah i ne dobije.« XVIII. 40, vladar i seljačka stranka XVIII. 203—204,

Vlasi: — i žena II. 94, Vlasi pod srbskim imenom II. 121, vlah-zagorac II. 125, »vlašina« — Francez II. 278, — »Vlasi« u Hrvatskoj (Oni »Vlasi«, što su se ovamo k nama doselili pred 200 godina, to su bili većinom Srblji, ali ih je narod i cesar zvao »Vlasi«, — Bog zna, zašto. Ali kako su bili istoga jezika i plemena kao i Hrvati, ne bi se danas ni razlikovali od Hrvatâ, da nisu druge vjere, i to iste vjere, koje su i Srblji preko Save u Srbiji. Ali vjera ih veže sa Srbljima, pa se sve to više zovu i ponose srbskim imenom i ne će zajedno s Hrvatima. Zlo rade.«) IV. 122, »Vlasi« VIII. 122, Vlasi ili Rumuni XI. 84, (»pošten Vlah«) XII. 200, XVIII. 335,

Vlast: — za što je II. 115—116, dobrohotnost državne vlasti II. 142, vlast »po milosti Božjoj« II. 167, velike vlasti (»Raztrgajte maloga, podajte svakomu velikomu jedan dio, — i veliki će se za čas primiriti«) II. 179, vlast nad narodom (vladari i svećenici) III. 283—284, narodna vlast (demokracija) III. 392, vlast — vladanje (»Jednom sam vam već rekao, mislim, da čovjek najvoli jahati na čovjeku. Vladanje i zapoviedanje — to doduše nije jahanje; ali ima ljudî, koji misle, da jest, i zato se za vladu otimaju.) IV. 339, vlast »svjetska« i »duhovna« (ove dvie vlasti rade složno) V. 258, »Svaka je vlast od Boga« (A. R.: to je izvraćanje kršćanske nauke) VI. 60, vlast i pučka politika VII. 34—37, svjetska vlast (svjetska država) VII. 145, »da su domaće vlasti svagda i svagdje najbolje, onda bi svatko morao biti

proti svakomu centralizmu« VII. 195, kako su drugi staleži (»lovci« i »konjari« pa buržoazija) dobili vlast nad seljakom VIII. 78—81, kako je nastala državna vlast ili vlada? VIII. 91—93, vlast i zakon (»Tako dolazi do političkih progona«) IX. 54—55, državna vlast (legislativa, eksekutiva, upravna i sudska vlast) i zakoni IX. 109—112, vlast nad svim i nad svima (toga se je držala stara gospodska politika) IX. 191—193, vrhovna narodna vlast ili narodna suverenost IX. 203—205, tri razloga za gospodsku vlast IX. 206—207, vlast u občini XI. 260, vlast i seljačka stranka (ne ... za vlast, nego za pravednost i slobodu) XIII. 120, (H. P. S. S.) XVIII. 36,

Vlastničtvo: — (imetak) »Hoćemo li biti gospodari svaki svomu imetku, tu nema druge, nego ono, kako je i bilo: Hoćeš, da ti radim za toliko, hoću i ja; ako ne ćeš, ja ne ću raditi, a ti traži drugoga« III. 263, vlastničtvo i država VII. 151, privatno vlastničtvo i seljačka stranka X. 135—138, »privatno vlastničtvo« (kao izgovor) da se pojedinci služe svojim pravom na propast drugima (A. R.: »I da dodjete s ovim predlogom o ograničenju ovršnoga prava — sve bi gotovo ustalo proti tomu vičući, da se svakomu mora dati svoje i da se privatno vlastničtvo ima braniti — pa makar narod propao«) XIII. 66—70,

Vodstvo: — naroda (Ako se hrvatski seljaci ne dignu, od nas ne će biti ništa! Ne će oni, istina, nikad kola voditi, ali pravoga hrvatskoga kola ne će biti, dok se u kolo ne uhvate prosviećeni hrvatski seljaci i dobri gospodari) III. 89, vodstvo politike (svaka je politika bila i bit će »gospodska«, jer politike ne će voditi seljaci) VI. 109, vodstvo seljačkoj stranci — glavni odbor VII. 68,

Vođe: — kako nastaju I. 96, vodje narodni [kočijaši] (kakvi su »gospodski« mladi, to jest: kakva su gospodska djeca, koja su već stala na svoje volje i koja se već spremaju, da za koju godinu sjednu na narodna kola, uzmu uzde i bič, pa će koji voditi, koji goniti narod. Dobro je znati, kakve ćemo imati kočijaše, da nas ne zavezu stranputice, ili da nas ne prevale ...) III. 10—11, (Ima toliko »naših dičnih«, koji bi htjeli, da ih narod slavi, — pitajte: Jesu li i jedan redak napisali za seljaka? Malo je koji od naših »prvaka« i »vodjâ« ikad napisao narodu rieč od srca. To nije posao za njih. To bi bilo za njih prenizko.) III. 13, kad svaki hoće biti vodja ili general onda dodje židov, pa je on vodja! III. 129, zagrebačke vodje (bi — ne bi) III. 197, tko će biti vodja naroda (pop) III. 215, »vodje naroda« i izbori (»Od svih načina još je najpoštenije ... «) IV. 339, vodstvo u Hrvata (»Težko je to pojmiti, kako može Hrvat u ovako ozbiljnom času toliko misliti samo na jednoga čovjeka, na prvaka svoje stranke.«) V. 94—95, (»Dom« ... ne će nikad priznati takvoga vođe, koji bi samo iz zapećka liepo komandirao i još k tomu izdajicom nazivao svakoga, koji bi mu kazao, da ništa ne drži do takvoga junačtva.«) V. 228, vodstvo narodu (: učena gospoda) V. 246, V. 275, vodje i »žrtve« za narod VI. 115—116, vodje i narod VI. 132, VI. 136, vodje i nova hrvatska politika (A. R.) VI. 118, bez gospode nema vodje VI. 244, »vodje« i »strančar-

stvo« VII. 59, kako treba birati stranačke vodje VII. 62—63, vodje seljačke stranke (laž, da su demagozi, t. j. bunitelji i zavoditelji seljačtva) VII. 130, »vodje-seljaci« VII. 130, vodje H. P. S. S. i prigovori protiv njih IX. 103—104, seljački vodja X. 103, vodje seljačke stranke (u Ugarskoj i u Hrvatskoj) i tako zvano javno mienje XII. 63—71, (»Seljačka stranka nije imala i nema vodja, koji bi imali novaca«) XIII. 171, vodje seljačke stranke (članovi glavnoga odbora) XVIII. 109,

Vojna dužnost: — težka vojna dužnost (među mnogim nevoljama i neprilikama, koje mora podnašati ... narod) VIII. 90,

Vojska: plaćena vojska II. 355, naša hrvatska vojska — naša družtva III. 187, papina »vojska« III. 211, vojska i ustrašeno i neprosviećeno množtvo. (Najviše zla, što ga danas ima po cielom svietu, dolazi od toga, što se silni narodni novci troše na vojsku) IV. 234—235, čija je vojska? IV. 317—318, vojska, u kojoj svi vojnici nemaju jedne prisege V. 191, hrvatska vojska (prva vojska na svietu — Trenkovi »panduri«) V. 221, hrvatska vojska V. 260—264, V. 302—303, današnja vojska, današnje državne granice, ... sve se to može i hoće preurediti pravednije i tako, da od toga ne budu stradali milijuni. VI. 131, ugarsko »domobranstvo« VI. 318, VII. 22, hrvatska vojska (domobranstvo) VII. 55, vojska i imperijalizam VII. 140, vojska »Saveza (lige) naroda« i A. R. VII. 160, hrvatska i madžarska vojska (komanda) IX. 46—49, današnju vojsku — stvorila nova gospodska politika IX. 198, (»... momčad, koja najljepše tri godine proboravi bez privrede u vojničtvu«) XII. 250, XIII. 43—45,

Vojvodina: srbsko vojvodstvo u Ugarskoj (stvorili i podigli Niemci proti Madžarima) II. 345,

Volja: — naroda III. 22, »Prokleta ti i tvoja volja, ako je to drugomu nevolja!« IV. 347, narodna volja i parlamentarna vlada VII. 57, prava volja naroda (i misao o narodnom pravu) VII. 76, »narodna volja« — fraza IX. 13—16, volja = sloboda IX. 97—98, složna volja cieloga naroda (pravaši i seljačka stranka) XII. 126—127, narodna volja — komedija (»Čemu samovolju oblasti i poglavarstva pokrivati nekakvom narodnom voljom, kad za tu volju nitko ne pita!«) XIII. 178, narodna volja i odmetnička volja XVIII. 11—12, »volja naroda izvor prava i zakona« XVIII. 184,

Vračanje: XII. 290,

Vrbas: Vrbas (A. R.: »je li zbilja u kakovoj vezi Vr-bas i Bos-na, kad imamo i Bos-ut?«) I. 165,

»Vrhbosna«: — i »Dom« IV. 205, »Vrhbosna« i St. Radić (A. R.: »Ovako se ne piše vrhbosanski: »Uvjereni smo, da će dr. Bresztyenszky prostačko zadirkivanje jednoga Radića (Stjepana) ignorirati (t. j. ne paziti na to), kao što se prezire lajanje nemoćne životinje gdjegoder za plotom«. — Ovako piše sarajevska »Vrhbosna«. — Bože moj! Recimo, da je Stj. Radić nemoćna životinja, koja laje za plotom, pa da nije

znamenovan sv. krstom, — zašto bi ga dr. B. prezirao? Ili zar naši Vrhbosanci već i životinje preziru, pa k tomu još nemoćne životinje? Gospodo, gospodo, štono ste izašla iz dolačkoga opanka, — ovako vas nisu u Dolcu učili. Jeste li se ovo naučili u Rimu?«) VI. 127—128, (»U Hrvatskoj sviće«) VI. 156, (Radić) VI. 270—271, A. R.: (»Vrhbosna«) »Psuje i biesni kao furtimaški pop« VI. 285, XI. 208—209,

Vrieme: novo vrieme i starinsko gospodarstvo IV. 216, Vrieme je miena VIII. 39—40, »danas je drugo vrieme, pa je već uzalud govoriti o tom, kako je njekada bilo« XIII. 108,

Vukodlak: — zašto je »vuk« i »dlak« (skřítek«!) A. R. (i dr C. Zibrt) I. 300—301.

W

Weltschmerz: — (osamljenost modernoga čovjeka!) XVI. 44,

Whigs: — i tories IV. 219, [liberalci] što znači »whig« XVI. 138—139,

Wiener Bank-Verein: — XII. 317—318,

»Wisla« Miesiecznik gieograficzno-etnograficzny.: — I. 187—189, I. 227—233, I. 270—273, I. 310—311.

Z

Zabave: (zabave uopće, razgovori i zabave zrelih ljudi, momačke i djevojačke zabave, [dječje] igre [sigre], igra [ples, tanac], svirka, pjevanje [popijevanje]), I. 58—61, »dobrotvorne« zabave XI. 114—118, zabave u gospode i u seljaka XI. 228—229, zabave kod djece (i kod seljaka): »Duhu je i umu čovječjemu hrana — zabava. I pjesma je duhu i umu zabava. A još mu je veća zabava svaka igra, pa i kazalište« ... XIII. 183—185, »neprisiljene zabave« i A. R. XIII. 21—22, prosvjetna zabava (»S vremenom će se naći pravi način za ovakve zabave, naime, da to ne bude ni obična tamburaška svirka, ni loš gospodski „koncert"«) XVIII. 348, poklade XVI. 196—198,

Zadruga: — i žena (robinja) I. 169, uskrsnuće zadruga (A. R. i E. Demolins) I. 292, »širenje kulture« i zadruga I. 292, stare i nove njekakve gospodske zadruge II. 56, ... naš narod propao poslie diobe, kad su se zadruge razkomadale II. 217, našemu poljodjelcu ne će pomoći ... nikakve novčane zadruge II. 219, seljačke novčane zadruge II. 227, IV. 6—7, zadruga i udruga II. 361, »katolička« zadruga II. 362, Rajfazenove zadruge (neka naši ljudi paze ...) II. 382, »Seljačka zadruga« III. 32, hrvatske seljačke zadruge III. 88, »Hrvatske seljačke zadruge«

(i »sud dobrih ljudi«) III. 113, mljekarske zadruge III. 123—124, zadruga i A. R. (ja kažem, da je zlo — što su se zadruge razciepale) III. 156, potrošne ili konsumne zadruge (proizvodne ili produktivne —) III. 205—206, Hrvatska prekomorska zadruga (ili kompanija) po englezkom načinu III. 229, »madžaronske« novčane vjeresijske zadruge III. 232, državna zadruga ili družina III. 392, »Hrvatska naselnička i prekomorska zadruga« IV. 22—24, obvezne poljodjelske zadruge IV. 30, zadruga i izseljivanje naroda (»Kad je zakon prepustio vlast u zadruzi djeci, lienčinama i svadljivcima — onda su djeca postala gospodari!« . . .) IV. 233—234, zašto su se zadruge počele dieliti (»Otci i djeca«: Dok je otac otac — nema diela) IV. 361—362, Bez zadruga — ništa! V. 90, zadruge i američki Hrvati (misao A. R.-a: 1. prije svega kupiti ili sagraditi dva velika parobroda za plovidbu preko oceana; ovi parobrodi prevažali bi naše ljude iz domovine u Ameriku i natrag; 2. skupljati glavnicu, kapital za sve naše narodne gospodarske potrebe) V. 168, u zadruzi . . . je mnogi i mnoga gledala, da se kakogod izmakne poslu V. 202, zadruga i Seljački prodajni savez V. 247—248, naše zadruge razteple su se u ludilu liberalizma (kad je sav sviet za slobodom gotovo poludio) V. 339, zadruga za prodaju radnja seljačkih žena VI. 43, zadruga u Vel. Bukovcu (u Podravini) VI. 58—59, rukotvorne zadruge i »domaća prodaja« VI. 90—91, zadruga i veliki zadružni poslovi (zadružne tvornice) VI. 266, »Blaženo je bilo ono doba, kad je naš narod imao svaki dan »skupštinu« — u svojoj zadruzi« VII. 61, vlast u zadruzi VIII. 92, »Hrvatski seljački savez« IX. 58, X. 104—105, u zadruzi se ne može živjeti bez sloge IX. 71, Hrvatske Gospodarske Zadruge X. 105, zadruga braće Dumbovića XI. 223—226, seljačka zadruga (ili družina, »skupština«) i zadruga po trgovačkom zakonu XII. 201, posmrtne zadruge XII. 223—225, kravarske »kontrolne zadruge« u Danskoj XII. 250—251, osiguravajuće zadruge XII. 313—317, A. R.: »Ja niesam sliep, da ne bi vidio, da se u samom narodu dogodio proces individualizovanja, ali je zakonodavstvo naše direktno ovaj proces pomagalo, i tako, da je zakon dao pravo onome, koji je bio u zadruzi najlošiji.« XII. 340, dioba zadruga i parnice (velika nesreća našega naroda) XIII. 38, dioba zadruge i izseljivanje XIII. 95—96, (A. R.: »Nije sve porušeno zajedno sa zadrugom. Zadruga se i onako ne bi bila dugo — bar u istoj formi održala. Ali nagli slom zadruge ipak je bio glavni udarac. Slom zadruge nije bio zato udarac, što se od zajedničkoga prešlo k individualnom gospodarstvu, ili zato, što je nestalo zadružne discipline, ili zato, što se mnogo staroga dobra (zgrada) uništilo, a još više na odvjetnike i inženjere potrošilo i t. d. — premda je to svako za se bilo gubitak, koji bi i jači narod težko podnio. Slom zadruge bio je glavni udarac za to, što je narodu uzeo vjeru u dobro i pravicu«) XVI. 173—174, »nije ciela istina, da su „žene krive", što su se zadruge razteple. Žene su samo prve opazile, da tako dalje ne će ići, pa počele siliti: svaki k sebi« XVIII. 33, XVIII. 65,

Zadrugarstvo: — (»najjača poluga za napredak svakoga, a osobito seljačkoga staleža«) XII. 224,

Zadružna dioba: XIII. 8,

Zadružne tvornice: — i veliki zadružni poslovi VI. 266,

Zadružni zakon: — (zbiljske činjenice i obziri na drugo (tudje) pravo A. R.) I. 291, (tragedija — »širenje kulture«) I. 292, III. 156,

Zagorci: — i perijodičko iseljivanje I. 292, Zagorac je hrvatski pravi domorodac, on se nije nikad selio ni k sebi tudjinca pustio, on će valjda biti zadnji Hrvat u hrvatskoj zemlji . . . IV. 87, zagorci i kolonizacija IX. 56, zagorci (kao Englezi!) — kolonizatori (A. R.: »zar je baš nuždno, da zagorci ostavljaju rodni dom?«) XI. 154—155, »neka se zagorac seli!« (A. R.: Što znači jadikovati nad zagorcima, a bacati iz kuće pojedinoga zagorca?) XII. 114—118, — u Zagrebu XVII. 276,

Zagreb: prigorski Zagreb (zašto je danas središte hrvatstva) I. 292, Zagreb i Aleksinac I. 312—313, II. 30, Zagreb i zabava II. 94—95, »naš Zagreb« II. 157—158, (»sokter, bosokter«) II. 193—194, (»u Zagrebu nemaš pravoga trgovca Hrvata, nego sve sami Ergeri, Bergeri, Cvergeri, sve Fajn, Šajn, pa Buks, Fuks — i što ti ja znam!«) II. 199, što je to bilo u Zagrebu (3., 4. i 5. rujna 1900) II. 273—274, Zagreb i dobrovoljni njemački robovi i sužnji II. 306—307, Zagreb i »bazari« (švabske robe) II. 314, opera — u Zagrebu III. 159—160, hrvatski glavni grad (Bit će još iz Zagreba — svašta! Mora biti!) III. 338, stari Zagreb (i nevjerstvo žene) A. R. IV. 9, ceste u Zagrebu (»Liepo će svakako biti, a i — skupo«) IV. 96, Zagreb i židovi IV. 365—366, Jelačićev trg (Ilica — vilica) VI. 93, naš Zagreb (»da nema naše nošnje onakve liepe biele i crvene, kako ih je Bog stvorio, ili bolje: kako ih je hrvatska naša žena svojom mukom izradila, — da nema ništa drugo osim toga, Zagreb bi već po tom bio naš i samo naš, samo hrvatski.«) IX. 16—18, najseljačkiji grad u Evropi X. 56, (»Što bi Zagreb bio bez seljačtva? Od koga živu zagrebački gradjani? Tko uzdržava tolike oblasti, po kojima je Zagreb središte domovine?«) XI. 188—190, (velegradsko ludovanje u Zagrebu) XII. 27—30, XII. 223—225, XII. 313, (i skupoća) XII. 249, prihodi Zagreba i »temeljno pravilo narodnoga gospodarstva« XIII. 41, XIV. 117, (»mi nismo zadovoljni sa Zagrebom to se razumije. No opet je drugo, kad njetko piše proti Zagrebu, misleći, da Zagreba i ne treba, već da bi hrvatska glava imala biti u Pešti, ili možda u Biogradu na Dunavu. Mi medju takve ne spadamo.«) XVIII. 60, (Kako je hrvatskomu seljaku u glavnomu gradu) XVIII. 304,

Zajam: — zajmovi iz zemaljskih zaklada i seljaci XII. 120—121,

»Zajedinstvo«: — unionizam XIII. 85,

Zajednica: — i »jedinstvo« III. 157, »nema zajednice na svietu, koja bi bila vječna!« XII. 98, (»unionizam«) s Ugarskom XIII. 85—86, »iz života znamo, da malo koja zajednica u miru i slozi napreduje« XIII. 151,

Zaklade: — kotarske zaklade II. 367, naše zemaljske zaklade XII. 118—121, XII. 143, »Potrošene zaklade« Matice Hrvatske XIV. 85,

Zakon: današnji zakoni II. 34—35, zakon i gospoda II. 98, zakon i »Dom« II. 126, »zakon« (borba za obstanak) II. 292, zakon i »tringeld« III. 50, zakon i poljodjelstvo (posebni poljodjelski zakoni — povratak na staro) III. 89, kakvi su zakoni, takav je sud, takvi su i odvjetnici. III. 112, (»nema zakona bez sabora, a sabora pak nema bez zastupnikâ, a zastupnika nema bez naroda. Po svem tom nema ni zakona bez naroda, pa kad nijedan vladar ne može ništa bez zakona, to se zna, da ne može ništa bez naroda«) III. 238, zakon, pravo i pravica (Ako zakon nije čista božja pravica, — zakon može voditi, pa zakon i vodi sviet do pravice) III. 343—346, da zakon bude zbilja zakon t. j. da bude za sve jednak, da se obdržava, i — da u samom zakonu ne bude bezakonja) III. 346, zakon i zaduženost IV. 65—68, zakon (oblasti) i narod (u Talijanskoj i Hrvatskoj) IV. 143—144, čija je volja u zakonu? (U zakonu je volja samo jednoga diela naroda) IV. 308, »hižni zakon« (brak) IV. 376—378, kad će se sviet vladati i u redu držati i bez zakona (po pravici) IV. 380—381, razlika izmedju očinskoga i domaćega zakona i izmudrenoga zakona (ni svoji, ni tudji!) V. 113—116, »izvan zakona« (eks-leks) V. 128, kako se zakoni dadu tumačiti i natezati V. 250, zakon nije drugo, nego pogodba (zakon i obćina) V. 281, tudji (»austrijanski«) zakoni u Hrvatskoj VI. 42—43, pravi je zakon samo onaj zakon, s kojim se slaže barem većina naroda na kojem zemljištu VI. 262, proglašivanje i razumljivost zakonâ VII. 41, »Svima je gospodar zakon« VII. 78, valjanih zakona nema, ako u saboru nema rieči i ona druga sila, opozicija, koja pazi na vladu (većinu), i ako u njoj ne sjede u istinu pošteni i najsposobniji ljudi iz naroda VII. 99, zakon i pravo (razlika) VIII. 31—32, »program Hrvatske Pučke Seljačke stranke zahtieva, da zakoni budu razumljiviji i da se narodu imadu, kako treba, proglasiti. A to ne može biti, dok upravnih zakona i naredaba ima toliko, da mogu jedva stati u pet debelih knjižurina, koje koštaju čitavu stotinu Kruna! Zato mi kažemo ne samo to: dajte narodu dobru i poštenu upravu, nego vapimo do neba: Dajte narodu jasne zakone i naredbe!« IX. 112, je li zakon »svet«? (A. R.: »Ima li pravo Sokrat, ili je pravo današnje ciničko, kako se kaže, ili prezirno mišljenje o zakonu. Po našem mišljenju Sokrat je mislio, da nije pošteno ni dopušteno pogaziti ili ne poštivati zakon, na koji su se ljudi-gradjani medju sobom obvezali, da će ga držati. Tako su se naime stvarali zakoni u Ateni: svi, svi do jednoga gradjani sudjelovali su u saboru. I doista ovakav zakon pogaziti nije pošteno, nije po savjesti dopušteno. Ovakav je zakon naime kao pogodba ili ugovor, a nijedan se ugovor ne smije pogaziti. No sasvim je drugo, kad zakon izdade jedan čovjek, ili njekoliko ljudi, za cieli narod. Mi ne vidimo razloga, s kojega bi takav zakon bio »svet«. Toga ne uvidja ni ostali današnji sviet, — i zato se tako drži prema zakonu.« VIII. 115, stari rimski zakoni i borba protiv njih IX. 11—12, zakoni i ljudi (težko bi bilo štogod bolje, kad bi mjesto loših ljudi došli dobri ljudi, a zakoni bi ostali isti) IX. 27, zakon i vlast (»političke osvete«) IX. 53—55, zakon po novoj gospodskoj politici (ostaje sve pri starom): »Dok stara gospodska politika nije

imala gotovo nikakvih zakona, jer je zakon bila volja gospodareva, — novi su političari za kratko vrieme stvorili bezbroj zakonâ, koje su povrh toga još vrlo naglo mienjali. Svi su ovi zakoni bili strašno učeni, a to znači, da su ih težko razumjeli i školani ljudi, a kamo li bi ih razumio neškolani narod! To je i posve naravski, jer su te zakone sastavljali učenjaci, koji su vrlo mnogo držali do svake svoje rieči, a to opet zato, jer su htjeli da u zakone dodju nove njihove misli o slobodi, o redu i t. d. Osim toga pisani su ti zakoni takvim čudnim njekakvim gospodskim i učenjačkim jezikom, da toga obični čovjek nikako ne može razumjeti. I baš ovi toliki i tako nejasni zakoni — oni su uzrok, da je nova politika prešla posve u gospodske ruke, tako da nije previše rečeno, ako se kaže, da je nova politika postala kao njeka tajna gospodska čarolija, koje nitko ne razumije.« IX. 197, »ni najveći „liberalac" ne može kazati, da je u tim zakonima zapisano svačije pravo...« IX. 201, zakon, po kojem bi političke stranke postale javne priznate uredbe X. 42—43, zakon o županijama X. 51—55, zakoni i seljak (Ali se vara, tko misli, da bi zakoni mogli učiniti seljaka samostalnim«) X. 104—105, (stalni red) u prirodi (Gumplović i A. R.) XII. 253—255, posebni zakoni za seljačtvo (»treba za seljačtvo stvoriti posebne zakone i propise u tu svrhu, da seljaku bude lakše, t. j. da ti zakoni i propisi budu primjereni seljačkomu životu. A da to u istinu i bude, nuždno je, da kod stvaranja takvih zakona i propisa imade rieč i seljačtvo — baš tako, kako i trgovci i obrtnici i radnici, imadu rieč u stvarima, koje se tiču njihova staleža.«) XII. 274—275, »Ne ćemo pogriešiti, ako kažemo, da su naši zakoni djelo jednoga čovjeka, koji je to u sobi izradio, prepisao i skombinirao, a sabor onda na brzu ruku prihvatio i o tom zavisi eksistencija stotine hiljada ljudi, a dademo to provoditi ljudima, koji niti svojom naobrazbom, niti svojim osjećajima prema onima, na koje imadu uporabljivati taj zakon, nisu kadri ništa dodati, ničim oživiti ono mrtvo slovo zakona, već tvrdo stajati na tom slovu, pa makar taj narod bio uništen, kao što faktično jest.« — kako se provodi u Hrvatskoj: »činovničtvo provodi ove drakonske zakone, koji su na život našega naroda tako postavljeni, kao da golomu crncu postavite cilinder na glavu« XII. 345—355, naši zakoni i naredbe — nisu — samo plod znanosti i knjiga. (»Mi smo barem uvjereni, da nema na svietu tako lude i opake knjige, a još manje znanosti, koja bi tražila ovakove muke i neprilike našega naroda.«) XIII. 11—15, zakoni i odvjetnici XIII. 35—38, zakon i narodna duša (oci zakona o »Diobi zadruga«) XVI. 25, »zakon bez auktoriteta« [sir Edward Carson i lord Byron] XVI. 129, (H. P. S. S.) XVIII. 36,

Zakonitost: — i A. R. (— »sve liepo po zakonu. Tako će se izliečiti i mnoga druga nevolja, koja narod pritište.«) IV. 292, zakonitost i seljačka stranka VII. 37, VII. 78—79, zakonitost — drugi temelj seljačke stranke »Seljačka stranka nije buntovna stranka, nego zakonita opozicija« VII. 94—97, zakonitost (A. R. i Jelačić 1848.) XI. 109—110.

Zakonodavstvo: — VII. 23, zakonodavstvo — i dioba zadruga XII. 340,

zakržljali ostatci nekadašnje lokalne demokracije i tendencija za socijalnim zakonodavstvom XVI. 249—250,

Zakon o državnom proračunu: — IV. 105,

Zakon o »građanskoj ženitbi«: — III. 66,

Zakon o izvlaštenju zemljišta za morsku obalu: — (Kako se Magjari uvlače u naše) XIII. 151—158,

Zakon o osiguranju svih državljana: (trebao bi nam novi jedan zakon) III. 307—310,

Zakon o razdielu ili komasaciji zemljišta: (Jedan dom — jedna ograda) IV. 38—41,

Zakon o uređenju zemljištnih zajednica: — (1894.) (§ 26, 27, 28, 42) »Ovaj zakon prenaša njegdašnje staležke razlike u današnje vrieme te u njeku ruku ostavlja na njegdašnjim kmetovima i njihovim potomcima još i danas biljeg ili žig njegdašnjeg kmetstva, koje je kod nas inače ukinuto. Po tom se jasno vidi, da ovaj zakon o zemljištnim zajednicama nije stvoren ni po duhu drugih naših zakona, koji više ne poznaju staležkih razlika, nego su za sve staleže jednaki.« »Nastojmo mi seljaci svim dopuštenim silama, da što prije dodju u sabor takvi ljudi, koji će ovaj zakon zakonitim putem ukinuti«) IX. 91—93,

Zakon o vlastničtvu: — i država VII. 151,

Zakon o županijama: Zakon od 5. veljače 1886. o ustroju županija i žup. odbora mienja se ovako... A. R. X. 51—55,

Zakon proti guljenju (lihvi): (»da tudja nevolja ne bude komu izvor dobitka«) XIII. 166—168,

Zakon proti špekulaciji: nacrt zakona proti spekulaciji sa kupovanjem i prodavanjem zemljišta (A. R.: »Možda bi najzgodnije bilo ovako: Ako se u kojem kraju prodaje kakvo zemljište, prva neka ima pravo kupiti općina, u kojoj to imanje leži, a onda ona neka prodaje, pa bilo i na dobitak. Bude li dobitka, neka se tim dobitkom sagradi škola, ili bolnica, ili bilo što drugo za obće dobro. Pače, ako općina ne bi imala novaca, država bi joj tu morala ići na ruku. — Ako pak ne bi htjela toga zemljišta kupiti domaća općina, onda bi neka imala prvo pravo koja susjedna općina, pa onda sve daljnije općine. Istom onda, kad nijedna općina ne bi htjela kupiti, onda bi mogao kupiti trgovac spekulant. No onda bi taj slabo spekulirao. Ovakav zakon trebalo bi stvoriti što prije.«) VI. 56—57,

Zakonske norme: »Dokle će se u zakonskim normama (na pr. u zadružnom zakonu) obazirati na rimsko, germansko i svako drugo pravo više nego na zbiljske činjenice narodnoga života« **I. 291,**

Zakon za odštetu nevino osuđenih: — XIII. 52,

Zaostalost: uzrok našem zaostajanju u svakom napredku (A. R.: »Bez znanja kako tako, ali bez poštenja bome baš nikako! Ali uz ovakvo neodlučno mišljenje o širenju znanja i prosvjete ne ćemo nikoga oduševiti za znanje, prosvjetu i napredak, već ćemo viekom kolebati, viekom biti na po puta, viekom ni kuhani ni pečeni, štono rieč. I meni se sve čini, da je našemu zaostajanju u svakom napredku krivo najviše ovo neodlučno držanje prema misli napredka i prosvjete, ova još uviek budna sumnja i upravo strah pred napredkom i prosvjetom.«) XII. 263—268,

»Zalupanost«: — seljačka i kako je do tog došlo (»za malo ne će o »zalupanosti« biti ni govora«) VIII. 82—83.

Zanat: — (majstori), zanat i fabrička roba II. 329, Treći su — zanatnici (od gotove stvari prave drugu stvar) III. 38,

Zapad: — i Iztok II. 321—325, »zapadna« prosvjeta, »zapadna kultura« II. 322—323, Zapad i Hrvati (»Sve, što je na Zapadu — to je Hrvatu neprijatelj, — pa bio to sad Niemac, bio Talijan, bio Beč, ili Rim. Tamo, na Zapadu — tamo nismo imali nikad prijatelja i ne ćemo ga imati!«) IV. 84, Zapad i (politika, kako ju vode neslavenski narodi od nas na Zapadu, — ta je politika vječna borba, vječna buna i vječna mržnja, a život uz takvu politiku — to je, rekao bi čovjek, pravi pakao. Ta politika pozna samo sliepe pristaše i smrtne neprijatelje, koje treba nadvladati i uništiti, te nješto novo stvoriti. Zašto je to tako, mi sad ne ćemo da iztražujemo, nego samo kažemo, da to nije po našoj slavenskoj naravi i ćudi.) IX. 213, zapadna Evropa i Rusija XVII. VI,

»Zapadnici«: — u ruskoj književnosti XVII. 72, XVII. 77,

Zapliena: (A. R.) II. 126, II. 142, (i »Dom«) II. 212, zapljena programa seljačke stranke (H. P. S. S.) VII. 134, (nova politika) i spaljivanje knjigâ IX. 199, zapljena programa Hrvatske Pučke Seljačke Stranke XVIII. 13—14,

Zasluge: četiri hrvatske zasluge III. 94—95, zasluge (svećenstva) A. R.: »Sviet nije nikada trpio, a ni danas ne trpi ljudi, koji drže, da su »zato rodjeni, da potroše gotove plodove« (ili kako se latinski kaže: ad fruges consumere nati), ili kako kaže naša rieč: da živi od tudjega sala. A nije to ni pravo. Plodove treba priraditi, a zasluge treba — steći!« XI. 155—160, zasluge učitelja i A. R. XII. 365—367,

Zastava: »srbska zastava i ćirilica ne spasi Srbstva, kao što ni hrvatska zastava u obrani Hrvata od tudjinske najezde.« — (zastava i pismo prema drugim narodnim zadaćama — zapravo sitnice) XVIII. 20—21,

Zatvori: »grozno je već i to, da činovnik može učiniti ovakovu krivicu, da na osam dana zatvori čovjeka, a da pri tom ni ne pomisli na to, da ovaj čovjek imade doma ženu i djecu, pa kako će njegovima biti, kad im otac, hranitelj i branitelj, osam dana kući ne dodje. Da čovjek bude kadar u to se zamisliti, treba da ima smisla za život, dubokog smisla za život.« — »da zatvaranje i globljenje naroda ne bude prepušteno jednomu pojedincu i to svakomu...« XII. 347—352,

Zavodi: »domoljubni« i »tečevni« zavodi III. 136,

Zavod sv. Jeronima: — (hrvatski zbor) u Rimu III. 270, III. 291—293,

(A. R.: »Mi smo prevelika sirotinja, da kupimo novce za kakav novi zavod, pa još k tomu u Rimu!«) IV. 107, IV. 125, IV. 154,

»Zbor duhovne mladeži«: — u Zagrebu (i razprave o bogoslovnim pitanjima) XII. 256—257,

»Zbornik sadašnjih pravnih običaja u južnih Slavena«: A. R. o njem I. 43,

Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena: zadaća mu I. 3—10, I. 192, — i Tourvilleova osnova I. 290, (urednik »Doma«) III. 265—266, — (Otok) XV. 64, XVI. 7—10, XVI. 21—25,

Zdravice: vidi **Nazdravice.**

Zdravstvo: — i bogataši (»sanatorij«) III. 305, bjesnoća i Pasteurov zavod IV. 13, Vrag pod noktima (djeco, čistite nokte!) IV. 78, čuvajmo »drvo života« IV. 221—222, »Družtvo za narodno zdravlje« XIII. 113—116, pučki pisci i nauk o zdravstvu XVI. 60—61, »Hrvatsko društvo za narodno zdravlje« XVI. 135—137,

»Zeitschrift des Vereines für Volkskunde«: — I. 277—278,

»Zemaljska politika«: (»Zemlja složno zahtieva!...«) IX. 35—38,

Zemlja: — ne vriedi bez čovjeka ništa II. 133, zemlja i čovjek gospodar II. 147, »zemaljska gospoda« II. 233, »nasljedne zemlje« II. 234, Kako je duboka zemlja? II. 284, žito najvrednije od svega, što zemlja rodi III. 7, Nijedna se zemlja ne smije kupovati ni prodavati proti volji naroda, koji je u toj zemlji III. 22, što ćemo, da nam zemlja ne otide na bubanj? III. 62—63, zemlja se nije mogla zadužiti. Pomislite samo, što je to... III. 88, zemlja ili kraj ne može dati narodu imena III. 260, zemlja i seljak (razdiel ili komasacija zemljišta) IV. 38—41, zemlja i narod (»Zemlja ne će sluge, zemlja hoće gospodara!« V. 119—121, čija je zemlja u banskoj Hrvatskoj? V. 134—136, zemlja je narodu život V. 331, zemlja — crna majka naša VI. 50, kako su ljudi podielili zemlju? (Tko je bio slabiji, morao je u brdine) VI. 145—147, zemlja i seljaci VII. 120—121, »hraniteljica i majka naša Zemlja, — ona se jadna vrti i okreće suncu sad jedno, sad drugo svoje tužno lice, ne bi li joj se smilovalo i ogrijalo joj sad ovu, sad onu dječicu. Ta znate, da je zemlja puna svieta, braće naše: jedni smo joj na mršavim grudima, druge nas nosi na izmučenim leđima, jedni smo na ovoj, drugi na onoj strani svieta. Pa kakva bi to majka bila, kada bi samo jednu svoju djecu na suncu grijala! Nije takva naša majka Zemlja: Ona grije na suncu nas jedne i druge. Ali nije ona kriva, što jednima sviće, dok se drugima smrkava.« VIII. 37, »Zemlja složno zahtieva!...« (A. R.: »Mi bismo htjeli znati, je li što mislio onaj, koji je ovo napisao: da to „zemlja" zahtieva«) IX. 35—38, čija je zemlja u banskoj Hrvatskoj? X. 78—80, kako će seljak doći do zemlje? X. 135—138, (vlastelinska) zemlja i seljaci kupci (— kolonisti) XI. 152—155, zemlja u Englezkoj i poljodjelstvo XIII. 116—118, XVIII. 212, (Ima li još dosta zemlje na svietu?) XVIII. 342—343,

Zemljištna dioba: — (del) najveća nesreća hrvatskoga naroda VIII. 54—56, dioba zemlje i zadruga (Za sve to se je govorilo: to je sloboda, to je napredak. Ali se već danas čuju glasovi: da bi trebalo... povratak na staro) III. 88—89, razdiel (razdio) ili komasacija zemljišta IV. 38—41, razdioba zemljišta — to je velika stvar za cieli narodni život i napredak V. 136, VI. 147, »parcelacija« IX. 55, (crkvene se zemlje »diele«!) XIII. 107—110,

Zemljištne zajednice: — i A. R. (njihove bi poslove posve ili velikim djelom preuzela Poljodjelska občina, kojoj bi glavni posao bila briga za gospodarstvo) VI. 218, zemljištna zajednica i »zakon o uredjenju zemljištnih zajednica« od 1894. (»nije čudo... što uredjenje zemljištnih zajednica nailazi na tolike zapreke i potežkoće«) IX. 91—93, zemljištne zajednice i imovne občine (te kolonizacija) XI. 152—155, zemljištne zajednice i seljačka banka XII. 143—145, XII. 342—343, XIII. 8, o novoj šumsko-gospodarstvenoj osnovi za zemljištne zajednice XIII. 11—15, (skupština z. z.) XVI. 250,

Zemljištni posjed: (diobe) III. 88, (komasacija) IV. 38—41, V. 136, VI. 147, seljački zemljištni posjed po programu H. P. S. S. VII. 19, veliki posjedi VIII. 44—45, važnost posjeda u politici (ljudi bez posjeda) VIII. 87, (»fideikomis« i »progresivni porez«) X. 135—138, IX. 55, zemljištni posjedi u banskoj Hrvatskoj X. 78—80, župničko zemljište (»Sva župnička zemljišta [da za sada ne govorimo o biskupijskim i kaptolskim] neka se ugovorom dadu u zakup župnoj občini, a župna občina imade uzdržavati župnika i kapelana«) XIII. 111—112,

Zemljodjelci: što je zemljodjelcu zemlja IV. 38—41, bez zemljodjelca nema ni zanatnika, a još manje može bez njega biti trgovac IV. 71, naobrazba zemljodjelca IV. 100,

Zemljoznanstvo: — geologija III. 393—394,

»Zgodovina«: — ili »era« VIII. 50—51,

Zlato: — kao novac II. 169—170, zlato i Englezi (i »sveto pravo«) II. 180, »Kako se pravi zlato?« (»Danas nema nikoga, tko bi još mislio na to, kako bi kamenje pretvarao u zlato. Ali ih ima dosta, koji dušu i poštenje mienjaju u zlato.«) II. 303, Komu je do zlata, taj ni ne zna za slobodu III. 99,

Zlo: (nema zla, kojemu nije nitko kriv) II. 67, (bez čovjeka i nema zla) II. 292, (čovjek čini najviše zla zato, što je njemu samomu zlo, čovjek najviše vraća zlo za zlo) II. 372, čovjek se mora protiviti zlu III. 3, zlo je ono bilo, dok je naš narod riedko i vidio kakvu knjigu, pa je mislio, da je to svetstvo njekakvo) III. 267, (Tolstoj i A. R.) »zlo ne će samo od sebe nestati« IV. 106, veliko i malo zlo za seljaka V. 1—3, zlo je ono, što je krivo V. 323, hrvatsko zlo (Naše zlo je — političko zlo) VI. 53, najveće zlo: što sve na svietu ide za tim, kako se ne bi moralo »mučiti«, — kako ne bi moralo raditi! VI. 66, fiškalsko zlo (u čem stoji) VI. 151—153, zlo u hrvatskomu narodu (i uzroci) VII. 69—71, zlo, što ga civilizacija donosi VIII. 72—73, (skupoća — zlo) XII. 246, novovjeko zlo i seljačka stranka (Trebarjevo, A. R.) XII. 267, »Mi znamo, da na selu ima zla i previše, ali mislimo, da nije dopušteno pišući o tom zlu još i izmišljati«... XIII. 104—106,

Zločinstvo: »političkih« zločina nema, ali cieli sviet priznaje, da ima »političkih« zločina.. IX. 53, zločinstva na selu i seljačka stranka XII. 267, Zločin i porota [Léon Blum — A. R.] XVI. 144—146, XVIII. 324—325,

Značaj: »značaj« i poštenje (A. R.: »Ostavimo mi samo seljaka u njegovu starom poštenju [to je barem hrvatski], a „značaj" neka bude nama, koji smo ga u školi naučili. Ta i nama prazni taj „značaj" malo znači, a što će s njim tek seljak.«) XVI. 62,

Znanost: cilj znanosti I. 14, tko građu o narodnom životu proučava... taj se bez sumnje bavi znanošću I. 16, političke i socijalne znanosti i inteligencija I. 268, katedarska znanost i činjenice (Demolins) I. 291, znanost i ideje 311, znanost i A. R. (»ja sam prijatelj znanosti«) II. 244, II. 291, znanost kao danajski dar Evrope Azijatima III. 10, u kojoj su znanosti ljudi najviše napredovali? III. 29—30, što je znanost (Ima mala razlika, kada treba reći: »znanost«, kad opet »nauka«) III. 49, znanost i umieće čuva narod od propasti III. 67, »popularizavoti« znanost (»unaroditi« znanost) III. 104, znanost je svjetska (jer sve može naučiti i znati sav sviet) IV. 20, kakve ima znanosti (prirodne, družtvene ili socijalne, umne znanosti) IV.109—110, najljepša znanost (zviezdoznanstvo) IV. 124, nepoštena znanost (i Beč) IV. 269—270, Znanost je blago (Nauka i znanost služi mnogima još i danas samo za špekulaciju.) V. 177—180, znanost i nauka kod Hrvata VIII. 119—122, kako je nastala slobodna znanost IX. 194, znanost i pomoć od liberalizma IX. 202, za umni napredak: za znanstvena iztraživanja, pokuse, treba najprije mira i vremena, ujamčena materijalna eksistencija, pa onda polje. na kojem će se znanstveni plod upotrebiti. Sve to može biti samo u slobodna naroda.) XVI. 17,

Znanje: — podnosi relativnost I. 274, znanje i narod II. 2, znanje gospode i seljaka II. 353, znanje i krivica III. 30, znanje — pamćenje III. 49, znanje i Tolstoj (znanje je sila. A Tolstoj hoće uzeti neukomu seljaku i to jedino oružje, — znanje mu hoće uzeti, kad kaže, da ne treba nauke) III. 148, sredjeno znanje (sistematsko) III. 212, težko ti je s onima, koji se boje svietla i znanja, — znanje je grdna dvosjeklica IV. 3, znanje potrebno svakomu Hrvatu (po A. R.-u) IV. 266, znanje čovječje — to je za pravo njegova duša V. 34, znanje i poštenje (»Riedki su danas, koji bi se znanjem obogatili i prosvietlili, a uz to zdušni i pošteni ostali«) V. 247, znanje i narod (kako se znanje skrivalo i kako se tura u narod) V. 353—356, znanje i prosviećenje VI. 289—292, znanje i poštenje — to je prava prosvjeta. »Znanje i poštenje — to je »civilizacija«, ali znanje i poštenje nije ni evropsko, ni azijsko, ni američko, a kamo li njemačko ili francezko! Znanje i poštenje samo čovječje«... VIII. 14, znanje i velika politika IX. 39, znanje i zlo XII. 265—267, i seljaku, širokim slojevima naroda treba znanja, a da se s toga ne mora pogospoditi XVI. 16—17, znanje = kultura uma (»Znanje nije izključiva osebnost kojega naroda, znanje je tekovina čovječanstva. Tu ćemo primati i učiti od svakoga, kao što su svi primali i primaju od sinova našega naroda, — dosta je

spomenuti Marulića. Boškovića, Teslu, a primali bi i više, da nam je historijska sudbina bila povoljnija.«) XVI. 17, znanje i senzacija »Znanja se je u devetnaestom stoljeću toliko nakupilo, da ga čovječja misao ne može, štono riječ, provariti, ne može se u njem snaći, t. j. ne zna ga srediti, ne zna mu domašaja ni vrijednosti. A psihologijski nije teško protumačiti kako je ta množina nesvaljenoga znanja urodila težnjom za senzacijom. Prije svega svakomu je tako blizu pomisao, pače neposredni osjećaj, da mnogo toga, što je pronadjeno i otkriveno, ne zna i ne može znati, ali isto tako da ni drugi svega ne znadu i ne mogu znati.« XVI. 188,

»Zôon politikon«: (čovjek — »politička životinja«) V. 315—316.

Zrak: — i čovjek II. 146—147, (Liepo je u zraku, — ali držmo se zemlje!) II. 236,

Zrakoplovstvo: balon i »zračni brod« II. 236,

Zulum: — turski zulum i narod — raja XVI. 231—232,

Zviezdoznanstvo: — (astronomija) IV. 124, IV. 302.

Ž

Žandari: — i narod II. 286, žandari idu od kuće do kuće i otimlju »Dom«! (u Medjumurju) III. 234, čemu žandari? V. 365, (to je stvorila nova gospodska politika) IX. 198, oružnici i seljaci (krv kod ovrhe) XI. 236—238,

Želje: (»diete i plemenita duša može toliko željeti, koliko može dati samo svemogući Bog«) XIV. 124, osam želja-molitava u konavoskoj nazdravici (»Prve se tri želje tiču materijalnih dobara; četvrta je socijalna (družtvena), peta odgoni nesreću, da se u šestoj tek uzmogne pomisliti na mirni užitak u zdravlju i veselju: sedma želi svemu tomu trajnost; osma, držeći se zemlje seže već na nebo: želi pamet bistru, »kako bi se junak s pameti vladao, s ljudima razgovarao i božjoj volji ugadjao, a svoje duše ne ogriješio«.) XVI. 38—42,

Željeznice: — jesu li na korist, ili na štetu II. 37—40, željeznice iz turske Hrvatske do mora II. 91, II. 94, II. 313—315, željeznice u Hrvatskoj — »naše hrvatske bogme niesu« II. 313, željeznice i korist od njih (A. R.) III. 57, željeznice po hrvatskim zemljama (»Osobito dobro držite na pameti, da od Zagreba do mora vodi jedna jedina nit.«) VI. 24—27, željeznice na hrvatskoj tromedji VI. 101—104, Bosansko-dalmatinska »željeznica« VI. 110, željeznice u Hrvatskoj i Madžari VI. 117, (Mi Hrvati toga nemamo, nego nas drugi tim samo gule) VIII. 13, u Hrvatskoj i borba za hrvatski jezik XVIII. 89—92,

Željezničarski zakon (pragmatika): — XII. 18, XII. 44,

Željezo: željezni viek II. 172—173

Žena: socijalni položaj žene u našem narodu — najtočnije mjerilo kulture I. 169, žena i mužkarac II. 93—94, žena — gradski zastupnik (»ova-

kovi posli niesu za žene«) II. 175, žena u Niemaca, »nejednaka ženitba« II. 221, žene visokih činovnika hrvatskih — pošvabčene smrdikudjelje II. 306—307, žene — najveće napržice II. 308, žene ostavile preslicu i trlice (radi švabske robe) II. 314, seljačke žene (seljanke) i odjeća i obuća (žene i gizda) II. 330, Žene, žene!... III. 22—25, žene i A. R. (»Ja se razgovaram s mužkarcima, u ženske posle se ne pačam«) — žene nemaju djece (našega naroda nestaje, kao da ga kuga davi) III. 23, Francezkinja — prva žena na svietu) III. 24, snaha (i punica i svekrva) u gradu i na selu III. 208—209, što vriedi žena pri gospodarstvu? III. 278—280, (žena s čovjekom ore u polju. Ja mislim, da od toga posla ne će biti baš velike hasne) III. 296—297, žene u sveučilištu, u samostanima III. 302—303, nevjerstvo žene i Zagreb (A. R.) IV. 9, žena i politika (neoženjeni političari) IV. 61, hrvatska žena IV. 100—102, kakva je Hercegovka IV. 101, žena i ručne radnje IV. 120, žena je čovjek (Muž ima ženu, žena ima muža, a jedno je i drugo čovjek, oboje su ljudi) IV. 313—314, po čem žena dobiva vriednost? V. 98—100, žena i A. R.: »Žena je u svietu velika sirota. U obće govoreći: težko joj je s mužem, a još teže bez muža.« V. 282, žene i mudraci proti ženi (A. R.: »mudrost proti ženi — to je vrlo plitka mudrost«) VI. 10—12, seoske žene i prodaja njihovih radnja VI. 43, žene i »kućarci« VI. 72, žene posvuda jednake VI. 88, žena — »vjerna do — groba« (A. R.) VI. 305, seoske žene (krčma) i — žepni rubčić (dame) XIII. 104—106, »gospodja žena« u konavoskoj nazdravici XVI. 42, guvernante XVI. 146—147, žena i zakonodavstvo [celibat učiteljica] XVI. 198—201, žene u uredima (tipkačice i one druge) XVI. 204—206, ruske i hrvatske žene (A. R.: Hoće li, Bog zna, hrvatske žene dobiti ikada smisla za što drugo osim za nakite, zabave i čitanje loših njemačkih romana?) XVII. 147, naše žene [»žena je najbolja i najviše joj se vidi vriednost ondje, gdje se mora raditi i trpjeti« — »Po ženi se najbolje pozna, da li narod napreduje, ili nazaduje, jer se po ženi najbolje zna, da li se radi, ili se dangubi. Žena njekako prva osjeti, kakav je zrak oko nje: Ako sve kreće napried, ona će prva; ako kola krenu niz brdo, — ona je opet prva«] XVIII. 32—33,

Ženitba: I. 56—57, nejednaka ženitba (»čudan njemački običaj i pravo«) II. 221, »gradjanska ženitba« (neka bi i bila samo za gradjane, a ne i za seljake) III. 66, ženitba i politika (neoženjeni političari) IV. 61, (brak, »hižni zakon«) i A. R.: »Na brak se danas viče: htjeli bi i to porušiti, pa da žena bude s mužem od danas do sutra. Pa hajd! Nema poštenja, nema već prijateljâ — jer nema vjere, nitko nikomu ne vjeruje, pa neka ne bude ni muža, ni žene, ni otca ni matere, ni djece, ni rodjakâ, ni svojte! Pa što je onda život? Ako je to ono pravo, — ja odmah mlinski kamen na vrat, — samo bi prije još i ženu upitao...« IV. 378, zašto ljudi ne će da se žene V. 40—41, ženitba u našemu narodu XVI. 152, (celibat učiteljica — i dispenzacija za javne službenike) XVI. 198—201, »Žen' se, diko, dok si mlad!« XVIII. 28,

Žepni rubčić: — (gospodska mladež i narod) XIII. 105—106, XVI. 170—171,

Židoljubi: — i popovi (»osobito je bilo odurno, kad su židoljubi počeli lizati popovske halje«) VI. 87,

Židovi: — u Poljskoj II. 25, židovi trovatelji II. 29, II. 47, stare židovske knjige II. 108—109, (kako, da toliko vriede) II. 133, židovi trgovci u Hrvatskoj II. 199, svaki deseti Madžar židov II. 254, u svietu sve to više ono vriedi, što je židovsko II. 260, židovi i narod II. 286, Niemci, Madžari i židovi (protiv hrvatskih biskupa) II. 287, židovi kršćeni i nekršćeni II. 305, židovi (»Narodne Novine« i »Hrvatsko Pravo«) II. 318, (žudije, jude, čifuti, izraelci, jevreji ili hebrejci, mojsijevci itd.) II. 337—341, židov ostaje židov II. 340, židovi i država II. 341, dugonosi i kriyonosi sviet (igra na burzi) III. 44—45, židovska država III. 99—100, liberalizam (»čistih« pravaša) po srcu židovima III. 121, »židovi će nas — oslobodi Bože — i krstiti! Vjerujte meni.« III. 252, III. 285—286, Nije sve istina, što se govori na židovsku trgovinu III. 294, »Perditio tua ex (reci: eks) te Izrael!«, t. j. (»Židove, sâm si sebi kriv, što si bankrotirao«) III. 325, židov može biti pošten (Zašto se kaže: Židov, ali pošten?... zato, jer od židova nitko i ne očekuje hrvatskoga poštenja) IV. 118, Od kuda židovima novac? (»I mora se priznati tomu židovskomu plemenu, da je oštrim svojim umom odavna naslutilo, baš kao da je nosom nanjušilo ovo: Doći će jednom i naše carstvo, zavladat će jednom i naš car, t. j. danas slavno vladajući car nad carevima Njegovo Veličanstvo Novac. Oni su dočekali svoga spasitelja.«) IV. 358—360, židovi i radnička sirotinja IV. 366, židov i spekulacija V. 6—8, židovi — primjer jednoga naroda, koji nije u sebi razdvojen V. 18—19, »ne treba svakoga pojedinoga židova suditi po tom, kakvi su svi, niti svih po tom, kakav je jedan« V. 206, židovi vode cielu madžarsku politiku V. 351, židovi znadu voditi socijaliste VI. 4, (Čija je Zemlja i sve dobro na njoj?) VI. 43—44, pokršteni Židovi ne samo najveći Hrvati, nego i najbolji katolici! VI. 80, zašto Židovi napreduju (i pod bečkim cesarom) VI. 106—107, Sijonski Židovi i A. R. VI. 220—222, VI. 235, »krštenje« i »prekrštavanje« Židova u Madžarskoj i Hrvatskoj (A. R.: »Vlada bi, mislim, morala paziti, kada židovi prezime mienjaju, pa im ne dopustiti, da si uzimaju liepa stara i častna hrvatska imena.«) VII. 313—314, Židovi (— izuzetak —) su bili lovci i pastiri, ali seljaci i ratari nisu bili nikada VIII. 75, »zakletva i saviest« židova na korist Napoleona! (A. R.) VIII. 184—185, Židovi u Hrvatskoj (i pismenost!) X. 44—47, Židov (dr Josip Frank) gdje je bio 1894.... X. 129—130, židovska preuzetnost u Hrvatskoj (dr Hinković) A. R.: »oni su, Židovi su pravi Hrvati, a mi smo nadri-Hrvati!« X. 180—183, židovi i »krah« banke XI. 98—99, Židovi u savezu sa katoličkim svećenstvom XII. 127—134, židovi i braća Radići XII. 173—175, židovi-Magjari nad Hrvatskom XII. 216, židovi »slobodne misli« i evkaristijski kongres XII. 304—305, (nevino osudjeni) XIII. 51—52, XVIII. 17, je li to krivo, što židovi u Rusiji ne smiju stanovati na selu (A. R.: »ni naš kazneni zakon ne dopušta, da pametniji radi, što bi htio, jer ako tko koga prevari, naš ga zakon kazni. A znate, da samo pametniji može bedastijega prevariti. Da su pak židovi u trgovini i novčanim poslo-

vima pametniji od ruskih seljaka, to je lako vjerovati, pa je lako vjerovati i to, da bi se židovi svojom pameću medju ruskim seljacima dobro služili. Ako bi pri tom učinili štogod proti zakonu, kako se to i drugdje dogadja, došli bi pred sud. No u Rusiji su se odlučili za ovaj način: Bolje je ne dopustiti, da dodje do zla, nego čekati, dok zlo nastane, pa onda krojiti pravicu. Zato židova ne puštaju na selo.«) XVIII. 26, židovske suze nad Rusijom (bečki židovi) XVIII. 28—29, moralne dužnosti XVIII. 119—121, XVIII. 130, bečki židovi i Lueger XVIII. 198—200, u Ugarskoj XVIII. 345—346,

Žitelji: »žitelj« (samo su seljaci — »žitelji«) II. 356,

Žito: — (ili »žitak«) i žitna trgovina III. 6—8, što je žito narodu (»Narodu je ono zrno »žito«, od kojega živi, od kojega miesi kruh svagdašnji, kojega najviše rodi.« A. R.) III. 6, carina na tudje žito u Njemačkoj III. 285—286, skupoća žita XII. 247—249, žito i novac XII. 258—259,

»Живая Старина«: I. 187, I. 214—220,

Žive starine: I. 179,

Živi oganj: narod i žigice A. R.: »Ta je žigica tako našemu narodu omiljela, da ju svaki kraj drugačije zove. Ja sam jednom barem nabrojio devet imena za žigicu! (Sada mi pada na pamet samo još: šibica, kreha, sumporača, cintelica«.) V. 347—348,

Živinarstvo: živinarski propisi III. 374—375,

»Živio!«: — u politici (Dobro je svakoga čuti i posluhnuti, ali »živio!« ovaj ili onaj, — to baš ne treba vikati.) V. 374, — (»Tko — „živio?" — Tko! A zar naš sviet kada pita, komu viče: „živio"? — Svatko! Svatko živio! — i življet će bolje i ljepše, doklegod bude narod tako — da prostite — sliep i glup. Bilo vama pravo, ili ne bilo, — ovako je.«) VI. 184, kriv je »živio!« VI. 299—300,

Život: život, način života = kultura I. 3, državni život i narod I. 10, život u zadruzi I. 35—36, život u obitelji (familiji) I. 36—37, život sa susjedima I. 37, život prema dobi I. 38, život prema zanimanju i imetku I. 39—40, kako žive bolesni i nakazni ljudi? I. 40, vjerski život (škola) I. 41, život narodni kakav je I. 96, »romantična« strana života I. 104, narodni život i zakonske norme I. 291, naš narodni život i Nijemci I. 293, »više se ne može živjeti« II. 17—19, život bez novca II. 136—137, život — boj II. 146, živimo ljudski, — ako je moguće! II. 231—233, ljudski život II. 232, Može li se glavom kroz zid? III. 27—28, život i politika III. 46—47, Zašto je danas teže živjeti? III. 55—58, zašto je kod nas sve mrtvo, bez života, — premda se liepo jede, pije i zabavlja III. 64—65, čitav život pravoga čovjeka — to je neprestana »žrtva« III. 137, život ljudski i život gospodski (današnji život — ljudožderstvo) III. 227, život gradski je kriv III. 246, svjetlo je život III. 256, ne živi čovjek samo o kruhu III. 264—265, Tko je za život, taj i za boj (Mi ostajemo, — kukavci neka bježe!) III. 314, tuga za životom III. 318, život od komedije i Hrvat (A. R.) (to je spodobno samo Talijanu i Cincaru, pa to i čine samo

Talijani i Cincari. Ja bi se stidio za Hrvata, koji bi si tako kruh služio, ja bi na takvoga Hrvata pljunuo.) III. 315, Svagda će jedni raditi, drugi pomagati (Tko toga ne razumije, taj ... ne zna ni što je život) III. 320, što daje život (i snagu) zakonu III. 346, što čovjeka i narod drži u životu (Radi; U dobru se ne ponosi, a u zlu se ne poništi; Budi čovjek, t. j. Nemoj misliti da si sâm na svietu) III. 349, život je najbolja i prava škola III. 354, »ideal« ljudskoga života (zlatna sredina) IV. 9—10, (biele i crne ruke) IV. 44, gradski život i poštenje IV. 59—60, životopisi IV. 73—74, Komu je najljepše živjeti? (Ej, svejedno nema života na težački!) IV. 121, današnji život u gradu (»Sve se vrti na hipu. Je li to dobro, nije li, — Bog zna! Meni se samo čini ovo: Tielo, krv i meso — leti i vrti se, a duša puzi, miruje, spava i stenje.«) IV. 232—233, seljački život: (to nije šala, tu se hoće i duše i pameti, tko hoće da na selu proživi) V. 1, A. R.: »mnogi od nas i živi samo zato, da svoj narod podignemo« V. 39, zašto čovjek živi? — za drugoga. (A. R.! »najkraći je život onima, koji žive za cieli svoj narod, jer se uviek boje, da će umrieti, a sreće svoga naroda dočekati ne će«) V. 90, život ljudi iz maloga grada (»Malogradjani« od M. Gorkoga) V. 113—116, Od šta se danas živi? (Tolstoj i A. R.: »Pravi je život i užitak samo u ljubavi«) V. 122, život i patnja za — dobro V. 155, život u družini (zadruzi) V. 202, A. R.: »ja nisam ni za židovski ni za amerikanski život. I ja sam i za družtvo i za veselje što je istina, to je istina, a to je, da svi živimo bez računa, od danas do sutra«) V. 235—236, život od tudje muke (»Imali smo ljudi, koji su tiho radili i borili se, nitko za njih ni znao nije, patili su i u patnji umrli gotovo zaboravljeni, — a kojekakvi vikači, koji su se poštenomu radu onih boraca rugali, a njih same držali i nazivali javno i potajno ludama, — sad su sjeli i pobiru ono, što su oni „norci" sačuvali i stekli. Ali — to vam je i takav vam je život.«) V. 266, sav ljudski život (nastojanje čovječje) izmiče iz grieha: jedni gledaju, da druge uzdrže u jarmu, ili da ih ujarme, pa da im črieda bude što veća; drugi se iz jarma i iz črieda izmiču i hoće da postanu ljudi. V. 291, što je dosta za čovječji život VI. 21, — kako će biti za 300 godina? (A. R.) život i politika VI. 150, bez poštenja — to nije nikakav život VI. 194, gdje je konkurencija, tu je život (gdje ima više ljudi, tu se bolje živi) VI. 280—283, život (briga za sebe) VII. 38—39, miran, udoban i sretan život (plod civilizacije?) VIII. 72—73, bolji život »industrijalnih« naroda na račun i na štetu drugih naroda, koji ih hrane VIII. 76—78, seljačko-ratarski život VIII. 82, jedini temelj života medju ljudima (što seljak živi od svojega rada, od svoje muke) VIII. 86—87, gospodski i čovječji život — seljački VIII. 88, život nije borba (Život je što muka, što užitak, a nije borba, koja bi imala koga uništiti, a nas spasiti. Nipošto! Život je za sve, svi imadu pravo živjeti) IX. 9—12, pravi (naravski) život po volji i ljudski život (u brizi, u staranju, u brojenju) IX. 97—99, život i čovjek (»Ima li što novo pod suncem?«) IX. 162—164, narodni život i politika IX. 182—185, A. R.: »dobro i pošteno živjeti i raditi — to nama znači: živjeti i radi kršćanski« X. 103, državni

život i Hrvati XI. 100—102, život seljačtva (»osamljeno, nedružtveno življenje seljačkoga naroda podržava davnu neprosvićenost, surovost i zalupanost, a posljedica je ne samo nemoć ukupnoga seljačtva, nego i medjusobno uništavanje — na radost fiškalsku i drugima, koji u tmini i neznanju svoj plien traže i nalaze.«) XII. 82, Tko živi od politike XII. 238—240, život i duh (smisao ljudskoga života) XII. 252—255, život seljačkoga naroda i A. R. XII. 368—369, igra života (kazalište) XIII. 183—184, žĭvot i narodne umotvorine XVI. 32—33, život modernoga čovjeka (Pored sve centralizacije družtvenih uredaba život se modernoga čovjeka razpada u atome) XVI. 43—44, život naroda u Podravini XVI. 117—120, naš narodni družtveni život [kako se je počeo razdvajati —: »na jednoj strani tudje forme, na drugoj ostatci nerazumljive već tradicije«] XVI. 147—156, život naše pokrajine [kulturna pustoš] XVI. 170—176, ljudskomu životu ideal — mir XVI. 189, moderni prometni život — moguće najodlučnija zapreka, da ne može doći do denacijonalizovanja u onom običnom smislu riječi XVI. 191, život u knjigama [samo formalno, shematski i — umjetnički] XVI. 246, u kakav život narod vjeruje XVIII. 66,

»Život«: — XIV. 15, XIV. 28,

»Život« t. j. smrt hrvatskoga preporoda? (Zagreb 1899.): — XIV. 13—31,

»Žlajferi«: — (političari seljačke stranke) XII. 85,

Životinjstvo: — i čovjek II. 147, životinjstvo i Brehm te čovječje živinstvo II. 291, najveća životinja na svietu (kit) II. 379—380, i niema živina pamti III. 49, proklete muhe III. 212—213, carstvo živinsko ili životinjsko IV. 77, morski psi IV. 155—156, kakav je pas životinja VI. 313,

Životne potrebštine: — (selo i okolina I. 22, kuća i dvorište I. 22—23, zgrade izvan dvorišta I. 23, hrana i posuđe I. 23—24, odijelo i obuća I. 24—25, nakit i češljanje I. 25—26, ogrjev i posvjet I. 26, pušenje I. 26—27, lijekovi (vraštva) I. 27, tamanjenje životinja i gamadi I. 27) I. 22—27, (seljak i trgovac) »Gledamo li na potrebštine, što čovjeku treba za život, vidimo, da jedni ljudi priradjuju i stvaraju takve potrebštine, a drugi ih samo prenašaju, prevažaju i diele medju sviet, koji troši. Seljak priradi žito, vino, mast itd., a trgovac to samo gotovo prodaje. Sad pazite i dalje: Seljak živi od onoga, što je sâm priradio, a trgovac ili „kramar" živi od profita.« V. 307,

Živozor: (bioskop) VIII. 126,

»Žrtva«: — Ono, što njeki ljudi zovu »žrtva«, — to nije drugo nego ono, što je dobro, pravedno i pošteno. A to mora činiti svaki čovjek, koji hoće biti čovjek, t. j. čovjek dobar, pravedan i pošten. III. 137, (Hekatomba) III. 140, žrtva za domovinu i narod VI. 116, zašto narod ne vjeruje, da se netko »za narod ne žrtvuje« (»Težko to naš narod vjeruje, — onaj narod, koji je čuo samo to, da se je jedini Sin božji ovako žrtvovao za ljude, a nitko drugi. Ta i narod znade, da danas riedko tko hoće komu dobro za badava i u maloj stvari, a kamo li da bi se za narod baš žrtvovao.«) IX. 24, »žrtve« (starčevićanaca) za

novine XII. 84—88, književnici — žrtve XIV. 73, (dr Ante Bauer i A. R.: »Doista mora trpjeti ugled, kad ozbiljan čovjek, k tomu (ili baš zato, što je) svećenik — kad ovako bez potrebe broji čislo svojih »ogromnih žrtava«, kad pače odkriva, što ni na koga ne spada i nikoga ne zanima, kako je, kaže, »nebrojeno puta pred svojim Spasiteljem izpitivao savjest«, je li dobro, što se bavi politikom.«) XVIII. 147—148,

Župa Dubrovačka: VI. 125,

Župan: — u starih Hrvata I. 6, župan u srbskoj zemlji i hrvatski kralj II. 229,

Županijska skupština: VII. 87, preuredjenje županijskih skupština (županijske skupštine škola za saborske zastupnike iz naroda) X. 51—55, XIII. 178,

»Župna crkvena občina«: — (koja danas obstoji samo po imenu) »za veću i podpunu sigurnost bilo bi svakako potrebno da u svakoj župnoj občini izabrani predstavnici (odbornici) osobno jamče za obveze župne občine, tako da bi župnik u nuždi mogao njih držati. A možda bi bilo — za prvo vrieme — dobro, da se župna občina upiše (protokolira) kod suda. Nikako pak ne bi po našem mnienju bilo dobro, da se političkoj oblasti dade ikakva prilika, da bi s ovom stvarju mogla imati posla.«) XIII. 109—110,

Župnici: — što bi mogli za narodoznanstvo I. 308, (kapelani) i »Dom« II. 16, u Medjumurju II. 64, fratri-župnici II. 117—118, župnici i »Dom« II. 238, II. 370, »Domovi« prijatelji (Lavoslav Vojska, Iv. K. Širmer) III. 90, seljačke zadruge i »sud dobrih ljudi« (župnik na čelu!) III. 112—113, župnik i knjiga u narodu (Nemojte čekati, dok vam g. župnik baš turi u ruke kakav list, nego se sami ganite.) III. 269, župnici i »Dom« (ima svakakvih župnika) III. 428—429, župnici i kapelani (ne vode rimsku politiku, nego samo neki visoki crkveni poglavari, t. j. biskupi i nadbiskupi) IV. 170, »da župnika izabira narod, a da ga plaća država« VI. 42, (»župnik, ako hoće da bude učitelj i pastir narodu, ne može biti gospodar« — »lukno i župničko zemljište«) XIII. 107—110, »vriedni« župnik — (ovdje to posebno zvuči) XVI. 58, župnik kao Zagorac XVIII. 294, (stupnički) župnik i narodno prosvjećivanje XVIII. 338,

»Žuta pogibelj«: A. R.: »Mnogobrojni azijski sviet nagrnuti će u Evropu kao mravlje, jer ga ima kao mravlja. Onda će biti kraj našemu gospodskomu životu, jer azijci rade kao mravi, a malo im treba: oni će raditi za trećinu, za četvrtinu one plaće, za koju rade naši radnici, pa još nisu zadovoljni. Onda će biti riešeno „socialno pitanje", ali će biti riešeno i koješta drugo. Premda je japanska pobjeda nad Rusima povećala taj strah, ipak se nije bojati, da bi to moglo biti baš tako strašno, i ako je stalno, da će biti težke kubure, možda i gadnoga klanja, ako azijska gladna sirotinja navali ovamo, da nadje posla i kruha.« IX. 159.

Izpravi!

Bogoslovi na str. **16.** imali bi biti na str. 18.
Njemačka i **»Njemškutari«** umjesto pod slovom **Nj** [koje je pomutnjom kod tiska izostalo] nalaze se pod **N,** i to **Njemačka** na str. **161.,** a **»Njemškutari«** na str. **157.**

Kazalo imena (osoba).

UREDIO BOŽIDAR MAGOVAC.

A

Abel C.: I. 182,
Abjanović: X. 204,
Accurti: XI. 92,
Achelis Th.: I. 244,
Achim A.: XI. 63-71, XVIII. 127-128,
Akačić Cezar: XII. 84, XII. 354,
Alaupović A.: I. 163.
Alaupović dr Tugomir: XIII. 30, 31, XVIII. 358,
Albori: VI. 20,
Aleksandar I.: (car ruski) i materin uzgoj! A. R. VIII. 191,
Aleksandar I. Karađorđević: VII. 166,
Aleksandar Obrenović: — i njegova ženitba II. 39, boji se Karagjorgjevićâ IV. 55, i Niemci (»bio njihov čovjek« A. R.) VI. 236,
Aleksandar Veliki: I. 123,
Amruš dr Milan: III. 156, (bez sumnje naš čovjek) XVIII. 264, XVIII. 270,
Andres dr Ivan: XIII. 19,
Andrić J.: XIII. 30,
Andrić dr Nikola: I. 238, XIV. 75, (Pod apsolutizmom) XIV. 143-144,
Andrijašević Nikola: — (»altroche« Gjalski!) »Slike i priče iz neretvanske krajine« (iz stare naše »Paganije«) XIV. 204-206,
Antej: XVI. 22,
Aponyi grof: IX. 139-140,
Aranza Antun: V. 142,
Aristotel: XIV. 134,
Arnold dr Gjuro: pravi pjesnik III. 389-390, XIV. 26, (»jedan Arnold«) XIV. 77, (»Čeznuća i maštanja«) XIV. 198-200, XIV. 221-222, XIV. 267, Izabrane pjesme XVI. 78-85, XVI. 98,
Aškerc Antun: (A. R.) XII. 261-262.

B

Babogredac Mato: XII. 163, XII. 221-222,
Bach: XIV. 77,
Bachem Jul: (»Allerlei Gedanken über Journalistik«) XIV. 229,
Badaj dr Aleksandar: XI. 238, XII. 342, XIII. 167,
Badalić: XIV. 77,
Baglama Mirko: protiv A. R-a. IX. 180-181,
Bajgorić Alija: — (iz Blagaja kraj Mostara) XVI. 234,
Bakač Tomo: V. 38, VI. 184,
Balarinova Nika: XVI. 29,
Balaško: XVIII. 294,
Baldžiev V. T.: I. 209, I. 248-252,
Balog Mijo: XII. 356-358,
Balzac: I. 292,
Banffy: VI. 285,
Banjavčić dr Ivan: IV. 45, V. 96, X. 7, XII. 84,
Baraković Juraj: I. 122, I. 311, IV. 277, X. 96, XVI. 182, XVIII. 7,
Barancević K.: XVII. 171,
Barbić Iv:. — redovnik, prijatelj A. R-a II. 225-227, — (»se je baš dao na taj posao, da malo pretrese tî gulijaške štedione«) II. 300, II. 317, II. 411,
Barčić Erazmo: naš — III. 251, V. 383, VII. 143, X. 7,
Bartolović Ivan: V. 251, VII. 16, XVIII. 105-106, XVIII. 316,
Basariček Stj.: XIV. 215,
Batjuškov Th.: XV. 75-[114],
Bauer dr Antun: XI. 210, XII. 153, XII. 173, XII. 187, XVIII. 127, (A. R.) XVIII. 147-148,
Bazala dr Albert: (proti Stj. Radiću) XII. 245, (Povjest filozofije) XIV. 133-134, XIV. 202,

Bazin René: XVI. 162-169,
Begović Milan: XIV. 107,
Begović Šimo: iz Soljana V. 126,
Belaj dr Ferdinand: VI. 251, VI. 272, VI. 285, VI. 286,
Belec Ivo: iz Dol. Vlahinićke V. 157,
Belović-Bernadzikowska Jelica: XIV. 97-98,
Belović dr Josip: XII. 49-53,
Béranger: I. 104,
Berger: — i A. R.: »Zašto bi sabor Bergeru dao podporu to ja ne znam« VI. 43,
Bertić dr Živan: Živan iz Sriema IV. 29-30, V. 187, (i vjera u život A. R.) XVIII. 66, XVIII. 357-358,
Besson Jules: XVI. 164-166,
Betleni: IX. 41,
Bezsonov G.: XVIII. 372-[399],
Biankini don Jure: IV. 46, IV. 366-367, V. 159, VI. 14, VI. 143, IX. 49, XII. 226,
Billot Ferdinand: II. 192, pismo A. R-a F. Billotu II. 205-206, — i Ante Šlegel III. 270, VI. 240,
Bismarck: — (A. R.: »strašan politički lupež«) IV. 266, VIII. 145, IX. 41, XII. 262, [dobar političar] o seljačkoj politici XVIII. 35,
Bjelinskij Visarijon: XVII. 72-73, [Gogolj i Belinskij] XVII. 92-124, XVII. 125-128, XVII. 137-138,
Bjelostijenac: XV. 48,
Blum Léon: (A. R.) XVI. 145,
Boborykin P.: XVII. 176-178,
Bočkaj Franjo: IX. 94,
Bočkaji: IX. 41,
Bogišić V.: I. 43, I. 48, I. 304, XVI. 25,
Bogović Mirko: (»Matija Gubec«) i A. R. XII. 334, XVI. 232,
Bohaček: XII. 173,
Boroša Alojzije: VI. 238,
Borotha: XIV. 77,
Bosanac dr Stjepan: I. 86-90, (i A. R.: »t u đ a kultura [ne, kako piše g. B.: »tuđa k u l t u r a«] I. 90-93, I. 234-239, XIV. 146,
Bosvel Brusce A.: XVI. 130,
Bošković R.: XVI. 17,
Bošnjak dr Karlo: XII. 328, XII. 330, XII. 331, XII. 336, XIII. 78,
Brant Sebastian: (»Narrenschiff«) XVI. 196,
Bréal Michel: I. 181,
Brehm: — (»Brêm«) i živine (»Smiešna ti je luda, koja se onim diči, čega se pametan stidi!« A. R.) II. 291, — (svaka mu rieč zlata vriedi) IV. 265-266,
Bresztyenszky pl. dr Šandor: II. 31, V. 143, V. 239, V. 374, V. 380-381, V. 383, VI. 78-79, VI. 96, VI. 127, VI. 142, VI. 143-144, VI. 147-148, IX. 168,
Brikner A.: (i Juraj Križanić) XVIII. 283-[399],
Brkić Sidon: — (A. R.) XIV. 56-57,
Brleković Antun: XII. 32,
Broschan M.: XII. 372,
Broz dr Ivan: — »Hrvatske narodne pjesme« I. 234-239, hrvatski »ili« srpski XV. 35, (A. R.: »vrli i neprežaljeni naš učitelj«) i fonetički pravopis XV. 57,
Brozović Kata: XII. 74-75, XII. 79-81,
Brunetière F.: XVII. 133,
Budanović Lajčo: IV. 174,
Buddha: II. 254, VI. 11-12,
Budisavljević Bude: XI. 55, XII. 59-60, XII. 369, XIII. 165, XIV. 200, XVIII. 41-42,
Budisavljević dr Srgjan: XII. 187, XII. 339,
Bukovac Vlaho: III. 321, V. 158, (gospar Vlaho i A. R.) XIV. 20-21,
Bull John vidi: **John Bull.**
Buntić fra Didak: (A. R.: »Inteligentni . . . mila je no i ozbiljna duša od čovjeka«) I. 173, »Čast fratru Buntiću!« XIII. 80-81,
Burian: XVIII. 281,
Bušković Vlaho: (iz Bačeva dola) i A. R. XVI. 29-31,
Byron: XIV. 73, (A. R.) XVI. 129, XVII. 90-91.

C

Cajnko: XII. 154-155,
Capron Hugh F.: — (»The anatomy of truth«) XVI. 188,
Car Emin Viktor: IV. 382,
Car dr Lazar: XIV. 201,
Carson Edward: XVI. 127-129,
Cenkić dr Juraj: XI. 211, XIII. 107-109,

Cepelić: — župnik djakovački XVIII. 55,
Cesar Julije: I. 11, (koledar) VIII. 43-45,
Cesarec Mijo: — iz Drenčine (A. R.) XVIII. 228-229,
Cetolo Gjuro: IX. 69-70,
Chavrak: VI. 316, (Čavrak) XVIII. 265,
Chélard R.: VII. 198,
Chesterton G. K.: XVI. 134-135,
Churchill Winston: XVI. 127,
Ciceron Tulije: »pro domo« III. 268, Ciceron [— »sermo urbanus«] i Vuk Karadžić [— »sermo rusticus] (A. R.: »ako je Ciceron za latinski jezik ono, što Vuk nije za hrvatski, ipak ja ne znam, da je tko napisao gramatiku latinskoga jezika jedino na osnovu Ciceronovih djela«) XV. 9, XVIII. 12,
Cincinat: VIII. 88,
Ciszewski Stanislav: I. 186-187, I. 239-241,
Colbert: I. 111,
Conrad M. G.: (»die Bauern in der Literatur«!) XIV. 228,
Coulanges Fustel de-: I. 286,
Courier P.-L.: I. 292,
Crljen plemić Alojz: iz Šumeća II. 96,
Crljenjak: IX. 94, XIII. 193,
Crnadak Milivoj: XII. 187,
Crnčić: XIII. 193,
Crnčić Štefo i Tomo: X. 184-187.
Crnica dum Jozo: XVI. 30,
Crnojević Arsenije: V. 103,
Csekonics: V. 186,
Curtius G.: I. 181,
Cuvaj pl. Slavko: XI. 149-150, XII. 176, XII. 191-192, XII. 197, XII. 207-208, XII. 209-212, XII. 226, XII. 236-237, XII. 241, XIII. 128, (A. R.) XVIII. 225-227, XVIII. 328,
Cvetko: XII. 173.

Č

Ćiril i Metod: (Kuril i Metod) veliki svetci naši II. 245, sveti slovienski apostoli III. 3-5, Ćiril i Metod i Niemci III. 59, III. 231, Ćirilo-Metodijska slava (bit će . . . prava narodna slava po čitavoj hrvatskoj zemlji) III. 234, III. 366, (Štrosmajer i A. R.) IV. 170-171, VI. 19, bezsmrtni sveci VIII. 85,
Ćurčin dr Milan: — (M. Murko) XIV. 130.

Č

Čaušević Džemaludin H. M.: XVI. 228,
Čeh, Leh i Meh: (Čehi, Mahovo, Mohovo . . .) XVI. 213,
Čehov Antonije: XVII. 79, XVII. 171-173,
Černy Adolf: I. 303-304,
Čidić Karla: XII. 171-172,
Čonka: XVIII. 318,
Čunčić pl. Imbro: XIII. 173, XVIII. 212,
Čupak: XII. 173,
Čvek Jure: pravi hrvatski pop IV. 31.

D

Damaška dr: XI. 219-220,
Dančenko-Nemirović V. V.: XVII. 173-176,
Daničić: I. 94, I. 182, XIV. 292, XV. 9, XV. 31, XV. 34-36, XV. 38,
Dante: — u paraleli I. 233, i komedija na drugom svietu (»mila tužna pripoviest«) V. 44. (i srednjevjekovne legende) XV. 109, XVI. 91,
Darwin: IX. 10,
Decourcelle Pierre: XVI. 156-158,
Demeter Dimitrija: XVIII. 8,
Demolins Edmond: — (»Les Français d'aujourd'hui« i A. R.) I. 288-293, (»L'Education nouvelle«) XVI. 50,
Demosten: XVI. 38,
Derenčin ban: I. 127, III. 95, V. 35, XIII. 49,
Derenčin Marijan: VI. 31, VI. 152, VI. 212, njeki »D« u »Obzoru« IX. 35-38, IX. 88, XII. 197-199,
Dernulc: XVIII. 44,
Deržavin Gavro: XVII. 68,
Deželić dr Velimir: XIV. 75, (Pjesme) XVI. 76-78,
Dežman dr Milivoj (Ivanov): VI. 127, XIII. 79, XIV. 11, (— A. R.) XIV. 15-27, i V. Klaić (A. R.) XIV. 100-106, (Ivanov) XVI. 73,

Didolić Tomo: II. 174,
Didon: — (otac Didon u Etonu) i A. R. XVI. 56,
Disraeli: XVI. 138,
Divić: XVIII. 318,
Dobrila Juraj: XI. 156,
Dobrinić Petar: IV. 16, IX. 94-95,
Dogan Nikola: X. 121-122,
Dojčin Petar: XIII. 49,
Dostojevskij F. M.: XIV. 208, XVII. 75,
Doža Juraj: V. 38,
Dragomanov Mih.: — I. 196-202, (i A. R. o mitologijskom tumačenju postanka priča [Edipova priča — »čovječja« priča]) I. 209-214,
Drašković grof Janko: XI. 20,
Drašković grof Juraj: — i seljačka buna II. 42,
Drechsler dr B.: XIV. 143, (»Narodne pjesme«) A. R.: »Ni Srbi, a ni Magjari ne bi ovakove edicije nikada dali u ruke narodnoga podmladka. I s podpunim pravom. Tako se ne odgaja mladež u nacionalnom duhu.« XIV. 231-233, XVIII. 361-362,
Dretar Stjepan: — lončarski obrtnik iz Cernika u obranu M. A. Reljkovića II. 221-222,
Dreyfus: — (i »novi Drajfus«) VIII. 144-145, XII. 10, XIII. 52,
Drohobecki: — VI. 141, VI. 149, XII. 42,
Dujak Janko: XVIII. 315,
Duma: XII. 172, XII. 313-317,
Dumbovići: — Imbro i Gabro iz Vukanca XVIII. 295,
Dumbović Imbro: XI. 223-226,
Du-Méril (Edélstand) XV. 75-[114],
Dušan Silni: VIII. 12, (Stefan Dušan) i hrvatski jezik X. 95.

Đ

Đorđe Karađorđević: XI. 58, XI. 74, XI. 74-76,
Đorđević R. Tihomir: (Gjorgjević) — aleksinački »pokret i podstrek« i A. R. (»Da zna koza, što je sram, nikad ne bi digla rep«) I. 311-313, XV. 26,
Đorđević Vladan: — o propasti Obrenovića (A. R.) XVIII. 191-192.

E

Edip: — priča I. 214, I. 233,
Egersdorfer: IV. 356-358, (Egezdofar) VI. 37, VI. 142, VI. 166, XII. 311-312,
Elegović dr Ivo: X. 54, (i A. R.) X. 204, XI. 231, XII. 164, (nasilje proti A. R-u i dru M. Krištofu) XVIII. 99-101,
Elizabeta: [austrijska carica] ubojstvo Elizabete i A. R. II. 242,
Enjoy d'Paul: I. 280,
Erdödy grof Stjepan: XVI. 96,
Ertelj A.: XVII. 169,
Eucken: XVI. 188.

F

Falb: — i A. R. V. 59-60, VI. 285,
Falke dr: XIII. 13,
Farkaš dr Robert: XII. 116-117,
Fedorowski Michal: I. 241-242,
Feifalik F.: (Studien zur Geschichte der altböhmischen Literatur) — XV. 79,
Ferjančić: II. 47, II. 247,
Fernkorn: — i seljak III. 394,
Ferri dr Jure: III. 35,
Fet A. Afanasij: (A. Šenšin) XVII. 79, XVII. 133—138, (i Turgenjev) XVII. 157,
Fijalićka Jela: — i A. R. (Ja bi na primjer dao dukat onomu čovjeku iz moga sela Trebarjeva, koji bi napisao životopis Jele Fijalićke (koju smo mi zvali samo »strina Jela«). IV. 74, — (Jedna hrvatska žena) IV. 132-134,
Fijan: VI. 96,
Filipović Ivan: iz Soljana V. 126-127,
Folnegović Fran: IV. 45, i A. R. V. 207, X. 129, XIV. 70, XIV. 75,
Fouillé Alfred: (Psyhologie du peuple français) I. 115, I. 281-288,
Frank dr Edo: — i Radićeva namira XII. 173-175, XII. 195, XII. 240,
Frank dr Josip: — i A. R. II. 96, II. 142, (što je on bio Židov pa postao kršćanin, to ne mora biti grieh i zlo, ali je istina) II. 383, Frank u Pešti (i A. R.) III. 161-162, Frank i Khuen-Hedervary III. 411, Frank i Švarc IV. 47, IV. 222, (A. R.) V. 61, (mi imamo kud i kamo prečega posla, nego da iztražujemo »osnove« g. Jos. Franka) V. 92-93, Frank i »Dom« V. 227-228, Frank i Supilo V. 237, V. 347, IV. 15, VI. 190, Frank i A. R. VI. 191, VI. 206, VI. 207, VI. 223, IX. 168, X. 48-50, X. 99-100, X. 129-130, (i Vekerle) X. 138-140, X. 162, X. 168-170, (i Mile Starčević) X. 171-173, X. 206, XI. 7, XI. 42, XI. 58-59, XI. 69, XI. 77-79, XI. 92, XI. 99, (»on doduše radi po svojoj židovskoj naravi, jer se narav promieniti ne da, ali ne radi za židovstvo, nego — za sebe«) XI. 105-109, XI. 119-121, (politička pokvarenost) XI. 131, (i Vekerle) XI. 135-136, XI. 232-234, XI. 258-259, XII. 36, XII. 112, XII. 116, XII. 162-164, XII. 238-240, XVIII. 61, XVIII. 98-99, XVIII. 110-113, XVIII. 120, XVIII. 130, XVIII. 178-179, »gešefti« XVIII. 187-188, XVIII. 199-201, Frank i Magjari (sotona-rodoljub) XVIII. 214-217, XVIII. 240, XVIII. 333, XVIII. 339-340,
Frank Jakob: — »Kobi« V. 381,
Frank dr Vladimir: (čifut) i A. R. X. 203-204, XII. 162-166, XII. 336-337, XII. 357, XVIII. 76-78, (Ladomer) XVIII. 335,
Franko dr Iwan: — (i A. R.: »Nauka je jedna, jer je i istina samo jedna, pa nema dvije geografije, medicine itd. A ono, što zovu n. pr. »narodnom« geografijom, nije nikakva geografija, ako se ne slaže sa znanstvenom geografijom: ono je vjerovanje, pomišljanje, ili što drugo, što nema s geografijom ništa zajedničkoga, tu ni riječ geografija nije na svome mjestu. No ako je nauka, znanje jedno, i to svagdje i u svih naroda, — nije jedna posvuda kultura; znanje podnosi relativnost, može biti u ovoga naroda uopće veće, a u onoga manje, — ali kultura je apsolutna: kakva je, takva je, — cijela je u svojoj osobitosti, tako da se kultura jednoga naroda ne može, u znanosti ne smije stavljati nad koju, ili pod koju drugu. Zato je krivo, kad se o narodu govori, da je »niži« sloj, a misli se njegova kultura; zato je kriva skepsa, koja dopušta, da je sadašnje naše uvjerenje, koliko je osnovano na znanosti, upravo tako himera, kako — posve naravski — ljudi jedne kulture drže pojave druge kulture himerama«.) I. 273-274, I. 275, I. 321-323,
Frankopan Krištofor: XVI. 183-184,
Frankopan Krsto: (Hrvatina) II. 29, II. 263, III. 67, (i A. R.: Ne vjeruj Magjaru . . .) X. 83, XIII. 163-166,
Franjković: VII. 134,
Franjo Ferdinand: II. 175, — i Hrvati kao kraljevina II. 208, (i vinički majstori) II. 239, (Madžari) IV. 63-64,
Franjo Josip Prvi: — (naš gospodar i vladar) II. 233, XI. 12, XI. 214, »po milosti božjoj« XVIII. 40, XVIII. 170-171, XVIII. 284,
Fridjung: XVIII. 342.

G

Gaidoz H.: I. 215, I. 279, I. 316, XVI. 7-8,
Gaj dr Gustav: VI. 15,
Gaj dr Ljudevit: (je li slučajno vođa preporoda) I. 292, II. 5, II. 150, otac naš II. 316, III. 17, Gaj nije dugo promišljao, jer mu je već Napoleon pokazao put (Tu se je Gaj prevario, jer nije dobro proučio starih knjiga) III. 259-260, (novi naš otac) IV. 85, V. 20, V. 381, VI. 40, VI. 278-279, VII. 13, najveći Hrvat, što smo ga ikad imali (»drugi Mojsija«) VIII. 142-143, IX. 34, IX. 48-49, X. 97, X. 196, XI. 82, XI. 110, XI. 131-134, XI. 235, XII. 136, XII. 199-200, XII. 256, XVI. 244, XVIII. 65, XVIII. 205, XVIII. 218,
Galjardi: XII. 172,
Gavranić: VI. 307-308,
Gaži Petar: XVIII. 47,
Gerson W.: I. 233,
Ginčev C.: I. 203,
Gjalski Babić pl. Ljubomir: — [mnogo drži do plemenštine zag. ple-

mića], i kmet (A. R.) II. 336, III. 372, XIV. 11-12, XIV. 16-18, XIV. 28, XIV. 76, XIV. 90-91, XIV. 204, (»Navala« na Gjalskoga) XIV. 230-231, novi motiv u nastojanju oko jugoslavenskog jedinstva i A. R. XVI. 113-117, (— postao Srbin) XVIII. 74, XVIII. 123, XVIII. 259, XVIII. 361,
Glavan Grga: XII. 32,
Glembaj: X. 174-175,
Gmajner Ivan: VII. 12, VII. 16,
Goess: VI. 20-21,
Goethe: XIV. 82, (i V. Karadžić) XIV. 131,
Gogolj Nikola: II. 139, XI. 63, XII. 349, XVII. 72, [Gogolj i Belinskij] XVII. 92-124, Mrtve duše — prevod A. R-a XVII. 283-311, Taras Bulba — prevod A. R-a XVII. 312-335, XVIII. 399,
Golec Franjo: XII. 185,
Goljcev V.: XVII. 142-144,
Gombović Stjepan: (iz Šumeća) II. 96, VII. 134, XII. 179,
Gončarov: XIV. 208, XVII. 74-75, XVII. 180,
Gorki Maksim: V. 113, IX. 107, (»Izabrane pripoviesti«) XIV. 140-141,
Gorzycki dr Kaz. J.: I. 276,
Gosarić Matija: II. 64, V. 13, V. 125,
Grabovac Filip: — (»Cvit razgovora«) A. R.: »U novijoj povjesti hrvatske književnosti odmjerena je tomu mučeniku jedva poldruga stranica, a ipak je on zacijelo prvi u lijepim stihovima izrekao uvjerenje čitavoga našega naroda: »Kad kralj hoće da kog srve, tad Hrvate meće prve, a dobitak kad se dili, tad pitaju, gdi ste bili«...« XVI. 186,
Grabowski B.: I. 43,
Gračanin Jure: — iz Šušnjeva sela III. 124-125,
Grahovac dr Mirko: V. 238,
Gregorić Ilija: II. 42,
Grigorović: XVII. 153-156,
Grgić Joso: VII. 134,
Grgинčević Stjepan: V. 63-64,
Gribojedov Aleksandar: XVII. 70,
Grimm I.: I. 193, XIV. 131,
Grlović M.: XIV. 251-252,
Grošelj dr: XIV. 236,
Gruber dr Milan: XII. 153,
Gruić: XII. 97,
Gubec Matija vidi: **Matija Gubec.**
Guizot: (Histoire de la civilisation en Europe) I. 87, I. 92, I. 284,
Gumplowicz: V. 66, XII. 253,
Gundrum-Oriovčanin: IV. 235,
Gundulić Ivan Franjin: II. 53-54, II. 90, (po čem je velik) II. 183-184, III. 318, VII. 107, (Njegove su pjesme tako savršene, da ih ni današnji pjesnici hrvatski ne dostigoše) VIII. 121-122, IX. 162, IX. 214, X. 96, XV. 8, (Bogom nadahnuti...) XV. 33, 34, XV. 38, (A. R.: »osjećam, da sam sin kulturnoga naroda«) XV. 41, XVI. 114, XVI. 230, XVIII. 7-8, XVIII. 365.

H

Habsburg: II. 234, (i hrvatska krv) II. 277, (jasna obitelj njekadašnjih grofova Habsburga) III. 385, i imperijalizam VII. 140, VII. 178-181, VII. 186,
Halanski: I. 88,
Handel barun: VI. 20-21, VI. 255, VI. 318,
Hangi: XII. 173,
Harambašić dr August: VI. 149, VI. 152, X. 7, XI. 53, XIV. 26, XVIII. 51, XVIII. 225,
Hartman Stj.: — pop, XVIII. 134-135, XVIII. 158,
Haulik Juraj: IX. 86, (A. R.: »On jošte nije pravo razumio, kakav treba da bude odnošaj medju seljakom i inteligencijom«) XVIII. 399-403,
Haureau B.: (Des poèmes latins attribués à saint Bernard) XV. 73-[114],
Hecht M.: I. 181,
Heerdegen Ferd.: — i A. R. (»Lateinische Semasiologie oder Bedeutungslehre«) I. 181,
Hegel: XVII. 149,
Heimerl dr Milan: (Hajmrl) VI. 127, X. 24, XVIII. 27,
Hellenbach barun: — najnoviji starčevićanac X. 48-51,
Henry René: XIV. 106-107,
Herceg Rudolf: XVIII. 318,

Hercen Aleksandar: XVII. 77,
Heraklije: II. 150,
Herodot: I. 10, I. 15, I. 276,
Hinković dr Hinko: — i A. R. (Čast mu i poštenje, — ali nije to toliko radi njega, koliko radi naroda, kojega je branio; a nije za pravo ni radi njegove »fiškalske« obrane, nego radi njegove čovječanske obrane) V. 206, V. 250, (hrvatska javnost — »bit će na čistom i sa Židovom Hinkovićem«) X. 180-183, XVIII. 119-121, XVIII. 130,
Hlopec Gjuro: — iz Ribnice (i odvjetnici) XII. 71-74,
Hodalić Valent: — XI. 184-185,
Hohenzollern: — i imperijalizam VII. 140,
Hoić Ivan: XIV. 75,
Holeček Josef: (protivnik Hrvatstva) XVI. 66-72,
Homer: — (i rat Evrope i Azije) II. 324, III. 9, V. 44, V. 249, XVI. 34-35, XVI. 92, XVI. 215,
Homjakov: XVI. 218,
Horac: XIV. 72,
Horvat dr Aleksandar: XII. 244, XII. 336, XIII. 78,
Horvat Gjuro: iz Kopčevca XI. 180,
Horvat Rok: (iz Mura Vida) II. 144, II. 270,
Horvat dr Rudolf: VI. 234, X. 18, XII. 153, (Najnovije doba hrvatske povjesti) XIV. 131-132,
Hörman K.: I. 146, I. 148.
Hrabar crnorizac: I. 136,
Hradil: — (slamka šumara Hradila i hrvatska javnost) XII. 23-27,
Hranilović Jovan: — (i dr B. Livadić) XIV. 171-174, XIV. 179,
Hrasnica beg: I. 149,
Hrvoj: XII. 102, XII. 318, XIII. 78, XIII. 188,
Hugo V.: XV. 65, XVI. 73,
Hus: I. 12, Nije li pogotovo za nas zanimljivo, kako je gotovo uz sve novotare, pa i uz Husa — narod? — (Gus) III. 75, (Ivan Gus iz Gusinca) IX. 173, IX. 194, XI. 46,
Hvoščinska Nadežda: (— Vsevolod Krestovski) XVII. 76,

I

Ibler Janko: — (crétinstvo) XIV. 28, XIV. 94,
Ibrišimović Luka: Junačina i oslobodiitelj Slavonije III. 47,
Ihering: — i seljak XII. 82,
Ilešić dr Fran: XI. 47-48, XI. 139, XIV. 141-143, XIV. 193, XIV. 200-201, XIV. 235-236, XVIII. 226,
Iliev A. T.: I. 206-208, I. 260-263,
Ilijašević dr Stjepan: — »Zimzelenke« III. 267,
Irgolić Antun: V. 304, VII. 16,
Isus: — II. 109, (narodi prije) II. 294, Gospodin II. 296, (- Krist) III. 101-102, (- mudraci i »prosti« ribari) III. 418, (jedna vjera) IV. 261, Isusov nauk i vladari V. 267, i narod V. 234, IX. 117, [Ansel Skolastik] XV. 103-[104], što od Isusa trebaju učiti: »svi reformatori, svi obnovitelji, svi učitelji, svi političari« (A. R.) XVIII. 5,
Ivan od Sredne: XVI. 193,
Ivančan Ivan: XII. 131,
Ivanek: XIII. 77,
Ivanišević Frano: — veleč. taj. gosp. župnik sastavio »Sud dobrih ljudi« III. 113, III. 123, III. 141, V. 320, XVIII. 137-138,
Ivčević: XII. 93-94,
Iveković Fr.: XVIII. 59,
Iveković Oton: VI. 14, XII. 174, XIV. 108, XIV. 202, XVIII. 341.

J

Jagić Vatroslav: — I. 218, (u Arch. f. sl. Ph. XIX. 627-633) A. R.: Recenzija se neprijatno doima: ima u njoj što šta subjektivna, što nam je teško i spominjati, jer prosto ne razumijemo: čemu je sve to bilo? Tko smije poslije ovake recenzije u svjetskom učenom izdanju zamjerati našoj mladeži i novinarima, što još (na sreću samo djelomice) vode raspru o imenu, kad evo dobivaju obilne hrane s najkompetentnijega mjesta! Hoće li biti čudo, hoće li se razložno smjeti zamjeriti, ako koga od Hrvatâ sta-

ne napastovati sotona, da pođe pokazanim putem nepovjerenja, kad nam sirotama evo i ovo eminentno kulturno nastojanje zalijevaju bez svake potrebe jadom i čemerom! Tko da ne pomisli na onu hajku, na onaj Circumdederunt, što nam ga već pol vijeka pjevaju: Hrvatâ nema! Tko će moći široj publici, koja se za ovu stvar zanima, i u koju će glas o ovoj recenziji doći, — tko će joj moći dokazati, da je samo i jedino utvrđivanje čiste naučne istine tražilo sve ono, što nam je teško spominjati, a za što se je moglo znati, da će nas jedne jaditi, druge raspaliti, sve nas boljeti, a nikomu i ničemu koristiti, — a sve poradi raspre o imenu, koju tako lijepo i marljivo manjima proglašujemo — glupom! Ili zar je zbilja za nauku prvo i neotklonivo pitanje: kojim će se od dva imena jednoga naroda nazvati ove pjesme?« — (»srpski život« i »zapadni krajevi«) I. 238-239, (jedna od najkrupnijih ličnosti, što ih je ikada rodilo Slavenstvo) XIV. 233-235, Jagić i A. R. [Puškinova »Kapetanova kći«] XV. 55-58, XVI. 24, XVI. 224, (o Križaniću) XVIII. 372-[399],

Jakić Ferdo: — i A. R. V. 269-270, XI. 209,

Jakupek: kapelan XI. 186-187,

Jalžabetić Tomo: VII. 16, VII. 133, (A. R.: Tomina naš —) VIII. 104, XI. 209, XII. 15, (i »Dom«) XII. 174, XII. 190, XII. 243, (saborske upadice) XII. 344-371, XVIII. 266-268,

Jambrović Nikola: V. 125,

Jandriš Ivan: XIII. 190,

Janković Stj.: XIII. 30,

Janković Stojan: I. 88,

Janušić: XVIII. 126,

Jeglič: IX. 51, XII. 93,

Jelačić grof Gjuro: III. 251, XVIII. 226-228, obzirom na Turke III. 311-313,

Jelačić grof Josip: III. 17, — i A. R. (»1848., koja bi se godina morala zvati u Hrvatskoj: Jelačićeva godina«) III. 391-392, IV. 85, (tlaka) VII. 73, (seljačka stranka) VII. 79, IX. 48, seljački oslobodite1j X. 103, X. 175, istina o njemu (»dobro je radio«) XI. 109-114, XII. 46, XII. 199-200,

Jelavić Ivo: XII. 91-92,

Jelavić Vjekoslav: XIII. 30,

Jemeršić Nepomuk Ivan: — (dobri i vriedni pop hrvatski) V. 30, V. 320, i »Mala Austrija« (Jemeršić je Hrvat i Slaven! Gledati na to, što je on »frankovac«, — to je presićušno) XII. 233-234, XVIII. 106, (i Cuvaj) XVIII. 227,

Jemrić Antun: IX. 53, XII. 347, XIII. 193,

Jirasek A.: I. 223,

Jobler Ivan: XII. 155-156,

John Bull: — t. j. Ivan Bik XIII. 54, XVI. 209,

Jokay: VI. 236-237,

Josip II.: — III. 131, III. 283-284, IX. 195, X. 16, XII. 217, XII. 304-305,

Josipović Geza: XIII. 7,

Josipović pl. Imbro: V. 291, V. 302,

Josipović pl. Lujo: XII. 53-54,

Jovanović Zmaj Jovan: — (A. R.) VI. 192,

Jozipović Pavo: (iz Dalja) — (obstrukcija = sbunitba) II. 95,

Jožefić: (senjski biskup) XVI. 183-184,

Jugović Pero: I. 149,

Jukić fra: VI. 48,

Jurčić Josip: VIII. 102,

Juretić Mijo: XIII. 185-188,

Jurić Stjepan: (A. R.) XII. 251,

Jurković Janko: — (šalčina) i A. R. III. 122,

Juszth: IX. 84, XVIII. 329.

K

Kačić-Miošić Andrija: I. 123, II. 117-119, »Kačić je pravi narodni pjesnik (a nije i ne će biti učitelj)« II. 184, III. 60, VII. 107, IX. 214, X. 96, seljački pjesnik i razgovornik X. 103, XI. 156, XV. 8, »panslavista« — vrlo nejasna pogleda na slavenstvo XVI. 113-114, XVI. 183, XVI. 185, XVIII. 8, XVIII. 365,

Kadlec dr Karel: — i A. R. o svatbi I. 304,

Kalaj: IV. 175,

Kalvin: IX. 173, XI. 46,

Kapetanović Resulbegović: — Jusuf-beg I. 149, — Ragib-beg I. 144,

Kapić Juraj: III. 141, IV. 46, V. 63, V. 320, X. 142-149, XVIII. 138-139,

Kara-Đorđe: — (Crni Gjorgje) II. 230, (i Miloš Obrenović) IV. 51-55,

Karađorđevići: — i Obrenović VI. 163-165, VI. 209-212, — »jugoslavenski Piemont« IV. 283-284, XVIII. 259,

Karadžić Vuk: I. 94, »jugoslavenski Grimm« I. 193, (A. R.: »svoje razdiobe nije ni on sam, ni tko drugi naučno utvrdio«) I. 236, »sav rad Vukov dobiva neko drugo značenje, kad se pogleda na prizmu — Kopitarova, Grimmova i Goetheova suradničtva« XIV. 130-131, (Vukove i čiste hrvatske junačke pjesme), (»... Valjda samo za to, što ih Vuk nije poznavao? Kako smo nesamostalni i robski!«) XIV. 232-233, Vuk i Maretić XIV. 278-279, Vuk (Maretić) i hrvatski književni jezik XIV. 7-24, (Daničić kaže istinu, kad kaže, da je Vuk udario temelj narodnoj književnosti *u Srbâ*) XV. 36, XV. 38, (Mi znamo, tko je i što je bio Vuk Karadžić, pa mu zato i dajemo svu onu čast, hvalu i slavu, koja ga ide. Ali jedan čovjek, pa bio ne znam kako genijalan, ne može književnomu jeziku dati ono, što mu može podati više genijalnih ljudi, genijalnih u raznim strukama ljudskoga znanja i umjeća; jedan čovjek ne može stvoriti književnoga jezika za sve grane književnosti; jedan čovjek ne može stvoriti književne tradicije, bez koje nema u književnosti ni poštovanja starine, ni autoriteta, ni discipline, a po tom ni zanosa ni napretka) XV. 40, Vuk i narodne umotvorine [dotjerivao!] XV. 47, Vuk je prosto pogazio književne tradicije srpske, pa je imao slobodne ruke XV. 51, »Vukova škola« (i »zagrebačka škola«) XV. 54-58, XV. 60, Vukov (»Srpski«) Rječnik XV. 63, Vuk ne spada u ilirsko kolo — »Srbi svi i svuda«. (A. R.: »Vukovo »Srbi svi i svuda« tumači se posve krivo. Ne mislim tu na ono tumačenje, koje hoće, da »Srbi svi i svuda« znači toliko, koliko i »svi Srbi, gdjegod ih ima« (a ne, da su Srbi svi [ljudi?!] i da ih ima svuda), već hoću da upozorim na to, da Vuk nije ni najmanje mario ni za jedan dio našega naroda na jugu, koji ne govori pravim »srpskim« (po Vuku) jezikom. Jedino je dopustio to, da medju Srbe ubroji i one dijelove naroda, koji ponješto drugačije izgovaraju srpsko »e«: »ikavce« i »ijekavce«. Pa i za ovu sitnu različicu trebalo je, čini se, Vuku dosta vremena, dok ju je prebrodio. No da bi Vuk »kajkavce« i »čakavce«, pa druge »kranjce« brojio medju Srblje, — toga nema.«) XVI. 114, (Zidanje Skadra) XVI. 142,

Karajan: (Frühlingsgabe für Freunde der älteren Literatur) — XV. 75-[114],

Karamemedović Suljaga: I. 150-152, XVI. 228, XVI. 235,

Karamzin: XVII. 69,

Karanov Efrem: (i A. R.) I. 210,

Karas Fr.: XII. 173,

Karêev: I. 294,

Karlo IV.: VII. 154-156,

Karlowicz Jan: I. 231, — i »Osnova za sabiranje« dra A. R-a. I. 242, I. 270-272,

Karonin N. E.: — (pseud. Petropavlovskij) XVII. 170-171,

Katilina: (odmetničtvo) XVIII. 12,

Katon: II. 59-60,

Kavur: XI. 94,

Keglević Franjo: XVIII. 47,

Keglević F. Jos.: XII. 141-142,

Kelčec Marija: (Marija K.) VI. 43,

Khuen-Hedervàry grof Dragutin: — i »njegovo doba« III. 221-224, III. 248, (i »Kralj Matijaš«) IV. 300, IV. 347, V. 187, V. 224, V. 240, Khuen i Frank VI. 15, VI. 191, IX. 46, (A. R.) X. 189, XI. 27-28, (i koalicija) XI. 182-183, XI. 199, XI. 229, XII. 191-192, XII. 225-226, (i A. R. u razgovoru!) XVI. 177, XVIII. 330,

Kiepach pl. Milan: VI. 111-112, VI. 297-298, X. 7,

Kirschner: VI. 314-315,

Klaić Vjekoslav: III. 174, XIV. 105, XIV. 200, XVIII. 156-157,
Klein Lavoslav: XII. 173,
Klemen: X. 206-208,
Klemen Ivan: — (nečuvena frankovska kortešacija) XVIII. 212,
Klobučar: — »Pučka predavanja« (i A. R.) XVI. 57-63,
Kluge: (-ov rječnik) V. 245,
Kolar Jan: XI. 140-141, XII. 136,
Kolarić-Kišur dr: XIII. 172,
Kolcov Aleksa: (Pravi Rus!) XVII. 71,
Koller dr: XII. 197,
Koloman: — (A. R.: »God. 1102, izabrali su Hrvati za svoga kralja Ugrina Kalmana ili Kolomana... Dalje mi se ne dade«) VIII. 55, XVI. 153,
Kolumbo Krištof: — (ili Kolon, hrvatski bi se zvao: Golub) III. 230,
Komazlić Leopold: — iz Šumeća II. 96,
Kompare Joso: VI. 297, VI. 320,
Kontrec: (i Marko K.) X. 99,
Kopač Gjuro: (Gj. K-č) III. 177, (Kč.) III. 213,
Kopitar: XII. 136-137, XIV. 131, XV. 41,
Korabljev Nikolajević Vasilij: XVI. 101-103,
Korać Vitomir: VI. 109-110, XII. 339, XII. 341-342, XIII. 159,
Koren Franjo: VII. 130, XI. 209, XII. 174, (jasni i bristri tip našega seljačtva) XIV. 218, XVIII. 266-268,
Korenić Stjepan: — i »Dom« V. 267-270, i A. R. V. 285, VI. 111, VI. 124, VI. 141, VI. 148-149, VI. 160, VI. 285, XII. 173, XVIII. 148,
Koritnik Rikard: VII. 16, X. 201, XVIII. 318,
Korolenko Vladimir G.: XVII. 76, XVII. 168-169,
Korporić dr Svetimir: V. 187, VI. 77, VII. 11, VII. 12, VII. 16, IX. 51-52, XIII. 78, XVIII. 46-47,
Korošec dr Anton: vodja Slovenaca VII. 162, VII. 163,
Korvin Matija: — »Kralj Matijaš« (i Khuen-Hederváry) IV. 300, VII. 183, — to je jedini kralj, kojemu je hrvatski narod barem ime zapamtio XIII. 46-49, kralj Matijaš XVI. 153,
Kosmarovska Irena: XVIII. 141,
Kosor Josip: XIV. 203,
Kostelnik Gavro: (»Romance i balade«) XIV. 169,
Kostrenčić Ivan: XIV. 75,
Koščec: V. 343,
Košut Lajoš: V. 204- 205, XI. 94,
Kotošihin: XVII. 67-68,
Kovač: XVIII. 116,
Kovač Andrija: — iz Turnašice XII. 121,
Kovačević Dragutin: (A. R.) VIII. 104, XII. 15—16, XII. 23-27, (njegovo poštenje i šumar Hradil) XII. 22-27, XII. 169-172, XIII. 121, XIII. 193,
Kovačević Stjepan: VI. 184-186, VI. 191, XI. 199,
Kovař dr Em.: I. 265, I. 267-269,
Krajcsovics: VI. 32,
Krajinović Petar: XII. 348, XII. 364-367,
Kraljević Marko: — od Crnoga mora do Sinjega mora našega III. 365, Kraljević Marko i Starčević (Marko je bio poštena lola) III. 407-408, Kraljević Marko u Bugara i u Hrvata IV. 172, Kraljević Marko i Musa Arbanasa IV. 334-335, (kukavni) IV. 363, Kraljević Marko i Starčević VI. 227-228, VIII. 7, Kraljević Marko i Cid XVI. 231, narodni genij i Kraljević Marko (smisao historiji) XVI. 242,
Kranjčević Stjepan: — i A. R.: »Ta kvih nam ljudi treba!« XI. 142-144, (na obranu Stjepana Radića) XII. 244-245,
Kranjec Lovro: XII. 130,
Krapac dr Ivan: VI. 16, VI. 141, X. 201, (»Biskup je Krapac pod službenim brojem podpisao laž...«) XI. 187, XII. 97, XVIII. 266, [laž] XVIII. 271, XVIII. 279, XVIII. 282,
Krapotkin: IX. 107,
Krasinjski: XVII. VIII.,
Krek dr Janez: XI. 187,
Krepelka: — (iz Končanice) (A. R.) II. 351, III. 33, XVIII. 318,
Krešimir Petar: kralj hrvatski VI. 264,

Kričković Lazo: —iz Našica II. 238,
Kristijanović: XII. 136-137,
Krišković dr Vinko: XII. 364, XIII. 192,
Krištof dr Milan: V. 187, VI. 77, VII. 12, VII. 16, i A. R. X. 98-100, XII. 265, XIII. 78, XIII. 94, XVIII. 143,
Krizin Marko: (hrvatstvo blaženog Marka Krizina A. R.) XVIII. 30-31,
Križ Lacko: V. 320,
Križanić Juraj: I. 121, — i Niemci II. 263, VII. 108, XVI. 114, XVII. 67, (M. Sokolov i A. R.): »Križanića razumije pravo samo onaj, tko ljubi čitavo slavenstvo i tko je imao prilike uvjeriti se o njegovoj veličini. Mi se ovdje sjećamo jednoga mjesta iz Gogoljevih »Mrtvih duša«, gdje veličina Rusije napunjuje Gogolja misticizmom, a Gogolj je kroz smijeh ronio suze nad svojom Rusijom, jer ju je toliko ljubio. A Križanić je na oči vidio već tada silno carstvo rusko, a znamo, da se je nadao, da će biti najsilnije, da je strepio za njegovu budućnost. Iz parnice u zboru sv. Jerolima znamo, kako je rekao, da »ilirski« narod nema pravoga vladara, a on »Ilirac«, zove ruskoga cara »svojim« carem. Jedinstvu političkomu smetao je crkveni raskol. A dok znamo, da je Križaniću bio Carigrad isto što i Rim, zašto da ne dopustimo, da je uz slavensku državu imao barem na umu i slavensku crkvu? Njegovu vjeru u budućnost slavenstva podržavalo je mističko vjerovanje, ali mu je osnova za nju bila realna: uredjenje narodne ekonomije itd. i zapadna kultura.«) XVIII. 372-399,
Križanić pl. Mirko: — iz Mraclina (»Ni dinamit nas ne će raztepsti«) XIII. 173,
Krmpotić Davorin: IV. 192,
Krmpotić Ivan: XIV. 201,
Krnic Ivan : — i A. R. (kritika Ujevićevih »Dokonica« i Marušićevih »Liečnikovih zapisaka«) XIV. 148-158, Mihael Gorski: Janko i Bianka i A. R. XIV. 176-178,
Krnicova Blaženka: III. 160,
Krpan Miloš: — i A. R. XVIII. 290-291,
Krstelj: XII. 94,
Kršnjavi dr Iso: IV. 15, X. 49, X. 92, i A. R. X. 189-190, X. 209-212, XI. 42-44, XIII. 150, (crétinstvo) XIV. 28, XIV. 266, XVI. 10, XVIII. 106, XVIII. 129, (Jedan Kršnjavi, pa — Bog i Hrvati!) XVIII. 130, XVIII. 157, XVIII. 177, XVIII. 200—201, XVIII. 218, XVIII. 251, XVIII. 340-341,
Krueger Pavao: II. 30, III. 72, V. 124-125, V. 171-172,
Krzywicki Ludwik: (A. R.: socijalna mitologija!) I. 232-233,
Krylov Ivan: XVII. 65,
Kuba Lj.: I. 127, I. 171,
Kubović Pav.: kapelan XI. 185, XIII. 30,
Kučera dr Oton: IV. 302, XIV. 248-251,
Kuhač Š. Fr.: XIV. 201, XVI. 24,
Kuharić Žiga: iz Amerike IV. 76,
Kukrić dr: XIII. 30,
Kukuljević Ivan: XI. 110, XVI. 244, XVIII. 372-[399],
Kulin ban: pismo Kulina bana II. 267-268, (prvi »trgovački ugovori«) II. 331, XI. 201,
Kulinović Muhamed-beg: I. 149, XVI. 233-235,
Kulmer grof Miroslav: XII. 187, XII. 272-274,
Kumičić Eugen: — i A. R. V. 238-239, V. 374, V. 380-381, V. 382, XIV. 75,
Kumičić Marija: X. 173, XVIII. 125, XVIII. 251,
Kumičić dr Tomo: (saborska upadica) XII. 358, XIII. 78,
Kurelac Fran: IV. 195, XIII. 102,
Kušmišević Mato: VII. 134, XII. 169-172,
Kutschera H.: I. 146,
Kutuzović Stevo: XVI. 246,
Kuzmanović Adalbert: XIV. 203,
Kuzmić Josip: XI. 107,
Kvaternik Eugen: III. 17.

L

Lacković Marinko: — mladomisnik u Starih Jankovcih i »Dom« II. 254-255,

Laginja Matko: — (pravi Hrvat, pravo selsko diete) III. 20-22,
Lamanskij V.: I. 215, XVII. 145,
Lamartine: I. 104,
Lamennais: I. 104,
Lamot Mijo: kapelan — (pravi svećenik, prijatelj naroda i prosvjete) III. 70,
Lauš: (prvi židovski oglas u »Domu«) XII. 132,
Lav XIII.: III. 48, (A. R.: »Bog ga poživio!«) III. 90, V. 191-192, Leo XIII. IX. 204, XVI. 178,
Lavisse: (idées-forces] XVII. 150,
Law Bonar: XVI. 138-139,
Lenić: XVIII. 318,
Lermontov Mihajlo: XVII. 71,
Leskien A.: (Altkroatische geistliche Schauspiele) XV. 75-[114],
Leskov S. N.: XVII. 76, XVII. 157,
Leš Stjepan: XII. 114-118,
Levanić Franjo: — krojač i »Sud dobrih ljudi« III. 178,
Liebknecht: VI. 236,
Lincoln: XII. 286,
Lisičar Matija: XIV. 85-86,
Littré: I. 182,
Livadić dr Branimir: XIV. 159-160, (i J. Hranilović) XIV. 171-174,
Lloyd George: XIII. 117, XVI. 123-125, XVI. 139, XVI. 207-209,
Lombrozo: — pogibeljan nauk II. 67,
Lomonosov Mihajlo: XVI. 40,
Lončarići: XVIII. 295,
Lončarić Šimo: XVIII. 54-55,
Lorković dr Ivan: VI. 316, X. 54, X. 94, X. 111, XII. 15, XII. 229-230, (saborske upadice) XII. 326, 362,
Louvois: I. 111,
Lovrak Mato: — krojač iz Vel. Grdjevca III. 196,
Lovreković Vinko: (prvi zastupnik-seljak) VII. 137, X. 93-94, XI. 195-196, XII. 344, XIII. 172, XVIII. 212, XVIII. 273-274,
Lovrenčević Martin: XIV. 140-141, XVIII. 118, XVIII. 218,
Lovretić: — general V. 112,
Lovretić J.: I. 88, XV. 64,
Lubin don Ivan: X. 144-145, X. 148-149,
Lucić Hanibal: »Robinja« I. 127-139,
Lueger: XVIII. 197-200,
Luj XIV.: XVI. 153,
Luj XVI.: XI. 48,
Lukinić dr Edo: XII. 15, XII. 353, (i družba) XIII. 71,
Lupis I. F.: V. 375-376, (»odlični naš prijatelj«) XII. 226, XIII. 116, XVIII. 345-346,
Luther Martin: u ime česa se bori I. 12, (Lutor) III. 75, III. 105, Luter i učitelji VI. 19-20, Luter (— pop) zlotvor seljački i vječna opomena seljacima: neka se čuvaju izdaje kojekakove gospode VI. 258-259, IX. 173, XI. 44-46, XV. 42.

Lj

Ljubić Josip: (»Slobodni Glas« u Ogulinu) XVIII. 227-228,
Ljubić Peroslav: V. 302, V. 320, VI. 62, VI. 255, VII. 16, (A. R.: »Urednik »Hrv. Nov.« spominje urednika »Doma« u svezi s jednom bilježkom pod naslovom »Politika i moral« (poštenje). Tu se je za cielo prenaglio te nam krivo i na žao učinio. No ako toga i ne popravi, neka se zato ne boji, da će urednici »Doma« pisati o moralu [poštenju] urednika »Hrv. Novina«.) XVIII. 173-176, prebjeglica seljačke stranke XVIII. 314-315.

M

Máchal dr H.: — (A. R.) knjižice narodnoga štiva I. 309,
Madjar Blaž: XIII. 49,
Magdić dr: V. 238-239, VI. 152, VI. 287, XII. 328,
Mahnić: IX. 51,
Majer (Magjar): — Blaž, ban I. 133,
Majkov Apolon: XVII. 79,
Majkov Valerijan: XVII. 132, XVII. 138-141,
Majlath grof Josip: XVIII. 45,
Majnarić Mijo: XII. 173,
Makanec: — (kao oganj živi) III. 17,
Maksimilijan kralj: — i seljaci (za seljačku bunu) II. 43,
Malec Alois: — i A. R. I. 308,
Mamin D.: — (pseud. Sibirjak) XVII. 169-170,

Malthus: II. 17-18, II. 29, »Ovomu se Englezu ne može zamjeriti« — V. 234,
Mandić: povjerenik H. P. S. S. i A. R. IX. 178,
Mandić Marko: — seljak iz Gradišta II. 223,
Mandić Matko: III. 20,
Mandić dr Mihovil: I. 165,
Manić Tomo: XII. 130,
Manojlović Gavro: i A. R. (Khuen) X. 190,
Manjarić Matija: — XVIII. 292,
Maretić dr Tomo: I. 182, X. 194, (Maretićeva stilistika) XIV. 271-294, (Gramatika i stilistika hrvatskoga ili srpskoga jezika) XV. 7-24, (Četvrto hrvatsko narječje?) XV. 25-30, (Hrvatski književni jezik) XV. 31-52,
Margitić fra Stipan (Jajčanin): — (Ot duše osuđene, kako bi očitovano Svetomu Bernardu) XV. 93-[109],
Marić Josip: XIII. 75-77,
Marija Terezija: X. 16, X. 21, (prosvićena, pravedna i stroga) X. 97, XI. 102, XII. 217, XVI. 151,
Marinov D.: I. 251,
Marjanović dr Luka: XVIII. 155,
Marković pl. Franjo: IX. 160, XIV. 11-12, XIV. 16-17, XIV. 19, XIV. 26, XIV. 75, XVIII. 360-362,
Marković Marijan: XI. 203,
Marmont: VIII. 142,
Marteki: — Imbro i Gjuro iz Rugvice XVIII. 295,
Martić Grga: I. 172, III. 432, V. 144, VI. 223, XI. 156,
Martinović Ilija: VII. 16, VII. 133, i A. R. (pismo čiči Iliji) VIII. 104-106, »Naš čiča Ilija« i A. R. IX. 124-127, (i popovi): »Što se čovjek sve više ugiblje, oni sve gori!« XI. 208-209,
Martinović Mato: — iz Šumeća II. 96,
Marulić Marko: III. 367, (Marko Marul) VIII. 121, X. 96, XVI. 17, (Ima li u Marulića išto moderno?) XVI. 90-94, XVI. 196,
Marušić dr Filip D.: X. 27-30, (»Liječnikovi zapisci«) XIV. 136-138, pred kritikom XIV. 148-158, XIV. 166-168,
Marx Karl: — i Fouillée I. 283,
Masaryk G. T.: — o historiku I. 298, (veliki branitelj židova u Češkoj) II. 340, XI. 99, (i veleizdajnička parnica) A. R.: »Mi nismo vjerovali i ne vjerujemo, da je Masaryku samo do pravice i istine. Da je njemu do toga, bi li on kao rodjeni Slovak mogao naći plemenitijega i zahvalnijega posla, nego da svojim ugledom brani svoju slovačku braću proti očevidnoj krivici? Ali ne mari on za nedužno strieljane Slovake, ne diže u saboru i novinama glasa za njih, nego mora iz daleke Škotske doći neki Seton Watson, tudjinac, da pred cielim svietom brani jadne Slovake.« — »Stalno je svakako to, da je Masaryk u svezi s njekom velikom i moćnom skupinom, koja je protivna današnjoj politici naše carevine. No to nije još ništa nepoštena i nedostojna. Ali je nedostojno, što se je jedan profesor, koji svoj glas ima zahvaliti čistoj i uzvišenoj nauci, dao na nečastan posao i na uhadjanje špijuna, na špijuniranje špijuna, a najnedostojnije, što taj svoj posao pokriva borbom tobože za pravicu i istinu.« XII. 9-12, XIII. 51-52, XVIII. 221-222,
Mašin Draga: III. 179,
Matanić Niko: XVIII. 38,
Matasović Stjepan: — (Gundinčanin) XII. 244,
Matiegka dr Jindřich: I. 305-306,
Matija Gubec: — (je li slučaj što je bio hrvatski zagorski seljak) I. 292, — »kralj« seljački II. 40, II. 217, II. 335, V. 69, VI. 34, VII. 13, VII. 72, VIII. 137, IX. 28, seljački vodja X. 103, XVI. 232, (Gospoda i knjige hrvatske ne broje medju velikane Matiju Gubca »seljačkoga kralja«, koji je pred 330 godina ustao na obranu seljačkoga života i obraza; spominju ga i gospoda, ali da bi ga držali barem tako velikim kako velikima drže bane Berislaviće, Erdede, i Draškoviće, tomu ni traga. Drže ga najviše odvažnim nesrećnim butovnikom. A da je Gubcu i njegovoj vojsci sre-

ća poslužila, danas bi ga sve slavilo kao velikana i borca za slobodu; djeca bi se u školi učila o njem više, nego o kralju Zvonimiru.) XVIII. 59,
Matijević Josip Ernesto: — (zaboravljeni hrvatski pisac) XIV. 251-252,
Matoš A. G.: VI. 127, XII. 162, (poznati novinarski apaš) XII. 257, XIV. 147, XIV. 241-243, XVIII. 125, XVIII. 210-211, XVIII. 213, XVIII. 218, (»na psovke i pogrde jednoga Matoša mi nemamo rieči«) XVIII. 275, (nečuvena prostota) XVIII. 321, XVIII. 367,
Matusiak Szymon: I. 227,
Mátyás dr K.: I. 275,
Mazzura dr Šime: XVIII. 230,
Mazzura dr Lav: VI. 157, VI. 213, VI. 308, XIII. 128,
Mažuranić dr Bogoslav: X. 7, XVIII. 77,
Mažuranić Ivan: III. 150-151, IV. 86, V. 362, X. 96, XIV. 200, o hrvatskom književnom jeziku (A. R.: »Ivan Mažuranić nije imao krivo«) XV. 32-34, XV. 41-42, XVI. 230, XVIII. 7,
Mažuranić Vladimir: XV. 32-33,
Medaković dr Bogdan: XII. 57-59, XVIII. 77-78, XVIII. 82,
Međimorec dr Mihajlo: XI. 167-173,
Menjšikov: XVI. 158,
Mesić Matija: XI. 156,
Mešić Adem aga: VI. 48, X. 66,
Meštrović Ivan: — i pismo A. R.-u (»Matica Hrvatska«) A. R.: »Jadno je doista, ako je tko iz ovake siromaštine mislio izbiti kakav kapital« XIV. 107-111, XIV. 263-265, XVI. 140,
Meyer Elard Hugo: (Deutsche Volkskunde) i A. R. I. 244-245,
Michelet J.: — »Le Peuple« I 103, Michelet i radničke obitelji I. 104, Michelet i A. R. o narodu I. 105, o francuskoj revoluciji II. 244, Michelet je znao, što je zemljodjelcu zemlja A. R. IV. 38, VIII. 110-112,
Mickiewicz: XVI. 73, XVI. 203, XVI. 217-218,
Mihajlovskij: XVII. 134-136,
Mihaljinac: XII. 173,
Mihaljković: XII. 317-318,
Mihanović Nikola: V. 160,
Miklin Štefan (iz Badličana): II. 144, II. 161,
Miklošić: I. 185, II. 245, XIV. 129-130,
Miković: kapelan u Kraljevcu na Sutli IX. 100,
Mikulić Petar: — kovač iz Puske III. 178,
Milaković Josip: XIV. 201,
Milan Obrenović: II. 228, II. 239, (i Niemci i Madžari) II. 256,
Milčetić Ivan: XIV. 88, XIV. 94-95,
Milčić: XVIII. 318,
Miletić dr L.: I. 202-203,
Miletić Mato: XII. 84,
Miletić pl. Stjepan: — pl. Milletich XIV. 29,
Mileusnić: VI. 64,
Milić: — i A. R. IV. 332-333, V. 47, VII. 198,
Miličević M. Đ.: I. 313, XV. 64,
Milićević don Fran: I. 149,
Milobar Fran: XII. 102-103, (i braća Radići) XII. 121-123, XIII. 78,
Milobara Ivan: X. 119,
Miloradović: VIII. 168,
Miloš Obrenović: — i Crni Gjorgje IV. 51-55, (i »Matica Ilirska«) XI. 140,
Mogaić Ivan: II. 42,
Monterose James Graham: XVI. 134,
Mrazović Mato: III. 150-151,
Muhamed: — (taj prijatelj i učitelj svoga naroda) IV. 312-313.
Murko dr Matija: (»Die serbokroatische Volkspoesie in der deutschen Literatur«) XIV. 129-131.
Musić: XIV. 75,
Mustaj-beg: I. 167,

N

Nadmorski dr: I. 231,
Nanicini D.: V. 331,
Napoleon: — (Bonaparte) II. 3-4, II. 149-150, njemački firstovi (puzavci pred njim) II. 277, (je Niemce pošteno stisnuo) i Hrvatska II. 327, i »sveto« carstvo III. 13, (Ilirija) III. 258-259, (Car Napoleon u Ruskoj) VIII. 127-197, »Napoleon je bio za narod i nove pravice« VIII. 138-139, IX. 151, XII. 299-300, XIII. 44, XI. 94, XVI. 247,
Napoleon III.: — (i A. R.: »On je, istina, bio i za slobodu malih naroda«) IV. 323, VII. 98, VII. 154, IX. 151-152, XI. 93, XVI. 230,
Narančin ban: I. 127,
Nason Ovidije: — (Nosonja, ili Nosina) II. 171,
Nastić: X. 196-197, XI. 27, XII. 10, XVIII. 206, XVIII. 210-211,
Nekrasov: — apostol novoga svieta IV. 44, veliki prijatelj seljaku IV. 121, XVIII. 79-80,
Nemeth Janko: — iz Bešlinca II. 304, III. 70,
Nestor: I. 10,
Neuman dr Dragutin: X. 7, XII. 7-8,
Niederle dr Lubor: I. 220, I. 310,
Nietzsche: — (A. R.) XI. 172, XVIII. 318,
Nikola I.: kralj crnogorski XIIII. 40, (šteta, što je — svojeglav i silovit) XVIII. 305-306,
Nikola II. (Romanov): II. 6,
Nikolić Mihovil: XVI. 73-75,
Nikolić pl. Vl.: X. 177, XII. 42-43, XVIII. 271,
Nodilo Nadko: XIV. 219-222, XIV. 267, XVI. 142, XVI. 169,
Nopcsa A.: — i drugovi II. 188-189,
Novak Fran: V. 286, XII. 143-145, XVIII. 235-236,
Novak Vjenceslav: — (»Tito Dorčić«) XIV. 135-136, (»Zapreke«) A. R.: »Novak je po svojim djelima bio svoj, nikakav epigon, nikakav imitator« XVIII. 368-370.

Nj

Njegoš Petar Petrović: — (naš čovjek) IV. 195, XV. 64.

O

Obolenskij L. E.: (Krasov I. M.) XVII. 150,
Obradović Dositej: XV. 35-36,
Obradović Pajo: XIII. 9,
Obrenovići: — i Karagjorgjevići V. 163-165, VI. 209-212,
Odisej: III. 10,

Ogrizović Milan: XII. 269, XII. 336-337, — A. R. XIV. 175-180, (»Hrvatski pripovjedači«) XIV. 216-217, XVIII. 218, XVIII. 361-362,
Okroša Mato: XII. 131,
Oršić Slavetički grof Juraj: — prijatelj »Doma« II. 284-285,
Ortner Juraj: V. 304, XI. 210,
Ortner dr Stjepan: V. 12, VI. 13, XVIII. 187,
Orzeskova E.: (A. R.) — o »jačici« I. 228,
Ostojić: — (i Didak Buntić) XIII. 80-81,
Ostojić Niko: — (to je naša duša) IV. 44,
Ostrovski Aleksandar: XVII. 80-81,
Ovidij: XVI. 145,
Ožegović pl. Mirko: I. 180.

P

Palacký: XVII. VIII,
Palandžić M.: XIII. 30,
Palmotić: I. 123, XVIII. 7,
Pares Berhard: XVI. 130,
Pasanac Ivan: II. 42,
Pasarić Josip: — i A. R. X. 111, XIV. 93-94, XIV. 226-227, XVIII. 27,
Paskievič: ruski Paskievič i Hrvati IV. 143,
Pasteur: IV. 13,
Pastrnek Fr.: I. 305,
Pašić Nikola: (A. R.: »protivnik onim Hrvatima, koji su... radili za jugoslavensku državu«) VII. 167,
Pavelić dr Ante: (predsjednik Starčevićeve stranke prava) VII. 162, »Naročito treba kazati...« A. R.) VII. 165, X. 170, XII. 84, XII. 187,
Pavelić Jerko: XII. 206, XII. 362, XII. 365-370,
Pavelić Milan: IV. 365,
Pavić: II. 62,
Pavičić dr Ivan: XIII. 30,
Pavleković S.: XII. 173,
Pavlinović Mihovilo: I. 234, XI. 156,
Pavlović Đurđinka: — (»bruka« u Bosni) XIII. 106-107,
Pavlović Mijo: XI. 107,
Pavlović Petar: XII. 30-32, XVIII. 274,
Pazman: — i A. R. (»Ovako pasji [ili

što gospoda kažu: ciničkі] nije još nitko pisao proti svomu narodu, kao ovaj pop«) VI. 240, VI. 254-255, VI. 272, VI. 285, VI. 286,
Pejačević grof Teodor: — (Šteta, što se piše »Pejacsevich«) V. 186, V. 187-188, — i A. R. o upravi V. 207, VI. 20, VI. 287, — i program seljačke stranke VII, 134, XII. 97, XIII. 86, XVI. 112,
Perdrizet P.-F.: — (francusko prélo) I. 279-280,
Perić Mato: XVIII. 318,
Perišić dr S.: XIII. 30,
Pernar: — (prnjavi knez Pernar) II. 335,
Peršić Ivan: X. 160-161, X. 167, (i A. R.) XI. 219-220, XI. 246-252, XII. 38-40, XII. 69-70, (i »Radićeva tiskara«) XII. 85, XII. 162, XII. 174 (i A. R.) XII. 195-197, XII. 211-212, XII. 228-229, (Tko živi od politike?) XII. 238-240, (saborske upadice) XII. 332-337, XIII. 59, XIII. 78, XIII. 130-132, XIII. 136-139, XIII. 172-173, XIII. 174-176, XIII. 188-189, XVIII. 125, XVIII. 294, XVIII. 313, XVIII. 334-335,
Pesek Bertina: XVIII. 55,
Pestotnik dr Pavao: XIV. 201,
Petar I. Karađorđević: princ Petar IV. 79-80, Petar I. V. 169, V. 176, V. 192, i hrvatski seljak (A. R.) V. 287, naš čovjek (ujedno srbijanski kralj i bugarski knez) V. 351, (i Obrenovići) VI. 315, i Narodno Vieće SHS VII. 165, XI. 29, XI. 75, [Ilirci i Gjalski] XVI. 116,
Petar Veliki: III. 283, V. 367-373, IX. 195, XVI. 171-172, XVI. 179,
Petković Grgo: IV. 316-317,
Petračić dr Milan: XII. 75, (—i A. R.) XII. 79-81,
Petreković Fran Evgenije: (»Radića u Savu!«) XI. 170, XII. 70, XVIII. 267, XVIII. 290,
Petričić dr Živko: X. 164-168, XII. 84,
Peulić Antun: XVIII. 318,
Pinterović dr Ante: XII. 48-52, XII. 331-332, XII. 352,
Pio X.: V. 256,
Pisačić Dragutin: VI. 272,
Pisačić pl. Franjo: — i A. R. V. 239,
Pisemski Aleksa: XVII. 75,
Platon: III. 415, XIV. 134, XVIII. 6,
Pleščejev Aleksa: XVII. 80,
Pleve: VI. 235-236,
Plevnjak: — i »Dom« V. 268,
Plinije: XVI. 38,
Pliverić dr: II. 31, VI. 31, XIII. 19,
Pohižek Josip: iz Svinjarca XI. 181,
Polit Mihajlo: XII. 200,
Politeo Dinko: (»Kritika i polemika«) XIV. 238-341,
Politis: I. 314-318,
Polívka J.: I. 301, teorija — s kojom se A. R. ne slaže I. 311,
Polonijo Mato: V. 157,
Polonski Jakov P.: XVII. 79, XVII. 153, XVII. 156-157,
Polonji Gejza: XII. 48-51, XII. 191,
Poljak dr Franjo: — A. R. X. 135-138, (saborske upadice) XII. 329-370,
Poljak Valent: XI. 105-108, XII. 157-158, XIII. 108, XVIII. 212,
Popov G.: I. 208-209,
Posilović dr Juraj: III. 108, VI. 141, VI. 191, proti programu seljačke stranke VII. 134, (okružnica proti »braći Radićima« 1906.) XI. 166, (A. R.: — Bog mu bio milostiv!) XIII. 38-39,
Posilović Josip: — prve laži proti seljačkoj stranci XVIII. 29,
Potapenko: XVII. 169,
Potočnjak dr Franko: VI. 239-240, IX. 75-76, X. 24-26, XVIII. 42-44, XVIII. 49-53,
Prebeg dr Vladimir: XII. 122, (»Vidite li, kako se Prebeg ulovio?«) XII. 166, XII. 187, XII. 350,
Prebežac Đuro: X. 206,
Predavec Josip: X. 202, XII. 141, XII. 174, XII. 243-244,
Premužić Ante: XVIII. 318,
Preradović Petar: I. 115, III. 17, VII. 107, X. 95, »seljački prorok« X. 103, (»Kraljević Marko«) i A. R. X. 122-126, prorok XIII. 40-41, (slavenstvo) XVII. 145,
Prevost Marcel: XVI. 146, XVI. 157,
Pribićević Svetozar: (Supilo i A. R.) IX. 177, XII. 15, i hrvatski politički program XII. 58-62, A. R.: »I doista prava je rieč Pribićevića, izvadjena iz duše svakomu Hrvatu: Što će Hrvatska sama? Što će Dalmacija sama? Što Bosna? S ovim riječima idu Srbi novoj meti, a Hrvati davnu svoju i daleku metu vide bliže.« (»živi i umni prvak«) XII. 235, saborske upadice XII. 350 [izprika A. R.-a radi upadice] — 369, XVIII. 43,
Prodan don Ivo: IV. 206, XI. 50, XI. 53, XII. 226,
Protopopov M.: XVII. 128-129, XVII. 136-137, XVII. 141, (i Zlatovratskij) XVII. 165-167 (o Čehovu) XVII. 172-173,
Puškin: — (i Vrbas) I. 165, II. 154-156, (za seljačku slobodu) V. 76, XIV. 73, [»Kapetanova kći«: V. Jagić — A. R.] XV. 55-58, XVI. 73, XVI. 218, XVII. 70-71, (život i djela; po čem je Puškin velik) A. R.: »Ne branimo ga. Pred ljudima ne treba obrane, on — čovjek, kojemu čovječtvo, milina čovječtva iz svakoga gotovo stiha odsijeva. I u tom nenaučenom, nepedantskom, neteorijskom, a nada sve nehinjenom čovječtvu — u tom je veličina njegova, jer bez čovječtva veličine ljudske i nema.« XVII. 82-91, XVII. 141, Prizor iz Fausta — prevod A. R-a XVII. 183-187, Kapetanova kćerka — prevod A. R-a XVII. 188-182,
Pypin A. N.: (Gogolj i Belinskij — A. R. po ruskom. **А. Н. Пыпинъ:** Характеристики литературныхъ мнѣній) XVII. 92-124, (o Križaniću) XVII. 391-[399].

Q

Quinet Edgar: I. 103.

R

Rabelais: I. 292,
Rački dr Franjo: III. 150, III. 174, (velika duša) IV. 85-87, V. 62, X. 18. XI. 156, XI. 158, XVI. 244,
Radić Imbro: — (otac Antuna Radića) i Tolstojevo »ne protivi se zlu« IV. 106, IV. 296,
Radić Stjepan: — i A. R. (»Ja sam bio siromah djak i imao sam 100 for. na godinu — za sebe i za brata«) III. 122, — (»Iz zla u dobro htio je narodu pomoći pisac Stjepan Radić, kad je ovih dana izdao knjižicu, koja se tako i zove«. — »Bilo je ljudî prvo nas, ima ih i uz nas, a bit će ih poslie nas, koji su za narod. Zato se ne treba previše nagliti, niti se previše starati, a to se vidi u ovoj knjižici. Da toga nema, bila bi mnogo bolja.«) IV. 157, — (IV. 241-256) »Svakomu svoje! Cieli 16. broj »Doma« napisao je g. Stjepan Radić, moj brat«. IV. 270, — i knjižica »Najjača stranka u Hrvatskoj« (A. R. »U ostalom, kako bilo, hrvatska seljačka stranka mora prije ili poslie nastati i bez ovakvih knjižica. A ako ova knjižica pomogne, da se takva stranka što prije, što čvršće i što bolje složi, bit će to najdraže našem seljačkom »Domu«) IV. 349, — i Madžari u Hrvatskoj V. 63, Uzničke uspomene Stj. Radića V. 92, — i »Dom« V. 254, V. 255, Stjepan Radić i stari u stranci prava (»... bilo očito, da su njeki mladi ljudi, osobito Stj. Radić, na veliku spačku starima. Zato je St. Radić rekao staroj gospodi: s Bogom!, pa se zacielo ne će više k njima vratiti« ... » I tako će doći do onoga, do čega je imalo već prije doći, i o čem je »Dom« već podavno pisao, — imat ćemo Hrvatsku seljačku stranku) VI. 78-79, (i Korać) VI. 110, Stjepan Radić i Grga Tuškan VI. 206-207, VI. 255, kako je izstupio iz »hrvatske stranke prava« VII. 11-12, VII. 16, (priprave za seljačku stranku) VII. 133-137, Stjepan Radić i riečka rezolucija VII. 202-204, IX. 51-52, IX. 69, Srbi [»Нови Србобран«] proti njemu IX. 105, Stjepan Radić »ćesarovac« IX. 169, X. 91-92, (»Agramer Tagblatt i S. R.) X. 107-110, XI. 170, XI. 195, (A. R.: »Nema sumnje, da se zast. Stjepan Ra-

dić... prenaglio«) XI. 204-207, XI. 235, (i Srbi) XII. 60, (A. R.: »Tko nam na pr. jamči, da se ne će naći i kod nas kakva gospodska bekrija, koja će u pol biela dana ubiti u njegovu stanu i našega medju gospodom tako omraženoga »seljačkoga kralja«, a naši će Peršići i Šoški dokazivati, da je to sasvim u redu: varao je seljake, grdio gospodu, da su lopovi, stekao je seljačkom politikom najljepšu palaču u Zagrebu, pak prav mu budi!?« XII. 67-70, XII. 124-126, XII. 141, XII. 163-165, XII. 173-175, uhapšenje XII. 176-177, XII. 195-197, progon Stjepana Radića (i A. R.) XII. 217-223, (i Lorković) XII. 229-231, (i Tomašić »Hrv. Pokret«) XII. 231-232, (Tko živi od politike?) XII. 238-240, (»Matica Hrvatska«) XII. 244-245, (saborske upadice) XII. 328-372, XIII. 87, XIII. 126, XIII. 133-136, (starčevićanci i madjaroni) XIII. 136-140, nije ni, kad je sam, strašljiv XIII. 148, XIII. 156, (Dakle Stj. Radića treba »linčovati«) XIII. 158-159, XIV. 178, XIV. 202, XIV. 243-245, (naknadni izbori u Koprivnici) i A. R. XVIII. 49-53, XVIII. 72-73, XVIII. 106-107, XVIII. 172, XVIII. 186, XVIII. 201-XVIII. 108-109, XVIII. 172, XVIII. 201-202, (nastoji biti kršćanin, a da je katolik: nije nikada nikomu kazao, ni mogao kazati), XVIII. 244-245, XVIII. 291, (seljak-subjekt, nije objekt) XVIII. 293, (»Savremena Evropa«) XVIII. 362-366,

Radić Vilma: (supruga dra Antuna Radića) — i »Dom« II. 255,

Radići: »braća Radići« i gospoda (A. R.: »Sudbina Hrvatske u rukama je »braće Radića«) XI. 264, XII. 217, »ako su obadva Radića zajedno cielo vrieme, što se politikom bave i kod svoje stranke i novina rade, dobili ili zaslužili, ne ćemo reći polovicu, nego samo deseti dio onoga, što je zaslužio Iv. Peršić, ja, dr. Ante Radić, javno obećajem, ne samo da ne ću kandidirati u V. Gorici, nego ću korteširati za Iv. Peršića.« XII. 238-240, (kad bi gospodi bilo pravo): onda, kad Radići ne bi ni disali XII. 244-245, Radići i Smičiklas XIII. 60, XIII. 79-80, (»Težko će biti. Doći će opet koji bezdušnik pa će reći, da Radić ima najljepšu kuću u Zagrebu. Doći će drugi pa reći, da su Radići dobili od Tomašića — koga li — silne novce. Možda će se još tko naći, te reći, da su vlasi, ili lutorani, ili bezbožnici. Vikat će, da dielimo crkvene i velikaške zemlje i da naučamo, da seljak bez svake škole mora biti i sudac i predstojnik i župan i sam ban. Svega će toga biti, i laž će ovdje ondje ručati, ali večerati ne će. Istina će nadvladati.«) XIII. 118-121, prema drugim strankama (»Starčevićanci mogu još više puta pretiskivati, što je koji Radić pisao o starčevićancima. Radić se toga ne treba stiditi. Mi smo se veselili svakomu i malomu dobru, koje smo kod koje druge stranke opazili, pa smo to otvoreno i priznali (što mnogi drže za našu najveću pogrešku, pače bedastoću), jer nama ništa, što je u našoj domovini dobra, ne može škoditi.«) XIII. 132, XIII. 139-140, XIII. 148, Radići i seljački gruntovi (Seljačka tiskara) A. R.: »moj veseli dan, kojega ne ću nikada zaboraviti« XIII. 170-174, (i svećenstvo) XI. 209, Radići — »klerikalci« su od popova primili više prokletstva nego svi »naprednjaci« XVIII. 19, i Srbi samostalci XVIII. 61, i lov XVIII. 104, »cigani Radići« XVIII. 115, (Da su Radići gledali, gdje ima novaca, ne bi bili — to zna, hvala Bogu ciela Hrvatska! — ono što jesu) XVIII. 247, (jaz od — katoličkih pokretaša) XVIII. 292-293, (»crni poljski narod«) XVIII. 294-295, XVIII. 320-321, (»Alaj će neki „ljudi" biti veseli, kad oba Radića budu ondje, gdje su ih oni davno željeli vidjeti.«) XVIII. 329, (»vlahi«) XVIII. 335,

Radmilović Vjekoslav: — XIV. 114,

Rafaj Franjo: XVIII. 94,

Rakoczy Ferenc: (Rakovac) V. 102, — i Zrinjski VI. 142-143, IX. 41,

Rakodcay: XII. 135, XVI. 112-113, (Khuen II.) XVIII. 96, XVIII. 102,

Rastislav: III. 5,

Rašen Ivan: XI. 236,

Ratkaj: XVI. 244,

Rauch Pavao: X. 195, XI. 15, XI. 29, XI. 54, XI. 57, XI. 77-79, XI. 92-94, XI. 152, XI. 230, (»Otac i sin«) XII. 112-113, XII. 208, XII. 226, XVIII. 104-105, XVIII. 178-179, XVIII. 208, XVIII. 271,

Rauch Levin: — XII. 109-113, XII. 226,

Reljković Matija Antun: I. 88, (A. R.: prvi naš učitelj po švabskom kalupu) II. 184-187, Na obranu R. (Stjepan Dretar) II. 221-222, XV. 8, XVI. 172,

Rembrandt: I. 105,

Rešetnikov Fedor: XVII. 78,

Riger: V. 77, XVIII. 357,

Ritig Svetozar: (»Kumovanje«) XVIII. 370,

Ritter-Vitezović Pavao: XVI. 244,

Rizner L'. V.: — I. 270,

Robić pl. Ivan: XIII. 173,

Robić pl. Mato: XIII. 173,

Rojc Milan: XIII. 159-160, i demagogija XIII. 174, XVIII. 315,

Ronsard: I. 279,

Rousseau Jean Jacques: — (otac francezke revolucije) i A. R. XII. 275-276,

Rovinskij P.: I. 217,

Rozanov V. V.: XVI. 162,

Rožić Ferdo: (Rožićeva pjesma nadbiskupu Baueru — blezgarija) — XII. 153, (A. R.: »po našem sudu nije g. Rožić ni izdaleka na čistu o stvari, koju je uzeo na svoju brigu«) XIII. 56-58, XVIII. 188-191,

Rubetić Cvjetko: IX. 74, 75, X. 7,

Rubido: VI. 62, A. R.: »pred smrt se opoštenio« VIII. 106,

Rulek Grga: iz Mičevca XII. 76-78,

Rusan Petar: XII. 156, XVIII. 324,

Rušec Stjepan: X. 200-202,

Ružić Ivan: V. 125-126,

Ružić dr Ivan: II. 96, — i A. R.: »G. dru Ružiću hvala! On je svoj dio za narod učinio« V. 186-187, XI. 220, XIII. 142, XVIII. 299.

S

Sachs dr V.: XIII. 16,

Saltikov Mihajlo: (N. Ščedrin) XVII. 77-78,

Salvator Leopold: II. 352,

Schaumburg-Lippe: XI. 152,

Schönstein dr Alfred: — XII. 72,

Schrader O.: I. 182,

Scotus Viator: XVI. 189, XVIII. 255-256,

Sedlar Marko: — (70-godišnji starac iz Daljoka u Ugarskoj) piše »Domu« II. 380,

Sekula: vojvoda Sekula u narodnoj pjesmi XIII. 49,

Sekulić Gjuro: A. R. (dragome Gjuri zidaru) VIII. 105,

Selski Minotić Juraj: V. 138, VI. 10,

Seljan braća: (ni svi mi Hrvati nismo baš za zapećak) IV. 32,

Senjak dr Luka: VI. 238,

Sibinjanin Janko: (Jagić V. i A. R.) I. 239, II. 345, »što bio da bio, bio je junak« XIII. 46-49,

Sigur: IX. 178,

Singer: XII. 132,

Sirotinin Andrej: — (»Rusija i Slaveni«) XVI. 216-220,

Sirovatka H.: — za radnika II. 352, XII. 229,

Sitar Stjepan: — iz Sv. Šimuna III. 124,

Sitarić I.: XIII. 30,

Skabičevskij A. M.: — (»Povijest novije ruske književnosti«) XIV. 207-208, XVII. 164-167,

Skenderbeg: — i narodna pjesma XIII. 49, (Skenderbeg ban — to je naš junak) XVI. 222,

Skerlić Jovan: XIV. 129,

Skubić Andrija: (iz Špišić-Bukovice) II. 95-96, — i Caesar! II. 110,

Slavjanski: XVI. 24,

Slomšek: II. 247,

Slowacki: XVII. VIII,

Smetiško: — i A. R. V. 47-48,

Smičiklas Tadija: III. 174, VII. 197,

X. 194, XIII. 66, XIV. 75, XVI. 244, XVIII. 354-355,
Smiljanić Janko: iz Petrovine XII. 12,
Smodlaka dr Josip: IV. 222-223, V. 131-134, VI. 14-15, VI. 62, XII. 93, XVIII. 72-73, dolazi pomalo k sebi XVIII. 281-282,
Smrekar: (»Priručnik za javnu upravu«) IX. 109,
Sokel: V. 252,
Sokolić dr Janko: XII. 126, XII. 217-222,
Sokolov M.: — (Nova rasprava o Križaniću) A. R. XVIII. 372-399,
Sokrat: (sud bez duše — Sokrat bez glave) II. 44-45, — i smrt III. 1, VIII. 114-115,
Solon: (Grci ne bi nikad poslie bili potukli Azijata i Perzijanaca, da nije bilo Solona) IV. 67-68,
Solovjev Vl.: XVII. 133-134, XVII. 144,
Sozonovič: I. 88, I. 315-316,
Spevec dr: XVIII. 316,
Spinčić Vjekoslav: — III. 20, VI. 286, XI. 156,
Srdovići: — XVIII. 295,
Srdović Nikola: XVIII. 54-55, XVIII. 94,
Sreznjevski: — XI. 140-141,
Stadler dr Josip: II. 319, i papa (i Hrvati) II. 336, (»hrvatski zavod« u Rimu i A. R.) IV. 107, — i »Dom« (se pridružuje čestitkama) IV. 125, IV. 154-155, IV. 158, — i A. R. V. 122-123, VI. 188-189, IX. 51, XI. 203-204, XI. 245, XIII. 106, XVIII. 143-144, XVIII. 170-171, XVIII. 344-345,
Stahović Aleksandar: XVIII. 141,
Stanković Stjepan: VI. 173, IX. 53,
Stanković Vojislav: VII. 16,
Stanojević: XVIII. 177,
Stanjuković K. M.: — Čirkov! (Prvi koraci«) XVII. 148, XVII. 167-168,
Starčević Ante: — »se je žrtvovao« III. 137, — i »prodane mešine« III. 150-152, — je čitav narod otrovao pišući za prve naše ljude, da su »prodani« III. 161, — i Turci (A. R.: »Samo kukavica želi, da i jedan naš čovjek dodje opet pod sultana — od straha pred Niemcem«) III. 312-314, — novi Kraljević Marko (Slava zato Starčeviću, jer je nosio težku topuzinu u poštenoj i junačkoj hrvatskoj ruci. A ta topuzina — to je bila misao hrvatske slobode.) III. 408, — (»stekliši« i »slavosrbi«) IV. 45, zlo u njegovu nauku V. 227, — »spasitelj« hrvatskog naroda V. 308-312, — i njegova zasluga V. 327, — V. 362-363, — o hrvatskoj sudbini VI. 22-23, — i »najčišće hrvatsko plemstvo« VI. 58, — i njegov program (A. R.: »Ne može biti, da je pok. Starčević svoj program izvadio iz srca i iz duše naroda.«) VI. 69-71, — i njemu ravni... VI. 115, — VI. 184, VI. 222, — (kao kraljević Marko...) VI. 227-228, VI. 306-307, VII. 60, kako je ugadjao narodu VII. 132, IX. 32, IX. 49, (Kruna) IX. 120-121, IX. 152, (Kako bi se cieli narod pripravio i složio [na obranu domovine od tudjinaca, ali i na obranu pravice od domaće sile] o tom pok. A. Starčević nije ni rekao ni napisao niiedne rieči) IX. 165-167, 129, X. 196, X. 213, XI. 17, — kralj! X. 40, (i Stjepan Radić) X. 128-XI. 49, XI. 82, XI. 147, (A. R). Reći ćemo, iz dna duše, svoje uvjerenje: Stvoritelj pravaštva i učitelj pravaša bio je čovjek po naravi surov; po školama hladni, oholi Rimljanin, bez trunka čuvstva u obće, posebice bez traga temeljne kršćanske crte: ljubavi i sućuti prema malenima i slabima. To nije dostojno Rimljanina! To je ludost! U skladu s tim iznio je prokletu nauku o slobodnoj domovini — bez slobodna naroda. Rimljaninu, neznabošcu, podjarmitelju naroda, gospodaru svieta — to je razumljivo; nama kršćanima nije. Zato nam zamagliše mozak Tomislavi, Krešimiri, i »180 malih i (koliko ono?) velikih brodova«, Zrinski i Frankopani. — A grdi li naduta činovničad seljaku Boga, otca i majku; globi li ga i zatvara, stvara li mu u obiesti i neznanju

na dan trista jada, — gdje bi na to mislili »sinci Zvonimira« i unuci Zrinskih i Frankopana! XI. 172, XI. 177—178, XI. 258, XII. 45—46, XII. 199—200, o narodnom gospodarstvu XIII. 140-142, (on se... čuvao dvostruko: nije držao uz vlastodržca, a klonio se družtva) XIII. 143—144, (Zrinski i Frankopani) XIII. 164, (duha i ljubavi, — ... u Starčevića nije bilo, osobito: ljubavi nije bilo. Zato je mladeži ostavljao u srcu prazninu. Jedno se vrieme smijala njegovim grubostima, a onda — njemu) XIV. 25, »nema Srba« (A. R.: do toga došao u » plemenitoj spoznaji, da smo jedno i isto«, — to zvuči gotovo kao laka ironija...«] XVI. 114—115, XVI. 230—231, XVI. 233, (teorija narodna i pravedna) A. R.: »On je sa svojim pristašama u ovoj stvari [o odmetnicima] zbilja imao narodnu misao protiv tudjinske« XVIII. 12, XVIII. 81, »da je Ante Starčević sve dobro naučao, žalostno bi bilo, kad bi nama svima još danas mogao biti jedini učitelj u svem, u cieloj politici, — jer se zna, da sviet napreduje i da se politika danas vodi u mnogom drugačije, nego u vrieme Starčevićevo.« XVIII. 87, XVIII. 135,
Starčević David: — (znade tako govoriti, kao da narodu iz duše vadi misli, kao nitko u saboru! Pa što ćemo! Je li zasliepljen, što li je — Bog zna!) II. 383, VII. 162, XI. 49, XI. 248, XVIII. 166—169,
Starčevići: dva Starčevića i A. R. II. 96, (»Je li Starčević bio svetac, to neka sudi Bog, — samo ne daj Bože, da bi bio prorok«) II. 308, (pod vodstvom njekadašnjega židova Franka) II. 383, — III. 17, proti Franku X. 162—168, (A. R. »mi ni časka ne oklijevamo priznati, da su Starčevići — kraljevski-hrvatski rod po mnogim biljezima« — »pa ipak kako je sve to nama daleko tako starinsko, kao i oni stari kraljevi hrvatski, »koji počivaju tamo na solinskom polju«) XI. 49, XII. 112,
Starčević Luka: XII. 84,
Starčević dr Mile: IV. 45, — i »Dom« (u saboru) VI. 44, IX. 25—28, X. 156—159, (i A. R.) XI. 48—51, XI. 52—53, (novi program) XI. 68, XI. 176, XI. 218, XII. 19, XII. 84—88, XII. 126—127, XII. 162, XII. 238—240, XII. 344, XIII. 59, XIII. 78, i A. R. XIII. 144, i Radići XIII. 146—151, XIII. 176, XVIII. 115, XVIII. 211, (jedna od najtužnijih figura obće naše tuge) XVIII. 312—313,
Stepinac Mat.: — i A. R. V. 138—139,
Stiić Joso: VI. 271, VII. 16, XVIII. 31—32,
Stipančić Pavo: XVI. 233,
Stojalovskij: XVIII. 334,
Stojanović: (kršćanski pop) VI. 144,
Stojanović Juraj: VII. 16,
Strahov N.: XVI. 162,
Stražičić Antonije: XVIII. 207,
Stritar Josip: — (A. R.) XIV. 99—100,
Strižić dr: IV. 191,
Strossmayer Josip Juraj: slava Štrosmajerova i »Dom« (mi ga poštujemo i ljubimo) II. 288, (koji je po Hrvatskoj posijao sjeme za misao, za znanje i za slobodu) III. 17, — i ruski narod IV. 85, i A. R. o latinašima IV. 170-171, V. 362, A. R.: »On je naš« V. 384, »on... za pravo i ne ide u račun medju latinaške popove« VI. 86, i klerikalci VI. 110, i furtimaši VI. 141-142, VI. 224, VI. 255, VI. 279, »Strossmayer je bio doista velik čovjek, velik Slaven i velik Hrvat« (kratak život i djela njegova) IX. 59—63, X. 196, XI. 82, XI. 147, XI. 156, XI. 158 XI. 235, XII. 45—46, XII. 200,
Stuparić-Novak Mijo: II. 64, XVIII. 97, (i Frank) XVIII. 339,
Subašić Pavo: VI. 62,
Suknić prof.: X. 120, 121,
Sunarić: XVIII. 191.
Supilo Frano: — (A. R.) »Novi list« V. 127, i dr. Frank V. 237, VII. 128, i riečka rezolucija (»razglasi laž«) VII. 190, (magjaronski poslanik!) IX. 178, X. 54, X. 150—154, (i Stj.

Zagorac) XI. 37—42, XII. 306, («Koliko Supila imade hrvatski narod, to mi ne znamo, dok ih ovdje ne budemo vidjeli« [u saboru]) XII. 328, XVIII. 43,
Suvorov: II. 261,
Sv. Pavao: VIII. 70,
Svačić Petar: (nesretni ali slavni taj kralj) V. 16,
Svilojević: — XIII. 49,
Svjetlov: V. 219—220.
Szell: V. 11.

Š

Šafran: III. 411,
Šajnović Ivo: I. 164,
Šalić fra Vilko: XVIII. 206,
Šandor Gjuro: XVIII. 274,
Šandori: — Gjuro i Ivan iz Preseke XVIII. 295,
Šašel dr Dragan: XIII. 34,
Šašel Janko: X. 7,.
Šćirko Mato: XIII. 19, 121, XVIII. 324,
Ščedrin: XIV. 25,
Ščrbak: VI. 152,
Šebečić Jos.: XIII. 30, 31,
Šegvić Kerubin: — XIII. 78, XIV. 178—180, XVIII. 368,
Šejh Seid Hindia: — (Seid-Aga) I. 158, (kao anahronizam) I. 159,
Šelgunov: XVII. 127—128,
Šeller A. K.: — (pseud. A. Mihajlov) — jedini optimistički beletrist ruski XVII. 163,
Šenoa August: [pisao je] najljepše i najbolje hrvatske romane II. 317, (»Postolar i vrag«) II. 362—364, III. 17, (svagda gotovo na srcu nosi narod, pravi i živi seljački narod hrvatski) III. 297—298, VI. 78, VII. 13, — i seljačka stranka VII. 130, XIV. 26, XIV. 200, XVI. 148, XVI. 232,
Šenoa Branko: IV. 365, V. 78,
Šenoa Milan: XIV. 203,
Šilović dr Josip: IX. 25, (crétinstvo) XIV. 28, XVIII. 278,
Šimić Stipa: — iz Bogdanovaca V. 252, V. 300—301,
Šimunović Stjepan: VII. 16, IX. 178,
Širmer K. Iv. III. 90,
Širola: — (Šironja) XII. 153—154,
Šišić dr Ferdo: III. 48, XIII. 175, XIV. 143, XVI. 240, XVIII. 177,
Šišmanov dr Iv. D.: I. 193—195, I. 313—321,
Škrinjar Franjo: VII. 16, XVIII. 223,
Škrlec: XIII, 85, XIII. 127,
Škorjač Isidor: XVIII. 218,
Škuljević Ivo: XIII. 121,
Šlegel Ante: — (»njekadašnji moj učenik« A. R.) II. 192, III. 270, VII. 16, X. 201, XVIII. 148,
Šnap Maks: VI. 60, VI. 64, XII. 173,
Šoški Luka: VII. 16, XII. 69, (smetenko) XVIII. 209—210,
Špalj: XVIII. 318,
Šrajer Martin: iz Mitrovice V. 128,
Šrepel: X. 194, XIV. 75,
Štampar dr Andrija: (»Je li alkohol hrani?«) i A. R. XII. 301—304,
Štivić Imbro: XII. 356, XVIII. 268,
Štos Pavao: IV. 277, X. 98, XI. 148, XI. 156, XVI. 183,
Šubići: — XVI. 153,
Sumanović: — (Шумановић) V. 222, VI. 32,
Šuperina dr Benjamin: V. 142, VI. 271, VI. 286, VII. 12, VII. 16, X. 183, XII. 15, XII. 173-174, (i dražba: »Na žalost tu medju odvjetnicima raznih stranaka nema razlike«) XIII. 72, XVIII. 31-32, XVIII. 121, XVIII. 315,
Šupuk vitez Ante: VI. 144,
Šurmin dr Đuro: — I. 237, X. 94. X. 111, i A. R. X. 188-195, (»Prvi« i »drugi« preporod), XIV. 88-89, (i A. R.) XVIII. 95, 97, XVIII. 117, XVIII. 121, XVIII. 145,
Šušteršič: XII. 91,
Švinderman: — XII. 96.

T

Tacit: I. 11, 15,
Tahi: II. 40-41, II. 98, — (i baba Henegica) II. 114-115, XVI. 232, XVIII. 142,
Talovac Ivan: — ban hrvatski III. 95,
Talleyrand: (spletkar i nezahvalni razpop A. R.) VIII. 146,
Tarabocchia: XI. 92,

Taradan Adam: —, seljak iz Beremenda u Bačkoj II. 223,
Tasso: XVI. 223,
Terpigorev Sergej: — (Atava) XVII. 162,
Tesla: XVI. 17,
Tille V.: — o narodu (i Tolstoju) I. 264, — i A. R. o načinu izučavanja nar. pripovijedaka I. 266—267, o Rýbrcoulu I. 307-308,
Tkalčić Ivša: — čestito ime IV. 8, IV. 319, XVI. 244,
Tkalčić Miško: VI. 158,
Tolstoj Aleksa: XVII. 81,
Tolstoj Lav: — i narod (po Tille-u) I. 264, grof Tusti (Mnogi ljudi drže toga grofa Tolstoja danas za ludjaka . . . Ja mislim, da nije lud, A. R.) III. 31, III. 145-148, (Ja vam moram po duši reći, da ja tih pripoviesti njegovih nisam rado čitao.) III. 147, apoštol novoga svieta IV. 44, (zlo ne će samo od sebe nestati; A. R. i Imbro Radić, otac A. R-a: »Neka ga zlo nosi«) IV. 106, o životu V. 122, »Taj Tolstoj — to je pravi socijalist i anarhist« VI. 96, V. 311-312, IX. 107, XIV. 208, XVI. 73, (Tolstojevo djelovanje i njegova ljubav prema narodu, mužiku, samo je jedno od onih riešenja pitanja o odnošaju inteligencije prema narodu) XVII. V., (A. R.: Da se Tolstoj u svojem propagandističkom radu ograničuje na to, da pokazuje putove, kako bi se istrijebile ili bar umanjile nevolje, što ih je prosvjeta sa sobom donijela, svaki bi misaoni i nepristrani čitatelj njemu to povlađivao, ali kad on zajedno s onim nevoljama i čitavu današnju prosvjetu zabacuje i osuđuje, onda o tom ne možemo drugo reći, nego da je to žalosna zabluda.«) XVII. 75-76, XVII. 89, Tolstoj i Zola XVII. 151, i »narodniki« (»Navaljivalo se na Tolstoja, koliko mu drago, treba mu ipak upisati u zaslugu, što nije samo »pljunuo« na tu svu laži-prosvjetu, već se dao na rad, koji jest i bit će uvijek nešto pozitivno: rad svojim rukama i pomoć bližnjemu«) XVII. 152, Rat i mir (Iz III. sveska, 1 dijela) — prevod A. R.-a XVII. 346-387,
Tomac Josip: — (iz Virja) II. 80, II. 367,
Tomac Juraj: — i A. R. V. 138-139, XII. 326, III. 86,
Tomašić pl. dr. Nikola: — (A. R.) IV. 303, V. 189, VII. 200, IX. 46-47, IX. 58, IX. 79, XI. 191-194, XI. 195-198, XI. 199, XI. 221-223, XI. 230-231, XI. 252-253, XII. 20, i seljačka stranka, XII. 22, XII. 36-40, XII. 47-48, XII. 49-51, XII. 94-99, XII. 108, XII. 149, XII. 164-167, XII. 188-189, XII. 195, XII. 208-209, XII. 231-233, XII. 369, XIII. 131, XIII. 193, XVIII. 39, XVIII. 76, XVIII. 253-254, XVIII. 261,
Tomić Janko: IV. 352,
Tomić Josip Eugen: XIV 75, XIV. 206, XVIII. 358,
Tomić Mijat: II. 57,
Tomislav: kralj hrvatski VI. 264, (Khuen i A. R.) XVI. 177,
Tomljenović Krešimir: V. 304,
Toth: — učitelj XVIII. 85,
Totović Tomo: XVIII. 47, XVIII. 49,
Tourville Henri de: — i A. R. I. 288—290,
Tresić-Pavičić dr Ante: — (A. R.) VI. 223, XIV. 28,
Trnina Milka: III. 160, V. 32,
Trnski vitez Ivan: XIV. 11, XIV. 200, XIV. 177,
Trojanović Sima: I. 247,
Trpimir: I. 7,
Trubar Primuš: XI. 47-48,
Trumbić dr Ante: III. 141, VII. 167, X. 149, XVIII, 39-40, XVIII. 137,
Tschirch Otto: I. 278,
Tucić: VI. 96, pl. Tucich XIV. 29, XVI. 74-75,
Turgenjev Ivan: — apostol novoga svieta IV. 44, — V. 220, (i dr. Marušić! A. R.) X. 30, XIV. 208, (Живыя мощи) XVII. 31-49, XVII. 144, Dosta. (Odlomak iz zapisaka pokojnoga umjetnika) — prevod A. R-a XVII. 336-345.
Turk Dragan: VII. 16,

Turn i Taksis: II. 220,
Tuškan Grga: — VI. 79, — i Stjepan i Ante Radić VI. 206-207, VI. 271, VI. 286, VI. 316, IX. 185, X. 7, X. 183, XI. 9, XI. 171, XI. 232-233, XII. 85, XII. 126, (t. zv. nogovritna prisega) XIII. 135, XVIII. 31-32, XVIII. 132, XVIII. 308-312,
Tuškan Ivan: IV. 45,
Tvrdić dum Antun: XVI. 31,
Tvrdko Stjepan: — IV. 373-374.

U

Udmanić Joco: III. 301-302,
Ujević Ilija: (»Dokonice«) XIV. 138 — 139, pred kritikom XIV. 148-156, XIV. 185-186,
Uspenskij Glêb: XVII. 78, XVII. 178-180,
Utješenić: XVI. 193.

V

Valečić Juro: XII. 174,
Valenteković A.: X. 183-187,
Vandervelde: XII. 295,
Varga Ivan: — bravar iz Alsó Dombova III. 248,
Vargović: XII. 141-142,
Varnica Šimo (iz Gradišta): II. 141, 143,
Vasić: XII. 10-11,
Vavra Nina: XIV. 77,
Vedriš Stjepan: V. 337,
Velikanović Iso: VI. 58,
Vencajz: II. 174, II. 247,
Veselovskij A. N.: I. 88, I. 315-318, — i A. R. (o »rusalijama«) XV. 100-[111],
Vesnić R.: I. 217,
Vetranić Mavar: XVI. 185, XVI. 230,
Vidaković Ivan: V. 158, VI. 173,
Viklif: III. 75, XI. 46,
Vilder Većeslav: — X. 111, XIII. 140,
Vilim II.: — i A. R. II. 29; Vilim II. i boj za vjeru i za kulturu (prosvjetu) »sve neka strieljaju« II. 376, »Kajzer Vilim« — već je svietu za špot i šalu IV. 224, Vilim II. i svjetski rat (on je rat htio, on se je za rat spremio . . .) VII. 139, VII. 144, VII. 188-189,
Vinković dr Božo: — VI. 152, VI. 174, X. 7, XI. 228,
Vinter dr: — (iz Bjelovara) i A. R.: XVIII. 94, 98,
Vitezić Dinko: IV. 217-218,
Vlassics: V. 186,
Vlašićak Ivanko: — i A. R. XII. 128 -134, XII. 203-204, XVIII. 236-237, XVIII. 334,
Vluka Josef: — (»D'adci«) i A. R. I. 267,
Vodnik: II. 150,
Vojnović conte Ivo: XIV. 91, XVIII. 344, XVIII. 359,
Vojska Lavoslav: III. 90,
Volkov Th. K.: — I. 203-206
Volodomirov: XI. 63-64, XVIII. 141,
Voltaire: XIII. 51, XVI. 150-151,
Vranac: — Vrančević I. 175,
Vrančić Antun: II. 41,
Vraz Stanko: II. 247, XVI. 73, XVII. V., XVIII. 303-304,
Vrbanić dr Fran: III. 356, VI. 112, VI. 157-158, VI. 189-190, VI. 190, VI. 317, X. 7, XIII. 191, XVIII. 72,
Vrhovac Maksimilijan: XI. 156, XI. 158,
Vuga Imbro: — iz Dubravčaka XVIII. 54-55, XVIII. 77,
Vukčić Hrvoje: XVI. 153,
Vukelić Zvonimir: — (koji se podpisuje »Zyr Xapula«, a bogzna, kako se to čita) XIII. 79, XIV. 77,
Vuk Kiš dr: XII. 328,
Vukotinović: II. 153,
Vukovarac: XII. 169-172.

W

Wasilewski L.: (Bjeloruske zagonetke) Vuk Karadžić i A. R. I. 243,
Watson Seton: XII. 11, XVIII. 255-256,
Wekerle A.: X. 138, X. 153, XI. 135 -136, XVIII. 83, XVIII. 105, XVII. 128-129,
Weinhold: I. 215,
Wenzelides Arsen: XIV. 77,
Whitney W. D.: I. 181,
Wied Wilhelm: (kralj Albanije . . .) XVI. 220-223,
Wilson Woodrow: i samoodredjenje naroda VII. 154-155, umni i pravedni (Wilson) VII. 160, Živio Wilson! VII. 171,

Winkler: IX. 69-70,
Winter Z. dr.: — i C. Zíbrt (po A. R.-u) I. 297.
Witort Jan: (Ius primae noctis) I. 276, I. 277,
Wittasek Jos.: II. 220.

Z

Zaffron: VI. 159, VI. 175,
Zagorac Stjepan: III. 160, III. 411, VI. 191, IX. 74-76, X. 7, X. 66-69, X. 75, (i Supilo) XI. 37-42, XI. 52-53, i A. Radić XI. 102-105, XII. 84, XII. 140-141, XIII. 78, XIII. 87, XIII. 150, XIII. 180, (A. R.) XVIII. 46-47, XVIII. 49-53, XVIII. 118, XVIII. 121, XVIII. 294,
Zahar dr Ivan: XIV. 146,
Zatluka Ivan: — i seljačka banka II. 351, II. 367, XII. 70, XII. 143, XVIII. 155,
Zdiechowski: XVI. 225-227, XVII. VII.,
Zíbrt Čeněk dr.: I. 220, I. 263, I. 294-301, (A. R.) I. 297, (i »psihička etnologija«) I. 300, I. 307, I. 309,
Zlatovratskij Nik.: XVII. 78, (i Protopopov) XVII. 165-167, XVII. 178 -180,
Zlodi Juro: XII. 75, XII. 79-81,
Zoček: (bogček Zoček) XVIII. 118, XVIII. 123,
Zola Emile: — (i A. R.: »Liepo je pisao, to je istina, ali je najviše bio na glasu, što je pisao nepoštene i sramotske pripoviesti«) IV. 304, XVII. 74, Zola i Tolstoj [»La bête humaine« i »Krajcerova sonata«] — kolike li razlike! XVII. 151,
Zoranić Petar: X. 96, — (»Vila Hrvatica«) XVI. 182,
Zorić: župnik i A. R. VI. 240,
Zrinjski-Frankopani: V. 101, bani — svietla junačka imena hrvatska III. 95, VI. 211-212, Zrinski u seljačkoj buni 1573 VI. 235, (Dan 30. travnja 1671. »To je za Hrvatsku bio strašan gubitak. No mi, koji budućnost domovine gradimo pomoću cieloga naroda, mi to možemo pregorjeti tim lakše, što ne znamo, na kojoj bi strani danas bili naši Zrinjski i Frankopani. Vrlo je lako vjerovati, da bi bili ondje, gdje su Erdödy, Pejacsevichi, Jankovichi i t. d. . . .« X. 80-83, »Gdje su Zrinski, Frankopani?« XI. 54-56, XI. 172, »Zrinski i Frankopani nisu izgubili glavu u borbi za domovinu, nego u borbi za velikaške svoje časti i dohodke«. »Pa tko može imati razloga, tko može imati prava tražiti u ovoj tužnoj slavi što drugo, nego što je to htio sam Zrinski?« XIII. 162-166, (što . . . tako ogorčeno pjevamo u onoj davoriji i prikorno pitamo: »Gdje su Zrinski, Frankopani?«: — kad se oni već pred 400 godina ponose »vernom službom svetoj kruni ugarskoj«?) XVI. 184, u svjetlu historije XVI. 241-242,
Zrinjski Jelena: (junačka Hrvatica) V. 102,
Zrinjski Nikola: X. 96, XIII. 162, XVI. 223,
Zrinjski Petar: V. 101-102, (— i Rakoczy) VI. 143, IX. 167, (velik junak, loš političar) X. 82-83, (program smrti) XI. 173-174, XIII. 162-166, XVI. 224,
Zvonimir: — kralj hrvatski i papa III. 74, IV. 163, VI. 264, (pravi Hrvat) X. 95, (»Bašćanska ploča«) A. R.: »Na tom je kamenu pred osam stotina i više godina napisao hrvatskim jezikom . . . Zvanimir kral hrvatski . . . Ne uzdrhće li vam srce, kad ugledate taj malne tisućljetni kamen s hrvatski izklesanim imenom hrvatskog kralja? Možda se i smijete tomu pitanju, a možda samo sliježete ramenima. A ja ne mogu, a da ne uzdrhćem, kadgod tu kamenu ploču ugledam«) XVI. 176-178.

Ž

Žagar Bogdan: VII. 16,
Žerjav dr Gregor: XIV. 201,
Živanović Fabijan: — iz Kukujevaca XVIII. 280,
Živić: XVIII. 318,
Žugaj Nikola: (seljak-lihvar) XII. 203-204,
Žukovski Vasilije: XVII. 70, (i Gogolj) XVII. 104-126.

POGOVOR.

Već onda, kad su počela izlaziti Sabrana djela, R. Herceg u ime izdavača zamislio je kao dodatak djelima Kazalo ili Indeks. Zaželio je samo, da Radićeve misli budu donesene po strukama, a nije ustanovio, niti unapried mogao ustanoviti, kako će Kazalo u stvari izgledati, t. j. po kojem određenom načelu (i kriteriju) ima biti sastavljeno. No u jednom smo bili odmah na čistu: da ima sadržati izcrpan p r e g l e d svega, o čem je pisao dr Antun Radić. I kad sam preuzeo taj posao, obavljao sam ga s tim ciljem, a nisam pri radu imao nikakovih uzora ili primjera. Iz svih (osamnaest) izišlih knjiga izvadio sam nakon dugoga i obsežnog proučavanja sve b i t n e pojmove (imena, misli i stvari) sa oznakom knjige i strane.

Da pak ovako golem skup rimskih i arabskih brojki ne bude više na štetu nego na korist stvari, već sam u početku odlučio dopuniti Kazalo osobito značajnim navodima (citatima) i pobližim oznakama. Bilo mi je stalo, da uza svu obsežnost čitav pregled ipak ostane — K a z a l o, t. j., da ne prieđe granicu, koja ga dieli od posve subjektivnog prikaza Antunovog djela.

Ako se komu ipak učini, da mi to nije uspjelo, neka bude uvjeren, da nigdje, na ni jednom mjestu u Kazalu nema moga slobodnog tumačenja, nego je sav tekst sastavljen od izvornih rieči i rečenica Antuna Radića. To se u ostalom može lako ustanoviti.

Tako će, mislim, ovo Kazalo poslužiti svakomu, koji želi b r z o i l a k o saznati, što je Antun Radić mislio i sudio o bilo kojem predmetu i pojavi života. To je ovomu djelu svrha, a i obća potreba, jer do sada o Antunu Radiću (a po tom i o načelima seljačkoga pokreta u Hrvatskoj) takovo točno poznavanje, na žalost, nije bilo moguće.

U početku već — a što dalje to više — trudio sam se oko načina, kako bi i tiskana s l i k a bila što preglednija i podpunija. Znam, da u tom nisam postigao savršeno, i ako (u to sam uvjeren) ništa bitna ne manjka. Potanje razčlanjivanje odnosno lučenje pojmova po strukama (sustavno i tehnički) Kazalo bi samo povećalo, a preglednosti ne bi koristilo.

S toga razloga ostalo je ovako, kako jest.

Božidar Magovac.

Sadržaj pojedinih knjiga u djelima dra Antuna Radića

SLOŽIO IMBRO ŠTIVIĆ.

SABRANA DJELA Dra ANTUNA RADIĆA

KNJIGA I. — NAROD I NARODOZNANSTVO.

Strana

Predgovor dra V. Mačka i R. Hercega VII

-. OSNOVA ZA SABIRANJE I PROUČAVANJE GRAĐE O NARODNOM ŽIVOTU.

I. Zadaća »Zbornika za narodni život i običaje južnih Slavena« . . . 3
Narod 3
Narodoznanstvo 11

II. Osnova za sabiranje građe o narodnom životu 17

Prvi odio 17
Priroda (narav) oko čovjeka . . . 18
Tjelesni ustroj naroda 20
Jezik 21

Drugi odio 22
Životne potrepštine 22
Rad 27
Sprave i oruđe 27
Poslovi 28
Dodatak 32

Treći odio 33
Prvi dio. **Narodno srce** 34
Život 34
Pravo 41
a) Privatno pravo 43
b) Javno pravo 48
Običaji 49
a) Svakidašnji običaji 51
b) Godišnji običaji 54
c) Porod. Ženidba. Smrt 55
Zabave 58
Drugi dio. **Narodna duša** 61
Poezija 63
Vjerovanja 64
Treći dio. **Narodna pamet** (um) . . 66
Iskustvo, znanje i mudrovanje . . . 67

Strana

III. Način sabiranja građe o narodnom životu 68
Potanji način kod pojedinih pitanja 72

IV. Proučavanje građe o narodnom životu 83

2. PRIGOVORI I ODGOVOR.
Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena 86
Gospodinu dru S. Bosancu 90

3. NAROD O SEBI 93

4. NAROD. J. Michelet: »Le Peuple« 103

5. NARODNI IZVOR LUCIĆEVOJ »ROBINJI« 127

6. IZVJEŠĆE O PUTOVANJU PO BOSNI I HERCEGOVINI 143

7. SITNIJI PRILOZI. REFERATI. BIBLIOGRAFIJA. KNJIŽEVNE NOVOSTI 177

Žive starine 179. — Mjesec i kriza u bolesti 180.

Semantika u službi narodoznanstva . 181

Studen — Prosinac — Siječanj 184. — Blago 185. — Skot 185.

Referati. Bibliografija 186

Sbornik za narodni umotvorenija nauka i knižnina 192. — Živa Starina 214. — Český Lid 220. — Wisla 227.

Književne novosti 233

Hrvatske narodne pjesme 234. — Krakowiacy 240. — Lud bialoruski na Rusi litewskiej 241. — Materyaly antropologiczno — archeologiczne i etnograficzne 242. — Moderne Völkerkunde 244. — Deutsche Volkskunde 244.

Strana

Povremena izdanja 245

Srpski Etnografski Zbornik 245. — Sbornik za narodni umotvorenija 247. — Baldžiev V. T.: Studija o našem ženidbenom pravu 248. — Dragomanov M.: Bilješke o slovjenskim etičkim i religijoznim legendama 252. — Iliev A. T.: Bilinstvo u narodnoj poeziji, običajima, obredima i vjerovanju Bugara 260. — Český Lid 263. — Národopisný Sbornik československý 264. — Sborník museálnej slovenskej spoločnosti 269. — Sloven. Pohlády 269. Wisla 270. — Lud 273. — Zeitschrift des Vereines für Volkskunde 277. — Niederlausitzer Mitteilungen 278. — Mélusine 279. — Bulletins de Société d'antropologie de Paris 280. — The Folklorist 281. — Psychologie du peuple français 281. — Edmond Demolins: Les Français d'aujourd' hui 288. — Dr. Cenek Zibot: Kulturni historie 294. — Dr. Cenek Zibot: Dejiny kroje v zemich ceskych 295. — Dr. Cenek Zibot: Jak se kdy v Čecháh tancovalo 297. — Skřítek v lidovém podáni staročeském 300. — Národopisny Sbornik československy 301. — Česky Lid. 306. — Vestnik slovanskych starožitnosti 309. — Wisla 310. — Karadžić: List za srpski narodni život, običaje i predanje 311. — Pjesma o mrtvom bratu 313. — Ivan Franko: Priče o jednorogoj i njezin bugarski varijant 321.

SABRANA DJELA Dra ANTUNA RADIĆA

KNJIGA II. — DOM 1900.

Strana

Razgovori.

Prva rieč čitaocu 1
Jedno stogodište 3
Koliko ima Hrvatâ i njihove zemlje (s karticom hrv. zemalja) 7
Kako se pravi papir i tiskaju knjige 11
Stari ljudi znaju više, nego mladi (Stara pripoviest) 13
»Više se ne može živjeti« 17
Kad su Hrvati došli pod tudju vladu? 19
Kako siromaha gule i šišaju bez noža i nožicâ. (Što je glavnica ili kapital? Što je kredit? — Što su kamati ili interes? — Kako se mudro guli? . . 22
Čudnovati most (Pripoviest) 26
Marko Kraljević i vila vodarica (Hrvatska narodna pjesma iz Duvna u Hercegovini) 27
Zašto je sve to manje vjere i poštenja? 33
Gdje je matica hrvatskih zemalja . . 35
Jesu li željeznice na korist, ili na štetu? 37
Seljačka buna prije 300 godina . . 40
Veliki učitelji svieta (Sokrat) . . . 44
Ljekarije od svakoga zla na svietu . 50
Veliki hrvatski pjesnici (Ivan Franjin Gundulić, 53. — Kačić, 117) . 53 i 117
Najveća nesreća hrvatskoga naroda . 54
»Davno bilo, sad se spominjalo« . . 56
Mudre rieči staroga Katona Rimljanina 59
Čudna bolest (Lombrozova nauka o zločincima) 65
Hrvatska narodna misao . . . . 68 i 83
Rimljani i njihovo carstvo 69
Dioba posla 72
Ima li na svietu pedalj-ljudî? . . . 75
Mi stari kako-tako, ali naša djeca! . 81
Naša braća, susjedi i neprijatelji 85 i 103
Kako je postalo pismo? 88
»Tko je bliže mora, bliže je i Boga« 90
Dvorili ga za dukate (Pripoviest) . . 92
Jedna velika mašina, koja ne ide . 97
Hoćemo li mi Hrvati propasti? . . . 100

Strana

Što je to »monopol«? 105
Iz starih knjiga (Stare židovske knjige. — Četiri vieka dobrote i zloće ljudske) . . . . . 108 i 170
Što je i čemu je država? 113
Seoba narodâ 119
Što je to luksus, i bi li moglo biti bez njega? 122
»Massa« 129
Vriedimo li što u svietu mi Hrvati? . 131
Glavni narodi i države na svietu . . 134
Bi li sviet mogao biti bez novaca? . . 136
Mrtve duše (Komadić pripoviesti) . . 138
Dao Bog sreću! 145
Tko je prije Hrvata živio u našoj domovini? 147
Izložbe 151
Starovjerski sluga (Komadić pripoviesti) 154
Lako je pisati 161
Od kud i kad smo se mi Hrvati doselili? 163
Tko je gospodar u državi? 166
Hajdemo dalje — po novce! 169
Zašto Burima ne će baš nitko pomoći? 177
Bosna i Hercegovina 180
Prvi naš učitelj po švabskom kalupu (M. A. Reljković) 183
Papirnati novac 188
Dom i sviet 193
Prvi hrvatski susjedi i gospodari u staro doba 196
Je li Hrvat dobar trgovac? 199
Kakvih ima škola? 202
G. bar. Ferd. Billotu 205
»Ne će se mučiti, kao ja što se mučim« 209
Kad su došli Madžari u naše susjedstvo? 212
Mirni boj 215
Tko te hrani, i ćaćom ga zovi . . . 225
Srbija 227
Živimo ljudski, ako je moguće! . . . 231
Tko je s nama pod jednom kapom? . 233

Strana

I medju krmcima se, kažu, pozna, tko je stariji 241
Slovenci 245
Što je to burza? 249
Strah u mraku 257
Rusi i Niemci 260
Bi li »Dom« pisao o gospodarstvu? . 263
Pismo Kulina bana 711 god. staro . . 267
Što je to bilo u Zagrebu? 273
Na što se spremaju Niemci? 276
Seljački kredit 281
Kad ljudi budu ljudi 289
Kako smo se mi Hrvati pokrstili? . 294
Pošteni gulijaši 299
Koji je narod svoj? 305
Svete knjige hrvatske 309
Komu koriste željeznice? 313
Iztok i Zapad 321
Nagodba 325
Što su to trgovački ugovori? 329
Židovi 337
Drugo su Ugri, a drugo Madžari . . 342
»Kad već ne curi, neka barem kapljе!« 345
Hoće li nam što pomoći naši zastupnici? 353
Što je »žitelj« naučio na konferenciji? 356
Kako postaje kapital? 358
Postolar i vrag (od A. Šenoe) . . . 362
Hvala Bogu! 369
Dopalo ciganina carstvo, pa prvoga objesio svoga ćaću 370
Osamnaest i pol milijuna krunâ . . 373
Križarske vojne 378

Sitnice.

Majčine suze (Starinska priča) 14. — Djed i unuk (Starinska priča) 15. — Mati i žena (Starinska priča) 15. — Mudre rieči 15. i 28. — Kako se broje godine? 16. — Konac svieta 16. — Zagonetke i odgonetke 29 i 46. — Novo stogodište 29. — Ne će više biti ni staraca, ni pijanica 29. — Najveća kuća u Zagrebu 29. — Niabecedaši (Analfabeti) 30. — Trojni savez 46. — Huja (štrajk) 46. — Kako je daleko i veliko sunce? 60. — Ne bi čovjek mislio, što sve pčela koristi 61. — Što je delegacija? 61. — Koliko se u Zagrebu pojede? 63. — Izložba u Parizu 63. — Milijunaška djeca u Americi 64. — Koliko ima ljudskih govora na svietu? 77. — Što je to »obstrukcija«? 77. — Ima li više muškaraca ili ženâ? 93. — Što je car, a što kralj? 109. — Tko je i što je to »vlah«? 125. — Zašto je br 7. »Doma« onako biel? 126. — Živosjek (»vivisekcija«) 140. — Egipatske piramide 140. — Vezuv 156. — Tortura 156. — Mjesečnjaci 173. — Srieda 173. — Muzeji 190. — Kinsko ili kitajsko carstvo 206. — Kakva je bila njekada pošta? 219. — Plima i osjeka 221. — Tko je izmislio nejednaku ženitbu 221. — Čovjek bi letio! 236. — »Otac je gore!« 236. — Čovjek može napraviti led 252. — Trećina svih ljudi na svietu jesu kršćani 253. — Sugestija 268. — Kako je duboka zemlja? (J. grof Oršić) 284. — Hipnoza 285. — Pogani 302. — »Kako se pravi zlato?« 302. — Što je to »român«? 315. — Bezprežna kola u Zagrebu 317. — Kmet-seljak prikovan na gospodsku zemlju (Iz staroga pisma) 335. — Što je to »kozmopolita«? 350. — »Reklama« 366. — Najveća životinja na svietu 379.

Po hrvatskom domu.

Bijač (M. Danilo) 332
Kaštela (M. Danilo) 347

Glasovi iz naroda.

Iz Medjumurja (M. Gosarić) 64. — Iz Moslavine (M. N. Stuparić) 64. — Jedan bi htio novostî 80. — »Htio bi se tudjemu zlu radovati« (Odgovor na »novosti«) 95. — Iz Špišić-Bukovice (A. Skubić) 95. — »Dom« i hrvatske »političke stranke i frakcije« 96. — »Dom« se zahvaljuje onima, koji ga hvale 127. — »Dom«, politika i naše novine (Piše Š. Varnica) 143. — »Ni moj otac ni moj djed nije novinâ čitao« (Piše Š. Miklin iz Medjumurja) 144. — Drugi glas iz Medjumurja (Rok Horvat) 144. — Nikako ne će među seljake 160. — Na obranu Reljkovića (S. Dretar iz Cernika) 221. — Glas iz Bačke (A. Taradan iz Beremenda) 213. — Iz Gradišta (M. Mandić) 223. — Iz Našicâ (L. Kričković) 237. — Iz Vinice (kraj Varaždina) 239. — Tko je za narodnu prosvjetu? (Piše vlč. g. M. Lacković, iz St. Jankovaca) 254. — Iz Medjumurja (R. Horvat) 270. — Iz Bešlinca (J. Nemet) 303. — Seljačka banka (Odgovor na pitanje J. Tomca iz Virja) 367. — Iz Daljoka (M. Sedlar) 380. — Iz Virja 380.

Što je nova doma i po svietu?

U svakom broju.

SABRANA DJELA Dra ANTUNA RADIĆA

KNJIGA III. — DOM 1901.

Strana

ŽIVOT, SVIET I LJUDI
Stari jadi u novoj godini 1
Žene, žene! 22
Kažu, da njeki ljudi glavom rade . . 37
Zašto je danas teže živjeti? 55
Stranke 73
Može li se sloboda kupiti zlatom . . 97
Uzkrs 109
Dobri ljudi (Mirovni sud) 110
»Naša je zemlja velika, ali u njoj nema reda« 127
Grof Tolstoj 145
Da zapjevamo, a? 163
»Inteligencija« 181
»Klasična« prosvjeta 189
»Javno mnienje« 199
Nazdravica i molitva mladoj 206
Braća 217
»Obće dobro« 235
Recimo jednu u ludo! (Proti državnoj službi) 243
»Pučka« prosvjeta 253
Radničko »pitanje« 261
Pučka seoska škola 271
»Nitko nije prorok u domovini« . . 293
Trebao bi nam novi jedan zakon . . 307
Zašto su toliki Talijani anarhiste i ubojice? 314
Daklem bi se smjelo i krasti! . . . 325
Borba medju »staležima« 332
Zakon, pravo i pravica 343
»Četvrti stalež« i »buržoazija« . . . 351
»Dok ne bude krvi« 361
Uh, zima! 379
Pod vladom bečkoga cesara 382
Napried! Napried! 398
Pijanstvo 403
Kad će zasjati i naša zviezda? . . . 415
HRVATI
Sveti slovienski apoštoli 3
»Hoće Istru prodati pod Hrvatsku« . 19
Hoćemo li mi Hrvati ikad što vrieditи? 40
Kuda opet vuku nas Hrvate? . . . 58
Čujte: pita se za vaše novce! . . . 76
»Pravaši« i »nagodbenjaci« 91
Jesmo li mi Hrvati zaslužili ovo, kako nam je danas? 94
Dalmacija 113
Hrvatski sabor god. 1861. 131
Je li već voda do grla? (Sloga medju zagrebačkom gospodom) 148

Strana

A što će narod, ako »madžaroni« popuste? 165
Hrvatska družtva 183
Ala Madžar cvili! 201
»Njegovo« doba (t. j. Hedervaryjevo doba) 220
Ministar bez torbe (t. j. »hrvatsko-slavonski« ministar u Pešti) . . . 238
»Ilirci« 256
»Velika Hrvatska« i Rim 275
Mali novci u velikom računu (To smo mi Hrvati) 289
Jedan pravi hrvatski pjesnik i pripoviedač (A. Šenoa) 297
Hoćemo li opet pod Turčina? . . . 310
Hrvatski i ugarski »zajednički« poslovi 329
Jesmo li čemu mi Hrvati? 346
400-godišnjica hrvatskoga pjesničtva 364
Ganite se barem za svoje novce! . . 367
Pod vladom bečkoga cesara 382
Hrvatska, Slavonija i Dalmacija . . 400
Hrvatski jug (t. j. Dalmacija i Herceg-Bosna) 418
NARODNO GOSPODARSTVO
Kruh naš svagdašnji (Žito i žitna trgovina) 6
Tudja roba 25
Igraju se tudjom mukom (t. j. na burzi) 43
Što ćemo, da nam zemlja ne otide na bubanj? 62
Boj poljodjelaca sa zanatnicima . . 80
»Hrvatska poljodjelska banka« u Zagrebu 83
Tko je izmislio trgovinu 100
Drobno gospodarenje 117
Dužnost domoljubnih novčarnica i štedionâ 134
Hoće li biti dva milijuna kruna (za »Hrv. poljodjelsku banku«) 153
Porezi i daće 169
Jedinstvo domovine i narodno gospodarstvo 187
Potrošne ili konsumne zadruge . . . 205
Bogati i siromašni narodi 224
Što vriedi žena pri gospodarstvu? 278 i 296
Što vriedi šuma (gora)? 386
»Hrvatska poljodjelska banka« . . . 421
MALI RAZGOVORI

Strana

Život

Kakvi su naši mladi? 10. — Može li se glavom kroza zid? 27. — Život i politika 46. — Mladost i »mrtvilo« 64. — Starovjerski cehovi u XX. stoljeću! 85. — »Napoleončići« 101. — Žrtva 136. — Sloga 156. — Svatko samo sebirad 172. — Aristokracija i demokracija 191. — Punica i svekrva 208. — Seljačka skupština - ciganski vašar 209. — Rôd 227. — Nema srama 245. — Braća 247. — Ne živi čovjek samo o kruhu 264. — Stara loza 280. — Svagdje je liepo, al je doma najljepše 299. — Tuga za životom 318. — Mužka i ženska djeca 336. — Niemac ne razumije hrvatskoga života 353. — Za sto godina ni kosti ni mesa 370. — Vasionska tuga 389. — Tuga i Boga 406. — Što je »napredak«? 424.

Dom i rod

Hrvati prije sto godina 12. — Koliko ima hrvatskih katoličkih biskupa? 14. — Pročitajte opet i opet (koliko ima Hrvata) 28. — Slavonija prije 200 godina 47. — Hrvatski knezovi 65. — Jesmo li mi Hrvati prosviećen narod? 86. — Hrvati po posljednjem popisu 102. — Imademo li mi Hrvati »liberalnu« stranku? 120. — Hrvati u Americi 138. — »Jedinstvo« i »zajednica« 157. — Hrvatski velikaši 173. — Naši Bunjevci i Šokci 192. — Hrvatski Srblji 193. — Hrvatska nariečja 210. — Bit će Hrvatska, ali hoće li biti Hrvatâ! 228. — Medjumurci 248. — Narodni život i običaji 265. — »Trojednica« 282. — Talijanci proti Hrvatom 300. — Hrvati, rimska vjera i politika 318. — Hrvatski glavni grad 338. — Jesmo li čemu mi Hrvati? 354. — Pomućena slava 371. — Jelačićeva godina 391. — Kraljević Marko i Starčević 407. — Hrvati na početku 1902. god. 426.

Politika

»Inkompatibilitet« 84. — »Većina« 119. — »Gornja« i »dolnja« kuća 137. — Plebiscit 173. — Klubovi 192. — Ne znaju ljudi, što je politika 210. — Sud i politika 228. — Porota 247. — Ne treba u »Domu« politike 266. — Hajduci i politika 301. — Kupljeni izborni glasovi 320. — Narodna samouprava 336. — Čija je Rieka? 337. — Oni ne će »sukobâ« 371. — Jurisdikcija 390. — »Indemnitet« 407. — Sabor, sobranje, skupština 425. — Izborne listine 429.

Sviet

Što je i kako je bilo na svietu prije sto godina? 12. — Kako se je sviet umnožio za sto godina 29. — Što će progutati sve narode? (Socijalisti) 48. — Gradjanska ženitba 66. — Svjetski jezik 87. — »Iztočno pitanje« 138. — Prvi svibnja 158. — Kongresi 158. — Porod i smrt u svietu 174. — U kojoj je državi na svietu narodu najbolje? 174. — Dalje od Rima! 194. — Konkordat 211 — Amerika 229. — Azija 249. — Cesari — buntovnici 283. — Zašto su stvoreni Niemci? 321. — Evropske »dinastije« 340. — Englezi i njihovi prijatelji 355. — Kakova je to turska vjera? 372. — Švicarska državna zadruga 392. — Svjetski umnici 409. — Madžarski klin grdno cvili i puca 427.

Nauka i umieće

»Iz krajiškoga posiela« (knjiga) 13. — U kojoj su znanosti ljudi najviše napredovali? 29. — Što je nauka, a što umieće? 49. — Znanost i umieće čuva narod od propasti 66. — Što je to »načelo«? 88. — Prirodne nauke 103. — »Urania« 104. — Pučka sveučilišta 121. — Povjest 139. — Poviest prosvjete 159. — Učeni črčkari 160. — Hrvatski poviestničari 174. — Sredjeno (sistematsko) znanje 212. — 400-godišnjica hrvatskog pjesničtva 231. — Neprijatelji svietla 250. — »Zimzelenke« (knjiga) 267. — Pro domo (za »Dom«) 268. — Malo se čita 302. — Ženske u sveučilištu 302. — Ženske škole u samostanima 303. — Obćinski školski odbor i učitelj 320. — Hrvatski slikar Bukovac 321. — Poljodjelske i obrtničke škole 339. — Pučke škole u Hrvatskoj i Slavoniji 356. — Sveučilište u Ljubljani 373. — Geologija 393. — Mari li »prosti« narod za umieće? 394. — Najveće rieke na zemlji 409. — Hrvatski listovi za narod 427.

Svaštice

Kilometri na razkršću 15. — Strašna bolest (lepra) 30. — Grof Tolstoj 31. — Zvono pod vodom 31. — Tringelt 50. — Što sve Niemci izmišljaju na Sloviene! 67. — Što englezki kralj ne vjeruje? — 105. — Kako se razgovaraju naša gospoda? 121. — Hekatomba 140. — Proklete muhe! 212. — Kvare nam djecu 232. — Sit gladna ne razumije 284. — Sedam godina bi govorio 303. — Falb 303. — Gospoda — djeca 321. — Janjičari 374.

Šale

Čini se nevješt 15. — Zašto se grof nije prepoznao? 50. — Malo o šali 122. — Kako se Švaba najeo tikava 303. — »Šimun na doratu« 340.

Glasovi iz naroda, str. 16, 33, 124, 178 196.

Narodno gospodarstvo. (Malo ne u svakom broju).

Što je nova doma i po svietu? (U svakom broju).

SABRANA DJELA Dra ANTUNA RADIĆA

KNJIGA IV. — DOM 1902.

Strana

ŽIVOT, SVIET I LJUDI

Mi ćemo i dalje — svojom stazom . 1
Pogledajmo malo po svietu 17
Težko ti je u mraku! 33
Stara i nova gospoda 49
Crni Gjorgje i Miloš Obrenović ili Poslije 400 godina turskoga robstva — 400 milijuna duga 51
Kako su se njegda ljudi mogli riešiti duga 65
Što dobijemo, — to zapijemo, — ili »demokratija« i »birokratizam« . . 81
Hoće li seljak biti uviek zadnji? . . 97
Što više sirotinje, to veći bogataši! A zašto? 113
Što će biti od malih naroda? . . . 129
Idemo malo dalje. Prvi razgovor . . 145
Idemo malo dalje. Drugi razgovor . 161
Briga »za narod« 177
Što ćemo s djecom? 199
Sedma velevlast 209
Onima, koji se boje i pandura . . . 225
Liečnici na selu 230
Odkud Beču njegova moć 241
Kakav je pravi narodnjak 244
»Novci rade!« 257
Liečnici na selu 264
Sirotinja i bogataši 273
Za gospodsku voljicu... Dosta obična pripoviest 279
Smije li država uzeti čovjeku imetak? 289
Čija je volja u zakonu? 305
Krčma ili bircaus (sve jedan bies) . 310
Junaci na papiru — i još kukavni! . 324
Za koga je narod? 338
Svi — samo seljački narodi ne propadaju! 354
Godišta — kao ništa 369
Seljački narodi 374

HRVATI

Hrvati za 100 godina 3
Hrvatski tridesetgodišnji rat - svršen 20
»Hrvatska naselnička i prekomorska zadruga« 22
Hrvati i Madžari 35
Hrvatska seljačka »stranka« 68
Hrvati, vratimo se na pravi put! . . 84
Hoće li nam se narod raztepsti? . . 87
Hrvati i njihove žene 100
Hrvatsko poštenje 116
Jedna hrvatska žena 132
Muka oko narodnoga jedinstva . . . 147
Hrvatski brojevi 163
Čovječe, koji plaćaš, spomeni se svaki dan 193
Prepokorni smo i preponizni . . . 194
Tudjinci medju Hrvatima. Prvi razgovor 197
Tudjinci medju Hrvatima 211
Hrvatsko državno pravo i gnojnica! . 228
Kako živu Hrvati u Americi . . . 249
Tri hrvatske vjere 260
Ne gadimo svoga gnijezda! 276
Za hrvatsku državu! 292
Hrvati u Americi, u Istri i u — Ugarskoj 308
»Nek Evropa znade naše jade!...« . 321
Hrvati i Madžari 341
Glas iz zagrebačkog sabora 355
Hrvati pred 500 godina 371

NARODNO GOSPODARSTVO

Knjigovodje seljačkih novčanih zadruga 6
Jedan dom — jedna ograda. (Zakon o razdielu ili komasaciji zemljišta) 38
Gospodarska »bilanca« 55
Bilanca hrvatske seljačke kuće . . 71
Što je to proračun i kakav mora biti pravi proračun? 102
Zaslužba od kućnih rukotvorina . . 118
»Diele se novci...« 134
Što mora znati o trgovini svaki seljak 149
Trgovački oglasi 151
Koliko vriedi rieč »Svoj k svomu«? . 166
Hrvatski novci i madžarski računi . 180
U znoju lica... 214
Kako to, da sve manje imamo, a sve više radimo 246
Prava gospodarska škola 295
Lutrija 328
»Nema novaca!« 343
Odkuda židovima novac? 358

RAZNO

Iz staroga Zagreba 8

Strana

Ruska zemlja Sibir 24
Četrdeset i osme godine 41
Crni trag 337

MALI RAZGOVORI

Život

Zlatna sredina 9. — Je li težko umrieti? 26. — Biele i crne ruke 44. — Gradski život 59. — Životopis 73. — »Nemoj se protiviti zlu!« 106. — Komu je najljepše živjeti? 121. — Hoće li kad biti ljudi posve bez doma? 153. — Izpiti 171. — »Šijaci« 185. — »Hrvatski jal« 201. — »Nigdar ne bu' dobro« 217. — »Na hipu se život vrti« 232. — Najveće blago 251. — Živu li ovako samo životinje? 265. — Pripoviest iz kancelarije 281 i 299. — Ljudi i ženę 313. — Ognjište 331. Rieč mladencima 346. — Otci i djeca 360. — Brak 376.

Politika

Kruna. 10. — Sabor i sabor — to je razlika. 28. — Kako se zovu hrvatske političke stranke? 44. — Politička osveta. 60. — Neoženjeni političari. 61. — Plaćeni službenik (činovnik) i politika. 74. — Pravna država. 90. — Autonomija. 107. — Državna zajednica. 122. — »Savezne države srednje-evropske«. 138. — Čija je Bosna? 156. — Pravi »madžaroni«. 173. — Narodna politika hrvatske »narodne stranke«. 187. — Što je to »socijalna« politika? 203. — Političke stranke. 218. — Državno pravo i — gnojnica. 234. — Dualizam. 252. — Prvo pravilo nepoštene politike. 267. — »Bio njegda jedan car«. 267. — »U okviru monarkije«. 300. — »Koliko car ima plaće?« 317. — Čija je vojska? 317. — »Idem pred Bana!« 348. — Najjača hrvatska stranka. 349. — Hrvatski sabori. 364. — Politika bez zakona. 380.

Dom i rod.

Preletimo malo hrvatsku prošlost. 11. — Hrvati u Americi. 27. — Hrvatski jug — njemački Transval. 27. — »Bdije li tko nad hrvatskim narodom?« 45. — Sjedinjenje Dalmacije. 61. — Ličani u bosanskoj Hrvatskoj. 75. — Pismo iz Amerike. 76. — Hrvatska opozicija. 91. i 107. — I »Madžaroni« bi htjeli Dalmaciju. 92. — Hrvatski biskupi. 106. — »Srbski nar.-crkveni kongres«. 121. — »Mlada Hrvatska«. 137. — Strašne smutnje. 154. i 169. — Proti listu »Nevenu«. 172. — Bugari. 172. — Na noge za financijalnu samostalnost! 186. — Smutnje u Kranjskoj. 186. — Hrvatski novci i madžarski računi. 202. — Hrvatski Bani. 202. — Dinko Vitezić. 217. — Narod se sve to više seli. 233. — Opet stari jadi. 251. — Što bi svaki Hrvat morao znati? 266. — Pogled po domu i narodu. 282. — Dvie odkinute grane hrvatske. 299. — Za kralja Matijaša. 300. — Nevolje Hrvatâ u Ugarskoj. 314. — Iz Ravnih Kotara. 316. — Ima li u Dalmaciji madžaronâ? 332. — Ban je Madžar. 347. — Računi nas ubiše! 348. — Hrvati i Turci-Osmanlije. 362. — Nema prave hrvatske škole. 378. — Hrvatski gradovi i mjesta. 379.

Sviet.

Najveći gradovi na svietu. 12. — Statistika — živo srebro. 29. — Cigani. 46. — Afrika. 62. — Kolo sreće i kolo narodâ. 76. — Australija i Oceanija. 92. — Američki boj za slobodu. 108. — Koja se vjera danas najviše širi. 123. — Kako je u Madžarskoj. 139. — Kako su jaki Slovjeni. 140. — Slovjenski novinarski sastanak. 155. — Finci i Rusi. 173. — Zašto se sviet seli? 188. — Balkanski narodi. 204. — I Madžari propadaju. 204. — Jedan čovjek, pa što može svietu! 205. — Kako si veliki narodi razdieliše zemlju. 220. — Oružani mir. 234. — Tko će zavladati trgovinom cieloga svieta. 253. — Drugo su Slovjeni, a drugo Slovenci. 267. — Velik li je sviet, Bože moj! 268. — Suezki priekop. 284. — Najviše se sele u Ameriku Talijani. 301. — »Pravoslavna« crkva. 333. — »Slavenofili«. 363. »Slobodni zidari« ili framasoni. 381. —

Nauka, umieće i knjiga

Kako se prave fotografije. 12. — Što su to »počela« ili »elementi«? 29. — »Hrvatska Misao« (list). 29. — Živan iz Sriema (napisao knjigu). 29. — Seoska knjižnica. 47. — »Tri carstva«. 77. — Za seosku knjižnicu. 77. — Što je to »pojam«? 93. Kakve ima znanosti. 109. — Obseg i sadržaj. 123. — Najljepša znanost. 124. — Tri su vrsti umieća. 141. — Tko kani u Ameriku. 157. — Iz zla u dobro (knjiga). 157. — I u tminu se može vidjeti. 174. — »Slava Božja« (molitvenik). 174. — Zašto je narod još uviek tako neuk? 189. — Knjiga o duhanu. 235. — Rat Hrvatâ s Madžari. 235. — Krila nose sjeme. 269. — Nepoštena znanost. 269. — U Francezkoj viču na znanost. 270. — »Kvas« kužnih bolesti. 285. — Ljudi »na drugom svietu«. 301. — Spomen-knjiga iz Bosne. 318. — Nadbisk. knjižnica u Zagrebu. 318. — Što sve ovisi o jednoj dlaci! 349. — Kraljica Liepa. 350. — Hrvatske novine. 364. — Subotička »Danica«. 365. — Knjige »Matice Hrvatske«. 381. — Narodna misao u zagreb. kazalištu. 381. —

Narodno gospodarstvo

Seosko gospodarstvo u Englezkoj. 13. — Obvezne poljodjelske zadruge. 30. — Boj za gostione u Zagrebu. 30. — Dvie stvari kod poljodjelstva. 78. — Državna potpora poljodjelstvu. 94. — Štedione u Ugarskoj. 94. — Njemačka roba u Ruskoj. 94. — Seljačka djeca u trgovini. 110. — Hrv.-slav. hip. banka. 110. — Hrv. domaći obrt — propada. 220. — Trgovina i promet u Zemunu. 221. — Prva sveslavenska izložba u Petrogradu. 254. — Dosta ima zemlje, ali malo vještih ruku. 254. — Banke za osiguranje. 254.

Strana

Zdravstvo.

Vrag pod noktima! 78. — Čuvajmo drvo života (pluća). 221. — Kupalište u Selcih. 222. —

Svaštice

Bjesnoća. 13. — Krv nije voda. 47. — Ljute se na molitvu. 93. — Kršćanska poniznost na bečkom dvoru. 93. — Jedina stvar koje se Niemac još boji. 110. — »Akilova peta«. 157. — Sfinga. 189. — »Protumrsci«. 205. — Ljudožderi. 235. — Ne ubij! 270. — Žene u Americi. 285. — Novine i novinari. 302. — Divlji tukci (purani). 334. — Čiste djevice. 350.

Glasovi iz naroda.

Iz sv. Jane. 335. — Iz Platka. 335. — Načelnika, baš kako treba. 335. — Iz Preloga u Medjumurju. 382. —

Naše slike

Kraljević Marko i Musa Arbanasa. 334. — Turci kupe djevojke za carev harem. 350. — Sajam u Turopolju. 365. — Grad Dubrovnik 383. —

SABRANA DJELA Dra ANTUNA RADIĆA

KNJIGA V. — DOM 1903.

Strana

ŽIVOT, SVIET I LJUDI

Seljak zna mnogo, — ali jednoga ipak ne zna 1
Što bi moglo biti od seljaka 17
Jedva se je počelo!. 33
Zašto nema djece? 38
»Crveni« i »crni« — socijalisti . . . 49
Zašto su tuđinci svuda gospodari? . . 65
Zašto se narod ne miče? 81
»Pljuska iz vana« 97
Po čem žena dobiva vriednost? . . . 98
Ni svoji, ni tuđi! 113
»Tko bi sve ljude složio!« 129
Zašto »Dom« — kažu — »ne trpi gospode«? 146
Zadnji Obrenović 163
Doktorske tajne 177
»Sav prosvićeni sviet« 209
Seljački narodi u velikom ratu . . . 215
»Nova puška« ili »najjače ustavno oružje« 231
Je li već zbilja previše naroda na zemlji 233
Liberalci i socijalisti 241
Svećenstvo (popovi) 257
Danas je drugačije 273
Bum - bum - bum - bum - bum!!! . . 289
Hoće li kramari zavladati svietom? . 305
Sve na svoju korist! 321
Hoće li socijalisti nadvladati! . . . 338
Četiri godine 353
Car daleko!... 364
Petar Veliki, car ruski 367

HRVATI

Sabor američkih Hrvata 3
Jesmo li složni? 20
Hrvati pred 400 godina 35
»Hrvatska pravoslavna Crkva« . . . 51
Županije i općine — mali sabori . . 54
Hrvati prije 300 godina 68
»Državno pravo« i narod ili Čija je Bosna? 84
Hrvati pred 200 godina 100
Hrvatska knjiga 116
Kako vam se čini ovaj narodni poslanik? 131
Izjave o položaju u Hrvatskoj . . . 148

Strana

Ruka iz prieko mora 166
Ban 180
»Nova Austrija« 196
Koje ćemo prije? Nezavisnu Hrvatsku, — ili ustavnu slobodu 212
Narodna sloga i stranačka disciplina . 225
Trideset (30) milijuna Hrvata! 244
Hrvatska vojska 260
Hoće li Hrvatska politika biti uviek jednaka? 275
Hoće li skoro biti štogod od nas Hrvata? 291
Tko ja spasio hrvatski narod? . . . 308
Tko je spasio hrvatski narod? (Drugi razgovor) 324
Hrvatski zagrebački sabor i stranke u njem 356
Car daleko! 364

NARODNO GOSPODARSTVO

Spekulacija 6
Poljodjelska država 23
Potrošarina 70
Poljodjelski strojevi (mašine) 87
Potreba — veća od nužde 104
Zemlja i narod 119
Čija je zemlja u banskoj Hrvatskoj? . 134
Hrvatski trgovci 183
Jeftina uprava. (Manje gospode) . . . 199
Gospodarska politika 228
Seljački prodajni savez 247
Dječji posao pri gospodarstvu . . . 264
Kako vam je na općini? 279
Općinski zakon u banskoj Hrvatskoj . 295
Općinski zakon u banskoj Hrvatskoj. (Drugi razgovor) 312
Krajiške imovne općine 331

MALI RAZGOVORI

Život

»Gospoda« 8. — Laži po dogovoru 42. — Je li ovo živinstvo, što li je? 74. — Zašto čovjek živi? 90. — Je li »muž« lopov, dok je bor zelen? 106. — Od šta se danas živi? 122. — Naše vile 138. — Kad čovjek pati, a ne zna, zašto 155. — Liena snaha 202. — Gospoda ne znaju, kuda bi s djecom, osobito sa ženskom 236. — »Da se pije, da se pije!« 249. — Tko se je za to rodio, da pojede tuđu muku 266. — Težko danas slabijemu — pa i ženi 281. — »Tko me smrti dohrani« 298. — Zôon politikon 315.

Dom i rod

Za Međumurje 10. — Za svete knjige hrvatske 10. — Naša sramota 10. — Hrvati u Americi 11. — Hrvatske pokrajine 26. — Istra pred 200 god. 27. — Nevolja u Dalmaciji 56. — Velebit i Sava 74. — Kuda i kako ćemo mi Hrvati 90. — Još Hrvatska! 108. — Turska Hrvatska 122. — »Bog i Hrvati!« 138. — »Nema hrvatske mise!« 155. — Petar I. (Karagjorgjević) 169. — »Težak naš, brat naš« 218. — Koliko nas ima 266. — Ne možemo jedni k drugima 282. — Hoće li hrvatska politika uviek biti jednaka 298. — Nova velika politika 316. — Hrvatska 1903. godine 340. — Što je to kod nas Hrvata? 374. — Hrvatski »preporod« u Americi 375.

Politika

Hrvatski pašuši (putnice) 11. — Madžari i vojska 27. — Njemački (dajč-) kajzer 27. — Srbski kralj u hrvatskoj zemlji 42. — Rim i Beč 58. — Hrvati za »Austriju« 75. — Demonstracije 91. — Beč i Petrograd 123. — »Već ne valja ni sabor!« 139. — Kako se izabire papa 184. — Je li papa vladar (suveren)? 202. — Madžarska briga za dalmatinsku Hrvatsku 237. — Ej, nevjero, nigda te ne bilo! 237. — »... proti načinu vladanja« 250. — Politička »ravnoteža« 317. — Crkva i politika 341.

Sviet

Velika Madžarska 12. — Krügerove uspomene 124 i 171. — Robstvo u Americi 203. — Pensylvanija 220. — Svjetska statistika (popis) 250. — Razgovor o Novoj Zelandi 252.

Slovjenski sviet

Hrvati i Srblji — sve i svuda 59. — Seljaci u Ruskoj 76. — Čeh Riger 77. — Rusi, Turci i starčevićanci 140. — Ruska pripoviest 219. — Ruski car Nikolaj II. 233.

Nauka, umieće i knjiga

Narodne knjižnice 12. — Za hrvatske škole u Americi 12. — Nove knjige 13. — Komedija na drugom svietu 43. — Falbovi »sudni dani« 59. — Uzničke uspomene Stj. Radića 92. — Sanovnik 156. — Seoske novine 156. — Čudna stvar, »radijum« 169. — Narodne škole kod nas i drugdje 284.

Gospodarstvo i zdravstvo

Željeznice u Hrvatskoj 14. — Hrvatske srdjele 14. — Mrzlo lječilište u Krapini 60. — Hrvatske šume 77. — »Tršćanski Llojd« 77. — Plug za ogrinjanje (ogrtanje) kukuruza 141. — Proti sušici 141. — Veleposjednici 156. — Ne idite u Galiciju 156. — Još o plugu za ogrinjanje kukuruza 157. — O sušenju siena 185. — Žetva u ovoj godini 300. — Bolesti i liekovi 342 i 376.

Glasovi iz naroda

Iz Banje Luke 13. — Iz Bačke 14. — Iz Subotice 45. — Iz Vareša 45. — Križišće 92. — Iz Selca 93. — Iz Male Gorice 108. — Dva međumurska Hrvata 125. — Za hrvatsku misu 126. — Za seljačke novčane zadruge 126. — »Dolje u Slavoniji« 157. — U Virovitici 251. — »U Bogdanovcih« 252.

Svaštice

»Dajte nam brkove!« 46. — Kakvi su Madžari 78. — Mezopotamija 157. — »U Kanosu!« 185. — Pejačević 186. — Tri Hrvata 186. — Košut 204. — Igračke mjesto djece 253. — Što li jadni sviet ne vjeruje! 270. — Najviša visina na zemlji 284.

Bilježke.

»Namjestnik božji«. 93. — Sramota! 93. — »Katolički List«. 110.— »Hrvatski Narod«. 186. — Bez pomoći svećenstva. 205. — »Nije ni banu zamjeriti«. 205. — G. Hinković. 222. — Broj 15. »Doma«. 254. — »Narodna Obrana«. 254. — Proti našemu »Domu«. 255. — Svećenstvo i »Dom«. 267. — Je li to pošteno? 269. — Kako se vjerom trguje. 285. — Dolje s madžaronima! 347. — »Sve za novac« 347. — Hrvatska stranka prava. 380. — Htio kupiti pravaše! 381.

Naše slike.

Marko Kraljević i vila. 28. — Kraljice. 28. — Biele Hrvatice. 46. — Bit će pogače! 61. — Mlade, liepe i ruke im vriede. 78. — Male sličice u »Domu«. 78. — Sveto ime: Majka! 94. — Da vozimo dušice... 110. — Ribari u dalmatinskoj Hrvatskoj. 158. — Hrvatski šerežanin. 205. i 221. — Živi oganj. 347. — Borba s bikovima. 348. — Krštenje Isusovo. 381. — Kuća u Šumadiji. 382.

SABRANA DJELA Dra ANTUNA RADIĆA

KNJIGA VI. — DOM 1904.

Strana

ŽIVOT, SVIET I LJUDI.

Peti stalež 1
Pučki učitelji 17
Pučki učitelji (Drugi razgovor) . . . 33
»Sveta« Rusija 49
»Kako se mi moramo mučiti!« . . . 65
Seljak i car 81
Pogibao od naroda 97
Jedna stara laž 113
Kako će biti za 300 godina? 129
Kako su ljudi podielili zemlju? . . . 145
Fiškali 151
Je li u nas sve »pokvareno«? 161
»Zdrava« seljačka pamet 177
Zašto laž gospoduje? 193
»Plašt kralja Milutina i dolama cara Lazara« 209
»Tako je bilo, tako jest i tako će se sviet svršiti« 225
»Guli-baroni« 230
Dalaj lama 241
»Nahuškani i zavedeni« — do vieka? . 257
Jesmo li svi jednaki? 273
Tko je zbilja prosviećen? 289

HRVATI.

Hrvatska nesloga 5
Što je suđeno nama Hrvatima? . . . 20
Nema više »madžarona!« 37
Hrvati i Madžari 52
»Izvadio program iz srca naroda« . . 69
Što će nama Hrvatima donieti proljeće? 84
Željeznice na hrvatskoj tromeđi . . . 101
Hrvatska i Ugarska 117
Nova hrvatska politika 132
Nova hrvatska politika. (Drugi razgovor) 147
Nova hrvatska politika. (Treći razgovor) 163
Starčevićanci su za nagodbu s Ugarskom 180
Nova hrvatska politika 196
Da li se vedri, ili se oblači — u Zagrebu? 212
Politika među hrvatskim seljacima . 227
Gdje smo danas mi Hrvati? 244
Nova hrvatska država 261

Strana

»Jugoslavija« 276
Zar zbilja ni s mjesta? 292
Žalost i sramota? 297

NARODNO GOSPODARSTVO

Hrvatski računi s Ugarskom 8
Željeznice po hrvatskim zemljama . 24
Spekulacija kupovanjem i prodavanjem zemljišta 55
Naši »kućarci« 72
Seljačke domaće rukotvorine 88
Radničke plaće u Americi 104
Parobrodarska društva na našem moru 120
Zašto naša radnička snaga lienčari? . 136
Nova financijska nagodba 166
Komu se daje točiti vino i prodavati duhan? 184
Poljodjelska politika 199
Poljodjelska općina 216
Proti gladnoj godini 247
Ima šakâ, ali nema posla! 264
Gdje ima više ljudi, tu se bolje živi 280

MALI RAZGOVORI

Život

Zimi 10. — Mudraci proti ženi 10. — Gospodsko kumstvo 170. — Turisti 218. — Tko pod drugim jamu kopa 283. — »Vjerna do — groba« 305.

Dom i rod

Dalmacija 27. — »Turci« (muslimani) i katolici u Herc.-Bosni 41. — »Najčišće hrvatsko plemstvo« 57. — »Srblji-katolici« i »pravoslavni Hrvati« 107. — Devet stranaka 124. — Naši Bunjevci 124. — Za svete knjige hrvatske 154. — Naš pravoslavni narod 170. — Pravoslavna Crkva u Bosni 186. — »Samo Hrvat!« 202. — »Ne će biti ništa ni od mladih« 219. — »Slavna naša prošlost« 234. — Pametna rieč našim Srbljima 249. — Iz nedavne prošlosti banske Hrvatske 267. — »Jugoslavenski Piemont« 283. — Tko je stvorio Hrvate? 306.

Politika

Tuđi zakoni 42. — Bi li s Talijanom, ili s

Strana

Madžarom? 74. — Socijalisti proti seljačkoj stranci 108. — »Samosvojnost« katoličke Crkve 138. — Balkanska politika 171. — Imadu li Hrvati kralja? 203. — Dioba Hrvatske 220. — Zašto su njekoji ljudi »proti Vjeri«? 233. — »Dinastijska, imperijalistička i — nova politika« 268. — Politika hrvatske opozicije 307. — Nešto o političkom razvoju 310.

Sviet

Troškovi za papinski dvor 12. — Japansko-ruski rat 45. — Zašto je nastao ruskojapanski rat? 91. — Jesu li Niemci još tako jaki? 139. — Svjetski mirovni sud 204. — Sionski Židovi 220. — »Što je to u Ruskoj?« 235. — Kako živu madžarska gospoda? 236. — Katolička crkva u Americi 250. — Što Rusi misle o svom ratu? 311.

Nauka, umieće i knjiga

»Knut« 58. — Kloštarske škole 188. — Sarajevskome kaptolu 188.

Gospodarstvo i zdravstvo

Tarifalna politika 29. — Dalmatinsko vino 58. — Zadružno gospodarstvo u Vel. Bukovcu 58. — Skupoća mesa 59. — Hrvatska poljodjelska banka 75. — Gospodarsko družtvo 92. — Iz Rieke u Ameriku 92. »Hrvatska štedionica u Vukovaru«. 92. — Ciene žitu i mesu. 92. — Groznica u župi dubrovačkoj. 125. — Proti talijanskomu vinu. 125. — Radi skupoće mesa u Zagrebu. 125. — Tko putuje u Ameriku. 126. — Kakva će biti ljetina? 155. — Kako kaže ljetina? 173. — Mornarska (nautička) škola. 173. — Novi hrvatski parobrodi. 174. — Ljetina. 189. — Ljetina u dalmatinskom zagorju i primorju. 205. — Putovanje u Ameriku. 205. — Tramvaj. 205. — Treba paziti kod kupanja! 206. — Gladna godina! 237. — Velika skupoća. 237. — Silne štete od požara. 237. — Viećanje kod bana radi loše ljetine. 251. — Dva milijuna za lošu godinu 252. — »Narodne Novine« o lošoj ljetini. 269. — Šljive ima obilno kod N. Gradiške. 270. — Sieno iz Amerike. 270. Nesrećna »Klauzula«. 284. — Žigice družbe sv. Ćirila i Metoda. 284. — Pokvareni kukuruz iz Amerike. 312. — Berba u Dalmaciji. 312. — Lov na tune. 312. —

Strana

Žigice u Turskoj. 313. — Talijanski ribari u Jadranskom moru. 313.

Glasovi iz naroda

Iz Amerike. 13. — Glas iz »Čičarije« (u Istri). 28. — Iz Preloščice. 43. — Iz Daljoka (u Ugarskoj). 59. — Iz Virja. 60.

Svaštice

Čija je zemlja i sve dobro na njoj? 43. — Pula ili Pulj? 60. — »Sveto pismo«. 77. — Morski psi. 155. — Kako nastaje potres. 284. — Trinaest metara debelo soli. 285. — Kakova je pas životinja. 313. — »Kako ste se prije zvali?« 313.

Bilježke

Da bi »Dom« svaki tjedan izlazio. 14. — »Vatikanski sužanj«. 29. — »Dom« u saboru. 44. — »Dom« u god. 1904. 44. — »Svaka je vlast od Boga«. 60. — Čisti starčevićanci i bosanska vlada. 60. — Neka hvale Bogu! 61. — Zagonetka. 61. — »Pogibao od naroda«. 109. — »Radi osobnosti« — seljačka stranka. 109. — »Pokret«. 126. — Ovako se ne piše vrhbosanski! 127. — »Furtim«. 127. — »Hrvatstvo«. 140. — »A sada medju narod!« 156. — »U Hrvatskoj sviće« 156. — »Samo u crkvi i šakrestiji«. 156. — Radi »Obzorova« pisanja. 157. — O g. dru Jos. Franku. 189. — »Viteški narod«. 189. — Talijanski jezik. 206. — »Ljubimac vlade«. 206. — »Sisački Glas«. 206. — G. Tuškanu u Sisku. 207. — Sramota! 222. — »Na svoju ruku«. 223. — Svete sličice iz — Trienta. 237. — Škandal medju popovima. 238. — Radi »osla«. 253. — »g.« Bog. 253. — Sve za novac. 253. — »Samo svećenici«. 270. — U Sisku smutnja. 271. — Kad ljudi prenizko puzaju. 285. — Među našim popovima. 285. — »To je komotno«. 286. — Ne rade dobro. 314. — »I ja sam sanjao«. 314.

Naše slike

Domova naslovna slika. 14. — Crkva sv. Petra u Rimu. 30. — Jelačićev trg u Zagrebu. 93. — Bosansko-dalmatinska »željeznica«. 110. — I ovo je »voz« siena. 128. — Zagrebačka uzpinjača. 128. — Natapanje polja u Hercegovini. 142. — Seljaci iz pirotske okolice. 157. — Bosanski hodža. 190.

SABRANA DJELA Dra ANTUNA RADIĆA

KNJIGA VII. — SELJAČKI NAUK.

Strana

Predgovor dra V. Mačka i R. Hercega 7

HRVATSKA PUČKA SELJAČKA STRANKA (H. P. S. S.) 9

Čitaocu (1905.) 11

Što hoće Hrvatska Pučka Seljačka Stranka? (Program) 17

Prvi dio. Osnovna misao i načela 17

I. O životu ljudi medju sobom 17. — II. O narodnoj politici 18. — III. O občim pravima državljanskim 18. — IV. O državnopravnom položaju Hrvatske 18.

Drugi dio. Što hoće stranka u pojedinim granama državne uprave? A. Grane drž. uprave . 19

I. Poljodjelstvo. 19. — II. Obrt, trgovina, promet. 20. — III. Financije. 20. — IV. Uprava. 21. — V. Sudstvo. 21. — VI. Škola i crkva. 21. — VII. Vojska. — 22. B. Vlada. 22. — C. Zakonodavstvo. 23.

Treći dio. Kako će stranka raditi za ono, što hoće? (Metoda) 23

Glavne misli Hrvatske Pučke Seljačke stranke 26

I. Što to znači, da je Hrvatska Pučka Seljačka stranka »hrvatska«? 26. — II. Zašto je Hrvatska Pučka Seljačka Stranka »pučka«? 34. — III. Zašto se Hrvatska Pučka Seljačka Stranka zove »seljačka«? 36.

Glavni zahtjevi Hrvatske Pučke Seljačke Stranke 37

I. Opći zahtjevi 38

1. O životu ljudi među sobom. 38. — 2. O narodnoj politici. 40. — 3. O občim pravima državljanskim. 40. — 4. O državopravnom položaju Hrvatske. 41.

II. Posebni zahtjevi 44

Poljodjelstvo. 44. — Obrt, trgovina i promet. 46. — Financije. 48. — Uprava. 50. Sudstvo. 50. — Škola i crkva. 52. — Vojska. 55. — Vanjski poslovi. 55. — Sabor i vlada. 57.

Kako će Hrvatska Pučka Seljačka Stranka raditi za svoje zahtjeve 58

I. Politička pokvarenost. 59. — II. Organizacija. 61. — III. Politička naobrazba i nauka. 63. — IV. Političke sveze. 64. — V. Novinstvo. 65.

Uputa u uredjivanje (organizaciju) **stranke** 65

PRVA RIEČ (1908.) 69

TUMAČ K PROGRAMU ili ŠTO JE I ŠTO HOĆE HRVATSKA PUČKA SELJAČKA STRANKA 80

1. **Što nam veli već samo ime hrvatska pučka seljačka stranka?** . . . 80

Kad kažemo hrvatska stranka. 80. — Kad kažemo pučka stranka. 82. — Naziv seljačka stranka. 86.

2. **Temelj Hrvatske Pučke Seljačke Stranke** 93

Prvi temelj seljačkoj stranki jest vjera u Boga. 93. — Drugi je temelj seljačke stranke zakonitost. 94. — Treći je temelj seljačkoj stranci ustavnost. 97. — Četvrti je temelj seljačkoj stranci hrvatsko državno pravo. 101. — Peti je temelj seljačkoj stranci slavensko bratinstvo. 106. — Šesti je temelj našoj stranci seljačka sloga. 112.

3. **Glavni zahtjevi seljačke stranke** . 117

Hrvatska vlada. 118. — Hrvatski sabor. 118. — Politička uprava. 118. — Sudstvo. 119. — Škole. 119. — Nepovredivost doma. 120. — Seljačko pravo. 120. — Seljačko pravo na zemlju i šumu. 121. — Osiguranje proti požaru, tuči i pošasti kod blaga. 121. — Država treba pomagati seljačko gospodarstvo. 122.

4. **Kako će seljačka stranka raditi za svoje zahtjeve** 122

Ustavna sviest. 123. — Politička prosvjeta i organizacija. 125.

Strana

Što se prigovara seljačkoj stranci . . 127

Ostale stranke u Hrvatskoj 131

Uspjesi seljačke stranke 133

Priprave za seljačku stranku. 133. — Prvi sastanci za organizaciju. 133. — Obrana programa seljačke stranke pred sudom. 134. — Prva glavna skupština seljačke stranke. 134. — Druga i treća glavna skupština seljačke stranke. 134. — »Dom«. — Seljačka tiskara. 135. Narod više nije u strahu. 136. — I službena i neslužbena gospoda popuštaju. 136. — Uspjesi kod saborskih izbora. 136. — Dva najveća uspjeha seljačke stranke. 137.

NAUK (1919.) 138

Tri su carstva propala. 138. — Carizam. 139. — Imperijalizam. 140. — Nacionalizam. 140. — Panslavizam. 142. — Pangermanizam. 143. — Prodrimo na iztok (Drang nach Osten). 144. — Svjetovlada. 145. — Kako je nastao rat. 146. — Što je krivo ratu? 147. — Tisućgodišnja carska sila »po božjoj milosti«. 148. — Premoć stare i školane gospode. 148. — Prevelika neukost većine naroda. 149. — Svemogućnost države. 150. — Što je pomoglo, da se je rat svršio? 151. — Omraženost carizma, imperijalizma i cieloga staroga vladanja. 151. — Socijalizam. 152. — Samoodređenje naroda. 154. — Demokratizam. 155. — Poslie rata. Revanša uspjela. 157. — Irredenta — uspjela. 157. — Iztočno pitanje. 157. — Narodna demokratska politika poslie rata. 158. — Savez (liga) naroda. 159. — Hrvati i Hrvatska poslie rata. 160. — Jugoslavenska deklaracija. 161. — Starčevićeva stranka prava »priznala« Srbe u Hrvatskoj. 162. — Narodno Vieće SHS 163. — Historijski dan — 29. listopada 1918. 164. — Država SHS. 165. — Londonski ugovor. 166. — Država SHS nije priznata. 167. — Nikola Pašić. 167. — »Jugoslavija«. 168. — Jesu li Jugoslaveni jedan nraod? 169. — Obće izjednačivanje ili »niveliranje« Jugoslavena. 169. — Kakova je to jedinstvena i centralistička država? 170. — Kakova je to »federalistička« država? 170. — Selfgovernement. 170.

Završetak 171

HRVATI I MAGJARI ili »RIEČKA REZOLUCIJA« od 3. X. 1905. . . . 173

Čitaocu 175

I »Beč« (Austrija) 177

II. Pešta (Magjari) 181

III. Razlika medju Bečom i Peštom 183

IV. Velika politika prema Beču i Pešti 185

V. Hrvati prema Beču i Pešti . . . 189

VI. Hoćemo li s Peštom (s Magjarima)? 196

Zaključak 199

Dodatak 201

I. Riečka rezolucija. 201. — Odgovor. 202.

KNJIGA VIII. — »BOŽIĆNICA« 1902.

Strana

»BOŽIĆNICA« 1902. 5

Hrvati 7
1. Hrvatsko pleme. 7. — 2. Hrvatski narod. 8. — 3. Hrvatska prošlost. 11. — 4. Hrvatska sadašnjost. 12. — 5. Hrvatska budućnost. 15.

Nije mu bila par. Pripoviest 16

Mali razgovori. 25
»Socijalno pitanje«. 25. — Pravo i zakon. 28.

Imena godine, mjeseci i dana u različitih naroda 33
U Hrvata. 33. — U ostalih Slovjena. 34. — U ostalih naroda. 35.

Što je to koledar? 37
»Nebesa su knjige od vieka«. 37. — Mjesečna i sunčana godina. 40. — Sloga između mjesečne i sunčane godine. 42. — Julijev ili stari koledar. 43. — »Novi« ili Gregorijev koledar. 45. — Još njekoji koledarski računi. 48.

Ljetopis 52
Ljetopis prije Isusa. 53. — Ljetopis poslie Isusa. 54.

IZ »BOŽIĆNICE« 1908. i 1910. . . . 57

Kako čovjek postaje čovjek 59
»Gol u trnju«. 59. — Kultura. 65. — Civilizacija. 68.

Seljačko pitanje. 74
Nastanak seljačkoga staleža. 74. — »Industrijalni« narodi. 76. — Nedostatci seljačkoga staleža. 81. — Zašto seljak nije prosviećen? 84. — Vrline (prednosti) seljačkoga staleža. 86. — Budućnost seljačkoga staleža. 88.

Narod i vlada 90
Gdje se vidi vladino djelovanje? 90. — Kako je nastala državna vlast ili vlada. 91. — Koliko ima vrsti vlada? 94. — Što je cilj i zadaća vladi? 95. — Koja je vlada najbolja? 97.

»DESETI BRAT«. — »MISAO«. . . . 99
Deseti brat. 101. — Slovenski deseti brat. 102. — Ona na me ne će ni kamenom! 104. — Pismo čiči Iliji. 104. — Pred smrt se opoštenio. 106.

Misao, hrvatska, slavenska, svjetska 107
Seljak i građanin — dva neprijatelja. 110. — Iz nauke i družtva. 112.

Zakon i pučka vlada (demokratija) . 116

Znanost i nauka kod Hrvata 119

Iz života i nauke 122
Tri glavna plemena medju sobom. 122. — Veliki prevrat u Englezkoj. 123. — Što je kinematograf ili bioskop? 124.

CAR NAPOLEON U RUSKOJ . . . 127
Što i tko je bio Napoleon? 129. — Napoleonov rat na Rusku. 143. — Napoleon poslie ruskoga rata — do smrti. 190. — Evropske države. 195. Francezko carstvo i njemačke države za cara Napoleona I. 197.

KNJIGA IX. — ZA SELJAČKU POLITIKU.

Strana

»Domovim« čitaocima 5

ČLANCI IZ »HRVATSKOG NARODA« 1905.

Mi ćemo ovako 9
Pučka politika 13
Naš Zagreb 16
Naši protivnici 18
»Oni tako samo — kažu!« 22
Stari strah — bez razloga 25
Razborita politika 29
Dodjimo k sebi! 32
»Zemlja složno zahtieva!...« . . . 35
Malo »velike politike« 38
Hrvatska industrija 42
Jesu li Hrvati za Beč? 46
Katoličko »Hrvatstvo« proti H. P. S. Stranci 50
Stradanje radi politike 53
Banka za parcelaciju i kolonizaciju 55
Život, misli i djela biskupa Strossmayera 59
Što hoće Hrvati? 63
Poslie petrinjskoga izbora 66
Još o petrinjskom izboru 69
Jedini prigovor našoj stranci . . . 70
Što sve može, a što ne će i ne može naša gospodska politika? 73
Novo »magjaronstvo« 77
Još o novom »magjaronstvu« 80
Magjaronstvo 84
Za narodnu slogu 88
Zemljištne zajednice 91
Kakva je pošta u Hrvatskoj? . . . 94
»Dospjet ćemo...« 97
Zabranjen sastanak u Kraljevcu na Sutli 99
Poslie skupštine . . . . . 101 i 105
Knjiga o upravi — za 100 K 109
Ustav 112
Ne razumijemo! 115

Strana

Jesmo li braća? 117
Kruna 120
Naš čiča Ilija 124
Riečka odluka (resolucija) 127
U Blatu 130
Pučka vlada 134

ČLANCI IZ »HRVATSKIH NOVINA« 1905.—06.

Čemu se imamo nadati od magjarskih košutovaca? 139
Nova »koalicija« hrvatskih stranaka 141
Srbi i socijalisti u spregi s hrvatskim strankama 145
»Realna« politika 147
Francezka Republika 149
Hrvatska realna politika 153
Evropa i Azija 156
Magjaroni — proti magjaronima! . . 160
Ima li što novo pod suncem? . . . 162
Deset god. poslie smrti A. Starčevića 165
Naš politički kalejidoskop 167
Iz hrvatskoga književnoga svijeta . . 170
Lutorani i Kalvini 172
Tko »drhće i temeljito stište stečeno blago«? 174
Na suncu slobode 177
Narodni život i politika 182
Što radi hrvatski sabor? 185

PUČKA POLITIKA
(Iz »Hrvatske Misli«).

I. Stara ili konservativna gospodska politika 191
II. Nova »liberalna« ili prava gospodska politika 194
III. Kojim je plodom urodila nova ili liberalna gospodska politika . . 196
IV. Što hoće pučka politika? . . . 203
V. Hrvatska pučka politika 207

KNJIGA X. — PROTIV RIEČKE REZOLUCIJE.

Strana

Pristašama hrvatske pučke seljačke stranke (Proglas) 5

ČLANCI IZ »DOMA« 1907.—1908.

Što se je promienilo? 11
Čija je Rieka? 15
Novo komešanje medju našim političkim strankama 22
Gospoda i seljački narod u Dalmaciji 26
Novi izborni zakon 31
Političke stranke i obće izborno pravo 36
Židovi u Hrvatskoj 44
Najnoviji starčevićanac 48
Preuredjenje županijskih skupština . 51
Što se radi u Zagrebu? 55
Seljačka zaduženost 58
Bosna i Hercegovina 62
Što sada? 66
Pravaši zovu silu! 70
Tudjinci u banskoj Hrvatskoj . . . 72
Magjari ostaju Magjari! 74
Čija je zemlja u banskoj Hrvatskoj? 78
Dan 30. travnja 1671. 80
Od Magjara! 83
Bratinstvo i boj s Magjarima . . . 86
Javna skupština u Zagrebu 90
Javne skupštine po Hrvatskoj . . . 93
Hrvatski i magjarski jezik 96
Plodovi — »dobroga odgoja«? . . . 98
Na trećoj glavnoj godišnjoj skupštini Hrvatske Pučke Seljačke Stranke . 101
Hrvatski Seljački Savez 104
Osvrt na pisanje novinstva o III. glavnoj skupštini HPSS 106
Drugi zbor napredne stranke . . . 110
Seljačka stranka u Sriemu 116
Hrvatska Pučka Seljačka Stranka . 119
Hrvatska gospoda i seljaci 122

Strana

»Starčevićeva hrvatska stranka prava« 126
Kako će seljak doći do zemlje? . . 135
Frankove sljeparije 138
Božić 140
Miče se u staroj Hrvatskoj (Dalmaciji) 142
Izborni sporazum seljačke stranke sa hrvatskom strankom prava . . . 149
»Junački« naši branitelji! 150
Kamo sve idu narodni novci! 154
Zašto koalicija ne može dobiti vlade u ruke? 156
Starčevićanska stranka razciepana . 160
Starčevići proti Franku 162
Razciep Starčevićeve stranke . . . 168
Što hoće starčevićanci? 171
Magjari u Hrvatskoj 174
Nova vlada 175
Zašto naša saborska većina ne može ništa? 177
Židovska preuzetnost u Hrvatskoj . . 180
Bacit će nas iz kuće! 183
Bacit će nas van iz kuće! 187
Gospodinu dru. Gjuri Šurminu . . . 188
Gosp. dru. Gjuri Šurminu 193
Što je to sa Srbima? 195
Poglavice svećenstva proti seljačkoj stranci 200
Tko je kriv? 202
Zlodjelo na vidjelo 205
Zlodjelo na vidjelo 206
Pogibeljna politička spekulacija . . 208
Srbi i hrvatska narodna politika . . 212
Hoćemo li što dočekati? 216
Ne dajmo se smesti! 219
Što ćemo prije 222

KNJIGA XI. — HRVATI I CAREVINA.

Strana

ČLANCI IZ DOMA 1909.—1910.

»U okviru monarkije« 7
»Carevci« 10
Hrvati i carevina 11
»Sin neba« 22
Srbi pod optužbom 26
Optužnica proti Srbima radi veleizdajstva 29
Zagorac i Supilo 37
Srbi — gospodari u Hrvatskoj . . . 42
Naši lutorani 44
Mile Starčević 48
U metežu 51
»Gdje su Zrinski, Frankopani« . . . 54
Na kojem se temelju slažu naša gospoda 56
Poljaci i Rusi u Galiciji 60
Što vriedi čistoća u gospodarstvu? . 64
Novi Starčevićev program 68
Rat i narod 71
Što možemo, a što ne možemo? . . . 74
Frank za Raucha 77
Hrvati i Srbija 80
Zaista — prieka potreba 82
Vlasi ili Rumuni 84
Jedini pravi put 87
Parnica proti obtuženim Srbima . . 90
Od kuda nerad i mrtvilo? 92
Državna banka 94
Prava i zdrava misao 99
Nar. zastupniku Stj. Zagorcu . . . 102
Što hoće dr. Josip Frank? 105
Ban Jelačić 1848. 109
Ban Josip grof Jelačić 111
»Za našu djecu« 114
Učinimo kraj tomu ruglu! 118
Što se prigovara slavenstvu? 121
Politička zrelost i nezrelost 128
Ljudevit Gaj 131
U Budimpešti se može samo pazariti! 134
Javna kontrola državne uprave . . . 136
»Što su Slaveni učinili za Hrvate?« . 139

Strana

Kakav je učitelj, pristaša seljačke stranke 142
Prvi naši slobodnjaci i narodnjaci . . 144
»Ovako se ne može dalje!« 149
Komu će biti 70.000 jutara hrvatske zemlje? 152
Zasluge svećenstva 155
Svietla pojava 160
»Pa šta, ako podpadnemo pod Srbiju...?« 163
S kim ćemo? 165
Obračunajmo! 167
Program smrti 173
Borba za »korito« 177
Jesmo li u Turskoj? 179
Preokret koalicije 182
Furtimaština u Gjurgjevcu 184
Seljak u gradu 188
Novi izborni zakon 190
Nova hrvatska vlada pred saborom . 195
Vlada, većina i opozicija 198
Hrvatska i katolička misao u Bosni i Hercegovini 201
Seljačka stranka i Slovenci 204
»Što se čovjek sve više ugiblje, oni sve gori!« 208
Pogledajte, kakvi ste sami! 210
Prošireno izborno pravo! 211
»Pravaši« i seljačtvo 215
G. Ivanu Peršiću 219
Ban Tomašić odlazi 221
Braća Dumbovići 223
Ciela Hrvatska za tri milijuna . . . 226
Uzroci preokretu u hrvatskoj politici 230
I opet seljačka krv! 236
Nove stranke 238
»Kakovo zlo prieti Hrvatskoj i seljačtvu — od Radićeve stranke« . 246
Ban Tomašić i koalicija 252
Starčevićanstvo i magjaronstvo . . . 257
U kojem se smjeru imadu preurediti naše občine? 260
Gospoda se slažu! 262

SABRANA DJELA Dra ANTUNA RADIĆA

KNJIGA XII. — NAROD I SABOR.

Strana

ČLANCI IZ DOMA 1911.—1912.

Virilisti 7
Masarik 9
Ruše nam krov nad glavom! 12
Porez od peći: 13 K! 13
Seljački dan u saboru 15
Poraz magjaronstva u hrvatskom saboru 17
Ostajmo stalni! 21
Slamka šumara Hradila i hrvatska javnost 23
Velegradsko ludovanje u Zagrebu . . 27
Iz občine Kašine kraj Zagreba . . . 30
Odkup kmetova u Bosni 33
Što kane starčevićanci? 35
Što su krivi rezolucionaši ili koalicionaši? 40
Mlado naše gospodsko pokoljenje . . 48
Turopoljci — kmeti Josipovićevi! . . 53
Štedionice i izbori 55
Skupština Srbske samostalne stranke 57
Umorstvo vodje seljačke stranke u Ugarskoj 63
Za Boga, što je ovo? 71
Fiškalski poslovi 74
A što je opet ovo? 76
Za moć seljačtva 81
Nek se zna! 84
Izbori u Dalmaciji 89
»Stranka narodnoga napredka« . . . 94
Pravaška sloga 99
Narod je već odlučio 103
Nečista rabota 109
S kalvarije u pakao 114
Naše zemljišne zaklade 118
Najpreče seljačke potrebe 121
Saziv sabora i seljačke potrebe . . . 123
Savez katoličkoga svećenstva i židova proti seljačkoj stranci 127
Gosp. kapelan Iv. Vlašićak 131
»Lutorani« i »Kranjci« 135
Izdajnička politika 137
Starčevićanska vlada 140
Pravaši proti seljačkoj banki . . . 143
Hoće li hrvatski sabor raditi? . . . 146
25 × 25 = — 1 150

Strana

Knjige društva sv. Jerolima za godinu 1911. 153
Nepodopštine zagrebačkih mesara i krčmara, što ih čine seljacima . . 156
Pred izbore 159
Što je to sa strankom prava? . . . 162
Sad se vidi, što je to sa strankom prava 165
Gospoda za seljačku politiku 167
Progoni poslie izbora u novskom kotaru 169
Svietlo oružje u borbi za domovinu . 173
Hrvatski sabor razpušten! — Predsjednik gl. odbora HPSS Stjepan Radić zatvoren! — »Dom« zaplienjen! — Peti izbori u pet godina! — Sloga cieloga naroda 175
Seljačko Gospodarsko Vieće 178
Naše novine »Dom« i naša tiskara . 181
Seljačke potrebe i vlada 187
Zašto je hrvatski sabor razpušten? . 191
Šesta glavna skupština HPSS . . . 192
S kim to imamo posla? 195
Temeljna promjena u hrvatskoj politici 197
Novinska zadruga »Dom« i seljačka tiskara 201
Seljaci — lihvari (gulikože) 203
Parada s učiteljima 206
Demonstracije. — Narodni pokret. — Smutnje. — Nezrela politika . . . 209
Hrvatska carevinska politika 213
Progon Stjepana Radića 217
Posmrtne zadruge i naše seljačtvo . 223
Važni dogadjaji u carevini i položaj u domovini 225
Starčevićanci, demonstracije i novi izbori 228
»Hrv. Pokret« piše o Stj. Radiću . . 231
Iz »Male Austrije« u Hrvatskoj . . . 233
Savez i sporazum opozicije — nova koalicija 235
Tko živi od politike? 238
Sloga gospodskih stranaka 241
»Radić je najviše dobio!« 244
Skupoća 246
Kravski i konjski »protokoli« 250

Strana

Duh 252
Naši djaci crnoškolci 255
Skupoća novca 257
† Antun Aškerc, slovenski pjesnik . . 261
Rusinsko sveučilište 263
Prosvjeta kvari narod 265
Seljaku ništa više ne treba! 268
Seljačtvo i trgovački, obrtnički i radnički propisi 271
Otac francezke revolucije 275
Silna šteta od leda (tuče). Više milijuna štete 277
»Penzija« za seljake poljodjelce . . 278
Robstvo u Americi 282
Liečnik na selu 287

Strana

Tragovi tužne prošlosti u prezimenima 292
Grad i selo 293
Nešto novo i dobro 296
Prije sto godina 299
Loša knjižica o dobroj stvari 301
Židovi i katolici 304
Socijalisti u Njemačkoj 305
Dvie milijarde kruna 307
»Jadran«, »Balkan« i »Zagreb« . . . 313
Borba za jednu novu banku 317
Hrvati proti »panslavizmu« 319

SABORSKI GOVORI

Govori u saboru kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije . . . 323 do 372

KNJIGA XIII. — RAT ZA RATOM.

Strana

ČLANCI IZ »DOMA« 1913. i 1914.

Pedeset milijuna 7
Šuma i paša 11
Naši novčani računi s Ugarskom . . 15
»Seljak je kriv!« 22
»Seljačko nasljedno pravo« 26
Ipak se pomaknulo! 27
Briga za narodnu prosvjetu i napredak 32
Odvjetnici se organizuju 35
Umro zagrebački nadbiskup Juraj Posilović 38
Pjesnici — proroci 39
Koliko se smije trošiti 41
Rat 43
Kralj Matijaš 46
Za nevine osudjene 49
Špekulant 52
Vjestnik družtva sv. Jeronima . . . 56
Ne bojte se, Srbi! Starčevićanci su s nama 59
»Nestat će buntovnosti — nestat će hrvatstva!« 60
Što je krivo? 60
Umro je hrvatski povjesničar Tadija Smičiklas 66
Na bubanj! 66
Na bubanj! 70
Englezi i Francezi 73
Prosvjeta 75
Malo nauka 77
Proti nepismenosti u Bosni i Hercegovini 80
Što je pravo medju narodima? . . . 81
Poslie promjene komesarijata . . . 85
Male države 87
Slaveni, Germani i Romani 91

Strana

U Ameriku 93
Hrvati u Ugarskoj 100
Naše selo 104
Opet »bruka« u Bosni 106
Lukno se ukida, crkvene se zemlje »diele!« 107
Dva nova družtva 110
Družtvo za narodno zdravlje . . . 114
Englezka vlada za poljodjelstvo . . 116
Čujte! 118
Domaći državni proračun: ili velika hrpa činovničkih plaća 122
Gdje smo sada u našoj politici? . . 126
Narod, stranke i vlada 130
Narodni obračun s koalicijom . . . 133
Starčevićanci i madjaroni 136
Briga vlade i sabora za narodno gospodarstvo 140
Šeprtljanje u politici 143
Što se je promienilo? 146
Kako se Magjari uvlače u naše? . . 151
Zakon o izvlaštenju zemljišta za morsku obalu 154
Dakle — bit ćemo linčovani! 158
Izbor u Garčinu 159
Zrinski i Frankopani 162
Zakon proti guljenju (lihvi) 166
Što se radi u delegacijama? 168
Ni dinamit nas ne će raztepsti . . . 170
Radićevština, frankovština, starčevićanstvo 174
Pokradeno sedam milijuna! 176
Glas iz garčinskoga kotara 177
Hoćemo li se primiriti? 179
Seljačko kazalište u Sibinju 182
Činovničke plaće i penzije 188
Sabor i činovničtvo 190
Pao im kamen s prsiju! 193

KNJIGA XIV. — O HRVATSKOM KNJIŽEVNOM ŽIVOTU.

Strana

Mjesto predgovora 5

KNJIŽEVNI ŽIVOT 7
Književničko družtvo 9. — Oproštaj s gosp. Gjalskim 11.

»ŽIVOT« T. J. SMRT HRVATSKOGA PREPORODA? 13
I. Povjest »Kluba hrvatskih književnika« 15. — Gjalski 17. — II. Otci i djeca 23. — III. Smrt hrvatskih preporodnih ideja? 29.

U »MATICI HRVATSKOJ« 35
Izvješće tajnikovo 35. — Rezolucija hrvatskih književnika 63. — Izjave odbora »Matice Hrvatske« 64. — Sa glavne skupštine »Matice Hrvatske« 29. siječnja 1905. 66. — Novinstvo i književnici prema »Matici Hrvatskoj« 68.

IZ »GLASA MATICE HRVATSKE« . 83
»Glas Matice Hrvatske« 83. — Mladi u hrvatskoj književnosti 83. — »Spor« većine književnika s »Maticom Hrvatskom« 84. — »Potrošene zaklade« 85. — »Pokucalo se na vrata Lisičareva« 85. — »Najveće književno družtvo nema nijedne knjige« 86. — Ad perpetuam memoriam 86. — Gospodinu M .S. na Sušaku 88. — »Prvi« i »drugi« hrvatski preporod 88. — Balast! 89. — Radi »Preporoda« dra Gj. Šurmina 90. — Radi g. Ljube Babića 90. — Radi g. Iva conte Vojnovića 91. — Naši književni časopisi 91. — Ad perpetuam memoriam 91. — »Upravnom odboru Matice Hrvatske« 92. — »Hrvatsko Kolo« i neizdani almanah D. H. K. 92. — Na upit 93. — Jest, kapitulirамo! 94. — Gosp. S. K. u Karlovcu 94. — Trebalo bi da se u svim krugovima književničkim uzme na um 95. — Glavnica »M. H.« 96. — Hrvatski narodni vezovi 97. — Sedamdesetgodišnjica Josipa Stritara 98. — Dežman se napokon odao! 106. — »Matica Hrvatska« u — Questions diplomatiques et coloniales 106. —

Strana

Milan Begović: Venus victrix 107. — Ad perpetuam memoriam 107. — Na pismo g. I. Meštrovića 108. — »Dom in Svet« o »sporu« književnikâ s »M. H.« 111. — Reforma »Matice Hrvatske« pred njezinim odborom 114. — J. Skerlić: Omladina i njena književnost 129. — Murkova rasprava o našim narodnim pjesmama 129. — R. Horvat: Najnovije doba hrvatske povjesti 131. — A. Bazala: Povijest filozofije 133. — Vj. Novak: Tito Dorčić 135. — Dr. Marušić: Liječnikovi zapisi 136. — Ilija Ujević: Dokonice 138. — M. Gorki: »Izabrane pripoviesti 140. — Cvieće slovenskoga pjesničtva 141. — Mala knjižnica »M. H.« 143. — Kolo hrvatskih umjetnika 144. — »Glas Matice Hrvatske« 145. — Knjige »Matice Hrvatske« pred kritikom 148. — Ujević i Marušić pred kritikom 148. — Savremenikova »Polemika« 159. — U češkom mjesečniku Hlidka 161. — »Cvieće slovenskoga pjesničtva« 163. — Marušićevi »Liečnikovi zapisci« 166. — Gavro Kostelnik: Romance i balade 169. — I Družtvo sv. Jeronima ima svoje »mlade« 169. — Glavinjanje dra B. Livadića 171. — »Kolo M. H« 174. — »Hrvatska Smotra« 175. — M. Gorski: »Janko i Bianka« 180. — A. Weber i H. Brkić: Matija Gubec ili Seljačka buna 184. — O Ujevićevim »Dokonicama« 185. — Družtvo hrvatskih književnika 187. — Družtvo Sv. Jeronima 188. — Slovenska Matica 193. — Gj. Arnold: Čeznuća i maštanja 198. — Hrvatsko Kolo 1907. 200. — N. Andrijašević: Slike i priče iz neretvanske krajine 204. — J. E. Tomić: Manja djela 206. — A. M. Skabičevskij: Povijest novije ruske književnosti 207. — Slovenske novele i pripoviesti 209. — Kolo hrvatskih umjetnika II. 209. — »Glas Matice Hrvatske« II. 211. — Gdje su knjige »Matice Hr-

Strana

vatske?« 212. — Napredak 215. — Hrvatski pripovjedači 216. — Božićnica 217. — Saborski izbori 218. — »Matica Hrvatska« i »Društvo hrv. književnika« 219. — Matica Hrvatska 222. — I to bi imao da bude ispravak! 226. — Iz odborske sjednice od 28. svibnja 1908. 227. — »Navala« na Gjalskoga. 230. — »Narodne pjesme« dra Drechslera 231. — Sedamdesetgodišnjica Vatroslava Jagića 233.— Organizacija znanstvenoga rada 235. — Sjajno izdanje Kranjčevićevih pjesama 236. — Je li »Glas M. H.« polemičan? 237. — Kritika o knjigama »M. H.« 244. — »Velebit« o predlogu prof. dra O. Kučere 248. — Zaboravljeni hrvatski pisac 251. — Izdanja »Matice Hrvatske« za g. 1908. 253. — Kritičarima, koji prigovaraju izdanjima M. H. 258. — Dalmatinska izložba 261. — Glavna skupština »Matice Hrvatske« 266. — Literarna debata 267.

MARETIĆEVA STILISTIKA 271

Jasnoća 275. — Jedrina 277. — Lakoća 279. — Istinitost 280. — Logičnost 285. — Ljepota 287. — Točnost 288. Skladnost 289. — Gladkoća 289.

SABRANA DJELA Dra ANTUNA RADIĆA

KNJIGA XV. — HRVATSKI KNJIŽEVNI JEZIK.

Strana

Gramatila i stilistika hrvatskoga ili srpskoga književnoga jezika 7

Četvrto hrvatsko narječje? 25

Hrvatski književni jezik 31

Hrvatski književni jezik 53

Rječnik hrvatskoga jezika 59

O ESHATOLOŠKIM MOTIVIMA U HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI (Disertacija)

O nekim eshatološkijem motivima u hrvatskoj književnosti (1—44, odnosno 67—113)

1. Govorenje svetoga Bernarda od duše osujene.
2. Ot duše osuđene, kako bi očitovano svetomu Bernardu.
3. O nekijem narodnim pjesmama, koje rade o drugome svijetu.

KNJIGA XVI. — KULTURNI VIDICI.

	Strana
Razprave i feljtoni	
Zbornik za narodni život i običaje	7
Hrvatsko narodopisno družtvo	9
Dva družtva	10
Iz naroda za narod	21
Konavoske nazdravice	25
Naša mladež	46
Novi odgoj	50
Pučka predavanja	57
Roblje	63
Protivnik hrvatstva	66
Još o g. Holečeku	69
Knjiga života	72
Dr Velimir Deželić: Pjesme	78
Gjuro Arnold: Izabrane pjesme	78
Pučka knjiga	86
Ima li u Marulića išto moderno?	90
Hrvatska misao priznata od Slavenstva	95
»Agramerica« proti »Matici Hrvatskoj«	97
Prva sveslavenska izložba u Petrogradu	99
Post festum	103
Rodoljublje i strančarstvo	107
Srbi i Hrvati	108
Hrvatski javni život u god. 1907	110
Novi motivi nastojanju za kulturno jedinstvo južnih Slavena	113
Podravina	117
Organizacija naše gospodarstvene službe	120
Agrarizam u Hrvatskoj i drugdje	123
Francuzi o svojim seljacima	125
Anti-Homerule	127
Poljski problem i Englezi	129
Naše pučke škole	131
Tajna narodnoga jedinstva	134
Družtvo za narodno zdravlje	135
»Narod« i »nacionalisti«	138
Zidanje Skadra — ritualno umorstvo	140
Zločin i porota	144
»Andjeli čuvari«	146
Naši narodni svatovi	147
Razdor u književničkom družtvu u — Parizu	156
Slavenska ideja	158
Krepost pred francuskom akademijom	162
Kultura u našoj pokrajini	170
Hrvatski narod u svijetlu svoje književnosti	176
Senzacija	186
Odnarodjivanje	189
Poklade	196
Celibat učiteljica	198
Raskol u anglikanskoj Crkvi?	201
Tipkačice i — one druge	204
Apostol ili demagog?	207
Domovina koja zbori i priča	210
»Rusija i Slaveni«	216
Kralj Albanije	220
»Adrianskoga mora sirena«	223
»Što hoće Poljaci?«	224
Naši Turci	228
Svjetski rat proti Čaši	237
Jedna do dvije niti u hrvatskoj historiji	240
Naši seoski parlamenti	245

KNJIGA XVII. — O RUSKOJ KNJIŽEVNOSTI.

	Strana
MJESTO PREDGOVORA: Studij slavenskih naroda	V
RUSKA ŠKOLA	XI
I. **Kratka uputa**	1
II. И. С. Тургеневъ: Живыя мощй (štivo).	
III. **Rječnik** (za gornje štivo).	
RAZPRAVE	
Prijegled ruske književnosti	62
Život i rad Aleksandra Sergejevića Puškina	82
Gogolj i Bêlinskij	92
Ruska književnost posljednjih godina (1890.—1895.)	125
PREVODI:	
Aleksandar Sergejević Puškin.	
Prizor iz Fausta	183
Kapetanova kćerka	188
Nikola Vasiljević Gogolj.	
Mrtve duše	283
Taras Bulba	312
Ivan Sergejević Turgenjev.	
Dosta	336
Lav Nikolajević Tolstoj.	
Rat i mir	346

SABRANA DJELA Dra ANTUNA RADIĆA

KNJIGA XVIII. — DODATAK.

Strana

Politike nema bez filozofije, a filozof je svaki čovjek, ako 5

Narod i odmetnici 10

ZA SELJAČKU POLITIKU. Prilozi knjizi IX. 13

Počelo je! 13. — »Narodne Novine« 14. — Napredni Srbi 14. — »Njekoliko nemirnih glava« 15. — Hrvatska država 16. — Po čem se pozna »gospodska« politika? 17. — Biskupi nisu nikomu odgovorni 18. — Seljačka i napredna stranka 18. — Hrvatska pučka seljačka stranka i Srbi oko »Srbobrana« 20. — Niemci i Madžari u Hrvatskoj 21. — Beč, Madžarska i Hrvatska 23. — Evropa proti Rusiji 24. — Seljake treba ukinuti! 26. — Novine »Obzor« 27. — »Žen' se, diko, dok si mlad!« 28. — Židovske suze nad Rusijom 28. — Prve laži proti našoj stranci 29. — »Blaženi Marko Krizin« 30. — U Sisku je nastao razdor 31. — Naše žene 32. — Hrvatski sabor 33. — Što je to »zajednički sabor«? 34. — Što je rekao Bismark o seljačkoj politici? 35. — Odgovori na glavna pitanja o H. P. S. Stranci 36. — »Seljačka« sloga i poštenje 38. — Hrvati i promjene u monarhiji 39. — »Po milosti božjoj« 40. — Što će biti s »Austrijom« 40. — Izbor u Petrinji 41. — Nemar za selo i seljake 44. — Dva sastanka u koprivničkom kotaru 46. — Naša stranka i naknadni izbor u Koprivnici 48. — Strančarstvo 53. — Sedam sastanaka u dugoselskom kotaru 54. — Svjetski velikani 56. — O pok. Starčeviću 59. — Hrvatska napredna stranka 59. — Vanzakonsko stanje u Hrvatskoj 62. — Madžari kod kralja 62. — Naši otci i djedovi 64. — U kakav život narod vjeruje 66. — Madžari i Hrvati 66. — Dogodjaji u Ugarskoj 68. — Novomagjaronska politika u Hrvatskoj 70. — »Starješinstvo hrvatske i srbske zajednice« 71. — Komu Srbi vjeruju? 72. — Riečka rezolucija i Sisak 74. — Hrvatski pisac Babić-Gjalski — postao Srbin 74. — Politička i vjerska sloboda 75. — Zašto nas dave i tlače? 76. — Ne budimo djeca u politici 76. — I Starčevićanci su glasovali za Srbina 77. — Gospodska politika — u cvietu 78. — Što opet o nama pišu? 79. — Starčevićanci i rezolucionaši 80. — Starčevićanci i Košutovci 81. — Gdje smo? 81. — »Nova vlada« 83.

Strana

PROTIV RIEČKE REZOLUCIJE. Prilozi knjizi X. 85

U »Pokretu« 85. — S pravom bijen! 86. — Četvrta »stranka prava« 86. — Borba s Magjarima 87. — »Seljak! Seljak! Seljak!« 88. — Borba s Magjarima 89. — Nije sve bilo uzalud! 93. — HPSS na javnoj skupštini u Čazmi 94. — Dvoje poštenje 98. — Što će biti? 102. — Novi ban mjesto Rakocaja 104. — Starčevićanski program i Wekerle 105. — Pod zaštitom bezzakonja 105. — Stjepan Radić — bez protukandidata 106. — Mi smo zadovoljni 107. — Predsjednik seljačke stranke izabran u Ludbregu 108. — Zadnja Frankova špekulacija 110. — »Gospoda su cigani, cigani su gospoda« 115. — Proti Rauchu 116. — Radi umirovljenja prof. Šurmina 117. — Hrvati u peštanskom saboru 118. — Hinković proti Franku 119. — Zastupnik Zagorac 121. — Starčevićevo rodoslovlje 122. — Bez krvavih gaća — ništa! 122. — Dječji dan 123. — Sudbina Bosne i Hercegovine 123. — Što je franko-starčevićanstvo? 124. — Sprovod bez svećenika 125. — Tko vlada u Hrvatskoj? 127. — Seljačka stranka u Ugarskoj 127. — »Naš spas od tebe, Izraele!« 130. — »Jaka Rusija« 131. — Nepovredivost saborskih zastupnika 132. — Pogadjanje s Magjarima 132. — Je li Rauch član »Pij-družtva«? 134. — Starčević — učitelj napredn

Strana

jaka 134. — Miče se i u dalmatinskoj Hrvatskoj 137. — Slavenski gosti u Hrvatskoj 139. — Seljaci dobili parnicu proti vlasteli 142. — O politici bosanskih Hrvata 143. — Otimanje za »Starčevićev dom« 144. — Magjari se priete kao i godine 1848. 146. — Seljački pjevači 147. — Svećenstvo medju sobom 147. — Poslie 515 godina — ima Bugarska opet cara! 150. — O pripojenju Bosne 151. — Srbo-talijanski izrod pod hrvatskim imenom 154. — »Panteon« u Zagrebu 155. — O sjedinjenu Bosne s Hrvatskom 156. — Za 200 godina! 157. — Za muslimansku džamiju u Zagrebu 158. — »Bajramun mubareky olsun!« 159. — Domaći rat u Hrvatskoj 160. — »Pravoriek naroda« 161. — Frankova »Legija« 163. — Naprednjaci za majmunske praroditelje 164. — Hrvati, Slaveni i Austrija 164. — Za † Davidom Starčevićem 166. — Katolički Hrvati iz Bosne u Beču i Zagrebu 170. — Za sveobće izborno pravo 171. — »Slavenska monarkija« 173. — Urednik virovskih »Hrv Novina« 173. — U »Hrvatskim Novinama« 174.

HRVATI I CAREVINA. Prilozi knjizi XI. 177

Što bilo da bilo, nek bi brzo bilo! 177. — Pune novine Franka! 177. — Frank, Rauch i monarkija 178. — »Prava Crvena Hrvatska« 180. — Za čim ide »katolički pokret« 181. — Bombe u Hrvatskoj 182. — Što pop sanja o raju? 183. — Rugala se bakra tavi 184. — O srbskom grbu 184. — Hrvatske stvari u zajedničkom saboru 185. — O zast. Stjepanu Radiću 186. — »Gajev Dom« u Krapini 186. — Banski objedi 188. — Frankovi »gešefti« 188. — Pop — s rogovima! 189. — Smutnje u Bosni 190. — O propasti kuće Obrenovića 191. — Razdor medju hrvatskim svećenstvom 192. — Razprava proti obtuženim Srbima 193. — Hrvatski uredovni jezik u Dalmaciji 194. — Zrinsko-Frankopanski dan 194. — Švabe u Hrvatskoj 196. — Bosanski muslimani 196. — Bečlije u Zagrebu 197. — Zmija u procjepu 201. — Našu veliku politiku 203. — Gajev pravopis 204. — Razprava proti obtuženim Srbima 206. — Kako se može družtvo lopova držati na okupu? 208. — »Hrvatski Narod« odgovara

Strana

209. — Nastić i Matoš 210. — Paklenska opozicija! 211. — Naša zemlja 212. — Najsposobniji liečnik za hrvatske rane 213. — Nečuvena frankovska kortešacija 213. — Složno hrvatstvo — moćan štit Ugarske! 214. — Izvrstan materijal, a loše vodstvo 216. — Frank i magjarske zastave u Hrvatskoj 217. — Frankove novine i Gajeva slava 218. — »Zdravo riešenje« zapadno-balkanskog pitanja 219. — Djački sastanci 220. — Slavenska večer u Splitu 221. — Magjarske škole u Hrvatskoj 222. — Novine o glavnoj skupštini seljačke stranke 222. — Jesu li samo katolici kršćani? 224. — Podban Cuvaj i seljačtvo 225. — To je seljak 228. — Boj na sablje u kavani 230. — Naša tiskara 230. — Što je to »politički narod?« 232. — Sudbena parnica proti Srbima 233. — Imadu li se Hrvati opirati Austriji? 234. — Kako piše svećenik frankovac? 236. — Što je to? S Bečom ili proti Beču? 238. — Ludo i opako veselje 240. — Novine — badava! 242. — »Radi Radića« 244. — Za četvrtu glavnu skupštinu seljačke stranke 245. — »Pokret« i kanonički novci 245. — »Nuždno zlo« 247. — Spomenik biskupu Štrosmajeru 248. — Naši sveučilištarci 249. — Hrvatska politika i prosvjeta 250. — Ne će, da se dižu spomenici 251. — Popovi i pokretaši ili: Tko je u stupici? 252. — »Črno na bielom« ili »dokumenti« 254. — Frankovci i generali 257. — Na grobu A. Starčevića 258. — Krivotvorenje oporuke 258. — Hoće li čifuti funtu mesu za živoga čovjeka! 259. — Kako sude Poljaci o hrv.-srb. koaliciji 259. — Neobičnu zviezdu repaticu 260. — Novi ban Nikola pl. Tomašić 261. — Pismo »umnoga i rodoljubnoga svećenika« 262. — Prizori za bogove 264. — Svećenstvo i seljačka stranka 266. — Pravo zrcalo gospodske politike 268. — Kako se u Hrvatskoj vlada. 270. — Čijim stopama ide Frank? 272. — Mržnja proti Seljačkoj stranci 273. — Sjajna skupština u Dugom Selu 274. — Krvoproliće u Pregradi 275. — Ličani i Zagorci u Zagrebu 276. — Strašna knjiga o ruskom seljačtvu 277. — »Hrvatski katolički narodni savez« 278. — Biskup Krapac i Štrosmajer 282. — Škandali u Zagrebu 282. — Vožnja

Strana

po zraku 285. — Pravaštvo i seljačtvo 286. — Bez Boga i bez duše 290. — Zašto se naši »katolički« pokretaši »brinu za seljačtvo?« 292. — »Nemaju eksistencije« 293. — Braća u seljačkoj stranki 295. — »Kulturna i radina stranka« 299. — Naše stranke pred izbore 300. — Stogodišnjica Stanka Vraza 303. — Kako je hrvatskom seljaku u glavnom gradu 304. — Najmlađa slavenska kraljevina 305. — Magjarsko divljaštvo proti Slovacima 306. — Čega se Grga Tuškan boji? 308. — Izborni proglas dra Mile Starčevića 312. — Jakost seljačke stranke 314. — Prebjeglica Seljačke stranke g. Peroslav Ljubić 314. — Seljačka stranka i nagodba 317. — Seljačka stranka medju sveučilišnim djacima 318. — Starčevićanstvo i magjaronstvo 320. — Starčevićanska Hrvatska 321.

NAROD I SABOR. Prilozi knjizi XII. 322

Antun Gjukić, seljak iz Oriovca 322. — 44 proti 51 322. — Pet godina koalicionaške politike 323. — »Izbor« u Sv. Ivanu Zelini 323. — O groznom zločinu 324. — Srbi i naša borba proti tudjinu 325. — Hrvatska čitaonica na Rieci 327. — Slavko pl. Cuvaj, novi ban 328. — Pravaška spomenica (memorandum) 329. — Nadbiskup zagrebački J. Posilović 331. — Trgovanje blagom bez putnice 331. — Naša gospoda u Sodomi i Gomori 332. — »Vjera u Boga « — na novcima 333. — Čemu parnica protiv Srba? 335. — Ladomer Frank — vlah 335. — Mile Starčević o Franku 336. — Frankov govor o političkom položaju 338. — Komu je A. Starčević ostavio »svoju muku?« 339. — Rauchov »hausjud« 340. — Glavna skupština »Matice Hrvatske« 340. — Ima li još dosta zemlje na svietu? 342. — Među zagrebačkim književnicima 344. — Večera rodoljuba kod nadbiskupa Stadlera 344. — »Natrag k polju!« 345. — Židovi u Ugarskoj 345. — Englezka i Francezka u velikoj su pogibelji 346. — Prijatelje molimo 347. — Družtvo proti nepismenosti 348. — Neka se i ovo znade 348.

O HRVATSKOM KNJIŽEVNOM ŽIVOTU. Prilozi knjizi XIV. . . . 351

Magjaroni protiv »Matice Hrvatske« 351. — »Matica Hrvatska« 354. — Književni dar »Matice Hrvatske« za godinu 1902. 357. — 60-godišnjica Fr. Markovića 360. — Knjige »Matice Hrvatske« za godinu 1905. 362

KULTURNI VIDICI. Prilozi knjizi XVI. 372

Nova rasprava o Jurju Križaniću . . 372

Bibliografski podatci

SKUPILI I. ŠKORJAČ I STJ. VRTAR

Vremenski slied
kojim je dr A. Radić pisao svoja djela

1891.

	Sabrana djela: Knjiga — strana
Ruska škola. Sveska 1.: 1. Kratka uputa (gramatika), 2. I. S. Turgenjev: Živija mošći (ruski), 3. Rječnik	XVII 1— 60
Gogolj i Belinskij. (Razprava u Viencu 1891.) . . .	XVII 92—124
I. S. Turgenjev: Dosta. (Prievod u Viencu 1891.)	XVII 336—345
Nova razprava o Jurju Križaniću. (Vienac 1891.)	XVIII 372—399
Osnutak i značenje Hrvatsko-slavonskoga gospodarskoga družtva (Članak u Viencu 1891.)	XVIII 399—403

1893.

O nekim eshatološkijem motivima u hrvatskoj književnosti. Odobrilo povjerenstvo strogih ispita mudroslovnoga fakulteta u sveučilištu zagrebačkom. Štampano u Zagrebu 1893. . . .	XV 67—113

1896.

Referati i Bibliografija. (U Zborniku za narodni život i običaje južnih Slavena. Sv. I. God. 1896.)	I 186—233
Prijegled ruske književnosti. (Čitanka iz slavenske i madžarske književnosti. Zagreb, 1896.)	XVII 63— 81
Ruska književnost posljednjih godina: 1890.—1895. — (Razprava u Viencu 1896.)	XVII 125—180
N. V. Gogolj: Mrtve duše. (Prievod u Čitanki iz slavenske i madžarske književnosti. God. 1896.)	XVII 283—311
N. V. Gogolj: Taras Bulba. (Prievod u Čitanki iz slavenske i madžarske književnosti. God. 1896.)	XVII 312—335
L. N. Tolstoj: Rat i mir. (Prievod odlomka — u Čitanki iz slavenske i madžarske književnosti. God. 1896.)	XVII 346—387

1897.

Osnova za sabiranje i proučavanje građe o narodnom životu. (Štampana u Zborniku i t. d. Sv. II.)	I 3— 85
Književne novosti. (Referati u Zborniku i t. d. Sv. II.)	I 233—281
Književničko društvo. (Članak u Obzoru 1897.)	XIV 9— 10
Dva družtva. (Članak u Obzoru 1897.)	XVI 21— 25
Iz naroda za narod. (Članak u Obzoru 1897.)	XVI 21— 25

1898.

Gospodinu dru S. Bosancu. (Odgovor na kritiku »Osnove« u Zborniku i t. d. Sv. III.)	I 90— 93
Narod o sebi (Članak u Zborniku i t d. Sv. III.)	I 93— 99
Narod. (Razprava prema: J. Michelet »Le peuple« u Zborniku i t. d. Sv. III.)	I 103—124

	Sabrana djela: Knjiga — strana
Semantika u službi narodoznanstva. Studen—Prosinac—Siječanj. (Člančići u Zborniku i t. d. Sv. III.)	I 179—186
Književne novosti. (U Zborniku Sv. III.)	I 281—313
Oproštaj s gosp. Gjalskim. (Članak u Obzoru 1898.)	XIV 11— 12
Zbornik za narodni život i običaje. (Članak u Obzoru 1898.)	XVI 7— 9
Naša mladež. (Članak u Obzoru 1898.)	XVI 46— 49
1899.	
Narodni izvor Lucićevoj »Robinji«. (Razprava u Zborniku itd. Sv. IV.)	I 127—139
Izvješće urednika akademijskoga Zbornika za narodni život.... **o putovanju** njegovu **po Bosni i Hercegovini** obavljen u vrijeme od 30. VII. do 21. VIII. 1899.)	I 143—176
Književne novosti. (U Zborniku i t. d. Sv. IV.)	I 143—176
»Život« t. j. Smrt hrvatskoga preporoda? Štampano u Zagrebu	XIV 13— 31
Gramatika i statistika hrvatskoga ili srpskoga književnoga jezika od dra T. Maretića. (Kritika u Obzoru 1899.)	XV 7— 24
Cetvrto hrvatsko narječje? (Članak u Viencu 1899.)	XV 25— 30
Hrvatski književni jezik. (Razprava u Viencu)	XV 31— 52
Život i djela Aleksandra Sergejevića Puškina. (Rasprava u Viencu 1899.)	XVII 82— 91
A. S. Puškin: Prizor iz Fausta. (Prievod u Viencu 1899.)	XVII 183—187
A. S. Puškin: Kapetanova kćerka. (Puškinova izabrana djela u hrvatskoj knjizi. Izdala Matica Hrvatska)	XVII 188—282
Hrvatsko narodopisno družtvo. (Članak u Obzoru 1899.)	XVI 9— 10
Konavoske nazdravice. (Razprava u Prosvjeti. Tečaj VII. Zagreb)	XVI 25— 45
Eseji i feljtoni (u Obzoru 1899.) Naslovi članaka na str. 364. ove knjige	XVI 50— 63
1900.	
Dom. List hrvatskomu seljaku za razgovor i nauk. I. godina 1900. Uredio i izdao dr. A. Radić. (Naslovi članaka na str. 341—342)	II
Car Napoleon u Ruskoj godine 1812. Napisali dr. P .P. Z. i dr. A. R. Domova knjižnica. Svezak I. Zagreb 1900.	VIII 129—197
Razprave i feljtoni (u Obzoru 1900.) Naslovi članaka na str. 364.	XVI 63— 85
Studij slavenskih naroda. (Članak u Obzoru 1900.)	XVII (V-IX pred.)
1901.	
Dom. II. godište. (Naslovi članaka na strani 343—344)	III
Maretićeva stilistika. (Kritika u Viencu 1900)	XIV 271—294
Rječnik hrvatskoga jezika. Skupili i obradili dr. F. Iveković i dr. Ivan Broz. Svez. I. A—O (Prikaz u Obzoru 1901.)	XV 59— 65
Božićnica, koledar za g. 1902. Domova knjižnica. Svezka II. (Članci: Hrvati; Mali razgovori; Imena godine, mjeseca i dana u različitih naroda; Što je to koledar? Ljetopis. Pripoviest: Nije mu bila par.)	VII 7— 55
Razprave i feljtoni (u Obzoru 1901.). Naslovi članaka na strani 364.	XVI 86— 90
Ima li u Maruliću išto moderno? (Članak u Viencu 1901.)	XVI 90— 94
1902.	
Dom. Godište II. (Naslovi članaka na strani 345.—347.)	IV
Politike nema bez filozofije, a filozof je svaki čovjek... (Napisano između godine 1902. i 1904., a štampano u Božićnici za god. 1923).	XVIII 5— 9
Razprave i feljtoni (u Obzoru g. 1902.) Naslovi članaka na str. 364.	XVI 97—110
Kulturno-kritičke bilježke (u Obzoru god. 1902.)	XVIII 351—360

	Sabrana djela: Knjiga — strana
1903.	
Dom. Godište IV. (Naslovi članaka na stroni 348.—349.)	V
Izvješće tajnikovo na redovitoj glavnoj skupštini »Matice Hrvatske« 26. srpnja **1903.**	XIV 35— 46
Hrvatska misao priznata od Slavenstva. (Članak u Obzoru 1903.)	XVI 95— 97
1904.	
Dom. Godište V. (Naslovi članaka na strani 350.—351.)	VI
Izvješće tajnikovo na redovitoj glavnoj skupštini »Matice Hrvatske« 16. listopada **1904.**	XIV 47— 59
Prilog redovnim izdanjima knjiga »Matice Hrvatske« za god. 1904.	XIV 59— 63
Izjava odbora »Matice Hrvatske« na rezoluciju književnika i na izjavu dvojice odbornika i dvojice odborničkih zamjenika M. H.	XIV 64— 66
1905.	
Hrvatska Pučka Seljačka Stranka (HPSS). Izdao privremeni glavni odbor HPSS. Zagreb 1905.	VII 11— 68
Počelo je! (Bilježke o zapljeni gornje brošure ili programa HPSS u »Hrvatskoj misli«, 1905.)	XVIII 13
Hrvati i Magjari ili Riečka rezolucija od 3. X. 1905. s gledišta evropske pučke i realne politike. Izdao Glavni odbor HPSS. God. 1905.	VII 175—204
Politički članci u »Hrvatskom Narodu« god. 1905. (dok je bio glasilo HPSS-a). Naslovi članaka na strani 355.	IX 5—136
Političke, kulturne i socijalne bilježke u »Hrvatskom Narodu« god. 1905. (Popis na strani 366.)	XVIII 14— 68
Čemu se imamo nadati od magjarskih košutovaca? (Članak u Hrvatskim novinama, Virje 1905.)	IX 139—141
Pučka politika. (Članak u Hrvatskoj Misli. God. 1905.)	IX 191—214
60-godišnjica Fr. Markovića. (Bilježka u Hrvatskoj Misli. 1905.)	XVIII 360—362
Pristašama Hrvatske Pučke Seljačke Stranke. (Letak)	X 5— 8
Govor kao tajnika Matice Hrvatske na glavnoj skupštini 29. I. 1905.	XIV 66— 68
1906.	
Politički članci u »Hrvatskim Novinama« Virje 1906.) Naslovi na strani 355.	IX 141—187
Političke, kulturne i socijalne bilježke (u »Hrvatskim Novinama«) Naslovi na strani 366.	XVIII 68— 84
Novinstvo i književnici prema »Matici Hrvatskoj«. (Članak u Hrvatskoj Misli. God. 1906.)	XIV 68— 82
Glas Matice Hrvatske. God. I. 1906. Izdala »Matica Hrvatska«. Uredio dr. Ante Radić. (Članci i bilježke). Naslovi na str. 361.	IV 83—147
Knjige Matice Hrvatske za godinu 1905. (Prikaz u Hrvatskoj Misli. God. V.)	XVIII 362—371
Novi motivi nastojanja za kulturno jedinstvo južnih Slavena. (Članak u Glasu Matice Hrvatske)	XVI 113—117
1907.	
Seljačko pitanje. (Razprava u »Božićnici za god. 1908.«)	VIII 74— 89
Članci u »Domu«, glasilu HPSS. Naslovi na strani 356.	X 11—142
Političke, kulturne i socijalne bilježke u »Domu«. Naslovi na str. 366.	XVIII 85—102
Članci i bilježke u Glasu Matice Hrvatske. God. II. 1907. Naslovi na strani 361.	XIV 148—211
Hrvatski književni jezik. (Članak u Glasu M. H. 1907.)	XV 53— 58

	Knjiga — strana Sabrana djela:
Hrvatski javni život. (Članak u »Slovu«. God. I.)	XVI 110—113
Literalna debata. (Bilježka u »Slovu« God. I.)	XIV 267
1908.	
Što je i što hoće Hrvatska Pučka Seljačka Stranka. Napisali dr. Ante i Stjepan Radić. Zagreb 1908.	VII 69—137
Članci u »Domu« (Glasilo HPSS). Naslovi na strani 356.	X 142—225
Političke, kulturne i socijalne bilježke u »Domu«. Naslovi na str. 366.	XVIII 102—176
Kulturno-kritičke bilježke u Glasu M. H. Naslovi na str. 361.	XIV 211—265
1909.	
Kako čovjek postaje čovjek: Pogled na razvoj kulture i civilizacije. (Razprave u »Božićnici« za god. 1910.)	VIII 59— 73
Narod i vlada. (Razprave u »Božićnici« za god. 1910.)	VIII 90— 98
Članci u »Domu« (glasilo HPSS.) Naslovi na strani 357.	XI 7—146
Bilježke u »Domu«. Naslovi na strani 367.	XVIII 177—254
1910.	
Deseti brat. (Prilog »Doma« br. 4. God. 1910.)	VIII 101—106
Misao hrvatskia, slavenska, svjetska. (Misao slobode i napredka. Prilog »Domu« br. 4. god. 1910.)	VIII 107—115
Zakon i pučka vlada. (Misao napredka i slobode. Prilog »Domu« br. 7. 1910.)	VIII 116—126
Članci u »Domu«. Naslovi na strani 357.	XI 177—264
Političke, kulturne i socijalne bilježke u »Domu«. Naslovi na str. 367.	XVII 254—321
Govori i interpelacije u saboru	XII 344—372
1911.	
Članci u »Domu«. (Glasilo HPSS.) Naslovi na strani 358.	XII 7—167
Političke bilježke u »Domu«. Naslovi na strani 367.	XVIII 322—323
Govori i interpelacije u saboru	XII 344—372
1912.	
Članci u »Domu«. (Glasilo HPSS.) Naslovi na strani 358.	XII 167—320
Političke, kulturne i socijalne bilježke u »Domu«. Naslovi na str. 367.	XVIII 323—350
1913.	
Članci u »Domu« (Glasilo HPSS.) Naslovi na strani 360.	XIII 7—121
Razprave i feljtoni (u Obzoru god. 1913.) Naslovi na strani 364.)	XVI 117—176
1914.	
Članci u »Domu«. Naslovi na strani 360.	XIII 122—193
»Narodne« stranke. (Odlomak iz ostavštine dra A. Radića, štampan u »Božićnici« za god. 1924.)	XVIII 10— 12
Razprave i feljtoni (u Obzoru). Naslovi na strani 364.	XVI 176—251
1919.	
Nauk. (Nauk i program Hrvatske Pučke Seljačke Stranke. Pretiskano iz 5. do 14. broja Doma 1919.)	VII 138-171

Bibliografski podatci o djelima Stjepana Radića

SKUPIO A. H. ŽARKOVIĆ

Djela Stjepana Radića u vremenskom sliedu

1896.

Slovnica i čitanka češkoga jezika. Zagreb 1896.
Rječnik češkoga jezika. Zagreb 1896.

1897.

Hrvatski ideali. I. Ideali narodno-prosvjetni. U »Hrvatskoj Misli«, izd. u Pragu, god. I., sv. 1.
N. Karêev o samostalnom naobražavanju. U »Hrvatskoj Misli«, izd. u Pragu, god. I., sv. 2—7.
Otvoreno pismo Tomi Erdödyu ... U »Obzoru«, br. 112.

1901.

Kako ćemo iz našega zla u dobro. Sisak 1901.
Evropa i austrijsko pitanje na osvitu XX veka od Andrea Šeradama. U »Srpskom književnom glasniku«, Beograd, god. 1901., knjiga II., sv. 2.—4.
Mađari i Hrvati. U »Srpskom književnom glasniku«, Beograd, god. 1901., knjiga IV., sv. 2.—4.

1902.

Djevojački sviet. Izabrane pripoviesti čeških spisateljica. S češkoga preveo i uvodom o kulturnom radu češke obrazovane žene popratio Stj. Radić. Matica Hrvatska, Zagreb 1902.
Najjača stranka u Hrvatskoj. Zagreb 1902.
Hrvati i Srbi. Hrvatski odgovor na članak »Srpskoga književnoga glasnika« od 1. augusta 1902. pod naslovom »Srbi i Hrvati«, Zagreb 1902.
Češko-hrvatska slovnica s čitankom i češko-hrvatskim diferencijalnim rječnikom. Zagreb 1902.
Nova politička situacija u Francezkoj. U »Obzoru«, br. 105.
Francezki povjesničar o našoj monarhiji. U »Obzoru«, br. 127.
Prva sveslavenska izložba u Petrogradu. U »Obzoru«, br. 188.
Post festum (Osvrt na netom minule svečanosti). U »Obzoru«, br. 192.
Svoj k svomu. U »Obzoru«, br. 199.
Rusko novinstvo o Hrvatima i Srbima. U »Obzoru«, br. 214.
Demokratizam. U »Obzoru«, br. 281.
Uvjeti narodno-gospodarske samostalnosti Hrvata. U »Hrvatskoj Misli«, izd. u Zagrebu, god. I., sv. 1.—2.
Koliko vriede Slovaci. U »Hrv. Misli«, izd. u Zagrebu, god. I., sv. 1.
Anatole Leroy Beaulieu i Albert Sorel. U »Hrv. Misli«, izd. u Zagrebu, god. I. sv. 4.—5.
Najsavršeniji predstavnik Slavenstva. (O Petru Križaniću). U »Hrv. Misli«, izd. u Zagrebu, god. I., sv. 7.—10.
O svjetskom gospodarstvu. U »Hrv. Misli«, izd. u Zagrebu, god. I., sv. 7.—8.

1903.

Za jedinstvo hrvatske opozicije na narodnjačkom (demokratskom) i slavenskom osnovu. Zagreb 1903.

Dvie razprave o školstvu. I. Šest osnovnih ideja o reformi školstva. II. Kako da svoj narod i inteligenciju izmirimo sa školom. Zagreb 1903.
Radić Stjepan pred mitrovačkim sudbenim stolom. Stenografsko izvješće. Zagreb 1903.
Uzničke uspomene. Dio 1.—2. Novi Sad 1903.
Hrvatski pokret g. 1903. Dio I.
† Dr. Ladislav Rieger. U »Obzoru«, br. 51.
Kakav je politički smisao Riegerove oporuke. U »Obzoru«, br. 59.
Exlex na željeznicama. U »Obzoru«, br. 65.
Tri razgovora o izseljivanju. U »Obzoru«, br. 73.
Karakteristika Ruskinje i ruskoga ženskoga pokreta. U »Obzoru«, br. 83.
Moji suputnici. U »Obzoru«, br. 88.
Kako se Hrvati voze na državnim željeznicama. U »Obzoru«, br. 89.
Tri stupnja naše narodne borbe. U »Obzoru«, br. 104.
Hrvatska misao priznata od Slavenstva. U »Obzoru«, br. 158.
Niemstvo i Slavenstvo. U »Obzoru«, br. 185.
Magjarski »imperializam« i slavenski nacionalizam. U »Obzoru«, br. 188.
Naš izborni red. U »Obzoru«, br. 226.—230., 233., 234.—237., 239.—244., 246., 247., 251.,
Kako ćemo iz zla u dobro. Prijateljska rieč hrvatskom seljaku. Ljubljana 1903. 252., 254. i 255.
Pod dojmom utvrđene narodne sloge. U »Obzoru«, br. 239.
Narodna volja. U »Obzoru«, br. 249.
Složni u političkoj zrelosti. U »Obzoru«, br. 257.
U Sisku kao i u Batajnici... U »Obzoru«, br. 259.
Nova nezakonitost. U »Obzoru«, br. 272.
Naš položaj u monarhiji i izvan-nje. U »Obzoru«, br. 282.
Banov program. U »Obzoru«, br. 287.
Analiza i sinteza hrvatskog preporoda i srbskog oslobođenja. U »Hrvatskoj Misli«, god. III., sv. 1.
Uloga ostalih Slavena u hrvatsko-srbskom sporu. U »Hrv. Misli«, god. III., sv. 2.
Slavenska uzajamnost i hrvatska državna individualnost. U »Hrv. Misli«, god. III., sv. 2.
Naša velika i mala politika. U »Hrv. Misli«, god. III., sv. 3.
Karakteristika češke štampe. U »Hrv. Misli«, god. III., sv. 3.
Sav prosvićeni sviet. U »Domu« Dra A. Radića, god. IV., sv. 14.
Seljački narodi u velikomu ratu. U »Domu« Dra A. Radića, god. IV., sv. 14.
Narodna sloga i stranačka disciplina. U »Domu« Dra A. Radića, god. IV., sv. 15.
Gospodarska politika. U »Domu« Dra A. Radića, god. IV., sv. 15.
»Nova puška« ili »najjače ustavno oružje«. U »Domu« Dra A. Radića, god. IV., sv. 15.
Je li zbilja već previše naroda na zemlji? U »Domu« Dra A. Radića, god. IV., sv 15.

1904.

Moderna kolonizacija i Slaveni. Matica Hrvatska, Zagreb 1904.
Kako se danas brani domovina. Zagreb 1904.
Najveća narodna dosadašnja skupština. U »Obzoru«, br. 12.
Novi izseljenički zakon. U »Obzoru«, br. 25.
Važno političko djelo (René Henry) o Slavenima i o Hrvatskoj. U »Obzoru«, br. 47.
Rusija i Austrija. U »Obzoru« br. 149.
Da se dobro razumijemo. U »Hrv. Misli«, god. III., sv. 4.
Hrvatski narod i njegovo vodstvo. U »Hrv. Misli«, god. III., sv. 4.
Slavenska narodna sviest. U »Hrv. Misli«, god. III., sv. 5.
Za slavensku politiku u Češkoj i Hrvatskoj. U »Hrv. Misli«, god. III., sv. 6.
Izlaz iz današnjega meteža. U »Hrv. Misli«, god. III., sv. 8.
Neke moje misli voditelje od g. 1896. U »Hrv. Misli«, god. III., sv. 9.
Tri naše zaboravljene knjige. U »Hrv. Misli«, god. III., sv. 9.
Matica Hrvatska i naša narodna inteligencija. U »Hrv. Misli«, god. III., sv. 9.
K osnivanju hrvatske seljačke stranke. U »Hrv. Misli«, god. III., sv. 10.
Pogled na javni život u Slovačkoj. U »Hrv. Misli«, god. III., sv. 12.

Za napredak bez revolucije proti aristokratizmu. U »Hrv. Misli«, god. IV., sv. 1.
Južni Slaveni, njihovo narodno jedinstvo i njihova snaga. U »Hrv. Misli«, god. IV., sv. 2.—4.
Iz svjetske međunarodne politike. U »Hrv. Misli«, god. IV., sv. 3.

1905.

Savremena Evropa ili karakteristika evropskih država i naroda. Matica Hrvatska, Zagreb 1905.
Antun i Stjepan Radić: Hrvati i Magjari ili »Riječka rezolucija« od 3. X. 1905. s gledišta evropejske, pučke i realne politike. Izdao Glavni odbor Hrv. pučke seljačke stranke, Zagreb 1905.
Hrvatska pučka seljačka stranka. Izdao Privremeni glavni odbor Hrv. pučke seljačke stranke. Zagreb 1905.
Kako ćemo naučiti ruski. Zagreb 1905.
Što vi zapravo mislite o hrvatskom pitanju. U »Hrv. Misli«, god. IV., sv. 4.
Hrvatska opet na raskršću. U »Hrv. Misli«, god. IV., sv. 5.
Učinimo kraj jednoj sramoti. U »Hrv. Misli«, god. IV., sv. 5.
Opet važna francuska knjiga o neruskim slavenima. U »Hrv. Misli«, god. IV., sv. 5.
Proti tiraniji i proti revoluciji. (O ruskoj revoluciji). U »Hrv. Misli«, god. IV., sv. 6.
Tko je mene školovao? U »Hrv. Misli«, god. IV., sv. 6.
O modernoj naobrazbi kod nas Hrvata. U »Hrv. Misli«, god. IV., sv. 7.
Što nam je bio Strossmayer. U »Hrv. Misli«, god. IV., sv. 8.
Moji susretaji s našim biskupom (sa Strossmayerom). U »Hrv. Misli«, u prilogu »Novi Vienac«, god. IV., sv. 8.—9.
Sve to zamašnije pobjede narodne škole. U »Hrv. Misli«, god. IV., sv. 9.
Rusiji. (Pjesma). U »Hrv. Misli«, u prilogu »Novi Vienac«, god. IV., sv. 9.
Gospodska masa i seljačka inteligencija. U »Hrv. Misli«, god. IV., sv. 10.
Konac magjarske prevlasti. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 1.
Kakov će biti ugarski sabor prema sveobćem izbornom pravu. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 1.
Slavenska politika u Habsburžkoj monarhiji. U »Hrv. Misli«, god. V., sv.1.—5.
Odlični češki etnograf kao pronicavi hrvatski političar. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 1.
Mjesto Strosmayeru — Aponyiu. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 2.
Iz teorije u praksu. Nacrt osnove za slavenske novinarske tečajeve. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 3.
Uzroci hrvatsko-srbskom sporu i njegovo rješenje. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 3.
Politički članci i bilježke u »Hrvatskom Narodu«, Zagreb, dok je bio glasilo HPSS-e.

1906.

Slavenska politika u Habsburžkoj monarhiji. Hrvatsko izdanje prema češkom originalu od 1902., Zagreb 1906.
Kako se odgajaju gospodari svieta. (O englezkom odgoju.) U »Hrvatskom Kolu«, knj. II., izd. Matica Hrvatska, Zagreb 1906.
Židovstvo kao negativni elemenat kulture. (Izvadak iz Weiningerova djela »Geschlecht und karakter«.) U »Hrvatskom Kolu«, knj. II., izd. Matica Hrvatska, Zagreb 1906.
Što je to u Rusiji? U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 4.
Što je to s našom školovanom inteligencijom? U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 5.
Iza stoljetne borbe slavenske državotvorne misli s mongolsko-osmanskim nasiljem. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 5. i sv. 8.—10.
Rimsko-germanska despocija i slavenska ustavnost. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 5.
Čemu se mi Slaveni možemo naučiti od današnje magjarske politike? U »Hrv. Misli«, god. V., svez. 6.
Ruski ustav i autonomija Poljske. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 6.
Hrvatska i Ugarska prema ostaloj monarkiji. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 6.
»Pisma političkoga krivovjerca«. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 7.
Izbori u Evropi koncem XIX. stoljeća. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 7.—10.
Dinastija i narod. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 7.
O prezaduženosti evropskoga ratarstva. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 7.—10.

Tri nepredobiva bedema proti pangermanizmu. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 8.—10.
Kako da škola nama služi, mjesto da mi njoj robujemo. U »Hrv. Misli«, god. V., sv. 8.—10.
Politički članci i bilježke u »Hrvatskim Novinama« (Virje) dok su bile glasilo HPSS-e.

1907.

Dolje Khuen drugi! Pod obtužbu s Rakodczayem. Knjižnica politička H. P. S. S., Zagreb 1907.
Jakost i temelj Hrvatske. Knjižnica politička H.P.S.S. Zagreb 1907.
Jedina buržoazija na svietu. U »Hrvatskom Kolu«, knj. III., izd. Matica Hrvatska, Zagreb 1907.
Aktuelna pitanja izvanjske poliitke. U »Hrvatskom Kolu«, knj. III., izd. Matica Hrvatska, Zagreb 1907.
Politički uvodnici u »Novostima«, god. I., Zagreb 1907. počevši od 27. X.

1908.

Današnja financijalna znanost. Matica Hrvatska, Zagreb 1908.
Živo hrvatsko pravo na Bosnu i Hercegovinu. Zagreb 1908.
Frankova politička smrt. Zagreb 1908
Antun i Stjepan Radić: Što je i što hoće Hrvatska Pučka Seljačka Stranka. Zagreb 1908.
Kritički razmišljaji o slavenskom kongresu u Pragu od 12. do 18. srpnja 1908. U »Hrvatskom Kolu«, knj. IV., izd. Matica Hrvatska, Zagreb 1908.
Poljski pisac slavenske poviesti. (Prikaz djela E. Boguslawski. Historija Slowian.) U »Hrvatskom Kolu«, knj. IV., izd. Matica Hrvatska, Zagreb 1908.
Ruska grana naših Jelačića. U »Hrv. Kolu«, knj. IV., izd. Matica Hrvatska, Zagreb 1908.
Politički uvodnici u »Novostima«, god. II., Zagreb 1908.
Politički članci i bilješke u »Domu«.

1909.

Državna i narodnosna ideja s gledišta socijalne znanosti. U »Mjesečniku pravničkoga družtva«, god. XXXV., sv. 4.—11.
Rusija i Austrija. U »Obzoru«, br. 149.
Politički uvodnici u »Novostima«, god. III., Zagreb 1909.
Politički članci i bilježke u »Domu«, Zagreb.

1910.

Češki narod na početku XX. stoljeća. Matica Hrvatska 1910.
Federalizam naše carevine i narodno oslobođenje. Zagreb 1910.
Hrvatska seljačka politika prvi put u hrvatskom državnom saboru. Zagreb 1910.
Naša carevina kao federalistička ili savezna država. U »Božićnici« 1910.
Moj treći put u Rusiju. U »Božićnici« 1910.
Angjeli liepo pjevaju... (Crtica). U »Božićnici« 1910.
Što su nama Hrvatima Starčevići. U »Božićnici« 1910.
Slovaci. U »Božićnici« 1910.
Politički članci i bilježke u »Domu«.

1911.

Savremena ustavnost. Zagreb 1911.
Politički članci i bilježke u »Domu«.

1912.

Devet seljačkih zastupnika prvi put u hrvatskom državnom saboru. Zagreb 1912.
Unutrašnje ili družtveno uređenje češkoga naroda. Zagreb 1912.
Politički članci i bilježke u »Domu«.

1913.

Obnovljena Bugarska od 1878. do 1913. Dio I., Zagreb 1913
Za lakši i bolji seljački život. Zagreb 1913.
Javna politička poruka probuđenoj seljačkoj braći. Zagreb 1913.
Seljačko pravo u sto pitanja i odgovora. Zagreb 1913.
Politički katekizam politike svjetske, evropske, slavenske i hrvatske. Nakladom Hrvatskog Saveza u Pittsburgu, U. S. A. 1913.
Moje uzničke uspomene (3. dio). U »Božićnici« 1913.
Politički članci i bilježke u »Domu«.

1914.

Novi izseljenički zakon. U »Obzoru«, br. 25.
Naše saborsko predsjedničtvo i poslovnik. U »Obzoru« br. 32.
Politički članci i bilježke u »Domu«.

1915.

Za hrvatsku državu i za hrvatski seljački narod. Osam najvažnijih govora iz ratnoga zasjedanja hrv. državnog sabora. Zagreb 1915.
Politički članci i bilježke u »Domu«.

1916.

Politički članci i bilježke u »Domu«.

1917.

Temelji za budućnost Hrvatske (Saborski govor.) Zagreb 1917.
Mir, pravica i sloboda. (Saborski govor.) Zagreb 1917.
Politički članci i bilježke u »Domu«.

1918.

Seljačka sviest i narodna volja put k seljačkoj republici. (Govor na sjednici Narodnog vieća 14. XI. 1918.). Zagreb 1918.
Politički članci i bilježke u »Domu«.

1919.

Politički članci i bilježke u »Domu«.

1920.

Politički članci i bilježke u »Domu«.

1921.

Prva božićna pjesma. (Pjesma). U »Božićnici«.
Vjera u Boga i seljačka sloga. (Pjesma). U »Božićnici«.
Stjepan Radić, književnik, narodni zastupnik i predsjednik Hrv. rep. seljačke stranke kao veleizdajnik kraljevstva SHS. (Stenografski zapisnik glavne sudbene razprave u Zagrebu g. 1920.) U »Božićnici«.

Živi Bog u živoj prirodi. U »Božićnici«.
Politički karakter irskog naroda. U »Božićnici«.
Politički članci i bilježke u »Domu«.

1922.

Seljačka internacionala. U »Božićnici«.
Kako sam postao svoj gospodar. U »Božićnici«.
Seljačko i radničko pravo. U »Božićnici«.
Hrvatski seljački dani u Zagrebu. U »Božićnici«.
Politički članci i bilježke u »Domu«.

1923.

Na putu hrvatsko-srbskom sporazumu. U »Obzoru«, br. 132.
Temeljni nauk ili program Hrv. republikanske seljačke stranke (HRSS). U »Božićnici«.
Dodatak programu HRSS. U »Božićnici«.
Tri seljačke pjesme budnice. U »Božićnici«.
Tebe, Bože, hvalimo. U »Božićnici«.
Prvi i glavni osnivač češke seljačke stranke. U »Božićnici«.
Za hrv. slogu na čovječanskom i seljačkom temelju. U »Božićnici«.
Politički članci i bilježke u »Domu«.

1924.

Republikanska. (Pjesma). U »Božićnici«.
Seljak i gospodin. U »Božićnici«.
Samo je jedna Hrvatska na svietu. U »Božićnici«.
Špijunska vlada — siguran znak propasti. U »Božićnici«.
Obilježje i svjetsko znamenovanje islamske kulture. U »Božićnici«.
Politički članci i bilježke u »Domu«.

1925.

Seljački san postao java. U »Božićnici«.
Pogled na razvoj evropskog parlamentarizma. U »Božićnici«.
Politički članci i bilježke u »Domu«.

1926.

Moj politički životopis. U »Božićnici«.
Deset dana međunarodne politike u Ženevi. U »Božićnici«.
Seljačka Sloga u svom pravom značenju. U »Seljačkoj Prosvjeti«, god. I.
Politički članci i bilježke u »Domu«.

1927.

Radnički i seljački pokret u stranom svietu i kod nas. U »Božićnici«.
Unutrašnja ili duhovna snaga Hrv. seljačke stranke. U »Božićnici«.
Savez naroda. U »Božićnici«.
Narodne samouprave ognjište seljačke prosvjete. U »Seljačkoj prosvjeti«, god. II.
Politički članci i bilježke u »Domu« i u »Narodnom Valu«.

1928.

Pobuna Azije. U »Božićnici«.
Dobri glasi iz cieloga svieta. U »Božićnici«.
Hrv. seljačka stranka i ujedinjena demokracija. Nauk, program i organizacija HSS. U »Božićnici«.
Pogled po svietu unatrag i 1927. i 1928. U »Božićnici«.
Politički članci i bilježke u »Domu« i u »Narodnom Valu«.

BEZ OZNAKE GODINE TISKA

Slavenska i seljačka politika. Zagreb s. a.
Dvie najpotrebnije gospodarske razprave. Zagreb s. a.

Ovo je samo dio književnog, publicističkog i novinarskog rada Radićeva (Stjepanova), koliko sam ih mogao pribilježiti u kratko vrieme, koje mi je stajalo na razpolaganje. Iztičem osobito, da mnogi — možda baš najvažniji ili bar najkarakterističniji — govori Stjepana Radića nisu u obće zabilježeni, odnosno stenografirani. Uz to je S. R. pisao mnogo i na stranim jezicima, i to češki, ruski i francezki. Spominjem samo neke od tih radova:

La Croatie actuelle et les Slaves du Sud. Paris 1899. (Diplomska razprava na Slobodnoj školi političkih znanosti u Parizu, neštampano).
Současné Chorvatsko. Praha 1900.
Srbové a Chorvati. Praha 1902.
Slovanská politika v Habsburgske monarchii. Praha 1902.
Jak se Čech brzo naučí chorvatsky? Zagreb 1906., II. izd. god. 1911.

Obaviesti o tom, koje se od ovih knjiga mogu još dobiti i uz koju cienu, daje svakomu Radićeva

SLAVENSKA KNJIŽARA, Zagreb, Jurišićeva ul. 1.

SADRŽAJ:

	Strana
O ČEM JE PISAO ANTUN RADIĆ	3
Kratak tumač	6
Kazalo pojmova misli i stvari (Sastavio Božidar Magovac) .	7—305
Kazalo imena (B. Magovac)	307—333
Pogovor Božidara Magovca	335
Sadržaj pojedinih knjiga u djelima dra A. Radića (Složio Imbro Štivić)	339—368
Bibliografski podatci o djelima A. Radića (Skupili I. Škorjač i Stj. Vrtar)	369—374
Bibliografski podatci o djelima Stjepana Radića (Skupio A. H. Žarković)	375—383

IZDAVANJE RADIĆEVIH SABRANIH DJELA
S IDEJNIM I FORMALNIM KAZALIMA
ZAMISLIO I VODIO RUDOLF HERCEG

ZA TISAK UREDIO BOŽIDAR MAGOVAC